

Digitized by the Internet Archive
in 2009

165
BIBLIOTHÈQUE DES ÉCOLES FRANÇAISES D'ATHÈNES ET DE ROME

PUBLIÉE

SOUS LES AUSPICES DU MINISTÈRE DE L'ÉDUCATION NATIONALE

LETTRES SECRÈTES ET CURIALES

DU PAPE

JEAN XXII

(1316-1334)

[t. 7]

RELATIVES A LA FRANCE

PUBLIÉES OU ANALYSÉES D'APRÈS LES REGISTRES DU VATICAN

PAR

† AUGUSTE COULON ET S. CLÉMENCET

ANCIENS MEMBRES DE L'ÉCOLE FRANÇAISE DE ROME

DIXIÈME FASCICULE

Ouvrage publié avec le concours du Centre National de la Recherche Scientifique

PARIS

ÉDITIONS E. DE BOCCARD

11, rue de Médicis, 11

1972

BIBLIOTHEQUE DES ECOLES FRANÇAISES ITALIENNES ET DE ROME
Sous les auspices du Ministère de l'Éducation Nationale

LETTRER SECRÉTES ET CURIALES

DU PAPE

JEAN XXII

(1316-1334)

RELATIVES A LA FRANCE

PUBLIÉES D'APRÈS LES REGISTRES DU VATICAN

BX
870
1316
E.7

DIXIEME FASCICULE

Édition publiée avec le concours du Centre National de la Recherche Scientifique

ÉDITIONS E. DE BOCCARD
11, rue de Médicis, 11
PARIS

1972

JOHANNIS XXII LITTERARUM SECRETORETARUM

ANNUS DECIMUS SEPTIMUS (1)

4958

5 septembre 1332.

Guigoni dalfino Viennensi ut pecuniam et bona ablata nunciis Opizonis et Nicolai marchionum Estensium cum transirent per Dalphinatum restitui faciat. (REG. 117, fol. 58 v°, c. 322).

« *Guigoni, dalfino Viennensi, vel ejus consilio.* Non sine magna displicencia percepimus quod cum nuper, secunda die videlicet presentis mensis septembris, dilecti filii Dasi Dalfinus judex et Bartholomeus dictus Nigrassolus, cives Ferrarienses, ambaxiatores et nuncii dilectorum filiorum nobilium virorum Opizonis et Nicolai marchionum Estensium, mandatorum nostrorum in civitate nostra Ferrariensi, ad Sedem Apostolicam pro certis arduis prefatorum marchionum negociis venientes per terras tue dicioni subjectas transirent, quidam homines subditi tui, quorum principalium scilicet nomina continet cedula presentibus interclusa, eosdem ambaxiatores et nuncios prope Romanum prosequentes versus Valenciam iter suum ceperunt et etiam captivarunt, sex equos et circa ducentos quinquaginta florenos auri, necnon quoddam jocale argenti dentatum cum linguis serpentinis magni florenorum valoris contra venenum et alia bona que secum habebant arripientes violenter ab ipsis, quos cum bonis predictis adhuc detinent miserabiliter captivos. Cum autem talia in divine majestatis contumeliam et offensam non modicam dicte Sedis tueque

(1) les lettres secrètes de Jean XXII pour les dix-septième et dix-huitième années du pontificat (5 septembre 1332-4 septembre 1334) sont enregistrées dans le Registre Vatican 117, qui ne contient aucune bulle des deux derniers mois du pontificat,

detractionem honoris et terrarum tuarum predictarum periculum cedere dinoscuntur, nobilitatem tuam rogamus et in Domino attentius exhortamur quatinus ambaxiatores et nuncios supradictos cum predictis bonis suis et aliis ab eis captis sic celeriter et libere pristina restitui facias libertati quod premissa detestabilia non tibi, fili, placuisse sed displicuisse potius pretendat eorum expedicio liberalis, nosque proinde tue nobilitatis commendare prudentiam merito valeamus. Datum nonis septembris, anno decimo septimo.»

4959

5 septembre 1332.

Ademaro de Pictavia ut pro praedictis apud eundem Guigonem partes suas interponat. (REG. 117, fol. 58 v°, c. 323).

« *Nobili viro Ademaro de Pictavia.* Displicenter nimis hiis — Datum ut supra.

In e. m. Ademaro, episcopo Valentinensi.

In e. m. Guillelmo, episcopo Gratianopolitano. Datum ut supra.»

4960

Avignon, 7 septembre 1332.

De consecratione Johannis, episcopi Abrincensis. (REG. 117, fol. 83 v°, c. 430).

« *Universis presentes litteras inspecturis.* Dudum ecclesia Abrincensi regimine vacante pastoris,

nos ad personam venerabilis fratris nostri Johannis episcopi Abrincensis tunc apud Sedem Apostolicam constituti nostre considerationis dirigentes intuitum, ipsum tunc canonicum et camerarium ecclesie Sancti Martini Turonensis de fratrum nostrorum consilio ecclesie Abrincensi in episcopum prefecimus et pastorem, ac deinde sibi per venerabilem fratrem nostrum Gaucelmum episcopum Albanensem apud dictam Sedem munus fecimus consecrationis impendi. Sane cum, sicut accepimus, in dubium ab aliquibus quo tempore dictus episcopus Abrincensis munus predictum receperit revocetur, nos dubium hujusmodi, ne cautela probationis quibusvis in hac parte deficiat, removere volentes, tenore presentium asserimus et testamur quod prefatus Johannes episcopus Abrincensis munus consecrationis hujusmodi dominica que fuit quarta decima dies mensis aprilis, pontificatus nostri anno quinto decimo, ab eodem episcopo Albanensi de mandato nostro eidem facto vive vocis oraculo illud apud dictam Sedem impendente recepit. Datum Avinione, VII idus septembris, anno decimo septimo.»

4961

10 septembre 1332.

Amedaeum de Pictavia iterum rogat ut Ricavum de Gordis et Johannem Triacha, mercatores Avinionenses, a quadam obligatione ipsis imposita liberare faciat. (REG. 117, fol. 58 vº, c. 324; — FAYEN, *Lettres de Jean XXII*, t. II, p. 597, p. 3276).

«*Nobili viro Amedeo de Pictavia, domino de Taulinhano, familiari nostro.* Scripsisse dudum nobilitati tue meminimus ut dilectos filios Ricavum de Gordis et Johannem Triacha, cives et mercatores Avinionenses, quos pro certis nostris et Camere nostre negociis per terras tuas tunc transeuntes gentes tue obligari juramento interposito fecerunt ut infra festum nativitatis beati Johannis Baptiste proxime preteritum se coram te sub pena ducentorum florenorum auri presentare curarent, ab obligatione hujusmodi penitus liberares. Sane cum liberationem nondum fecisse dicaris predictam, nosque velimus dictos mercatores, qui sicut prefertur transeuntes tunc per dictas terras tuas nostra et Camere predictae gerebant negocia, remanere ab hiis liberos totaliter et im-

munes, nobilitatem eandem rogamus et hortamur attentius quatinus per litteras tuas vel instrumentum publicum eosdem ab obligatione predicta omnino liberare procures, nobis litteras vel instrumentum hujusmodi per exhibitorum presentium nichilominus transmissurus, ac etiam provisurus quod Ricavo, mercatori predicto, cum per terras predictas pannos conducendo pro eadem Camera transierit, impedimenta de cetero a tuis gentibus non prestantur. Datum III idus septembris, anno decimo septimo.»

4962

[10 septembre 1332] (1).

Ademaro de Rossillione mandet ut ab quibusdam obligationibus Ricavum de Gordis, mercatorem, liberari faciat. (REG. 117, fol. 60 vº, c. 337; — FAYEN, *op. cit.*, n. 3277, p. 597).

«*Ademaro, domino de Rossillione.* Dudum gentes tue dilectum filium Ricavum de Gordis, civem [et] mercatorem Avinionensem cum pannis per eum in partibus Flandrie et Brabancie ad opus et usum familiarium nostrorum emptis nomine Camere nostre cum eisdem pannis quos conduci faciebat ad eandem Camera per terras tuas transeuntem arrestaverunt, ipsumque postmodum, receptis ab eo et dilecto filio Helia de Buferno serviente nostrorum armorum obligationibus de veniendo ad castrum tuum de Rossillione quando-cunque requirerentur et satisfaciendo de hiis de quibus dictus mercator reperiretur in tuo dominio deliquisse, abire cum pannis permiserunt predictis. Sane cum prefatus mercator tunc nostra et Camere nostre agens negocia mercaturas alias nequaquam in eodem dominio exercendo nec alias delinqueret in eodem, et propterea nos velimus eosdem mercatorem et servientem ab obligationibus hujusmodi liberari, nobilitatem tuam rogamus et hortamur attentius quatinus eos liberari faciens ab obligationibus supradictis, nobis tuas cures litteras super hoc per exhibitorum presentium destinare, provisurus nichilominus quod eidem mercatori, cum per terras predictas pannos pro eadem Camera conducendo transiverit, impedimenta de cetero

(1) Cette date, incomplète dans le manuscrit, a été rétablie par analogie avec l'acte précédent.

a tuis gentibus non presentur. Datum IIII idus [septembris], anno decimo septimo.»

4963

Avignon, 10 septembre 1332.

Guillelmo de Rocolis, quod fructus praebendae quam in ecclesia Aniciensi obtinet usque ad triennium in absentia percipere possit. (REG. 117, fol. 92, c. 466).

« *Guillelmo de Rocolis de Castris, canonico Aniciensi. Ex tue probitatis — Datum Avinione, IIII idus septembris, anno decimo septimo.*

Judicibus. Mandamus quatinus vos — Datum ut supra.»

4964

12 septembre 1332.

Ricavo de Gorda ut pro pannis emendis in Flandriae et Brabantiae partibus pecunias a mercatoribus societatis Bardorum in dictis partibus seu Parisius commorantibus recipiat. (REG. 117, fol. 52, c. 297; — FAYEN, *op. cit.*, t. II, p. 598, n. 3279).

« *Dilecto filio Ricardo (sic) de Gorda, civi et mercatori Avinionensi. Cum te pro — Datum Avinione, II idus septembris, anno decimo septimo.»*

4965

Avignon, 12 septembre 1332.

Guillelmo archiepiscopo Tholosano quod tabellionatus officium Bernardo de Sparrossia clerico suae diocesis concedere possit. (REG. 117, fol. 74, c. 399).

« *Guillelmo, archiepiscopo Tholosano. Apostolice Sedis providencia — Datum Avinione, II idus septembris, anno decimo septimo.»*

4966

Avignon, 12 septembre 1332.

Guillelmo, abbati monasterii Grandissilvae indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 89, c. 453).

« *Guillelmo, abbati monasterii Grandissilvae, ordinis Cisterciensis, Tholosane diocesis. Sincere devotionis affectus — Datum Avinione, II idus septembris, anno decimo septimo.»*

4967

13 septembre 1332.

Hugoni Borias tabellionatus officium concedit. (REG. 117, fol. 74, c. 400).

« *Hugoni Borias, clerico non conjugato nec in sacris ordinibus constituto, Ruthenensis diocesis. Ne contractuum memoria — Datum idibus septembris, anno decimo septimo.»*

4968

Avignon, 16 septembre 1332.

Guidoni de Ubertinis facultatem percipiendi fructus beneficiorum suorum in absentia usque ad triennium concedit. (REG. 117, fol. 92, v^o p. c. 466).

« *In e. m. (1) alie due similes, videlicet gratiosa et executoria usque ad triennium verbis competentibus mutatis pro dilecto filio Guidone de Ubertinis, canonico Turonensi. Datum Avinione, XVI kalendas octobris, anno decimo septimo.»*

4969

Avignon, 16 septembre 1332.

Archiepiscopo Colocensi mandat ut de absolutionis beneficio quibusdam fratribus Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani, ratione electionis sepulturae excommunicationis sententiam incurrentibus, provideat. (REG. 117, fol. 61 v°, c. 345).

« *Venerabili fratri .. archiepiscopo Colocensi. Pro parte dilectorum filiorum Guillelmi de Bellama, fratris Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani, olim locum tenentis dilecti filii .. magistri ejusdem Hospitalis in conventu Rodi, et ejusdem conventus coram nobis proposita peticio continebat quod de usu, more, consuetudine, observantia, statuto*

(1) Cf. n. 4963.

et institutione dicti Hospitalis a quadraginta quinquaginta et sexaginta annis, et per tantum tempus quod memoria hominum in contrarium non existit, observatum fuit in ordine Hospitalis predicti [quod] hii in manibus recipientium eos, absque tamen inductione quacunque, sponte, per votum, juramentum, interpositionem fidei vel aliam promissionem, inter alia iurasse noscuntur quod in ultimis vite sue in cimiterio ejusdem Hospitalis eligerent sepulturam. Cum igitur ab aliquibus asseratur quod hii qui juramenta receperunt hujusmodi excommunicationis sententiam a jure contra inductores sepulturas eligentium promulgatam incurrisse noscuntur, pro parte dictorum Guillelmi et conventus pro se ac nomine aliorum recipientium predictorum fuit nobis humiliter supplicatum ut eis providere de absolutionis beneficio a dicta excommunicationis sententia, si quam propterea incurrerant, dignaremur. Nos igitur hujusmodi supplicationibus inclinati, fraternitati tue per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus recipientibus predictis commorantibus in partibus transmarinis qui a predicta excommunicationis sententia peccierint humiliter se absolvi, de hujusmodi absolutionis beneficio juxta formam Ecclesie auctoritate nostra hac vice studeas providere, injuncta eis et eorum cuilibet propter hoc sicut animarum ipsorum saluti expedire videris penitencia salutari; per hoc autem ejusdem Hospitalis et aliorum quorumcunque juribus non intendimus in aliquo derogare. Datum Avinione, XVI kalendas octobris, anno decimo septimo.»

4870

Avignon, 16 septembre 1332.

Raymundo de Chameraco ut recipiat fidejussores a Faydito Guirandonis, archipresbitero Sarlatensi, pro pecuniis ab eo in provincia Burdegalensi recollectis et Camerae certo modo solvendis. (REG. 117, fol. 83 vº, c. 431).

« *Magistro Raymundo de Chameraco, canonico Massiliensi, Apostolice Sedis nuncio.* Dudum Fayditus Guirandonis, archipresbiter Sarlatensis, tam subsidii per nonnullos prelatos et personas ecclesiasticas ac capitula et conventus civitatis et diocesis ac provincie Burdegalensis nobis et Ecclesie

Romane pro nostris et ejusdem Ecclesie necessitatibus pro repressione hereticorum et rebellium in partibus Italie contra Deum ac nos et Ecclesiam memoratam fidemque catholicam crudeliter sevientium, et diversis causis aliis incumbentibus utilius relevandis oblatis, quam fructuum beneficiorum ecclesiasticorum que in eisdem civitate et diocesi ac provincia consistentia apud Sedem Apostolicam certis temporibus vacaverant seu vacabant, per nos sub certis modis et formis reservatorum et nostre Camere applicatorum ad ipsius onera facilius supportanda, quam etiam quorundam aliorum proventuum ad Camera ipsam spectantium deputatus collector, de pecuniis subsidii, fructuum et proventuum predictorum per ipsum vel subcollectores ab eo deputatos in eisdem civitate et diocesi ac provincia collectis et receptis infrascriptas pecuniarum summas, videlicet quinque milia nongentas octuaginta sex libras undecim solidos sex denarios et obolum turonensium parvorum, computando valosium pro duobus denariis et obolo turonensium parvorum, et ex alia parte quingentos septuaginta quinque florenos auri de Florentia, se debere predictae Camere recognovit, tam summas easdem quam quicquid aliud idem Fayditus per se vel subcollectores suos reperiretur habuisse et collegisse de predictis vel aliquo predictorum, de quibus legitimas non posuisset in eadem Camera rationes, solvere prelibate Camere infra certum tunc instantem nunc vero elapsum terminum sub excommunicationis sententia in eum canonice per venerabilem fratrem Gasbertum, archiepiscopum Arelatensem camerarium nostrum, promulgata si in solutione hujusmodi dicto termino facienda deficeret, promittendo seque solemniter obligando, sicut in instrumento publico inde manu dilecti filii Johannis de Podio Audemari, clerici Caturcensis diocesis publici auctoritate apostolica notarii, confecto plenius continetur. Subsequenter autem dicto adveniente termino, ac eodem Faydito de summis predictis nequaquam tunc sicut nec adhuc satisfaciente Camere supradictae, quia dictam excommunicationis sententiam propterea incurrerat fuit excommunicatus publice nunciatus, fructusque beneficiorum suorum ecclesiasticorum extiterunt pro parte dicte Camere sequestrati. Verum, sicut ejusdem Fayditi peticio coram nobis exhibita continebat, quod ipse, non valens de predictis integraliter satisfacere quoad presens, predictas summas expressas superius que

ad florenos auri legitima computatione facta reducte de ipsius Fayditi consensu summam quinque milium ducentorum septuaginta florenorum auri de Florentia ac novem solidorum et oboli turonensium parvorum faciunt, singulis de quatuor milibus sexcentis nonaginta quinque florenis auri, ad quos dicte minute turonensium parvorum pecunie preter novem solidos et obolum sunt reducte, pro viginti quinque solidis sex denariis turonensium parvorum computatis, predictae Camere modo qui sequitur solvere, videlicet mille florenos auri hinc ad instans festum Nativitatis dominice et ex tunc continue singulis annis subsequentibus in eodem festo quingentos florenos auri, et in nono anno ex tunc post dictos annos subsequente, quo erit ultimus solutionis huiusmodi terminus, ducentos septuaginta florenos auri novem solidos et obolum turonensium parvorum, et propter hoc se et bona sua efficaciter obligare dareque fidejussores super hoc sufficientes et ydoneos sit paratus, fecit nobis humiliter supplicari ut sibi terminos concedere huiusmodi dictosque fidejussores et eorum promissionem et obligationem recipi, ac eidem relaxatis sibi dictorum suorum beneficiorum fructibus provideri de absolutionis beneficio ab eadem excommunicationis sententia mandarem. Nos itaque supplicationi huiusmodi benignius inclinati, discretioni tue per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus, recepta per te nostro nomine recognitione a dicto Faydito quod, reductis dictis quinque milibus nongentis octuaginta sex libris undecim solidis sex denariis et obolo turonensium parvorum ad florenos auri de Florentia ut predictur, in dicta summa quinque milium ducentorum septuaginta florenorum auri novem solidorum et oboli turonensium parvorum nobis et eidem Camere tenetur et est ex causis predictis obligatus efficaciter et astrictus, si ipse tibi fidejussores super predictis sufficientes et ydoneos duxerit offerendos, ac ipse Fayditus dictique fidejussores et eorum quilibet principaliter et in solidum pro dictis quinque milibus ducentis septuaginta florenis auri novem solidis et obolo turonensium parvorum usque ad satisfactionem integram eidem Camere in supradictis terminis, sicut distinctum est superius, exsolvendis, necnon pro expensis et dampnis que ratione solutionum predictarum si dictis terminis non fierent forsitan sustinere predictam Cameram quovis modo contingeret reservandis et emendandis, se suosque

successores et heredes ac bona sua omnia presencia et futura sub coheritione, jurisdictione, compultione ac submissione Camere nostre predictae ac auditoris sive vice auditoris causarum ipsius, necnon et aliarum quarumcumque curiarum ecclesiasticarum et secularium quas dicta Camera voluerit eligere, efficaciter obligentur, expresse renunciando exceptioni doli, mali fori, loci et in factum actioni, errori calculi ac rei et conventionis non sic habitorum et non sic gestorum, et de duobus dietis in consilio generali et felicis recordationis Bonifatii pape VIIIⁱ predecessoris nostri, qua cavetur ne quis extra suam civitatem et diocesim nisi in certis exceptis casibus et in illis ultra unam dietam a fine sue diocesis ad iudicium evocetur, et quibuslibet aliis constitutionibus a predecessoribus nostris Romanis pontificibus super hoc editis, et beneficio restitutionis in integrum ac omnibus litteris, indulgentiis et graciis apostolicis impetratis et impetrandis, conventioni iudicum et locorum, omni juris auxilio canonici et civilis, contradictioni litterarum apostolicarum, epistole divi Adriani, beneficio cedendarum et dividendarum actionum, et autenticis «Presente» et «Hoc ita», ac exceptioni de duobus aut pluribus reis debendis et de primo conveniendo principalem quam fidejussorem, necnon omnibus aliis exceptionibus per quas contra predicta vel aliquot predictorum possent ipsi vel ipsorum aliqui imposterum se defendere vel tueri, ac hiis et aliis renuntiationibus et cautelis adhibitis oportunis, in se sponte recipiendo nichilominus excommunicationis sententiam per te in eosdem Fayditum et fidejussores ac eorum quemlibet si defecerint in premissis vel aliquo premissorum auctoritate apostolica proferendam, fidejussores eosdem nomine dicte Camere ac obligationem tam predicti Fayditi quam fidejussorum ipsorum sub modis et formis predictis et aliis de quibus tibi videbitur faciendam solenniter recipere, dictamque sententiam in eos et quemlibet eorum in solidum si eos deficere contingeret in predictis vel aliquo predictorum proferre canonice non ommittas, inde confici faciens publicum instrumentum tuo sigillo munitum eidem Camere fideliter destinandum. Demum vero receptis recognitione fidejussoribus et obligatione predictis dictoque contractu coram te soleniter celebrato, eundem Fayditum ab eadem excommunicationis sententia [quam] antea non solvendo dictas summas in predicto termino prout superius narratur incurrit

juxta formam Ecclesie absolvendi fructusque beneficiorum eidem Faydito relaxandi tibi plenam concedimus tenore presentium facultatem. Ceterum volumus et nostre intentionis existit quod recognitioni et obligationi factis primo super predictis per prefatum Fayditum, nisi dumtaxat quoad solutionis terminum ut predicatur jam elapsam et (sic) predictus Fayditus predictam quinque milium nongentarum octuaginta sex librarum undecim solidorum sex denariorum et oboli turonensium parvorum summam in florenis et in terminis sicut superius expressum est teneatur exsolvere per recognitionem et obligationem hujusmodi nullatenus derogetur, sed quoad illa omnia in sua remaneant firmitate, ita quod de hiis de quibus per supradictum Fayditum vel fidejussores aut eorum aliquem dicte Camere satisfactum extiterit in hac parte, sint ipsi omnes et singuli quit, liberi et immunes. Datum Avinione, XVI kalendas octobris, anno decimo septimo.»

4971

16 septembre 1332.

Eduardo, comiti Barensi, ut episcopum et ecclesiam Tullenses molestare desistat. (REG. 117, fol. 123^v°, c. 623; — SAUERLAND, *Quellen zur lothringischen...*, I, n. 678, p. 306).

« Eduardo, comiti Barensi. Sua nobis venerabilis frater noster Thomas, episcopus Tullensis, insinuatione monstravit quod tu, fili, pretextu cujusdam compositionis que inter quosdam predecessores tuos et episcopum tunc Tullensem olim centum quadraginta anni sunt elapsi facta fuisse dicitur, in castro de Luberduno, Tullensis diocesis, ad eundem episcopum et ecclesiam Tullensem pleno jure spectanti, jus receptionis tempore guerrarum tuarum asserens te habere, prefatos episcopum et ecclesiam multipliciter satagis molestare. Et licet memoratus episcopus asserens ex eo quia consensus capituli ecclesie predictae Tullensis super eadem compositione nullatenus intervenit, et quibusdam rationibus aliis [se] non tenere (sic), teque vel predecessores tuos jure predicto quod nunc de novo vindicare niteris a longis retro temporibus usos non fuisse nec questionem movisse aut fecisse aliquam super hoc mentionem, offerat et obtulerit juri seu sapientum

virorum eligendorum communiter arbitrio velle stare, tu tamen id recusans recipere nisi fieret in hac parte cognitio per judicium laicorum, aggravare contra prefatos episcopum et ecclesiam non desinis manum tuam. Cum autem saluti anime tue non expediat Ecclesie jura usurpare indebite, quam velut matrem honore teneris congruo prosequi ac in suis juribus et libertatibus defendere ut benedictionis filius et tueri, nobilitatem tuam rogamus attentius et in Domino exhortamur quatinus a molestationibus predictis desistens, super hiis stare velis consilio et arbitrio eligendorum hinc inde comuniter sapientum. Sic enim juri, honori et saluti tuis consulatur, ut credimus, et ab injuriis Ecclesie abstinebis. Datum XVI kalendas octobris, anno decimo septimo.»

4972

17 septembre 1332.

Guillelmo electo Parisiensi tempus consecrationem recipiendi usque ad instans festum Resurrectionis dominice prorogat. (REG. 117, fol. 74^v°, c. 403).

« Guillelmo, electo Parisiensi. Sincere devotionis affectus quem ad nos et Romanam geris Ecclesiam promeretur quod in hiis que sunt favoris et gratie nos tibi promptos gaudeas invenisse. Cum itaque nuper Parisiensi ecclesie tunc vacanti de persona tua nobis et fratribus nostris tuorum exigencia meritorum accepta, de fratrum eorundem consilio auctoritate apostolica duxerimus providendum, preficientes te eidem ecclesie in episcopum et pastorem, prout in nostris inde confectis litteris plenius continetur, nos tuis supplicationibus inclinati tempus recipiendi munus consecrationis a canonibus diffinitum, infra quod adhuc fore dinosceris, tibi usque ad instans proximum festum Resurrectionis dominice auctoritate eadem de speciali gratia prorogamus, tibi nichilominus quod interim beneficia ecclesiastica, etiam si dignitates, personatus vel officia existant et curam habeant animarum, quocumque et qualiacumque fuerint, que tempore promotionis tue ad eandem ecclesiam obtinebas sicut adhuc obtines canonice, una cum episcopatu Parisiensi licite retinere valeas, constitutione quacumque contraria non obstante, de speciali gratia, auctoritate eadem concedentes; proviso quod interim taliter de ipsius ecclesie

administratione provideas quod ipsa in spiritualibus non ledatur nec in temporalibus detrimentum propterea paciatur, quodque beneficia hujusmodi interim in debitis non fraudentur obsequiis et animarum cura in eis quibus illa imminet nullatenus negligatur. Nulli ergo etc... Datum XV kalendas octobris, anno decimo septimo.»

4973

17 septembre 1332.

Eidem electo Parisiensi ut ad presbyteratus ordinem promoveatur munusque consecrationis a quocumque antistite recipere possit indulget. (REG. 117, fol. 74 vº, c. 404).

« *Eidem electo [Parisiensi].* Cum nuper ecclesie — Datum ut supra.»

4974

Avignon, 17 septembre 1332.

Andreae de Manso tabellionatus officium concedit. (REG. 117, fol. 84 vº, c. 432; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 58409).

« *Andree de Manso, clerico Caturcensi, non conjugato nec in sacris ordinibus constituto.* Consuevit interdum Sedis — Datum Avinione, XV kalendas octobris, anno decimo septimo.»

4975

Avignon, 17 septembre 1332.

Petro Danrocha quod fructus beneficiorum suorum in absentia usque ad triennium percipere possit, quotidianis distributionibus exceptis. (REG. 117, fol. 92 vº, c. 467).

« *Petro Danrocha, preposito ecclesie Ahentis Monasterii, Lemovicensis diocesis.* Grata tue fidelitatis — Datum Avinione, XV kalendas octobris, anno decimo septimo.»

4976

Avignon, 17 septembre 1332.

Episcopo Lodovensi ac archidiaconis de Amiliano et de

Montepensato ut eidem Petro praedictos fructus ministrari faciant. (REG. 117, fol. 93, p. c. 467).

« *Judicibus : Venerabili fratri episcopo Lodovensi et dilectis filiis .. de Amiliano Ruthenensis ac .. de Montepensato Caturcensis ecclesiarum archidiaconis.* Quocirca discretioni vestre — Datum ut supra.»

4977

Avignon, 22 septembre 1332.

Fortanerio de Gordonio facultatem percipiendi fructus in absentia concedit. (REG. 117, fol. 92 vº, p. c. 466).

« *Item alie due in e. m. (1) pro dilecto filio Fortanerio de Gordonio canonico Ruthenensi.* Datum Avinione, X kalendas octobris, anno decimo septimo.»

4978

26 septembre 1332.

Regi Francie ut super ordinatione passagii mature et ordinate provideat. (Reg. 117, fol. 102 vº, c. 499; — *FAYEN, op. cit.*, t. II, p. 605, n. 3292).

« *Philippo, regi Francie illustri.* Sicut de regali memoria non credimus excidisse, dudum per regales nuntios super passagio transmarino nobis pro parte regia certe fuerunt supplicationes oblate, super quibus, cum fratribus nostris deliberatione prehabita diligenti, eisdem respondimus prout oportunum vidimus, ac per eosdem nuntios responsiones ipsas excellentie regie curavimus destinare. Qui, adjuncto ipsis dilecto filio magistro Guidone Baudeti, clerico regio, hiis diebus preteritis ad nostram presentiam redeuntes, exhibita sola littera quadam clausa per quam circumspectio regia ut eisdem nuntiis super hiis que pro parte nobis regia super eodem negotio exponerent, fidem daremus indubiam postulabat, petitiones quasi eedem cum primis, quibusdam declarationibus et quibusdam adjunctis circa illas supplicationibus, fuerunt nobis per dictos nuncios presentate; super quibus cum fratribus nostris deliberare cepimus sedule et super ipsorum responsione vigilem dili-

(1) Cf. n. 4963.

gentiam adhibere. Sane propter angustiam temporis ac defectum litterarum regiarum oportunarum (1) in tanto negotio sic plene respondere super supplicationibus ipsis nequivimus, nec indicare passagium generale, propter quod dictis nunciis expediens visum fuit ut duo ex ipsis nunciis, scilicet venerabilis frater noster Johannes episcopus Morinensis et prefatus magister Guido clericus regius ad presentiam regiam proficisci deberent, qui hec omnia eidem curarent exponere ut sic posset super hoc salubriter providere. Et quia, dilectissime fili, ex hiis que inordinate inchoantur difficile est quod ordinate aliquid subsequatur, placeat circumspectioni regie in tanto negotio ordinate procedere ac oportunas litteras destinare, fundamento siquidem solido posito super quo edificari (2) solide poterit, ruine quantum noscere sinet humana fragilitas timore sublato. Si autem infirmum aut debile fuerit fundamentum, potest merito super edificio formidari. Constat autem quod presens negotium non est tale quod ad ipsum expediendum credencia cujuscumque nuncii sufficiens debeat reputari. Datum VI kalendas octobris, anno decimo septimo.»

4979

26 septembre 1332.

Regi Franciae ut scribat voluntatem suam de dispensatione facienda super matrimonio inter regem Boemiae et ducem Austriae prolocuto. (REG. 117, fol. 103, c. 500).

«*Eidem regi.* Sicut multorum fidedignorum littere ac plurium relatio ad nostram noticiam deduxerunt, inter carissimum in Christo filium nostrum J., regem Boemie illustrem, ac primogenitum (3) Frederici quondam ducis Austriae prolocutum inter nuncios est matrimonium et firmatum, quod tamen sine dispensatione Sedis nequit Apostolice licite consumari. Et licet probabiliter supponamus quod illud nec aliud sine regali scientia et beneplacito facere attemptaret, hec tamen ad noticiam volumus deducere regiam ut super hoc nobis velit suum beneplacitum in-

(1) Reg. : *oportunarum*.

(2) Reg. : *supeditari*.

(3) *sic*. Corr. : *primogenitam*.

timare. Actum est tamen inter ipsos, sicut nonnullae littere continebant, quod sive concessa sive negata predicta dispensatio fuerit, pax reformata et liga facta inter prefatum regem ex una parte et regem Ungarie ducesque Austriae ex altera inviolata debeat remanere. Datum ut supra [VI kalendas octobris, anno decimo septimo].»

4980

26 septembre 1332.

Regi Franciae de provisione ecclesiae Parisiensis. (REG. 117, fol. 103, c. 501).

«*Eidem regi.* Litteras super provisione Parisiensis ecclesie recepimus regias quarum utique lectio cor nostrum fratrumque nostrorum quibus directe fuerunt similes ingenti non immerito admiratione replevit. Nunquid vero admiratione dignum quod cor regis catholici Deoque devoti turbatum fuerit de provisione Parisiensis ecclesie de illo facta cui pro laboribus multis, pro moribus castis, pro eminenti scientia, pro actibus strenuis etiam celsioris loci premium debebatur ? Quique in presentiarum ejusdem regis insistebat obsequiis suisque predecessoris obsequiosus fuerit triginta annis et amplius fideliter et prudenter, ac qui in diversis officiis ecclesie Parisiensis serviverat sedule et multis annis ipsam quasi rexerat nonnullos ejusdem ecclesie dirigendo presules, immo potius quasi totum pondus regiminis exceptis hiis que consecrationis exposcunt ministeria sustinendo. Profecto, fili carissime, talis provisio nonurbationis materiam sed exultationis potius tue prudentie debuit ministrare, nec hancurbationem credimus a corde processisse regio, sed ipsam in corde inmissam fuisse potius per malos angelos qui non querunt que Dei sunt sed que sua. Hortamur itaque providentiam regiam et rogamus ut premissa recogitans diligenter, de provisione predicta, utique Deo grata, accepta capitulo et universitati Parisiensi plurimum, sicut per capituli litteras et instrumentum publicum nobis constat, expediendi ecclesie ad modum letetur cor regium ipsumque electum et ecclesiam habeat propensius commendatos. Hoc enim sponso acceptum erit (1) universalis Ecclesie scilicet (*sic*) Christo univer-

(1) Reg. : *erit in universalis*,

sorum Domino, ut tenemus indubie, cujus contrarium esset sibi displicibile ac exosum. Gratia Domini Nostri Jhesu Christi cor regium in hiis et aliis dirigat et protegat ab adversis. Datum ut supra.»

4981

26 septembre 1332.

Reginae Franciae ut electum Parisiensem, Guillelmum scilicet, commendatum habeat. (REG. 117, fol. 103 vº, c. 502).

« *Johanne, regine Francie*. Provisionem factam de — Datum ut supra [VI kalendas octobris, anno decimo septimo]. »

4982

S. d. [26 septembre 1332] (1).

Comiti Alenconii, ut cum rege Franciae, fratre suo, se reconciliet. (REG. 117, fol. 103 vº, c. 503).

« *Karolo, comiti Alenconii*. Fili, desideranter appetimus ut ea que te deceat tibi que expediunt facere debeas et a contrariis abstinere. Quod autem ut filio nostro in Christo carissimo Philippo regi Francie illustri germano tuo ac domino exhibere honorem et reverenciam debeas et citra Dei offensam que sibi sunt placita facere, nullus debet sapiens in dubium revocare. Cum igitur instet dies in [quo] dilectus filius Johannes, dux Normannie, dicti regis unigenitus neposque tuus, debet recipere cingulum militare, ad quem multi principes de remotis etiam debent partibus convenire, teque pre cunctis decet aliis dicte militie interesse, magnificenciam tuam rogamus attente tibi nichilominus sano consilio suadentes quatinus omnino dicto festo debeas interesse, teque disponere ad ea faciendum per que regis predicti gratiam uberius assequaris et benivolenciam, [ut] reddaris memor cujusdam sapientis consilio sic dicentis : « Quicquid agas, prudenter agas et respice finem ». Si enim finem diligenter attenderis, reperijs ejus gratiam tibi oportunam multipliciter ejusque offensam multis dispendiis esse plenam. Alioquin si

(1) Nous avons donné à cet acte la date de l'acte précédent.

dicto festo cessante legitimo impedimento non interfueris, scimus quod multis obloquendi ministrabismateriam, vereamurque quod predictos regem et ejus unigenitum contra te periculose nimium irritabis. Considera, fili, quesumus, diligenter quod sine ejus gracia non potes utiliter ad tuitionem regni Sicilie, ad quod es sicut per tuos intelleximus nuntios invitatus, ad tuum onorem regnique commodum proficisci, quodque alia negocia assumere grandia et prosequi non valebis : uno enim verbo iter tuum antequam inchoetur impedire poteris et ceptum etiam revocare. Nos autem, fili, intendimus [regi]scribere ut te nedum ut fratrem sed etiam ut filium dirigere debeat et tractare. Datum.»

4983

26 septembre 1332.

Regi Franciae ut Carolum comitem Alenconii, fratrem suum, qui sine consensu regio e regno exire conceperat, diligit et bene tractet. (REG. 115, fol. 103 vº, c. 504).

« *Regi Francie*. Quod sine scitu, consensu et beneplacito regio dilectus filius vir egregius Carolus comes Alenconii, germanus tuus, regnum exire conceperit cum admiratione et displicencia nimia littere regie ad nostram noticiam deduxerunt. Sane, fili carissime, cum unicuique cura habenda de proximo sit injuncta, ad excellentiam regiam cura dicti comitis noscitur multipliciter pertinere. Primo quidem quia nondum est proximus sed et frater germanus et unicus et te minor etate, nec solum frater sed et subditus, princeps magnus et unus de paribus dicti regni. Hec profecto, dilectissime fili, singula et multo forcius simul juncta ut curam de ipso habeas te astringant. Que utique si consideranter attenderis, procul dubio ipsum suo non sinens arbitrio currere sed ut recte currat et provide studebis sedulam diligenciam adhibere, quod ut dignetur promptius facere tot vinculis toto cordis affectu adhiciendas duximus preces nostras, quas exaudiendas credimus, quia multa forsán dispendia incurrisset gravia finaliter, ejus non ferens confusionem ac dispendia, illis (sic) etiam nonnulla jactura propria studeret regia providencia providere ; sic enim ipsum natura tibi junxit insolubiliter quod ejus honoris seu vituperii immunem esse ac absque eorum participio te non sinit. Datum ut supra.»

4984

27 septembre 1332.

Roberto, regi Siciliae, ut nuntios Raymundi abbatis monasterii Montismajoris benigne recipiens gravamina ab officialibus regis Provinciae dicto monasterio illata revocari faciat. (REG. 117, fol. 141 vº, c. 697).

« *Eidem regi [Sicilie].* Cum dilectus filius Raymundus abbas monasterii Montismajoris, ordinis sancti Benedicti, Nemausensis diocesis, super revocatione nonnullorum gravaminum per gentes et officiales regios Provinciae prefatis abbati et monasterio, sicut assertur, illatorum dilectos filios Ciprianum de Bastada camerarium et Ramundum de Cheadiraco priorem prioratus Sancti Salvatoris ejusdem monasterii monachos nuntios suos exhibitores presentium providerit ad regalem presentiam destinandos, serenitatem regiam attentius deprecamur quatinus nuntios ipsos benigne recipiens eisdemque audienciam opportunam concedens, sic eos favorabiliter et celeriter pro divina ac nostra et Apostolice Sedis reverencia velit super dictorum revocatione gravaminum que illata prefatis abbati et monasterio indebite fuerint, ut prefertur, aliisque per eos proponendis prout equitatis ratio suasserit (*sic*) expedire quod preter divine retributionis premium dignis in Domino laudibus attollatur. Datum V kalendas octobris, anno decimo septimo. »

4985

Avignon, 29 septembre 1332.

Johanni, episcopo Magalonensi, et Audebertae Thomae, mulieri Nemausensi, indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 89, p. c. 453).

« In e. m. (1) Johanni episcopo Magalonensi. Datum.

In e. m. Audeberte Thome, mulieri Nemausensi, verbis competentibus mutatis. Datum Avinione, III kalendas octobris, anno decimo septimo. »

4986

1 octobre 1322.

Guillelmo episcopo Aptensi, inquisitori, quod Petro de Gigundassio, civi Carpentoratensi, de haeresi suspecto et postea absoluto, medietatem ejus bonorum dimittere possit. (REG. 117, fol. 52, c. 298; — VIDAL, *Bullaire de l'Inquisition...*, n. 122, p. 182).

(1) Cf. n. 4966.

« *Venerabili fratri Guillelmo, episcopo Aptensi.* Patris misericordiarum vices gerens in terris Romanus pontifex ad collapsas afflictasque personas pietatis sue libentius intuitum dirigit eis prout placere credit Altissimo miserando. Sane lecta coram nobis tua petitio continebat quod Petrus de Gigundassio civis Carpentoratensis, qui coram te inquisitore heretice pravitatis in Provincia et comitatu Venayssini auctoritate apostolica deputato de crimine heresis per suam confessionem convictus, usque ad valorem decem milium florenorum auri vel circa in bonis tam mobilibus quam immobilibus no citur, sicut a fide dignis tibi datum est intelligi, obtinere, quorum quidem bonorum magnam partem acquisivisse dicitur per usurariam pravitatem. Cum autem ipse, qui de commissis penitens, pravitate heretica penitus abjurata, per te absolutus juxta Ecclesie formam ab excommunicationis sententia quam propter premissa incurrerat extitit et restitutus ejusdem Ecclesie unitati, tam pro restitutionibus de usuris hujusmodi faciendis quam suis alendis liberis multipliciter oneratus lamentabiliter, ut dicta subnectebat petitio, supplicavit ut nos, ad quos bona predicta ratione dicti criminis confiscata pertinent pleno jure, oculos misericordie convertentes ad ipsum de bonis eisdem quinque milia florenorum auri pro Camera nostra facere recipi et residuum bonorum predictorum sibi pro predictis faciendis restitutionibus et alimentandis liberis dare ac concedere de benignitate apostolica dignaremur : nos, premissis pietate paterna pensatis, supplicationi hujusmodi obtentu divine miserationis benignius inclinati, fraternitati tue de qua fiduciam in Domino gerimus specialem faciendi per dilectum filium thesaurarium comitatus nostri Venaissini, infra quem civitas Carpentoratensis consistere noscitur, quinque milia florenorum auri de bonis predictis nomine nostro et dicte Camere recipi solvendorum, prout eidem thesaurario per alias nostras litteras mandamus, residuumque dictorum bonorum prefato Petro tam pro dictis faciendis restitutionibus quam alimentandis suis liberis cum eidem thesaurario tantum super dictis quinque milibus florenorum fuerit [satisfactum] vice et auctoritate nostra donandi et concedendi de gratia speciali plenam et liberam concedimus tenore presentium facultatem. Datum Avinione, kalendis octobris, anno decimo septimo. »

4987

1 octobre 1332.

Guillelmo de Granholis de eodem, ut dictam medietatem eidem Petro dimittat, aliam vero nomine Camerae recipiat. (REG. 117, fol. 52 vº, c. 299; — VIDAL, *op. cit.*, n. 123, p. 183).

« *Guillelmo de Granholis, canonico Bajocensi, comitatus Venayssini nostro et Ecclesie Romane thesaurario.* Venerabilis fratris nostri Guillelmi episcopi Aptensis inquisitoris heretice pravitate in Provincia et comitatu Venaissini auctoritate apostolica deputati lecta coram nobis petitio continebat etc. usque in finem, verbis competentibus mutatis. Quocirca discretionis tue per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus dictos quinque milia florenos (*sic*) auri modo qui sequitur solvendorum, statim medietatem vide licet et aliam medietatem hinc ad unum annum, datis tibi sufficientibus et idoneis super hoc fidejussoribus, nostro et Camere predictae nomine recipere, ac solventes tibi et assignantes dicta quinque milia florenorum auri absolvere de hiis que inde tibi soluta et assignata fuerint plenius studeas et quitare, in bonis predictis residuis, postquam de dictis quinque milibus florenorum auri tibi nomine predicto satisfactum ut premititur fuerit, dictum Petrum vel suos premissorum occasione nullatenus molestando. Datum ut supra. »

4988

5 octobre 1332.

Raymundo de Casetis, Pontio Molinerii et Ademaro Rogerii ut capitulo ecclesiae de Vicano, Caturcensis diocesis, inhibeant ne Johannem Barbaili aut Petrum Grandis ad canonicatum dictae ecclesiae de quo litigant, admittant, utque eisdem terminum ad comparandum praefigant. (REG. 117, fol. 74, c. 401).

« *Raymundo de Casetis et Pontio Molinerii, ac Ademaro Rogerii, canonicis Caturcensibus.* Cum ratione canonicatus et prebende quos quondam Guillelmus David in ecclesia de Vicano, Caturcensis diocesis, dum viveret obtinebat, inter dilectos filios Johannem Barbaili, presbiterum, et Petrum Grandis clericum dicte diocesis, quorum quilibet ad dictos canonicatum et prebendam tamquam sibi auctoritate litterarumstrarum eis dudum sub certis formis concessarum petit cum instantia per dilectos filios capitulum ecclesie

memorate, diversis hinc inde per .. executores eis per nostras deputatos litteras factis processibus, se admitti, sicut accepimus, in eis partibus diceptetur, nos volentes quod ille qui jus habet in canonicatu et prebenda predictis illud assequatur, litigiosis amputatis amfractibus, et propter hoc, aliisque certis causis rationabilibus ad hoc nos inducentibus, nobis causas ex premissis emergentes quomodolibet specialiter retinentes, discretionis vestre per apostolica scripta mandamus quatinus vos vel duo aut unus vestrum per vos vel alium seu alios eisdem capitulo inhibeatis expresse ne alterum predictorum Johannis et Petri in alterius prejudicium admittant ad canonicatum et prebendam predictos, et innovata si qua per eos indebite fuerint super hiis revocare quantum in eis extiterit ad statum debitum non omittant. Nos enim exnunc irritum decernimus et inane quicquid contra inhibitionem hujusmodi contigerit atte[m]ptari. Partibus vero predictis vel earum procuratoribus aliquem certum competentem peremptorium terminum, in quo cum omnibus iuribus, actis, litteris et instrumentis quibus uti voluerint in hac parte apostolico conspectui se presentent ordinationem nostram audituri super hiis, prefigatis, nos super dicti prefixione termini et aliis que super predictis quomodolibet egeritis reddituri per instrumentum publicum, quod inde fieri volumus presentium seriem continentes (*sic*), nichilominus certiores. Datum III nonas octobris, anno decimo septimo. »

4989

6 octobre 1332.

Dominico episcopo Appamiarum ut contra haereticos in sua diocesi pullulantes procedat. (REG. 117, fol. 74 vº, c. 402; — VIDAL, *op. cit.*, n. 124, p. 184).

« *Dominico, episcopo Appamiarum.* Ad nostri apostolatus auditum displicibili admodum insinuatione pervenit quod pestis heresis in tua diocesi crebrius solito, cujus occasio esse pro magna parte prelati negligencia dicitur, invalescit. Cum autem ad pestem hujusmodi de tuis civitate et diocesi extirpandam adeo ex debito tui pastoralis officii sis astrictus quod, si notabiliter circa hec te negligentem redderes, ab eodem esses officio repellendus, fraternitatem tuam attencius exhortamur quatinus

premissa necnon laudabilem diligenciam quam tui predecessores circa extirpationem adhibuerunt hujusmodi consideranter attendens, te a pigricie sompno nocivo plurimum excitans adversus hereticos, credentes, fautores et receptatores eorum solerti adhibita diligencia juxta sanctiones canonicas et privilegia officio inquisitionis heretice pravitatis concessa procedere, sermonesque innovare ac facere sicut alii pastores vigilantes non postponas, ita quod hac extirpata peste mortifera fides ibidem catholica fulgeat curaue tua circa custodiam commissi tibi gregis dominici appareat, quavis excussa negligencia, merito fructuosa; ad creandos enim plures prelatos in illis partibus principaliter hoc nos movit ut per eorum vigilationem credulam (*sic*) hec pestis Deo odibilis nimium et infectiva catholici populi de partium ipsarum finibus fugaretur. Datum Avinione, II nonas octobris, anno decimo septimo.»

4990

Avignon, 6 octobre 1332.

Regem Francie hortatur ut comiti Fuxi licentiam complendi ea que continentur in pariagio facto inter episcopos Appamienses et Fuxi comites impertiat. (REG. 117, fol. 104, c. 506).

« *Regi Francie.* Insinuatione venerabilis fratris nostri Dominici episcopi et dilectorum filiorum capituli Appamiarum nuper accepimus quod dudum inter bone memorie Bernardum, episcopum Appamiensem, predicti Dominici predecessorem, nomine Appamiensis ecclesie, ex parte una, et quondam Rogerium Bernardi, comitem Fuxi, pro se suisque successoribus et heredibus ex altera, super castro et civitate Appamiensibus certum pariagium, deliberatione matura prehabita previa, factum sub pactis et conditionibus que sequuntur extitit et initum, videlicet quod dictus comes ejusque posteri comites Fuxi quilibet suo tempore illa que tenent et habent in civitate et castro predictis tenerent ab ipso episcopo qui esset pro tempore et ecclesia Appamiensibus tanquam vassalli eorum, et recognoscerent se tenere sub homagio et fidelitatis juramento prestandis aliisque annuis exhibendis serviciis episcopo et ecclesie supradictis; et nichilominus annis singulis in festo beati Antonini martiris, episcopo et capitulo pre-

dictis vel eorum gentibus tenendum per totam illam diem libere traderent dictum castrum, corporali per prefatum comitem super observandis et complendis per ipsum suosque successores et heredes supradictis omnibus prestito nichilominus juramento; quodque, licet premissa, que per Sedem Apostolicam tunc ex certa scientia confirmata fuerint, ab eodem comite quandiu vixerit suisque successoribus et heredibus frequenter plene observata inviolabiliter preterquam a paucis citra temporibus extiterint et completa, dudum tamen, cum dilectus filius nobilis vir Gasto, comes Fuxi, castrum et civitatem hujusmodi dilecte in Christo filie nobili mulieri Johanne de Atrabato, comitis Fuxi, matri sue, ad vitam dumtaxat ipsius pro dotalicio tradidisset, prefata comitissa, ex eo quia dictus Dominicus episcopus eam ad homagium castri et civitatis predictorum tanquam proprietariam, cum esset tantum usufructuaria, recusavit admittere, provocata homagium eidem episcopo ut usufructuaria contradicens prestare, castrum et civitatem predicta, eodem Gastone comite ignorante, recognovisse et avoasse a te, fili carissime, tibi que pro illis homagium dicitur, in grandem dictorum episcopi et ecclesie prejudicium, prestitisse, tunc a regali curia inhibitione nichilominus emanata, ne comes et comitissa ipsa recognitionem aliquam pro premissis predicto episcopo facerent nec episcopus illam reciperet ab eisdem. Cum autem comes prefatus ad manum suam predictis castro et civitate reductis ea que per matrem suam circa hec attemptata, ut premittitur, extiterunt, rata non habens, et in parlamento regio publico Parisius recognoscens se teneri ad omnia que, ut narratur superius, in pariagio continentur predicto ut, non obstantibus recognitione et homagio factis per dictam matrem suam et inhibitione hujusmodi subsecuta, faciendi et complendi ea que in eodem continentur pariagio, sicut tenetur ex debito, instantanter ut asseritur pecierit sibi licentiam impertiri, regalem excellentiam attentius deprecamur quatinus premissorum processum necnon quantum displiceret Altissimo si propter talia tantis subiceretur Ecclesia periculis et jacturis deducens providencia regia in pie considerationis examen, inhibitione relaxata predicta, velit supradicto comiti concedere licenciam antedictam, habiturus, fili dilectissime, sic prefatos episcopum et ecclesiam in hiis et aliis suis juribus et libertatibus pro divina et Apostolice Sedis reverencia favore regio com-

mendatos quod, preter laudis humane preconium, apud eternum et justum iudicem assequi retributionis perennis premium propter hoc regia serenitas mereatur. Datum Avinione, II nonas octobris, anno decimo septimo.»

4991

S. d. [6 octobre 1332] (1).

Comiti Alenconii Guillelmum de Mier, priorem prioratus de Volta, commendat. (REG. 117, fol. 104, c. 507).

« *Comiti Alenconii.* Cum dilecto filio Guillelmo de Mier priori prioratus de Volta, Cluniacensis ordinis, diocesis Sancti Flori, de eodem prioratu apostolica fuit auctoritate provisum, nobilitatem tuam attentius deprecamur quatinus eosdem priorem et prioratum, presertim super revocatione eorum que de bonis et juribus prioratus predicti alienata fuisse dicuntur illicite aliisque suis negociis, habere velis pro divina ac Apostolice Sedis reverencia, ut proinde gracie divine te aptiorem constituas, propensius commendatos. Datum.

In e.m. Poncio de Polimnhaco, decano ecclesie Bruatensis Sancti Flori diocesis, capellano nostro, verbis competentibus mutatis.»

4992

7 octobre 1332.

Reservationem fructuum unius anni omnium beneficiorum ecclesiasticorum in diocesi Metensi vacantium usque ad unum annum prorogans, universo clero ejusdem diocesis mandat ut dictos fructus a collectoribus libere permittant exigi. (REG. 117, fol. 118, c. 605 ; — SAVERLAND, *Quellen zur lothringischen...*, I, n. 679, p. 307).

« *Venerabili fratri.. episcopo Metensi et dilectis filiis abbatibus, prioribus, decanis, prepositis, archidiaconis, archipresbiteris et aliis ecclesiarum prelati et rectoribus, capitulis quoque, collegiis et conventibus Cisterciensis, Cluniacensis, Premostratensis, Grandimontensis, Cartusiensis, Vallisumbrose, Camaldulensis, sanctorum Benedicti et Augustini et aliorum ordinum ceterisque personis*

(1) L'acte n'est pas daté ; on lui a attribué la date de l'acte le précédant dans le registre (n. 4990). L'acte suivant est du 8 novembre 1332 (c. 508, n. 5007).

ecclesiasticis tam secularibus quam regularibus, exemptis et non exemptis, necnon Sancti Johannis Jerosolimitani, beate Marie Theotonicorum et Calatravensis ac Humiliatorum magistris, prioribus et preceptoribus eorumque localenentibus per civitatem et diocesim Metenses constitutis. Considerantes dudum multiplicium necessitates onerum quibus Ecclesia Romana tunc gravabatur, sicut adhuc dinoscitur pregravari, nos pro hujusmodi utilius supportandis et relevandis oneribus fructus, redditus et proventus unius anni omnium et singulorum beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura vel sine cura, etiam dignitatum, personatum et officiorum monasteriorum, prioratum et aliorum locorum ecclesiasticorum quorumlibet tam secularium quam regularium, exemptorum et non exemptorum, que in tuis, frater episcopo, civitate et diocesi Metensi tunc vacabant et que usque ad unum annum continuum a data litterarum nostrarum super hoc confectarum numerandum qualitercumque et ubicumque, etiam si apud Sedem Apostolicam ea vacare contingeret, ecclesia tamen cathedrali ac abbaciis regularibus que conventuales existunt et beneficiis ex causa permutationis tunc vacantibus vel infra dictum annum vacaturis expressum exceptis, reservandos auctoritate apostolica sub certis modis, formis et condicionibus duximus et nostre Camere pro premissis utilius relevandis necessitatibus applicandos, non obstantibus quibuscumque statutis et consuetudinibus contrariis ecclesiarum, monasteriorum et locorum in quibus beneficia, dignitates, personatus et officia consistunt hujusmodi juramento confirmationis dicte Sedis vel quacumque firmitate alia roboratis, aut si fructus, redditus et proventus primi anni ex privilegio dicte Sedis vel aliter de jure seu quacumque consuetudine aut statuto alicui vel aliquibus deberentur, sive si ad fabricam quarumcumque ecclesiarum, monasteriorum seu locorum per quoscumque concessi fuerint vel etiam deputati aut essent in usus alios convertendi. Postmodum vero reservationem et applicationem hujusmodi singulis annis usque ad diem date presentium sub eisdem modis, formis et condicionibus extendendas duximus et etiam prorogandas, sicut in diversis nostris inde confectis litteris plenius continetur. Cum itaque temporis excrescente malicia, nondum necessitates hujusmodi sint omnino subducte, nos easdem reservationem et applicationem fructuum, reddituum et

proventuum predictorum sub modis, formis et conditionibus quibus alias eas reservavimus et applicavimus, ut predicitur, usque ad unum annum integrum ab eadem data presentium inantea computandum auctoritate apostolica tenore presentium extendimus et etiam prorogamus, non obstante omnibus supradictis. Quocirca universitatem vestram monemus, rogamus et in Domino attentius exhortamur vobis que nichilominus per apostolica scripta mandamus quatinus, necessitates hujusmodi devota consideratione pensantes, dictos fructus, redditus et proventus exigi, colligi et levare per collectores et subcollectores super hoc deputandos libere permittatis, ac eisdem collectoribus et subcollectoribus taliter super hiis assistatis quod exinde apud nos et dictam Sedem commendari merito debeatis. Datum Avinione, nonis octobris, anno decimo septimo.»

4993

Avignon, 7 octobre 1332.

Petro Guigonis de Castronovo et Raymundo de Val-leaurea, ut praedictos fructus colligant. (REG. 117, fol. 118 vº, c. 606 ; — SAUERLAND, *op. cit.*, I, n. 680, p. 307).

« *Petro Guigonis de Castronovo archidiacono de Vico, Metensis, et Raymundo de Valleaurea canonico Lingonensis ecclesiarum, Apostolice Sedis nunciis. Considerantes dudum etc... Datum ut supra.*

Item similes due littere pro fructibus annalibus diocesis Tullensis.

... Item alie due similes pro fructibus annalibus diocesis Viridunensis.

Item alie due similes pro fructibus annalibus diocesis Bisuntine.

... Item alie due similes pro fructibus annalibus diocesis Bellicensis. Datum in omnibus ut supra.»

4994

11 octobre 1332.

Comiti Alenconii congratulatur quod solemnitati militari Johannis de Francia nepotis sui interesset nisi indispositio corporis obstitisset, eumque ad obedientiam fratri suo regi debitam hortatur. (REG. 117, fol. 104, c. 505).

« *Eidem comiti [Alenconii, Carolo]. Innotuere nobis, fili, magnificentie tue littere novissime*

nobis misse voluntatis tue motus rationi subici ipsiusque iudicio regulari. Hinc est quod percepto quod rationis iudicio tua intererat pre cunctis principibus aliis solennitati militari dilecti filii magnifici viri Johannis de Francia, ducis Normannie, nepotis tui, fiende tunc in proximo interesse, hoc si indispositio non obstitisset corporis cum desiderio implevisses, quod utique ad non leve cessit gaudium cordi nostro. Speramus equidem quod quamdiu motus ipsi voluntatis rationis regulabantur iudicio, in tuis humanis actibus error aberit et rectitudo vigeat. Et si, fili, inductiones nostre ad hoc quod dicto festo omnino interesse deberes vise tibi fuerint juste, rationabiles et fideles, sic et ille quas induximus in eisdem litteris, ut carissimo in Christo filio nostro Philippo, regi Francie illustri, germano tuo obedire ac obsequi citra offensam Dei (1) deberes, justas ac iudicio rationis consentaneas reperires tibi que multipliciter oportunas, quod utique tibi perlectis et intellectis litteris carissimi in Christo filii nostri Roberti, regis Sicilie illustris, avunculi tui, tibi missis novissime evidencius apparebit. Hortamur itaque tuam, fili, prudenciam et rogamus attente ut tam super obedientia et obsequiositate predicta necnon et in cunctis actibus tuis alicujus ponderis hec, scilicet quod ratio actus ipsos dirigat, studeas tenaciter observare. Ex hoc enim speramus indubie quod actus ipsi successibus debeant prosperis habundare. Gratia Domini sit tecum que te dirigat et protegat ab adversis, amen. Datum V idus octobris, anno decimo septimo.»

4995

15 octobre 1332.

Raymundo Augerii testandi facultatem et indulgentiam in forma concedit. (REG. 117, fol. 36 vº, p. c. 210).

« Item in e. m. (2) pro Ramundo Augerii, canonico Agathensi.

Item pro eodem indulgentia in forma. Datum in istis idibus octobris, anno decimo septimo.»

(1) Reg. : *Dei bis.*

(2) c. 210, : « *pro Bauduino Campana, canonico Florentino.* »

4996

16 octobre 1332.

Universis personis ecclesiasticis ut Guillelmo Folquerii praeposito ecclesiae Grassensis, capellano apostolico, ad Apostolicam Sedem accedente de securo conductu usque ad unum mensem provideant. (REG. 117, fol. 70 v°, c. 378).

« Venerabilibus fratribus patriarchis, archiepiscopis et episcopis, ac dilectis filiis electis, abbatibus, prioribus, decanis, prepositis, archidiaconis, archipresbiteris, rectoribus et aliis ecclesiarum prelati ipsorumque vicesgerentibus, capitulis quoque, conventibus ceterisque personis ecclesiasticis regularibus et secularibus, exemptis et non exemptis, Cisterciensis, Cluniacensis, Premostratensis, Camaldulensis, sanctorum Benedicti et Augustini et aliorum ordinum ac domorum Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani, sancte Marie Theutonicorum, Calatravensis et Hu[m]iliatorum magistris, prioribus et preceptoribus, necnon nobilibus viris ducibus, principibus, marchionibus, comitibus, baronibus, senescallis, justiciariis, potestatibus, capitaneis, rectoribus, bajulis ceterisque dominis temporalibus, universitatibus quoque et comunitatibus civitatum, terrarum, castrorum, villarum et aliorum quorumcumque locorum et aliis universis et singulis ad quos presentes littere pervenerint. Cum dilectus filius Guillelmus Folquerii, prepositus ecclesie Grassensis, capellanus noster, cum quibusdam personis quas secum intendit adducere ad nostram presenciam sit venturus, universitatem vestram rogamus, monemus et in Domino attentius exhortamur quatinus eundem prepositum, cum per terras, districtus et loca vestra veniendo cum eisdem personis ad eandem presenciam transiverit, benigne recomandatum habentes nulla eidem aut illis qui cum illo erunt inferatis injuriam vel offensam, nec ab aliis quantum in vobis fuerit permittatis inferri, sed ei potius de securo conductu, si a vobis illum pecierit, sic libere ac prompte pro nostra et Apostolice Sedis reverencia providere curetis quod ipse grata de vobis referre valeat nosque devotionem vestram debeamus in Domino commendare, presentibus post unum mensem tantummodo valituris. Datum XVII kalendas novembris, anno decimo septimo. »

4997

16 octobre 1332.

Guillelmo Folquerii ut quosdam delinquentes quos cepit in habitu laicali ad Sedem Apostolicam adduci faciat. (REG. 117, fol. 59, c. 325).

« Guillelmo Folquerii, preposito ecclesie Grassensis. Operosam diligenciam admodum nobis gratam quam circa captionem illorum perfidorum hominum per te, sicut nobis patefecit tuarum series litterarum, adhibitam multipliciter in Domino commendantes, volumus quod circa illorum curam et securam adductionem ad Sedem Apostolicam tua personalis diligentia, super qua tibi litteras de securo conductu mittimus, non tepescat; et videtur nobis quod securius et secrecius poterunt in habitu laicali adduci. Tu vero quod expediencius super modo adductionis hujusmodi cognoveris, prudenter et fideliter exequi non postponas. Datum XVII kalendas novembris, anno decimo septimo. »

4998

Avignon, 18 octobre 1332.

Roberto Gaymardi indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 89, p. c. 453).

« In e. m. (1) Roberto Gaymardi, cantori ecclesie Venetensis (2). Datum Avinione, XV kalendas novembris, anno decimo septimo.

In e. m. Catherine Gaudine, relicte quondam Guillelmi Gaymardi, Lucionensis diocesis, verbis competentibus mutatis, Datum ut supra in proxima. »

4999

26 octobre 1332.

Johanni de Mureto indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 76, c. 409).

« Nobili viro Johanni, domino de Mureto, Suesionensis diocesis. Sincere devotionis affectus — Datum VII kalendas novembris, anno decimo septimo.

In. e. m. nobili mulieri Marie de Lauro, domine

(1) Cf. n. 4966.

(2) Reg. : ecclesie Vasatensis (exponctué) Venetensis.

de Mureto, Suessionensis diocesis, verbis competentibus mutatis. Datum ut supra.

In e. m. Bernardo Sapporis, juris civilis professori, et Ermessende, ejus uxori, de Montepessulano, Magalonensis diocesis, verbis competentibus mutatis. Datum ut supra.»

5000

26 octobre 1332.

Guillelmo de Sancta Maura, regis Franciae cancellario, de ordinatione quarundam litterarum. (REG. 117, fol. 110, c. 545).

« *Guillelmo de Sancta Maura, decano ecclesie Turonensis, regis Francie cancellario.* Tue discretionis litteras, per quas te non interfuisse ordinationi quarundam litterarum nobis missarum noviter excusasti, benigne receptis et contentis in eis diligenter intellectis, scire te volumus quod nec nos diximus nec ab aliis audivimus te ordinationi interfuisse litterarum ipsarum, super quo te habemus merito excusatum. Datum VII kalendas novembris, anno decimo septimo.»

5001

Avignon, 29 octobre 1332.

Guillelmo, electo Parisiensi, ut hospicium canonicale quod ab ecclesia Parisiensi tenebat usque ad instans Resurrectionis Dominicae festum retinere possit. (REG. 117, fol. 76, c. 408).

« *Guillelmo, electo Parisiensi.* Exigit tue devotionis affectus, quo nos et Romanam Ecclesiam revereris, ut in hiis nos reperias generosos que ad commoditatis tue cedere valeant incrementum. Tuis itaque supplicationibus inclinati, tibi, cui nuper tempus recipiendi munus consecrationis a canonibus diffinitum infra quod tunc eras usque ad instans proximum festum Resurrectionis Dominice prorogavimus, et quod interim beneficia ecclesiastica, etiam si dignitates personatus vel officia existerent et curam animarum haberent, quotcumque et qualiacumque forent, que tempore promotionis per nos facte de persona tua ad Parisiensem ecclesiam tunc pastore carentem canonicè obtinebas sicut adhuc obtines, non obstante

quacumque constitutione contraria licite retinere valeres, per alias nostras certi tenoris litteras auctoritate apostolica duximus indulgendum; ut hospicium canonicale, quod ab eadem ecclesia cujus tunc existebas sicut adhuc existis canonicus obtinebas prout etiam nunc obtines, quacumque constitutione ac statutis et consuetudinibus contrariis ipsius ecclesie nequaquam obstantibus, usque ad dictum Resurrectionis Dominice festum licite retinere valeas eadem auctoritate concedimus de gracia speciali. Datum Avinione, IIII kalendas novembris, anno decimo septimo.»

5002

30 octobre 1332.

Ludovico, ducl Borbonesii, de venatione transmissa regratiatur. (REG. 117, fol. 107, c. 520).

« *Ludovico, duci Borbonesii.* De venatione a — Datum III kalendas novembris, anno decimo septimo.»

5003

31 octobre 1332.

Episcopo Morinensi, de ejus litteris et adventu. (REG. 117, fol. 107, c. 522; — FAYEN, *op. cit.*, t. II, p. 624, n. 3305).

« *Johanni, episcopo Morinensi.* Fraternalitatis tue litteras gratanter nos noveris recepisse, et quia tuum adventum prestolamur propinquum, alia tibi ad presens non rescribimus, sed ea dum, Deo duce, veneris, explicabimus viva voce. Datum II kalendas novembris, anno decimo septimo.»

5004

3 novembre 1332.

Petro, archiepiscopo Rothomagensi, ut Arnaldo de Claromonte, ordinis Minorum, in conventu fratrum ejusdem ordinis Aurelianensi facultatis theologiae lectori, licentiam legendi libros Sententiarum Parisius in proximis futuris vacationibus concedat. (REG. 117, fol. 75 vº, c. 406; — DENIFLE et CHATELAIN, *Chartularium...*, t. II, n. 947, p. 401).

« *Petro, archiepiscopo Rothomagensi.* Cum, sicut accepimus, dilectus filius Arnaldus de Claromonte, ordinis fratrum Minorum, facultatis theologicæ in conventu fratrum ejusdem ordinis Aurelianensi lector, qui diu in eadem facultate studuit eamque in Burdegalensi, Tholosano et Aurelianensi dictorum fratrum conventibus legit et docuit, pro majori sui exercicio studii et ut ad ipsius facultatis noticiam attingere, divina sibi assistente gracia, valeat plenior, libros Sentenciarum in proximis futuris vacationibus studii Parisiensis ibidem legere desideret, sicut nonnulli aliorum ordinum fratres in preteritis vacationibus studii memorati legisse dicuntur, fuit nobis humiliter supplicatum quod, quia obsistente quodam statuto edito per magistros facultatis predictæ Parisius commorantes et juramento vallato, quo prohibetur expresse ut aliquis dictas Sentencias in ejusdem studii vacationibus legere de cetero non presumat, suum nequit in hac parte desiderium absque Sedis Apostolicæ speciali licencia adimplere, providere sibi super hoc, presertim cum nullus frater ejusdem ordinis ad legendum in predictis vacationibus Sentencias fuerit ordinatus, paterne sollicitudinis studio dignaremur. Nos igitur de te, qui dudum in eodem studio magisterii honorem in facultate recepisti predicta plenam in Domino super hiis fiduciam obtinentes, fraternitati tue per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus, si eundem Arnaldum ad lecturam dictarum Sentenciarum idoneum repereris et aliud rationabile non obsistat, eidem legendi dictas Sentencias in eisdem studii predicti vacationibus, predicto et aliis statutis factis per magistros facultatis jamdictæ seu consuetudinibus contrariis studii et ordinis predictorum juramento vel alia quacunque firmitate valatis nequaquam obstantibus, licenciam auctoritate nostra concedas, ipsum ad hoc faciendo per illos quorum interest recipi et admitti. Datum III nonas novembris, anno decimo septimo. »

5005

4 novembre 1332.

Parisiensi et Cameracensi officialibus, ut Arnaldo Leguti, canonico Cameracensi, terminum veniendi ad Apostolicam Sedem injungant. (REG. 117, fol. 76, c. 407; — FAYEN, *op. cit.*, t. II, p. 625, n. 3310).

« .. *Parisiensi et .. Cameracensi officialibus.* Cum pro certis causis Ecclesiam Romanam tangentibus personali dilecti filii Arnaldi Leguti, canonici Cameracensis, presencia egeamus, discretionis vestre per apostolica scripta mandamus quatinus vos vel alter vestrum, per vos vel per alium seu alios, eundem Arnaldum citare peremptorie ac eidem ex parte nostra sub pena excommunicationis, quam ipsum nisi mandato hujusmodi, cessante alio legitimo impedimento, cum effectu paruerit, incurrere volumus ipso facto, districtius injungere procuretis ut infra certum peremptorium terminum competentem, quem eidem duxeritis super hoc prefigendum, coram nobis personaliter se presentet, facturus et completurus que sibi duxerimus injungenda. Diem autem prefixionis hujusmodi et quicquid in hac parte feceritis, nobis per instrumentum publicum harum seriem continens intimare fideliter studeatis. Datum II nonas novembris, anno decimo septimo. »

5006

8 novembre 1332.

Regi Franciæ, ut gravamina a bailivo regio Matisconensi ecclesiæ Viennensi illata cessare faciat, et eidem ecclesiæ de dampnis satisfactionem impendi. (REG. 117, fol. 104 vº, c. 508).

« .. *regi Franciæ.* Tenet, fili carissime, nostra firma credulitas quod tu, velut benedictionis et gratiæ filius progenitorum vestigia clara sequens, tuos officiales et subditos ab inferendis ecclesiis ac personis ecclesiasticis in personis vel rebus injuriis seu molestiis desideras abstinere, ac si quando per ipsos irrogari premissa contingeret sic illa prompte corrigere ac reformare curares debite quod tam ipsi quam alii abstinere a similibus debeant, ipsisque dampna passis et injurias plenarie satisfiat. Quamobrem eo fiducialius ad hec celsitudinem regiam precibus excitamus quo spes nobis uberius suggerit quod eas circumscriptio regia et libenter suscipiet ac prompto animo adimplebit. Sane quia multorum relatio ad nostrum perduxit auditum quod .. bailivus Matisconensis regius vexillis erectis regiis cum equitum et peditum multitudine armatorum terram que est citra fluvium Rodani ecclesiæ Viennensis invadens hostiliter, castrum Sancti Clari ad dictam ecclesiam

pertinens sic obsedet (*sic*) valide et invadit quod castrum ipsum cepit et per ruinam notabilem deformavit, bonis mobilibus ac se moventibus tam ecclesie quam hominum dicti castri in predam (1) datis ac in bonis immobilibus tam in castro quam in ejusdem territorio dampnis inflictis variis et injuriis irrogatis; nec hiis contentus, multa gravia in Dei ac sanctorum contemptum et injuriam temere committere non expavit, canonicis ut asseritur Viennensibus et ecclesie nichilominus comminando quod infra certum tempus terram ipsorum cum exercitu invaderet valido eisdem pejora prioribus inferendo. Cum igitur celsitudinem non deceat regiam prefatam ecclesiam sinere taliter per officiales et subditos regios molestari, nec tam graves excessus, si premissis assistat veritas, conniventibus oculis pertransire, excellentiam regiam rogamus et hortamur attente quatinus pro divina reverencia tueque salutis et honoris augmento predictum bailivum regiosque subditos ab hujusmodi ecclesie gravaminibus inferendis quam efficaciter compescere non ommittat, predicteque ecclesie ac hominibus dicti castri de tantis dampnis et injuriis curet plenam satisfactionem impendi. Nos enim si pro parte canonicorum vel aliorum ad dictam ecclesiam pertinentium in offensam juris vel honoris regii, quos illibatos servari cupimus, aliquid fuerit attemptatum, sic illud prompte corrigere talemque emendam curabimus celsitudini regie fieri quod poterit merito contentari. Datum VI idus novembris, anno decimo septimo.»

5007

Avignon, 9 novembre 1332.

Guidoni, episcopo Elnensi, quod officium suum contra suspectos de haeresi extra diocesim suam exercere possit. (REG. 117, fol. 100 vº, c. 490; — VIDAL, *op. cit.*, nº 125 bis, p. 186).

« Venerabili fratri Guidoni, episcopo Elnensi. Catholice fidei negotio, ut extirpata heresis peste de medio fidelium clarius ubique fides ipsa prefulgeat, favorem quem secundum Deum possumus impendere cupientes, fraternitati tue, de qua fiduciam gerimus in Domino specialem, ut contra

(1) Reg. : *predictam*.

quoscumque viros et mulieres tuarum civitatis et diocesis suspectos vel diffamatos de heresi, cujuscumque status vel conditionis existant, etiam [si] episcopali dignitate prefulgeant, extra tuas predictas civitatem et diocesim procedere tuumque officium super hiis exercere plenarie quibuscumque constitutionibus contrariis nequaquam obstantibus valeas, licenciam et facultatem plenariam concedimus per presentes; per hoc autem dilecto filio .. inquisitori ejusdem pravitatis in illis partibus auctoritate apostolica deputato non intendimus in aliquo prejudicium generare. Datum Avinione V idus novembris, anno decimo septimo.»

5008

11 novembre 1332.

Regem Majoricarum de zelo erga fidem catholicam et adversus illius emulos laudat. (REG. 117, fol. 151 vº, c. 772; — VIDAL, *op. cit.*, nº 124 bis, p. 185).

« Jacobo, regi Majoricarum. Quam laudabiliter zelo caritatis accensus ad tuendam veritatem catholice fidei ejusque prosequendum emulos, fili carissime, movearis, tam tue quam venerabilis fratris nostri Guidonis, episcopi Elnensis, nobis littere nuntiarunt; quod utique Deo ad gloriam adjungeres tibi meritam, angelis et bone voluntatis hominibus cedit ad gaudium et ceteris catholicis principibus ad exemplum. Hec, fili dilectissime, si in ipsis perstiteris, redent (*sic*) te Deo acceptabilem in presenti; per hec illam in futuro coronam recipies quam Dominus diligentibus se repromisit. Et quia nichil est quod lumine clariore prefulgeat quam recta fides in principe, que, cum veritatem respiciat luminis, et tenebras respuit et nescit defectui subiacere, excellentiam regiam rogamus attente ut donum istud Illi a quo descendit omne datum optimum (*sic*) et omne donum perfectum attribuens, de tam excellenti munere non omittas gratias jugiter exhibere. Nos autem divinam potentiam cernui exhoramus ut semina que in te jecit nutriat et usque ad producendum fructum obtatum (*sic*) quibuscumque sublati perducatur obstaculis, teque in hoc ardore fidei, in hac devotione mentis, in hoc religionis studio sine defectu in tempora longiora conservet. Datum III idus novembris, anno decimo septimo.»

5009

Avignon, 13 novembre 1332.

Archiepiscopo Bisuntino ac Aeduensi Cabilonenisque episcopis ut Walterinum de Fago, Symonen dictum Cugate de Liberduno, Miletum de Naynes et Petrinum dictum Lederopey, laicos Tullensis diocesis, ad restituenda bona Petro Guidonis de Castrovico, archidiacono de Vico, in partibus Burgundiae et Lotharingiae nuntio apostolico, ablata inducant. (REG. 117, fol. 84 v°, c. 433; — SAUERLAND, *Quellen zur lothringischen...*, I, n. 682, p. 307).

« .. archiepiscopo Bisuntino et .. Eduensi ac .. Cabilonensi episcopis. Produxit nuper infeste relationis assercio ad nostri apostolatus auditum quod, cum dudum dilectus filius Petrus Guidonis de Castronovo, archidiaconus de Vico in ecclesia Metensi, in partibus Burgundie et Lotoringie Apostolice Sedis nuntius, de civitate Metensi discedens ad civitatem Lingonensem pro negociis per nos et Cameram nostram sibi commissis promovendis et exequendis utilius dirigeret gressus suos, quidam filii Belial, videlicet Walterinus de Fago, Symon dictus Cugate de Liberduno, Miletus de Naynes et Petrinus dictus Lederopey, laici Tullensis diocesis, cum nonnullis suis in hac parte complicibus Deum ac nos et Romanam Ecclesiam offendere proximumque ledere in suarum animarum salutis dispendium non verentes, familiares ejusdem nuncii, qui equos et saumerios suos cum libris, pecunia, vestibus et rebus aliis ducebant, hostiliter in itinere prope civitatem Tullensem per quam suum prosequentes iter rectum transiverant aggressi fuerunt more predonico, ipsosque familiares cum balistis et aliis armorum generibus fortiter impugnarunt, ac tandem non sine multis violenciis, injuriis et offensis per eosdem filios Belial familiaribus irrogatis predictis equos, saumerium, pecuniam, libros, vestes et nonnullas res alias ejusdem nuncii quas secum habebant familiares predicti violenter ceperunt, arrestarunt et secum nequiter asportarunt. Cum autem premissa, si vera sunt, nequeamus conniventibus oculis absque correctione debita pertransire, fraternitati vestre per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus vos vel duo aut unus vestrum per vos vel alium seu alios, si predicta sint in partibus illis notoria vel de ipsis vobis per informationem exinde simpliciter et de plano ac sine strepitu et figura iudicii a vobis seu vestrum aliquo faciendam constiterit, prefatos Walterinum, Simonem, Miletum et Petrinum eorumque in hac parte complices

peremptorie moneatis nominatim et generaliter, prout expedire videritis, ut infra certum aliquem terminum competentem per vos prefigendum eisdem, sub excommunicationis in personas singulares ac interdicti in terras et loca ipsorum aliisque penis et sentenciis de quibus vobis videbitur per vos promulgandis in eos nisi monicioni hujusmodi paruerint cum effectu, ablata, arrestata et asportata hujusmodi predicto nuncio integraliter restituere ac pro predictis nobis et ecclesie memorate dictoque nuncio et familiaribus debitam satisfactionem impendere non obmittant, processus vestros contra ipsos et eorum [complices], nisi mandato et monitioni hujusmodi effectualiter paruerint, prout rebellionis et contumacie ipsorum protervitas exegerit quando et quociens vobis videbitur nichilominus agravantes. Datum Avinione, idibus novembris, anno decimo septimo. »

5010

13 novembre 1332.

Regi Franciae ut bene tractet comitem Alenconii, fratrem suum. (REG. 117, fol. 105, c. 509).

« *Eidem regi [Francie]*. Sicut Scriptura Sacra reprobat seminare discordias inter fratres, sic ex adverso approbat eorum procurare concordiam et firmare. Sane, fili carissime, quia hiis diebus preteritis ad nostrum non absque grandi displicencia pervenit auditum quod dilectus filius inclitus princeps Carolus comes Alenconii, germanus tuus unicus, solemnitate militie dilecti filii incliti principis Johannis de Francia, ducis Normannie, nati tui, minime expectata, regnum Francie exire debebat, eidem scribendum duximus, ipsum exhortando ac attente rogando eidemque nichilominus consulendo ut omnino interesse deberet solemnitati predictae. Qui nostris litteris respondendo, multum laudavit contenta in dictis litteris, gratiarum actiones pro ipsis nobis humiliter referendo, firmiter asserendo quod in dicta milicia omnino curasset personaliter interesse nisi corporalis infirmitas, que ipsum tempore quo nostras recepit litteras satis graviter affligebat et ante per plures dies afflixerat et per plures afflixit postea, obstitisset. Cum autem convalesceret, ad nostram se presentiam contulit pro facienda recognitione nobis et Romane Ecclesie de castro Mercolii juxta morem a suis predecesso-

ribus observatum. Qua facta in presencia dilectorum filiorum Petri, tituli Sancti Martini in Montibus, Petri Sancti Stephani in Celio monte, Talarandi Sancti Petri ad Vincula ac Petri Sancti Clementis presbyterorum cardinalium, eidem in eorundem cardinalium presentia exposuimus quatinus ad exhibendum tibi, fili, honorem et reverentiam regieque obedire magnificencie ac adherere consiliis esset astrictus, quantaque ex hiis servatis commoda quantaque ex contrario incommoda poterant provenire, eidem suadendo ac ipsum attente rogando ut hec studeret sedule adimplere. Qui prompte respondit quod predicta recognoscebat veritate fulciri eaque intendeat et volebat prompto animo adimplere. Ad que executioni quantum in se est demandanda(1), die septima presentis mensis novembris ad redeundum in Franciam arripuit iter suum. Sane, fili carissime, quia multipliciter, sicut non est diu, excellencie regie scripsimus, cura tibi incombit comitis supradicti, magnitudinem regiam ortamur in Domino et rogamus attente quatinus prefatum comitem tractet benivole ipsumque ad se trahens ejus domum et statum ordinet prout expedire viderit et disponat. Hec utique grata erunt Altissimo, excellentie tue conveniencia et utrique plurimum oportuna. Gratia Domini Nostri Jhesu Christi te, fili carissime, in hiis et aliis agendis dirigat et protegat ab adversis. Amen. Datum idibus novembris, anno decimo septimo.»

5011

13 novembre 1332.

Reginae Franciae super eodem scribit eamque hortatur ut ad unionem regis et comitis praedictorum solidandam, partes suas interponat. (REG. 117, fol. 105 vº, c. 510).

« *Regine Francie.* Ad excellencie reginalis — Datum ut supra. »

5012

13 novembre 1332.

Guidonem, episcopum Elnensem, de devotione commendat eumque hortatur ut contra haereticos suae dio-

(1) Reg. : *demandandi.*

cesis procedat et regem Majoricarum ad acquiescendum exhortationibus apostolicis inducat. (REG. 117, fol. 151 vº, c. 771) — VIDAL, *op. cit.*, n. 125, p. 186).

« *Guidoni, episcopo Elnensi.* Receptis benigne fraternitatis tue litteris et que continebantur in eis plenius intellectis, devotionem tuam et providenciam super hiis plurimum in Domino commendantes, ecce quod carissimo in Christo filio nostro Jacobo, regi Majoricarum illustri, per nostras clausas scribimus litteras quorum tenorem continet cedula presentibus interclusa. Per alias etiam patentes litteras tue predictae fraternitati certa committimus super extirpanda in eis partibus heretica pravitate, tuam eandem providenciam attentius exhortantes quatinus tam circa instruendum et inducendum regem eundem ut nostris acquiescat salubribus exhortationibus quam circa executionem providam commissionis predictae, sic tue solitudinis studium interponas quod divinam et nostram ex hoc benedictionis gratiam uberius merearis. Datum idibus novembris, anno decimo septimo.» (1).

5013

20 novembre 1332.

Stephano, archiepiscopo Turonensi indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 76 vº, c. 411).

« *Stephano, archiepiscopo Turonensi.* Pervenit ex tue — Datum Avinione, XII kalendas decembris, anno decimo septimo.

In e. m. Fulconi, episcopo Andegavensi. Datum ut supra.

Item in e. m. Johanni, abbati monasterii Vindocinensis, ordinis sancti Benedicti, Carnotensis diocesis. Datum ut supra.

Item in e. m. Symoni, abbati monasterii Majorismonasterii Turonensis, ordinis sancti Benedicti. Datum ut supra.

Item in e. m. nobili viro Reginaldo de Precigneo, domino de Brueyldore, et nobili mulieri Matildi, ejus uxori, Turonensis diocesis. Datum ut supra.

Item in e. m. nobili mulieri, Dulcie de Verreriis, domine de Rocharigaudi, Pictavensis diocesis,

(1) Reg. : *Sequitur cedula* (c. 772). *Datum III idus novembris, anno decimo septimo* (ci-dessus, n. 5008).

verbis competentibus mutatis. Datum ut supra.

Item in e. m. nobili viro Johanni Odardi, domino de Chemeuz, Andegavensis diocesis. Datum ut supra.

Item in e. m. Thome, abbati monasterii Beate Marie de Josaphat, Carnotensis diocesis. Datum ut supra.

Item in e. m. Petro Chauveau, civi Carnotensi. Datum ut supra.

Item in e. m. nobili mulieri Petronille, comitisse Drocensi, verbis competentibus mutatis. Datum ut supra.

Item in e. m. nobili viro Johanni de Levis, domino civitatis Mirapiscensis et nobili mulieri Matildi, ejus uxori. Datum ut supra.

Item in e. m. Arnaldo de Claromonte, ordinis fratrum Minorum. Datum ut supra.

Item in e. m. nobili viro Johanni de Chaule, militi, et nobili mulieri Johanne ejus uxori, Noviomensibus, verbis competentibus mutatis. Datum ut supra.

Item in e. m. nobili viro J. de Insula, domino de Sancto Marco, et nobili mulieri Isabelli, ejus uxori, Turonensis diocesis. Datum ut supra.

Item in e. m. nobili mulieri Aelidi de Rayneval, domine de Roya, Ambianensis diocesis, verbis competentibus mutatis. Datum ut supra.

Item in e. m. nobili mulieri Margarite de Belomonte, domine de Monatieroul, Cenomanensis diocesis. Datum ut supra.

Item in e. m. nobili viro Galhardo de Lardo, magistro hostiario nostro, et nobili mulieri Dulcie, ejus uxori, Caturcensis diocesis.

Item in e. m. nobili mulieri Jacobe, nate nobilis viri Galhardi de Lardo, magistri hostiarii nostri.

Item in e. m. nobili viro Bertrando, nato nobilis viri Galhardi de Lardo, magistri hostiarii nostri, Caturcensis diocesis.»

5014

24 novembre 1332.

Regi Franciae negotia quae Bernardus Jordani, dominus de Insula, in regali curia expedire habet commendat. (REG. 117, fol. 106 vº, c. 516).

« *Eidem regi [Francie].* Cum dilectus filius — Datum VIII kalendas decembris, anno decimo septimo,

In e. m. Johanne, regine Francie.

In e. m. cancellario regis Francie, mutatis mutandis.»

5015

26 novembre 1332.

Johanni episcopo Ambianensi, de duobus millibus florenis auri sibi missis regratiatur. (REG. 117, fol. 107, c. 523).

« *Johanni, episcopo Ambianensi.* De duobus milibus florenorum auri quos pro nostris et Ecclesie Romane necessitatibus utilius relevandis nobis per dilectum filium magistrum Petrum de Foresta canonicum ecclesie Beati Martini Turonensis, familiarem tuum, fecit tua fraternitas liberaliter presentari, eidem fraternitati tue gratiarum referimus uberes actiones, prompti quantum cum Deo poterimus ad ea que tuum et ecclesie tue respiciant commodum et honorem. Datum VI kalendas decembris, anno decimo septimo.»

5016

29 novembre 1332.

Bertrando de Narcesio indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 54 vº, p. c. 307).

« In e. m. (1) Bertrando de Narcesio, priori prioratus Celsiniarum, Cluniacensis ordinis, Claromontensis diocesis. Pure devotionis affectus — Datum III kalendas decembris, anno decimo septimo.»

5017

Avignon, 29 novembre 1332.

Eidem testandi facultatem concedit. (REG. 117, fol. 77, c. 412).

« *Bertrando de Narcesio, priori prioratus conventualis de Celsiniis, Cluniacensis ordinis, Claromontensis diocesis.* Quia presentis vite — Datum Avinione, III kalendas decembris, anno decimo septimo.»

(1) *Pro Uldrino de Aventica, canonico Lausanensi* (c. 307).

5018

30 novembre 1332.

Regi Franciae super tractatu cum rege Bohemiae. (REG. 117, fol. 106, c. 512).

« *Eidem regi [Francie]*. Ut de hiis que inter nos et carissimum in Christo filium nostrum Johannem, regem Bohemie illustrem, acta sunt, pro quo scripsit serenitas regia et destinavit nuntium, noticiam magnificentia regia habeat plenior, pandet celsitudini regie cedula presentibus interclusa quam paucis manifestare placeat eisque imponere sub juramento prestito ut in ea contenta nulli communicare debeant, sed ipsa secrete tenere. Gratia Domini Nostri Jesu Christi cor regium in agendis dirigat et protegat ab adversis, amen. Datum II kalendas decembris, anno decimo septimo. »

5019

30 novembre 1332.

Petro Guigonis de Castronovo, archidiacono de Vico, Metensis ecclesiae, quod fructus beneficiorum suorum in absentia usque ad triennium percipere possit, quotidianis distributionibus exceptis. (REG. 117, fol. 118 vº, c. 607; — SAUERLAND, *Quellen zur lothringischen...*, t. I, n. 684, p. 309).

« *Eidem Petro Guigonis*. Personam tuam ob — Nulli ergo etc. »

5020

30 novembre 1332.

Judicibus ut eidem Petro dictos fructus assignare faciant. (REG. 117, fol. 119, c. 608).

« *Judicibus*. Quocirca discretioni vestre — Contradictores etc... » (1)

5021

30 novembre 1332.

Raymundo de Valleaurea, canonico Lingonensi, quod fructus beneficiorum suorum in absentia usque ad

(1) La date est donnée par l'acte suivant n. 5021.

triennium percipere possit, quotidianis distributionibus exceptis. (REG. 117, fol. 118 vº, p. c. 608).

« Item in e. m. (1) pro Raymundo de Valleaurea canonico Lingonensi.

Item in e. m. pro magistro P. de Castaneto, archidiacono Belvacensi, capellano apostolico.

Item in e. m. pro magistro Philippo de Cambarlhaco, canonico basilice Principis Apostolorum de Urbe, capellano nostro. Datum in omnibus II kalendas decembris, anno decimo septimo. »

5022

Avignon, 1er décembre 1332.

Mariae de Servato indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 101, c. 491).

« *Marie de Servato* (2), *Agennensis diocesis*. Sincere devotionis affectus — Datum Avinione, kalendis decembris, anno decimo septimo.

In e. m. Raymundo de Servato, Agennensis diocesis. Datum ut supra.

Item in e. m. Bernardo de Servato, Agennensis diocesis. Datum ut supra. »

5023

Avignon, 1er décembre 1332.

Reginaldo de Ponte ejusque uxori indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 89, c. 454).

« *Nobili viro Reginaldo de Ponte, vicecomiti Carladesii, et nobili mulieri ejus uxori*. Sinceritas pure devotionis — Datum Avinione, kalendis decembris, anno decimo septimo. »

5024

5 décembre 1332.

Ad petitionem Guillelmi de Blandiaco quoddam hospitium ejus situm in parrochia Sancti Sinforiani Avinionensis a taxationibus et assignationibus hospiciorum juxta morem Romanae curiae fieri consuetis eximit. (REG. 117, fol. 52 vº, c. 301).

(1) Cf. n. 5019.

(2) Index : *Servaco*.

« *Nobili viro Guillelmo de Blandiaco, familiari nostro.* Tua nobis pridem oblata peticio continebat quod quoddam hospicium situm in parrochia Sancti Sinforiani Avinionensis, cum hospiciis dilectorum filiorum Berengarii Cavalerii militis et Guillelmi Granholi civium Avinionensium et cum carreria publica a diversis partibus confruntatum per te emptionis titulo noviter fuerit pro tuis necessitatibus acquisitum; et pro eo quod quidam familiaris bone memorie Symonis, tituli Sancte Prisce presbyteri cardinalis, dudum ipsum inhabitasse dinoscitur, quamvis ex tunc longo tempore per familiares nostros seu eorum nomine inhabitatum fore dicatur absque contradictione quacunque, times tibi imposterum questionem fieri vel molestiam irrogari; quare nobis humiliter supplicasti ut providere super hoc de oportuno remedio dignemur. Nos igitur, tuis supplicationibus inclinati, hospicium predictum a taxationibus et assignationibus hospiciorum juxta morem Romane curie fieri consuetis, presertim cum ipsius emptione magnam partem facultatum tuarum te asseras expendisse, auctoritate apostolica eximimus, de gratia speciali districtius inhibentes assignatoribus hospiciorum qui prefata Curia Avinione residenti fuerint ne idem hospicium fratribus nostris Sancte Romane Ecclesie cardinalibus aut quibusvis personis aliis assignare aut taxare valeant, premissis et quacunque consuetudine contraria non obstantibus absque tuo beneplacito seu licentia speciali. Nulli ergo etc... Datum Avinione, nonis decembris, anno decimo septimo.»

5025

5 décembre 1332.

Bernardo de Piano indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 76 vº, p. c. 409).

« In e. m. (1) magistro Bernardo de Piano, sacriste ecclesie Magalonensis, cappellano nostro. Datum nonis decembris, anno decimo septimo.»

5026

Avignon, 8 décembre 1332.

Johanni, episcopo Lingonensi, quod antequam illucescat dies celebrare possit. (REG. 117, fol. 89 vº, c. 458; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 59116).

(1) Cf. n. 4999.

« *Johanni, episcopo Lingonensi.* Sincere devotionis affectus — Datum Avinione, VI idus decembris, anno decimo septimo.»

5027

12 décembre 1332.

Guillelmo de Orto ut Petro abbati monasterii Menatensis, Claromontensis diocesis, ejusdem monasterii administrationem restituat eumque absolvat. (REG. 117, fol. 75, c. 405).

« *Magistro Guillelmo de Orto, abbati ecclesie Claromontensis, Apostolice Sedis nuncio.* Fide-digne relationis assercione olim perducto ad nostri apostolatus auditum quod, quia Petrus abbas monasterii Menatensis, ordinis sancti Benedicti, Claromontensis diocesis, dudum monitus et requisitus per dilectum filium magistrum Johannem Bertrandi canonicum Bituricensem, fructuum beneficiorum ecclesiasticorum apud Sedem Apostolicam vacantium per nos usque ad certum tempus sub certis modis et formis reservatorum et applicatorum nostre Camere pro ipsius necessitatibus utilius supportandis collectorem in civitate et diocesi Bituricensi auctoritate apostolica deputatum, ut de certis pecuniarum summis, quos (*sic*) idem abbas de fructibus prioratus de Bellanavia, ordinis predicti dicte Bituricensis diocesis, ad Cameram supradictam pro certo tempore quo dictus prioratus apud eandem Sedem vacaverat pertinentibus habuerat et perceperat, dicto collectori nomine dicte Camere integraliter satisfacere procuraret, id efficere contumaciter recusavit, per collectorem eundem fuerat excommunicationis sententia canonice innodatus; quodque licet postmodum collector ipse auctoritate litterarum nostrarum sibi super hoc directarum prefatum abbatem, qui per triennium et ultra dictam excommunicationis sententiam animo sustinuerat indurato, requisivisset ut infra certum competentem terminum sibi prefixum super hoc de predictis satisfacere dicte Camere procuraret et rediret ad Ecclesie unitatem, iterum monuisset et requisivisset instanter, eumque prout ex tenore dictarum litterarum poterat citasset peremptorie quod infra certum alium terminum competentem sibi prefixum se nostro conspectui personaliter presentaret, super premissis responsurus, facturus et recepturus quod

justicia suaderet, idem tamen abbas tanquam sue salutis inmemor super predictis omnibus se inobedientem reddiderat et rebellem; nos nolentes sicut nec debebamus tot excessus, contumacias et inobediencias absque correctione debita oculis conniventibus preterire, memoratum abbatem ab administratione spiritualium et temporalium dicti monasterii per alias nostras litteras suspendisse tibi que dedisse meminimus in mandatis ut per te vel alium seu alios suspensionem publicare predictam ac ipsam administrationem gerere quousque ordinarem super hoc procurares, faceresque de bonis ejusdem abbatis de hiis in quibus ipse pro premissis prelibate tenebatur Camere debitam et integram satisfactionem impendi, eumque citares peremptorie ut infra certum terminum peremptorium competentem coram nobis personaliter compareret super predictis inobedienciis, excessibus et contumaciis responsurus, facturus et recepturus quod justicia suaderet, eidem sub excommunicationis et privationis penis quas ipsum si contrarium faceret incurrere volumus ipso facto, districtius nichilominus injungendo quod in termino per te sibi prefigendo coram nobis personaliter compareret, seque de administratione predicta nullatenus se intromittere per se vel alium seu alios directe vel indirecte presumeret quousque per nos restitueretur ad illam, sicut in litteris nostris inde confectis tibi que directis plenius continetur. Cum autem prelibatus abbas ad cor reddiens infra prefixum sibi per te ad comparendum coram nobis terminum ad Sedem Apostolicam venerit, seque duxerit presentandum et subsequenter de hiis in quibus tenebatur pro dictis fructibus ipsi Camere satisfecerit competenter, super predictis inobedenciis, excessibus et contumaciis non iudicium sed nostram et ejusdem Sedis misericordiam humiliter implorando, nos Illius inherendo vestigiis cui proprium est misereri semper et parcere, volentes erga abbatem predictum rigore justicie oleo temperato misericordie agere super hiis ut delictum superexaltet in hac parte misericordia, gracie sepefatto abbati licenciam concessimus de Romana curia recedendi et ad predictum suum monasterium redeundi. Quocirca discretioni tue per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus ab eodem abbate solenni obligatione recepta quod ipse de expensis factis per dictam Cameram vel ipsius nomine premissorum occasione satisfaciet juxta ipsius nostre ordinationem

Camere competenter, et nichilominus sub pena excommunicationis quam ex ipso incurrat si que promittet super predictis non compleverit vel contrarium attemptaverit quoquomodo, quod deinceps nullo umquam tempore mandatis apostolicis vel Camere papali aut nunciis nostris et predictae Sedis erit inobediens quomodolibet vel rebellis, nec ipsius jura Camere usurpabit vel occupabit scienter illicite, sed potius ad illa habenda, recuperanda et obtinenda ipsi Camere ac illi vel illis qui pro ea fuerint super hoc deputati assistet auxiliis, consiliis et favoribus sicut requisitus fuerit oportunis, confectoque inde publico instrumento seriem continente presentium nobis fideliter destinando, ipsum a penis et sentenciis latis in eum per dictum nuntium juxta Ecclesie formas absolvas, eidemque restituas cum fructibus tempore dicte suspensionis perceptis administrationemque dictam, dispensando secum nichilominus super irregularitate si quam contraxit celebrando divina ligatus dictis sentenciis, non tamen in contemptu clavium, vel immiscendo se illis. Datum II idus decembris, anno decimo septimo.»

5028

13 décembre 1332.

Raymundo de Chamaraco, ut de proventibus Camerae conventui monasterii Caturcensis, Cartusiensis ordinis, usque ad summam trecentarum quadraginta librarum turonensium parvorum pro unius anni necessariis assignet. (REG. 117, fol. 76 vº, c. 410).

« *Magistro Raymundo de Chamaraco, canonico Massiliensi, Apostolice Sedis nuntio.* Ut dilecti prior et conventus monasterii Caturcensis, Cartusiensis ordinis, melius et quietius possint ibidem famulari Domino, eis volentes de necessariis pro se suisque familiaribus pro uno anno providere decenter, discretioni tue per apostolica scripta mandamus quatinus de proventibus Cameram nostram contingentibus per testrarum vel ejusdem Camere litterarum auctoritate collectis vel etiam colligendis, eisdem priori et conventui tam in blado quam in vino et pecunia usque ad summam trecentarum quadraginta librarum turonensium parvorum pro dictis unius anni necessariis studeas assignare, prefatam Cameram de quibus proventibus et quantum in blado, vino et pecunia

particulariter et distincte priori et conventui prelibatis assignaveris redditurus per instrumenta publica que inde fieri volumus nichilominus certiore. Datum idibus decembris, anno decimo septimo.»

5029

15 décembre 1332.

Johanni, episcopo Matisconensi, de lucis missis regrotatur. (REG. 117, fol. 107, c. 524).

« *Johanni, episcopo Matisconensi. De lucis a — Datum XVIII kalendas januarii, anno decimo septimo.* »

5030

Avignon, 18 décembre 1332.

Geraldo, filio Aymerici de Martello, canonico Lemovicensi, licentiam percipiendi fructus beneficiorum suorum in absentia concedit. (REG. 117, fol. 78 vº, c. 415).

« *Geraldo nato dilecti filii nobilis viri Aymerici de Martello, militis, canonico Lemovicensi. Nobilitatem generis, vite — Datum Avinione, XV kalendas januarii, anno decimo septimo.* »

Judicibus : .. priori monasterii Beate Marie Carpentoratensis per priorem soliti gubernari, et .. archidiacono de Ultra Dordoniam, Petragoricensis, ac Guidoni de Mauriolis canonico Lemovicensis ecclesiarum. Quocirca discretionis vestre — Datum ut supra.

Item in e. m. pro Guidone nato dilecti filii nobilis viri Aymerici de Martello, militis, canonico ecclesie Sancti Illarii Pictavensis.

In e. m. pro Raymundo Fornerii canonico Lemovicensi. Datum ut supra.»

5031

18 décembre 1332.

Regi Francie de intenso desiderio quod ad pacem Ecclesie gerit regrotatur. (REG. 117, fol. 106, c. 513 et 514; — RIEZLER, *Vatikanische Akten*, p. 544, n. 1592).

« *Eidem regi [Francie]. Intensum desiderium quod ad quietem et pacem Ecclesie Sancte Dei, fili*

carissime, in pectore geris regio quoque (1) impulsus illi ejusdem Ecclesie hosti ac emulo litteras studuisti dirigere regias ut ipsum a suis reprobis retraheres actibus et ad Ecclesie reduceres unitatem, quidque (2) ejus proposuerunt nuncii ac quid eis regia circumspectio responderit, regalis excellencie littere ad nostram noticiam deduxerunt; pro quibus omnibus, adeo factis utique provide quod non occurrit nobis quod aliquid agendum pro parte regia pretermisum fuerit vel aliter faciendum, benivolencie regie gratiarum referimus uberes actiones, divinam clemenciam suppliciter implorantes ut in isto proposito erga Ecclesiam cor nutrire dignetur regium ipsumque sic circa terreni regni dirigere regimen quod celestis regni coronam immarcessibilem assequi, cum tempus advenerit, mereatur. Nuncii autem illius nondum ad nos venerunt sed cum venerint ipsosque audiverimus, regie celsitudini curabimus que nuncianda circa illa occurrerint plenius intimare. Datum XV kalendas januarii, anno decimo septimo.»

5032

19 décembre 1332.

Reginae Francie de quibusdam pro magistro Remigio de Sancta Margareta ac magistro Guidone Baudeti petitis respondet. (REG. 117, fol. 106 vº, c. 519).

« *Eidem regine [Francie]. De solitudine benivola qua de statu nostro cerciorari voluit reginalis serenitas, sicut ex ejus litteris nobis presentatis noviter et per nos leta manu receptis collegimus evidenter, eidem gratiarum referentes uberes actiones, scitura, filia carissima, quod, licet ex incumbens undique negociis curis agitemur innumeris et continuis laboribus fatigemur, Illo tamen faciente qui potest, corporali sospitate gaudemus; discrasiam autem illam qua pridem afflictus sumus ex reumate, quia satis cito ab ea extitimus absque magno gravamine per divinam clemenciam liberati, reginali ommisimus celsitudini nunciare. Ceterum, quia, sicut veridice percepimus, non solum ad nos et Ecclesiam Sanctam Dei sinceram devotionem habere, tamquam benedictionis et gratie filia, nosceris, nostros nichilominus*

(1) Reg. : *quodque*.

(2) Reg. : *quicquid*.

lominus benivolos favoribus prosequendo, quin immo carissimum in Christo filium nostrum Philippum, regem Francie illustrem, virum tuum, ad eandem inducere reginalis benignitas non ommittit, eidem de hiis gratiarum actiones uberes cumulamus. Sane, cum antequam littere per quas de archidiaconatu Parisiensi dilecto filio magistro Remigio de Sancta Margareta reginalis celsitudo provideri petebat, nobis presentate fuissent, duxissemus aliter ordinandum super hoc, presertim quia ille archidiaconatus qui solennis existit in illa ecclesia dignitas et jurisdictionem latam habet et residenciam exigit, persona egere noscatur litterata, habeat nos super hiis tua providencia excusatos. Eundem autem Remigium, necnon et dilectum filium magistrum Guidonem Baudeti nobis ex parte reginalis magnificentie commendatum habere intendimus in beneficiis utrique ipsorum oportunis, tam eorum exigentibus meritis quam consideratione regia, cum facultas se nobis obtulerit, favorabiliter commendatos. Porro, quia de tuo, filia dilectissima, et regis ejusdem statu, utinam semper prospero et felici, habere certitudinem nos delectat, quesumus nos curet reginalis providencia efficere sepius, cum opportunum extiterit, certiores. Datum XIII kalendas januarii, anno decimo septimo.»

5033

Avignon, 20 décembre 1332.

Ramundo Johannis, quod fructus beneficiorum suorum in absentia et quotidianas distributiones integras praebendarum suarum Petragoricensis et Lemovicensis ecclesiarum in novem anni festivitibus annuatim recipere possit. (REG. 117, fol. 93 vº, c. 472).

«*Dilecto filio Ramundo Johannis, alias Lascoutz, archidiacono de Ultra Dordoniam in ecclesia Petragoricensi, familiari nostro.* Grata tue familiaritatis — Datum Avinione, XIII kalendas januarii, anno decimo septimo.

Judicibus : .. episcopo Rivensi et dilectis filiis abbati monasterii Belliloci, Lemovicensis diocesis, ac archidiacono Montismirabilis in ecclesia Albiensi. Quocirca discretionis vestre — Datum ut supra in proxima nota.»

5034

20 décembre 1332.

Ludovico, duci Borbonesii, de venatione missa regratatur. (REG. 117, fol. 107, c. 521).

«*Eidem [Ludovico, duci Borbonesii].* De missa nobis — Datum XIII kalendas januarii, anno decimo septimo.»

5035

21 décembre 1332.

Philippo de Sangineto, comitatum Provinciae et Forcalquerii senescallo, ut Franciscum de Grespis et Hugonem de Sancto Amantio, ratione castri de Confossis, Arelatensis diocesis, invicem dissidentes, a conflictatione detrahat. (REG. 117, fol. 59 vº, c. 328).

«*Eidem senescallo.* Perducto noviter ad nostri apostolatus auditum quod, pretextu cujusdam dissensionis pro castro de Confossis Arelatensis diocesis inter dilectos filios nobiles viros Franciscum de Grespis ex parte una et Hugonem de Sancto Amancio ex altera suscitata, prefatus Hugo et dilectus filius nobilis vir Guillelmus Ferrandi pro parte dicti Francisci, humani generis hoste procurante, commoti, congregata hincinde hominum armatorum multitudine diem decimam post instans festum Nativitatis Dominice ad confligendum seu duellandum apud Aurasicum hostiliter prefixerunt, nos attendentes quod ex hiis perniosa et periculosa scandala honori obviancia regio possent sequi, nobilitatem tuam rogamus et hortamur attentius quatinus, ne attemptentur quomodolibet talia, de celeri et oportuno remedio prout ad tuum spectat officium sic solerter providere procures quod tua exinde prudencia debeat merito commendari. Datum XII kalendas januarii, anno decimo septimo.»

5036

21 décembre 1332.

Raymundo Johannis quod fructus beneficiorum suorum in absentia usque ad triennium percipere possit, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis. (REG. 117, fol. 79, c. 416).

« Raymundo Johannis, alias Lascontz, archidiacono de Ultra Dordoniam in ecclesia Petragoricensi, familiari nostro. Grata familiaritatis obsequia — Datum Avinione, XII kalendas januarii, anno decimo septimo.

Judicibus :., episcopo Rivensi et.. abbati monasterii Magniloci, Lemovicensis diocesis, et.. archidiacono Figiacensi in ecclesia Caturcensi. Mandamus vobis quatinus — Datum ut in proxima.»

5037

S. d. [21 décembre 1332] (1).

Petro de Artisio canonico Pictavensi quod fructus beneficiorum suorum in absentia usque ad triennium percipere possit, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis. (REG. 117, fol. 79, c. 417).

« In e. m. Petro de Artisio canonico Pictavensi. Grata fidelitatis obsequia etc. ut supra usque in finem. Datum.

Judicibus: ..abbati monasterii Sancti Maxencii, Pictavensis diocesis,.. archidiacono Montismirabilis Albiensis, ac cantori Petragoricensis ecclesiarum.»

5038

27 décembre 1332.

Regi Franciae ut super quaestione villae Montispessulani et baroniae Omelacii alteram dilationem certi temporis Jacobo regi Majoricarum concedat. (REG. 117, fol. 106, c. 515).

« « Eidem regi [Francie]. Cum, sicut intelleximus, benivolencia regia carissimo in Christo filio nostro Jacobo, regi Majoricarum illustri, super questione, que ratione ville Montispessulani et baronie Omelacii eidem regi fieri dicitur, dilationem certi temporis duxerit liberaliter concedendam, sitque rex ipse adeo tum propter guerram Januensem tum propter Sarracenorum duriorem solito molestiam occupatus quod cause questionis predictae intendere nequaquam huc usque potuit nec valet etiam in presenti, regalem excellenciam in Domino deprecamur quatinus eidem regi dilationem velit solitam favorabiliter impertiri. Per hoc enim juri non

(1) On a attribué à cet acte la date du précédent (c. 416, n. 5036).

prejudiciabitur regio et providebitur dicto regi. Datum VI kalendas januarii, anno decimo septimo.»

5039

27 décembre 1332.

Guidoni, episcopo Elnensi, ut contra haereticos suae diocesis procedat. (REG. 117, fol. 150 v°, c. 764; — VIDAL, *op. cit.*, n. 127, p. 188).

« Guidoni episcopo Elnensi. Cum vulpeculas demoliri vineam Domini Sabaoth sicientes que se ad regnum Majoricarum interdum sicut accepimus conferunt, de illarum desideremus partium finibus extirpari, fraternitati tue, quam scimus ad ipsum affici de cujusque prudencia et fidelitate plenam in Domino fiduciam obtinemus, ut contra quascumque personas tuarum civitatis et diocesis et etiam undecumque originem traxerint suspectas vel diffamatas de heresi, cujuscumque status, ordinis, dignitatis vel conditionis existant, etiam si pontificali prefulgeant dignitate, possis extra tuas predictas civitatem et diocesim in quacumque parte regni predicti Majoricarum secundum sanctiones canonicas et privilegia officio inquisitionis heretice pravitatis concessa procedere tuumque plenarie officium, non obstantibus quibuscumque constitutionibus contrariis, exercere, licenciam et facultatem plenariam tenore presentium elargimur. Per hoc autem dilectis filiis inquisitoribus pravitatis ejusdem in illis partibus auctoritate apostolica deputatis vel diocesanis talium seu in quorum diocesibus premissa commissa fuerint nolumus nec intendimus in aliquo derogare. Datum VI kalendas januarii, anno decimo septimo.»

5040

28 décembre 1332.

Philippo de Sanguineto, comitatum Provinciae et Forqualquerii senescallo, ut excessus a Petro de Lambisco, vicario regio Niciensi, in praejudicium Johannis, episcopi Niciensis, commissos corrigere faciat. (REG. 117, fol. 59, c. 327).

« Eidem senescallo. Referente nobis venerabili fratre nostro Johanne episcopo Niciensi percepimus admiranter quod nobilis vir Petrus de Lambisco, vicarius regius Niciensis, pridem pro parte curie

dicti episcopi ut quemdam clericum captum in ejus curia restituere prelibate ipsius episcopi curie procuraret requisitus instanter, nedum id facere contumaciter renuit, quinimmo aggravando contra clericum durius manum suam, litteras requisitorias super restitutione dicti clerici pro parte supradicte Camere curie memorati episcopi presentatas irreverenter arripiens de manibus portitoris, easdem contemptibiliter et maliciose dilaniavit et fregit, ac tandem super excessu hujusmodi responsurus per eandem curiam episcopalem citatus in vocem appellationis ab hujusmodi citatione prorumpens et exardescens irrationabilibus (1) in furem, clavarium prefati episcopi cepit absque alia causa rationabili et suo carceri mancipavit; et subsequenter nichilominus tot et tantis maliciis et injuriis non contentus, vice-officialem ipsius episcopi sedentem in loco solito pro tribunali ad jura redenda per quendam suum judicem et deinde per se ipsum verbotenus dictum clavarium diffidavit. Cum autem honorem non deceat regium nec tibi, fili, expediat quomodolibet tolerare quod officiales regii, qui prelatos et ecclesias ac personas ecclesiasticas ab aliorum injuriis debent defendere et tueri, ad tales attemptent injurias prorumpere contra eos, ledendo libertatem ecclesiasticam ac personas ecclesiasticas, quarum ad eos non spectat cognitio, sic graviter offendendo, nobilitatem tuam rogamus et hortamur attentius quatinus premissa insolita et alia inaudita sic ratione previa corrigere studeas et curie dicti episcopi exinde satisfieri condecenter, prefatum vicarium a talibus et similibus cohibendo, quod tua merito debeat prudencia [commendari] nec de alio providere in hac parte remedio sit necesse. Datum V kalendas januarii, anno decimo septimo.»

5041

28 décembre 1332.

Regi Majoricarum, de haeresi extirpenda in diocesi Elnensi et de dilatione a rege Franciae petita. (REG. 117, fol. 152 vº, c. 776; — VIDAL, *op. cit.*, n. 127 *ter*, p. 189).

« *Jacobo, regi Majoricarum.* Leta manu receptis magnificencie regie litteris nobis novissime presentatis, per quas devotionem sinceram quam ad nos

(1) *sic.* Corr. *irrationabiliter* ?

et Romanam geris Ecclesiam delectabiliter recensendo, ad extirpandum errores et hereses de finibus regni tui te pure ac recte intentionis zelum habere cum prompta executione operis descripsisti, exinde sublimitati regie gratiarum referimus uberes actiones, eam rogantes et in Domino exhortantes attente quatinus in hujusmodi laudabili proposito stabiliter perseveret. Et ecce, fili carissime, quod commissionem venerabili fratri nostro Guidoni, episcopo Elnensi, juxta formam petitam mittimus, ac carissimo in Christo filio nostro Philippo, regi Francie illustri, pro concedenda tibi dilatione affectuose scribimus ut petisti. Datum V kalendas januarii, anno decimo septimo.»

5042

28 décembre 1332.

Guidonem, episcopum Elnensem ad extirpandas haereses de sua diocesi hortatur. (REG. 117, fol. 152 vº, c. 777; — VIDAL, *op. cit.*, n. 127 *bis*, p. 188).

« *Eidem episcopo Elnensi.* Zelum purum quem ad dilatandum fidem catholicam ac errores et hereses extirpandos habere cum executione prompta dinosceris multipliciter in Domino commendantes, fraternitatem tuam rogamus et hortamur attentius quatenus, habens pre oculis solum Deum quem (*sic*) incumbet tibi, super hiis ad Dei laudem et honorem Ecclesie sancte sue studiosis operibus exequi non postponas. Et ecce, frater, quod commissionem tibi mittimus de qua carissimus in Christo filius noster Jacobus, rex Majoricarum illustris, super extirpandis heresibus de partium illarum finibus nobis scripsit. Datum ut supra. [V kalendas januarii, anno decimo septimo].»

5043

Avignon, 29 décembre 1332.

Raymundo de Chameraco, de relaxatione interdicti cui supposuerat provinciam Burdegalensem. (REG. 117, fol. 101, c. 492).

« *Magistro Raymundo de Chameraco, canonico Massiliensi, Apostolice Sedis nuntio.* Intellecto quod ratione cujusdam summe pecunie quam ad manus quorundam officialium carissimi in Christo filii nostri Edwardi, regis Anglie illustris, de bonis bone

memorie Garcie, episcopi Aquensis, dispositioni nostre certis causis rationabilibus reservatis, asseris pervenisse, adversus officiales eosdem iusticia exigente, auctoritate commissionis per nos tibi super hoc facte proceden^{ti}, post certum a te prefixum terminum, nisi foret tibi satisfactum de dicta summa pecunie infra illum, in toto archiepiscopatu Burdegalensi, quem extunc supposebas interdicto ecclesiastico, cessare mandasti penitus a divinis, volumus et tue discretioni mandamus quatinus nec in casu presenti nec in aliis contingentibus civitatem, diocesim, terram vel locum aliquem interdicto ecclesiastico nobis subicias inconsultis, alias super commissis tibi negociis prout iustum fuerit processurus. Interdictum vero predictum, quod nos tenore presentium relaxamus, denunciari quanto-
tius facias relaxatum. Datum Avinionem, IIII kalendas januarii, anno decimo septimo.»

5044

4 janvier 1333.

Bernardae de Genolano indulgentiam in articulo mortis concedit (REG. 117, fol. 76 v°, p. c. 409).

« In eundem modum (1) Bernarde de Genolano, mulieri Nemausensis diocesis. Datum II nonas januarii, anno decimo septimo.»

5045

6 janvier 1333.

Margaretæ de Montefalconis indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 76 v°, p. c. 409).

« In eundem modum (2) nobili mulieri Margarete de Montefalcone domine de Albomonte, Tullensis diocesis. Datum VIII idus januarii, anno decimo septimo.»

5046

Avignon, 7 janvier 1333.

Raymundo de Caraigue licentiam percipiendi fructus beneficiorum suorum in absentia usque ad unum annum

(1) Cf. n. 4999.

(2) Cf. n. 4999.

iterum prorogat. (REG. 117, fol. 77 v°, c. 413; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 59264).

« Raymundo de Caraigue, rectori parrochialis ecclesie de Bisano, Narbonensis diocesis, familiari nostro. Meritis tue probitatis — Datum Avinionem, VII idus januarii, anno decimo septimo.

Judicibus : .. *preposito Forojuliensi et.. archidiacono de Ultradorniam Petragoricensis ac.. sacriste Carpentoratensis ecclesiarum*. Quocirca discretioni vestre — Datum ut supra.»

5047

8 janvier 1333.

Ademaro de Pictavia, ut Guichardo de Pictavia partes Lombardiae adeundi licentiam deneget. (REG. 117, fol. 59 v°, c. 330).

« Nobili viro Ademaro de Pictavia Cum ex certis causis probabilibus nobis expediens minime videatur ad presens quod dilectus filius nobilis vir Guichardus de Pictavia, nepos noster natusque tuus, ad partes se conferat Lombardie, nobilitatem tuam rogamus attentius quatinus ipsum a tali retrahas proposito et prohibere, si necesse fuerit, non postponas. Datum VI idus januarii, anno decimo septimo.

In e. m. Ludovico de Pictavia, mutato : ubi dicitur « natus » dicatur « germanus ».

5048

Avignon, 8 janvier 1333.

Bertrando de Claromonte licentiam percipiendi fructus beneficiorum suorum in absentia concedit. (REG. 117, fol. 78 v°, p. c. 415).

« Item in e. m. (1) pro Bertrando de Claromonte, canonico Petragoricensi, additum post verbum residens : vel apud Sedem Apostolicam moram trahens. Datum Avinionem, VI idus januarii, anno decimo septimo.

Item in e. m. pro Bertrando de Engolisma, canonico Briocensi, addito (*sic*) et datum ut in proxima.»

(1) Cf. n. 5032.

5049

Avignon, 10 janvier 1333.

Regi Franciae quod non turbari debet de tractatu facto inter ipsum papam et regem Bohemiae. (Reg. 117, fol. 105 vº, c. 511).

« *Regi Francie*. Miranter audivimus fuisse turbatam excellenciam regiam quia in tractatu inter nos et carissimum in Christo filium nostrum Johannem, regem Boemie illustrem, habito non fuit regium beneplacitum reservatum. Profecto, fili carissime, si litterarum regiarum nobis pro dicto missarum negotio excellencia regia seriem retinisset memoriter, non credimus quodurbationis adesset materia, sed graciaram potius actionis, cum illud negotium per easdem litteras nobis velut commendaverit proprium, ipsumque Deo gratum reique expediens publice et ad honorem nostrum et Ecclesie asseruit pertinere. Nec contenta fuit celsitudo regia hec insinuare litteris, sed ad horum prosecutionem dilectum filium magistrum Petrum Gualvanhi, canonicum Parisiensem, nuntium destinavit proprium ipsumque regiis aliis nunciis commendavit. Preterea si advertat prudentia regia quam debilis sit tractatus predictus et tam ad complendum difficilis, utique nequaquam deberet turbari. Sed quicquid de hoc tractatu fuerit pro parte nostra regisque predicti, benivolencie offerimus regie quod si tibi, fili, placuerit, a tractatu predicto prorsus prompti sumus recedere sic quod pro infecto penitus habeatur. Non enim fuit nostra nec dicti regis intentio in dicto tractatu aliqua deducere que tue celsitudini non placerent. Teneamus enim indubie, ut evidenter in tractatu predicto percepimus nos et fratres nostri qui eidem tractatui aderant, quod rex ipse adeo ad tuam magnificenciam afficitur quod tuam sue in predictis utilitatem cum omni promptitudine anteferet. Datum Avinione, IIII idus januarii, anno decimo septimo ».

5050

10 janvier 1333.

Regem Franciae deprecatur quatinus regii officiales a processibus habitis contra Arnaldum de Tria, ut marescallum Romanae curiae, desistant. (Reg. 117, fol. 106, c. 517).

« *Eidem regi [Francie]*. Pridem dilectus filius nobilis vir Arnaldus de Trianno, nepos noster,

vicecomes Talardi, Romane curie marescallus, attendens quod ubicumque curia Romana existit, in curiales laicos et res ipsorum potest jurisdictionem omnimodam exercere, in bonis Petri de Podio, laici de Montepessulano, Magalonensis diocesis, familiaris dilecti filii nostri Imberti, tituli Duodecim Apostolorum presbiteri cardinalis, eandem curiam Romanam sequentis, arrestum posuit seu fecit, prout justicia tunc exposcere videbatur, apponi, non intendens propter hoc juri vel jurisdictioni regiis aut cujuscunque alterius prejudicium quomodolibet generari. Et licet idem marescallus ad dictum arrestum, ex justis et rationabilibus causis, prout ex jam habitis processibus liquere plenius dicitur, processisset, postmodum tamen, ob regie celsitudinis reverenciam et honorem tanquam ejus devotus zelat[or], fideliter et ferventer ad requisitionem quorundam justiciariorum regionum a dictis rebus arrestatis relaxavit penitus manum suam, et per eum seu de mandato suo de rebus eisdem predicto Petro restitutio plenaria facta fuit. Cum itaque prefatus marescallus, tam zelo justicie quam bona fide, ex debito sui officii ad dictum arrestum et subsequenter ob reverenciam et honorem regium ad predictas relaxationem et restitutionem duxerit procedendum, nec intendat de regni terminis, quos obtat ampliari pro viribus, quomodolibet contendere, nec in hoc vel quolibet alio quod honorem posset concernere regium aliququaliter in judicio vel extra judicium obviare, qui etiam, si in qualibet parte regni tui ubi foret predicta curia in bonis mobilibus aliunde sequentis curiam ex causa sui officii posuisset arrestum, non credidisset, secundum morem observatum hactenus, regiam magnificenciam offendisse, immo potius suum exequendo ut prefertur officium de beneplacito regio processisse, sublimitatem regiam deprecamur attente quatinus magistris tenentibus parlamentum et aliis officialibus regiis dare velit per patentes regias litteras magnitudo regia in mandatis ut ab omni processu contra dictum marescallum occasione premissorum coram eis hactenus habito prorsus abstineant et desistant, eum propterea nullatenus imposterum molestando. Datum IIII idibus januarii, anno decimo septimo. »

5051

10 janvier 1333.

Reginae Franciae ut eundem regem ad praefata inducat.
(REG. 117, fol. 106 vº, c. 518).

« *Johanne, regine Francie*. Pridem dilectus filius
— Datum ut supra.

In e. m. cancellario regio.»

5052

Avignon, 11 janvier 1333.

Beneficia ecclesiastica Girardi de Syfreyo, rectoris
parrochialis ecclesiae Sancti Marcellini, Lugdunensis
diocesis, reservat. (REG. 117, fol. 78, c. 414).

« *Ad futuram rei memoriam*. Intendentes de
beneficiis — Datum Avinione, III idus januarii,
anno decimo septimo.»

5053

Avignon, 15 janvier 1333.

Guidoni, episcopo Lexoviensi, quod sex clerici fami-
liares ejus possint recipere fructus beneficiorum suorum
in absentia usque ad triennium, quotidianis distribu-
tionibus dumtaxat exceptis. (REG. 117, fol. 91 vº, c. 465;
— *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 59377).

« *Guidoni, episcopo Lexoviensi*. Sincere devotionis
tue — Datum Avinione, XVIII kalendas februarii,
anno decimo septimo.

*Judicibus : abbati monasterii de Cormeliis,
Lemovicensis diocesis, ac archidiacono de Gaceyo
et cantori ecclesie Lexoviensis*. Quocirca discretioni
vestre — Datum ut supra.»

5054

16 janvier 1333.

Regi Franciae negotia quae Margarita de Alneto,
uxor Bertrandi de Baucio, comitis Montiscaneosi pro
bonis suis hereditariis in regno Franciae consistentibus
eique ex successione quondam Roberti de Alneto, patris
sui, spectantibus, in regali curia expedire habet, commen-
dat. (REG. 117, fol. 107, c. 525).

« *Regi Francie*. Cum dilecta in — Datum XVII
kalendas februarii, anno decimo septimo.»

5055

16 janvier 1333.

Reginae Franciae eamdem Margaritam commendat.
(REG. 117, fol. 107 vº, c. 526).

« *Regine Francie*. Cum dilecta in — Datum ut
supra.

In e. m. Carolo comiti Alenconii, verbis compe-
tentibus mutatis.»

5056

17 janvier 1333.

Archambaldo, comiti Petragoricensi, negotia quae
Hugo de Cardalhaco, miles, pro Margarita et Magna,
natis quondam Radulphi de Castronovo, neptibus suis,
ratione baroniae Castrinovi, Sarlatensis diocesis, expe-
dire habet, commendat. (REG. 117, fol. 110, c. 546).

« *Archambaldo, comiti Petragoricensi*. Cum dilec-
tus filius — Datum XVI kalendas februarii,
anno decimo septimo.»

5057

Avignon, 17 janvier 1333.

Cancellario ecclesiae Parisiensis, ut Matheum de
Omervilla, monachum Sancti Dionisii in Francia, ad
magisterii theologiae facultatis honorem promoveat.
(REG. 117, fol. 85, c. 434; — DENIFLE ET CHATELAIN,
Chartularium., t. II, n. 949, p. 402).

« .. *cancellario ecclesie Parisiensis*. Fidedignorum
habet assercio quod dilectus filius Matheus de
Omervilla, monachus monasterii Sancti Dionisii
in Francia, ordinis sancti Benedicti, Parisiensis
diocesis, in sacra theologie facultate bacalarius,
adeo in facultate ipsa laudabiliter divina sibi
gratia suffragante profecit quod ad recipiendum
magisterii honorem in eadem facultate ydoneus
reputatur. Nos igitur domum Domini viris insi-
gnitis virtutibus ac in opere potentibus et sermone,
qui resistere valeant ascendentibus ex adverso, ad
divini nominis laudem et gloriam ipsiusque decorem
domus cupientes Domino dirigente fulciri, discre-
tioni tue per apostolica scripta mandamus quatinus
dictum Matheum, si eum ad hujusmodi magisterii
honorem ydoneum fore repereris, ad ejusdem
magisterii statum, non obstante quod aliqui bacal-

larii in facultate predicta in ordine recipiendi magisterium hujusmodi precedant eundem, studeas promovere. Nos enim bacallariis ipsis nullum per hoc volumus prejudicium generari, quin ipsi ad ejusdem magisterii honorem post promotionem hujusmodi ordine debito valeant promoveri. Datum Avinione, XVI kalendas februarii, anno decimo septimo.

In e. m. eidem cancellario pro dilecto filio Pastore de Serescuderio, ordinis fratrum Minorum. Datum ut supra.»

5058

Avignon, 28 janvier 1333.

Priori Portus Dei, ut parrochiam ecclesiam de Aveza, Claromontensis diocesis, per effusionem sanguinis violatam, reconciliet. (REG. 117, fol. 85, c. 435).

« *Priori Portus Dei, Lemovicensis diocesis.* Cum, sicut accepimus, parrochialis ecclesia de Aveza, Claromontensis diocesis, que consecrata existit, per effusionem sanguinis violata noscatur, discretionis tue per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus ad ecclesiam ipsam te personaliter conferens, aqua prius per aliquem catholicum antistitem ut moris est benedicta, eandem ecclesiam hac vice auctoritate nostra reconciliare procures; per hoc autem constitutioni que id per episcopos tantum fieri precipit nullum volumus imposterum prejudicium generari. Datum Avinione, V kalendas februarii, anno decimo septimo.»

5059

Avignon, 28 janvier 1333.

Arnaldo, episcopo Claromontensi, quod ecclesias et cimiteria suae diocesis reconciliare possit. (REG. 117, fol. 85 vº, c. 436).

« *Arnaldo, episcopo Claromontensi.* Tue devotionis precibus — Datum ut supra.»

5060

29 janvier 1333.

Regi Franciae, quod ipse ab eis quae praejudicium Adulpho, episcopo, et capitulo Leodiensibus procurare

poterint, abstinebit. (REG. 117, fol. 107 vº, c. 527; — FAYEN, *op. cit.*, t. II, p. 65, n. 3388).

« *Regi Francie.* Innotuere nobis hiis diebus littere regie nobis misse affectum sincerum quem habet benivolencia regia ad venerabilem fratrem nostrum Adulphum, episcopum, et dilectos filios capitulum Leodienses, intensumque desiderium quod ad eorum procuranda gerit commoda et dispendia propulsanda; propter que nobis studuit excellencia regia supplicare ut in eorum prejudicium nichil ad cujusvis instanciam agere curaremus. Nos autem prompto animo, tum ex debito pastoralis officii tum regiarum precum obtentu, a talibus intendimus abstinere. Datum IIII kalendas februarii, anno decimo septimo.»

5061

29 janvier 1333.

Reginae Franciae pro concordia inter Philippum, regem Franciae, et Carolum, comitem Alenconii, ejus germanum, procurata gratias agit. (REG. 117, fol. 107 vº, c. 528).

« *Regine Francie.* Excellencie tue, filia carissima, litteras recepimus quarum utique lectio cor nostrum replevit gaudio non indigne. Per ipsam quidem nobis innotuit quomodo Is qui in fratrum letari concordia noscitur, zizaniarum seminibus que caritatis emulus inter carissimum in Christo filium nostrum Philippum, regem Francie illustrem, virum tuum, et dilectum filium inclitum principem Carolum, comitem Alenconii, ejus germanum, jecerit tuo ministerio evulsis proinde radicitus, pacis et concordie semina dignatus est misericorditer seminare; quod profecto angelis cedit ad gaudium, ipsis ad consolationem, tibi que ad honorem et meritum et ad exultationem bone hominibus voluntatis. Super quo providenciam reginalem plurimum in Domino commendantes, eandem rogamus obnixe quatinus ad prefatam concordiam, Deo acceptam admodum ac ipsis regi et comiti eorumque benivolis oportunam, multipliciter nutriendam velis tue partes sollicitudinis adhibere. Gratia Domini tecum sit, benedictionis filia, que te ab adversis protegat et dirigat ad ea perseveranter agere que sue sint placita voluntati. Amen. Datum ut supra [IIII kalendas februarii, anno decimo septimo].»

5062

29 janvier 1333.

Comiti Alenconii de gratia Philippi regis recuperata congaudet, eum ad concordiam servandam hortando. (REG. 117, fol. 107 v°, c. 529).

« *Carolo, comiti Alenconii*. Innotuere nobis carissime in Christo filie nostre Johanne regine Francie illustris littere hiis diebus quomodo, fili dilecte, ad recuperandam carissimi in Christo filii nostri Philippi regis Francie germani tui gratiam, qua (1) hostis pacis privare temptaverat, te gessisti sic humiliter et prudenter quod hostis ipse se percipit inaniter laborasse. Super quo tuam in Domino prudenciam plurimum commendantes, eandem rogamus attente quatinus circa eandem gratiam inviolabiliter conservandam cures seditate operosum studium adhibere, ad memoriam tuam sepius revocans quantum te hoc deceat quantaque tibi exinde possint commoda pervenire. Quod tibi dignetur concedere Cui cum voluerit subest posse. Datum ut supra. »

5063

Avignon, 31 janvier 1333.

Collationem prioratus de Sancto Cosma, Agennensis diocesis, Arnaldo, nato Arnaldi, vicecomitis Caramanni, factam confirmat. (REG. 117, fol. 101 v°, c. 495; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 59515).

« *Dilecto filio Arnaldo, nato dilecti filii nobilis viri Arnaldi vicecomitis Caramanni, canonico Aquensi*. Tunc recte agere credimus et pastoralis officii debitum exercere cum jus suum cuilibet prout honeste possumus conservamus. Sane dudum prioratu de Sancto Cosma, Agennensis diocesis, per obitum quondam Bertrandi de Turre, Sedis Apostolice capellani, qui ipsum dum viveret obtinebat, vacante, nos attendentes quod de ipso prioratu nullus preter nos ea vice disponere poterat, pro eo quod felicis recordationis Clemens papa V, predecessor noster, omnes prioratus, dignitates, personatus et officia ceteraque beneficia ecclesiastica per obitum quorumcumque capellanorum Sedis predictae ubicumque decedentium tunc vacantia et inantea vacatura collationi et dispositioni

(1) Reg. : *quam*.

sue ac ejusdem Sedis specialiter reservans, decrevit extunc irritum et inane si secus super hiis per quoscumque quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contingeret attemptari, ac volentes tibi gratiam facere specialem, prioratum prefatum sic vacantem, cum omnibus juribus et pertinenciis suis, tibi motu proprio, non ad tuam vel alterius pro te nobis oblate petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate contulimus et de illo etiam duximus providendum, certis tibi super hoc executoribus deputatis, prout in diversis litteris inde confectis plenius continetur. Verum collatione ac provisione hujusmodi ad notitiam dilectorum filiorum .. abbatis et conventus monasterii de Clayraco, ordinis sancti Benedicti, dicte diocesis, fidedigna relatione deductis, ipsi nobis per eorum patentes litteras exponere curaverunt quod, quamvis dictus quondam Bertrandus, qui clericus secularis erat dum viveret, ipsum prioratum diu auctoritate apostolica possedisset, licet esset alias solitus per monachum ejusdem monasterii gubernari, iidem tamen abbas et conventus ex certis causis in eisdem expressis eorum litteris collationem et provisionem hujusmodi unanimiter acceptabant, nobis cum instantia supplicantes ut eos quos per collationem et provisionem prefatas seu per decursum temporis quo tu ipsum prioratum possideres, monasterio prefato, quominus, te cedente vel decedente, idem prioratus regularis sicut erat antea censeretur non prejudicaretur imposterum concedere dignaremur (1). Nos igitur premissis omnibus diligenter attentis, cupientes tibi et dictis abbati et conventui de oportuno remedio super hiis providere, collationem et provisionem predictas tibi factas et quecumque inde secuta, premissis seu quacumque constitutione contraria nequaquam obstantibus, motu simili ratas et gratas habentes easque auctoritate apostolica ex certa scientia confirmantes, eorundem abbatis et conventus supplicationibus inclinati volumus et eadem auctoritate decernimus quod per collationem et provisionem hujusmodi ac assecutionem dicti prioratus ac possessionem tuas, prefatus prioratus non reputetur si priusquam collatus tibi existeret non fuerat secularis, nec dictis abbati conventui ac monasterio ex lapsu temporis quo eundem prioratum te possidere contingeret currat quo ad hoc aliqua prescriptio, immo hiis non obstantibus te cedente vel

(1) *Sic*. Le sens de la phrase est peu clair.

decedente prioratus prefatus regularis si erat dietae collationis tibi facte tempore censeatur. Nulli ergo etc... Datum Avinione, II kalendas februarii, anno decimo septimo.»

5064

Avignon, 3 février 1333.

Ducem Barbonesii a voto non intrandi Parisius absolvit, quia praesentia sua in dicta civitate circa tractatum passagii transmarini a rege assumpti perutills est. (REG. 117, fol. 79, c. 418).

«*Nobili viro Ludovico, duci Borbonesii.* Sincera paterne dilectionis affectio qua te, tuis claris exigentibus meritis, prosequimur nos inducit ut tibi super hiis que tue concernunt salutem anime quantum cum Deo possumus salubriter consulamus. Sane ad nostram deduxit noticiam relatio fidedigna quod tu dudum in Terre Sancte ac christiolarum partium transmarinarum subsidium ferventi concepto proposito transfretandi, te civitatem Parisiensem minime intraturum quousque hujusmodi complevisse, Domino tibi auxiliante, propositum emisso voto et prestito juramento firmasti. Nos igitur, attendentes quod circa tractatum passagii transmarini quod carissimus in Christo filius noster Philippus, rex Francorum illustris, accensus zelo fidei et magne devotionis, assumpsit, qui quidem tractatus habitus est ut accepimus hactenus et haberi speratur, frequenter in civitate jamdicta tua existere noscitur presencia multipliciter oportuna, quodque dicti voti seu juramenti observatio de non intrando civitatem eandem dicto passagio non posset proficere sed obesse, ex hiis et aliis certis considerationibus nos rationabiliter in hac parte moventibus, et quia prefatus rex super hiis etiam propter utilitatem dicti passagii alias nos rogavit, te ab observatione voti et juramenti hujusmodi tenore presentium absolvimus et penitus liberamus, ita tamen quod propter hoc concepto proposito et voto cuicumque per te de transfretando emisso, quin illa (1) in eodem passagio vel quamprimum opportunum et utile videbitur compleas nullatenus derogetur. Nulli ergo etc... Datum Avinione, III nonas februarii, anno decimo septimo.»

(1) *Sic.*

5065

3 février 1333 (1)

Petro de Castaneto licentiam percipiendi fructus beneficiorum suorum in absentia usque ad triennium concedit. (REG. 117, fol. 79 v°, c. 419).

«*Petro de Castaneto, canonico Albiensi.* Gratis tue devotionis — Datum.

Judicibus. Quocirca discretioni vestre — Datum ut in proxima.»

5066

6 février 1333.

Archiepiscopo Bisuntino ut Guillelmum Valdri ad liberationem nuntiorum Hugonis, regis Cypri, inducat. (REG. 117, fol. 62, c. 346).

«*Archiepiscopo Bisuntino.* Infesta quorundam relatio ad nostrum perduxit apostolatus auditum quod cum nuper venerabilis frater noster Matheus, episcopus Beritensis, et dilecti filii Philippus Laleman, cantor ecclesie Nicosiensis, ac nobilis vir Petrus Lejaune, miles, carissimi in Christo filii nostri Hugonis regis Cipri illustris nuncii, quos ipse pro certis suis negociis ad nos et carissimum in Christo filium nostrum Philippum regem Francie illustrem specialiter destinabat, suas continuantes dietas per diocesim tuam transirent, nobilis vir Guillelmus Valdri ad illicita nimium extendens temerarie manus suas, non attendens quod qui accedentes ad Sedem Apostolicam vel recedentes ab ea capiunt ipso facto sententiam excommunicationis incurrunt, quin potius sententiam ipsam in anime sue salutis dispendium, dicte Sedis opprobrium et scandalum plurimorum dampnabiliter vilipendens, episcopum arrestavit, non sine injectione in eum manuum violenta, et militem predictos cum omnibus bonis et jocalibus que secum habebant cepit in castro Valdri diocesis prelibate, prefatum etiam cantorem, qui dictos episcopum et militem antecedens auditis arresto et capcione hujusmodi in quadam villa dicta Loye aufugerat, nonnullis sibi complicitibus adunatis obsedit, ac deinde prefato episcopo cum certa parte bonorum suorum dimisso, cantorem in villa obsesum et militem

(1) Faute de date précise, on a attribué à cet acte la date de l'acte immédiatement précédent (c. 418, n° 5064)

prefatos in castro predictis retinuit captivatum. Cum itaque premissa, si eis sufragetur veritas, plurimum perniciose exemplo nequeamus conniventibus oculis relinquere incorrecta, fraternitati tue de qua plenam in Domino fiduciam obtinemus per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus, si summarie simpliciter et de plano ac sine strepitu et figura iudicii super hiis informatione recepta compereris (1) ita esse, dictum Guillelmum ut cantorem et militem prefatos una cum bonis et jocalibus predictis integre pristine restituat libertati efficaciter moneas et inducas; quod si monitionibus et mandatis hujusmodi non curaverit obedire, ipsum et quoscumque alios apud quos cantorem et militem ac bona et jocalia prefata esse repereris ad liberationem ipsorum cantoris et militis et ad restitutionem hujusmodi integram per aggravationem dicte sententie et alia juris remedia, prout eorum attentata proterva expedire cognoveris, compellere non omittas, invocato etc.. Non obstantibus si aliquibus communiter vel divisim a dicta sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Datum VIII idus februarii, anno decimo septimo.»

5067

Avignon, 6 février 1333.

Petro Marini, facultatem percipiendi fructus beneficiorum suorum in absentia usque ad aliud triennium prorogat. (REG. 117, fol. 94 v°, c. 473).

« *Dilecto filio Petro Marini, canonico Xanctonensi, familiari nostro.* Laudabilibus tue probitatis — Datum VIII idus februarii, anno decimo septimo.

Judicibus : Mandamus quatinus vos. Datum ut supra in proxima nota.»

5068

6 février 1333.

Oddoni, duci Burgundiae, ut opus adhibeat ad liberandum nuntios regis Cypri per Guillelmum Valdri detentos. (REG. 117, fol. 114, c. 577).

(1) Reg. : *compareris*.

« *Oddoni, duci Burgundie.* Infesta quorundam relatio ad nostrum pridem perduxit apostolatus auditum quod cum nuper venerabilis frater noster Matheus, episcopus Beritanus, et dilecti filii Philippus Laleman, cantor ecclesie Nicosiensis, ac nobilis vir Petrus Lejaune, carissimi in Christo filii nostri Hugonis regis Cipri nuncii, quos ipse pro certis negociis ad nos et carissimum in Christo filium nostrum Philippum, regem Francie illustrem, specialiter destinabit, suas continuantes dietas per diocesim [sic] tuam transirent, nobilis vir Guillelmus Valdri ad illicita nimium extendens manus suas, non attendens quod qui accedentes ad Sedem Apostolicam vel recedentes ab ea capiunt, ipso facto [excommunicationis] sententiam incurrunt, quin potius sententiam ipsam in anime sue salutis dispendium, dicte Sedis opprobrium et scandalum plurimorum dampnabiliter vilipendens, episcopum arrestavit, non sine injunctione in eum manuum violenta, et militem predictos cum omnibus bonis et jocalibus que secum habebant cepit in castro Valdri, diocesis prelibate, prefatum etiam cantorem qui dictos episcopum et militem antecedens, auditis arresto et captione hujusmodi, in quadam villa dicta Loye aufugerat, nonnullis sibi complicitibus adunatis, obsedit, ac deinde prefato episcopo cum certa parte bonorum suorum dimisso, cantorem in villa obsesum (sic) et militem prefatos in castro predictis retinuit captivatum. Cum itaque, dilecte fili, premissa in nostrum et prefati regis Francie opprobrium temerarie attemptata te non deceat equanimiter sustinere, nobilitatem tuam rogamus et hortamur attente quatinus circa liberationem cantoris et militis predictorum ac restitutionem bonorum et jocalium eorundem eis plenarie faciendam sic velis interponere sollicitudinis tue partes, quod operis exhibitio evidenter notoriet tibi presumptionem tam temerariam merito displicere. Datum VIII idus februarii, anno decimo septimo.»

5069

7 février 1333.

Comiti Sabaudiae, de sorore ejus, Johanna. (REG. 117, fol. 60, c. 331).

« *Aymoni, comiti Sabaudie.* Nobili mulieri Johanne, sorori tue, scribimus juxta formam quam continet cedula presentibus interclusa. Tu ergo,

fili, attento tenore dicte cedule, eidem rescribas prout tibi videbitur expedire. Datum VII idus februarii, anno decimo septimo.»

5070

Avignon, 7 février 1333.

Petro de Becourt indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 99, c. 484).

«*Dilecto filio nobili viro Petro de Becourt, militi, Ambianensis diocesis.* Provenit ex tue — Datum Avinione, VII idus februarii, anno decimo septimo.

In e. m. dilecto filio magistro Petro Arquerii, decano ecclesie Rothomagensis, capellano nostro. Datum.»

5071

11 février 1333.

Henricum, dominum de Valgorio, de devotione erga Ecclesiam commendat et ad perseverandum hortatur. (REG. 117, fol. 111, c. 558).

«*Henrico, domino de Valgorio.* Benigne recepimus nobilitatis — Datum III idus februarii, anno decimo septimo.»

5072

11 février 1333.

Episcopum Lingonensem hortatur ut episcopo Argentinensi contra Ludovicum de Bavaria subsidium adhibeat. (REG. 117, fol. 113 v°, c. 573; — RIEZLER, *Vatikanische Akten*, n. 1599, p. 547; SAUERLAND, *op. cit.*, n. 686, p. 309).

«*Johanni, episcopo Lingonensi.* Demersus in desperationis laqueum ille iniquitatis filius Ludovicus de Bavaria, hereticus et sismaticus manifestus, vias exquirat continue per quas fideles nostros et Romane Ecclesie tyrannidi sue subiciat et continuis afficiat nocumentis. Quod nuper, ut audivimus, dampnabiliter admodum produciens in partum, per incolas opidi in Sletzstat, Argentinensis diocesis, ejus in propria dampnatione sequaces, multa fecit Argentinensi ecclesie ejusque hominibus dampna et injurias irrogari et se am-

pliora inferre, immo manu hostili in eorum destructionem venire personaliter comminatur. Cum autem, frater, dampnando hujusmodi proposito occius occurrendum existat, ad quod subsidium tuum hominum armatorum venerabili fratri nostro Bertholdo episcopo Argentinensi est plurimum opportunum, fraternitatem tuam rogamus et in Domino attentius exhortamur quatinus, attendens provide quod ad supportandum cum eodem episcopo onus hujusmodi divino oraculo incitaris, et prudenter considerans quod propter vicinitatem dicte et Basiliensis tibi commisse ecclesiarum res tua in parte agitur in hoc casu, quantumque tibi in necessitate simili existenti acceptum foret subsidium dicti episcopi vel vicariorum aliorum meditans, diligenter eidem episcopo velis pro nostra et Apostolice Sedis reverencia subsidium hujusmodi, cum pro parte ipsius requisitus fueris, prout opportunum extiterit liberaliter exhibere, taliter quod de promptitudine devotionis merito laudari valeas et tam (1) detestandis dicti Ludovici ausibus possit tam viriliter quam utiliter obviari. Ad hec, quia virtus unita forcior se dispersa existit, ut tu et prefatus episcopus ac venerabiles fratres nostri Ademarum Metensis et Rudolphus Constanciensis episcopi adversus predictum damnationis filium ligam et confederationem unanimem faceretis, alias recolimus nos rogasse et nunc etiam, cum hoc statui illarum partium prospero plurimum sit expediens, te et dictos episcopos iteratis precibus exhortamur. Datum III idus februarii, anno decimo septimo.

In e. m. Radulpho, episcopo Constanciensi.

In e. m. Ademaro, episcopo Metensi.»

5073

12 février 1333.

Philippo de Sanguineto ut injurias a vicario regio Arelatensi aliisque officialibus regiis Raymundo de Moreriis praeposito ecclesiae Arelatensis illatas revocari faciat. (REG. 117, fol. 59, c. 326).

«*Nobili viro Philippo de Sangineto, comitatum Provincie et Folqualquerii senescalco.* Exposuit nobis dilectus filius Raymundus de Moreriis, praepositus ecclesiae Arelatensis, capellanus noster,

(1) Reg. : *de tam*.

quod licet ipse predecessoresque sui prepositi ejusdem ecclesie per tempora, quorum in contrarium memoria non existit, fuerint et adhuc existat idem prepositus in possessione vel quasi exercendi omnimodam jurisdictionem altam et bassam ac merum et mixtum imperium in castro suo de Sancto Martino, Arelatensis diocesis, ejusque pertinentiis et districtu, pridem tamen quidam vicarius regius civitatis Arelatensis, suis terminis non contentus, eundem prepositum seu officiales et ministros suos in exercicio jurisdictionis hujusmodi super certis casibus jurisdictionem ipsam tangentibus usurpando quantum in eo erat, jura ipsius prepositi et ejusdem Arelatensis ecclesie multipliciter contra justiciam perturbavit, propter quod curia ecclesiastica vigore statutorum quorundam provincialium adversus vicarium ipsum rite procedens, ipsum declaravit et denunciari fecit excommunicationis vinculo innodatum. Cum autem memoratus vicarius ac procurator et alii officiales regii partium illarum vilipendentes dampnabiliter hujusmodi excommunicationis sententiam, sicut fertur, aggraverint et aggravent circa premissa sicut asseritur (1) durius solito manum suam, prelibatum prepositum ad faciendum et prestandum de novo aliqua per tales vias molientes cogere seu inducere, que non latent, nobilitatem tuam rogamus et hortamur attentius quatinus vicarium, procuratorem et officiales predictos super hujusmodi et similibus insolenciis et injuriis officio tui presidatus coercens, illatas predicto preposito in hac parte molestaciones et injurias facias provide revocari, providendo eidem nichilominus quod in possessione jurisdictionis ejusdem exercicii ulterius indebite non turbetur, taliter id accurans (2) quod tua exinde debeat prudencia merito commendari. Datum II idus februarii, anno decimo septimo.»

5074

Avignon, 12 février 1333.

Privilegium exemptionis monasterio Fiscanensi concessum suspendit eumque jurisdictioni ordinariorum submittit. (REG. 117, fol. 85 vº, c. 437; — REG. 104, fol. 1, c. 2).

(1) Reg. : *asserit*.(2) Reg. : *accuras*.

« *Ad futuram rei memoriam.* Romanus pontifex ecclesiarum et monasteriorum omnium curam gerens eis privilegia concedit interdum que plerumque causis suadentibus rationabilibus revocat vel suspendit. Cum itaque monasterio Fiscanensi, ordinis sancti Benedicti, Rothomagensis diocesis, ejusque abbati et conventui ac personis et membris dudum exemptionis privilegia Sedes Apostolica duxerit sicut accepimus concedenda, nos, certis causis rationabilibus que nostrum ad id animum induxerant, privilegia exemptionis hujusmodi quicumque et qualiacumque sint et sub quacumque forma vel expressione verborum prelibatis monasterio, abbati, conventui, personis et membris comuniter vel divisim concessa et eorum effectum tenore presentium suspendimus, ac eosdem abbatem et conventum et personas ordinariorum jurisdictioni et potestati subicimus usque ad beneplacitum dicte Sedis, non obstantibus quibuscumque privilegiis, indulgenciis et litteris apostolicis quibus forsitan prelibatis abbati conventui et personis communiter vel divisim a Sede predicta esset indultum quod venerabilis frater noster .. archiepiscopus et dilecti filii capitulum Rothomagenses seu ejusdem persone capituli vel quicumque alii non possint in eos jurisdictionem aliquam ordinariam aut delegatam quomodolibet exercere, que quoad hoc quamdiu dicta durabit suspensio prenominationis abbati conventui et personis in nullo volumus suffragari, supradictis abbati, conventui et personis eorumque singulis districtius nichilominus inhibentes ne privilegiis supradictis uti presumant quomodolibet, eadem suspensione durante. Contrarium vero facientes posquam (*sic*) suspensio hujusmodi ad eorum noticiam pervenerit, personas singulares videlicet excommunicationis et conventus suspensionis sententias incurrere volumus ipso facto. Nulli ergo etc... Datum Avinione, II idus februarii, anno decimo septimo.»

5075

Avignon, 12 février 1333.

Archiepiscopo Rothomagensi ut suspensionem praedictam publicet. (REG. 117, fol. 85 vº, c. 438; REG. 104, fol. 1).

« .. archiepiscopo Rothomagensi. Romanus etc... — Datum ut supra.»

5076

Avignon, 12 février 1333.

Johanni de Blesis declarat quod canonicatus et archidiaconatus Dunenses vacantes sibi collati tempore promotionis Bartholomei, Forojuliensis episcopi, intelliguntur sub reservatione generali. (REG. 117, fol. 86, c. 439; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 59585).

« *Johanni de Blesis, archidiacono Dunensi in ecclesia Carnotensi. Dudum volentes venerabili — Datum Avinione, II idus febroarii, anno decimo septimo.* »

5077

13 février 1333.

Ricardae relictæ Hugonis Bernardi de Pristinio indulgentiam in articulo mortis in e. m ac Petro de Pristinio, archipresbitero ecclesiae Bononiensis, concedit. (REG. 117, fol. 89, p. c. 455).

« In e. m. (1) nobili mulieri Ricarde, mulieri relicte quondam Hugonis Bernardi de Pristinio, Caturcensis diocesis, verbis competentibus mutatis. Datum Avinione, idibus februarii, anno decimo septimo. »

5078

Avignon, 19 février 1333.

Ricavo de Gorda recipiendi a mercatoribus societatis Bardorum de Florencia in Flandriae et Brabantiae partibus seu Parisius commorantibus pecunias pro pannis emendis facultatem concedit. (REG. 117, fol. 80, c. 420; — *FAYEN, op. cit.*, t. II, p. 652, n. 3392).

« *Ricavo de Gorda, civi et mercatori Avinionensi. Cum ad Flandrie (2) — Datum Avinione, XI kalendas marcii, anno decimo septimo.* »

5079

Avignon, 20 février 1333.

Egidio Moterii ad partes ultramarinas pro locis sanctis visitandis eundi facultatem concedit. (REG. 117, fol. 80, c. 421).

(1) c. 455 : *Pro Petro de Pristinio, archipresbitero Bononiensi.*

(2) REG. : *Flandie.*

« *Nobili viro Egidio Moterii, domino de Champespyeras, Claromontensis diocesis. Tue devotionis exigentibus — Datum Avinione, X kalendas marcii, anno decimo septimo.*

Item in e. m. Raymundo del Chier, clerico chori ecclesie Aniciensis. Datum ut in proxima. »

5080

Avignon, 21 février 1333.

Gaucelmo Martini testandi facultatem concedit. (REG. 117, fol. 80 vº, c. 422; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 59611).

« *Magistro Gaucelmo Martini, priori secularis ecclesie Beate Marie de Salis Bituricensis, scriptori nostro. Quia presentis vite — Datum Avinione, IX kalendas marcii, anno decimo septimo.* »

5081

23 février 1333.

Guilhalmono militi Caturcensi de infirmitate compatitur eumque hortatur ut in dispositione bonorum suorum Johannem, natum suum ipsiusque papae familiarem et nepotem commendatum habeat. (REG. 117, fol. 114, c. 575).

« *Nobili viro Guilhalmono, militi Caturcensi. Non sine compassione te, fili, hiis diebus audivimus, visitante Domino qui flagellat plerumque quos diligit, debilitate corporis et infirmitate gravatum. Sane quia personam tuam velut Deo devotam et Ecclesie sancte sue affectione dilectionis paterne prosequimur, in visceribus caritatis desiderabiliter affectamus quod tu, quem Deus prudentia et circumspectione in hac vita dotavit, illis in tuorum dispositione bonorum, presertim circa ea que salutem anime respiciunt, gratia tibi assistente divina, utaris, nobilitatem tuam rogamus et in Domino attentius exhortamur quatinus, habens pre oculis solum Deum, sic prudenter et provide, communicato amicorum consilio et illorum maxime qui tuum honorem et salutem anime diligunt, te gerere studeas in tuorum dispositione bonorum, dilectum filium nobilem virum Raymundum Johannis natum tuum, nepotem ac familiarem nostrum, habendo recomendatum ut decet, quod post decursum vite presentis ins-*

tabilis tua memoria celebris in hoc mundo illesa remaneat, tu quoque perennibus perfrui gaudiis, Ipso prestante qui in sui dispositione non fallitur, merearis. Datum VII kalendas marcii, anno decimo septimo.»

5082

24 février 1333.

Seguinae de Sancto Amancio indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 89 vº, p. c. 456).

« Item in e. m. (1) Seguine de Sancto Amancio, abbatisse monasterii de Regula, Lemovicensis diocesis, ordinis santi Benedicti. Datum VI kalendas marcii, anno decimo septimo.

Item in e. m. nobili mulieri Margarite, relicte quondam Guillelmi de Sancto Amantio, Lemovicensis diocesis. Datum ut supra in proxima.»

5083

24 février 1333.

Regi Franciae negotia quae Bernardus Jordani, dominus de Insula, in regali curia expedire habet commendat. (REG. 117, fol. 110, c. 547).

« Regi Francie. Cum dilectus filius — Datum VI kalendas marcii, anno decimo septimo.

In e. m. regine Francie.

In e. m. Miloni, domino de Noeriis, verbis competentibus mutatis.

In e. m. Guillelmo de Sancta Maura, dicti regis cancellarii.»

5084

24 février 1334.

Regi Franciae negocia quae Arnaldus de Trianno, vicecomes Talardi, in regali curia expedire habet commendat. (REG. 117, fol. 110, c. 548).

« Regi Francie. Dilectum filium nobilem — Datum ut supra.

In e. m. regine Francie.

In e. m. cancellario regis, mutatis mutandis.

(1) Cf. n. 5109.

In e. m. Ludovico, duci Borbonesii, verbis competentibus mutatis.

In e. m. domino de Valgorio.»

5085

24 février 1333.

Regi Franciae negotia Bernardi, comitis Convenarum, fratrumque ejus commendat. (REG. 117, fol. 110 vº, c. 549).

« Regi Francie. Dilectos filios nobiles — Datum ut supra [VI kalendas marcii, anno decimo septimo].»

5086

24 février 1333.

Regi Franciae negotia quae Petrus de Via, dominus Villemuri, nepos suus, expedire habet in regali curia, commendat. (REG. 117, fol. 110 vº, c. 550).

« Eidem regi. Dilectum filium nobilem — Datum ut supra.

In e. m. regine Francie.»

5087

24 février 1333.

Duci Borbonesii, de eodem. (REG. 117, fol. 110 vº, c. 551).

« .. duci Borbonesii. Cum dilectus filius — Datum ut supra [VI kalendas marcii, anno decimo septimo].

In e. m. cancellario regio.

In e. m. Miloni, domino de Noeriis.

In e. m. domino de Valgorio.»

5088

Avignon, 25 février 1333.

Raymundo de Chameraco, canonico Massiliensi, ut tempus solutionis trium millium librarum burdegalensium, quas de bonis quondam Garciae, episcopi Aquensis, reservatis Oliverius de Inghinam, senescallus Vasconiae pro Eduardo rege Angliae, receperat, usque ad instans festum beati Michaelis de mense septembris proroget,

eumdemque senescallum ab excommunicatione quam propterea incurrit, absolvat. (REG. 117, fol. 101, c. 493).

« *Eidem nuntio [magistro Raymundo de Chame-reco, canonico Massiliensi, Apostolice Sedis nuncio]. Ex tenore petitionis — Datum Avinione, V kalendas marcii, anno decimo septimo.* »

5089

Avignon, 27 février 1333.

Aurasicensi Cavallicensi que episcopis et praeposito ecclesiae Avinionensis, ne permittant decanum et capitulum ecclesiae Beati Agricoli Avinionensis in possessionibus suis a quibuscumque usque ad quinquennium molestari. (REG. 117, fol. 53, c. 304).

« *Judicibus: .. Aurasicensi et Cavallicensi episcopis ac .. praeposito ecclesiae Avinionensis. Militanti Ecclesie, licet — Datum Avinione, III kalendas marcii, anno decimo septimo.* »

5090

28 février 1333.

Regi Franciae, de tractatu facto cum rege Bohemiae. (REG. 117, fol. 107 v°, c. 530).

« *.. regi Francie.* Quia in hiis que tractata fuerunt inter nos et carissimum in Christo filium nostrum J. regem Boemie illustrem, dum idem rex in Romana esset curia, regium reservatum non fuit beneplacitum, regiam fuisse intelleximus benevolentiam perturbatam, quod ex hoc supponimus utique provenisse quod ea que nobis super illis excellencia regia scripserat memoriter non tenebat, que si profecto ad suam revocasset memoriam, profecto nulla turbationis affuisset materia, sed graciaram potius actionis. Per litteras quidem regias nobis prefati regis negocia velut propria celsitudo regia commendavit, ipsaque Deo grata reique publice expediencia et ad nostrum et ejusdem Ecclesie honorem et commodum asseruit pertinere; nec hiis contenta, ad premissa promovenda et prosequenda negocia suum proprium, videlicet magistrum Petrum Galvangni, Parisiensem canonicum, destinavit nuncium ipsaque negocia regiis aliis nuntiis qui [in Curia] erant commendavit. Rursus si diligenter attendisset

circumspectio regia quam sit tractatus ipse debilis tamque difficilis ad complendum existat, utique nullam turbationis ingessisset materiam prout ex ipsius tenore tractatus quem celsitudini misimus regie percipere potuit evidenter. Sed quicquid de hoc tractatu (1) fuerit, hoc pro nobis et rege prefato excellentie jamdudum obtulimus ac in presenciarum offerimus regie quod, si sibi placuerit, a tractatu predicto parati sumus prorsus recedere, sic quod pro infecto penitus habeatur; nec enim nostra nec dicti regis fuit intentio in predicto tractatu deducere aliqua que deberent regie celsitudini displicere. Hec alias scripsimus, sed quia nondum ad nos pervenit an scripta nostra ad manum regiam venerint, iterum duximus hec scribenda. Gratia Dei in agendis cor regium dirigat et protegat ab adversis. Datum II kalendas marcii, anno decimo septimo.»

5091

28 février 1333.

Regi Franciae, de quibusdam sermonibus praedicatis per papam et alios. (REG. 117, fol. 108, c. 531); — RIEZLER, *Vatikanische Akten*, p. 547, n. 1600; — DENIFLE ET CHATELAIN, *Chartularium*, t. II, n. 971; — VIDAL, *op. cit.*, n. 129, p. 191).

« *Eidem regi.* Quia, sicut habet multorum relatio fidedigna, lingua tertia, vera suppressens ac falsa suggerens, nisa est nec niti desinit contra nos et ea que in nonnullis nostris sermonibus de visione divine essencie diximus, an eam sanctorum anime ante resurrectionem corporum habeant, regium animum perturbare, ut cedat falsitas veritati, venerabili fratri nostro P. Rothomagensi archiepiscopo, qui in multis ex sermonibus ipsis interfuit, cuique auctoritates tam canonicas quam sanctorum per nos in dictis inductas sermonibus in scriptis tradimus, duximus committendum, ut de hiis necnon et de captione cujusdam predicatoris capti Avinione per inquisitores heretice pravitatis, de quo falso suggestum est excellencie regie quod, quia predicaverat quod ante resurrectionem corporum sanctorum anime vident divinam essenciam, captus fuit, cum non ex hoc captus fuerit, sicut nec alii capti predicantes talia extiterunt, sed propter alia que in sua predicatione [dixit] ex quibus, ut dicitur, suspectus de pravitate heretica

(1). *Sic. Corr. tractatum?*

merito habebatur, curet regalem providenciam informare; cui, quesumus, velit benivolencia regia super predictis benignam prebere audienciam et fidem super hiis que circa predicta exponenda duxerit adhibere. Gratia Domini Nostri Jhesu Christi cor regium in agendis dirigat et protegat ab adversis. Amen. Datum ut supra [II kalendas marcii, anno decimo septimo].»

5092

28 février 1333.

Regi Franciae moram nuntiorum regionum in curia excusat, nonnulla de passagio notificando. (REG. 117, fol. 108, c. 532).

«*Eidem regi.* Super mora in curia per nuncios contracta regio contra spem regiam atque nostram, quesumus, benivolencia regia excusatos habeat nos et ipsos, quia profecto nec ipsorum fuit negligencia neque nostra, cum ipsi pro sua expeditione plerumque etiam importune institerint, nosque pretermisissis negociis aliis ad eorum expeditionem celerem cum nostris fratribus curavimus operosum studium adhibere; sed sedula nuntiorum ipsorum diligencia que verba sua responsionesque nostras ponderabat attentissime quibusque una plerumque non sufficiebat responsio, sed eandem petitionem ut possent pinguorem responsionem assequi plerumque sepius refutabant, propter que nos oportuit super illis deliberare cum nostris fratribus et tractare, utique obstitit ne juxta votum nostrum et regium celerius poterint expediri. Sed ecce ipsos ad illum qui eos misit remittimus ad Dei honorem, utilitatem passagii laudemque regiam ut credimus feliciter expeditos. Excellentiam autem regiam credimus non latere quomodo Sarraceni transmarini et cismarini regnum (1) Castelle atrociter invaserunt et quomodo se dicuntur disponere ipsum conflatis viribus cum Sarracenorum innumerosa multitudine invadere et vastare; propter que filius noster in Christo carissimus Alfonsus, rex Castelle illustris, misit ad curiam pro decimali et aliis subsidiis obtinendis. Et idem faciunt carissimi in Christo filii nostri Alfonsus Aragonum et Alfonsus Portugalie reges illustres qui jamdiu miserunt ad curiam pro similibus

(1) Reg. : *regni*.

subsidiis obtinendis. Ceterum cujusdam tenorem cedulae intercluse quibusdam litteris per carissimum in Christo filium nostrum R. regem Sicilie illustrem nobis directis noviter presentibus providimus includendum. Datum ut supra [II kalendas marcii, anno decimo septimo].»

5093

28 février 1333.

Regi Franciae de regno Scotiae. (REG. 117, fol. 108 v°, c. 533).

«*Eidem regi.* Super facto carissimi in Christo filii nostri David, regis Scotie illustris, litteras recepimus regias et cum super contentis in eis deliberassemus cum nostris fratribus, supervenerunt nova, quod invasor regni predicti de dicto regno prorsus ejectus fuerat, propter quod nobis pro parte cancellarii regis predicti supplicatum extitit ut deberemus a missione nuntiorum pro qua supplicarat abstinere. Ideoque non miretur circumscriptio regia si ad presens, sicut regie postulaverunt littere, ad partes illas nuntios minime destinemus. Datum ut supra [II kalendas marcii, anno decimo septimo].»

5094

28 février 1333.

Regi Franciae de ipsius recessu versus Italiam differendo. (REG. 117, fol. 108 v°, c. 534).

«*Eidem regi.* Super recessu nostro de Avinione versus partes Italie differendo, celsitudinis regie litteras meminimus recepisse, ad que (*sic*) tale damus tenore presentium responsum quod viam predictam aggredi non intendimus nisi ea ac ejus causa antea excellentie regie intimata. Datum ut supra.»

5095

28 février 1333.

Regem Franciae iterum rogat ut molestias ab officialibus suis Ecclesiae illatas cessare faciat. (REG. 117, fol. 108 v°, c. 535).

« *Eidem regi [Francie]*. Regalem decet excellenciam Ecclesie Christi sponse, que ad tanti regni pretis participibus te, fili carissime, vocavit regimen, te liberalem, propicium et benignum exhibere, officialesque regios ab ejus refrenare molestiis ac commissum tibi populum sic clementer et juste preservare a noxiis et ad ea dirigere que Regi regum, per quem regnas et regeris, sunt accepta quod de hujusmodi regni administratione terreni ad regnum merearis glorie feliciter pervenire. Super quo circumspectioni regie preces nos porrexisse meminimus alias que nondum fuerunt ad exauditionis gratiam introducte. Et quia venerabili fratri nostro Petro Rothomagensi archiepiscopo super premissis imposuimus aliqua magnificencie regie exponenda, eandem precamur attente ut eidem benignam prebere dignetur audienciam ejusque salutaria monita exaudire. Per hoc enim et ipsius sponsi uberiores promereberis gratiam, et sponsam ipsam astringes tibi vinculo forciori. Gratia Domini Nostri Jesu Christi cor regium in agendis dirigat et protegat ab adversis. Amen. Datum ut supra [II kalendas marcii, anno decimo septimo]. »

5096

28 février 1333.

Regi Francie de subsidio ab Hospitalariis exhibendo in futuro transmarino passagio. (REG. 177, fol. 108 v°, c. 536).

« *Eidem regi [Francie]*. Quia regales nuncii certificari pecierant sepius quale in futuro transmarino passagio Hospitalarii subsidium exhiberent, ipsis respondimus de hoc nos certitudinem non habere. Sed ecce post nunciorum ipsorum recessum, deliberatione cum nostris fratribus diligenti prehabita, ut super hoc possimus respondere certius, duximus ordinandum quod in toto regno Francie inquisitio per personas sufficientes diligens fiet de proventibus bonorum Hospitalis et Templi ut, ea scita deductisque oneribus, scire possimus certius quale onus ipsis possit imponi; et nichilominus alia circa hoc ordinavimus facere per que reddi certiores poterimus quale sit illi subsidium imponendum. Datum ut supra. »

5097

28 février 1333.

Regi Francie scribit se tractatum cum nuntiis Bavari renuisse, cum mandatum sufficiens non exhiberent. (REG. 117, fol. 109, c. 537).

« *Eidem regi*. Ut que nobiscum egerant Bavari nuntii celsitudo regia non ignoret, ecce quod quia mandatum sufficiens non habebant oblataque per ipsos erant insufficiencia ad ea que idem commiserat Bavarus comparata et que petebant per nos sibi fieri erant omni obvia rationi, tractatum cum eis habere renuimus, hoc eis benignius conferentes quod [si] ipsi nobis sufficiens mandatum pro parte sua exhiberent offerrentque nobis conveniencia et peterent talia que sine Dei offensa et injuria proximi sint concessibilia, nos sic pie sicque clementer erga eundem Bavarum nos habere intendimus quod se merito poterit commendare; quo responso recepto, ad propria remearunt. Datum ut supra. »

5098

28 février 1333.

Reginae Francie de tractatu cum rege Bohemie habito. (REG. 117, fol. 109, c. 538).

« *Regine Francie*. Licet carissimus in Christo filius noster Philippus, rex Francie [illustris], negocia filii nostri in Christo carissimi J., regis Boemie illustris, per suas nobis commendaverit litteras velut sua, necnon et pro ipsis procurandis ac promovendis proprium nuntium, videlicet magistrum P. Galvanii, Parisiensem canonicum, ad nostram presenciam destinavit, eaque nichilominus regiis nunciis in curia existentibus duxerit committenda, male forsitan informatus tractatum super hiis habitum, quia in eo non fuit ejus servatum beneplacitum, sicut accepimus moleste portavit. Cum itaque nec nostra nec regis prefati intencio fuerit in tractatu predicto deducere aliqua que debentur regio beneplacito displicere, eidemque regi pro nobis et rege predicto per nostras obtulerimus litteras si sibi placuerit a tractatu predicto prorsus recedere, sic quod pro infecto penitus habeatur, reginalem benivolenciam deprecamur attente ut sic partes tue sollicitudinis digneris interponere quod

regalis turbatio quiescat. Datum ut supra [II kalendas marcii, anno decimo septimo].»

5099

28 février 1333.

Reginam Franciae de zelo erga Ecclesiam commendat eamque hortatur ut Rothomagensi archiepiscopo quaedam de visione animarum exposituro fidem adhibeat. (REG. 117, fol. 109, c. 539).

« *Eidem regine.* Reminiscatur Deus, benedictionis et gratie filia, fidelis servicii et pie compassionis que sponse Christi nobisque ejus in terris vicario in tempore malo studuit tua magnificencia exhibere, [que] contra nos et eam linguam terciam (1) que vera suppressens et falsa suggerens presumpsit temere tam contra illam quam contra nos regium irritare animum se prudenter opposuit affectumque ad nos et ipsam curavit servare illesum, pro quo tue magnificencie non indigne gratiarum exsolvimus uberes actiones, prompti ea exequi que tuum respicient comodi seu honoris augmentum. Sane, filia carissima, linguam terciam illos intelligimus qui mendaciter nobis ascribere presumpserunt multa de animabus dampnatis et sanctis dixisse que non diximus, quicquid diximus aliter quod dixerimus nos dixisse. Que quia brevi sermone non possent exprimi, illa venerabili fratri nostro P., archiepiscopo Rothomagensi, qui quasi in omnibus sermonibus nostris predictis interfuit cuique auctoritates canonis et sanctorum quas ad probandum que diximus in scriptis tradidimus, tue magnificencie lacius exprimenda [duximus committenda], cui eadem tua dignetur magnificencia benignam prebere audienciam hiis et credere que ex parte nostra circa illa duxerit exponenda. Gratia Domini Nostri Jesu Christi te, benedictionis filia, in agendis dirigat et protegat ab adversis. Datum ut supra.»

5100

Avignon, 4 mars 1333.

Raymondo de Tapia ejusque uxori indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 89, p. c. 455).

(1) Sic. Corr. : *lingue tercie* ?

« Item in e. m. (1) nobili viro Raymundo de Tapia, Albiensis diocesis, et nobili mulieri Mathie de Araga ejus uxori, verbis competentibus mutatis. Datum Avinione, IIII nonas marcii, anno decimo septimo.»

5101

6 mars 1333.

Regi Franciae, de episcopo Belvacensi ad loca remota profecturo et de cujusdam principis animae salute. (REG. 117, fol. 109, c. 540).

« *Regi Francie.* Ad regalem deducimus [noticiam] per presentes quod venerabilis frater noster J., Belvacensis episcopus, nobis geminas clausas litteras regias assignavit ; in quarum una affectuosa continebatur episcopi prefati recommendatio super impercienda sibi proficiscendi ad loca quedam remota licencia, ac ut super hiis, que a nobis postulanda duceret, eidem gratiosi existere deberemus. Que utique prompte curavimus executioni mandare, quorum primum profecto non concessissemus aliquatenus nisi regium et regale super eo complendo desiderium expressisset, quo percepto, ejus votis immo regiis et reginali potius annuendum duximus, si tamen sine persone sue periculo illud potuerit probabiliter adimplere. Secunda vero littera continebat quod super quibusdam secreta multum pro parte sibi impositis regia ipsum vellemus audire cum diligencia ac super hiis que pro parte regia referenda duceret indubiam fidem dare ; quem non indigne diligenter audivimus, cujus credencie explicatio cor nostrum ingenti gaudio et exultatione replevit. Per illam quidem evidenter percipimus quod Ille, in cujus manu corda regum existunt et quo voluit vertit ea, in cor illius principis, de quo mentionem predicta credencia faciebat gratiam suam benigne diffuderat, ipsumque a ruina spirituali maxima preservavit ; de quo nos de illius salute immense gaudentes, gratias quas valuimus exhibuimus gratiam hujusmodi diffundenti. Et quia de salute principis predicti in quem suam effudit Altissimus gratiam te, fili carissime, novimus sollicitum et intentum ipsumque promptum se tuis beneplacitis conformare, regiam deprecamur benivolenciam et obsecramus per viscera miseri-

(1) *Pro Petro de Pristinio, archipresbitero Bononiensi.* (cap. 455).

cordie Dei nostri quatinus dignetur celsitudo regia instare sedule apud Eum, ne spiritum extingat premissum spirantem gratiam, sed ad eam nutriendam et conservandam jugiter studeat diligenciam adhibere, attente considerans quod nemo ponens manum ad aratrum et respiciens retro, aptus est regno Dei, sed hiis qui in bonis desideriis et operibus perseverant est salus, juxta Salvatoris nostri testimonium, repromissa. Gratia Domini Nostri Jhesu Christi cor regium in agendis dirigat et protegat ab adversis. Datum II nonas marcii, anno decimo septimo. »

5102

6 mars 1333.

Decano Ambianensi, de transmissione quarundam litterarum archiepiscopo Rothomagensi assignandarum. (REG. 117, fol. 111, c. 556).

« .. decano ecclesie Ambianensis. Cum nonnullas nostras, quas exhibere debet tibi lator presentium, litteras velimus per venerabilem fratrem nostrum P., archiepiscopum Rothomagensem, eis quibus illas dirigimus presentari, discretioni tue imponimus et mandamus quatinus eas eidem archiepiscopo quam citius assignare procures. Et si forsan, quod tamen non credimus, dictus archiepiscopus quamdiu rex Aurelianus moram fecerit non venisset, tu eas per te quibus illas diri[g]imus diligenter studeas assignare, nos redditurus per tuas litteras quid super hiis egeris, et de die receptionis illarum celeriter certiores. Datum II nonas marcii, anno decimo septimo. »

5103

Avignon, 7 mars 1333.

Regi Francie Guillelmum de Reliana, Sancti Egidii, et Sicardum de Guavareto, Tholosae priores Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani, qui de partibus transmarinis venientes quaedam pro parte magistri Hospitalis praedicti et conventus Rhodi explicare habent, commendat. (REG. 117, fol. 110, c. 544).

« Regi Francie. Cum dilecti filii — Datum Avinione, nonis marcii, anno decimo septimo. »

5104

7 mars 1333.

Johanni Audeguerii ejusque uxori indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 54 vº, c. 308).

« Nobili viro Johanni Audeguerii, militi, et nobili mulieri Verane, ejus uxori, civibus Avinionensibus. Provenit ex vestre — Datum nonis marcii, anno decimo septimo.

In e. m. nobili viro Guillelmo de Borbono, militi, et nobili mulieri Caterine ejus uxori, civibus Avinionensibus. Datum ut supra. »

5105

Avignon, 8 mars 1333.

Guillelmo de Borbono ejusque uxori indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 56 vº, c. 314).

« Dilecto filio nobili viro Guillelmo de Borbono, militi, et dilecte in Christo filie nobili mulieri Catherine, ejus uxori, civibus Avinionensibus. Provenit ex vestre — Datum Avinione, VIII idus marcii, anno decimo septimo.

In e. m. dilecto filio nobili viro Johanni Audeguerii, militi, et dilecte in Christo filie nobili mulieri Verane, ejus uxori, civibus Avinionensibus. Datum ut supra. »

5106

Avignon, 8 mars 1333.

Episcopo Belvacensi licenciam celebrandi antequam dies illucescat concedit. (REG. 117, fol. 87, c. 440).

« Johanni, episcopo Belvacensi. Sincere devotionis affectus — Datum Avinione, VIII idus marcii, anno decimo septimo. »

5107

Avignon, 8 mars 1333.

Eidem episcopo ad Sepulcrum Domini ituro, quod ipse et confessor suus possint interim confessiones familiarium suorum audire cosque absolvere. (REG. 117, fol. 87, c. 441).

« *Eidem.* Personam tuam — Datum Avinione ut supra.»

5108

Avignon, 8 mars 1333.

Eidem licenciam Sepulcrum Domini visitandi concessit. (REG. 117, fol. 87, c. 442).

« *Eidem.* Tue devotionis exigentibus — Datum ut supra [Avinione, VIII idus marcii, anno decimo septimo].»

5109

Avignon, 8 mars 1333.

Episcopo Belvacensi indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 89, c. 456).

« *Johanni, episcopo Belvacensi.* Provenit ex tue — Datum Avinione, VIII idus marcii, anno decimo septimo.»

5110

8 mars 1333.

Magistro Hospitalis episcopum Belvacensem commendat. (REG. 117, fol. 62 vº, c. 348).

« *Heliono de Villanova, magistro Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani.* Cum venerabilis frater noster Johannes, episcopus Belvacensis, qui tibi et ordini Hospitalis in regno Francie utilis esse potest, ad illas partes pro visitando Sepulcro Domini et aliis oratoriis Terre Sancte accedat, discretionem tuam rogamus et hortamur attente quatinus eundem episcopum in hiis que sibi oportuna cognoveris velis habere propensius commendatum. Datum VIII idus marcii, anno decimo septimo.»

5111

Avignon, 9 mars 1333.

Guillelmo, electo Parisiensi, munus consecrationis recipiendi tempus usque ad instans festum Penthecostes iterum prorogat. (REG. 117, fol. 87, c. 443; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 59772).

« *Guillelmo, electo Parisiensi.* Meritis tue devotionis — Datum Avinione, VII idus marcii, anno decimo septimo.»

5112

9 mars 1333.

Bertrando de Blacassio indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 139, p. c. 687).

« In e. m. (1) pro Bertrando Blacassio de Alpibus, Forojuliensis diocesis. Datum VII idus marcii, anno decimo septimo.

In e. m. pro Audiberto Raymundi de Alpibus, Forojuliensis diocesis.»

5113

10 mars 1333.

Regi Franciae negotia quae Johannes, Sancti Angeli diaconus cardinalis, ratione praebendae et cantoriae ecclesiae Bajocensis sibi collatarum in regali curia expedire habet, commendat. (REG. 117, fol. 110 vº, c. 552).

« *Regi Francie.* Cum, sicut accepimus — Datum VI idus marcii, anno decimo septimo.»

5114

10 mars 1333.

Reginae Franciae negotia ejusdem cardinalis commendat. (REG. 117, fol. 110 vº, c. 553).

« *Regine Francie.* Cum dilectus filius — Datum ut supra.»

5115

10 mars 1333.

Duci Borbonesii eundem cardinalem commendat. (REG. 117, fol. 110 vº, c. 554).

« *Ludovico, duci Borbonesii.* Negotia dilecti filii — Datum ut supra [VI idus marcii, anno decimo septimo].

(1) *Pro Ligerio de Offerio, militi, Neapolitano* (c. 687).

In e. m. Miloni, domino de Noeriis
In e. m. cancellario regio, mutatis mutandis.»

5116

Avignon, 10 mars 1333.

Raymundo Porcelleti et ejus uxori indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 129 v°, p. c. 664).

« In e. m. (1) Raymundo Porcelleti, Arelatensis diocesis, et Flamenge de Falconibus, ejus uxori. Datum Avinione, VI idus marcii, anno decimo septimo. »

5117

12 mars 1333.

Milonem, dominum de Noerlis, de devotione erga Ecclesiam commendat, et ad perseverandum hortatur. (REG. 117, fol. 110 v°, c. 555).

« Miloni, domino de Noeriis. Quod Deum reveraris — Datum Avinione, VIII idus marcii, anno decimo septimo. »

5118

Avignon, 12 mars 1333.

Ecclesiam parrochiam de Deopantala Montisalbanæ diocesis, quam quondam Fortius de Cantirano ultimus rector obtinebat, reservat. (REG. 117, fol. 87 v°, c. 444).

« Ad futuram rei memoriam. Cum sicut fidedigna — Datum Avinione, VIII idus marcii, anno decimo septimo. »

5119

12 mars 1333.

Regi Franciæ, de ejusdem regis litteris negotium secretum et sermones Avinione prædicatos tangentibus. (REG. 117, fol. 109 v°, c. 541; — VIDAL, *op. cit.*, n. 130, p. 194; — DENIFLE ET CHATELAIN, *Chartularium*, t. II, p. 417, n. 973).

(1) Pro nobili viro Perroto Spici Kakasii ejusque uxori, Neapolitanis (c. 664).

« Eidem regi. Innotuimus nuper per nostras litteras excellencie regie quomodo venerabilis frater noster J., Belvacensis episcopus, binas nobis litteras regias assignaverat. Quid autem nobis, ratione secreti per alteram illarum litterarum sibi commissi, nobis exposuerit, ideo non clare sed sub quodam nubilo scripsimus, quia celsitudo regia illa volebat, sicut idem nobis expressit episcopus et satis innuebat nobis missa littera, ad presens secreto teneri, et sumus veriti quod si ea expressissemus nobis exposita in nostris litteris clarius possent illa ad noticiam legentis ipsas litteras nostras preter conscientiam regiam pervenire. Credimus tamen quod idem episcopus excellencie regie illa laicius explicabit. Tenorem autem litterarum missarum alias magnificencie regie continet sedula (sic) presentibus interclusa. Sane quia, sicut intelleximus, viri mendaces non cessant mendaciis variis animum regium contra nos irritare, rogamus circumspectionem regiam ut nolit talibus fidem dare. Quicquid enim de fratre illo capto Avinione exposuerunt, quantum ad hoc quod nos ipsum ceperimus aut captum teneamus, quodque captus est quia predicaverat sanctorum animas videre divinam esse[n]ciam, et quod in diro carcere detinetur, totum est veritati [contrarium], quia non per nos sed per inquisitores heretice pravitatis captus extitit, et captus detinetur, nec ob hoc quod premissa predicaverat, cum nonnulli alii predicaverint et plures de hoc disputaverint qui nequaquam fuerunt capti, sed quia in sermone suo dogmatizare hereses dicebatur; ideo ab inquisitoribus fuit captus, et adhuc detinetur non in diro carcere, sed in una honesta camera de qua in suo ordine esset bene contentus. Item, quia, ut intelleximus, falso denuo suggererunt quod Predicatoribus est Avinione per nos predicationis officium interdictum, hoc noverit benivolencia regia esse falsum. Verum est quod sicut Parisius predicatur clerò de mane in domo Predicatorum in diebus dominicis, et festivis in domo Minorum, sic et Avinione servatur. Et quia ille qui committebat sermones in domo Predicatorum, dimissis multis doctoribus in theologica facultate, eligebat tales qui dicebantur hereses predicare, ordinavimus quod tam pro diebus dominicis quam festivis per. nostrum camerarium, tam in domo Minorum quam in domo Predicatorum, debeant predicatorum prelegati (1) vel alii ydonei

(1) Reg. : *preletati*.

assignari predicandi populo, tam in eorum domibus quam in parrochialibus ecclesiis, dictis ordinibus facultate solita reservata. Datum IIII idus marcii, anno decimo septimo.»

5120

12 mars 1333.

Reginae Franciae de eodem, ut regem a fide praedictis doctoribus adhibenda dissuadeat. (REG. 117, fol. 110, c. 542).

«*Regine Francie.* Quia sicut intelleximus viri mandaces non cessant etc... ut supra usque in finem. Et quia regi filio nostro carissimo hec etiam nostris litteris intimamus, precibus nostris adicimus quatinus ne fidem adhibeat huiusmodi doctoribus ex predictis velit tua benivolencia sedulam et oportunam diligenciam adhibere. Datum ut supra.»

5121

12 mars 1333.

Petro, archiepiscopo Rothomagensi ut de praemissis dictos regem et reginam plenius informare studeat. (REG. 117, fol. 110, c. 543).

«*Petro, archiepiscopo Rothomagensi.* Quia, ut intelleximus, viri mendaces falso suggerere regie celsitudini satagunt quod Predicatoribus est Avinione per nos predicationis officium interdictum, fraternitatem tuam super hoc, super quo etiam regi et regine scribimus, volumus informari quod sicut Parisius predicatur clero in domo Predicatorum in diebus dominicis et in festis in domo Minorum, sic et Avinione servatur etc... ut supra usque in finem. Volumus itaque quod super premissis prout expedire cognoveris regem et reginam predictos studeas plenius informare. Datum ut supra [IIII idus marcii, anno decimo septimo].»

5122

16 mars 1333.

Eduardo, domino de Bellojoco, et Mariae, natae Johannis de Til, quod matrimonium in septimana post instans festum Resurrectionis Dominicae solemnizare possint. (REG. 117, fol. 80 vº, c. 423).

«*Nobili viro Eduardo, domino de Bellojoco, et nobili mulieri Marie, nate nobilis viri Johannis de Til, Lugdunensis et Eduensis diocesum.* Gratiiosa Sedis Apostolice benignitas nonnunquam (1) aliqua personis generis nobilitate pollentibus Deo et ipsi Sedi devotis concedere consuevit que aliis merito denegantur. Sane pro parte vestra coram nobis exhibita peticio continebat quod vos de voluntate amicorum utriusque matrimonium expresse interveniente consensu invicem contraxistis. Verum quia certis ex causis coram nobis expositis matrimonium ipsum in septimana post instans festum Resurrectionis Dominice immediate sequenti solemnizare in facie Ecclesie affectatis, idque fieri prohibitione obstante canonum nequit absque dicte Sedis licencia speciali, nos vestris supplicationibus inclinati ut huiusmodi matrimonium inter vos quocumque die septimane predictae non obstante canonum prohibitione predicta, dummodo aliud non obsistat canonicum, in facie Ecclesie solemnizari valeat vobis tenore presentium indulgemus. Nulli ergo etc. Datum XVII kalendas aprilis, anno decimo septimo.»

5123

Avignon, 20 mars 1333.

Guillelmo Porcelleti indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 89 vº, p. c. 456).

«*In e. m. (2) nobili viro Guillelmo Porcelleti, Arelatensis diocesis.* Datum Avinione, XIII kalendas aprilis, anno decimo septimo.»

5124

Avignon, 20 mars 1333.

Jacobo de Gorda et ejus uxori exemptionem assignationum taxationumque pro quadam eorum domo Avinionensi concedit. (REG. 117, fol. 55, c. 310; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 59874).

«*Jacobo de Gorda et Johanne ejus uxori, civibus Avinionensibus.* Cum sicut vestra coram nobis proposita peticio continebat, vos quamdam domum vestram sitam in parrochia ecclesie Sancti Simphoriani Avinionensis, cum viridario domorum episco-

(1) Reg. *nonnunquam*.

(2) Cf. n. 5109.

palium Avinionensium quas nos habitamus cumque hospicio dilectorum filiorum nobilis viri Bertrandi Ysauterii militis, juris civilis professoris, et Guillelmi de Thoro civium Avinionensium ac carreria publica ex diversis partibus confrontatam, que propter coherentiam dicti viridarii pro magna parte diruta fuisse dicitur et destructa, facere reparari et construi non sine magnis sumptibus intendatis, nobis humiliter supplicastis ut domum ipsam, pro cuius constructione ac reparatione vos magnam expendere summam pecunie, que pro victu et aliis vestris indigentis vobis necessaria existeret plurimum, oportebit, ab assignationibus et taxationibus que de hospiciis solite sunt in curia Romana fieri eximere, vobis compassiundo super premissis, de benignitate solita dignaremur. Nos autem premissis diligencius intellectis domum predictam ab assignationibus et taxationibus prelibatis auctoritate apostolica exivimus de gratia speciali, districtius inhibentes ut quavis consuetudine contraria non obstante dicta domus fratribus nostris Sancte Romane Ecclesie cardinalibus vel quibuscumque aliis personis assignari aut taxari nequeat absque nostra nostrorumque heredum et successorum voluntate seu licencia speciali. Datum Avinione, XIII kalendas aprilis, anno decimo septimo.»

5125

Avignon, 23 mars 1333.

Galhardo de Antigiaco, subdiacono, quod usque ad alium annum ad superiores ordines se facere promoveri non teneatur concedit. (REG. 117, fol. 80 vº, c. 424; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 59885).

«Galhardo de Antigiaco, rectori parochialis ecclesie de Cayrieich, Caturcensis diocesis, familiari nostro. Inducunt nos grata — Datum Avinione, X kalendas aprilis, anno decimo septimo.»

5126

27 mars 1333.

Petro Danrocha et Guillelmo de Granholio mandat ut de insufficientia conventus de Bonopassu bonorum se informant. (REG. 117, fol. 55, c. 311).

«Petro Danrocha, preposito Haentensi, Lemovicensis diocesis, et Guillelmo de Granholio, canonico Carpentoratensis ecclesiarum. Cum dilecti filii .. prior

et conventus domus de Bonopassu, ordinis Cartusiensis, Cavallicensis diocesis, quam dudum ad honorem Dei et animarum salutem divinique cultus augmentum fundari fecimus et dotari, asserant redditus et proventus eis per nos concessos adeo fore tenuos et exiles quod exinde nequeunt juxta sui ordinis decentiam commode sustentari, nos volentes informari super hoc ut eis providere sicut expedire videbimus salubriter valeamus, discretionis vestre per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus de bonis, redditibus et proventibus domus ejusdem in quibuscumque rebus consistant vos solerti adhibita diligentia informantes, nos exinde clare particulariter et distincte curetis reddere certiores. Datum VI kalendas aprilis, anno decimo septimo.»

5127

Avignon, 27 mars 1333.

Cancellario Parisiensi mandat ut Arnaldum de Claromonte ad legendum libros Sentenciarum in studio Parisiensi admittat. (REG. 117, fol. 81, c. 425).

«Cancellario ecclesie Parisiensis. Cum sicut accepimus dilectus filius Arnaldus de Claromonte, ordinis fratrum Minorum, ad legendum libros Sentenciarum in futuris vacationibus studii Parisiensis in eodem studio sit auctoritate apostolica deputatus, ac dilectus filius Pastor de Serescuderio, dicti ordinis, eosdem libros in memorato studio actu legens, lectiones suas finire seu dimittere ex certis causis speretur in brevi, nos volentes quod idem Arnaldus post finitas seu dimissas lectiones hujusmodi lecturam librorum incipiat predictorum, discretionis tue per apostolica scripta mandamus quatinus ipsum ad lecturam hujusmodi, ex quo dictus Pastor eam dimiserit, recipias et ab aliis facias ut est moris admitti, non obstantibus quibuscunque statutis per magistros facultatis theologicę editis et consuetudinibus studii et ordinis predictorum contrariis, etiam juramento confirmatione apostolica vel quavis alia firmitate vallatis. Contradictores etc... Datum Avinione, VI kalendas aprilis, anno decimo septimo.»

5128

31 mars 1333.

Guillelmo nato Guillelmi Bernardi de Narcesio, canonico Carnotensi, quod fructus beneficiorum suorum in absen-

tia usque ad triennium, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, recipere possit. (REG. 117, fol. 53, c. 303).

« In eundem modum (1) alia Bernardo nato quondam Guillelmi Bernardi de Narcesio canonico Carnotensi ad triennium dumtaxat. Datum II kalendas aprilis, anno decimo septimo. »

5129

31 mars 1333.

Conventu monasterii de Latiniaco licentiam eligendi hac vice abbatem concedit. (REG. 117, fol. 81, c. 426 ; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 59932).

« *Conventui monasterii de Latiniaco, ordinis sancti Benedicti, Parisiensi diocesis.* Dudum quondam Johanne abbate vestri monasterii regimini ejusdem monasterii presidente, nos, attendentes ipsi monasterio quamprimum illud quoquomodo vacare contingeret per ordinationem Sedis Apostolice de persona ydonea provideri, provisionem ipsius monasterii nostre ac dicte Sedis dispositioni ea vice duximus specialiter reservandam, decernentes extunc irritum et inane si secus super hiis per quoscunque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contingeret attemptari. Cum autem postmodum dictum monasterium, sicut fidedigna relatione percepimus, per obitum ejusdem Johannis abbatis, qui nuper in partibus illis diem clausit extremum, fuerit et adhuc sit, cum nullus preter nos de provisione ipsius monasterii hac vice se intromittere potuerit neque possit, reservatione et decreto predictis obsistentibus, abbatis regimine destitutum, et carissimus in Christo filius noster Philippus, rex Francie illustris, ad monasterium ipsum specialis gerens devotionis affectum nobis humiliter supplicaverit ut, cum in eodem monasterio quamplures notabiles et ydonee persone religionis zelo, sciencia litterarum et vite ac morum honestate pollentes, per quas posset monasterium ipsum utiliter dirigi et feliciter gubernari, fore noscantur, nobis eligendi hac vice unam de personis ejusdem monasterii vel aliunde, ordinis tamen sancti Benedicti, ydoneam et utilem monasterio supradicto in abbatem ipsius concedere

(1) Cf. n. 5159.

licenciam dignaremur, nos memorati regis supplicationibus inclinati vobis ut reservatione ac decreto predictis nequaquam obstantibus aliquem ex vobis vel etiam aliunde sicut premittitur, quem utilem et ydoneum dicto monasterio fore noveritis, in abbatem ipsius monasterii hac vice valeatis eligere plenam et liberam concedimus tenore presentium facultatem, vobis in virtute sancte obediencie ac sub obtestatione divini judicii districtius injungentes ut habentes pre oculis solum Deum, illum ex vobis vel aliunde ut prefertur quem meliorem et utiliore ad ipsius monasterii regimen spiritualiter et temporaliter exercendum fore noveritis in vestrum et dicti vestri monasterii abbatem eligere procuretis. Datum Avinione, II kalendas aprilis, anno decimo septimo. »

5130

5 avril 1333.

Universis personis ecclesiasticis Ebredunensis provinciae ut fructus omnium beneficiorum vacantium in dicta provincia usque ad unum annum iterum reservatos a collectoribus levare permittant. (REG. 117, fol. 55 v°, c. 312).

« *Venerabilibus fratribus archiepiscopo Ebredunensi ejusque suffraganeis, ac dilectis filiis abbatibus, prioribus, decanis, prepositis, archidiaconis, archipresbiteris et aliis ecclesiarum prelati et rectoribus, capitulis quoque, collegiis et conventibus Cisterciensis, Cluniacensis, Premostratensis, Grandimontensis, Cartusiensis, Vallisumbrose, Camaldulensis, sanctorum Benedicti et Augustini et aliorum ordinum ceterisque personis ecclesiasticis tam secularibus quam regularibus, exemptis et non exemptis per civitatem, diocesim et provinciam Ebredunenses constitutis.* Attentis dudum multiplicibus expensarum et necessitatum oneribus quibus Ecclesia Romana tunc gravabatur, sicut adhuc dinoscitur pregravari, fructus, redditus et proventus unius anni omnium et singulorum beneficiorum ecclesiasticorum cum cura vel sine cura, etiam dignitatum, personatum et officiorum monasteriorum, prioratum et aliorum locorum ecclesiasticorum quorumlibet, tam secularium quam regularium, exemptorum et non exemptorum, que in civitate, diocesi ac provincia Ebredunensi tunc vacabant et que usque ad unum annum continuum a data

litterarum nostrarum super hoc confectarum numerandum qualitercumque et ubicumque, etiam si apud Sedem Apostolicam vacare contingeret, ecclesiis tamen cathedralibus et abbaciis regularibus que conventuales existunt ac beneficiis ex causa permutationis tunc vacantibus vel infra dictum annum vacaturis expressim exceptis, reservandos auctoritate apostolica sub certis modis, formis et conditionibus duximus, et nostre Camere pro hujusmodi necessitatibus relevandis utilius aplicandos, non obstantibus quibuscumque statutis et consuetudinibus contrariis ecclesiarum, monasteriorum et locorum in quibus beneficia, dignitates, personatus et officia consistunt hujusmodi juramento, confirmatione dicte Sedis seu quacunque firmitate alia roboratis, aut si fructus, redditus et proventus primi anni ex privilegio dicte Sedis vel aliter de jure seu quacunque consuetudine vel statuto alicui vel aliquibus deberentur, sive si ad fabricam quorumcumque ecclesiarum, monasteriorum seu locorum per quoscumque concessi fuissent vel etiam deputati, aut essent in usus alios convertendi. Postmodum autem easdem reservationem et applicationem singulis annis usque ad diem date presentium extendendas duximus sub eisdem modis, formis et conditionibus ac etiam prorogandas, sicut in diversis litteris nostris inde confectis plenius continetur. Cum itaque necessitates predictae adhuc non sint omnino subductae, nos reservationem et applicationem easdem fructuum, reddituum et proventuum predictorum sub modis, formis et conditionibus quibus eos alias reservavimus et applicavimus, ut premittitur, usque ad unum annum integrum ab eadem die date presentium in antea computandum auctoritate apostolica tenore presentium predictis non obstantibus extendimus ac etiam prorogamus; quocirca universitatem vestram monemus, rogamus et hortamur in Domino, vobisque nichilominus per apostolica scripta mandamus quatinus, necessitatibus hujusmodi devota consideratione pensatis, dictos fructus, redditus et proventus exigere, colligere et levare per collectores et subcollectores super hoc deputandos libere permittatis, ac eisdem collectoribus et subcollectoribus taliter super hiis assistatis quod vestra debeat propter hoc devotio apud nos et dictam Sedem merito commendari. Datum Avinione, nonis aprilis, anno decimo septimo.»

5131

Avignon, 5 avril 1333.

Hugoni de Mandagoto et Raymondo Baboti, ut praedictos fructus exigant. (REG. 117, fol. 56, c. 313).

« *Hugoni de Mandagoto, preposito, et Raymundo Baboti, archidiacono Ebredunensibus.* Attentis dudum multiplicibus — Datum ut supra [Avinione, nonis aprilis, anno decimo septimo].

Item alie due similes in civitate, diocesi ac provincia Aquensi. Collectores : Hugo Gaucelmi, prepositus et Raymundus Nauloni, archidiaconus Aquenses.

Item alie due similes in civitate, diocesi ac provincia Arelatensi. Collectores : Raymundus de Moreriis, capellanus apostolicus, prepositus, et Geraldus de Laneis, infirmarius ecclesie Arelatensis, addita clausula... quod hujus reservationis prorogatio ad fructus beneficiorum infra regnum Francie consistentium nullatenus extendatur. Datum ut supra.

Item similes due in civitate, diocesi ac provincia Viennensi. Collectores : Zacarias de Sancto Juliano, prior ecclesie Sancti Martini Viennensis, et officialis Viennensis, cum eadem clausula ut in proxima. Datum ut supra.»

5132

Avignon, 5 avril 1333.

Guillelmo de Orto, administratori monasterii Issiodori, ordinis sancti Benedicti, Claromontensis diocesis, durante suspensione Gregorii, ejusdem monasterii abbatis, facultatem exigendi et recipiendi omnia bona et jura dicto abbati debita concedit. (REG. 117, fol. 81 vº, c. 427).

« *Guillelmo de Orto, abbati ecclesie Claromontensis.* Dudum dilecto filio Gregorio abbate monasterii Issiodori, ordinis sancti Benedicti, Claromontensis diocesis, ab administratione spiritualium et temporalium monasterii prelibati certis ex causis suspenso, nos tibi, de cujus circumspectione et fidelitate plenam in Domino fiduciam in Domino (sic) gerimus, administrationem hujusmodi predicta suspensione durante gerendam per nostras certi tenoris litteras commissimus ac etiam exercendam, sicut in eisdem litteris plenius continetur. Sane, cum sicut tua insinuatione nuper accepimus, aliqui debitores eorundem abbatis et monasterii asserentes te non posse vigore commissionis predictae debita

et alia bona et jura que dicto abbati tempore quo tibi facta fuit dicta commissio debebantur seu sibi vel eidem monasterio nunc debentur exigere seu recipere, se tibi contradictores exhibeant indebite super hiis seu rebelles, nos nolentes quod propter premissa debitorum bonorum et jurium predictorum exactio et collectio possint quomodo libet impediri, teque posse debita bona et jura predicta exigere et recipere, quamdiu dictam administrationem gesseris, tenore presentium declarantes, tibi ex habundanti nichilominus petendi, exigendi et recipiendi debita, bona et jura hujusmodi a quibuscunque personis que ad ea solvenda et exhibenda teneantur, contradictores quoque quoslibet super hiis et rebelles cujuscunque status dignitatis ordinis vel conditionis existant per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compellendi, non obstante si eis vel eorum aliquibus communiter vel divisim a Sede Apostolica sit indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, plenam concedimus potestatem Datum Avinione, nonis aprilis, anno decimo septimo.»

5133

Avignon, 8 avril 1333.

Petro Beraldi canonicatum, praebendam et archidiaconatum ecclesiae Parisiensis per promotionem Guillelmi, electi Parisiensis, vacantes dispositionique apostolicae reservatos motu proprio confert, canonicatu et praebenda ecclesiae Caturcensis archidiaconatuque de Montepensato prius per eundem Petrum omnino dimissis. (REG. 117, fol. 81 vº, c. 428; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 59959).

« *Magistro Petro Beraldi, canonico et archidiacono Parisiensi, capellano nostro.* Dum concessa tibi — Datum Avinione, VI idus aprilis, anno decimo septimo.

Judicibus : .. episcopo Convenarum et.. archidiacono Meldensi, ac Gaucelmo Johannis, canonicis Caturcensibus (sic). Mandamus quatinus vos — Datum ut supra.»

5134

Avignon, 8 avril 1333.

Stephano de Diozido canonicatum praebendamque ecclesiae Caturcensis et archidiaconatum de Montepen-

sato in eadem ecclesia quos praedictus Petrus tenebat motu proprio confert. (REG. 117, fol. 82 vº, c. 429; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 59958).

« *Stephano de Diozido, archidiacono Caturcensi.* Multiplicia tue merita — Datum ut supra [Avinione, VI idus aprilis, anno decimo septimo].

Judicibus : ..episcopo Carpentoratensi et Bertrando de Claromonte, Petragoricensis, ac Raymundo de Casetis, Remensis canonicis ecclesiarum. Mandamus quatinus vos — Datum ut supra.»

5135

11 avril 1333.

Guillelmo Rayssoi ejusque uxori indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 54 vº, p. c. 308; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 59986 à n. 59989).

« Item in e. m. (1) nobili viro Guillelmo Rayssoi, militi, et nobili mulieri Blanche, ejus uxori, Cavallicensis diocesis. Datum III idus aprilis, anno septimo decimo.

In e. m. Raymundo, ejusdem Guillelmi nato, verbis competentibus mutatis.

In e. m. Dulcie.

In e. m. Beatrici.

In e. m. Jaucerane, ejusdem Guillelmi nate, verbis competentibus mutatis. Datum in omnibus ut supra.»

5136

11 avril 1333.

Guillelmo de Sancta Maura negotia quae Johannes, comes Clarimontis, in curia regia expedire habet commendat. (REG. 117, fol. 111, c. 557).

« *Guillelmo de Sancta Maura, cancellario regis Francie.* Cum dilectus filius nobilis Johannes, comes Clarimontis, quedam habeat in curia regia sua negotia expedire, ipsum comitem eademque negotia tibi propensius commendamus. Datum III idus aprilis, anno decimo septimo.»

(1) Cf. n. 5104.

5137

Avignon, 15 avril 1333.

Petro de Mennaco, quod confessorem eligere possit. (REG. 117, fol. 87 v°, c. 445; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 60051).

« *Petro de Mennaco, canonico Caturcensi, regestratori nostro. Devotionis et fidei — Datum Avinione, XVII kalendas maii, anno septimo decimo.* »

5138

Avignon, 15 avril 1333.

Eidem quod horas canonicas secundum morem Curiae Romanae dicere possit. (REG. 117, fol. 87 v°, c. 446; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 60052).

« *Eidem. Tue devotionis sinceritas — Datum ut supra.* »

5139

Avignon, 15 avril 1333.

Johanni Beraldi testandi facultatem concedit. (REG. 117, fol. 88 v°, p. c. 451).

« *In e. m. (1) Johanni Beraldi, rectori ecclesie Sancti Maudeti de Ferrariis, Turonensis diocesis. Datum Avinione, XVII kalendas maii, anno decimo septimo.* »

5140

Avignon, 15 avril 1333? (2)

Johanni episcopo Magalonensi testandi facultatem concedit. (REG. 117, fol. 88 v°, c. 452).

« *Johanni, episcopo Magalonensi. Quia presentis vite — Datum.*

In e. m. Raymundo episcopo Vabrensi, verbis competentibus mutatis et mutato etiam ubi dicitur ordinis sancti Augustini dicatur ordinis sancti Benedicti. Datum. »

(1) C. 451 : *Pro Petro de Pristinio, archipresbitero ecclesie Bononiensis.*

(2) Cette date est celle de l'acte précédent dans le registre (n. 5139).

5141

Avignon, 16 avril 1333.

Cancellario Parisiensi ut Petrum de Orulo ad magisterii theologiae facultatis honorem promoveat. (REG. 117, fol. 85, p. c. 434; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 60071; — DENIFLE ET CHATELAIN, *Chartularium universitatis...*, t. II, p. 405, n. 953).

« *In e. m. (1) eidem cancellario, pro dilecto filio Petro de Orulo, ordinis beate Marie de Montecarmeli, in sacra theologie facultate bacallario. Datum Avinione, XVI kalendas maii, anno decimo septimo.* »

5142

18 avril 1333.

Regem Franciae hortatur ut Jacobum regem Majoricarum benigne recipiat (REG. 117, fol. 111 v°, c. 560).

« *Regi Francie. Placuit benivolentie carissimi in Christo filii nostri Jacobi, regis Majoricarum illustris, dum iter suum prosequeretur in Franciam, nobis suam presenciam exhibere, quem utique supra sue etatis exigenciam virum intelligentem multum percepimus, Deumque timentem et Dei ecclesiam reverentem ac studiosam adhibentem operam ut populus sibi credditus fidei catholice constanter sectator existat; ipsumque animadvertimus omnino dispositum ad se tuis conformandum beneplacitis et tibi placita exequenda. Et quia, fili carissime, providenciam decet regiam prefatum nutrire principem in premissis, circumspicionem regiam ex superhabundanti rogamus attente ut ipsum benigne recipiat seque ipsi exhibeat propicium et benignum. Speramus enim in Domino quod fructus Deo gratos reique publice producet utiles, si perseveraverit in jam ceptis. Datum XIII kalendas maii, anno decimo septimo.* »

5143

18 avril 1333.

Reginae Franciae Majoricarum regem commendat. (REG. 117, fol. 111 v°, c. 561).

(1) Cf. n. 5057.

« *Regine Francie*. Carissimum in Christo filium nostrum Jacobum regem Majoricarum illustrem quem hiis diebus vidimus utique omnino dispositum ad se filii nostri in Christo carissimi Philippi regis Francie illustris tuisque beneplacitis conformandum reginali excellencie commendamus, eandem ex superhabundanti rogantes attente ut tue solitudinis digneris partes interponere ut rex predictus ipsum benivole recipiat seque illi exhibere (*sic*) propicium et benignum. Datum ut supra [XIII kalendas maii, anno decimo septimo]. »

5144

18 avril 1333.

Philippo de Vomillo indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 54 vº, p.c. 307; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 50081).

« In e. m. (1) nobili viro Philippo de Vomilio, Sistaricensis diocesis. Datum Avinione, XIII kalendas maii, anno decimo septimo. »

5145

20 avril 1333.

Jacobo de Malisanguinis priori prioratus de Corredis, ordinis sancti Benedicti, Aquensis diocesis, indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 54 vº, p. c. 307; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 60104).

« Item in eundem modum (2) Jacobo de Malisanguinis, priori prioratus de Corredis, ordinis sancti Benedicti, Aquensis diocesis. Datum XII kalendas maii, anno decimo septimo. »

5146

20 avril 1333.

Ludovico, comiti Flandriae, ne mercatores societatis Bardorum de Florentia in terris suae ditionis commorantes molestet. (REG. 117, fol. 113, c. 571; — FAYEN, *op. cit.*, t. II, p. 661, n. 3416).

« *Ludovico, comiti Flandrie*. Percepto quod tu, fili, pridem rancore contra dilectos filios .. mercatores et socios societatis Bardorum de Florentia ex

(1) c. 307 : *Uldrico de Adventica, canonico Lausanensi*.

(2) Cf. n. 5144.

quibusdam causis, de quibus se penes nobilitatem tuam excusasse dicuntur et adhuc se verisimilibus rationibus excusant, concepto, mercatores et socios societatis ejusdem in terris tue ditioni subjectis commorantes fecisti ac facis multipliciter molestari, nobilitatem rogamus eandem quatinus rancore hujusmodi quem absque detrimento tue salutis anime continere non posses deposito, prefatos mercatores et socios tibi complacere ac obsequi, sicut accepimus, cupientes habere velis pro nostra et Apostolice Sedis reverencia, quos suis meritis exigentibus favore benivolo prosequimur, commendatos oportunis favoribus sicut prius, bonis suis si qua forsitan per gentes tuas ab eis capta fuerint indebite sibi nichilominus restitutis. Datum XII kalendas maii, anno decimo septimo. »

5147

23-24 avril 1333.

Hugoni Cornuti indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 54 vº, p. c. 307).

« Item in e. m. (1) Hugoni Cornuti, fratri Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani, domorum Amenicarum et Lardaireti ejusdem Hospitalis, Sistaricensis diocesis preceptori. Datum IX kalendas maii, anno decimo septimo.

Item in e. m. Bernardo de Podio canonico Ispalensi. Datum Avinione, VIII kalendas maii, anno decimo septimo. »

5148

24 avril 1333.

Guillelmo Burgairol tabellionatus officium concedit. (REG. 117, fol. 87 vº, c. 447; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 60121).

« *Guillelmo Burgairol, alias de Molendino, clerico Ruthenensis diocesis, non conjugato nec in sacris ordinibus constituto*. Ne contractuum memoria — Datum Avinione, VIII kalendas maii, anno decimo septimo. »

(1) Cf. n. 5144.

5149

1er mai 1333.

Odoni, duci Burgundiae, ut nuncios Ulrici, episcopi Curiensis, ad curiam apostolicam cum certa pecuniae summa destinatos, quos domini de Arguel prope Bisuntium arrestarunt, cum pecunia et bonis suis liberari faciat (REG. 117, fol. 112, c. 566).

« Odoni, duci Burgundie. Insinuatione displicibili venit nuper ad nostri apostolatus auditum quod cum venerabilis frater noster Ulricus, episcopus Curiensis, pro solvendo suo communi servicio in quo nobis et collegio fratrum nostrorum Sancte Romane Ecclesie cardinalium est constitutus, certam summam pecunie per dilectos filios Johannem Pelegrini, scolasticum Turicensem, et Johannem Thien, ejusdem Turicensis, ac Rodulphum dictum Morget Curiensis ecclesiarum canonicos et Nicolaum Zagelhart oppidanum Turicensis (*sic*) nuncios suos ad Sedem Apostolicam destinaret dictique nuncii per terram nobilium virorum dominorum de Arguel prope Bisuntium ad Sedem veniendo eandem transirent, officiales seu gentes dominorum ipsorum prefatos nuncios cum eadem pecunia et bonis suis aliis arrestarunt et adhuc in divine majestatis contumeliam ac nostram et ipsius Sedis injuriam suarumque animarum periculum detinent arrestatos, penas et sententias adversus eos qui venientes ad dictam Sedem seu recedentes ab ea impediunt, capiunt vel perturbant per nos ac predecessores nostros Romanos pontifices promulgatas incurrere dampnabiliter non verentes. Sane quia illam de te, fili, habemus fiduciam quod molestam geris injuriam dicte Sedis, opinamur etiam quod dictorum dominorum de Arguel cupis periculis obviari, nobilitatem tuam rogamus et in Domino attentius exhortamur quatinus ipsos ut dictos nuncios cum pecunia et bonis predictis liberari quamtocius faciant et habire permittant libere inducere tua providencia pro nostra et ejusdem Sedis reverencia non ommittat, ita quod apud nos et Sedem eandem tua debeat commendari devocio nec contra predictos dominos et terras eorum et alios captivatores et impeditores nunciorum eorundem providere de alio remedio sit necesse. Datum kalendis maii, anno decimo septimo. »

5150

1er mai 1333.

Johanni, episcopo Lingonensi, ut eosdem dominos de Arguel, qui Johannis de Cabilone, domini de Arlato, nepotis ejus, sunt vassalli, ad praemissa inducat. (REG. 117, fol. 112 v°, c. 567).

« Johanni, episcopo Lingonensi, administratori ecclesie Basiliensis auctoritate apostolica deputato. Insinuatione displicibili etc... usque non verentes. Sane quia supponimus indubie tibi molestam existere injuriam dicte Sedis velleque dictorum dominorum de Arguel, qui dilecti filii nobilis viri Johannis de Cabilone domini de Arlato nepotis tui vassalli esse dicuntur et subditi, periculis obviari, fraternitatem tuam rogandam duximus attentius et hortandam quatinus eosdem dominos inducere ac per eundem nepotem tuum induci facere, viis et modis quibus expedire videris, non postponas, ut eosdem nuntios cum pecunia et omnibus bonis suis omni cessante impedimento liberent seu liberari faciant et procurent, partes tue solitudinis sicque adhabiturus efficaciter in hac parte quod tua possit merito commendari devotio, nec contra predictos dominos providere pretextu premissorum de alio remedio sit necesse. Datum ut supra [kalendis maii, anno decimo septimo]. »

5151

2 mai 1333.

Regi Franciae gratias agit de acceleratione passagii et de relevatione gabellae a clericis. (REG. 117, fol. 111 v°, c. 562).

« Regi Francie. Receptis litteris regiis et contentis in eis plenius intellectis, cum ex ipsius (*sic*) contentis edocti fuerimus plenius accepta sibi fore que super transmarino passagio per nos de fratrum nostrorum consilio cum suis nunciis fuerant ordinata, fervorque desiderii regii adeo exeresceret quod illud providencia regia quantum poterit accelerare disponit, cor nostrum gaudio nec immerito repleverat, Illi cujus est ipsum negotium cernui supplicantes ut sic propositum regium in hoc solidet ac confirmet sicque obstacula queque submoveat quod illud quod mente concepit opere valeat adimplere. Et ut circumspectio regia non

ignoret quid Deus operatur in Tartarie partibus, que utique conceptum debeant regium inflammare, nunciabunt illa scripture presentibus intercluse. Adhuc illa que circa revocationem reve et quarundam commissionum que videbantur in subditorum gravamine vergere, non absque monitione Sancti Spiritus operata est clemencia regia hiis diebus, in cor nostrum cumulaverunt profecto gaudium et leticiam infuderunt. Sane, fili carissime, quia non videtur quid actum cum aliquid superest ad agendum, et supersit reformatio gravaminum que occasione regalie ecclesiis inferuntur, rogamus excellenciam regiam ut consideranter attendens quod « modicum fermenti totam massam corrumpit », necnon et illud : « quicumque totam legem servaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus », presertim cum directius offensam Christi sponsi Ecclesie respiciant quam revocata premissa non differant (*sic*) reformare. Speramus quidem in Domino quod si hec digneris exequi sponsus ipse te in agendis diriget et proteget ab adversis. Pro graciis autem nostris nepotibus sicut eedem littere continebant gracias offerimus benivolencie regie quas valemus. Datum VI nonas maii, anno decimo septimo. »

5152

2 mai 1333.

Regi Francie respondet quod in negotio electionis ecclesie Nivernensis intervenire non intendit, sicut ante receptionem litterarum regiarum jam promiserat. (REG. 117, fol. 112, c. 563).

« *Eidem regi [Francie]*. Ad ea que, fili carissime, super ordinacione ecclesie Nivernensis circumscriptio regia nobis scripsit breviter respondemus quod, antequam recepissemus super hoc litteras regias, propter multorum importunam insistenciam simul quasi instantium pro diversis, Deo promisimus quod nos non intromitteremus de dicta ecclesia, ista vice intendentes quod capitulum ad quos de jure electio pertinet prout videretur eis expedire ecclesie ordinaret, quare nos habeat providencia regia super hoc excusatos. Datum ut supra VI nonas maii, anno decimo septimo. »

5153

4 mai 1333.

Guillelmo de Sancta Maura nobilem virum Galhardum de Monte Lanavero qui quaedam negotia in regali curia Francie expedire habet, commendat. (REG. 117, fol. 112 vº, c. 568).

« *Guillelmo de Sancta Maura, cancellario regis Francie*. Dilectum filium nobilem virum Galhardum de Monte Lanavero familiarem nostrum super quibusdam suis negociis que habet ut accepimus in regali curie Francie expedire tue benivolencie propensius commendamus.

In e. m. magistro Johanni de Mandavilla, decano ecclesie Nivernensis.

In e. m. Petro Bertrandi, canonico Laudunensi.

In e. m. Miloni, domino de Noeriis. Datum in omnibus IIII nonas maii, anno decimo septimo. »

5154

Avignon, 7 mai 1333.

Johanni de Rigaldo, subdiacono, quod usque ad unum annum ad superiores ordines se facere promoveri non teneatur. (REG. 117, fol. 88, c. 448; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 60265).

« *Johanni de Rigaldo, rectori parochialis ecclesie de Archinhaco, Pictavensis diocesis, familiari nostro*. Grata tue familiaritatis — Datum Avinione, nonis maii, anno decimo septimo. »

5155

Avignon, 7 mai 1333.

Johanni Macellarii, priori provinciali ordinis beate Mariæ de Montecarmelo in Provincia, ut contra quosdam fratres ejusdem ordinis qui certa crimina Avinione perpetrarunt, procedat. (REG. 117, fol. 55, c. 309).

« *Johanni Macellarii, priori provinciali fratrum ordinis beate Marie de Montecarmelo in provincia Provincie*. Non sine displicencia magna nuper accepimus (1) quod hoste antiquo humane quietis emulo, qui caritatem turbare fraternam et suscitare rixas et discordias satagit, procurante, nonnullæ inordinationes, diffamationes tam personarum tui ordinis quam aliarum, rixe, verba inde-

(1) Reg. : *audivimus accepimus*.

cencia, verbera et vulnera in conventu fratrum ordinis ejusdem Avinione hiis diebus preteritis contigerunt, necnon premissa et alia crimina detestanda tam per Radulphum Belli procuratorem quam alios fratres ejusdem ordinis extiterunt ibidem nequiter perpetrata. Cum autem premissa in divine majestatis offensam ipsiusque diffamationem ordinis et periculum animarum redundancia sine scandalo dissimulari nequeant diutius nec sine periculo tolerari, nos qui predictum ordinem sincere diligimus ipsumque obversari a noxiis et ad salutaria dirigi cupimus, attendentes quod per te melius et decentius quam per extraneum alium predicta corrigi poterunt et etiam reformari, discretioni tue de qua fiduciam in Domino gerimus specialem per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus juxta statuta et observantias prelibati ordinis super predictis et ea quomodo libet tangentibus summarie, simpliciter et de plano ac sine strepitu et figura judicii veritatem inquirens, ea secundum sanctiones canonicas ac statuta et observantias predicta sic corrigere, punire ac reformare appellatione cessante procures quod talia vel similia ibidem non presumantur de cetero, ac honori et puritati ejusdem ordinis super hiis satisfiat, non obstantibus exemptione quam dictus procurator a dilecto filio priore generali prelibati ordinis habere se asserit et aliis statutis, observantiis et consuetudinibus ipsius ordinis quibuscumque. Datum Avinione, nonis maii, anno decimo septimo.»

5158

7 mai 1333.

Diffinitoribus capituli generalis ordinis Praedicatorum, ut dignam personam in magistrum ordinis eligant et pro ipso orent. (REG. 117, fol. 113, c. 572).

«*Diffinitoribus capituli generalis ordinis Predicatorum Dyvione, Lingonensis diocesis, proximo celebrandi.* Quia in instanti generali capitulo habetis de magistro sacre religioni vestre annuente Domino providere, nos, qui desideranter appetimus talem ad prefatum assumi magistrum qui tanto oneri congruat et honori, quique ex tanta dignitate se noverit, velit et valeat reverendum reddere ac ex humili ministerio graciosum, considerantes attente quod hoc sine Illo non valeatis perficere sine Quo eo teste nichil possumus facere, a Quo

etiam omnis nostra dependere sufficiencia noscitur, et Qui in nobis velle pro bona voluntate ac perficere operatur, vestram prudenciam exhortandam in Domino duximus et rogandam ut, omni ambitione prorsus exclusa personarumque acceptatione a vestris mentibus relegata, ad Illum quem nichil latet quique quid sit in homine non ignorat (*sic*) convertentes pure et simpliciter oculos mentis vestre, Illum devotis pulsetis precibus ut ad talem assumendum ad dictum magisterium illuminare dignetur et dirigere corda vestra. Et ut circa premissa sitis solliciti amplius et intenti, quid beatus Gregorius circa hec clero Mediolanensi consuluit presentibus duximus inserendum. «*Dilectissimi, inquit, filii nostri officii censura commoniti suademus ut in suscipiendi antistitis causa nullus vestrum neglecta utilitate communi suo lucro prospiciat, ne si quispiam propria commoda appetat frivola extimatione fallatur, quia nec libero id est justo judicio preferendam sibi personam examinat mens quam cupiditas ligat.*» Pensantes ergo que cunctis expediunt, ei quem gracia divina pretulerit integerrimam semper in omnibus obedienciam prebete, id est talem eligite quem cui semper debeatis obedire. Judicari namque a vobis ultra non debet prelatus, sed tanto nunc id est ante electionem subtiliter judicandus est quanto postmodum judicandus non est. Ad hec quia ubi disciplina contempnitur necesse est ut religio naufragetur, vobis sano consilio suademus ut circa illam observandam sic curetis adhibere vigilans studium eamque equalitate adeo moderari velitis quod nimia remissio non sit nutritiva criminum nec impia districtio patriada virtutum. Sane quia, sicut vestra prudencia non ignorat, navicula Petri, cujus regimini Christus sponsus Ecclesie prefici nos permisit, in hoc mari magno et spaciose tempestatibus quasi continue quatitur et procellis turbatur, universitatem vestram hortamur in Domino et rogamus instanter quatinus ad sponsum ipsum preces humiles ac devotas et sedulas frequenter velitis fundere ut Ipse ad sui nominis laudem et gloriam populi que sui salutem et nostram naviculam ipsam sic nos regere sua pietate concedat quod pia mater Ecclesia filios suos numero et merito pariter nostris multiplicari temporibus glorietur, nobisque quod circa predictum regimen onerosum est leviget, quod laboriosum alleviet, quod obscurum sue claritatis luce revelet et aspera convertat in plana, sicque vota

nostra preveniendo clementer aspiret et misericorditer adjuvando benignius prosequatur quod zelus noster semper in ipsius beneplacitis ferveat nec umquam in ipsorum executione tepescat. Gratia Domini Nostri Jhesu Christi corda vestra ad sua beneplacita in premissis et aliis dirigat et a contrariis protegat et defendat. Amen. Datum nonis maii, anno decimo septimo.»

5157

Avignon, 9 mai 1333.

Eduardo, domino de Bellojoco, et Mariae, natae Johannis de Til iterum concedit ut matrimonium tempore prohibito solemnizare possint. (REG. 117, fol. 88, c. 449; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 60314).

«*Nobili viro Eduardo, domino de Bellojoco, et nobili mulieri Marie, nate dilecti filii nobilis viri Johannis de Til, Lugdunensis et Eduensis diocesis. Apostolice Sedis copiosa — Datum Avinione, VII idus maii, anno decimo septimo.*»

5158

10 mai 1333.

Reginam Franciae de devotione sua erga Ecclesiam et de favore Arnaldo vicecomiti Talardi, marescallo Curiae, ac Petro de Via domino Villaemuri exhibito commendat. (REG. 117, fol. 112, c. 564).

«*Regine Francie. Tuarum litterarum nobis, filia carissima, evidenter innotuit lectio sincerum zelum quem ad Sanctam et nos gerit Ecclesiam benivolencia reginalis, que utique antea tenebamus indubia (1), multorum fide digna assertione et multorum factorum evidencia (2) cerciores effecti, pro quibus omnibus necnon et pro gracia per carissimum in Christo filium nostrum Philippum illustrem regem Francie dilectis filiis nobilibus viribus Arnaldo, vicecomiti Talardi, marescallo nostro et Petro de Via, domino Villemuri, nostris facta nepotibus, pro qua tuam excellenciam sepius institisse novimus, tue magnificencie gratiarum referimus uberes actiones. De hiis que dicte continebant littere informabit reginalem providenciam*

(1) Reg. : *indubie*.

(2) Reg. : *multorum evidencia*.

cedula presentibus interclusa. Datum VI idus maii, anno decimo septimo.»

5159

11 mai 1333.

Arnaldo, nato Arnaldi vicecomitis Caramanni, quod fructus beneficiorum suorum in absentia usque ad quinquennium, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, recipere possit. (REG. 117, fol. 52 vº, c. 302).

«*Arnaldo, nato dilecti filii nobilis viri Arnaldi, vicecomitis Caramanni, canonico Aquensi. Nobilitatem generis, vite — Datum Avinione, V idus maii, anno decimo septimo.*

Judicibus : archiepiscopo Tholosano et Caturcensi ac Carpentoratensi episcopis. Mandamus quatinus vos — Datum ut supra.»

5160

S.d. (1) [8 décembre 1332-12 mai 1333].

Bertrandum de Narcesio, priorem Celsiniarum capellanum suum creat. (REG. 117, fol. 89 vº, c. 459).

«*Bertrando de Narcesio priori prioratus Celsiniarum ordinis Cluniacensis, Claromontensis diocesis, capellano nostro. Religionis zelum fameque — Datum.*»

5161

S.d. [8 décembre 1332-12 mai 1333 ?].

Deodato Fabri tabellionatus officium concedit. (REG. 117, fol. 89 vº, c. 460).

«*Deodato Fabri clerico non conjugato nec in sacris ordinibus constituto, Ruthenensis diocesis. Ne contractuum memoria — Datum.*»

5162

S.d. [8 décembre 1332-12 mai 1333 ?].

Arnaldo vicecomiti Caramanni licentiam constituendi capellanas in civitate Caturcensi ac castris Sancti Felicis,

(1) Les actes 5160 à 5163 non datés, sont transcrits dans le registre entre le c. 458 (8 décembre 1332) et le c. 463 (12 mai 1333).

Caramanni et Nigrepelicie capellanosque presentandi concedit. (REG. 117, fol. 90, c. 461).

« *Nobili viro Arnaldo, vicecomiti Caramanni.*
Sincere devotionis affectus — Datum. »

5163 S.d. [8 décembre 1332-12 mai 1333 ?].

Eidem facultatem confessorem eligendi concedit. (REG. 117, fol. 90, c. 462).

« *Eidem.* Benigno sunt illa — Datum.

In e. m. dilecte in Christo filie nobili mulieri
Margarite dilecti filii nobilis viri Arnaldi vice-
comitis Caramanni [uxori ?]. »

5164

12 mai 1333.

Ruthenensem, Vabrensem et Caturcensem episcopos
conservatores ecclesiae Rivensis constituit. (REG. 117,
fol. 90, c. 463 ; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII,
n. 60334).

« *Judicibus .. Ruthenensi, .. Vabrensi ac .. Catur-*
censi episcopis. Ad hoc nos — Datum IIII idus
maii, anno decimo septimo. »

5165

14 mai 1333.

Galtero de Divione, reginae Franciae confessori, de
Scripturae auctoritatibus reginae Franciae loco solatii
intimandis. (REG. 117, fol. 114, c. 576).

« *Galtero de Divione, ordinis fratrum Minorum,*
carissime in Christo filie nostre Johanne, regine
Francie, confessori. Credebamus quod venerabilis
frater noster P., archiepiscopus Rothomagensis,
de multis auctoritatibus Scripture sacre et sanc-
torum quas ei assignavimus copiam carissime in
Christo filie nostre Johanne regine Francie illustri,
si placeret recipere, facere debuisset ; quod factum
sicut ad nos pervenit, non extitit, licet regine pre-
dictae gratum existeret si impletum fuisset. Sane,
quia ipsa latinum non intelligit, tibi, de cujus fide-

tate et sapientia plenius confidimus, auctoritates
predictas assignare mandamus, quas cura studere
cum diligentia, et si qua tibi occurrant dubia super
illis, cum devotis et fidelibus tui ordinis fratribus
conferre cura, et nobis, si qua remaneant tibi dubia,
intimare, illasque regine prefate cum opportunum
videris, quasi loco solacii recitare paulatim, quous-
que si sibi placuerit omnia sint completa. Datum
II idus maii, anno decimo septimo. »

5166

15 mai 1333.

Regi Franciae, ut nuntios Aymerici, vicecomitis Narbo-
nensis et consulum ac universitatum civitatis et burgi
Narbonensium qui pro litibus inter se via amicali
terminandis ad eum recurrerant commendatos habeat.
(REG. 117, fol. 112 vº, c. 569).

« *Regi Francie.* Cum dilectus filius nobilis vir
Aymericus vicecomes Narbonensis et consules ac
universitates civitatis et burgi Narbonensium,
cupientes litium vitare dispendia, diversas lites
ac dissensiones hactenus inter eos ex variis causis
subortas duxerint via amicali sicut accepimus
terminandas, et pro concordia hujusmodi confir-
manda intendant ad presenciam regiam suos
nuntios destinare, regalem excellenciam attente
rogamus quatinus eosdem consules ac universitatem
in premissis ac aliis que habent in curia regia
expedire velit habere eandem excellenciam hones-
tate previa propensius commendatos. Datum idibus
maii, anno decimo septimo. »

5167

Avignon, 17 mai 1333.

Guillelmo de Baucio indulgentiam in articulo mortis
concedit. (REG. 117, fol. 56 vº, p. c. 314).

« *Item in e. m. (1) dilecto filio nobili viro Guillelmo*
de Baucio, domino de Serinhaco, Aurasicensis
diocesis, verbis in singulari competentibus mutatis.
Datum Avinione, XVI kalendas junii, anno decimo
septimo. »

(1) Cf. n. 5105.

5168

Avignon, 17 mai 1333.

Bertrando Cariti, quod fructus beneficiorum suorum in absentia usque ad triennium percipere possit, quotidianis distributionibus exceptis. (REG. 117, fol. 93, c. 469).

« *Dilecto filio magistro Bertrando Cariti, archidiacono Vaurensi. Ex tue devotionis — Datum Avinione, XVI kalendas junii, anno decimo septimo.*

Judicibus. Mandamus quatinus vos — Datum ut supra.

In e. m. alie due similes, videlicet gratiosa et executoria, pro dilecto filio Guillelmo Cabirol, canonico Tholonensi. Datum Avinione, XVI kalendas junii, anno decimo septimo.»

5169

Avignon, 19 mai 1333.

Johanni Bernerii facultatem percipiendi fructus beneficiorum suorum in absentia usque ad triennium concedit. (REG. 117, fol. 93 v°, p. c. 469; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 60388).

« Item in e. m. (1) alie due similes nichil mutato, pro dilecto filio Johanne Bernerii, canonico Cabilonensi. Datum Avinione, XIII kalendas junii, anno decimo septimo.»

5170

Avignon, 19 mai 1333 (2).

Petro Rogerii, quod fructus beneficiorum suorum usque ad triennium in absentia percipere possit. (REG. 117, fol. 93 v°, c. 470).

« *Dilecto filio Petro Rogerii, canonico Lemovicensi. Meritis tue probitatis — ut supra per omnia usque in finem.*

Judicibus. Mandamus quatinus vos — Datum ut supra.

(1) Cf. n. 5168.

(2) La date est peut-être le 17 mai, si on admet que le renvoi se fait à l'acte 5168 (c. 469) et non au 5169 (p. c. 469).

5171

Avignon, 19 mai 1333.

Armando, vicecomiti de Poliniaco, et Poliae de Pictavia, quod matrimonium inter eos tempore prohibito solemnizari potest. (REG. 117, fol. 95 v°, c. 475).

« *Dilecto filio nobili viro Armando, vicecomiti de Poliniaco, et dilecte in Christo filie nobili mulieri Polie de Pictavia, Aniciensis et Valentinensis diocesum. Apostolice Sedis gratiosa — Datum Avinione, XIII kalendas junii, anno decimo septimo.*»

5172

21 mai 1333.

Diffinitoribus capituli generalis ordinis Beatae Mariae de Carmelo ut ordinent ea quae Dei sunt, malos mores aliquorum fratrum corrigent, et pro ipso orent. (REG. 117, fol. 112 v°, c. 570).

« *Diffinitoribus capituli generalis ordinis Beate Marie de Carmelo et ceteris fratribus ejusdem ordinis in Nemauso in ipso generali capitulo congregatis. Intensis desideriis per vos in hac congregatione sancta talia et taliter ordinari que ad Dei honorem respiciant et ad ordinis vestri statum prosperum affectantes, vestram prudenciam hortamur in Domino et rogamus quatinus ad ea que Dei sunt, salutem animarum respiciunt, religionem foveant ejusque decorem observent adeo corda sint vestra concordia et opera manifesta quod et interius vestre religionis unitas et exterius fame integritas conserventur. Verum quia ubi disciplina contempnitur necesse est ut religio naufragetur, que utique in ordine vestro remissa ex hoc probatur nimium quod in Romana curia, ubi fratrum conversatio esse debet irreprehensibilior, nimium reprehensibilis reperitur, ubi nonnulli, ut de aliis taceamus, lingas suas maliloquas nedum contra fratres ejusdem ordinis sed etiam contra prelatos dicti ordinis et alios laxare non metuunt, libellosque mendosos diffamatoriosque (1) tradere minime erubescunt, necnon tam de die quam de nocte nonnulli contra alios ad verba procedentes et verbera, scandala suscitare ac pericula varia non formidant, venerabilis frater noster Johannes episcopus terre Albensis, professor dicti ordinis, ac dilecti filii*

(1) Reg. : *diffamatorios quod.*

Petrus de Felicianis, noster penitenciaris, necnon et Johannes Marrelleti, prior Provincie, prior provincialis prefati ordinis qui auctoritate nostra inquisivit de aliquibus certasque penas imposuit, graviores ordinacioni generalis capituli de nostro beneplacito relinquenda (*sic*), prudentiam vestram poterunt lacius informare. Super quibus et aliis corrigendis sic curetis providere sedule quod nos non oporteat salubria contra tanta mala remedia adhibere. Sane, quia sicut vestra prudentia non ignorat, navicula Petri, cujus regimini Christus sponsus Ecclesie prefici nos permisit, in hoc mari magno et spacio tenpestatibus quasi continue quatitur et procellis turbatur, exhortationibus et precibus nostris adhicimus ut ad sponsum ipsum preces humiles devotas et sedulas frequenter velitis fundere, ut ipse, ad sui nominis laudem et gloriam populi salutem et nostram, naviculam ipsam sic nos regere sua pietate concedat quod pia mater Ecclesia filios suos numero et merito pariter nostris multiplicari temporibus gloriatur, nobisque quod circa predictum regimen onerosum est leviget, quod laboriosum est alleviet, quod obscurum sue claritatis luce revelet et aspera convertat in plana, sicque vota nostra prevenienter aspiret et misericorditer benignius prosequatur quod zelus noster semper in ipsius beneplacitis ferveat nec unquam in ipsorum executione tepescat. Gratia Domini Nostri Jesu Christi corda vestra ad sua beneplacita in premissis et aliis dirigat et a contrariis protegat et defendat. Datum XII kalendas junii, anno decimo septimo.»

5173

Avignon, 25 mai 1333.

Hugoni, electo Cabilonensi, ut Odonem, ducem Burgundiae, qui quemdam clericum submergi faciendo excommunicationem incurrit, absolvat, satisfacto prius ab eodem duce de bonis ablati dicto clerico et constructa una capella pro ejusdem anima. (REG. 117, fol. 95 v°, c. 476 et fol. 111, c. 559).

«*Dilecto filio Hugoni, electo Cabilonensi.* Peticio dilecti nobilis viri Odonis ducis Burgundie nobis exhibita continebat quod, licet ipse olim proprio juramento promiserit non apponere per se vel alium in clericum aliquem manus temere violentas, postmodum tamen audito quod quidam clericus conjugatus sui administrationem gerens hospicii

quinque milia librarum et ultra de bonis ducis ipsius furtive habuerat, dux idem provocatus ad hoc multipliciter et turbatus clericum ipsum capi mandavit et fecit carceri mancipari, ac gravibus pluries subici questionibus et tormentis, et tandem in anne (1) submergi; ac deinde a nonnullis presbiteris premissa non ingnorantibus divina officia audire presumpsit, ipsosque coram se fecit hujusmodi officia celebrare. Super quibus nobis ipse duxit humiliter supplicandum sibi de salubri remedio humiliter provideri. Nos igitur supplicationibus hujusmodi benignius annuentes, discretionis tue per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus, si est ita, tu vel dilectus filius .. vicarius tuus generalis in tua absentia, postquam dictus dux de suis bonis propriis pro capella una in aliquo apto et congruo loco pro dicti submersi clerici anima construenda sufficientem pecunie summam penes te vel dictum vicarium duxerit deponendam, necnon certos perpetuos redditus, ad minus viginti librarum turonensium parvorum valorem annum ascendentes, ipsi capelle per illum qui ibidem pro anima dicti clerici deserviret in futurum percipiendos realiter assignaverit, et de bonis ipsi clerico ablati plene suis heredibus seu successoribus satisfecerit, jure tamen salvo si quod sibi credat competere in premissis, de quo tu seu dictus vicarius vos possitis informare, simpliciter et de plano etc... eique justiciam ministrare competenter, prefatum ducem ab excommunicationis sententia quam propter hoc incurrit et hujusmodi homicidii et perjurii reatibus absolvatis in forma Ecclesie consueta, injuncta eidem pro modo culpe penitencia salutari; quodque dictus dux ad dicti juramenti observanciam reddeat ut tenetur. Nolumus autem quod dictus dux nec ejus heredes in dicta capella jus quovis modo habeant patronatus. Volumus autem et districte mandamus ut infra quindecim dierum spacium ab assignatione dictorum facienda reddituum numerandorum, presbiterum ydoneum ordinare habeatis eique ac suis in capellania successoribus dictos redditus assignare. Datum Avinione, VIII kalendas junii, anno decimo septimo.»

(1) Reg. : anne.

5174

Avignon, 28 mai 1333.

Archiepiscopo Burdegalensi et episcopo Xanctonensi, quod Galhardum, olim episcopum Tholosanum, qui citatus ad Curiam non comparendo excommunicatus erat, absolvere possint. (REG. 117, fol. 101 vº, c. 494).

« .. archiepiscopo Burdegalensi et .. episcopo Xanctonensi. Cum Galhardus, olim episcopus Tholosanus, ex eo quia citatus dudum de mandato nostro peremptorio ut certo sibi tunc prefixo termino super certis criminalibus articulis responsurus apud Sedem Apostolicam personaliter compareret, et non comparendo in eodem termino nec etiam postea reputatus merito contumax et excommunicationis sententia canonice fuerit innodatus, modoque sicut accepimus infirmitate corporali detentus ad Sedem eandem personaliter venire non valens humiliter in partibus petisse dicatur sibi absolutionis beneficium ab eadem sententia impertiri, nos attendentes quod Ecclesia gremium humiliter redeunti non claudit, ut vos vel alter vestrum eundem Galhardum ab eadem excommunicationis sententia, si hoc humiliter pecierit, absolvere juxta formam Ecclesie valeatis hac vice, fraternitati vestre de qua fiduciam in Domino specialem gerimus plenam tenore presentium concedimus facultatem. Volumus autem quod super absolutione hujusmodi et forma ipsius instrumentum confici publicum faciatis seriem continens presentium, illud nobis fideliter transmissuri. Datum Avinione, V kalendas junii, anno decimo septimo. »

5175

Avignon, 31 mai 1333.

Petro, abbati monasterii Sancti Germani de Pratis indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 99, c. 482).

« Dilecto filio Petro, abbati monasterii Sancti Germani de Pratis juxta Parisius, ordinis sancti Benedicti. Provenit ex tue — Datum Avinione, II kalendas junii, anno decimo septimo. »

5176

Avignon, 1er juin 1333.

Johanni de Rigaldo vicariam perpetuam, si qua forsan existit, in ecclesia de Marquaysio, Sarlatensis diocesis, de

qua plurimum litigatur, motu proprio commendat. (REG. 117, fol. 96, c. 477; — Jean XXII, *Lettres communes*, t. XII, n. 60452).

« Dilecto filio Johanni de Rigaldo, rectori parochialis ecclesie de Marquaysio, Sarlatensis diocesis, familiari nostro. Grata familiaritatis obsequia — Datum Avinione, kalendis junii, anno decimo septimo. »

Judicibus : dilectis filiis .. preposito de Insula, Cavallicensis diocesis, ac .. archidiacono Figiacensi, Caturcensis, et Sycardo de Galhaco, canonico Mima-tensis ecclesiarum. Mandamus quatinus vos — Datum ut supra. »

5177

Avignon, 3 juin 1333.

Bernardo Amelii quod quotidianas distributiones integras prae-bendae suae ecclesiae Albiensis in quatuor anni festivitatis et fructus ejusdem prae-bendae in absentia usque ad triennium percipere possit. (REG. 117, fol. 95, c. 474; — Jean XXII, *Lettres communes*, t. XII, n. 60471).

« Dilecto filio Bernardo Amelii, canonico Albiensi. Ex tue probitatis — Datum Avinione, III nonas junii, anno decimo septimo. »

Judicibus. Quocirca discretioni vestre — Datum ut supra. »

5178

Avignon, 4 juin 1333.

Galhardo de Cardalhaco, quod fructus beneficiorum suorum in absentia usque ad triennium recipere possit, quotidianis distributionibus exceptis. (REG. 117, fol. 93, c. 468; — Jean XXII, *Lettres communes*, t. XII, n. 60480).

« Dilecto filio magistro Galhardo de Cardalhaco, archidiacono Carnotensi, capellano nostro. Nobilitatem generis, vite — Datum Avinione, II nonas junii, anno decimo septimo. »

Judicibus : venerabili fratri episcopo Agathensi et dilectis filiis Bernardo Hugonis de Cardalhaco, Ruthenensis, et Bernardo de Scayraco, Carnotensis canonicis ecclesiarum. Quocirca discretioni vestre — Datum ut supra in proxima. »

5179

Avignon, 5 juin 1333.

Episcopum Silvanectensem, decanum Rothomagensem et archidiaconum Petragoricensem conservatores bonorum et privilegiorum magistri Galhardi de Cardalhaco, archidiaconi Carnotensis, constituit. (REG. 117, fol. 91, c. 464).

« *Judicibus : venerabili fratri episcopo Silvanectensi et dilectis filiis .. decano Rothomagensis ac.. archidiacono Petragoricensis ecclesiarum.* Ad hec nos — Datum Avinione, nonis junii, anno decimo octavo. »

5180

Avignon, 6 juin 1333.

Petro de Garontieres ejusque uxori indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 99 vº, c. 485).

« *Dilecto filio nobili viro Petro de Garontieres, militi, et dilecte in Christo filie nobili mulieri Isabelli, ejus uxori, Ebroicensis diocesis.* Provenit ex vestre — Datum Avinione, VIII idus junii, anno decimo septimo. »

In e. m. dilecto filio nobili viro Roberto Frecart, militi, et dilecte in Christo filie Isabelli, ejus uxori Pictavensis diocesis. Datum ut supra.

Item in e. m. dilecto filio Guillelmo de Courcillon et Isabelle ejus uxori. Datum ut supra.

Item in e. m. dilecto filio nobili viro Garino de Fontanis et Johanne, ejus uxori, Andegavensis diocesis. Datum ut supra.

Item in e. m. dilecto filio nobili viro Hugoni de Belleyo, militi, et Almurie, ejus uxori, Turonensis diocesis. Datum ut supra.

Item in e. m. Petro Forgeti, Suessionensis diocesis. Datum ut supra.

Item in e. m. nobili viro Balduino de Rochis, militi, Andegavensis diocesis. Datum ut supra.

Item in e. m. nobili mulieri Mathee de Rochis, Andegavensis diocesis. Datum ut supra. »

5181

Avignon, 6 juin 1333.

Mathae, uxori Bernardi de Lebreto, indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 102, c. 496).

« *Dilecte in Christo filie nobili mulieri Mathe, dilecti filii Bernardi Esii, domini de Lebreto, Vasa-tensis diocesis, uxori.* Provenit ex tue — Datum Avinione, VIII idus junii, anno decimo septimo. »

5182

Avignon, 11 juin 1333.

Dragoneto, episcopo Vapincensi, indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 56 vº, p. c. 314 ; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 60522).

« Item in e. m. ut in proxima (1) venerabili fratri Dragoneto, episcopo Vapincensi. Datum Avinione, III idus junii, anno decimo septimo. »

5183

Avignon, 11 juin 1333.

Dragoneto episcopo Vapincensi testandi facultatem concedit. (REG. 117, fol. 56 vº, c. 315 ; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 60521).

« *Venerabili fratri Dragoneto, episcopo Vapincensi.* Quia presentis vite — Datum Avinione, III idus junii, anno decimo septimo. »

5184

11 juin 1333.

Bertrando, archiepiscopo Viennensi, ut ad Curiam veniat. (REG. 117, fol. 60, c. 332).

« *Bertrando, archiepiscopo Viennensi.* Quia super certis negociis tua nobis existit presencia oportuna, fraternitati tue presentium tenore mandamus quatinus ad nostram presentiam quantocius commode poteris, sublata cunctatione qualibet, studeas te conferre. Datum III idus junii, anno decimo septimo. »

5185

Avignon, 12 juin 1333.

Gerardo de Rossillone ejusque uxori indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 56 vº, p. c. 314 ; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 60531).

(1) Cf. n. 5105.

« Item in e. m. (1) dilecto filio nobili viro Gerardo de Rossilione, domino de Angio, Viennensis diocesis, et dilecte in Christo filie nobili mulieri Jordane ejus uxori. Datum Avinione, II idus junii, anno decimo septimo. »

5186

Avignon, 12 juin 1333.

Ademaro Mortelli testandi facultatem concedit. (REG. 117, fol. 98 vº, c. 481 ; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 60529).

« Dilecto filio Ademaro Mortelli, preposito prepositure de Subterranea, ordinis sancti Benedicti, Lemovicensis diocesis. Quia presentis vite — Datum Avinione, II idus junii anno decimo septimo. »

5187

Avignon, 13 juin 1333.

Petro de Mennaco et Benedicto Andreae concedit ut quasdam domos quas prope capellam Beatae Mariae de Miraculo Avinionensem construi fecerunt, ab assignationibus et taxationibus Romanae curiae exemptae sint. (REG. 117, fol. 97 vº, c. 478 ; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 60537).

« Dilectis filiis magistro Petro de Mennaco, canonico Caturcensi, scriptori nostro, et Benedicto Andree, nato quondam Petri Andree, civi Caturcensi. Vestra coram nobis exhibita peticio continebat quod tu, fili Petre, tuo nomine, fili Benedicte, quasdam domos cum claustro et viridario sive orto sitas prope capellam Beate Marie de Miraculo Avinionensem in territorio vocato « vinea episcopalis » seu de Lestel, confrontatas ex parte una cum careria publica per quam itur de rippa Rodani prope domum fratrum Predicatorum Avinionensium ad capellam predictam, et ex alia parte cum terra Petri Ortholani civis Avinionensis, in solo per te, Petre predictae, ibidem dicto nomine acquisito construi et edificari fecisti, non sine magnis sumptibus et expensis. Cum itaque vobis dampnum nimium et importabile propter expensas hujusmodi redderetur si domus predictae assignarentur aliquibus et taxarentur prout de hospiciis

in Romana curia fieri consuevit, nobis humiliter supplicastis ut providere vestris super hiis indemnitatibus de benignitate solita dignaremur. Nos igitur ex premissis et aliis justis causis nostrum ad id moventibus animum vestris supplicationibus inclinati, domos predictas ab assignationibus et taxationibus predictis tenore presentium eximimus de gracia speciali, districtius inhibentes ut, quamvis (*sic*) consuetudine contraria non obstante, dicte domus fratribus nostris Sancte Romane Ecclesie cardinalibus vel quibuscumque aliis personis assignari seu taxari nequeant absque vestro ac heredum et successorum vestrorum expresse consensu. Nulli ergo etc... Datum Avinione, idibus junii, anno decimo septimo. »

5188

13 juin 1333.

Reginae Franciae de devotione sua gratias agit eique negotia Arnaldus Caramanni ac A. Talardi vicecomitum Petrique de Via domini Villemuri commendat. (REG. 117, fol. 112, c. 565).

« Eidem regine. Regie serenitatis apices affectum sincerum (*sic*) quem ad nos et matrem tuam geris Ecclesiam, indubia preferentes indicia gratanter accepimus et in eis contenta intelleximus diligenter, quibus respondere credebamus lacius, sed occupationes innumere que occurrunt et specialiter in presenti nostro obstiterunt proposito. Sed sinceritatem tuam in Domino commendantes ipsam digna gratiarum prosequimur actione, parati ad ea que excellencie tue respiciunt commodum et honorem, Largitorem bonorum omnium obnixius deprecantes ut te sue favore gratie prosequatur, copia liberorum honoret et de preminencia solii temporalis deinde ad gaudia transferat sempiterna. Recomendamus benivolencie regie que dilecti filii nobiles viri Arnaldus Caramanni et A. Talardi vicecomites, et Petrus de Via, dominus Villemuri, nepotes nostri habent in curia regia expedire. Datum idibus junii, anno decimo septimo. »

5189

Avignon, 20 juin 1333.

Petro de Heremo, quod fructus beneficiorum suorum in absentia usque ad triennium percipere possit. (REG. 117, fol. 93 vº, c. 471 ; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 60597).

(1) Cf. n. 5105.

« *Dilecto filio Petro de Heremo, rectori parochialis ecclesie Sancti Privati de Valle, Mimatensis diocesis. Vite ac morum — Datum Avinione, XII kalendas julii, anno decimo septimo.*

Judicibus : dilectis filiis .. abbati secularis ecclesie Sancti Asterii diocesis Petragoricensis et .. archidiacono de Ultradordoniam ac Guillelmo Audeberti canonico ecclesie Petragoricensis. Mandamus — Datum ut supra in proxima nota. »

5190

Avignon, 21 juin 1333.

Arnaldo de Verdala quod bona quondam Bartholomei episcopi Electensis reservata nomine Camerae exigat. (REG. 117, fol. 97 vº, c. 479).

« *Dilecto filio magistro Arnaldo de Verdala, archidiacono Mirapiscensi, Apostolice Sedis nuntio. Cum nos dudum bonorum mobilium bone memorie Bartholomei, episcopi Electensis, dispositionem certis causis rationabilibus nos ad hoc moventibus nobis duxerimus specialiter reservandam, velimusque de bonis eisdem, ut de ipsis melius et liberius valeamus prout nobis expedire videbitur ordinare, habere certitudinem plenior, discretioni tue per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus de bonis eisdem, in quibuscumque rebus existant, sumarie, de plano et simpliciter, sine strepitu et figura judicii, te informans, illa petere, exigere ac recipere nostro nomine cum integritate procures, contradictores quoslibet et rebelles per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, nonobstante si eis vel eorum aliquibus communiter vel divisim a Sede Apostolica sit indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Volumus autem quod eos a quibus bona receperis supradicta possis absolvere plenius et quitare de hiis que inde ab ipsis recipere contigerit. Datum Avinione, XI kalendas julii, anno decimo septimo.* »

5191

Avignon, 22 juin 1333.

Parrochiale ecclesiam Sanctae Crucis prope Montemcucum, Caturcensis diocesis, vacantem, monasterio

Beatae Mariae Caturcensis, Cartusiensis ordinis, unit. (REG. 117, fol. 98, c. 480 ; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 60610).

« *Ad perpetuam rei memoriam. Cartusiensis ordinem, cujus sinceritas in sua simplicitate non deficit sed fervore religionis et exemplari vita prefulgens, promovente Domino, semper crescit, ampliare dudum ad laudem Dei et gloriam divinique cultus augmentum et profectum animarum fidelium cupientes, locum tum vocatum de Templo situm in suburbiis civitatis Caturcensis per nos a dilectis filiis .. magistro et fratribus Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani, ad quos ex ordinatione Sedis Apostolice post sublationem quondam ordinis Templariorum pervenerat, Ecclesie Romane acquisitum dilectis filiis .. priori et fratribus ordinis Cartusiensis predictis cum omnibus edificiis, capellis, juribus et pertinenciis suis auctoritate apostolica duximus imperpetuum concedendum, ecclesiam tunc seu capellam Beate Marie dicti loci eadem auctoritate in monasterium erigentes, ac etiam statuantes quod ex tunc prior et conventus dicti Cartusiensis ordinis famulantes Domino jugiter juxta predicti statuta ordinis perpetuis temporibus essent ibi, sicut in litteris nostris inde confectis plenius continetur. Cum itaque .. idem prior et conventus jam in eodem monasterio collocati resideant, ibidem continue laudis concinentes jubilum et in humilitate spiritus reddentes Altissimo vota sua, nos, volentes eis ut circa hec et alia divina beneplacita quiescere insistere valeant, de aliqualis subventionis auxilio graciosius subvenire, attendentes quoque quod parochialis ecclesia Sancte Crucis prope Montemcucum Caturcensis diocesis per obitum quondam Deodati de Cambolani rectoris ipsius ecclesie, qui nuper apud Sedem Apostolicam diem clausit extremum, apud Sedem ipsam vacat ad presens, de qua nullus preter nos disponere potest pro eo quod nos, dudum ante vacationem hujusmodi, omnes ecclesias ceteraque beneficia ecclesiastica tunc apud dictam Sedem vacancia et in antea vacatura dispositioni nostre specialiter reservantes, decrevimus ex tunc irritum et inane si secus de illis per quoscumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attemptari, predictam ecclesiam sic vacantem cum omnibus juribus et pertinenciis suis motu proprio, non ad eorum .. prioris et conventus vel alterius pro eis oblate nobis petitionis instanciam sed de nostra*

mera liberalitate, prefato monasterio Beate Marie Caturcensis concedimus, applicamus, annectimus auctoritate predicta perpetuo et unimus per eosdem priorem et conventum dicti monasterii tenendam perpetuis temporibus et pacifice possidendam; volentes ac eciam concedentes quod ipsi .. prior et conventus per se vel procuratorem aut procuratores suos ejusdem ecclesie Sancte Crucis ac omnium jurium et pertinentiarum ipsius possessionem corporalem auctoritate propria exnunc ingredi, recipere ac licite retinere valeant, loci diocesani et cujusvis alterius assensu minime requisito, ipsiusque fructus, redditus et proventus in utilitatem et necessitatem suam et dicti monasterii convertere ac etiam dispensare, reservata tamen pro vicaria perpetua et oneribus ipsius ecclesie supportandis de hujusmodi fructibus, redditibus et proventibus portione congrua statuenda, taxanda et assignanda prout duxerimus ordinandum; non obstantibus si aliqui super provisionibus sibi faciendis de hujusmodi ecclesiis vel aliis beneficiis ecclesiasticis in illis partibus speciales vel generales nostras vel predecessorum nostrorum Romanorum pontificum aut legatorum Sedis predictae litteras impetrarint, etiam si per eas ad inhibitionem, reservationem et decretum vel aliter quomodolibet sit processum, quas litteras et processus per eas habitos ad dictam ecclesiam volumus non extendi, sed nullum per hoc eis quoad assecutionem ecclesiarum et beneficiorum aliorum prejudicium generari; seu si venerabili fratri nostro .. episcopo Caturcensi vel quibusvis aliis communiter vel divisim a dicta sit Sede indultum quod ad receptionem vel provisionem alicujus minime teneatur et ad id compelli, seu quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint, quodque de hujusmodi vel aliis ecclesiis et beneficiis ecclesiasticis ad eorum collationem vel presentationem seu quaecumque aliam dispositionem conjunctim vel separatim spectantibus nulli valeat provideri vel aliter de ipsis disponi per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, et qualibet alia dicte Sedis indulgentia generali vel speciali cujuscumque tenoris existat per quam presentibus non expressam vel totaliter non insertam effectus hujusmodi gratie impediri valeat quomodolibet vel differri, et de qua cujusque toto tenore habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Nulli ergo etc...

Datum Avinione, X kalendas julii, anno decimo septimo.

Judicibus : Mandamus quatinus vos. — Datum ut supra. »

5192

Avignon, 27 juin 1333.

Johannem Gilberti ordinis beatae Mariae de Montecarmelo procuratorem generalem instituit. (Reg. 117, fol. 57, c. 316; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 60639).

« *Dilecto filio Johanni Gilberti, ordinis beate Marie de Montecarmelo, ejusdem ordinis procuratori generali.* Quia pridem Radulpho procuratore olim generali ordinis beate Marie de Montecarmelo ab officio procurationis hujusmodi exigentibus suis excessibus et delictis, ammotato, dilecti filii generale ipsius ordinis capitulum apud Nemausum post ammotiorem predictam hiis diebus preteritis celebratum procuratorem ejusdem ordinis constituere non curantes id nostro beneplacito hac vice duxerint relinquendum, nos qui ordinem ipsum sincere diligimus et libenter ad ea que ipsius honorem et exaltationem respiciunt studio paterne sollicitudinis intendimus, premissis et aliis certis et rationabilibus causis suadentibus, eidem volentes ordini de procuratore ydoneo providere, attendentesque religionis zelum, vite puritatem, morum probitatem, litterarum scienciam et alia merita virtutum in te ingencia, super quibus nonnulli magne opinionis viri dicti ordinis tibi laudabile perhibuerunt testimonium in nostra presentia constituti, te procuratorem generalem supradicti ordinis cujus professor existis cum potestate ac graciis ipsius ordinis quas procuratores generales ejusdem ordinis in Romana curia et alibi exercere consueverunt hactenus et habere auctoritate apostolica usque ad nostrum et Apostolice Sedis beneplacitum constituimus tenore presentium ac etiam deputamus, per hec autem tamen eidem ordini aut illi vel illis cui vel quibus aliter competit procuratorem sepe dicti ordinis constituere non intendimus imposteorum derogare. Nulli ergo etc.. Datum Avinione, V kalendas julii, anno decimo septimo. »

5193

Avignon, 28 juin 1333.

Neapoleoni, electo Montisregalis concedit ut fructus archidiaconatus quem in Remensi ac cantoriae quam in Laudunensi ecclesia obtinet canonicatumque ac praebendarum ipsius in ecclesiis Tornacensi, Sancti Audomari et Furnensi usque ad unum annum percipere valeat. (REG. 117, fol. 137, c. 684; — FAYEN, *op. cit.*, t. II, p. 667, n. 3433).

« *Dilecto filio Neapoleoni, electo Montisregalis.* Meritis tue — Datum Avinione, IV kalendas julii, anno decimo septimo.

In e. m. Raynaldo de filiis Ursi... notario pape et abbati monasterii Sancti Remigii Remensis, ac Ligo de Urbeveteri, canonico Remensi. »

5194

4 juillet 1333.

Guillelmo, episcopo Parisiensi, de tribus milibus florenorum auri quos a Petro, Rothomagensi archiepiscopo, praesentari fecit, regratiatur. (REG. 117, fol. 114 v°, c. 578).

« *Guillelmo, episcopo Parisiensi.* De tribus milibus florenis auri, quos pro nostris et Ecclesie Romane necessitatibus utique grandibus utilius relevandis nobis per venerabilem fratrem nostrum Petrum, Rothomagensis archiepiscopum, die date presentium offerri fecisti, gratiarum fraternitati tue referimus uberes actiones. Datum IIII nonas julii, anno decimo septimo. »

5195

Avignon, 7 juillet 1333.

Matheo de Omervilla, monacho Sancti Dionisii in Francia, quod absque licentia abbatis sui sacramentum in recipiendo honorem magisterii theologiae praestare possit. (REG. 117, fol. 99, c. 483; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 60717; — DENIFLE et CHATELAIN, *Chartularium Universitatis ...*, t. II, p. 408, n. 957).

« *Dilecto filio Matheo de Omervilla, monacho monasterii Sancti Dionisii in Francia, ordinis sancti Benedicti, Parisiensis diocesis, in sacre theologie facultate bacallario.* Dudum fidedigna relatione percepto quod tu adeo in sacre theologie facultate,

gratia tibi assistente divina, profeceras quod merito reputabaris ydoneus ad honorem magisterii recipiendum in ipso, dilecto filio cancellario ecclesie Parisiensis per nostras certi tenoris litteras dedisse meminimus in mandatis ut si esset ita, non obstante quod aliqui bacallarii in facultate predicta te ordine recipiendi magisterium hujusmodi prederent, te ad statum ejusdem magisterii promoveret, sicut in eisdem litteris plenius continetur. Sane cum sicut nuper pro parte tua fuit propositum coram nobis, illi qui promoventur ad statum predictum certum prestare juramentum prestari solitum in promotione hujusmodi teneantur, tuque illud prestare, monasterii Sancti Dionisii in Francia ordinis sancti Benedicti Parisiensis diocesis cujus existis monachus seu ejusdem ordinis statutis et consuetudinibus contrariis obstantibus, licite nequeas absque dilecti filii .. abbatis ejusdem monasterii licencia speciali, nos nolentes quod propter hoc tua promotio ad statum predictum, si alias juxta litterarum predictarum seriem fieri valeat, retardetur, tuis supplicationibus inclinati tibi ut predictis statutis et consuetudinibus nequaquam obstantibus, juramentum [predictum] etiam absque licencia dicti abbatis speciali prestare ac alia omnia et singula que circa receptionem predicti magisterii per promotos ad illud fieri consueverunt et debent, alias tamen licita et honesta, licite facere valeas plenam et liberam auctoritate apostolica licenciam tenore presentium elargimur. Nulli ergo etc... Datum Avinione, nonis julii, anno decimo septimo. »

5196

7 juillet 1333.

Aymonem, comitem Sabaudiae hortatur ut, treugis inter eum et Guigonem dalfinum Viennensem initis, ab omni offensione usque ad nuntiorum apostolicorum adventum abstineat. (REG. 117, fol. 60, c. 333).

« *Aymoni, comiti Sabaudie.* Percepimus cum gaudio treugas inter te et dilectum filium magnificum virum Guigonem dalfinum Viennensem usque ad certi temporis spacium fuisse indictas, sperantes quod, faciente pacis Actore, sic infra dicti temporis spacium vestros ad pacis bonum habilitasset animos quod pax a cunctis desiderata fidelibus sequeretur. Noviter autem displicenter nimis audivimus quod, pacis emulo procurante, ad guerre discrimina vos paratis. Sane quia nos, more pii patris quem non

pretereunt incomoda filiorum, pro vitandis guerrarum periculis que faciliter nequeunt numerari ac pacis bonis innumeris procurandis que ipsam solita sunt communicare (1) disposuimus interponere partes nostras, ad que procuranda jam personas ad hoc oportunas ut credimus neutrique parti suspectas duximus eligendas, que se cum acceleratione disponunt et preparant ad partes illas accedere. Pro premissis, si Deus annuerit, immo verius procurandis, magnificentiam tuam hortamur in Domino et rogamus attente quatinus guerrarum incomodis consideratis provide et pacis commodis diligenter attentis, ab omni offensione usque ad eorum adventum quem speramus futurum usque ad octo dierum spacium omnino velit tua prudentia abstinere eorumque salutaribus monitis tuum animum inclinare. Datum nonis julii, anno decimo septimo.

In eundem modum Guigoni, dalphino Viennensi. »

5197

Avignon, 15 juillet 1333.

Guillelmo de Engolisma indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 89 vº, c. 457; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 60749).

« *Nobili viro Guillelmo de Engolisma, Caturcensis diocesis.* Sincere devotionis integritas — Datum Avinione, idibus julii, anno decimo septimo. »

5198

Avignon, 16 juillet 1333.

Armando, archiepiscopo Aquensi, et Alberto, episcopo Mimatensi, mandat ut Aymonem, Sabaudiae comitem, et Guigonem, dalphinum Viennensem ad pacem inter eos reformandam inducent. (REG. 117, fol. 57, c. 317).

« *Venerabilibus fratribus Armando, archiepiscopo Aquensi, et Alberto, episcopo Mimatensi.* Scimus quod hostis pacis caritatis emulus et humani generis inimicus, tam inter quondam Amedeum, comitem, dilecti filii nobilis viri Aymonis, comitis Sabaudie, et quondam Johannem dalphinum Viennensem, dilecti filii nobilis viri Guigonis, dalphini Viennensis, genitores et predecessores, quam inter eosdem Aymonem et Guigonem, zizaniarum jecit semina, que adeo perniciosam excreverunt in segetem, quod utrique parti dispendia varia spiritualia

(1) Reg. : *comunicari*.

et temporalia intulerunt.. Et licet nos ad semina hujusmodi extirpanda tam tempore Amadei et Johannis predictorum ac quondam Eduardi, Sabaudie comitis, ejusdem Amedei filii et predecessoris immediati prefati Aymonis comitis dum viverent, quam tempore Aymonis comitis et Guigonis dalphini predictorum, solennes ad eorum presenciam propterea destinando nuncios, sepius curaverimus sedulam diligentiam adhibere, nostro tamen frustrati desiderio hoc nequivimus obtinere, ymmo idem Aymo, comes, et Guigo dalphinus, hostis predicti perniciosis acquiescendo suasionibus, sicut displicenter nimis accepimus, ad offensiones mutuas presencialiter se disponunt. Et quamvis, eorum attenta duricia in hac parte, videretur quod ab hortationibus ces[s]are circa hec ulterius deberemus, adherentes tamen cujusdam Sapientis consilio sic dicentis: « Cumque mones aliquem, nec se velit ipse moneri, si tibi sit carus, noli desistere ceptis », a pace inter eos procuranda cessare non intendimus, sed potius studiosam diligenciam adhibere. Hinc est quod vobis, de quorum prudentia et experientia fiduciam in Domino gerimus pleniorum quosque dicte pacis supponimus fervidos zelatores, per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus vos, ad eorundem comitis et dalphini presenciam et partes illas e vestigio conferentes, ipsos eorumque sequaces, valitores et adherentes super hiis, per vos vel alios prout expedire videritis, ad pacis reformationem mutue inducat. Et quia, durantibus congressibus eorundem, non possent sicut oporteret efficaciter que pacis sunt procurari, eos ante omnia inducere ad treugas competentes aliquas invicem ineundas, quibus durantibus tam vos quam ipsi possitis circa pacem eandem reformandam intendere, salubrius procuretis; quas si inire curaverint, eas auctoritate nostra confirmandi ac penis et sentenciis de quibus expedire credideritis vallandi ac etiam roborandi, necnon dissolvendi revocandi, vacuandi (1) et irritandi; quasvis colligationes, pactiones, societates, confederationes et ligas inter quoscumque, occasione discordie hujusmodi nutriende factas quomodolibet seu initas ac penas adjectas et juramenta super eis prestita, cum juramentum vinculum iniquitatis esse non debeat, relaxandi, et alia universa et singula que circa premissa oportuna fuerint gerendi, faciendi et exercendi, fraternitati vestre plenam concedimus tenore

(1) Reg. : *vacacuandi*.

presentium facultatem. Datum Avinione, XVII kalendas augusti, anno decimo septimo.»

5199

Avignon, 16 juillet 1333.

Eisdem de eadem pace scribit eisque inferendi poenas contra infringentes treugas potestatem concedit. (REG. 117, fol. 57 vº, c. 318).

« Eisdem [Armando, archiepiscopo Aquensi, et Alberto episcopo Mimatensi]. Scimus etc.. ut supra usque : diligenciam adhibere. Hinc est quod vos de quorum prudentia et experientia fiduciam in Domino gerimus pleniorum quosque dicte pacis supponimus fervidos zelatores ad predictorum comitis et dalfini presenciam partesque illas propterea destinantes, vobis per alias nostras litteras [mandantes] ut ipsos eorumque sequaces, valitores, adherentes super hiis per vos vel alios ut expedire videretis ad pacis reformationem mutue inducere curaretis. Et quia congressibus eorundem durantibus non possent sicut oporteret que pacis sunt procurari, eos ante omnia eos (*sic*) etiam inducere ad treugas competentes aliquas invicem iniendas quibus durantibus tam vos quam ipsi circa pacem eandem salubrius intendere valeretur providimus committendum. Sane, si quod absit ipsi super pacis reformatione predicte vel indicendis treugis acquiescere vestris monitis recusarent, ut, ne in dampnum rei publice ac animarum et corporum dispendium ad congressus huiusmodi procedatur, treugas que pacis representent imaginem inter ipsos comitem et dalphinum ac ipsorum et cujuslibet ipsorum valitores, adherentes, sequaces et subditos, auctoritate nostra inducere duraturas usque ad aliquem terminum competentem, de quo vobis videbitur, valeatis, ipsas penes et sententiis de quibus expediens cognoveritis vallando ac etiam roborando, ita tamen quod pene et sententie huiusmodi, postquam treuge ipse per vos indite ac publicate fuerint, sic illum vel illos ex dissidentibus ipsis eas non servantibus vel infringentibus treugas afficiant, quod alium vel alios eas observantes vel observare paratos in aliquo non contingant, fraternitati vestre plenam concedimus tenore presentium potestatem. Datum ut supra [XVII kalendas augusti, anno septimo decimo].»

5200

Avignon, 17 juillet 1333.

Florae, uxori Petri Thomae, militis, indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 89 vº, p. c. 457).

« Item in e. m. ut in proxima (1) nobili mulieri Flore, uxori dilecti filii nobilis viri Petri Thome, militis, Nemausensis diocesis, verbis competentibus mutatis. Datum Avinione, XVI kalendas augusti, anno decimo septimo.»

5201

20 juillet 1333.

Aymoni comiti Sabaudiae ut consiliis Armandi archiepiscopi Aquensis, et Alberti, episcopi Mimatensis, nuntiorum apostolicorum, pro pace cum Guigone dalfino Viennensi facienda acquiescat. (REG. 117, fol. 60, c. 334).

« Eadem comiti Sabaudie. Dum pacis commoda consideranter attendimus ac dissensionum discrimina consideramus attente, profecto illam inter omnes fideles vigere cupimus et hanc (*sic*) omnibus exulare. Sane quia jam diu est inter tuos ex una parte et et (*sic*) dilecti filii nobilis viri Guigonis dalfini Viennensis progenitores ex altera jecit hostis pacis dissensionum semina que perniciosam prodixerunt segetem nec producere, quod dolentes referimus, adhuc cessant, nos lapsus rerum qui utrique inde proveniunt necnon strages corporum et animarum potius deploranda pericula diligencius attendentes, nobilitatem tuam hortamur in Domino attentius et rogamus quatinus, premissa considerans diligenter, tam tue quam per hoc innumeris exponis periculis quam proximorum tuorum animabus quas habes sicut tuam diligere miserando, ad pacem inter te ac eundem delfinum reformandam et observandam inviolabiliter tuum habiles animum et inclines; et quia vox viva fortius quam mortua imprimere consuevit, ad hec procuranda venerabiles fratres nostros Armandum archiepiscopum Aquensem et Albertum episcopum Mimatensem ad tuam et ejusdem dalphini presenciam velut pacis angelos destinamus, nostris precibus et exhortationibus subjungentes ut eorum exhortationibus salubribus taliter acquiescas quod ad illa provenire merearis gaudia que Sapiens hiis qui pacis ineunt consilia repromittit.

(1) Cf. n. 5197.

In eundem modum dicto dalfino. Datum XIII kalendas augusti, anno decimo septimo.»

5202

20 juillet 1333. (1)

Ademaro de Pictavia super eodem, ut praefatis nuntiis assistat. (REG. 117, fol. 60, c. 335).

« *Ademaro de Pictavia*. Dum pacis commoda etc... Quocirca nobilitatem tuam rogamus attentius et hortamur quatinus eisdem archiepiscopo et episcopo favoribus et consiliis opportunis assistens eundem dalfinum ad premissa efficaciter inducere non postponas.

In e. m. Amedeo de Pictavia, domino Taulinhanii.

In e. m. Guillelmo, principi Aurasicensi.

In e. m. Agouto de Baucio, familiari nostro.

In e. m. Ludovico de Sabaudia, domino Vaudi, mutato ubi dicitur : « eundem dalfinum », eundem comitem.

In e. m. cum eadem mutacione Philippo de Sabaudia, domino Taurinii.

In e. m. cum eadem mutatione Radulpho, domino Novicatri.

In e. m. cum eadem mutacione, Amedeo, comiti Gebennensi.

In e. m. cum eadem mutacione Eduardo, domino Bellijoci.»

5203

20 juillet 1333.

Bertrando, archiepiscopo Viennensi, super eodem ut eisdem nuntiis assistat. (REG. 117, fol. 60 vº, c. 336).

« *Bertrando, archiepiscopo Viennensi*. Dum pacis commoda — Datum in omnibus ut supra [XIII kalendas augusti, anno decimo septimo].

In e. m. Guillelmo, archiepiscopo Lugdunensi.

In e. m. Bertrando, archiepiscopo Tarantasiensi.

In e. m. Aymoni, episcopo Mauriani. Datum ut supra.»

5204

21 juillet 1333.

Regi Franciae Johannem dalphinum Alverniae, qui in curia regia quaedam negotia expedire habet, commendat. (REG. 117, fol. 114 vº, c. 579).

« ..*regi Francie*. Cum dilectus filius nobilis vir Johannes, dalphinus Arvernie, quedam habeat sua negotia in curia regia expedire, tam ipsum quam ipsius negotia benivolencie regie propensius commendamus. Datum XII kalendas augusti, anno decimo septimo.»

5205

22 juillet 1333.

Regi Siciliae ut ad passagium ordinandum cum rege Franciae ad Curiam veniat. (REG. 117, fol. 148, c. 746).

« *Regi Siciliae*. Novit excellentia regia quomodo carissimus in Christo filius noster Philippus rex Francie illustris jam diu est procuravit indici contra detentores terre promissionis passagium generale super quo ita sedule institit quod videtur quasi omnino dispositum ad complendum. Et quia in ipso passagio multa erunt disponenda super quibus idem rex tuum, fili carissime, desiderat consilium, quod satis posset habiliter fieri si ad partes istas contingeret te transferre, roget rex ipse tuam excellenciam ut, si com[m]ode posset fieri, hoc digneris implere. Et quia speramus in Domino quod tua regalis presencia nedum pro illo negotio quod inter alios mundi principes multipliciter te contingat, sed etiam quoad multa alia utrique expediencia posset esse multipliciter oportuna, videretur nobis expediens, si hoc paterentur regia negotia et absque regni posset periculo fieri, quod tua magnificencia se regiis desideriis coaptaret. Et si forsan ad presens propter adventum carissimi in Christo filii nostri Caroli, regis Ungarie illustris, non posset fieri, quod hoc cum primum se offerret oportunitas adimplere deberes. Gratia Domini Nostri Jesu Christi cor tuum ad sua beneplacita dirigat et protegat ab adversis Datum XI kalendas augusti, anno decimo septimo.»

(1) Date des actes précédents et suivants.

5206

Avignon, 23 juillet 1333.

Universis personis ecclesiasticis ut Armando, archiepiscopo Aquensi, et Alberto, episcopo Mimatensi, pro concordia inter Aymonem, comitem Sabaudiae, et Guigonem, dalfinum Viennensem, procuranda nuntiis destinatis, de pecuniis necessariis, scilicet dicto archiepiscopo de sex libris turonensium parvorum, et dicto episcopo de quatuor libris ejusdem monete diebus singulis provideant. (REG. 117, fol. 73, c. 396).

« Venerabilibus fratribus archiepiscopis, episcopis et dilectis filiis electis, abbatibus, prioribus, decanis, prepositis, archidiaconis, archipresbiteris, rectoribus et aliis ecclesiarum prelati ipsorumque vices gerentibus, capitulis quoque, conventibus ceterisque personis ecclesiasticis secularibus et regularibus, exemptis et non exemptis, Cisterciensis, Cluniacensis, Premostratensis, Grandimontensis, sanctorum Benedicti et Augustini et aliorum ordinum ac domorum Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani, Beate Marie Theutonicorum, Calatravensis et Humiliatorum magistris, prioribus et preceptoribus vel eorum locatenentibus ad quos presentes littere pervenerint. Cum pro pacis concordia inter dilectos filios nobiles viros Aymonem Sabaudie comitem ex parte una, et Guigonem dalfinum Viennensem ex altera dissidentes periculose nimium procuranda, venerabiles fratres nostros Armandum archiepiscopum Aquensem et Albertum episcopum Mimatensem, Apostolice Sedis nuncios, ad eorundem comitis et dalfini presenciam partesque illas providerimus destinandos, universitatem vestram rogamus et monemus et hortamur attente, vobis nichilominus per apostolica scripta mandantes quatinus prefatos archiepiscopum et episcopum cum familiis et rebus suis cum per partes et loca vestra transitum fecerint benigne recipientes et honorificencia debita pertractantes, eis vel eorum nunciis pro suis expensis necessariis, videlicet dicto archiepiscopo in sex libris turonensium parvorum et dicto episcopo in quatuor libris dicte monete pro diebus singulis liberaliter providere curetis, quas tamen ipsi archiepiscopus et episcopus possint dividere inter plures pro suarum viribus facultatum quando et qualiter sibi videbitur expedire, non obstante si vobis aut vestrum aliquibus comuniter vel divisim a Sede sit indultum predicta quod ad provisionem seu subventionem quancumque alicujus minime teneamini, quodque ad id non possitis compelli per litteras apostolicas

non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, aut qualibet alia dicte Sedis indulgentia generali vel speciali cujuscumque tenoris existat, per quem effectus presentium impediri posset quomodolibet vel differri. Alioquin sententiam quam ipsi archiepiscopus et episcopus rite tulerint in rebelles ratam habebimus et faciemus, actore Domino, usque ad satisfactionem condignam appellatione postposita inviolabiliter observari. Datum Avinione, X kalendas augusti, arno decimo septimo. »

5207

Avignon, 26 juillet 1333.

Philippum regem Franciae capitaneum generalem totius exercitus ultramarinii passagii Terrae Sanctae constituit et regnum Franciae terrasque illorum qui cum eodem rege transfretabunt durante ipso negotio sub sua protectione suscipit, nonnulla de concessione indulgentiarum et subsidii declarando. (REG. 104, fol. 3, c. 7 ; — ARCH. NAT., L 304, n. 67 (copie) ; — Jean XXII, *Lettres communes*, t. XII, n. 61202).

« Johannes episcopus servus servorum Dei carissimo in Christo filio Philippo regi Francie illustri, salutem et apostolicam benedictionem. Ad liberationem Terre Sancte totis affectibus aspirantes circa ea libenter intendimus per que id Deo propicio valeat provenire, hiisque nimirum occurrimus per que posset dilate nimium et plurimum desiderate liberationis jamdicte prosecutio impediri. Cum igitur, fili carissime, ultramarinum generale passagium ad supplicem precum tuarum instantiam nuper de fratrum nostrorum consilio indicendum duxerimus, et te illius ac totius exercitus christiani qui auctore Domino transfretabit in ipso rectorem constituerimus et capitaneum generalem, tuique procuratores et nuncii ad hec per tuas patentes litteras coram nobis et eisdem fratribus exhibitas plenum et speciale mandatum habentes pro te ac tuo nomine idem passagium, necnon capitaneatum generalem et rectoriam illius assumpserint, et prout poterant ex eodem mandato pro te et in tuam animam corporale prestiterint juramentum quod tu in assignato per nos ad hoc termino arripies iter ejusdem passagii, illudque deinde realiter et personaliter prosequeris, justo ac legitimo impedimento cessante, sub certis tamen conditionibus modis et formis contentis in tuis

predictis et nostris aliis litteris super dicti passagii indictione confectis, prout hec omnia in predictis nostris litteris serius continentur, ut idem passagium eo liberiori animo prosequaris quo regnum tuum et terras illorum qui tecum transfretaverint in ipso passagio majori favore Sedis Apostolice sentias communita, tuis postulationibus benignius annuentes, regnum predictum ac terras eorum qui tecum in dicte Terre Sancte subsidium transfretabunt quamdiu in huiusmodi sancti negotii prosecutione fueritis, sub beati Petri et nostra protectione spirituali suscipimus, districtius inhibentes ne quis te aut alios supradictos contra huiusmodi protectionis nostre tenorem in eisdem regno et terris turbare, molestare, aut tibi vel eis molestiam inferre presumant. Nos enim in omnes qui contra inhibitionem nostram huiusmodi facere vel venire temptaverint, excommunicationis sententiam promulgamus, absolutionem eorum qui sententiam eandem incurrerint soli Romano pontifici reservantes. Insuper in huiusmodi sancti negotii ac tui et regni predicti favorem et gratiam ampliorem tuis devotis precibus grato concurrentes assensu, apostolica auctoritate concedimus quod si, postquam tu iter arripueris pro dicto passagio prosequendo et ipsius prosecutione durante, contra te et regnum predictum in tuam injuriam, guerram moveri contingat, quia ex guerra huiusmodi nisi celeriter occurreretur, eidem posset huiusmodi sancti negotii prosecutio impediri, ideoque non solum in tuam sed Dei injuriam et in Terre predictae ac totius christianitatis jacturam permaximam guerra huiusmodi posset verisimiliter redundare, quicumque personaliter vel alias ad defensionem regni predicti auxilium suum hoc casu impenderint illam indulgentiam consequantur que subvenientibus Terre Sancte secundum quantitatem subsidii et devotionis affectum in generali consilio est concessa. Ad hec [ut] predictum passagium eo securius et confidentius prosequi valeas quo regnum tuum predictum viris prudentioribus et melioribus commiseris in tui absentia gubernandum, et ut viri notabiles et prudentes eo libentius huiusmodi gubernationem assumant quo ex hoc maiorem se noverint gratiam percepturos, auctoritate concedimus supradicta quod ex illis quos ad ejusdem regni gubernationem assumes duodecim per te ad hoc principaliter deputandi et in eodem regno pro ipsius regimine dicto durante passagio remanentes plenam suorum pecca-

minum, de quibus veraciter corde contriti et ore confessi fuerint, indulgentiam consequantur; de aliis vero centum dumtaxat quos in regno eodem pro illius etiam tuitione et gubernatione dimittes, per modum disponimus infrascriptum, videlicet quod illi ex ipsis qui per crucis assumptionem et votum erunt ad transfretandum astricti, dando in subsidium dicti passagii medietatem ejus quod essent de suo eundo morando et redeundo per annum in ipso passagio expensuri, transfretare nullatenus teneantur et plene indulgentiam consequantur predictam. Ceteri vero de dicto numero qui licet ad transfretandum astricti non sint transfretaverint, tamen nisi ex ordinatione tua pro regni ejusdem tuitione seu regimine remanerent, dando quartam partem eorum que transfretando fuissent, ut de aliis premittitur, expensuri indulgentiam consequantur eandem; declarationem autem dictarum dimidie et quarte partium remanentium huiusmodi relinquimus conscientiis et illas super hoc oneramus. Tuis quoque supplicationibus inclinati, ad instar felicitis recordationis Clementis pape IIII predecessoris nostri, omnibus illis qui pro ejusdem Terre succursu quartam partem reddituum immobilium bonorum suorum hereditariorum, si extimatio bonorum huiusmodi excedat valorem bonorum mobilium eorundem, ac eis qui decimam aut quintamdecimam vel vicesimam partem bonorum suorum mobilium, si bonorum ipsorum mobilium extimatio immobilium bonorum hereditariorum eorundem valorem excedat, tibi contulerunt, illam suorum veniam peccatorum de quibus veraciter corde contriti et ore confessi fuerint elargimur, que dicte Terre succurrentibus in generali concilio est concessa. Per hec autem in dictis casibus nos talem indulgentiam concedere declaramus ut videlicet tibi subsidia conferentes illius indulgentie que in Terre predictae subsidium transfretantibus conceditur in generali concilio sint participes secundum quantitatem subsidii quod impendent et devotionis eorum affectum, sicut illis qui alias ad subventionem Terre prefate de bonis suis congrue subministrant, participatio huiusmodi concessa in dicto concilio reperitur. Nostre autem intentionis existit quod tota illa pecunia que collecta fuerit de premissis et quibuslibet aliis subsidiis pro huiusmodi passagio tue serenitati concessis et etiam concedendis cum pro ipsius Terre Sancte subsidio concessa fore noscantur, in huiusmodi subsidium et non in usus alios

ntegraliter convertatur. Nulli ergo omnino etc... Si quis autem... Datum Avinione, VII kalendas augusti, anno decimo septimo.»

5208

Avignon, 26 juillet 1334.

Personis ecclesiasticis quae generale passagium ultramarinum assumendae sunt concedit ut redditus beneficiorum ecclesiasticorum ad firmam dare possint. (REG. 104, fol. 3 vº, c. 8; — ARCH. NAT., L 304, n. 65 (vidimus); — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 61203).

«*Ad futuram rei memoriam.* Ad liberandum Terram Sanctam de manibus hostium perfidorum ferventibus desideriis aspirantes ea libenter concedimus que ad id fore profutura speramus. Cum igitur ad supplicem instantiam carissimi in Christo filii nostri Philippi regis Francie illustris ultramarinum generale passagium nuper de consilio fratrum nostrorum duxerimus indicendum et rex ipse illud assumpserit in persona propria manumque forti et corde humili prosequendum, ut infrascripte persone ecclesiastice que debita obtenta licentia in hujusmodi passagio transfretabunt eo commodius et diucius prosecutioni ejusdem passagii possint insistere quo potioribus gratiis fuerint communitae, presentium auctoritate concedimus ut archiepiscopi, episcopi, abbates et alii monasteriorum et ecclesiarum collegiatarum principales prelati, necnon et illi qui in ecclesiis cathedralibus majorem locum post archiepiscopum vel episcopum obtinebunt ut premittitur transfretantes fructus et redditus ecclesiarum, monasteriorum et dignitatum suarum, proventus tamen curiarum suarum exceptis, pro uno anno a tempore arrepti itineris computando, ceterae vero persone ecclesiastice fructus et redditus beneficiorum suorum usque ad triennium a dicto tempore numerandum dare possint ad firmam, proviso quod ecclesie, monasteria, dignitates et alia beneficia hujusmodi debitis interim obsequiis non fraudentur et quod archiepiscopi, episcopi, abbates et alii supradicti pecuniam quam ex hujusmodi firmis habebunt in usus alios quam dicti passagii non convertant, beneficio etiam constitutionis nostre que incipit «*Suscepti regiminis*» si ipsos vel eorum aliquem medio tempore contingeret cedere vel decedere ipsorum successoribus reservato. Concedimus insuper ut archiepiscopi, episcopi, abbates

et alii ad quos de jure vel consuetudine visitatio et procurationum perceptio seu sine visitatione procuraciones recipere pertinere noscuntur qui debita obtenta licentia transfretabunt, possint a tempore arrepti itineris computando quamdiu prosecutioni passagii personaliter institerint easdem procuraciones moderatas tamen percipere in pecunia numerata, personis et locis a quibus procuraciones hujusmodi ratione visitationis debentur per viros ydoneos visitatis. Archiepiscopis quoque, episcopis et aliis supradictis qui expresse vel tacite voverint transfretare concedimus ut per annum ante arreptionem itineris possint easdem procuraciones per modum recipere suprascriptum, sic tamen quod si eos a transfretando impediri contingat, illud quod ex dictis procuracionibus receperint debeant in subsidium dicti passagii deputandis per Sedem Apostolicam collectoribus assignare. A solutione autem procuracionum hujusmodi illos eximimus qui obtenta debita licentia expresse vel tacite voverunt personaliter transfretare. Si tamen iter non arripuerint ipsum passagium personaliter prosequendo ad solutionem procuracionum hujusmodi teneantur dummodo [loci et persone] in casibus in quibus procuratio ut prefertur ratione visitationis debetur extiterint visitati. Verum quia per hoc quod pro dicto passagio generalem crucis predicationem et concessionem ejusdem quibuscunque commisimus aut imposterum commitemus, prelatis aut ceteris personis ecclesiasticis non intelligimus datam esse licentiam in eodem passagio transfretandi, ne propterea de potestate concedendi hujusmodi licentiam apud aliquos dubitetur, auctoritate presentium ordinamus quod nulli patriarche, archiepiscopo, episcopo vel abbati per alium quam per Sedem Apostolicam concedi possit licentia supradicta, quodque aliis personis ecclesiasticis diocesum eorum exemptis apostolica non exemptis eadem vel ordinaria auctoritatibus, illis videlicet de quibus viderint expedire, necnon abbates exempti subditis suis exemptis qui abbates non fuerint libere valeant hujusmodi licentiam impertiri. Nos quoque parati erimus illis quorum transitus videbitur negocio Terre Sancte accomodus et non nimis gravis ecclesiis suis aut monasteriis licentiam concedere supradictam. Nulli ergo etc. nostrarum concessionum exemptionis et ordinationis infringere etc. Datum Avinione, VII kalendas augusti, anno decimo septimo.»

5209

Avignon, 26 juillet 1333.

Episcopo Parisiensi, Sancti Dyonisii et Sancti Germani de Pratis abbatibus mandat ut concessionem praedictam per omnia loca ecclesiastica regni Franciae solempniter publicent. (REG. 104, fol. 4, c. 9; — ARCH. NAT., L 304, n. 66 (vidimus); — *Jean XXII, Lettres communes*, n. 61204).

«*Venerabili fratri .. episcopo Parisiensi et dilectis filiis .. Sancti Dyonisii Parisiensis diocesis ac.. Sancti Germani de Pratis juxta Parisius monasteriorum abbatibus salutem.* Ad liberandam Terram Sanctam de manibus hostium perfidorum ferventibus desideriis etc... ut in proxima superiori que incipit : « ad futuram rei memoriam » usque « quo potioribus gratiis fuerint communitate », litterarum nostrarum auctoritate concessimus ut archiepiscopi, episcopi, abbates etc... usque « ipsorum successoribus reservato ». Concessimus insuper ut archiepiscopi, episcopi, abbates et alii ad quos de jure vel consuetudine visitatio etc... usque « qui expresse vel tacite voverint transfretare » concessimus ut per annum ante arreptionem itineris possint easdem procuraciones etc... usque « a solutione autem procuracionum hujusmodi illos exemimus qui obtenta debita licentia etc... usque aut imposterum commitemus » prelati aut ceteris personis ecclesiasticis non intelleximus datam esse licentiam in eodem passagio transfretandi ne propterea de potestate concedendi hujusmodi licentiam apud aliquos dubitetur, auctoritate earundem litterarum nostrarum ordinavimus quod nulli patriarche, archiepiscopo, episcopo vel abbati per alium quam per Sedem etc... usque « licentiam concedere supradictam. » Quocirca discretionem vestre per apostolica scripta mandamus quatinus vos vel duo aut unus vestrum per vos vel per alium seu alios concessionem, exemptionem et ordinationem predictas et omnia premissa in dictis litteris nostris contenta per omnes ecclesias et ecclesiastica loca civitatum, diocesum et provinciarum in regno Francie consistentium de quibus ac quando et quotiens expedire videritis solempniter publicantes, illa universa et singula auctoritate predicta a personis quibuscumque quas hujusmodi concessionem, exemptio et ordinatio ac alia premissa in predictis contenta litteris quoquomodo contingunt vel contingent in antea, sive ad quas predictae litterae et contenta in eis quoquolibet se extendunt vel

extendi poterunt faciatis inconcusse ac integraliter observari, contradictores auctoritate nostra appellatione postposita compescendo, non obstantibus quibuscumque privilegiis, indulgentiis et litteris apostolicis generalibus vel specialibus quorumcumque tenorum existant, aliquibus communiter vel divisim sub quacumque forma vel expressione verborum ab Apostolica Sede concessis, de quibus quorumque tenoribus ac eorum personis locis ordinibus et nominibus propriis specialem in nostris litteris oporteat fieri mentionem, et per que presentibus non expressa vel totaliter non inserta hujusmodi vestre jurisdictionis explicatio in hac parte posset quomodolibet impediri, ac felicitis recordationis Innocentii III et Gregorii X contrariis necnon Bonifacii VIII Romanorum pontificum predecessorum nostrorum qua cavetur ne aliquis extra suam civitatem vel diocesim nisi in certis exceptis casibus et in illis ultra unam dietam a fine sue diocesis ad iudicium evocetur, seu ne iudices a Sede deputati predicta extra civitatem et diocesim in quibus deputati fuerint contra quoscunque procedere sive alii vel aliis vices suas committere aut aliquos ultra unam dietam a fine diocesum eorundem trahere presumant et aliis quibuscunque constitutionibus a predecessoribus nostris Romanis pontificibus tam de iudiciis delegatis quam personis ultra certum numerum per litteras apostolicas ad iudicium non vocandis aut aliis editis que vestre possent in hac parte jurisdictioni ejusque libero exercitio quomodolibet obviare, seu si aliquibus communiter vel divisim a prefata sit Sede indultum quod excommunicari, suspendi vel interdici vel ultra seu extra certa loca ad iudicium evocari quoquomodo non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Ceterum volumus et apostolica auctoritate decernimus quod quilibet vestrum prosequi valeat articulum etiam per alium inchoatum quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico prepeditus, constitutione qualibet in contrarium edita non obstante. Datum Avinione, VII kalendas augusti, anno decimo septimo.»

5210

Avignon, 26 juillet 1333.

Archiepiscopo Remensi ejusque suffraganeis ut verbum Crucis publice proponant ejusque signum imponant,

(REG. 104, fol.4, c. 10; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 61205 et 61208; — *FAYEN, op. cit.*, t. II, p. 670, n. 3442).

« *Venerabilibus fratribus .. archiepiscopo Remensi ejusque suffraganeis salutem.* Ad commemorandum recentius — Premissis itaque carissimus in Christo filius noster Phylippus rex Franchorum illustris velut christianissimus princeps, clare memorie christianissimorum regum Franchorum antecessorum qui caritatis et devotionis fervore succensi tanquam fideles pugiles et Christi athlete constanter Terre Sancte negotium per retroacta jam tempora cordi specialiter habuerunt illudque fuerunt ferventer et favorabiliter prosecuti vestigia imitando, debita consideratione discussis, volens eidem Redemptori nostro qui eum sublimavit in regem per debitum obsequium in hoc seculo gratitudinem exhibere ac se sibi reddere acceptabilem in excelsis cunctisque fidelibus ad dicte Terre Sancte succursum exemplum prebere ac viam etiam preparare, necnon summum desiderium quod a longo tempore habuit etiam prius quam orthodoxi regni Francie gubernacula suscepisset subveniendi calamitatibus et miseriis dicte Terre ac in ejus subsidium transfretandi cupiens deducere in effectum, per venerabiles fratres nostros Petrum Rothomagensis archiepiscopum, Johannem episcopum Morinensem et dilectos filios magistrum Guidonem Baudecti, decanum ecclesie Parisiensis, et nobiles viros Henricum de Avalgoria et Petrum Trosselli de Castellis dominos, consiliarios, procuratores et nuntios suos ad Sedem Apostolicam pluries destinatos sollicitis et continuis instantiis nobis fecit humiliter supplicari quod pro pleniori dicte Terre succursu passagium generale indicare ac pro illo celebrius et utilius peragendo verbum Crucis cunctis Christi fidelibus cum indulgentiis consuetis predicari mandare ejusque passagii et totius exercitus christiani qui in illo inspirante Domino transfretabit prefatum regem generalem rectorem et capitaneum constituere ac pro hujusmodi faciendo passagio certa concedere subsidia dignaremur. Nos itaque sanctam intentionem ejusdem regis et ferventem compassionis affectum quem ad statum pro dolor ! miserabilem dicte Terre habere dinoscitur multipliciter in Domino commendantes, necnon gaudentes et exultantes in eo sibi gratias et laudes humiliter exolventes quia dignatus est

tam pium tamque salubre propositum regalibus precordiis inspirare, cupientes quoque ut hujusmodi sanctum negotium Deo, cujus agitur causa, favente felicibus prosperetur eventibus et votivis proficiat incrementis, super hiis per nos cum eisdem nostris fratribus matura et diligenti deliberatione prehabita suis piis sanctis annuentes affectibus et supplicationibus inclinati, ad honorem Omnipotentis Dei, exaltationem et dilatationem catholice fidei, cunctorum fidelium animarum profectum, liberationem Terre ac exterminium hostium predictorum eisdem nuntiis et procuratoribus necnon prelatorum in curia Romana existentium et aliorum fidelium multitudine copiosa presentibus, auctoritate apostolica de dictorum fratrum consilio passagium generale ad Terram ipsam indiximus, ac prefatum regem ipsius et totius exercitus christiani qui transfretabit in illo rectorem constituimus et capitaneum generalem, et nichilominus per nostras litteras verbum Crucis cum certis gratiis et indulgentiis cunctis Christi fidelibus predicari mandavimus, ac per universas mundi partes decimam ecclesiasticorum reddituum imposuimus sexannalem, colligendam sub certis modis et formis ac in utilitatem dicti passagii, Terre Sancte subsidium et alias contra infideles ac inimicos fidei convertendam, necnon quedam alia subsidia pro ipso passagio fieri per alias nostras litteras ordinavimus et levare que in eisdem nostris litteris plene et particulariter exprimuntur; dictique procuratores et nuntii regis ejusdem ad hoc per ipsius patentes litteras coram nobis et fratribus nostris per ipsos exhibitas ad hoc sufficiens et speciale mandatum habentes pro rege ipso et ejus nomine in nostra, fratrum nostrorum et aliorum predictorum presencia ipsum passagium per nos ut prefertur indictum ilico assumpserunt et capitaneatum ac rectoriam illius et dicti exercitus acceptarunt, et in animam dicti regis prout poterunt ex eodem mandato tactis sacrosanctis evangeliiis juraverunt quod ipse rex in kalendis augusti que erunt anno Domini millesimo trecentesimo tricesimo sexto, quas tam eidem regi quam ceteris cruce signatis et cruce signandis pro termino ad transfretandum in dicto passagio duximus assignandas, iter arripiet dicti passagii illudque deinde prosequetur realiter et personaliter justo ac legitimo impedimento cessante, sub certis tamen conditionibus, modis et formis in aliis nostris litteris inde confectis serio-

sus annotatis; quodque idem rex non accipiet nec accipi scienter faciet nec etiam consentiet quod alius aliquid accipiat de decima et aliis subsidiis per alias litteras nostras sibi concessis ut in usus alios quam in utilitatem dicti passagii convertantur, nec ea in usus alios convertet nec converti scienter a quovis alio patietur; et quod si forsitan aliquid de predictis pro usibus aliis a se vel aliis contingeret accipi casu aliquo vel converti, illud cum hoc ad suam notitiam venerit in eorum manibus sine morosa dilatione reponi et restitui faciet ad quos secundum ordinationem nostram super hoc per alias litteras nostras factam conservatio talium pertinebit, ad quod etiam heredes et successores suos constringi voluit et etiam obligari sicut in dictis suis litteris est insertum. Et nichilominus dicti procuratores et nuntii a dilecto filio nobili viro Johanne de Frantia, dicti regis primogenito, duce Normannie, ad hoc per ipsius patentes litteras coram nobis et fratribus nostris exhibitas sufficiens et speciale mandatum habentes, in nostra fratrum et aliorum predictorum presentia, tactis per eos corporaliter sacrosanctis evangeliiis, pro certitudine pleniori de hujusmodi decima et subsidiis in istius sancti negotii integraliter et non in alios usus quomodolibet convertendis, in ejusdem Johannis animam juraverunt quod ipse Johannes in statu in quo nunc fore dinoscitur seu ad quemcumque statum deveniet in futurum, etiam si ad successionem dicti regni eum devenire contigerit, omnia et singula contenta in regiis et suis litteris memoratis quantum concernunt et tangunt ordinationem eorum que recepta fuerint de decimis et aliis eidem regi pro dicto passagio concessis tenebit et firmiter observabit modo et forma expressis in litteris supradictis, prout hec et multa alia pro decimarum ac subsidiorum ipsorum collectione sollicita custodiaque fideli et plena eorum conversione in utilitatem passagii et dicte terre succursum, necnon pro ipso passagio effectualiter et utiliter fatiendo, et in casu in quo a prosecutione illius regem ipsum quod absit contingeret impediri, de restituendis per ipsum aut heredes et successores suos et in manu Sedis Apostolice reponendis omnibus que de predictis decima et subsidiis recepisset per nos de dictorum fratrum consilio salubriter ordinata, in nostris aliis super hiis confectis litteris plenius explicantur. Sane providere volentes ne dictus rex malitiosis aliquorum suasionibus vel inductionibus a tam sancto proposito quomodo-

libet retrahatur, sub anathematis pena districtius inhibemus ne quis regem ipsum a proposito prosecutionis et perficiendi dictum sanctum passagium malitiose retrahere seu revocare presumat. Et quia nemini venit in dubium decimam et alia subsidia memorata ad tanti prosecutionem negotii non sufficere ipsumque negotium longe majoris subventionis beneficio indigere ac ad illud coadjuvandum cunctorum fidelium grata subsidia existere oportuna, fideles eosdem ad hoc quibusdam spiritualibus munificentis, indulgentis videlicet ac remissionibus providimus invitandos. Quocirca fraternitati vestre de dictorum fratrum consilio per apostolica scripta committimus et mandamus, vos nichilominus obsecrantes per asperionem pretiosi sanguinis Jesu Christi quatinus commemorantes attente statum lugubrem dicte Terre ac provide considerantes quod, cum fidelium suorum regimini vos velut in solitudinis partem assumptos prefecerit Dominus, ad promotionem hujus sancti negotii plus ceteris tenemini, ex officio pastrali tamquam precones fideles et fortes athlete fidei contra predictos perfidos hostes Christi, singuli videlicet vestrum in singulis vestris civitatibus et diocesibus contra predictos blasphemos christiani nominis per vos et alias personas ecclesiasticas seculares et regulares ordinum quoruncumque quos ad hoc ydoneos fore noveritis, cunctis Christi fidelibus juxta datam vobis et eis a Deo prudentiam proponatis publice verbum Crucis, et venerabile signum ejus quibusvis fidelibus illud suscipere devote volentibus quos ad hoc utiles fore credideritis concedatis ipsorumque humeris imponatis, fideles eosdem quos ad audiendam propositionem ipsam quotiens expedierit ad loca ydonea convocare possitis sollicitis exhortationibus et oportunis instanciis inducentes ut suscipientes cum reverentia signum Crucis ipsumque suis cordibus imprimentes contra hostium predictorum perfidiam et ad ejusdem Terre Sancte succursum assurgant viriliter ac negotium ipsum ferventer assumant et ferventius prosequantur. Porro, quia dignus est operarius mercede sua, singulis vestrum et eorum quos ad predicationem Crucis ut dictum est duxeritis assumendos in hoc divino fideliter laborantibus opere, preter mercedem eternam quam merito sperare potestis, quotienscunque populis ad hoc specialiter convocatis proposueritis verbum Crucis unius anni et quadraginta dierum, necnon fidelibus ipsis qui ad verbum

hujusmodi audiendum devote convenerint centum dierum, vere tamen penitentibus et confessis, indulgentiam elargimur. Volumus autem quod omnes qui signum Crucis hujusmodi hactenus in dicte Terre Sancte subsidium receperunt auctoritate apostolica moneatis et inducatibus attente, ac nichilominus si opus fuerit per censuram ecclesiasticam compellatis ut illud, si forte dimiserint, resumentes alacriter votum Domino reddere studeant quod voverunt, dicte Terre subveniendo cum efficacia ut tenentur; et ut cuncti fideles tanto libentius et efficacius premissa prosequi studeant quanto ex suis laboribus potiore gratiam se noverint percepturos, nos de Omnipotentis Dei misericordia et beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus auctoritate confisi ac illa quam nobis Deus licet immeritis ligandi atque solvendi contulit potestate, omnibus Christi fidelibus qui dicto rege hujusmodi passagium personaliter prosequente in ejusdem Terre Sancte succursum ad recuperationem ipsius transfretaverint et laborem hujusmodi in personis propriis subierint et expensis, plenam suorum peccaminum de quibus fuerint veraciter corde contriti et ore confessi veniam indulgemus et in retributionem justorum salutis eterne pollicemur augmentum. Eis autem qui licet in alienis expensis in propriis tamen illuc personis accesserint, et illis similiter qui juxta qualitatem et facultatem suam bellatores ydoneos in expensis propriis destinabunt quamvis personaliter ipsi non vadant, plenam concedimus suorum veniam peccatorum, penitentias quoque omissas seu recte non factas per aliquos ex predictis, nisi peregrinationem aliam aut aliquod pium opus vel restitutionem seu aliam realem prestationem aut erogationem concernerent, eisdem misericorditer remittentes, omnibus ipsis concedimus quod per confessionem generalem peccatorum de quibus memoriam non habuerint, que tamen si de illis in speciali recolerent confiterentur libenter, indulgentiam plenam obtineant taliter confitentes, ita tamen quod si postmodum ad eorum memoriam hujusmodi peccata redierint illa confiteri specialiter teneantur. Eos pretera qui licet non juxta qualitatem seu facultatem suam aliquem tamen seu aliquos bellatores ydoneos ut premititur in subsidium dicte Terre propriis sumptibus destinaverint, vel de suis temporalibus bonis contribuerint ad aliquos destinandos, et illos qui

ad subventionem illius Terre de bonis eisdem (1) congrue ministrabunt prout singulis fuerit divinitus inspiratum, necnon consiliarios testatorum qui testatores eosdem ad subveniendum Terre dicte cum efficacia hortabuntur, ac illos etiam qui pro hujusmodi sancto passagio laborabunt et hactenus laborarunt et alias ad promotionem hujus negotii consilium et auxilium impenderunt seu impenderint oportunum, juxta qualitatem subsidii et devotionis affectum ac mensuram laboris participes esse volumus indulgentie memorate. Ceterum desiderantes hujusmodi sanctum negotium votivo et felici exitu consumari ne fideles ipsi qui habent propositum in isto passagio transfretandi timentes forsitan ex assumptione Crucis vel emissionem voti hujusmodi heredes eorum si eos premori contingeret ad istud passagium obligari ex hoc ab hujusmodi sancto proposito retrahantur, in majorem favorem ejusdem passagii quantum conicere possumus de presenti et ad ejusdem regis instantiam auctoritate concedimus supradicta quod si aliqui pretextu passagii sepefati vovendo vel crucem sumendo intellexerint vel voluerint heredes suos ex hoc nullatenus expresse vel tacite obligari, et infra dimidium annum a voto vel assumptione hujusmodi numerandum coram diocesanis suis vel aliis deputandis ab eis intencionem seu voluntatem suam hujusmodi declararint et per eos non steterint quominus transfretando compleverint votum suum, nec heredes eorum nec bona in aliquo sint vel remaneant obligati, nisi forsitan ipsi cruce signati vel voventes aliquid pro passagio hujusmodi dum viverent recepissent, quo casu ad hoc restituendum illi seu illis cui seu quibus secundum ea que ordinavimus in nostris aliis litteris supradictis circa receptionem, conservationem, distributionem et restitutionem decimarum et aliorum subsidiorum seu alii vel aliis cui seu quibus in casibus in nostra predicta ordinatione non comprehensis erit talium restitutio rationabiliter facienda, sint et remaneant nisi obsistat aliud obligati. Verum ad illos qui jam crucem sumpserunt, vel qui quovismodo ad crucem sumendam seu alias ad transfretandum in dicte Terre subsidium jam obligati existunt, precedentem concessionem extendi nolumus, sed in ipsis statuta canonica observari. Non tamen nostre intentionis existit quod ex hiis que in precedenti clausula

(1) Reg. : *ejusdem*.

proxima continentur aliquis in plus quam antea tenebatur quomodolibet obligetur. Vobis quoque et singulis vestrum necnon et illis quos ad predicationem Crucis huiusmodi assumetis mandamus quod, antequam crucem concedatis eandem cunctis illam recipere volentibus, in vestris predicationibus exponatis ut infra dictum dimidium annum intentionem suam de non obligando heredes eorum, si eam talem habuerint, coram diocesanis predictis vel deputandis ab eis debeant declarare. Quod si infra dictum dimidium annum intentionem suam huiusmodi non duxerint taliter declarandam, heredes eorum ad executionem dictorum assumptionis et voti remanere decernimus obligatos. Rursus illos qui crucem assumpserint vel assumunt aut votum de transfretando in isto passagio emisserint vel emittent, si moriantur antequam iter arripiant, dum tamen pro subsidio dicti passagii tantum dimiserint quantum expensuri fuissent secundum sui status decentiam eundo morando et redeundo per annum, si personaliter transfretassent et quantitatem huiusmodi in vita eorum juxta suas declaraverint conscientias, quas super hoc oneramus, necnon et eos qui post assumptionem seu votum huiusmodi viventes declaraverint plenam indulgentiam obtinere se velle ac dare in dicte Terre subsidium si eos contingeret premori quantum essent per annum eundo personaliter ut de aliis premittitur expensuri, etiam si quantitatem eandem viventes non declaraverint, quo casu quantitas ipsa per legatum Sedis Apostolice vel taliter decedentium ordinarios debeat declarari, plene consequi volumus indulgentiam memoratam, retenta nichilominus Sedis Apostolice potestate quod facultatem declarandi quantitatem predictam possit aliis committere vel transferre in alios si hoc viderit expedire. Volumus insuper quod illi ex cruce signatis seu voventibus supradictis quos de intentione sua non obligandi ut prefertur heredes infra dictum dimidium annum declaratione non facta postea mori contigerit, plenam indulgentiam consequantur, heredes tamen ipsorum et bona ad quantitatem quam illi si transfretassent fuissent per annum ut de aliis predictis expensuri convertendum in dicte Terre subsidium remaneant obligata. Si autem aliqui ex cruce signatis seu voventibus memoratis infra dimidium annum prefatum priusquam declaraverint se velle plenam indulgentiam obtinere ac dare pro dicto passagio quantum essent expensuri

per annum decedant, nullam habeant indulgentiam dictorum assumptionis pretexto seu voti, sed si forsitan aliud dederint pro passagio sepedicto juxta quantitatem subsidii et devotionis affectum, sint participes indulgentie memorate, heredibus et bonis eorum alias in nullo remanentibus obligatis. Circa morientes vero post iter arreptum dicti passagii et bona que tempore mortis eorum habuerint vel habere ordinaverint pro suo passagio faciendo, sic duximus ordinandum videlicet quod in casu in quo heredes taliter decedentium remanserint ad faciendum pro ipsis passagium obligati, ut pote quia priusquam taliter decedentes crucem assumerent transfretare tenebantur ex voto vel quia votum eorum non fuisse personale constabit, seu quia cruce signati huiusmodi vel voventes intentionem suam de non obligandis heredibus infra prefatum dimidium annum per modum non declaraverint supradictum, bona huiusmodi decedentium de quibus per eos dum viverent non fuerit aliter ordinatum penes eorum heredes debeant remanere, ipsique heredes exequi teneantur vota huiusmodi defunctorum, ita videlicet ut vel personaliter juxta status sui decentiam transfretare, vel expensas et subsidia que transfretando fuissent facturi mortui si vixissent mittere in subsidium dicti passagii teneantur ipsique decedentes plene hoc casu indulgentiam habeant suprascriptam. In casibus quoque in quibus heredes post arreptum iter dicti passagii decedentium ad dictam prosecutionem ipsius non remanserint obligati, concedimus quod decedentes huiusmodi plenam indulgentiam consequantur sic tamen quod omnia que tempore mortis eorum habuerint vel se habere ordinaverint pro suo passagio faciundo et de quibus specialiter in vita vel in morte non disposuerint remaneant et cedant in subsidium passagii antedicti, proviso tamen de bonis eisdem familiaribus defunctorum et eis qui cum illis transfretare debebant. Et hoc de bonis huiusmodi taliter passagio applicandis in personis locum habere volumus laicorum. De clericis autem et personis ecclesiasticis sic morientibus ordinamus quod potestas disponendi de bonis eorum in subsidium dicti passagii ad legatum Sedis Apostolice qui cum dicto rege in dicto passagio transfretabit debeat pertinere, rebus ad cultum divinum pertinentibus ut sunt cruces, calices et paramenta et alia similia que ad ecclesias ad quas pertinuerint restitui volumus dumtaxat exceptis. Verum quia dignum

est ut celestis imperatoris obsequiis inherentes prerogativis specialibus et libertatibus sint muniti, universis et singulis qui in dicto passagio transfretabunt ipso rege illud personaliter prosequente auctoritate apostolica concedimus quod ipsi a tempore arrepti itineris usque ad eorum redditum vel obitum a collectis extraordinariis nullo jure scripto vel non scripto debitis sint immunes, quorum etiam personas et bona post Crucem assumptam ex tunc sub beati Petri et nostra protectione suscipimus, statuantes ut sub archiepiscoporum et episcoporum et aliorum prelatorum ecclesie sancte Dei defensione consistant, propriis ad hoc protectoribus specialiter nichilominus deputandis, quodque donec de ipsorum obitu vel redditu certissime cognoscatur integri ab omni violentia et injuria permaneant et quieti, et si quis contra presumpserit censura ecclesiastica compescatur. Si qui vero proficiscentium illuc ad usuras prestandas juramento tenerentur astricti, creditores eorum ut remittant eis hujusmodi juramentum et ab usurarum exactione desistant precipimus eadem distictione compelli; quod si post absolutionem predictam creditores ad solutionem ipsos coegerint, usurarum creditores eosdem ad restitutionem earum simili cogi animaversione dabimus in mandatis. Judeos vero ad remittendas usuras per seculares compelli precipimus potestates et donec illas remiserint ab universis Christi fidelibus per excommunicationis sententiam eis omnino communio denegetur. Ceterum quia cursarii et pirrate nimis impediunt subsidium Terre Sancte capiando et spoliando transfretatores ad illum et redeuntes ab ea, ipsos ut principales adjutores et fautores eorum excommunicationis vinculo curabimus denuo innodare, sub interminatione anathematis inhibendo ne quis scienter cum eis communicet in aliquo venditionis vel emptionis contractu, ac injungendo rectoribus civitatum et locorum suorum ut eos ab hac inquietatione revocent et compescant. Alioquin in personas et terras eorum per ecclesiarum prelatos volumus severitatem ecclesiasticam exerceri. Quia vero ad hoc negotium exercendum est permaxime necessarium ut principes et populi christiani ad invicem astringantur vinculo caritatis et pacis, injungimus ecclesiarum prelatis ut discordantes ad veram pacem reducere studeant aut ad firmam treugam inviolabiliter observandam, et qui acquiescere forte contempserint per excommunicationis in personas

et interdicti sententias in terras certissime compellantur nisi forte tanta fuerit inimicorum malitia quod ipsi non debeant tali pace gaudere. Quod si forsan censuram ecclesiasticam vilipendunt, poterunt non immerito formidare ne per auctoritatem ecclesiasticam contra eos tamquam turbatores negotii crucifixi secularis potentia inducatur. Ut autem hujusmodi sanctum negotium feliciter prosperetur, volumus ut in singulis cathedralibus, collegiatis et parrochialibus ecclesiis singuli trunci concavi ponantur tribus clavibus consignati, prima videlicet penes episcopum loci, secunda penes ecclesie prelatum seu rectorem aut sacerdotem et tertia penes aliquem vite probate laicum conservandis, et in eis fideles ipsi juxta quod Dominus mentibus eorum inspiraverit suas elemosinas deponere in suorum remissionem pecaminum moveantur. Porro desiderantes intense quod hujusmodi negotium optatum sortiatur effectum et ejusdem regis ac aliorum Christi fidelium pia devotio orationum adjuta suffragiis circa prosecutionem dicti negotii efficacius roboretur, auctoritate presentium ordinamus ut in singulis supradictis et aliis etiam regularibus ecclesiis dicti regni qualibet ebdomada semel certa die pronuntianda populo una missa pro libertate dicte Terre de manibus hostium predictorum prefata prosecutione durante cum infrascriptis orationibus solempniter celebretur, ita quod in prima de Trinitate, in secunda de Cruce et in tertia ebdomadis de beata Maria virgine, et sic deinceps misse hujusmodi debeant celebrari nisi forsan id festivitatis alicujus solennitas impediret, quo casu post orationes festi ordine suo semel in ebdomada dicantur orationes hujusmodi ut prefertur. Cunctis quoque fidelibus vere penitentibus et confessis qui durante prosecutione dicti negotii pro ipsius consumatione felici devote ad Dominum preces effunderint, decem dies videlicet singulis diebus quibus oraverint de injunctis eis penitentiis misericorditer relaxamus. Predictae autem orationes sunt iste : « Deus qui admirabili providentia cuncta disponis, te suppliciter exoramus ut Terram quam Unigenitus tuus proprio sanguine consecravit de manibus inimicorum Crucis eripias et eam in christiana religione tuo nomini servire concedas per eundem Dominum Nostrum etc... » Oratio secunda : « Sacrificium, Domine, quod immolamus intende ac propugnatores tuos ab hostium malignitate custodias et in tue protectionis securitate

conserves.» Alia oratio post communionem : « Protector noster aspice Deus et fideles tuos ab hostium defende periculis ut ab omni perturbatione servati libera tibi mente deserviant per Dominum Nostrum.» Verum quia presentes littere nequirent forsitan propter viarum discrimina vel alias vestrum singulis commode presentari, volumus quod per te, frater archiepiscopo, dictarum litterarum transumptum manu scriptum publica tuoque munitum sigillo vobis predictis suffraganeis transmittatur, cui adhiberi volumus per vos velud originalibus plenam fidem. Datum Avinione, VII kalendas augusti, anno decimo septimo.

Archiepiscopo Rothomagensi ejusque suffraganeis super eodem ut supra per totum.

Archiepiscopo Senonensi ejusque suffraganeis super eodem.

Archiepiscopo Turonensi ejusque suffraganeis super eodem.

Archiepiscopo Lugdunensi ejusque suffraganeis super eodem.

Archiepiscopo Bituricensi ejusque suffraganeis super eodem.

Archiepiscopo Tholosano ejusque suffraganeis super eodem.

Archiepiscopo Burdegalensi ejusque suffraganeis super eodem.

Archiepiscopo Auxitano ejusque suffraganeis super eodem.

Archiepiscopo Narbonensi ejusque suffraganeis super eodem.»

5211

Avignon, 26 juillet 1333.

Regi Franciae de decima usque ad sex annos in subsidium Terrae Sanctae imposita. (REG. 104, fol. 7, c. 11; REG. AVIN. 44, fol. 81 v°; ARCH. NAT., L 304, n. 62 (vidimus); — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 61209).

« *Johannes episcopus servus servorum Dei carissimo in Christo filio Philippo, regi Frantie illustri, salutem.* Non absque grandi mentis amaritudine debent cuncti catholice cultores fidei recenti memorie commendare occupationem gemebundam et statum miserabilem Terre Sancte perfidorum Agarenorum hostium crucis Christi affecte blasphemias et injuriis diucius lacessite, in gravem Redemptoris nostri contumeliam et christiani

nomini injuriam et contemptum. Debent etiam tam dolenter quam diligenter attendere quod filia Syon, videlicet Terra ipsa, juxta profete vaticinium «ut umbraculum in vinea et sicut thugurium in cucumerario» noscitur derelicta, quodque urbes et loca sanctissima dicte Terre que Auctor vite Virginis gloriose puerpere partui suoque ortui dignissimo deputavit ac sue passioni et morti delegit exausta fidelibus in solitudinem sunt redacta. O quam dolendum a fidelibus omnibus quod locus Christi sanctificatus presentia blasphemantium Ipsum feda residentia prophanatur! O quam gemendum quod terra in qua genus humanum de vetuste captivitatis jugo liberatum extitit in ignominiosam redacta est servitutem! O quam impropriosum cunctorum christianorum obprobrium quod ubi Dei Filius temporali morte Crucis de perpetue cruciatu mortis ipsos eripuit ibi acerbitate blasphemiarum et contumeliarum orrore jugiter exprobratur, nec hiis babilonici hostis regis Egypti nepharii severitas fera contenta semper, sicut multorum fidedignorum habet relatio, intendit super predictis vulneribus dolorem adicere aliaque loca catholica eidem Terre Sancte viciniore per sue vires nequitie occupare! Premissis itaque, fili carissime, tu velut christianissimus princeps clare memorie christianissimorum regum Frantie antecessorum tuorum, qui caritatis et devotionis fervore succensi tamquam fideles pugiles et Christi athlete constantissimi Terre Sancte negotium per retroacta jam tempora cordi specialiter habuerunt, illudque fuerunt ferventer et favorabiliter prosecuti, vestigia imitando debita consideratione discussis, volens eidem Redemptori nostro qui te sublimavit in regem per debitum obsequium in hoc seculo gratitudinem exhibere ac te sibi reddere acceptabilem in excelsis cunctisque fidelibus ad dicte Terre Sancte succursum exemplum prebere (1) ac viam etiam preparare, necnon summum desiderium quod a longo tempore habuisti, etiam priusquam orthodoxi regni Frantie gubernacula suscepisses, subveniendi calamitatibus et miseriis dicte Terre ac in ejus subsidium transfretandi cupiens deducere in effectum, per venerabiles fratres nostros Petrum Rothomagensis archiepiscopum, Johannem episcopum Morinensem et dilectos filios magistrum Guidonem Baudeti, decanum ecclesie Parisiensis, ac nobiles

(1) Reg. : *plebere*.

viros Henricum de Avalgoria et Petrum Trosselli de Castellis dominos, consiliarios, procuratores et nuntios tuos propter hec ad Sedem Apostolicam per te pluries destinatos sollicitis et continuatis instantiis nobis fecisti humiliter supplicari quod pro efficaciori dicte Terre succursu passagium generale indicare ac pro illo celebrius et utilius peragendo verbum Crucis cunctis Christi fidelibus cum indulgentiis consuetis predicari mandare, ejusdemque passagii et totius exercitus christianique in illo inspirante Domino transfretabit te generalem rectorem et capitaneum constituere ac pro hujusmodi faciendo passagio certa concedere subsidia dignaremur. Nos itaque sanctam intentionem tuam et ferventem compassionis affectum quem ad statum proth dolor! miserabilem dicte Terre habere dinosceris multipliciter in Domino commendantes, necnon gaudentes et exultantes in Eo sibi que laudes et gratias humiliter exolventes, quia dignatus est tam pium tamque salubre propositum regalibus precordiis inspirare, cupientes quoque ut hujusmodi sanctum negotium Deo cujus agitur causa favente felicibus prosperetur eventibus et votivis proficiat incrementis, super hiis per nos cum eisdem nostris fratribus matura et diligenti deliberatione prehabita, tuis piis et sanctis annuente affectibus et supplicationibus inclinati, ad honorem Dei omnipotentis, exaltationem et dilationem catholice fidei, cunctorum fidelium animarum profectum, liberationem Terre prefate ac exterminium hostium predictorum, eisdem nuntiis et procuratoribus necnon prelatorum in curia Romana existentium et aliorum fidelium multitudine copiosa presentibus, auctoritate apostolica de dictorum fratrum consilio passagium generale indiximus ac te ipsius et totius exercitus christiani qui transfretabit in illo rectorem constituimus et capitaneum generale, ac nichilominus per alias nostras inde confectas litteras verbum Crucis cum certis gratiis et indulgentiis cunctis Christi fidelibus mandavimus predicari, dicti quoque procuratores et nuntii tui ad hoc per tuas patentes litteras coram nobis et fratribus nostris exhibitas plenum sufficiens et speciale mandatum habentes pro te ac tuo nomine in nostra fratrum nostrorum et aliorum predictorum presentia ipsum passagium per nos ut prefertur indictum illico assumpserunt et capitaneatum et rectoriam illius et dicti exercitus acceptarunt ac in animam tuam prout poterant ex eodem mandato tactis sacrosanc-

tis evangeliiis juraverunt quod tu in kalendis augusti que erunt anno Domini millesimo trecentesimo tricesimo sexto, quas tam tibi quam ceteris cruce signatis et cruce signandis pro termino ad transfretandum in dicto passagio duximus assignandas, iter arripies dicti passagii illudque deinde realiter et personaliter prosequeris justo ac legitimo impedimento cessante, sub certis tamen conditionibus, modis et formis in aliis nostris super hoc confectis et dictis tuis litteris serius annotatis. Nos igitur attendentes quod tam arduum tamque honerosum negotium innumeris egebit expensis, ac volentes ad honorem Illius qui Terram illam dum genus humanum redemit proprio sanguine consecravit ad subventionem expensarum hujusmodi apponere sollicitis studiis manum apostolice potestatis, premissis omnibus digna consideratione pensatis ac pluribus et diversis temporibus multis tractatibus et deliberationibus cum eisdem fratribus nostris habitis super illis, omnium ecclesiasticorum reddituum et proventuum decimam per universas mundi partes, personis et bonis Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani ac aliorum militarium ordinum et aliis personis ecclesiasticis que obtenta licentia debita in isto sancto passagio personaliter transfretabunt dumtaxat exceptis, usque ad sex annos a data presentium computandos auctoritate apostolica de dictorum fratrum consilio duximus propterea imponendam, singulis annis dicti sexennii in duobus terminis, medietatem videlicet in Purificationis beate Marie virginis et aliam medietatem in nativitate beati Johannis Baptiste festivitatibus exolvendam, ac in dicte Terre Sancte subsidium et alias contra infideles et inimicos fidei convertendam cum modificationibus infrascriptis, videlicet quod in regnis illis et partibus in quibus ad certum tempus hujusmodi decima aliquibus est concessa, finito tempore concessionis hujusmodi decima ipsa per nos imposita in regnis et partibus ipsis colligi debeat et levare per illud tempus dumtaxat quod residuum fuerit de dictis sex annis ab expiratione concessionis ejusdem, ita quod in aliquo casu ipsius decime duplex exactio non concurrat, quodque illi qui cum debita licentia ut premititur transfretaverint a prestatione decime suorum ecclesiasticorum reddituum et proventuum modo qui sequitur sint exempti, videlicet quod decima eorum primi biennii aliorum quam diocesanorum, tam exemptorum quam non exemptorum, penes diocesaneos

eorum, diocesanorum vero penes ecclesiarum suarum cathedralium capitula deponatur in usus eorum si transfretaverint vel in dicte Terre subsidium et alias contra infideles et inimicos fidei si non transfretaverint convertenda. Volumus tamen quod illi apud quos dicta decima deponetur eis a quibus ipsam recipient promittere debeant quod eis cum transfretabunt decimam ipsam reddent, ipseque persone collectoribus dicte decime cavere ydonee teneantur quod in casu in quo transfretare non contingat eosdem, tercii anni decimam exclusa cunctatione qualibet collectoribus ipsis solvent. Quia vero considerato summo tue serenitatis affectu quem ad consummationem et prosecutionem Deo annuente felicem ipsius sancti negotii habere dinosceris, firmam spem gerimus quod idem negotium a tali et tanto principe tam ferventer tamque devote ac fideliter et sub obligationibus tam validis tamque firmis assumptum, cooperante Illius cuius negotium agitur gratia, prosperum et votivum sortietur effectum, ex quibus nedum super gratiis et subsidiis tue celsitudini propterea concedendis nostra quietatur non immerito conscientia, sed ad ea promptius concedenda multipliciter incitatur, considerantes quoque quod, civitatibus et locis aliis quos fideles olim in dicte Terre partibus obtinebant per ipsorum hostium rabiem truculentam vastatis, locus ibidem aliquis ad recipiendum propugnatores fidei protholor ! non remansit, propter quod huiusmodi passagii prosecutio majoribus indiget expensarum profluviiis quam hactenus indigeret, dum civitatibus et locis predictis in statu prosperitatis manentibus et tam ad recreationem utilem quam ad munitionem necessariam recipientibus catholicos bellatores, aliqui progenitores tui et quidam alii principes christiani in ejusdem Terre subsidium transfretarunt, dictam sex annorum decimam videlicet ecclesiasticorum reddituum et proveniuntum regni Francie, etiam si ad ecclesias pertineant que forsam extra regnum predictum existant, necnon Remensem et Lugdunensem dioceses in quantum extra regnum protenduntur predictum, de quibus et prout in dictis regno et diocesibus retroactis temporibus solvi decima consuevit, personis et bonis dicti Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani ac aliorum militarium ordinum ac personis aliis ecclesiasticis que obtenta debita licentia in hoc passagio personaliter transfretabunt dumtaxat exceptis, tibi in auxilium expensarum

huiusmodi negotii auctoritate presentium duximus concedendam in utilitatem dicti passagii Terreque Sancte subsidium seu succursum in modum qui sequitur colligendam, conservandam et etiam convertendam, videlicet quod eadem decima auctoritate Sedis predictae per ordinarios vel collectores ab eis auctoritate apostolica deputandos colligi debeat juxta modum in aliis nostris litteris super hoc ordinariis eisdem directis contentum, quodque pecunia colligenda de dicta decima et aliis subsidiis pro dicto passagio dicteque Terre succursu seu subsidio tibi per alias litteras nostras concessis non thesaurariis tuis sed certis burgensibus ydoneis per te ad receptionem ejusdem pecunie deputandis per ordinarios seu collectores predictos integraliter assignetur, quam iidem burgenses recipere eamque conservare fideliter ac de mandato quatuor prelatorum regni predicti, quorum duo per Sedem Apostolicam, alii vero duo per te, vel duorum ex eis quorum unus per eandem Sedem alter vero per te fuerint deputati ad ipsius passagii commodum dispensare utiliter, necnon prelatis eisdem annis singulis de receptis et expensis computum et rationem debitam reddere teneantur, ipsi quoque prelati quatuor aut duo ex ipsis ut premittitur deputandi ad mandatum seu ordinationem tuam pro dicti passagii preparationibus, provisionibus et commodis, absque eo quod aliquid de predictis in usus alios convertatur, per dictos burgenses solutiones fieri faciant et pecunias liberari. Et ut prelati et receptores predicti commissa sibi fidelius et diligentius exequantur, jurabunt prelati quidem juxta exigentiam status sui, receptores vero super sancta Dei evangelia corporaliter manu tacta, quod ipsi predicta fideliter ad dicti utilitatem passagii facient et complebunt nec aliquid quod de predictis receptum fuerit convertent in usus alios quam dicti passagii nec converti per alios pro posse permittent; quodque si per te ipsis precipi vel mandari contingeret ut de receptis huiusmodi aliquid solverent vel liberarent aut solvi facerent vel etiam liberari quod non videtur eisdem in utilitatem cedere passagii antedicti, iidem prelati seu duo ex ipsis ut premittitur deputandi serenitati tue referent fideliter seu rescribent quid ipsis super hoc videbitur faciendum, ut sic per te possit et debeat ad dicti utilitatem passagii maturius super hoc et commodius provideri. Ordinamus quoque ac volumus quod iidem prelati in venerabilis fratris nostri .. Pariensis episcopi seu vacante

Parisiensi ecclesia in ejusdem ecclesie decani et alicujus seu aliquorum aliorum a tua magnificentia ad hoc si volueris deputandorum presentia, dicti vero burgenses in manibus ipsorum quatuor prelatorum vel duorum ex eis qui fuerint ut premititur deputati dictum prestare habeant juramentum. Si vero hujusmodi sancto pendente negotio contingeret aliquem vel aliquos de dictis prelatis transferri, cedere vel decedere aut alias impediri sic quod non possent supra et infra scriptis vacare, loco illius vel illorum quem vel quos transferri cedere vel decedere aut alias ut predictum impediri contingeret alius seu alii dicti regni prelati per eum vel eos qui translatus, cedentem vel decedentem vel alias impeditum aut translatus, cedentes, decedentes vel alias impeditos deputaverant debeant deputari et etiam subrogari. Rursus si forte, quod absit, contingeret te infra prefatum terminum impedimento perpetuo impediri vel tali quod probabiliter appareret duobus prelatis super hoc per Sedem deputandis predictam quod nec in dicto termino vel alio per Sedem eandem ex causa aliqua forsitan prorogato nec infra spatium etiam septem mensium terminum ipsum immediate sequentium iter dicti passagii posses arripere illudque prosequi ut prefertur, ordinamus et volumus quod, nisi per Sedem predictam super hoc aliud ordinatum extiterit, tam decimam quam subsidia supradicta exigendi seu colligendi per Sedem eandem commissa potestas eo ipso cum modamine infrascripto expiret; quo casu quicquid de decima et subsidiis antedictis penes te, heredes successoresve tuos restaret et in ejusdem passagii preparationibus aut pro eo de mandato tuo juxta ordinationem nostram prefatam non esset expensum, necnon galee et alia quecumque facta, empti vel predicto passagio seu pro eo quomodolibet acquisita de decima et subsidiis memoratis debeant per te seu successores tuos integraliter quatenus fuerint penes te vel successores eosdem quatuor prelatis predictis sine difficultate qualibet assignari. Quantum ad alia vero que tunc collecta non essent de decima et subsidiis supradictis pro preteritis tunc terminis, tu seu heredes et successores tui non remaneatis nec sis in aliquo obligati, sed exigantur illa seu colligantur per dictos ordinarios aut subcollectores eorum et collecta tradantur predictis quatuor prelatis ut premititur deputandis ut in manu eorum Sedis ejusdem nomine conserventur et distribuantur per Sedem ipsam secun-

dum modum inferius annotatum. Porro circa illa que tua excellentia de predictorum decima ac subsidiorum pecunia forsitan assignabit seu fatiet assignari nobilibus seu quibuslibet aliis secum transfretare volentibus forsitan ad procuranda seu emenda aliqua sibi pro passagio necessaria vel etiam oportuna seu alias pro supportandis expensis quas essent facturi in prosecutione passagii sepefati, pro serenitate tue consciencie ac dicti securitate negotii habeas inter alia precavere quod illi quibus faties illa tradi proprio firmare debeant juramento quod ea que sic sibi tradentur fideliter conservabunt et illa quanto commodius et utilius poterunt in utilitatem dicti passagii seu preparatoriorum ipsius et non in alios usus convertent, et quod nichilominus in casu in quo te contingeret taliter impediri quod pecunia dictorum decime et subsidiorum ac alia supradicta juxta ordinationem premissam dictis prelatis assignari deberent, predictam pecuniam et alia ex illa pro passagio acquisita bona fide prelatis restituent memoratis; et quod etiam ad hec sub firmis et validis obligationibus et coheritione jurisdictionis tue se heredes suos et bona eorum astringant, prout per illos qui se obligunt sub sigillo Castelleti et Parisius (*sic*), vel sub sigillis aliis regis est in regno predicto fieri consuetum, sic quod non restet in casu predicto nisi sola executio quam tu per ministros tue temporalis justicie facere tenearis, ita quod dicto passagio nequeat malitiose aliquid subtrahi de predictis, et nichilominus possint tales ad premissa compelli per censuram ecclesiasticam si visum fuerit expedire. Quod si excellentia tua tales obligari non providerit ut prefertur, tu et tui heredes ac successores ad restitutionem premissam dictis fatiendam prelatis remaneatis efficaciter obligati semper, tamen ratione habita rationabilium expensarum, si que forte ab illis quibus premissa fuerint tradita facte fuerint in emendis seu procurandis ex dicta pecunia vel etiam conservandis hiis que pro dicto passagio esse poterant oportuna prout fuerit rationis, et habita etiam ratione aliorum que de jure super hoc fuerint attendenda que committenda duximus dictorum arbitrio prelatorum. Eo vero casu quo tua circumspectio dictam recipientes pecuniam obligari provideret ut prefertur, non tenearis ad restitutionem hujusmodi, sed dumtaxat ad instrumenta et litteras confecta super hiis dictis assignanda prelatis et ad ipsos super hujusmodi obligationum executione juvandos

per ministros tue justitie temporalis. Insuper de illis que per receptores predictos vel alios de mandato tuo mercatoribus vel aliis quibuscunque tradentur ad faciendas provisiones quaslibet dicto passagio necessarias seu etiam oportunas, ordinamus quod tu tenearis in casu hujusmodi ad illa seu acquisita ex eis restituenda seu restitui fatienda prelati predictis, habita tamen ut in alio casu premittitur ratione rationabilium expensarum et aliorum que in ratione reddenda fuerint attendenda, et hoc in quantum per rationem reddendam prelati eisdem juxta modum circa rationes reddendas tam in presentibus quam in tuis litteris supradictis contentum apparuerit te teneri. De illis autem que ab aliis dicto passagio Terre predictae subsidio seu succursu forsitan deberentur vel que forte detinerentur a personis aliis quibuscunque, non tamen ex facto vel mandato tuo seu deputandorum a te super hoc, ordinamus quod ad restitutionem talium que ad te vel tuos non pervenerint nullatenus tenearis. Nostre tamen intentionis existit quod ad colligenda omnia talia in quibus ceteri tenebuntur per executores tuos prefatos in dicte Terre favorem prelatos juvare habeas sepepredictos, qui quidem prelati aut duo ex ipsis ut premittitur deputandi, omnia sibi ut predicatur assignanda nomine Sedis predictae recipere et conservare debebunt in locis regni predicti congruis et securis distribuenda per Sedem eandem ad opus illorum in quos distribuenda et expendenda fuerint et in dicte Terre subsidium prout melius et commodius fieri poterit, juxta modum qui sequitur convertenda, videlicet quod si, postquam te contingeret ut premittitur impediri, per Sedem predictam aliud generale vel etiam particulare passagium indicatur, si tu tunc superstes vel rex alius Frantie qui tempore illo regnaret velletis in illo passagio transfretare, predicta omnia tam in pecunia quam in rebus aliis consistentia sub modis et formis circa concessionem, conservationem, distributionem et ordinationem illorum in presenti provisione adjectis, sub quibus jam pro dicto passagio sunt concessa, tibi vel successori tuo transfretare volenti integraliter debeant assignari. Si vero tu vel successor tuus qui pro tempore fuerit in illo passagio transfretare non possetis sive nolletis, si prelati aliqui seu magnates vel nobiles alii dicti regni vellet in illo passagio transfretare, juxta conditionem ipsorum et numerum bellatorum quos secum ducerent debeat illis de supradictis

auctoritate Sedis Apostolice provideri. Quod si aliqui prelati vel nobiles de regno eodem nollent in dicto transfretare passagio, vel qui transfretare vellet essent adeo pauci quod de predictis congruenter illis proviso aliqua superesset, in hujusmodi casibus de toto eo quod taliter superesset possit eadem Sedes pro utilitate Terre predictae in personis etiam aliis quam de regno prefato que vellet transfretare in ipso passagio libere prout sibi visum fuerit ordinare. Verum si infra dictum terminum celsitudini tue impedimentum occurreret temporale per quod crederetur probabiliter te non debere a prosecutione dicti itineris in prefatis terminis impediri, aut si etiam impedimentum tale occurreret in termino ad arripiendum iter statuto quod infra septem menses eundem terminum immediate sequentes presumeretur probabiliter cessare debere, dictorum decime ac subsidiorum collectio non expiret nec cesset. Quod si impedimentum hujusmodi esset tale quod infra septem menses prefatos non crederetur probabiliter cessaturum, ex nunc expirare debeat collectio supradicta nisi per Sedem prefatam dictus terminus ex causa aliqua fuerit prorogatus. Quo casu, si ipsa prorogatio unius anni spatium non excedat, collectio hujusmodi non expiret. Si vero prorogatio annum excesserit, collectionem eandem hoc ipso volumus expirare. Si tamen finito prorogationis hujusmodi tempore tu paratus fueris negotium dicti passagii prosequi, volumus et concedimus quod hujusmodi collectionis et exactionis commissio eo ipso vires suas resumat et per deputatos prius commissarios possit ad executionem hujus collectionis procedi, ac si continue ipsorum commissio in suo robore perstisset. Ubi vero impedimentum tale aliquod occurreret quod arreptionem itineris totaliter impediret, debebunt predicta omnia in manu Sedis prefate penes supradictos quatuor prelatos aut duos ex eis ut premittitur deputandos plene et integraliter assignari nomine Sedis ejusdem conservanda per eos et per Sedem ipsam ut in alio casu premittitur disponenda. Denique cum supra ordinaverimus quod potestas exigendi seu colligendi decimam et alia subsidia supradicta in certis casibus debeat expirare, hoc intelligimus quoad illa que forent pro futuris tunc terminis colligenda; quantum vero ad ea que pro preteritis tunc terminis colligenda restabunt, potestatem eandem in suo volumus robore permanere, ita quod dicti ordinarii seu collectores eorum illa exigere seu colligere debeant

et collecta predictis quatuor prelati aut duobus ex eis ut premittitur deputandis integraliter assignare nomine Sedis predictae conservanda per eos et per Sedem ipsam, ut supra proximo exprimitur, dispensanda. Ceterum ordinamus et volumus quod duo prelati per Sedem deputandi predictam seu alii eis per Sedem eandem per modum qui in alio casu supra exprimitur subrogandi de impedimentis predictis informare se debeant et an iusta et legitima fuerint vel non fuerint declarare; prelati vero alii supradicti antequam constet regem eundem a dicti arreptione itineris totaliter impediri Sedi predictae super receptis ut premittitur et expensis infrascriptam et non aliam teneantur reddere rationem, videlicet quod annis singulis eidem Sedi significare debeant per scripturam eorum in summa quantum receptum fuerit de predictis et quantum expensum sine expressione alia partium minutarum. In casu vero seu casibus quo vel quibus assignanda essent eis predicta per ipsos nomine Sedis prefate ut predictur conservanda, rationem de illis Sedi predictae reddere debeant in hunc modum, videlicet quod, postquam receptores predicti de receptis et expensis ab ipsis prelati eisdem plenam reddiderint rationem partes et particulas etiam assignando, teneantur iidem prelati annis singulis significare dumtaxat per scripturam Sedi prefate seu aliis in regno predicto deputandis ab ea quicquid collectum expensum et residuum fuerit de predictis, partes etiam si petantur ab eis et non minutas particulas assignando, declarando videlicet et exponendo quantum dicti receptores de mandato ipsorum expenderint, miserint seu tradiderint pro navibus forsitan emendis, quotque naves empte inde fuerint et summam in grosso quantum circa hoc sit expensum et per quos et in quo seu quibus locis facta fuerit emptio navium predictarum; et idem circa galeas, equos ac blada et alia quolibet pro dicto empti vel procurati passagio debeat observari, ut videlicet de quolibet illorum genere quantum pro illo traditum seu expensum fuerit distincte exprimentur (*sic*) in summa, nec sint prelati ipsi super hoc ad aliud particulare computum obligati. Preterea si receptores predicti aliquas pecunie summas tradiderint alicui vel aliquibus pro se forsitan ad passagium preparandis, iidem prelati in scripturis per quas Sedi predictae rationem reddiderint summas illas exprimere teneantur. Si vero ad emenda vel alias procuranda necessaria pro faciendo passagio deputati vel missi receptoribus regiis vel aliis

ab ipso rege super hoc deputandis de emptis et aliis administratis ac expensis per eos reddiderint rationem, hii qui ipsam receperint teneantur rationem eandem integraliter assignare prelati qui illam in ratione Sedi predictae per eos reddenda, et quantum predictis ad emendum vel procurandum necessaria pro passagio ut predictur deputatis vel missis in grosso traditum fuerit, quantumque secundum rationem ipsis prelati assignatam seu redditam in singulis generibus negotiationum passagium predictum tangentium expensum in grosso fuerit per deputatos vel missos predictos, et quantum etiam de predictis sibi traditis remanserit penes eos exprimere, et illud quod de dicto residuo apud eos fuerit de mandato Sedis ejusdem secundum ordinationem nostram supra expressam expendere et distribuere teneantur; tu vero aut heredes vel successores tui super premissis vel eorum aliquo dicte Sedi vel deputandis ab ea seu alio cuicunque non teneamini reddere rationem. Per premissa autem te nolumus nec intendimus impedire quin dicti quatuor prelati tibi et successoribus tuis debeant de collectis expensis et residuo supradictis partes et particulas omnes et singulas exhibere et etiam assignare ac reliqua restituere in usus et utilitatem dicti passagii ut premittitur convertenda, in casibus scilicet in quibus ad te seu successores eosdem spectabit juxta ordinationem premissam distributio predictorum. Ad hec, si, postquam transfretaveris et ultra mare per annum steteris, ex causa probabili te quod absit redire contigerit, durante tempore decime sexennalis etiam assumpto per te negotio imperfecto, totum illud quod de decima et aliis subsidiis tunc colligendum restabit tibi auctoritate concedimus supradicta. Idem quoque tibi concedimus si ex quo transfretaveris infra annum ex causa probabili dicto etiam imperfecto negotio te quod absit redire contingat, sic tamen quod si per tuam magnificentiam et populum christianum aliqua terra de illis quas infideles in partibus Terre predictae nunc detinent fuerit acquisita de qua sit verisimile quod te ut premittitur redeunte, de medietate decime et subsidiorum supradictorum colligendorum pro terminis tunc futuris possit per illos quos ad hoc deputaveris et per alios qui ad hoc ipsum conveniunt retineri, hoc casu de conservatione ac defensione terre huiusmodi usque ad quantitatem medietatis predictae ad minus teneberis providere. Et si, quod absit, perdi contigerit terram illam,

totum illud quod restabit de illis que debebant expendi pro defensione et conservatione terre sic perditae converti debeat in subsidium conservandi terras christianorum dicte Terre Sancte vicinas. Eo vero casu quo infra annum redires non acquisita terra aliqua que posset ut premititur retineri, cum probabiliter sit timendum quod infideles ipsi ex hiis que per christianos facta contra eos fuerint provocati in terras christianorum vicinas ferotius insurgant et animosius invalescant ex quo terris ipsis nisi succurreretur eisdem posset irreparabile periculum imminere, ordinamus et volumus quod casu huiusmodi occurrente in defensionem terrarum ipsarum ad minus usque ad medietatem quantitatis prefate ponere tenearis, hoc semper adhibito moderamine in omnibus huiusmodi defensionum et conservationum casibus quod, retentis tibi necessariis pro regressu, de residuo quod tunc penes te aut alios tuo nomine in illis partibus fuerit terris prefatis et earum defensioni quantum comode poteris usque ad quantitatem medietatis predictae habeas subvenire, et postmodum satisfactionem inde recipere advenientibus terminis quibus pro tunc futuro tempore dicta decima et subsidia colligentur. Quod si penes te aut alios tunc in eisdem partibus non haberes unde pro dicta defensione tantum posses dimittere quantum dicta medietas videbitur posse ascendere, ordinamus quod quamcitus comode poteris non expectatis predictae collectionis terminis tunc futuris residuum quod de dicta medietate deficeret tenearis complere, super quo tuam conscientiam oneramus. Ceterum volumus et etiam ordinamus quod si post iter arreptum in prosecutione dicti negotii te, quod absit, contingat decedere, negotio imperfecto, durante dicto tempore decime sexennalis, quod de decima et subsidiis supradictis si superesses secundum modum et formam prefatos habere seu penes te retinere deberes, illud eisdem modo et forma habere debeat heres tuus. Postremo ad habundantiorem provisionem, cautelam, et ut zelus sincerus et plenus quem habes ad effectualement prosecutionem passagii sepefati evidentius pateat universis, dicti procuratores tui et nuntii, prout ex mandato tuo predicto poterant et debebant nomine tuo, in [suam] tuamque animam coram nobis et fratribus nostris et aliis supradictis iuramento firmaverunt quod tu de decima et aliis subsidiis supradictis nichil in usus alios quam dicti passagii accipies vel convertes aut per alios accipi vel converti scienter

facies, consenties aut permittes. Quod si casu aliquo contrarium fieret, illud sic receptum sive conversum in eorum manibus sine morosa dilatione reponi et restitui facies ad quos secundum ordinationem nostram suprascriptam conservatio talium pertinebit, ad quod etiam prout in tuis predictis insertum est litteris heredes tuos voluisti astringi et etiam obligari. Pro pleniori quoque securitate de dictis decima et subsidiis conservandis, et in usus alios quam dicti passagii nullatenus convertendis, tua regalis providentia ordinavit quod dilectus filius inclitus vir Johannes de Frantia, primogenitus tuus et dux Normannie, dictos procuratores tuos et nuntios per suas patentes litteras nobis exhibitas procuratores etiam suos et nuntios specialiter et expresse constituit ad jurandum pro eo et in ejus animam sicut et ipsi in nostra fratrum et aliorum predictorum presentia juraverunt quod ipse in quocumque statu presentialiter vel in futurum existat, etiam si ad successionem vel regimen dicti regni venire contingat eundem, omnia et singula in predictis litteris tuis et suis contenta quatenus concernunt et tangunt ordinationem eorum que recepta fuerint de decima et aliis subsidiis supradictis tenebit et firmiter observabit modo et forma in dictis tuis et suis litteris explicatis. Denique, licet proponamus quantum convenienter poterimus in colligenda decima extra regnum predictum ut prefertur imposita ac in utilitatem dicte Terre et alias contra infideles et inimicos fidei convertenda facere diligentiam adhiberi per monitiones, sententias et processus, et alias prout fuerit oportunum, non tamen intendimus, si forsan in ea levanda, habenda seu ut premititur convertenda impedimentum aliquod eveniret, quod ex hoc nobis vel successoribus nostris aliquid imputetur vel passagium tuum occasione huiusmodi retardetur, nec ad probationem impedimenti huiusmodi cum ex hoc possent alia passagii impedimenta causari, nos aut successores nostros quomodolibet obligari. Nulli ergo etc — nostrarum impositionis, voluntatum, concessionum, ordinationum et intentionum infringere etc. Datum Avinione, VII kalendas augusti, anno decimo septimo.»

5212

Avignon, 26 juillet 1333.

Archiepiscopo Remensi ejusque suffraganeis ut prae-fatam decimam in eorum civitatibus et diocesibus colli-

gant. (REG. 104, fol. 10, c. 11; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 61206; — *FAYEN, op. cit.*, t. II, p. 670, n. 3444).

« *Venerabilibus fratribus .. archiepiscopo Remensi ejusque suffraganeis. Non absque grandi — Datum Avinione, VII kalendas augusti, anno decimo septimo.*

In e. m. archiepiscopo Rothomagensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Senonensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Turonensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Lugdunensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Bituricensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Tholosano ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Burdegalensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Auxitano ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Narbonensi ejusque suffraganeis. »

5213

Avignon, 26 juillet 1333.

Parisiensi, Aniciensi et Carnotensi episcopis ut praefatam decimam in eorum civitatibus et diocesis colligant. (REG. 104, fol. 11 vº, c. 11; ARCH. NAT., L 304, n. 63 (vidimus); — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 61210).

« *Venerabilibus fratribus .. Parisiensi, ..Aniciensi ac.. Carnotensi episcopis salutem. Non absque grandi — Datum Avinione, VII kalendas augusti, anno decimo septimo.* »

5214

Avignon, 26 juillet 1333.

Episcopo Aniciensi ut in sua civitate et diocesi coram populo proponat publice verbum Crucis et signum ejus quibuslibet fidelibus volentibus imponat, indulgentias concessas ei significando. (REG. 104, fol. 13 vº, c. 12; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 61211, 61212).

« *Venerabili fratri .. episcopo Aniciensi, salutem. Ad memorandum recentius — Datum Avinione, VII kalendas augusti, anno decimo septimo.*

In e. m. episcopo Vivariensi. »

5215

Avignon, 26 juillet 1333.

Episcopo Aniciensi ut decimam ad sex annos in subsidium Terrae Sanctae impositam in sua civitate et diocesi colligat et recipiat. (REG. 104, fol. 14, c. 12c; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 61213 et 61214).

« *Venerabili fratri ..episcopo Anitiensi, salutem. Non absque grandi — Datum Avinione, VII kalendas augusti, anno decimo septimo.*

In e. m. episcopo Vivariensi. »

5216

Avignon, 26 juillet 1333.

Philippo regi Franciae decima ad sex annos imposita in subsidium Terrae Sanctae non sufficiente, in terris regni sui omnia legata, donata inter vivos seu in ultima voluntate ac poenas, condemnationes, poenitentias impositas seu injunctas et quaecumque alia ex voto, stipulatione, pacto vel promissione generali passagio aut in dictae Terrae Sanctae subsidium applicanda concedit. (REG. 104, fol. 14 vº, c. 13; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 61215).

« *Carissimo in Christo filio Philippo, regi Francorum illustri, salutem. Terra Sancta Redemptoris — Datum Avinione, VII kalendas augusti, anno decimo septimo.* »

5217

Avignon, 26 juillet 1333.

Archiepiscopo Remensi ejusque suffraganeis universas personas ecclesiasticas ad solutionem et personas ad hoc assumendas ad collectionem legatorum, donatorum omniumque praedictorum compellendi necnon illos qui occasione legatorum, donatorum aliorumque supra-dictorum non solutorum in terminis statuendis excommunicationum, suspensionum vel interdicti sententiis legati fuerint absolvendi facultatem concedit. (REG. 104, fol. 16, c. 14; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 61216-61219; *FAYEN, op. cit.*, t. II, p. 671, n. 3446).

« *Venerabilibus fratribus ..archiepiscopo Remensi ejusque suffraganeis, salutem, Terra Sancta Redemp-*

toris — Datum Avinione, VII kalendas augusti, anno decimo septimo.

In e. m. archiepiscopo Rothomagensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Senonensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Turonensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Lugdunensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Bituricensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Tholosano ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Burdegalensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Auxitano ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Narbonensi ejusque suffraganeis.

In e. m. episcopo Anitiensi.

In e. m. episcopo Vivariensi. »

5218

Avignon, 26 juillet 1333.

Regi Franciae fructus primi anni beneficiorum vacantium regni sui per sex annos in subsidium passagii generalis Terraeque Sanctae concedit. (REG. 104, fol. 18 vº, c. 15 ; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 61220).

« *Carissimo in Christo filio Philippo regi Francorum illustri, salutem.* Letitie nobis multe — Datum Avinione, VII kalendas augusti, anno decimo septimo. »

5219

Avignon, 26 juillet 1333.

Archiepiscopo Remensi ejusque suffraganeis ut praefatos redditus juxta declarationes praedictas in eorum civitatibus et diocesis colligant illosque burgensibus doneis a rege deputatis assignent. (REG. 104, fol. 19 vº, c. 15 ; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 61221 à 61224 ; FAYEN, *op. cit.*, t. II, p. 670, n. 3445).

« *Venerabilibus fratribus ..archiepiscopo Remensi ejusque suffraganeis, salutem.* Letitie nobis multe — Quocirca fraternitati vestre per apostolica scripta mandamus quatinus singuli vestrum in singulis

vestris civitatibus et diocesis per vos vel alios quos ad hoc duxeritis assumendos praefatos fructus, redditus et proventus juxta ordinationes, declarationes, modificationes et formam predictas exigere, colligere, levare ac recipere predicti passagii et ejusdem Terre Sancte commodo illosque burgensibus ydoneis quos idem rex juxta praefatam nostram ordinationem ad receptionem, conservationem et distributionem omnium subsidiorum sibi pro hujusmodi faciendo passagio per Sedem Apostolicam concessorum, ut premittitur, deputabit, assignare integraliter studeatis. Nos enim vobis et cuilibet vestrum mutandi subcollectores ipsos et eis alios subrogandi quotiens vobis expedire videbitur, necnon collectores eosdem ad assignandum vobis quicquid receperint de fructibus antedictis et de illis reddendum debitam rationem ac tam unicuique vestrum quam eisdem subcollectoribus quamdiu in officio subcollectionis hujusmodi fuerint, contradictores quoslibet et rebelles cujuscumque conditionis, preminentie, dignitatis, ordinis aut status existant, per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendi non obstantibus — Datum Avinione, VII kalendas augusti, anno decimo septimo.

In e. m. archiepiscopo Rothomagensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Senonensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Turonensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Lugdunensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Bituricensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Tholosano ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Burdegalensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Auxitano ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Narbonensi ejusque suffraganeis.

In e. m. episcopo Anitiensi.

In e. m. episcopo Vivariensi. »

5220

Avignon, 26 juillet 1334.

Archiepiscopo Remensi ejusque suffraganeis ut ultramarini passagii intuitu quasdam dispensationes conce-

dere possint. (REG. 104, fol. 21 vº, c. 16; REG. AVIN. 44, fol. 109; ARCH. NAT., L 304, n. 64 (vidimus de la bulle adressée à l'archevêque de Rouen); — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 61225 à 61228; FAYEN, *op. cit.*, t. II, p. 669, n. 3441).

« *Venerabilibus fratribus archiepiscopo Remensi ejusque suffraganeis, salutem.* Nostra continue precordia etc. — Nos ad honorem Illius cujus licet immeriti vices in terris gerimus Quique dictam Terram Sanctam pro redemptione nostra proprio sanguine consecravit, consumationem dicti negotii, Ipso cujus causa agitur annuente, felicem summis desideriis affectantes, ac attendentes quod negotium ipsum eo felicius et celerius votivum sortietur effectum quo Sedes Apostolica illud prerogativis gratiarum majoribus et uberioribus favoribus duxerit fulciendum, quod singuli vestrum in suis civitatibus et diocesibus usque ad sex annos a data presentium computandos, si tantum duraverit prosecutio passagii antedicti, omnes cruce signatos et cruce signandos regni Francie qui pro eo quod contra prohibitionem dicte Sedis vel legatorum ejus Sepulcrum dominicum visitarunt, et illos etiam qui Sarracenis merces, ferrum, arma, lignamina et alia prohibita portaverunt, vel alias eisdem Sarracenis contra christianos impenderunt auxilium, consilium vel favorem, necnon tam clericos quam laicos regni ejusdem qui pro violenta manuum injectione in clericos seculares virosque religiosos vel pro incendio seu sacrilegio, dum tamen injurias et dampna passis satisfecerint competenter, ac clericos etiam quoslibet in prelaturis, dignitatibus vel personatibus constitutos, necnon presbiteros de regno predicto qui, pro eo quod contra constitutionem Ecclesie leges vel phisicam audierunt, inciderunt in canonem « Sententie promulgate », cruce signatos etiam tam clericos quam laycos ejusdem regni qui pro eo quod in statuto ab eadem Sede termino non transfretaverunt in ejusdem Terre Sancte subsidium nec curaverunt in casibus a jure permissis redimere vota sua, in tales auctoritate Sedis ejusdem et quoscunque clericos et laicos de regno eodem qui pro violatione immunitatum et libertatum ecclesiarum et cimiteriorum aut pro incestu commisso cum monialibus seu pro sollicitatione ipsarum monialium ad hujusmodi committendum incestum per locorum diocesanos promulgatas excommunicationum sententias incurrerunt, ab omnibus et singulis hujusmodi excommunicatio-

num sententiis juxta formam Ecclesie auctoritate nostra absolvere, necnon et cum clericis et personis ecclesiasticis qui predictis vel aliqua earundem aut suspensionis alias ligati sententiis divina scienter celebraverunt officia vel se immiscuerunt eisdem, et qui ab alienis episcopis non obtenta diocesani licentia rite tamen alias statutis temporibus et absque vitio symonie se fecerunt ad ordines promoveri, aut excommunicati seu suspensi aut per saltum ordines susceperunt, eis ad tempus juxta vestre discretionis arbitrium ab eorundem ordinum executione suspensis, si aliud canonicum non obsistat ac bone conversationis et vite fuerint, super irregularitate ex premissis contracta, injuncta eis penitentia salutari, ac etiam cum clericis ejusdem regni defectum natalium patientibus dummodo non sint de adulterio, incestu aut regularibus procreati nec imitatores paterne incontinentie sed bone conversationis et vite aliaque ipsis merita suffragentur ad dispensationis gratiam obtinendam, quod predicto non obstante defectu quilibet eorum possit ad omnes ordines promoveri et ecclesiasticum beneficium obtinere, etiam si curam habeat animarum, dispensare auctoritate apostolica valeatis, dummodo omnes et singuli supradicti vivifice Crucis signum assumpserint vel assumant in subsidium dicte Terre, illuc in isto sancto passagio personaliter profecturi vel missuri ydoneos bellatores, aut pro hujusmodi subsidio juxta vestre discretionis arbitrium de bonis suis partem congruam, super quo vestras oneramus conscientias, subministrent, vobis et vestrum singulis duximus concedendum. Preterea, cum nonnulli clerici et laici dicti regni, non ratione ecclesiarum, pacifice et sine controversia quasdam dicantur decimas possidere, singulis vestrum in dictis vestris civitatibus et diocesibus concedendi prefatis clericis et laycis, cruce signatis et cruce signandis dumtaxat, quod ipsi fructus decimarum hujusmodi perceptos hactenus ab eisdem in dicte Terre Sancte subsidium convertere valeant per se ipsos vel vobis ad opus hujusmodi secura conscientia exhibere; necnon dimittendi eisdem clericis et laicis quintam partem fructuum decimarum hujusmodi hactenus perceptorum, ita quod ad aliam restitutionem eorum minime teneantur sed exinde penitus remaneant absoluti dummodo hujusmodi decimas eisdem ecclesiis ad quas spectare noscuntur duxerint imposterum libere dimittendas; dispensandi quoque cum quibuslibet personis religiosis dicti regni,

cujuscunque sint ordinis, que in monasteriis earum habuerunt vel dederunt ingressum per symoniacam pravitatem, ipsasque de novo in monasteriis ipsis recipi faciendi, mutatis locis prioribus que in dictis monasteriis obtinent et eis inferioribus assignatis; commutandi quoque vota quorumlibet qui pro dicto subsidio Terre Sancte signum Crucis assumpserint in hujusmodi votum Crucis, ita tamen quod ad religionis vel castitatis vota hujusmodi concessa vobis facultas nullatenus extendatur; ac insuper concedendi illis de regno predicto qui penitentia ducti usuras, rapinas et alia male acquisita, si hii quibus horum restitutio fieri deberet sciri vel inveniri non possint, edictis propositis publice in locis in quibus dictas usuras contingeret esse receptas, necnon in loco seu locis domicilii seu domiciliorum illius vel illorum a quo vel quibus recepte fuerint si loca hujusmodi sciri possint, convertere voluerint per se in subsidium Terre Sancte vel ea vobis ad opus dicti passagii curaverint exhibere, quod ad faciendum restitutionem de hiis aliam minime teneantur, et absolvendi eos per vos vel alium seu alios juxta formam Ecclesie durante prosecutione predicta, ab excommunicationis sententia, si in eos forsitan est occasione hujusmodi promulgata; necnon et omnes ejusdem regni clericos et laicos qui aliquas receperunt pecuniarum summas ab usurariis quibuscunque ut eos in terris suis permetterent exercere usuras a peccato hujusmodi absolvendi, dummodo ipsi summas easdem vobis exhibeant in dicte Terre subsidium convertendas plenam et liberam auctoritate predicta concedimus facultatem. Nolumus tamen quod illis quibus per ipsius Sedis litteras est concessum ut de dictis usuris, rapinis et aliis male acquisitis incertis usque ad certam summam possint percipere aliquod, per hoc prejudicium generetur. Porro vobis in virtute sancte obedientie districte precipiendo mandamus quatinus singuli vestrum in vestris civitatibus et diocesibus antedictis tam clericos quam laicos cujuscunque conditionis, ordinis et dignitatis existant, qui olim pro dicte Terre Sancte subsidio Crucis signaculum assumpserunt vel assument deinceps, et illos qui assumptum deposuerunt, moneatis et etiam inducatis ut illud cum devotione resumant, seque sic studeant preparare quod personaliter in isto passagio se transferant in subsidium dicte Terre, eos ad transfretandum vel ad redimendum vota sua in casibus a jure permissis per censuram

ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Vobis preterea et vestrum singulis absolvendi a voto Crucis hujusmodi omnes et singulos de vestris civitatibus et diocesibus quibus jura permittunt redimere vota sua et super voto hujusmodi dispensandi cum eis, dummodo juxta proprias facultates secundum formam juris velint redimere dicta vota, tenore presentium facultatem liberam elargimur; et ut vos et vestrum singuli, quibus predicationem Crucis pro hujusmodi sancto passagio peragendo per alias nostras litteras commisimus, injunctum vobis ministerium eo libentius et efficacius possitis exequi quo majori fueritis potestate muniti, quod vos et vestrum singuli ac quilibet alii quos ad predicationem hujusmodi Crucis duxeritis assumendos, ne hujusmodi predicationibus impedimentum vel obstaculum aliquod ingeratur, questuariis universis et aliis quibuslibet predicare seu aliquid quacunque auctoritate denuntiare volentibus proponendi aliquid populo dum a vobis et assumendis predictis Crucis negotium proponetur licentiam interdicerere penitus, ac temeritatem eorum qui contra presumpserint per censuram ecclesiasticam appellatione remota compescere; ac cum ad loca ecclesiastico supposita interdicto vos et assumendos a vobis contigerit declinare, crucesignatis et crucesignandis dummodo excommunicati non fuerint nec causam dederint interdicto divina officia in illis ecclesiis audiendi in quibus possunt tunc temporis ex privilegiis Sedis Apostolice celebrari, impertiri licentiam valeatis auctoritate concedimus supradicta. Verum premissa omnia sic vobis et vestrum singulis duximus committenda ut quilibet vestrum, quantum ad illas dumtaxat personas que de civitate sua vel diocesi fuerint, commissam sibi in dictis casibus valeat exequi potestatem. Ut autem predicti crucesignati et crucesignandi eo exequantur libentius votum suum et ferventius quo pluribus favoribus extiterint communiti, eis auctoritate presentium indulgemus ut ipsi per dicte Sedis litteras vel legatorum ejus impetratas hactenus quarum non sit auctoritate processum et impetrandas in posterum, nisi ejusdem Sedis littere impetrande plenam et expressam fecerint de indulto hujusmodi mentionem, extra dioceses in quibus ipsi et eorum bona consistunt in causam trahi et ad juditium evocari non possint, dummodo parati fuerint infra ipsas coram competentibus iudicibus de se conquerentibus exhibere justitie complementum. Mandamus quoque et

volumus quod vos cruce signatos et cruce signandos eosdem quos nos sub nostra et dicte Sedis protectione suscipimus, non permittatis contra privilegia eis ab Apostolica Sede concessa ab aliquibus indebite molestari, molestatores hujusmodi per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescentes. Ceterum volumus et etiam ordinamus quod illa que danda et administranda fuerint pro subsidio dicte Terre ab illis qui in casibus predictis et eorum occasione juxta vestre discretionis arbitrium super quibus vestras ut premittitur conscientias oneramus, de bonis suis partem vel portionem congruam seu usuras, rapinas et alia male acquisita incerta ac fructus perceptos ex male possessis decimis exhibere secundum modum et formam superius in predictis expressos casibus tenebuntur, tradantur et assignentur vobis nomine Sedis ejusdem seu deputandis a vobis, et per vos seu deputandos predictos ab eis etiam exhigantur ac in eis exigendis, tradendis, assignandis, distribuendis, expendendis, restituendis, conservandis et ratione de ipsis reddenda et ceteris similibus illa omnia que in decimis pro hujusmodi sancto negotio regi memorato in regno predicto concessis et pro passagio seu Terre predictae succursu relictis et circa ea in nostris aliis litteris super hiis confectis disposuimus, volumus observari. Verum quia presentes littere nequirent forsitan propter viarum discrimina vel alias vestrum singulis comode presentari, volumus quod per te, frater archiepiscopo, dictarum litterarum transumptum manu scriptum publica, tuoque communitum sigillo vobis predictis suffraganeis transmittatur cui adhiberi per vos volumus velut originalibus plenam fidem. Datum Avinionem, VII kalendas augusti anno decimo septimo.

In e. m. archiepiscopo Rothomagensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Senonensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Turonensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Lugdunensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Bituricensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Tholosano ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Burdegalensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Auxitano ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Narbonensi ejusque suffraganeis.

In e. m. episcopo Anitiensi.

In e. m. episcopo Vivariensi. »

5221

Avignon, 26 juillet 1333.

Archiepiscopo Remensi quod ultramarini passagii intuitu quasdam indulgentias concedere possit. (REG. 104, fol. 25, c. 17; REG. AVIN. 44, fol. 112 vº; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 61229 à 61232).

« *Venerabili fratri .. archiepiscopo Remensi, salutem.* Ad Terram Sanctam — Nos ad honorem Illius cujus — fultiendum (1) quod tu in tuis civitate et diocesi universos et singulos clericos et laicos regni Francie qui pro violatione immunitatum et libertatum ecclesiarum et cimiteriorum excommunicationis sententiam in tales per locorum diocesanos prolatam incurrisse noscuntur ab eadem excommunicationis sententia durante prosecutione dicti sancti passagii, necnon et quoscunque alios de tua provintia quorum diocesani de mandato tuo in ipsa provintia legitime requisiti in impedimento eisdem absolutionis beneficium a sententia antedicta indebitam difficultatem ingererint, juxta Ecclesie formam absolvere et cum eis ex illis qui clerici fuerint super irregularitate qua sic ligati divina officia non tamen in contemptum clavium celebrarunt vel se immiscuerunt eisdem, dispensare auctoritate apostolica valeas, dummodo dampna passis satisfecerint competenter et signum vivifice Crucis assumpserint vel assumant, in hoc generali passagio a nobis indicto profecturi personaliter in subsidium dicte Terre vel pro se illuc missuri in expensis propriis ydoneos bellatores, tibi concedimus per presentes; quod si forsitan te indebitam difficultatem in absolutione a similibus excommunicationum sententiis per te latis et dispensatione super irregularitate predicta contingat ingerere, concedimus auctoritate presentium quod vicinior diocesanus tuus juxta premissam formam dictas relaxare sententias ac cum absolutis super irregularitate predicta valeat

(1) Cf. supra, n. 5220.

auctoritate apostolica dispensare. Insuper ut hujusmodi sanctum negotium feliciter consummandum oportunis presidiis fultiatur et salus proinde fidelium procuretur, tibi suffraganeos tuos qui aliquas pecuniarum summas [receperint] ab usurariis diversis ut ipsos in terris eorum usuras permitterent exercere, a peccato quod ex receptione pecuniarum hujusmodi commiserunt auctoritate apostolica absolventi concedimus potestatem dummodo ipsi pecunias easdem tibi exhibeant in dicte Terre Sancte subsidium convertendas, secundum formam, conditiones et modos quos super exigendis, tradendis, assignandis, distribuendis, expendendis, restituendis, conservandis decima et aliis subsidiis in dicto regno memorato regi pro hujusmodi passagii seu dicte Terre Sancte succursu ab Apostolica Sede concessis, et eorum ratione reddenda, de dictorum fratrum consilio deliberatione ac provida duximus ordinandos. Datum Avinione, VII kalendas augusti, anno decimo septimo.

In e. m. archiepiscopo Rothomagensi.

In e. m. archiepiscopo Senonensi.

In e. m. archiepiscopo Turonensi.

In e. m. archiepiscopo Lugdunensi.

In e. m. archiepiscopo Bituricensi.

In e. m. archiepiscopo Tholosano.

In e. m. archiepiscopo Burdegalensi.

In e. m. archiepiscopo Auxitano.

In e. m. archiepiscopo Narbonensi. »

5222

Avignon, 26 juillet 1333.

Modificatio litterae regi Franciae super generali passagio ultramarino concessae. (REG. 104, fol. 26, c. 18; REG. AVIN., fol. 115; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 61233).

« *Ad futuram rei memoriam.* Pridem carissimus in Christo filius noster Philippus rex Francorum illustris per venerabiles fratres nostros Petrum, archiepiscopum Rothomagensem, et Johannem episcopum Morinensem ac dilectos filios magistrum Guidonem Baudetum, decanum ecclesie Parisiensis, et nobiles viros Henricum de Avalgoria et Petrum Trosselli de Castellis dominos, procuratores suos et nuntios ad nostram et fratrum nostrorum presentiam destinatos, fecit nobis cum instantia supplicari quod cum ipse accensus zelo fidei orthodoxe proponeret pro recuperatione Terre Sancte actore

Domino transfretare, nos (1) ad ejus instantiam vellemus indicare passagium generale eumque constituere ipsius passagii et totius exercitus christiani qui transfretaret in illo generalem capitaneum et rectorem; et quia inextimabiles expensas quas ad prosequendum tantum et tale negotium necessarias idem rex sustinere non posset nisi per Ecclesiam quam concernit non mediocriter felix promotio et utilis prosecutio ejusdem negotii, subveniretur eidem, supplicari etiam fecit nobis per procuratores et nuntios supradictos quod certa subsidia per ipsum in utilitatem dicti passagii convertenda sibi concedere dignaremur. Nos autem considerantes supplicationem hujusmodi fore consonam rationi, deliberavimus cum fratribus nostris de certis subsidiis eidem regi pro prosecutione tam pii tamque Deo accepti negotii concedendis, et ordinavimus cum procuratoribus et nuntiis antedictis quod ipse rex circa modum dicta subsidia colligendi, recipiendi et conservandi, et de ipsis preparationibus dicti passagii ac pro eo et non in quosvis usus alios convertendos, necnon et de reddendis et assignandis eisdem certis prelatis per nos ac per eundem regem secundum modum infrascriptum super hoc deputandis in certis casibus [in quibus] regem ipsum quominus posset prefatum prosequi passagium contingeret impediri, et insuper circa rationem reddendam tam nobis quam prelatis per nos et per eundem regem similiter deputandis in memoratis casibus et circa quedam alia concernentia dictum negotium et concessionem per nos tunc eidem regi pro eodem negotio de dictis subsidiis faciendis, ad pleniorum Terre predictae securitatem pro se et successoribus suis daret et nobis mitteret litteras sigillo suo in cera viridi sigillatas. Qui quidem rex volens suum pium et fervens desiderium quod ad hujusmodi sanctum habet negotium, nobis et omnibus fieri manifestum, et pariter in hac parte satisfacere votis nostris, prefatas litteras per dictos procuratores suos et nuntios fecit per omnia in forma quam petivimus assignari. Verum quia ipsi regi et suo consilio visum fuit prout nobis dicti procuratores et nuntii retulerunt, quod circa contenta in eisdem litteris erant aliqua declaranda, aliqua vero modificanda seu etiam temperanda, quedam addenda et aliqua etiam detrahenda ex quibus prout videbatur eisdem posset et pro tempore ipsi regi ejusque

(1) Reg. : quod nos.

successoribus prejudicium generari, nisi super illis provideremus eidem, fecit nobis rex ipse per sepe dictos procuratores et nuntios supplicari ut circa sequentes articulos vellemus adicere temperamenta et remedia oportuna. Primo scilicet circa primam partem litterarum ipsarum in qua dicitur in hunc modum : « duo prelati regni nostri archiepiscopi vel episcopi per Sedem Apostolicam deputandi se diligenter debebunt auctoritate apostolica absque cujuslibet alterius partis vocatione etc.. informare », circa quod ipse rex petiit illud verbum : « alterius » amoveri et placuit nobis de dictorum fratrum consilio quod habeatur verbum hujusmodi pro amoto ac si apositum non fuisset. Preterea circa illud quod subsequenter in predictis litteris continetur in versiculo : « Si vero dictos duos prelatos etc... ibi transferri, cedere aut decedere contingat antequam predicta declaratio esset facta », rex ipse adici petiit clausulam subsequentem « aut aliter impediri sic quod informationi et declarationi predictis vacare non possent », et idem adici petiit in casibus aliis in quibus agitur de prelati aliis hiis qui primo deputabuntur in casu translationis, cessionis vel mortis eorum par Sedem Apostolicam subrogandis, quod etiam de dictorum fratrum consilio duximus concedendum, et quod sit perinde ac si fuissent apposita in litteris et loco predictis. In dictis quoque litteris regiis continetur clausula continentie subsequentis : « et si forsan contingeret nos infra dictum terminum impedimento perpetuo impediri vel tali quod probabiliter appareret duobus prelati sicut premittitur per Sedem Apostolicam deputatis quod in predicto termino vel alio per Sedem eandem ex causa aliqua prorogato nec infra septem mensium spatium immediate sequentium iter arripere possemus, et illud prosequi volumus, quod juxta ordinationem Sedis Apostolice potestas colligendi seu exhigendi decimam et alia subsidia in regno nostro Francie imponenda per Sedem eandem nobisque ut predictur concedenda statim debeat expirare nisi forsan per Sedem predictam circa expirationem collectionis hujusmodi contingeret aliud ordinari. Quo casu quicquid de decima et aliis subsidiis nobis pro dicto passagio per Sedem Apostolicam concedendis penes nos heredesve nostros aut quoslibet alios tunc restaret et in dicti passagii preparationibus aut pro eo de mandato nostro juxta ordinationem Sedis Apostolice prefatam non esset expensum, necnon et galee et alie que-

cunque res facte, empte seu quomodolibet predicto passagio seu pro eo acquisite de dictis decimis et aliis subsidiis nobis per Sedem Apostolicam ut premittitur concedendis, et omnibus debitis in quibus receptores infrascripti seu quicunque alii de concedendis hujusmodi collectis tunc vel non collectis quomodolibet tenebuntur, debebunt per nos seu successores nostros quatuor prelati regni nostri, quorum duo per Sedem Apostolicam, alii vero duo per nos, vel duobus ex eis quorum unus per predictam Sedem alius vero per nos fuerint deputati sine difficultate qualibet assignari, qui quatuor seu duo ex eis unus scilicet per Sedem Apostolicam, alius autem per nos ut predictur deputati omnia recipient, conservabunt in locis regni nostri securis et congruis nomine Sedis Apostolice distribuenda per eandem Sedem et ad opus illorum in quos distribuenda et expendenda fuerint ut juxta modum qui sequitur in Terre Sancte subsidium utilius et commodius convertantur ». Modus autem est iste : « quod si postquam nos contingeret ut premittitur impediri, per Sedem Apostolicam indicatur passagium generale vel etiam particulare, si nos vel rex Francie qui tunc regnabit vellemus seu vellet in illo passagio transfretare, debebunt nobis vel regi Francie qui tunc erit omnia predicta tam in pecunia quam in rebus aliis sub modis et formis circa conservationem, distributionem et ordinationem adjectis in presenti provisione sub quibus pro dicto passagio concedentur integraliter assignari. Si vero nos vel successores nostri nollemus vel non possemus aut nollet seu non posset in illo passagio transfretare, aliqui tamen prelati seu magnates aliqui vel nobiles dicti regni vellent in illud passagium proficisci, juxta statum et conditionem eorum ac numerum bellatorum quos secum ducent debet illis de dicto residuo auctoritate Sedis Apostolice provideri. Si autem nollet aliquis prelatus vel nobilis de dicto regno in dicto passagio proficisci vel essent illi adeo pauci quod illis proviso de collectis, decimis et aliis subsidiis adhuc aliqua superessent, in predictis casibus Sedes Apostolica de toto eo quod de dictis decimis et aliis subsidiis esset collectum, ubi nec nos nec rex Francie qui pro tempore fuerit nec aliqui prelati vel seculares magnates seu nobiles predicti vellemus seu vellent in dicto passagio proficisci vel de illo quod restaret proviso illis qui de regno Francie tunc voluerint transfretare, pro utilitate Terre Sancte etiam in

personis aliis quam de regno Frantie possit libere prout sibi visum fuerit ordinare. Si vero impedimentum infra dictum terminum occurreret temporale ac tale per quod crederetur probabiliter non debere nos a prosecutione itineris in predictis terminis impediri, non expiret decimarum et aliorum concedendorum predictorum exactio neque cesset. Sane si impedimentum occurreret in termino ad iter arripiendum statuto, si quidem esset tale quod probabiliter infra septem menses immediate sequentes cessare deberet, non expiret exactio decime neque cesset. Si autem impedimentum huiusmodi esset tale quod infra septem menses predictos probabiliter non cessaret, ex tunc expirare debeat decimarum et aliorum subsidiorum exactio supradicta, nisi per Sedem Apostolicam dictus terminus ex causa aliqua fuerit prorogatus, quo casu si prorogatio termini annum non excederet, non cesset exactio decimarum. Si vero ipsa prorogatio annum excederet, tunc statim expiret decimarum exactio, sed finito prorogationis tempore, dum tamen rex ipse paratus fuerit negotium dicti passagii prosequi, vires resumat absque commissione alia commissio prius facta possitque extunc per deputatos prius procedi commissarios ad exactionem predictam acsi continue ipsorum commissio in suo robore perstitisset. Si vero impedimentum huiusmodi arreptionem itineris totaliter impediret, eo casu dictum residuum et cetera omnia [que] tam in pecunia quam in rebus aliis quibuscunque predictis tunc restarent, debebunt in manu Sedis Apostolice videlicet penes quatuor prelatos quorum duo per Sedem Apostolicam, duo vero per nos aut duos ex ipsis quorum unus per eandem Sedem alius per nos deputati fuerint assignari, per eos sicut premittitur conservanda et per Sedem eandem disponenda sicut in alio articulo superius continetur. De impedimentis autem predictis duo prelati predicti per Sedem Apostolicam deputandi seu eisdem modo qui predictur subrogandi se informabunt et etiam declarabunt». Circa premissam autem clausulam et contenta in ea videbatur regi prefato quod aliqua essent de illa tollenda, aliqua ei addenda, quedam quoque circa eam modificanda et aliqua declaranda, et specialiter circa verba illa in eadem clausula posita : « aut quoslibet alios tunc restaret ». Item illa verba : « seu quicumque alii de concedendis huiusmodi collectis tunc vel non collectis quomodolibet tenebunt debebunt quatuor

prelatis etc... » usque ibi inclusive « sine difficultate qualibet assignari » poterant esse eidem regi sicut sibi et suo videbatur consilio periculosa pariter et dampnosa. Quare eandem clausulam et contenta in illa quantum ad illa que ex sequentibus colliguntur de fratrum ipsorum consilio declaramus, modificamus et de eis et circa ea disponimus in hunc modum, videlicet : « quod si forte contingeret ipsum regem infra dictum terminum impedimento perpetuo impediri vel tali quod probabiliter appareret duobus prelatis per Sedem Apostolicam deputatis seu eisdem modo qui predictur subrogandis, quod nec in predicto termino vel alio per Sedem eandem ex causa aliqua prorogato nec infra septem mensium spatium immediate sequentium, dictus rex iter dicti passagii posset arripere et illud prosequi, volumus quod potestas exigendi seu colligendi decimam predictam in regno Francie ac in Remensi et Lugdunensi diocesis, in quantum extra regnum predictum extenduntur, impositam per Sedem eandem et dicto regi in auxilium expensarum dicti negotii jam concessam et potestas etiam exigendi alia subsidia in eodem regno et diocesis supradictis per eandem Sedem imposita et ipsi regi concessa statim debeant expirare, nisi forsan per eandem Sedem circa expirationem collectionis huiusmodi contingeret aliud ordinari, quo casu idem rex quicquid de predictis decima jam concessa et aliis subsidiis eidem pro dicto passagio concessis, penes ipsum heredesve suos tunc restaret et in dicti passagii preparationibus aut pro eo de mandato suo juxta ordinationem nostram in dictis regiis et aliis nostris litteris contentam non esset expensum, necnon et galee et alie quecunque res facte, empte seu quomodolibet pro dicto passagio seu pro eo acquisite de dictis decima et aliis subsidiis sibi per dictam Sedem ut prefertur concessis, debebunt per ipsum seu successores suos qui tunc fuerint penes eos quatuor prelatos regni Frantie quorum duo per Sedem Apostolicam alii vero duo per ipsum regem, vel duo ex eis quorum unus per eandem Sedem, alius vero per ipsum regem fuerint deputandi, sine difficultate qualibet assignari. De illis vero que tunc collecta non erunt de dictis decimis et aliis subsidiis supradictis pro preteritis tunc terminis, rex ipse seu ejus heredes et successores predicti non remaneant nec sint in aliquo obligati, sed exigentur illa et colligentur per dictos ordinarios aut subcollectores eorum,

et collecta per eos tradentur quatuor prelati aut duobus ex eis sicut premittitur deputandis, ut in manu Sedis Apostolice et ejus nomine conserventur ab eis et distribuantur secundum ea que in nostris aliis et regiis predictis litteris plenius continentur ». Specialiter autem quantum ad verba predicta « quoslibet alios tunc restaret etc » et illa « quicumque alii supraposita et in predictis regiis litteris contenta », modificationem et declarationem facimus infrascriptas, videlicet quod de hiis que rex forsan assignabit seu fatiet assignari nobilibus seu quibuslibet aliis secum transfretaturis forsan ad procuranda seu emenda aliqua sibi pro passagio necessaria vel etiam oportuna, seu alias ad expensas eorum quas essent facturi in prosecutione dicti passagii supportandas, habebit idem rex pro serenitate sue conscientie, et pro securitate negotii Terre Sancte inter alia precavere quod illi quibus fatiet illa tradi jurare debeant ea que sic sibi tradentur de subsidiis supradictis fideliter conservare et in utilitate dicti passagii seu preparatoriorum ipsius quanto commodius et utilius poterunt et non in aliquos usus alios convertere quovismodo, necnon quod eo casu quo regem ipsum contingeret impediri, sic quod dicta subsidia debeant reddi memoratis prelati nomine Ecclesie conservanda secundum modum et formam qui in provisione per nos facta super hoc plenius continentur, ipsi ea que de dictis subsidiis eis fuerint ut premittitur assignata vel ea que fuerint ex eis pro predicto passagio acquisita restituent bona fide prelati qui fuerint ad conservationem talium deputati, quodque super hoc obligent se heredes et bona sua sub firmis et validis obligationibus sub coheritione jurisdictionis regie prout de hiis qui se obligant sub sigillo Castelleti Parisius vel sigillis aliis regiis in regno predicto fieri consuevit, sic quod non restet in casu predicto nisi sola executio quam rex per ministros sue justitie temporalis facere teneatur taliter quod utilitati Terre Sancte non possit aliquid malitiose subtrahi de predictis, ad quam etiam restitutionem dictis faciendam prelati possint tales compelli per censuram ecclesiasticam si visum fuerit expedire. Quod si rex ipse non providerit sic caveri, teneantur ipse et sui ad restitutionem predictorum faciendam prelati eisdem, semper tamen habita ratione expensarum rationabilium si que forsan facte fuerint ab illis quibus premissa fuerint tradita in emendis vel procurandis seu conservandis de pre-

dicta pecunia ipsis ut premittitur assignata hiis que sibi pro passagio esse potuerint oportuna prout fuerit rationis, et habita etiam ratione aliorum que de jure fuerint attendenda, que dictorum prelatorum arbitrio ducimus committenda. Eo vero casu quo idem rex providerit quod illi quibus predicta fuerint ut premittitur tradita se obligaverunt ut est dictum, non teneatur rex ipse nisi ad litteras obligatorias et instrumenta super predictis confecta prefatis assignanda prelati, et ad eos ut prefertur jurandos per ministros sue justitie temporalis. De illis autem que per receptores regios vel alios de mandato regis ejusdem mercatoribus vel aliis ad faciendum provisiones quaslibet pro passagio oportunas tradentur, tenebitur etiam idem rex ad ea vel ex eis acquisita restituenda seu restitui facienda prelati, habita tamen ratione expensarum rationabilium et aliorum que in reddenda ratione fuerint atten[den]da prout est in proximo casu dictum, et hoc in quantum per rationem reddendam prelati eisdem juxta modum circa redditionem rationum per nos in nostris aliis et dictis litteris regiis appositum apparuerit ipsum teneri. De hiis vero que ab aliis passagio vel Terre Sancte subsidio pro tempore tunc preterito forsitan deberentur vel que forte detinerentur a personis aliis quibuscunque non per factum regis seu mandato suo vel deputandorum ab ipso, non tenebitur idem rex ad restitutionem talium que non ad ipsum et suos pervenerint faciendam. Est tamen intentionis nostre quod idem rex ad omnia talia de quibus ceteri tenebuntur exigenda per executores sue justitie temporalis in favorem ipsius Terre Sancte prelatos habeat adjuvare. Sane circa articulum de ratione reddenda de quo in dictis agitur litteris ibi : « prelati autem etc » dixerunt prefati procuratores et nuntii dicti regis intentionem hanc esse quod scilicet illo casu quo dictum residuum debebit prelati predictis restitui de omnibus collectis et de mandato regio expensis seu missis, quantum collectum et quantum expensatum fuerit teneantur in grosso dumtaxat, sed tamen totius residui scripturas continentes partes et particulares assignare. Nos autem hunc articulum declaramus et in eo distinguimus in hunc modum, videlicet quod postquam receptores dicti regis de receptis ab eis et expensis seu misiis prelati ad hoc deputandis plenam reddiderint rationem partes et particulas etiam assignando, dicti prelati teneantur dumtaxat partes

et non minutas particulas assignare, scilicet declarando et exprimendo quantum receptores predicti de mandato ipsorum prelatorum expenderint, miserint seu tradiderint forsitan pro navibus emendis, quotve naves inde fuerint empte et summam in grosso quantum circa hoc sit expensum, et per quos et in quo seu quibus locis facta fuerit emptio navium predictarum, et idem de galeis per se, et de equis per se, et de bladis per se, et sic de quolibet genere eorum circa que ea que processerint ex predictis subsidiis erunt tradita seu expensa. Particule vero scilicet quantum res quelibet minutatim constiterit seu quomodo minutatim circa hoc expressum fuerit non exigentur ab eis. Item si alicui vel aliquibus tradiderint iidem receptores summas aliquas forsitan pro se muniendis, summas ipsas debebunt prelati exprimere in scripturis per quas reddent Sedi Apostolice rationem. Si vero illi qui deputabuntur ad emenda vel alias procuranda necessaria pro passagio faciendo, receptoribus regiis vel aliis a rege super hoc deputandis de emptis et alias a se ministratis et expensis reddiderint rationem, illi qui rationem huiusmodi receperint tenebuntur illam dictis prelati integraliter assignare. Prelati vero in ratione quam erunt nobis seu nostris successoribus reddaturi quantum prefatis deputatis in grosso traditum fuerit quantumque secundum rationem ipsis prelati assignatum seu traditum in singulis generibus negotiationum passagium tangentium expensum in grosso fuerit per predictos ad procuranda passagii negotia deputatos, quantumque reliquum de predictis sibi traditis remanserit penes eos exprimere tenebuntur. Porro prefatas litteras regias et premissa omnia per nos circa eas ut predicatur declarata modificata distincta eisque addita vel ab ipsis detracta perinde omnino procedere volumus et valere acsi eodem littere secundum ea que ut prefertur declaravimus, modificavimus, distinximus, addidimus et detraximus et non aliter date vel misse nobis ab initio extitissent, ceteris omnibus in litteris eisdem contentis in suo per omnia robore permansuris. Nulli ergo etc... nostre declarationum modificationis, dispositionis, voluntatis, commissionis, intentionis et distinctionis infringere etc... Datum Avinione, VII kalendas augusti, anno decimo septimo.»

5223

Avignon, 26 juillet 1333.

Episcopo Vivariensi quod in sua civitate et diocesi omnes clericos et laicos qui pro violatione immunitatum et libertatum ecclesiarum et cimiteriorum excommunicationis sententiam incurrisse noscuntur ab eadem sententia absolvere et cum eis ex illis qui clerici fuerint super irregularitate dispensare valeat, dummodo dampna passis satisfecerint competenter et signum Crucis assumpserint vel assumant in generali passagio profecturi personaliter in subsidium Terrae Sanctae vel missuri propriis expensis illuc idoneos bellatores. (REG. 104, fol. 27 vº, c. 19).

« *Venerabili fratri.. episcopo Vivariensi, salutem.*
Ad Terram Sanctam — Datum Avinione, VII kalendas augusti, anno decimo septimo.

In e. m. episcopo Anitiensi. » (1).

5224

Avignon, 26 juillet 1333.

Archiepiscopo Viennensi ejusque suffraganeis ut decimam ad sex annos pro subsidio Terrae Sanctae impositam in eorum civitatibus et diocesibus colligant. (REG. 104, fol. 29, c. 20; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 61234).

« *Johannes episcopus servus servorum Dei venerabilibus fratribus .. archiepiscopo Viennensi ejusque suffraganeis salutem et apostolicam benedictionem.*
Non absque grandi — Datum Avinione, VII kalendas augusti, anno decimo septimo.

In e. m. archiepiscopo Aquensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Ebredunensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Arelatensi ejusque suffraganeis. »

5225

Avignon, 26 juillet 1333.

Archiepiscopo Viennensi ejusque suffraganeis ut in singulis eorum civitatibus et diocesibus omnia legata, donata inter vivos seu in ultima voluntate, poenas, condemnationes, poenitentias impositas seu injunctas et quaecumque alia ex voto, stipulatione, pacto vel promissione passagio generali aut in Terrae Sanctae subsi-

(1) Vidimus : ARCH. NAT., L. 304, n. 68.

dium colligant. (REG. 104, fol. 30 v°, c. 21; — *Jean XXII Lettres communes*, t. XII, n. 61235).

« *Johannes episcopus servus servorum Dei venerabilibus fratribus archiepiscopo Viennensi ejusque suffraganeis salutem. Pridem ad supplicem — Datum Avinione, VII kalendas augusti, anno decimo septimo.*

In e. m. archiepiscopo Ebredunensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Arelatensi ejusque suffraganeis.

In e. m. archiepiscopo Aquensi ejusque suffraganeis. »

5226

Avignon, 26 juillet 1333.

Archiepiscopis Aquensi, Ebredunensi, Arelatensi et Viennensi eorumque suffraganeis scribit in e. m. ac archiepiscopo Januensi ut in ipsorum civitatibus et diocesis coram populo publice praedicent verbum Crucis et signum ejusdem fidelibus volentibus imponant. (REG. 104, fol. 33 v°, p. c. 21).

« In e. m. (1) scribitur et sub eadem data infrascriptis venerabilibus fratribus archiepiscopis eorumque suffraganeis :

Archiepiscopo Aquensi.

Archiepiscopo Ebredunensi.

Archiepiscopo Arelatensi.

Archiepiscopo Viennensi. [Datum Avinione, VII kalendas augusti, anno decimo septimo]. »

5227

Avignon, 26 juillet 1333.

Eisdem archiepiscopis eorumque suffraganeis scribit in e. m. ac archiepiscopo Rigensi ut missas cum certis orationibus, negotio passagii ultramarini durante, in ipsorum civitatibus et diocesis celebrent cum certa indulgentia et in ecclesiis cathedralibus et collegiatis truncos ad elemosinas recipiendas ponant. (REG. 104, fol. 34, p. c. 23). — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 61247).

« In e. m. scribitur infrascriptis archiepiscopis eorumque suffraganeis :

(1) Cf. n. 5210.

Archiepiscopo Aquensi.

Archiepiscopo Ebredunensi.

Archiepiscopo Arelatensi.

Archiepiscopo Viennensi. [Datum Avinione, VII kalendas augusti, anno decimo septimo]. »

5228

Avignon, 30 juillet 1333.

Guidoni, episcopo Lexoviensi, quod usque ad triennium ecclesias et cimiteria suae diocesis per aliquem sacerdotem idoneum reconciliare possit. (REG. 117, fol. 100, c. 487; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 60872).

« *Venerabili fratri Guidoni, episcopo Lexoviensi. Merita tue fraternitatis — Datum Avinione, III kalendas augusti, anno decimo septimo.* »

5229

30 juillet 1333.

Guillelmo de Sancta Maura Petrum de Manso qui in regali curia quaedam negotia expedire habet commendat. (REG. 117, fol. 114 v°, c. 580).

« *Guillelmo de Sancta Maura, regis cancellario. Cum dilectus filius nobilis vir Petrus de Manso, familiaris noster, quedam habeat sua negotia in regali curia expedire, discretioni tue ipsum Petrum dictaque negotia ut circa eorum expeditionem previa honestate sis ei favorabilis propensius commendamus. Datum III kalendas augusti, anno decimo septimo.* »

5230

Avignon, 31 juillet 1333.

Archiepiscopo Aquensi et episcopo Mimatensi mandat ut quondam Guigonem dalphinum Viennensem ab excommunicationis sententia absolvant. (REG. 117, fol. 57 v°, c. 319).

« *Eisdem [Armando archiepiscopo Aquensi et Alberto Mimatensi episcopo]. Displicenter nimis audivimus quondam Guigonem dalphinum Viennensem ligatum excommunicationis seu excommunicationum sententia [vel] sententiis vita functum. Ideoque vobis et cuilibet vestrum in solidum committimus et mandamus quatinus, si signa penitencie*

in eo apparuisse vobis constiterit, ipsum juxta formam Ecclesie absolvatis. Datum Avinione, II kalendas augusti, anno decimo septimo.»

5231

31 juillet 1333.

Amedeo de Pictavia ac Rossilioni, Clayraci, Turnonis, Cassanatici et de Anio dominis, mandat ut, Guigone Dalphino defuncto, circa custodiam Dalphinatus studium adhibeant. (REG. 117, fol. 60 v°, c. 338).

« *Nobilibus viris Amedeo de Pictavia ac .. Rossilioni, .. Clayraci, .. Turnonis, .. Cassanatici et de Anio dominis.* Displicenter nimis audivimus quondam Guigonem dalfinum Viennensem viam universe carnis ingressum. Sed quia mortis jactura restitutionis beneficium non admittit, ac dispositione seu permissione divina hoc supponimus contigisse, decet nos et vos hoc equanimiter tolerare, nobilitatem vestram affectu quo possumus deprecantes ut quousque dilectus filius vir egregius Imbertus, dalfinus Viennensis, venerit, sicut cepistis laudabiliter, ut percepimus, circa custodiam Dalfinatus sine Dei offensa et proximi, operosum studium adhibere velitis. Sane, quia dum adhuc viveret Dalfinus predictus, mittebamus venerabiles fratres nostros Armandum, archiepiscopum Aquensem, et Albertum, episcopum Mimatensem, ad occurrendum guerrarum periculis et procurandum pacem inter ipsum Dalfinum et dilectum filium virum magnificum Aymonem, Sabaudie comitem, ipsisque nunc per alias nostras litteras injungamus ut nichilominus negotium prosequantur, vos pleno cordis rogamus affectu ut circa indictionem treuge eorum salubribus exhortationibus vestros animos inclinetis. Datum II kalendas augusti, anno decimo septimo.»

5232

31 juillet 1333.

Archiepiscopo Aquensi et episcopo Mimatensi de morte Guigonis, dalphini Viennensis, et de treugis cum comite Sabaudiae. (REG. 117, fol. 61, c. 339).

« *Eisdem archiepiscopo et episcopo.* Displicenter nimis audito Guigonem, dalfinum Viennensem, viam esse universe carnis ingressum, super absolu-

tione ipsius, qui excommunicationis vinculo tenebatur astrictus, vobis nostras alias patentes litteras destinantes, volumus quod, pro exequendis contentis in illis ac treugis indicendis, super quibus dilecto filio nobili viro Aymoni, Sabaudie comiti, per alias litteras nostras, quas vobis cum presentibus destinamus scribimus, ad eas partes vos conferre curetis, talem super hiis adhibitori sollicitudinem quod vestra exinde debeat circumspectio merito commendari. Datum ut supra.»

5233

31 juillet 1333.

Aymoni comiti Sabaudiae ut praefatorum archiepiscopi et episcopi consillis pro pace acquiescat. (REG. 117, fol. 61, c. 340).

« *Eidem comiti.* Displicenter nimis audivimus quondam Guigonem dalfinum Viennensem viam fuisse universe carnis ingressum. Sane quia venerabiles fratres nostros Armandum archiepiscopum Aquensem et Albertum episcopum Mimatensem pro tua, fili, et ejusdem delfini pacis concordia et treugis nichilominus interim procurandis seu etiam indicendis duxeramus antea destinandos, nobilitatem tuam rogamus et in Domino attentius exhortamur quatinus, consideranter attendens quod honori tuo nequaquam convenit Dalfinatum sic destitutum regimine hostiliter impugnare, cessare ab impugnatione hujusmodi ac treugarum indictioni velis favorabiliter consentire, ut melius et utilius inter te ac dilectum filium nobilem virum Imbertum dalfinum Viennensem valeant pacis federa, cum venerit, reformari. Datum ut supra [II kalendas augusti, anno decimo septimo].»

5234

Avignon, 5 août 1333.

Radulpho Challoti indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 99 v°, p. c. 485 ; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 60907).

« *Item in e. m. (1) dilecto filio nobili viro Radulpho Challoti, militi, Bituricensis diocesis.* Datum Avinione, nonis augusti, anno decimo septimo.»

(1) Cf. n. 5180.

5235

5 août 1333.

Andreae de Calviniaco excusationes de mora sua in arripiendo iter ad Curiam accipit. (REG. 117, fol. 114 vº, c. 581).

« *Andree de Calviniaco, domino Castri Radulphi.* Benigne recepimus nobilitatis tue litteras per quas te super dilato tuo et sponse nepotis nostri nate tue adventu, tum propter assignationem terre nondum omnino completam, tum etiam propter estus ardorem nimium utique periculosum itinerantibus excusasti. Nos itaque, dilecte fili, excusationes ipsas veras supponentes et justas, cum etiam in hiis partibus calores intensissimi vigeant, easque favorabiliter admittentes scire te volumus quod gratus erit nobis adventus hujusmodi cum iter tuum agere comode poteris, dirigente Domino gressus tuos. Datum nonis augusti, anno decimo septimo. »

5236

5 août 1333.

Regi Siciliae nuntiat se passagium transmarinum generale VII kalendas mensis augusti proximo praeteriti indixisse et regem Franciae ducem ejusdem praefecisse, certis ei subsidiis assignatis, hortaturque eum ut pro dicto passagio ordinando cum praefato rege ad Curiam veniat. (REG. 117, fol. 149, c. 752).

« *Regi Sicilie.* Ad regalem noticiam perferimus per presentes quod ad honorem sancte ac individue Trinitatis, exaltationem quoque nostri Salvatoris nominis gloriosi, necnon et consolationem totius christiani populi ac confusionem blasphemorum ejusdem nominis, VII kalendas mensis augusti proxime preterito ad instanciam carissimi in Christo filii nostri Philippi regis Francie illustris de fratrum nostrorum consilio passagium transmarinum induximus generale, ipsumque regem ducem ejusdem preficimus, certis sibi subsidiis assignatis. Sane quia, sicut tua fili carissime circumspectio non ignorat, in procurandis necessariis et utilibus pro dicto passagio et ponendis in ordine debito multa prudentia et providencia opus erit, prefatusque rex super hiis optet tuum audire consilium et per illud dirigi in predictis, quod quidem habilis posset fieri si loci distancia non obsesset, et propterea, sicut intelleximus, magnificencie tue preces per suas

litteras porrigat ut quamecunq; cum honore tuo et sine dispendio poteris velis ad partes Provinciae te transferre, nos attendentes ad te prefatum passagium inter alios catholicos principes pertinere non mediocriter, ac sperantes quod adventus tuus, fili carissime, nedum quoad dictum passagium sed etiam quoad alia utrique vestrum oportunus existere poterit, sano consilio suademus quod si ad presens propter adventum dilecti filii incliti infantis nati carissimi in Christo filii Caroli regis illustris Ungarie preces predictae impleri per te nequeant, si subsequenter sine regni personeque tue periculo se oportunitas offerat, velis prefatis regiis desideriis cor regium coaptare. Gratia Domini cor regium dirigat et protegat ab adversis. Datum nonis augusti, anno decimo septimo. »

5237

5 août 1333.

Regi Siciliae quod matrimonium inter neptem ejus, filiam Caroli ducis Calabriae ultimogenitam, et Petrum Ludovici ducis Borbonesii filium gratum habet. (REG. 117, fol. 149, c. 753).

« *Eidem regi [Sicilie]* . Quia sicut intelleximus carissimo in Christo nostro filio Philippo regi Francie gratum esset admodum quod dilecta in Christo filia inclita puella ejus et tua fili carissime neptis, filia scilicet inclite recordationis Caroli ducis Calabriae ultimo genita, dilecto filio inclito juveni Petro, dilecti filii magnifici principis Ludovici ducis Borbonesii filio, matrimonialiter oportuno tempore jungeretur, nos quidem desideranter appetimus prefatam nobilem viro suo convenienti statui copulari, attendentes quod dux predictus beati Ludovici dudum regis Francie nepos et inter principes regni Francie magnus existit divitiis et honore, Deumque timens, regis predicti omniumque regalium et principum ecclesiasticorum et secularium immo et totius populi dicti regni gratiam habere noscitur singularem, quique ad te, dilectissime fili, tuamque domum afficitur, sicut tuam prudentiam latere non credimus, magno zelo, hiis et multis aliis in consideratione deductis convenientem predictam copulam arbitramur, ideoque [si] nichil occurrat aliud quod nos latet coaptet regio votum tuum. Gratia Domini etc... ut supra. Datum ut supra [nonis augusti, anno decimo septimo]. »

5238

Avignon, 7 août 1333.

Petro episcopo Leonensi facultatem visitandi limina apostolorum Petri et Pauli concedit. (REG. 117, fol. 100, c. 488; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 60928).

« *Venerabili fratri Petro, episcopo Leonensi. Merita fraternitatis exposcunt — Datum Avinione, VII idus augusti, anno decimo septimo.* »

5239

7 août 1333.

Regi Franciae de conflictu jurisdictionis inter officialem Parisiensem et praepositum Parisiensem scribit. (REG. 117, fol. 114 v°, c. 582).

« *Regi Francie. Transcriptum cujusdam monitionis a curia .. officialis Parisiensis contra prepositum regium Parisiensem emanate pro parte regia nobis exhibitum vidimus et contenta in eo intelleximus diligenter; ex quibus evidenter percepimus et prepositum ipsum impediendo jurisdictionem venerabilis fratris nostri .. episcopi Parisiensis excessisse graviter et .. locum tenentem officialis predicti in aggravando excommunicationis ejusdem sententiam modum debitum non servasse. Sane, quia fide digna relatione percepimus quod memoratus episcopus sic predicti locumtenentis correxisset excessum quod inde fuit excellentie regie super hoc satisfactum, non est visum nobis quoad hoc super provisione alia insistendum. Sed, ut provideatur ne talia attemptentur imposterum, intendimus de fratrum nostrorum consilio salubriter, dante Domino, providere. Datum VII idus augusti, anno decimo septimo.* »

5240

Avignon, 13 août 1333.

Guillelmo de Leschanello indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 99 v°, p. c. 485; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 60970).

« Item in e. m. (1) dilecto filio Guillelmo de Les-

(1) Cf. n. 5180.

chanello, canonico Noviomensi. Datum Avinione idibus augusti, anno decimo septimo. »

5241

Avignon, 16 août 1333.

Geraldo de Albussaco indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 99 v°, p. c. 485; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 60997).

« Item in e. m. (1) dilecto filio Geraldo de Albussaco, canonico Autisiodorensi. Datum Avinione, XVII kalendas septembris, anno decimo septimo. »

5242

Avignon, 16 août 1333.

Eidem Geraldo testandi facultatem concedit. (REG. 117, fol. 99 v°, c. 486; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XII, n. 60996).

« *Eidem Geraldo. Quia presentis vite — Datum ut supra.*

In e. m. magistro Petro Arquerii, decano ecclesie Rothomagensis, capellano nostro. Datum. »

5243

Avignon, 18 août 1333.

Johanni de Mota ejusque uxori indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 57 v°, c. 320; — *Jean XXII Lettres communes*, t. XII, n. 61025).

« *Dilecto filio nobili viro Johanni, domino de Mota, militi, et dilecte in Christo filie nobili mulieri Johanne de Draciaco, ejus uxori, Eduensis diocesis. Provenit ex vestra — Datum Avinione, XV kalendas septembris, anno decimo septimo.* »

5244

20 août 1333.

Regi Siciliae nuntiat se VII kalendas augusti, ad supplicationem instantem Philippi regis Franciae, indixisse passagium generale dictumque regem ejusdem ducem ordinasse, certis subsidiis ad supportandum facilius illud onus ei concessis. (REG. 117, fol. 149 v°, c. 754).

(1) Cf. n. 5180.

« *Regi Sicilie.* Ad regalem noticiam per litteras nostras alias meminimus intimasse quomodo VII kalendas augusti ad honorem Dei consolationemque christiani populi ac ad supplicationem instantem carissimi in Christo filii nostri Philippi regis Francie illustris induximus passagium generale, cujus regem prefatum ducem ordinavimus, certis sibi subsidiis ad supportandum onus predictum facilius assignatis, de quibus tuam excellenciam cito curabimus reddere certiore. Datum XIII kalendas septembris, anno decimo septimo. »

5245

20 août 1333.

Reginae Sicilliae super eodem. (REG. 117, fol. 149 v°, c. 755).

« *Regine Sicilie.* Ad regalem noticiam — Datum ut supra. »

5246

20 août 1333.

Regi Ungariae super eodem. (REG. 117, fol. 149 v°, c. 756).

« *Carolo, regi Ungarie.* Ad regalem noticiam — Datum ut supra. »

5247

21 août 1333.

Comiti Alenconii de negotio passagii transmarini et de capitaneo ordinando. (REG. 117, fol. 115, c. 583).

« *Comiti Alenconii.* Letanter recepimus dilectos filios nobiles viros .. de Arquiriato et .. de Arreblayo dominos, tue nuntios magnitudinis, et que continebant tue magnificentie littere per eos nobis exhibite, que quoque verbo voluerunt nuncii ipsi proponere, intelleximus diligenter. Sane quia eorum propositio verbo primo proposita et consequenter in scriptis oblata continebat quod, cum secundum ultramarinum viagium per nos ac carissimum in Christo filium nostrum Philippum regem Francie illustrem a mense presenti augusti ad triennium fuisset assumptum, secundum quod notum et

publicatum fuerat publice in Romana curia, nullusque adeo teneretur eidem regi pro dicto complendo viagio quemadmodum tu, germanus ipsius, excepto dilecto filio juvene inclito Johanne de Francia ejus nato qui tamen adhuc in etate constitutus non est qua laborare valeret, tuque, fili, dum dicti tui nuncii disseserunt de Francia per litteras carissimi in Christo filii nostri .. regis Sicilie illustris tui avunculi acceperisses quod Turci contra Christianos tam per mare quam per terram adeo invaluerant quod burgos Athenienses combusserant, et verebatur admodum, nisi provideretur aliter, scandalum et pericula graviora, supplicabant nobis ex parte tua premissis ex causis prefati nuncii ut, in casu quo per nos ordinaretur de capitaneo aliquo pro reprimendis Turcis prefatis, placeret nobis te, fili, capitaneum huiusmodi deputare, quia hoc sperabant profuturum sancto viagio, ex quo apparet quod germanus regius previet eundem, eorum tamen, ut dixerunt, non erat quod aliquid super hoc fieret nisi secundum consensum et beneplacitum dicti regis. Ad que, fili, taliter respondemus quod cum prefatus rex Francie germanus tuus factus sit dux exercitus generalis passagii transmarini, non est intencionis nostre sicut nec esse debet circa dicti passagii negotium vel ipsum tangencia de duce vel capitaneo aliquo aliquid ordinare. Ceterum, si placeret regi prefato ad obviandum dictis Turcis intendere, quod generali passagio multipliciter oportunum existeret, immo multorum iudicio necessarium, quia si factum Turcorum prosperetur ut cepit, transitus generalis passagii nimium difficilis redderetur, expediret ut cum illis quos maxime tangit dictum Turcorum negotium, utpote cum carissimis in Christo filiis (1) nostris .. Sicilie et .. Cipri regibus illustribus et cum Venetis ac .. Hospitalis magistro aliisque magnatibus et comunitatibus illarum partium haberetur tractatus, quos speramus et supponimus libenter facere posse suum. Et si rex vellet subsidium facere, non credimus quod pro negotio aliquo posset ad presens circa hoc aliquid utilius facere nec per quod posset sic prompta via ad dictum passagium proseguendum utiliter procurari. Quo facto, si tractatus premissus procederet, posset rex prefatus de capitaneo dicti exercitus cum premissorum beneplacito ordinare. Nos autem sine assumptione dicti negotii intendimus manum

(1) Reg. : *fratribus.*

nostrum dicto negotio in casu premissis sicut bono modo poterimus extendere adjutricem. Et si te, fili, premissis exercitu contra Turcos ordinando vellet rex ipse preficere, nobis quantum in nobis est gratum existeret pariter et acceptum. Datum XII kalendas septembris, anno decimo septimo .»

5248 21 août 1333.

Rex Franciae de eisdem. (REG. 117, fol. 115 v°, c. 584).

« *Regi Francie*. Celsitudinis regie litteras in quibus recommendabant nobis negocia dilecti filii magnifici viri Caroli comitis Alenconii, fratris sui, per dilectos filios nobiles viros .. de Arquiriaco et .. de Arreblayo dominos dicti comitis nuntios una cum ejusdem comitis litteris nobis exhibitas benigne recepimus, et que continebant littere ipse queque verbo etc... ut in alia, mutatis mutandis. Datum ut supra [XII kalendas septembris, anno decimo septimo]. »

5249 24 août 1333.

Regi Franciae de errore facti intervenio in arresto per Parlamentum lato super causa inter dalphinum Alverniae et quondam Robertum fratrem ejus vertente. (REG. 117, fol. 115 v°, c. 585).

« *Eidem regi [Francie]*. Cum ex parte dilecti filii nobilis viri Johannis dalphini Alvernie asseratur quod in quodam arresto lato dudum in parlamento regio Parisius super quadam causa, que inter ipsum, ex parte una, et quondam Robertum Dalphini, fratrem suum, ex altera, vertebatur ibidem, extitit multipliciter in ejus magnum prejudicium erratum in facto, de quo quidem errore apparere, si audiat in suis rationibus, manifeste poterit, sicut dicit, excellentiam regiam attentius deprecamur quatinus ut, dicto nonobstante arresto, idem dalphinus audiat in suis rationibus et defensionibus hujusmodi ad finem quod error facti possit per viam veritatis et justicie, si reperiatur intervenisse, corrigi, velit eadem regalis benignitas de gratia concedere speciali. Datum VIII kalendas septembris, anno decimo septimo. »

5250

24 août 1333.

Regi Franciae ut litem quae inter Carolum, comitem Alenconii, et Johannem, dalphinum Alverniae, super quibusdam bonis hereditariis in regali curia ventiletur, celeriter expediri faciat. (REG. 117, fol. 115 v°, c. 586).

« *Eidem regi*. Cum inter dilectos filios nobiles viros Carolum, comitem Alenconii, germanum tuum, fili carissime, ex parte una, et Johannem, dalphinum Alvernie, ex altera lis super quibusdam bonis hereditariis in regali curia, sicut accepimus, ventiletur, magnificenciam regiam attentius deprecamur quatinus ad parcendum utriusque partis expensis et laboribus quos litium produxere prolixitas consuevit, litem ipsam examinari et expediri celeriter facere velit regalis providencia, sua utrique parti justicia observata. Datum ut supra [VIII kalendas septembris, anno decimo septimo]. »

5251

25 août 1333.

Johanni duci Duracii notificat se passagium generale ad Terram Sanctam indixisse. (REG. 117, fol. 5 v°, c. 27, et 149 v°, c. 757).

« *Johanni, nato clare memorie Caroli regis Siciliae, duci Duracii*. Ad tue nobilitatis noticiam deducimus per presentes quod nos ad honorem Dei et consolationem fidelium ac supplicationem instantem carissimi in Christo filii Philippi, regis Francie illustris, vii kalendas augusti passagium indiximus generale, rege prefato duce dicti passagii certis sibi nichilominus concessis subsidiis ad facilius supportandum onus hujusmodi deputato. Datum VIII kalendas septembris, anno decimo septimo. »

5252

28 août 1333.

Arnaldo episcopo Regensi mandat ut ad Curiam veniet cum omnibus documentis dissentionem inter eum et praepositum ecclesiae Regensis motam tangentibus. (REG. 117, fol. 61, c. 341).

« *Arnaldo, episcopo Regensi*. Super certis tractandis que te tangere dinoscuntur volentes ad nostram presenciam personaliter te conferre, fraternitati tue presencium tenore mandamus qua-

tinus id efficere sublata cunctatione qualibet non postponas, tecum omnia documenta et munimenta quecumque quibus te super dissensione quam inter te et dilectum filium de Lercio, prepositum ecclesie Regensis, capellanum nostrum, ut dicitur, suborta juvare intendis nichilominus delaturus. Datum V kalendas septembris, anno decimo septimo.»

5253

Avignon, 31 août 1333.

Archiepiscopo Aquensi et episcopo Mimatensi, de observatione treugarum inter Aymonem, comitem Sabaudiae, et defensores Dalphinatus indictarum. (REG. 117, fol. 58, c. 321).

« *Venerabilibus fratribus Armando, archiepiscopo Aquensi, et Alberto episcopo Mimatensi, Apostolice Sedis nunciis.* Intelleximus quod, licet pridem post obitum quondam Guigonis dalphini Viennensis, inter dilectum filium nobilem virum Aymonem, comitem Sabaudie, pro se ac valitoribus adherentibus et subditis suis ex parte una, et certos nobiles qui defensionem Dalphinatus Viennensis assumpserunt pro se ac omnibus sibi adherentibus et subditis Dalphinatus predicti ex altera, treuge inite seu indiete vestra mediante sollicitudine fuerint usque ad certi temporis spacium durature, tamen dilectus filius nobilis vir Amedeus, comes Gebennensis, et quidam alii de parte dicti Saubaudie comitis existentes ad violationem treugarum hujusmodi non absque magna turbatione status partium illarum pacifici se disponunt. Nos igitur, attendentes quod ex guerrarum commotionibus, si nunc in partibus illis quod absit insurgerent, tractatus pacis inter predictum Sabaudie comitem et dilectum filium nobilem virum Imbertum dalphinum Viennensem pacis Actoris suffragante gracia reformande, ad quam desideriiis aspiramus intensis, impediri seu ad eam pertingendam via difficilior multipliciter possit reddi, et alia non facile numeranda incommoda, ex quibus irritaretur graviter Altissimus, sequerentur, fraternitati vestre per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus prefatos comites et nobiles ac alios quos negocia contingunt hujusmodi de quibus videritis expedire, ut easdem observent treugas et per suos facient inviolabiliter observari, quodque si forsan violate fuerint, reductis ad statum pristinum que forent intantum attemptata, ad easdem redeant

observandas moneatis et efficaciter inducat. Et si ipsi vel eorum aliqui vestris inductionibus et monitionibus obtemperare recusaverint in hac parte, dicteque treuge per vos penis et sententiis promulgatis adversus infringentes vel non servantes easdem extiterint roborate, ad earundem penarum et sententiarum executionem et aggravationem contra illos qui supradictas treugas infringerent vel etiam non servarent prout ipsorum et cujuslibet eorum rebellionis inobediencia exegerit ratione previa procedatis; alias autem, cum omnino expediat eos a guerris et aggressionibus hostilibus abstinere, indicendi de novo auctoritate nostra inter ipsas partes ac ipsarum et cujuslibet earum valitores, adjutores, fautores et adherentes generaliter vel singulariter, ut melius et utilius cognoveritis faciendum, treugas usque ad aliquem certum terminum de quo vobis videbitur duraturas ipsasque penis, sententiis spiritualibus et temporalibus oportunis vallandi et roborandi ac omnia et singula faciendi, gerendi gerendi (*sic*) et exercendi que circa hec fuerint quomodolibet oportuna, ita tamen quod pene et sentencie per vos contra illos qui hujusmodi treugas per vos indicendas infringerent vel etiam non servarent promulgande sic postquam treuge ipse indiete fuerint ac etiam publicate, violatores et fractores earum vel non servantes easdem afficiant quod alios penas observantes vel observare paratos treugas in aliquo non contingant, plenam vobis concedimus tenore presentium facultatem. Datum Avinione, II kalendas septembris, anno decimo septimo.»

5254

31 août 1333.

Aymoni, comiti Sabaudiae, ut treugas cum nobilibus Dalphinatus initas observet et ab Amedeo, comite Gebennensi, observari faciat. (REG. 117, fol. 61, c. 342).

« *Aymoni, comiti Sabaudie.* Infausti rumoris insinuatio perduxit ad nostri apostolatus auditum quod, licet pridem post obitum quondam Guigonis dalphini Viennensis inter te, fili, pro te tuisque adherentibus, valitoribus et subditis ex parte una, et certos nobiles qui Dalphinatus deffensionem assumpserunt pro se suisque valitoribus adherentibus et subditis Dalphinatus ejusdem ex altera, treuge, instantibus et cooperantibus venerabilibus fratribus nostris Armando archiepiscopo Aquensi et Alberto

episcopo Mimatensi Apostolice Sedis nunciis per nos ad partes illas propter hoc destinatis, indiete seu inite fuerint usque ad certi temporis spacium duratione, tamen dilectus filius nobilis vir Amedeus, comes Gebennensis, nepos tuus, et quidam alii de parte tua existentes predictas treugas te id paciente moliuntur infringere, de quo mirari non sufficimus si est ita. Cum autem treugarum ipsarum violacio reformationi pacis inter te ac dilectum filium nobilem virum Imbertum dalfinum Viennensem, ad quam desiderii aspiramus intensius, plurimum obviaret seu viam difficiliorem, preter alia incommoda varia que inde sequerentur, redderet ad pertingendum ad eam, nobilitatem tuam rogamus et in Domino attentius exhortamur quatinus treugas ipsas observans et faciens ab eodem Gebennensi comite et aliis tuis adherentibus et subditis inviolabiliter, reductis ad statum debitum si qua forsitan attemptata fuerint, observari, eorundem nuntiorum persuasionibus salubribus super hiis et ea tangentibus taliter acquiescas quod tua exinde prudencia debeat merito commendari. Datum II kalendas septembris, anno decimo septimo.»

5255

31 août 1333.

Ademaro de Pictavia super eodem. (REG. 117, fol. 61 vº, c. 343).

«*Nobili viro Ademaro de Pictavia.* Intelleximus quod licet pridem post obitum quondam Guigonis dalfini Viennensis inter dilectum filium nobilem virum Aymonem, comitem Sabaudie, pro se suisque valitoribus, adherentibus et subditis ex parte una, et te ac alios nobiles qui defensionem Dalfinatus assumpsistis pro vobis vestrisque valitoribus, adherentibus et subditis Dalfinatus ejusdem ex altera, treuge, instantibus et cooperantibus venerabilibus fratribus nostris Armando archiepiscopo Aquensi et Alberto episcopo Mimatensi etc. usque: quatinus ipsas treugas observes quantum in te fuerit et per alios inviolabiliter observari procures, prefatis nunciis circa ea que negocia contingunt hujusmodi auxiliis, consiliis et oportunis favoribus nichilominus assistendo. Datum ut supra.

In e. m. Amedeo de Pictavia.»

5256

31 août 1333.

Beatrici dominae de Arlaco de quibusdam periculis eam tangentibus scribit. (REG. 117, fol. 61 vº, c. 344).

«*Beatrici, domine de Arlaco.* Benigne receptis nobilitatis tue litteris et contentis in eis diligencius intellectis, ecce, filia, quod periculis et scandalis de quibus fiebat in ipsis litteris mentio cupientes paterne diligencie (1) obviare studiis, tam venerabilibus fratribus nostris Armando archiepiscopo Aquensi et Alberto, episcopo Mimatensi nunciis nostris, quam dilecto filio nobili viro .. comiti Sabaudie et aliis de quibus expedire vidimus litteras dirigimus oportunas. Datum ut supra [II kalendas septembris, anno decimo septimo].»

5257

Avignon, 4 septembre 1333.

Officiali Caturcensi, ut cogat priorem domus de Francorio ordinis Grandimontensis, Caturcensis diocesis, ad restituendum vicariam parrochialis ecclesiae de Montejustino, dictae diocesis, Geraldo de Lasucas, vicario perpetuo ipsius ecclesiae. (REG. 117, fol. 100, c. 489).

«*Dilecto filio .. officiali Caturcensi.* Quamvis excessus quibusvis personis illati Sedi Apostolice que justiciam et equitatem diligit sint infesti, ex illis tamen qui redundant in ipsius contumeliam et injuriam gravius non immerito provocatur. Sane dilectus filius Geraldus de Lasucas, vicarius perpetuus parrochialis ecclesie de Montejustino, Caturcensis diocesis, nobis sua gravi conquestione monstravit quod nos dudum ecclesiam supradictam cum omnibus juribus et pertinenciis suis monasterio Beate Marie Caturcensis ordinis [Cartusiensis] ac .. priori et conventui predicti monasterii uniendam auctoritate apostolica duximus perpetuo ac etiam annectendam, eadem auctoritate nichilominus ordinantes quod in ecclesia ipsa perpetuus esset perpetuis temporibus vicarius qui curam animarum ibidem gereret et alias in divinis officiis ibidem laudabiliter deserviret, quodque ad ipsum medietas fructuum reddituum et proventuum ejusdem ecclesie pro sua et suorum familiarium necessariis et ipsius ecclesie supportandis oneribus, alia vero medietas ad eosdem priorem et conven-

(1) Reg. : *diligencia*.

tum pro eorum ac monasterii predicti utilius relevandis necessitatibus pertineret. Ac deinde vicariam predictam eidem conquerenti auctoritate predicta contulimus, et de ea sibi duximus providendum, certis sibi executoribus per nostras litteras super hoc deputatis. Adjecit etiam ulterius quod licet ipse auctoritate collationis hujusmodi dicte vicarie fuisset corporalem possessionem adeptus ipsamque per tempus aliquod pacifice possedisset, dilectus filius .. prior domus de Francorio, ordinis Grandimontensis, dicte diocesis, non obstante quod inter ipsum priorem ex parte una et dictos priorem et conventum dicti monasterii Beate Marie Caturcensis ipsumque conquerentem [ex altera] super eadem ecclesia in Romana curia lis penderet, ipsum conquerentem spoliari possessione sua predicta per potentiam laicalem non sine contumelia dicte Sedis procuravit et fecit, ipsi conquerenti variis aliis dampnis et injuriis per eundem priorem de Francurio et suos nichilominus irrogatis. Quare nobis humiliter supplicarat ut providere sibi super hiis de oportuno remedio dignaremur. Nos igitur nolentes eidem in justicia deficere in qua sumus omnibus debitores, discretioni tue per apostolica scripta mandamus quatinus super hiis informationem summariam vocato dicto priore de Francorio recipiens, si ea repereris veritate fulciri, priorem ipsum ex parte nostra moneas et inducas ut infra certum peremptorium terminum competentem quem eidem duxeris super hoc prefigendum eidem conquerenti possessionem dicte vicarie plene restituat, ac de dampnis et gravaminibus sibi super hoc illatis satisfaciat competenter; quod si forsan recusaverit adimplere, ipsum ..priorem de Francorio peremptorie citare procures ut infra certum alium peremptorium terminum per te sibi super hoc prefigendum apostolico conspectui personaliter se presentet, super predictis facturus et recepturus quod justicia suadebit ac nostris et apostolicis mandatis et beneplacitis humiliter pariturus. Diem autem hujusmodi citationis et formam etc... Datum Avinione, II nonas septembris, anno decimo septimo.»

5258

Avignon, 4 septembre 1333.

Officiali Baionensi ut contra Geraldum Aymerici, clericum Lemovicensis diocesis, homicidam et sacrilegum, in locis religiosis civitatis Baionensis latitantem procedat. (REG. 117, fol. 102 vº, c. 497).

«*Dilecto filio .. officiali Baionensi* (1). Insinuatio displicibilis et infesta perduxit ad nostri apostolatus auditum quod Geraldus Aymerici, clericus Lemovicensis diocesis, qui diabolico exagitatus spiritu hiis diebus preteritis quondam Aymericum de Labisturre militem ejusdem diocesis prodicionaliter et insidiosae interfecisse crudeliter in quodam itinere publico, ac de diversis ecclesiis et locis ecclesiasticis ejusdem Lemovicensis et Petragoricensis diocesis nonnullas res sacras et alias violenter extrahendo et asportando, aliaque in eis horribilia non absque violatione temeraria inmunitatis ecclesiarum ipsarum et divine majestatis contumelia perpetrando nefanda sacrilegia dicitur commisisse, ad civitatem Baionensem et partes illas se transtulit, sicut asseritur, ibidem in domibus religiosis et locis tam sacris quam aliis, exemptis et non exemptis, ut ultionem effugiat justicie latitando. Cum autem reipublice utilitati expediat quod maleficia per viam justicie corrigantur, nec ab Ecclesia defendi debeat qui talia committere non veretur, discretioni tue per apostolica scripta mandamus quatinus, si de premissis summarie simpliciter et de plano ac sine figura et strepitu justicie fueris informatus, prefatum clericum ubicumque reperiri poterit capi facias et fideliter custodiri, ut per te vel illum ad quem ratione delictorum hujusmodi pertinuerit exhiberi de ipso valeat justicie complementum, invocato ad hoc si necesse fuerit auxilio brachii secularis. Contradictores etc... Datum Avinione, II nonas septembris, anno decimo septimo.»

5259

Avignon, 4 septembre 1333.

Priori et conventui Beatae Mariae de Carmelo Baionensibus ne dictum Gerardum defendant. (REG. 117, fol. 102 vº, c. 498).

«*Dilectis filiis .. priori et conventui fratrum ordinis Beate Marie de Monte Carmeli Baionensibus*. Nuper displicibili et infesta relatione percepimus quod Geraldus Aymerici etc. ut supra usque sicut asseritur, ibidem in domo vestra ut ultionem effugiat justicie latitando. Quocirca discretionem vestram requirimus et hortamur attente, vobis

(1) Index : *Bayocensi*,

nichilominus districtius injungentes quatinus, si per dilectum filium .. officialem Baionensem cui per alias nostras certi tenoris litteras super hoc scribimus fueritis requisiti, dare opem et operam efficaces quod idem clericus, qui si commisit ea

que premissa sunt ab Ecclesia nequaquam debet defendi, ad manus ejusdem .. officialis puniendus per ipsum vel alium ad quem pertinuerit prout exegerit equitatis ratio perveniat puniendus. Datum ut supra. »

The American Medical Association is a non-profit corporation organized for the purpose of promoting the interests of the medical profession and the public. It is composed of members who are physicians and surgeons, and who are engaged in the practice of medicine and surgery. The Association is organized into various departments and committees, and it holds regular meetings and conventions. It is also engaged in various other activities, such as the publication of journals and the maintenance of a library. The Association is a very important organization in the medical profession, and it has played a significant role in the development of medicine and surgery in the United States.

The American Medical Association is a non-profit corporation organized for the purpose of promoting the interests of the medical profession and the public. It is composed of members who are physicians and surgeons, and who are engaged in the practice of medicine and surgery. The Association is organized into various departments and committees, and it holds regular meetings and conventions. It is also engaged in various other activities, such as the publication of journals and the maintenance of a library. The Association is a very important organization in the medical profession, and it has played a significant role in the development of medicine and surgery in the United States.

JOHANNIS XXII LITTERARUM SECRETARUM

ANNUS DECIMUS OCTAVUS

5260

5 septembre 1333.

Regi Navarrae, de subsidio petito per eum ratione passagii transmarini. (REG. 117, fol. 245 vº, c. 1250).

« *Philippo, regi Navarre.* Litteras regias nobis per dilectum filium Philippum de Meleduno, archidiaconum Remensem, presentatas benigne recepimus et que idem archidiaconus sub data per litteras easdem credencia super subsidio tibi, fili carissime, ratione passagii transmarini prestando, pro parte regia curavit prudenter exponere et in scriptis etiam tradere intelleximus diligenter. Sed quia circa negocium transmarinum predictum [quod] carissimi in Christo filii nostri Philippi regis Francie illustris nuncii prosequerantur, eramus multipliciter occupati, eo pendente non potuimus hiis que petebantur pro parte tua, sicut premititur, nisi eo expedito primitus tunc vacare. Verum expeditis predicti regis nunciis sicut commodius fieri poterit super negocio antedicto, ad ea que, ut fertur, per eundem archidiaconum proposita et in scriptis data fuerant cum certis fratribus nostris intendere curavimus diligenter, super quibus matura deliberatione prehabita, eidem archidiacono de fratrum predictorum consilio duximus, sicut ipse tue celsitudini referre plenius poterit, respondendum. Et quia hec nequiverunt ex causis expressis superius citius expediri, super mora prolixa habeat nos et ipsum archidiaconum regalis magnificencia excusatos. Datum nonis septembris, anno decimo octavo. »

5261

Avignon, 7 septembre 1333.

Alberto Laudunensi, Johanni Belvacensi, Andreae Atrebatensi episcopis, ac Theobaldo electo Tornacensi quasdam declarationes de justo ac legitimo passagii impedimento faciendas committit. (REG. 106, fol. 6, c. 16; REG. AVIN. 46, fol. 152 vº, c. XXX; — FAYEN, *Lettres de Jean XXII*, t. II, p. 677, n. 3462; *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63871).

« *Venerabilibus fratribus Alberto Laudunensi et Johanni Belvacensi ac Andree Atrebatensi episcopis, et dilecto filio Thebaldo electo Tornacensi, salutem.* Occupationem gemebundam et — Datum Avinione, VII idus septembris, anno decimo octavo. »

5262

Avignon, 7 septembre 1333.

Petro Rothomagensi et Guillelmo Senonensi archiepiscopis ordinationem et dispensationem tam pecunie collectae decimae quam pecunie donatorum et legatorum in subsidium Terrae Sanctae passagii causa committit. (REG. 106, fol. 7-8, c. 17; REG. AVIN. 46, fol. 154, c. XXX; *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63872).

« *Petro Rothomagensi et Guillelmo Senonensi archiepiscopis, salutem.* Gerentes cordi specialiter — Datum Avinione, VII idus septembris, anno decimo octavo. »

5263

10 septembre 1333.

Carolo comiti Alenconii ut ad celeriter terminandum litem inter eum et Johannem Arverniam dalphinum in

curia Parisiensi pendente vellet amicabiliter concordare. (REG. 117, fol. 189 v°, c. 945).

« *Carolo, comiti Alenconii*. Cum sicut accepimus inter te, fili, ex parte una et dilectum filium nobilem virum Johannem dalfinum Arvernie ex altera super certis bonis lis in curia Parisius pendeat et diu fuerit agitata, tue nobilitatis magnificentiam attentius deprecamur quatinus ut sublati nocivis prolixitatibus causa examinetur hujusmodi et utrique sua celeriter reddatur justitia velit tua prudentia consentire, vel potius quod dicta questio amicabiliter terminetur. Datum IIII idus septembris, anno decimo octavo. »

5264

Avignon, 11 septembre 1333.

Cancellario ecclesiae Parisiensis ut Arnaldum de Claromonte ordinis Minorum, ad magisterii theologiae facultatis honorem recipiat. (REG. 117, fol. 164, c. 835).

« *Dilecto filio .. cancellario ecclesie Parisiensis*. Habet fidedigna relatio quod dilectus filius Arnaldus de Claromonte, ordinis fratrum Minorum, in sacre theologie facultate bacallarius, de quo Tutellensi ecclesie tunc vacanti de fratrum nostrorum consilio duximus providendum, adeo in facultate ipsa laudabiliter divina sibi gratia suffragante profecit quod ad recipiendum magisterii honorem in eadem facultate ydoneus reputatur. Nos igitur domum Domini viris insignitis virtutibus ac in opere potentibus et sermone, qui resistere valeant assendentibus ex adverso, ad divini nominis laudem et gloriam ipsius decorem domus cupientes Domino dirigente fulciri, discretionis tue per apostolica scripta mandamus quatinus dictum Arnaldum, si ad hujusmodi magisterii honorem ydoneum fore repereris, ad ejusdem magisterii statum, non obstante quod aliqui bacallarii in facultate predicta in ordine recipiendi magisterium hujusmodi precedunt precedunt (*sic*) eundem, studeas promovere. Nos enim bacallariis ipsis nullum per hoc volumus prejudicium generari, quin ipsi ad ejusdem magisterii honorem post promotionem hujusmodi ordine debito valeant promoveri. Datum Avinione, III idus septembris, pontificatus nostri anno decimo octavo. »

5265

Avignon, 12 septembre 1333.

Jacobo Balbiaci tabellionatus officium concedit. (REG. 117, fol. 164, c. 836).

« *Dilecto filio Jacobo Balbiaci, clerico non conjugato nec in sacris ordinibus constituto, Castrensis diocesis*. Ne contractuum memoria — Datum Avinione, II idus septembris, anno decimo octavo. »

5266

Avignon, 13 septembre 1333.

Guidoni Elnensi et Johanni Magalonensi episcopis ut contra nobilem virum Ademarus de Mosseto, de haeresi suspectum, simul cum inquisitore procedant. (REG. 117, fol. 185, c. 919).

« *Venerabilibus fratribus Guidoni, Elnensi, et Johanni, Magalonensi episcopis*. Intelleximus nuper quod tu, frater Elnensis episcopo, contra nobilem virum Ademarus de Mosseto tue diocesis super certis capitulis heresim et errores tangentibus, de quibus ipse suspectus dicebatur existere, volens procedere ut debebas, eundem nobilem tam vigore litterarum nostrarum inde tibi directarum quam jure potestatis ordinarie citari fecisti ut certo sibi prefixo termino coram te responsurus dictis capitulis compareret; sed ipse moliendo declinare absque justa et rationabili causa forum tuum, parere citationi hujusmodi non curavit. Nos igitur volentes quod super eodem negotio pure ac juste cessante suspitione qualibet procedatur, te frater episcopo Magalonensis in eodem negotio tenore presentium duximus adjungendum. Quocirca fraternitati vestre per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus vocato dilecto filio .. inquisitore heretice pravitatis in eis partibus auctoritate apostolica deputato vel ejus vicesgerente ac una cum ipso, in loco seu locis de quibus vobis videbitur non suspectis (*sic*), etiam extra vestras vel alterius vestrum civitates et dioceses, super dicto negotio juxta statuta canonum et privilegia concessa officio inquisitionis pravitatis predictae solerter et fideliter procedere ac exhibere complementum justicie solum Deum habendo pre oculis studeatis. Datum Avinione, idibus septembris, anno decimo octavo. »

5267

13 septembre 1333.

Arnaldo de Claromonte ut gubernationem ecclesiae Tutellensis per mortem Arnaldi episcopi vacantis dispositionique apostolicae ea vice reservatae sibi commissam suscipiat. (REG. 117, fol. 190, c. 948).

« *Arnaldo de Claromonte, electo Tutellensi.* Pridem ecclesia Tutellensi per obitum bone memorie Arnaldi episcopi Tutellensis vacante, nos eidem ecclesie, cujus provisionem ea vice certis causis rationabilibus nobis duxeramus specialiter reservandam, volentes de pastore ydoneo providere et ad te, ordinem fratrum Minorum professum baccallarium in sacre theologie facultate, dirigentes intuitum mentis nostre, de persona tua nobis et fratribus nostris accepta eidem ecclesie duximus de fratrum predictorum consilio providendum, te illi preficientes in episcopum et pastorem; quocirca discretioni tue per apostolica scripta mandamus quatinus hujusmodi onus impositum tibi suscipiens reverenter, ad ejusdem ecclesie gubernationem providam cures dirigere studia mentis tue ita quod sub tuo fructuoso regimine assistente tibi divina gratia votiva incrementa in spiritualibus et temporalibus suscipiat, tuque proinde divinam et Apostolice Sedis gratiam uberius merearis. Datum idibus septembris, anno decimo octavo.»

5268

Avignon, 15 septembre 1333.

Petronillae, relictæ Arnaldi Guillelmi de Vidilhaco indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 185 vº, c. 920).

« *Dilecte in Christo filie nobili mulieri Petronille, relicte quondam Arnaldi Guillelmi de Vidilhaco militis vidue, Agennensis diocesis.* Provenit ex tue — Datum Avinione, XVII kalendas octobris, anno decimo octavo.»

5269

Avignon, 15 septembre 1333.

Archiepiscopo Rothomagensi ut proponat verbum Crucis et signaculum Crucis imponat regi Francie et aliis nobilibus ad passagium dispositis, si fuerit requisitus. (REG. 117, fol. 164, c. 837).

« *Venerabili fratri Petro, archiepiscopo Rothomagensi* (1). Magni gaudii et ingentis exultationis materia nobis in Domino ministratur dum infra mentis secreta revolvimus et aliis publicamus quod ille Rex, in cujus manibus regum corda consistunt, carissimi in Christo filii nostri Philippi regis Francie illustris interne cor tetigit, et sic ad subveniendum personaliter innumeris necessitatibus Terre Sancte ipsius accendit affectum quod ultramarinum generale passagium ad supplicum suarum precum instantiam per nos de consilio fratrum nostrorum indictum in persona propria manuque forti et corde humili prosequendum assumpsit, et ejusdem passagii ac totius exercitus christiani qui transfretabit in illo capitaneatum generalem et rectoriam ad quod eum assumpsimus acceptavit, iter ejusdem passagii in certo per nos statuto termino cessante impedimento legitimo arrepturus; nosque preterea pro eodem passagio plenius et celebrius peragendo ipsius regis precibus inclinati verbum Crucis ordinavimus universaliter predicari, et in regno Francie tibi et aliis venerabilibus fratribus nostris archiepiscopis et episcopis ejusdem regni per apostolica scripta commisimus et mandavimus quod in singulis vestris civitatibus et diocesibus per vos et alios viros ecclesiasticos quos ad hoc ydoneos fore noveritis proponatis hujusmodi verbum Crucis et venerabile signum ejus devote petentibus concedatis. Verum quia, sicut accepimus, prefatus rex et cum eo multi duces, comites, barones et nobiles pluresque alie diversarum conditionum persone intendunt breviter et intense desiderant pretextu dicti passagii Crucis caractere insigniri, nos, considerantes personam tuam gratam existere ipsi regi, et indubitanter sperantes quod sermonem tuum et ministerium idem rex et alii supradicti ad fructum devotionis et gratiam seu effectum exauditionis admittent, auctoritate tibi presentium committimus et mandamus quatinus quando et ubi per regem ipsum super hoc fueris requisitus, sibi et aliis supradictis verbum Crucis juxta datam tibi a Deo prudentiam ferventer proponas et eorum humeris ipsius Crucis signaculum imponas, nichilominus quoque per totum regnum predictum generaliter tibi committimus predicande concedendeque Crucis officium per temetipsum dumtaxat extra tuam diocesim exequendum. Sane gratias et indulgentias

(1) Index : *episcopo Parisiensi.*

crucem sumentibus, transfretantibus et aliter subvenientibus necessitatibus dicte Terre in pre-tacte commissionis litteris poteris intueri, cujus quidem commissionis formam circa hujusmodi tibi commissum officium te per omnia volumus observare. Porro dicte commissioni per istam aut isti per illam non intendimus aliquatenus derogare. Datum Avinione, XVII kalendas octobris, anno decimo octavo.»

5270

15 septembre 1333.

Regi Franciae persuadet quod non sit aliqua simulatio in se et suis nec oporteat etiam omnes praelatos Franciae signum Crucis assumere, nec expediat in aliquo simulare. (REG. 117, fol. 187, c. 927).

«*Philippo, regi Francie.* Si vis, fili carissime, veritati placere in verbis et factis, oportet te, repulsa simulatione presertim in negociis Domini, veritatem servare. Christus enim veritas est sicut Ipse testatur; Terre quoque Sancte negocium noscitur esse suum, unde in ipso simulationem decet prorsus et expedit exulare, nec obviat si dicatur quod, si Crux a prelati simulate sumatur ita quod per Crucis sumptionem hujusmodi non ligentur, multi Crucem assument alias non sumpturi, quia, et si hoc esset verum, cum non sint facienda mala ut bona veniant, non est malum simulationis hujusmodi propterea committendum. Ideoque circumspeditionem regiam in Domino exhortamur, eidem nichilominus sano consilio suadentes ut precipue in ipso sancto negotio omnem simulationem in te et alios studeas evitare. Veremur quidem quod per talia tuo Redemptori displiceres nimium nec transires impune sicut forsitan aliquis ex tuis predecessoribus simulationem in Terre Sancte commissam negotio ut a multis creditur impune nequaquam transivit. Non ergo expedit omnes praelatos regni tui simulate crucem assumere certe, nec etiam cum animo transfretandi; ex hoc enim dispendia gravia quodad regnum et Ecclesiam possent sequi. Quare habeat nos tua prudentia si hoc non concedimus excusatos. Gratia Domini Nostri cor tuum juxta suum beneplacitum dirigat et protegat ab adversis. Amen. Datum XVII kalendas octobris, anno decimo octavo.»

5271

15 septembre 1333.

Regi Franciae quod translatio episcopi Leodiensis ad Maguntinam ecclesiam in praesentiarum fieri non potest. (REG. 117, fol. 187 vº, c. 928; — FAYEN, *Lettres de Jean XXII*, t. II, p. 678, n. 3466).

«*Eidem regi [Francie].* Noverit circumspectio regia quod ista Sedes in translatione prelatorum duo precipue consuevit servare, videlicet quod status transferendi minui quoad gradum honoris non debeat, et ex translatione hujusmodi ecclesiarum, scilicet a qua et ad quam fit translatio, melior [efficiatur] conditio. Profecto, fili carissime, in translatione pro qua hiis diebus serenitas regia supplicavit, videlicet quod venerabilem fratrem nostrum . . . episcopum Leodiensem transferremus ad ecclesiam Maguntinam ista concurrere non videmus. De Maguntina quidem qui est archiepiscopus fieret episcopus, sicque status ejus minueretur quoad gradum honoris; nec speramus ex hoc statum Leodiensis ecclesie fieri meliorem, immo formidamus admodum quod non leviter lederetur ille qui illi in praesentiarum presidet, cum tota sua et amicorum potentia, que noscitur esse magna, multa in ejus regimine habuit facere, et per multos annos propter potentiam populi a civitate habuit exulare. Tandem tamen, post multos conflictus periculosos habitos inter ipsum et prefatum populum, pax fuit per Dei gratiam reformata, quam speramus servari suo tempore; sed an ejus successor servetur, nisi assit potentia, formidamus. Ideoque nos excusatos super translatione postulata habeat regia celsitudo. Ad hanc enim, nisi de utriusque prelati beneplacito, non decet nos procedere, et nisi nobis constaret quod capitula ecclesiarum ad quas translatio fieret, consentirent. Gratia Domini Nostri etc. ut supra. Datum ut supra [XVII kalendas octobris, anno decimo octavo].»

5272

15 septembre 1333.

Reginae Franciae de ejus discrasia scribit et de quibusdam sermonibus libellisque erroneis. (REG. 117, fol. 187 vº, c. 929; — DENIFLE ET CHATELAIN, *Chartularium*, t. II, p. 245, n. 976; VIDAL, *Bullaire de l'Inquisition*, p. 198, n. 133).

« *Regine Francie*. Quod te, filia carissima, diebus aliquibus febrilis discrasia gravaverat quodque ab ea fueras liberata simul ad nostrum pervenit auditum. Sane de convalescentia Ei a quo omnis procedit sanitas gratias studuimus exolvere non indigne. Profecto, benedictionis filia, et tu discrasias tales tanquam debes letanter recipere nuncios summi regis, nec ipsos remittere vacuos, nec sine honore, quod utique facies si disciplinam Domini non abiciens agensque inter verbera gratias, patrem verberantem intellexeris qui filium illum quem diligit percutit ad salutem. Rursus in quot errores predicator ille qui captus fuit Avinione ab inquisitoribus pravitatis heretice in suo sermone inciderit, et in quot.. episcopus Meldensis in libello quem scripsit, et per quot magistros in theologia articuli extracti de sermone et libello predictis erronei fuerint iudicati, venerabilis frater noster P., Rothomagensis archiepiscopus, si audire libuerit, magnificentie regie explicabit, cui in hiis que ex parte nostra circa premissa retulerit placeat fidem indubiam adhibere. Ad hoc regiam rogamus excellentiam toto cordis affectu ut, quantum Deo sit gratum, quantumque expediat ecclesiis precipue maioribus, quantumque nos deceat quod in eis, presertim in dignitatibus, instituantur litterate persone, cum instare voluerit pro talibus, dignetur instare, quia hoc erit utique Deo gratum et contrarium esset sibi displicibile et ingratum. Gratia Domini Nostri Jhesu Christi te ad salutaria dirigat et protegat ab adversis. Amen. Datum ut supra [XVII kalendas octobris, anno decimo octavo]. »

5273

15 septembre 1333.

Regi Franciae Geraldum Othonis et Arnaldum de Sancto Michaeli, nuncios ad partes Angliae destinatos, commendat eumque hortatur ut, ratione passagii transmarini, exequatur quod expediens videatur. (REG. 117, fol. 187 vº, c. 930).

« *Regi Francie*. Fili carissime, considerantes attente dispendia gravia que dissensio inter carissimos in Christo filios E. Anglie et David Scotie reges illustres suborta intulit, et que comminatur inferre, necnon et impedimenta que ex ea si procedat possent quod absit transmarino passagio provenire, ecce quod pro reformanda pace inter

reges ipsos dilectos filios Geraldum Odonis, ordinis fratrum Minorum generalem ministrum, et Arnaldum de Sancto Michaeli, ordinis fratrum Predicatorum, sacre theologie magistrum et penitentiarium nostrum, ad partes Anglie destinamus. Et quia si regalis providentia specialiter ratione passagii transmarini interponeret partes suas multum conveniens et expediens videretur, et advertat magnitudo regia quid sibi videatur expediens et illud quod sibi placuerit exequatur. Nuncios autem predictos regie benivolentie commendamus. Datum XVII kalendas octobris, anno decimo octavo. »

5274

15 septembre 1333.

Regi Franciae, ut Petro, Rothomagensi archiepiscopo qui errores Meldensis episcopi explicabit, fidem adhibeat. (REG. 117, fol. 188, c. 931 ; — VIDAL, *Bullaire de l'Inquisition*, p. 199, n. 134).

« *Eidem regi [Francie]*. In quot errores in suo sermone heretice pravitatis quotque etiam .. Meldensis episcopus dogmatizaverit in quodam libello quem hiis diebus preteritis ordinasse dicitur et a quot magistris sint errores predicti dampnati, venerabilis frater noster P. Rothomagensis archiepiscopus circumspectioni regie si audire libuerit latius explicabit, cui placeat excellentie regie fidem indubiam adhibere. Datum ut supra [XVII kalendas octobris, anno decimo octavo]. »

5275

15 septembre 1333

Regi Franciae de gratiis factis Arnaldo de Trian et Petro de Via, nepotibus suis, gratias refert. (REG. 117, fol. 188, c. 932).

« *Eidem regi [Francie]*. De gratiis factis dilectis filiis nobilibus viris Arnaldo de Trian, vicecomiti Talardi, Romane curie marescallo, et Petro de Via, domino Villemuri, nepotibus nostris, gratias referimus, et alias nos meminimus retulisse. Sane, quia in dictis nostris aliis litteris quedam verba erant inserta que, ut intelleximus, regie prudentie fuerunt ingrata, placeat super hoc celsitudini regie venerabilem fratrem nostrum P. Rothoma-

gensem archiepiscopum, cui transcriptum dicte littere tradidimus, audire benigne. Credimus enim quod, ipsa exposita fideliter, nichil in ea reperire poterit quod regie prudentie debeat displicere. Datum ut supra [XVII kalendas octobris, anno decimo octavo]. »

5276

15 septembre 1333.

Regi Franciae, de facto Turcorum. (REG. 117, fol. 188, c. 933).

« *Eidem [regi Francie]*. De facto Turcorum magnitudini regie alias meminimus nos scripsisse, quod factum utique pre aliis que se ad presens nostre memorie offerunt, plus videtur in bonum vel malum tangere negotium transmarinum. In bonum siquidem si eorum occurratur concepte malicie et superbia reprimatur. In malum si sine remedio dimittatur. Commoda que possent pro passagio subsequi nunciis exposuimus regiis, ac dilecto filio inclito principi Ludovico, Borbonesii duci; quos velit audire benigne benivolencia, quesumus, regia, et pensatis commodis que possunt ex provisione subsequi ac dispendiis gravibus que negotio predicto possint afferre neglecta, providere, prout viderit expedire. De facto autem illorum regnorum ipsis respondimus quod nobis visum fuit expediens prout ipsi celsitudini regie poterunt explicare. Mora autem multum illi negotio affuit, ex qua conditio negotii durior nimium facta fuit. Datum ut supra [XVII kalendas octobris, anno decimo octavo]. »

5277

15 septembre 1333.

Regi Francie negocia Arnaldi vicecomitis Caramanni et Petri de Via commendat. (REG. 117, fol. 188, c. 934).

« *Eidem [regi Francie]*. Negocia dilectorum filiorum nobilium virorum Arnaldi vicecomitis Caramanni et Petri de Via domini Villemuri nepotum nostrorum, que venerabilis frater noster P. Rothomagensis archiepiscopus regie celsitudini explicabit si audire libuerit, excellentie regie affectu quo possumus commendamus. Datum ut supra. »

5278

15 septembre 1333.

Regi Franciae exponit quod Petrus, tituli Sancti Stephani in Coelio monte cardinalis, minime reprehensibilis erga eum videtur. (REG. 117, fol. 188, c. 935).

« *Eidem [regi Francie]*. Quia, sicut intelleximus, contra venerabilem fratrem nostrum P., tituli Sancti Stephani in Celio monte presbiterum cardinalem, excellentie regie scriptum fuerat vel dictum quod in quadam nota, quam super certis articulis inter nos et nuncios regios concordatis (1) de nostro mandato ordinaverat, quoad partem regiam in ordinando illam se habuerat minus bene, optamus circumspectionem regiam pro veritate tenere quod in ea ordinanda talem diligentiam adhibere curavit quod nichil ponderis in ea corrigendum secundum concordata predicta repertum extitit, licet nos ex gratia aliqua ad nuntiorum regionum instantiam immutanda duxerimus seu addenda, quodque in illa et aliis que tuam, fili carissime, in aliquo tangunt excellentiam continuo diligentiam opportunam exhibet et interdum etiam inopportunam. Datum ut supra [XVII kalendas octobris, anno decimo octavo]. »

5279

15 septembre 1333.

Regi Franciae, de facto soldani. (REG. 117, fol. 188, c. 930).

« *Eidem [regi Francie]*. Super facto soldani venerabili fratri nostro P., Rothomagensi archiepiscopo, imposuimus aliqua serenitati regie exponenda, quem benigne, quesumus, audiat, quidque sibi super illis exponendis per ipsum celsitudini regie videbitur expediens nobis scribat. Datum ut supra [XVII kalendas octobris, anno decimo octavo]. »

5280

15 septembre 1333.

Regi Franciae, de vocatione praelatorum regni Parisiis occasione reliquiarum festi. (REG. 117, fol. 188 vº, c. 937).

(1) Reg. : *concordatis quam de.*

« *Eidem [regi Francie]*. Mandatum regium super vocatione prelatorum regni Francie, ut in festo reliquiarum debeant Parisiis interesse, ad venerabiles fratres nostros .. Caturcensem, .. Agatensem, .. Lodovensem, .. Rivensem, .. Redonensem episcopos, moram trahentes in curia, tarde multum pervenit, sic quod ad dictam diem non possent sine eorum magno incommodo Parisiis interesse. Dilectus autem filius .. abbas Sancti Saturnini Tholose nullum adhuc mandatum super hoc receperat regium, qui, si illud reciperet, illuc commode pervenire nequiret. Quare benivolenciam regiam rogamus attente ut ipsos, presertim cum multorum ex ipsis egeamus presentia, habeat excusatos. Datum ut supra [XVII kalendas octobris, anno decimo octavo]. »

5281

15 septembre 1333.

Reginae Franciae de negotio transmarino. (REG. 117, fol. 188 vº, c. 938).

« *Regine [Francie]*. Quid super negotio transmarino factum hiis diebus in Romana curia fuerit ad regiam noticiam credimus pervenisse, nosque illa carissimo in Christo filio nostro Philippo, regi Francie illustri, per nostras litteras serius explicamus, quarum tenor de toto negotio circumspectionem regiam poterit reddere certiore, quem propter proximitatem nimiam omisimus serenitati regie intimare. Gratia Domini Nostri Jhesu Christi sit tecum que in ejus te beneplacito dirigat et protegat ab adversis. Datum ut supra [XVII kalendas octobris, anno decimo octavo]. »

5282

15 septembre 1333.

Episcopo Morinensi mandat ut quasdam litteras regi Franciae praesentare faciat. (REG. 117, fol. 188 vº, c. 939; — FAYEN, *op. cit.*, t. II, p. 679, n. 3467).

« .. *episcopo Morinensi*. Cum carissimo in Christo filio nostro Philippo, regi Francie illustri, certas litteras destinemus, tuam prudentiam exhortamur ut ad ipsius regis earum exhibitor introducatur presentiam ac ut presentate eidem littere per bonum sibi exponantur interpretem impendas

operam opportunam. Datum ut supra [XVII kalendas octobris, anno decimo octavo].

In e. m. Philippo de Meduno (1), archidiacono Remensi.

In e. m. Remigio de Sancta Margareta, canonico Parisiensi.

In e. m. Galtero de Divione, confessori regine Francie. »

5283

15 septembre 1333.

Regi Franciae negocia Arnaldi, vicecomitis Caramanni et Petri de Via, nepotum ipsius, commendat. (REG. 117, fol. 188 vº, c. 940).

« *Eidem (2)*. Negocia dilectorum filiorum nobilium virorum Arnaldi vicecomitis Caramanni et Petri de Via domini Villemuri, nepotum nostrorum, que serenitati regie venerabilis frater noster P., Rothomagensis archiepiscopus, lacius si audire libuerit explicabit, benivolencie regie affectione qua possumus commendamus. Datum ut supra. »

5284

15 septembre 1333.

Regi Franciae nuntiat se legatum ad Franciae regnum mittere ad praesens non posse. (REG. 117, fol. 188. vº, c. 941).

« *Regi Francie*. Novit excellentia regia quod a presidentibus est cavendum ne subditis imponant varia onera nisi necessitas vel multum evidens utilitas hoc exposcat, nec ignorat quod ratione transmarini passagii varia onera ecclesiis imposita sunt et indicta. Ideoque, quantum in bono possumus, debemus a variis imponendis ipsis oneribus abstinere. Hoc considerantes attente, visum est nobis quod abstinere ab onere legati imponendo regni tui ecclesiis debeamus, ideoque habeat nos providentia regia excusatos, loco enim et tempore opportunis parati erimus concedente Domino legatum pro passagio ordinare. Datum ut supra. »

(1) Sic. Corr : Meleduno ?

(2) Sic. Corriger : *Eidem regi*. Cf. n. 5277.

5285

15 septembre 1333.

Regi Franciae scribit se ad officium praedicationis Crucis et concessionis ejusdem P. archiepiscopum Rothomagensis deputandum aestimasse. (REG. 117, fol. 188 v°, c. 942).

« *Eidem [regi Francie].* Ex causis certis nobis visum est expedire ad officium predicationis Crucis et concessionis ejusdem venerabilem fratrem nostrum P., Rothomagensis archiepiscopum, potius quam aliquem deputare. Ideoque si alium non deputaverimus habeat nos excusatos circumspectio regia ipsumque propensius commendatum. Datum ut supra [XVII kalendas octobris, anno decimo octavo]. »

5286

15 septembre 1333.

Nicolao Boneti qui de quadam collatione nepoti suo facienda scripserat, respondet. (REG. 117, fol. 188 v°, c. 943).

« *Nicolao Boneti, ordinis fratrum Minorum.* Scripta que misisti vidimus responsionesque omissas alias recepimus; sicut lator presentium explicabit, nomen nepotis tui omisisti scribere et ideo pro ipso non potuit aliquid ordinari. Mitte nomen et ad cujus (?) provideri sibi collationem intendis; solitudinem tuam nobis acceptam multipliciter in Domino commendamus. Datum ut supra [XVII kalendas octobris, anno decimo octavo]. »

5287

Avignon, 17 septembre 1333.

Nicolao, abbati monasterii Crassensis, quod munus benedictionis a quo mavult antistite recipere possit. (REG. 117, fol. 164 v°, c. 838; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 61426).

« *Dilecto filio Nicolao, abbati monasterii Crassensis ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentis, ordinis sancti Benedicti, Carcassensis diocesis.* Cum pridem monasterio — Datum Avignone, XV kalendas octobris, anno decimo octavo. »

5288

17 septembre 1333.

Regi Franciae ut Baldum Spinulae, Leonis regis Armeniae nuntium, qui ad eum licet litteras domini sui non deferat proficisci voluit, benigne recipiat. (REG. 117, fol. 190, c. 947).

« *Regi Francie.* Ad regalem noticiam deducimus per presentes quod dilectus filius nobilis vir Baldus Spinule per carissimum in Christo filium nostrum Leonem, regem Armenie illustrem, nuncius destinatus nobis tam verbo quam scripto prudenter exposuit pericula varia quibus in presentiarum subjacet propter crudelitatem infidelium, in quorum quasi medio situm noscitur dictum regnum. Et quia sicut vir fidelis qui novit quod tota spes domini sui in tuo et Ecclesie consilio ac subsidio toto consistit, licet litteras domini sui ad excellentiam non deferat regiam, ut eadem excellentie exponeret regie ad tuam presenciam non vitatis laboribus voluit proficisci; nos attendentes quia vox viva forcius ac plenius quam mortua imprimere consuevit, serenitatem rogamus regiam ut ipsum nuncium benigne audiat et intelligat, si bique responsum congruum prebeat prout viderit expedire. Cum eo siquidem, cum sit vir prudens et sapiens quique diu in illis est partibus conversatus, de statu illius regni ac illarum partium poterit plenius informari. Datum ut supra [XV kalendas octobris, anno decimo octavo]. »

5289

17 septembre 1333.

Reginae Franciae commendat nuntios ad partes Angliae missos. (REG. 117, fol. 189 v°, c. 946).

« *Regine Francie.* Filia carissima, considerantes attente quod dispendia gravia que dissentio inter carissimos in Christo filios nostros E. Anglie et David Scotie reges illustres suborta intulit et que comminatur inferre, necnon et impedimenta que ex ea si procedat possent quod absit transmarino passagio provenire, ecce quod nos dilectos filios Geraldum Othonis, generalem ministrum Minorum, et Arnaldum de Sancto Michaeli, penitentiarium nostrum, Predicatorum ordinum fratres, sacre pagine professores, Apostolice Sedis nuncios ad partes Anglie, prout carissimo in Christo filio nostro Philippo regi Francie illustri viro tuo scribimus,

destinamus. Et quia si reginalis providentia specialiter ratione passagii transmarini mittendo cum ipsis nunciis ad partes ipsas aliquem vel aliquos et alios prout expedire cognosceret, partes suas curaret interponere, pium et expediens videretur, prefatos autem nuncios tue sublimitatis benivolentie commendamus. Datum XV kalendas octobris, anno decimo octavo.»

5290

Avignon, 20 septembre 1333.

Nicolaum, abbatem monasterii Sancti Medardi Suessionensis qui diversis criminibus irretitus ad curiam apostolicam citatus erat, ab eadem citatione, intuitu Philippi regis Franciae, liberat. (REG. 117, fol. 164 vº, c. 839; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 61451).

«*Dilecto filio Nicolao, abbati monasterii Sancti Medardi Suessionensis, ordinis sancti Benedicti.* Dudum ad audientiam nostri apostolatus fidedigna relatione perducto quod tu diversis eras irretitus criminibus tunc expressis, et quod aliquos similiter tunc expressos paciebaris defectus, nos ex hiis certisque causis aliis rationabilibus excitati, quibusdam discretis dedimus inter cetera per nostras litteras in mandatis ut ex parte nostra te peremptorie citare curarent quod infra certi temporis spacium conspectui apostolico te personaliter presentares, pro meritis recepturus ac nostris et apostolicis beneplacitis et mandatis humiliter pariturus; tuque ad hujusmodi spacium jamdiu elapsam citatus fuisti auctoritate hujusmodi litterarum. Interim autem nos certis causis rationabilibus terminum citationis hujusmodi usque ad certos alios terminos diversis vicibus duximus per nostras litteras, sicut in eisdem continetur plenius, prorogandum. Demum vero adhuc earumdem prorogationum ultimo termino non elapso nos carissimi in Christo filii nostri Philippi regis Francie supplicationibus inclinati citationem predictam tenore presentium relaxantes te dumtaxat ab ipsa liberamus de gratia speciali. Nulli ergo etc... Datum Avinione, XII kalendas octobris, anno decimo octavo.»

5291

21 septembre 1333.

Regi Franciae, de tractatu habendo inter regem et Viennensem archiepiscopum ratione villae Sanctae Columbae. (REG. 117, fol. 188 vº, c. 944).

«*Regi Francie.* Innotuere nobis regie littere nobis per dilectum filium nobilem virum Hugonem Quereți, militem et consiliarium tuum, oblate quod pro bono et securitate patrie et transeuntium par eandem, ac pro vitandis et impediendis multis maleficiis que comitti (1) consueverant in partibus ville Sancte Columbe, ex opposito civitatis Viennensis site, inter venerabilem fratrem nostrum .. archiepiscopum Viennensem ex parte una gentesque tuas ex altera certi habitati sunt tractatus qui ad magnam utilitatem cedebant Viennensis ecclesie patrieque securitatem predictae, necnon ad regni tui honorem, sicut nobis prefatus miles plenius explicavit cui (*sic*) eumque secundum supplicationes quas nobis ex parte tua super hiis faceret, exaudiri excellentia regia per easdem litteras supplicavit. Qui quidem miles in nostra et fratrum nostrorum quorundam cardinalium presentia constitutus, tractatum ipsum verbo nobis exposuit et in scriptis nichilominus presentavit, nobis ex parte regia supplicando quatinus prefato archiepiscopo consentiendi dicto tractatui ac ipsum et contenta in ipso perficiendi et confirmandi impertiri licentiam dignaremur. Pro parte quoque prefati archiepiscopi per procuratorem suum ad hoc legitime constitutum fuerunt nobis eadem postulata. Nos autem contentis in scriptura predicta per prefatum militem nobis oblata perlectis, volentes abbreviare negocium, plures ex fratribus nostris inter ceteros honoris et status regii zelatores duximus evocandos, cum quibus collationibus pluribus, premissis quasi negociis omnibus aliis super predictis, pluribus diebus habitis ac deliberatione cum eisdem prehabita diligenti, tum quia de contentis in scriptura predicta nec de eorum circumstantiis, nec nos nec ipsi certitudinem habeamus, tum propter considerationes et circumstantias varias quarum aliqua partem unam, alie vero contrariam suadebant, concors non fuit deliberatio, sed potius divisa in plures. Videntes itaque quod sic deliberationes hujusmodi ad expeditionem prefati negotii procedere nequibamus, cum eisdem deliberavimus quid pro expeditione dicti negotii facere potuerimus. Quorum concors pro majori parte fuit deliberatio quod istud negotium ad consistorium reducere deberemus, quia interdum revelatur pluribus quod clauditur paucis, hoc autem intelligebant, si hoc gratum crederemus regie majestati;

(1) Reg. : *comiti*.

vel quod cum nobis de contentis in scriptura predicta veritas non pateret, deberemus committere aliquibus personis non suspectis, ut de predictis et ea tangentibus deberent se in dictis partibus informare, nobisque quid reperissent scripto vel verbo referre. Nos autem milite predicto in nostra fratrumque predictorum presentia evocato, eidem exposuimus quomodo super contentis in scriptura oblata per ipsum non poteramus habere deliberationem concordem, eidem offerentes quod parati eramus negotium hujusmodi ad consistorium revocare, si hoc crederet circumspectioni regie gratum esse, vel committere informationem personis non suspectis super contentis et ea tangentibus in scriptura predicta. Qua completa, nobis verbo vel scripto quid invenerant referre deberent, ut super ipsis deliberatione cum fratribus nostris prehabita, quod ad Dei gloriam honoremque regium ac ecclesie Viennensis utilitatem et patrie cederet, super supplicatis predictis pro parte regia et archiepiscopi ordinare possemus. Miles autem predictus, velut vir cautus, providus et discretus, respondit quod super hoc deliberare volebat. In crastinum vero, in nostra et fratrum predictorum presentia constitutus respondit quod ipse super hiis nullum mandatum habebat, sed tantummodo ad reportandum excellentie regie id quod per nos super predictis existeret ordinatum, nec sciebat utrum aliqua duarum viarum per nos ei propositarum existeret circumspectioni regie accepta seu grata. Quo audito, fuit dictorum fratrum deliberatio quod nec nos sine consciencia et beneplacito regio procederemus ad exequendum viam aliquam premissarum. Quare reddat nos, si placuerit, prudentia regia de suo super predictis beneplacito certiores, prout viderit expedire. Sane regalem providentiam volumus non latere quod nobis fratribusque nostris predictis eq[u]um videtur et justum quod excellentia regia ab illis articulis in quibus agitur quod archiepiscopus, in te parte predictae ville de Sancta Columba translata, partem alteram quam retinere debet a te in feudum recipiat seu illam a te se tenere cognoscat, vel propter hoc tibi fidelitatis prestare juramentum debeat, prorsus debeat abstinere. Quod enim de re libera partem in te transferret, aliamque partem immo se successoresque suos pro ea feudali seu fidelitatis subiciat servituti, equitati et rationi consentaneum non videtur, presertim cum hoc sit sub penis gravibus a canonibus interdictum ne[c] nostre nec alicujus ex fratribus nostris predictis

occurrerebat memorie simile factum fore. Item nobis et eisdem fratribus videtur quod necessarium sit ecclesie Viennensi quod, cum probabiliter presumatur quod, si procedat tractatus predictus, multos archiepiscopo successoribusque suis dicteque Viennensi ecclesie tractatus ipse inimicos et inimicicias suscitabit, propter quos nec in civitate Viennensi nec in sua provincia in parte quam obtinet extra regnum tute residere poterit, nec justiciam libere exercere, cum et in presenti, licet tractatus perfectus non fuerit, occasione ipsius gentibus ecclesie Viennensis injurie, tam in rebus quam in personis, sicut procuratori quem habet in curia idem nunciavit archiepiscopus per suas litteras, sint illate, idem archiepiscopus ejusque successores possint habere in villa Sancte Columbe predicta, velut in loco securo et tuto, domum propriam pro se et suis ad morandum ibidem suamque ac officialis sui inibi tenere curiam, si sibi visum fuerit expedire, quod utique honori regio suorumque indemnitati subditorum, necnon et ad plenius et facilius populandam et multiplicandam villam Sancte Columbe predictam pertinere videtur: eodem siquidem archiepiscopo per se vel officialem suam curiam in dicta civitate tenente, illi de regno Francie, pro hiis que in curia archiepiscopi vel officialis predicta habebunt pro tempore expedire, non oportebit regnum exire, quod forsitan si oporteret eos facere a periculo persone vel honorum non essent immunes. Hoc proculdubio multum suadet quod in dicto tractatu pro parte regia retinetur expresse quod balivus Matisonensis regius in dicta villa de Sancta Columba causas aliunde quam de dicta villa seu ejus territorio audire et etiam terminare valeat quotiens ei videbitur expedire. Pari igitur ratione videtur quod hoc ipsum liceat archiepiscopo et ejus officiali predicto. Adhuc videtur nobis nostrisque fratribus supradictis quod in dicto tractatu sunt quedam alia que etiam circa omnem informationem super predictis habendam, declaratione egent, et forsitan sunt addenda nonnulla que pro nunc explicare non curavimus, quia non magni sunt ponderis et credimus quod benevolentia regia si tractatus processerit, hec admittet. Datum XI kalendas octobris, anno decimo octavo.»

5292

Avignon, 22 septembre 1333.

Prioribus Hospitalis in Francia constitutis, mandat ut regi Francie pro Terrae Sanctae succursu in subsidiis et armatis subveniant. (Reg. 117, fol. 164 vº, c. 840).

« *Dilectis filiis universis prioribus domorum Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani in regno Francie constitutis.* Circa negotium et statum lugubrem miserabilis Terre Sancte occurrentia eo plenius circumspectio vestra novit quo evidentius vos in illis scientia sicut credimus experimentalis instruxit, nec etiam ignoratis quomodo Ille cujus res geritur et causa tractatur ad predictam Terram Sanctam eripiendam de manibus inimicorum fidei et persecutorum nominis christiani sibi ministrum pro sua voluntate delegit, carissimum videlicet in Christo filium nostrum Philippum regem Francie illustrem, qui Ejus sicut pie credi debet spiritu inspiratus pro dicte Terre Sancte subsidio instanter institit et obtinuit per nos indici passagium generale, ac imperterrito constanti et forti animo serviendi personaliter illi Terre onus devotione ferventi assumens, capitaneatum et rectoriam prefati passagii generalis per nos ad ejus etiam instantiam sibi commissum per suos procuratores et nuncios ad hoc missos accensus zelo fidei gratanter assumpsit; quod, etsi ad totius christianitatis et specialiter regni Francie laudem et gloriam cedere dinoscitur, potissime tamen cedit ad bonum statum, exaltationem et commodum milicie Hospitalis ordinis Sancti Johannis Jerosolimitani cujus estis precipui professores, cum idem ordo et a Jerosolimis exordium et nomen assumpserit et pro defensione fidei contra infideles illarum partium sit fundatus. Igitur attendite, dilecti filii, attentis auribus et devotis mentibus quid vos deceat in hac parte; tangat veritatis Spiritus corda vestra et ea sui luminis illuminans claritate patenter ostendat quid dictet ratio, quid debitum exigit et ad quid vos maxime consideratio singularis vestre professionis invitet, ut hiis in discussionis debite introductis examine in promptum et plenum adjutorium quatenus patientur ipsius ordinis facultates vos et ceteri professores ejusdem ordinis fortiter et viriliter concurratis, exurgentes promptius in auxilium cause Christi, communicantes sibi que recepistis ab Ipso et tenetis et defenditis per eundem, ad quod vos considerationis specialitas non solum ut preferatur invitat sed evidenti potius ratione compellit. Si enim debita meditatione revolvitis professionem et condicionem ejusdem ordinis, et quomodo omnes facultates ipsius sunt debite et ordinate specialiter et peculiariter in hunc usum, reperietis evidenter ad hoc pre ceteris vos teneri. Vos igitur et vestrum singulos rogamus, exhortamur et obse-

cramus in Domino Jesu Christo quatinus premissis et aliis que patenter suggerunt hujus negotii circumstantie manifeste diligenti examinatione pensatis per eundem regem Francie, qui etiam vobis ut credimus est super hiis locuturus, ad subveniendum eidem Terre Sancte de tali et tanto numero armatorum et de subsidiis aliis in quantum possibile quomodolibet vobis erit vos affectu ardenti et effectum evidenti taliter offeratis quod oblatio ipsa suppletionem vel adjectionem non egeat nec coactionem exigit per quam meritum liberalitatis amittat, sed se potius meritoriam apud Deum et a nobis prosequendam gratiis et favoribus cunctisque audientibus exhibeat commendandam, scituri quod si secus, quod absit, vos agere contingeret, dissimulare non possemus quin sicut ex debito apostolatus officii nobis incumbit super hoc provideremus prout est ad honorem Dei et utilitatem dicti negotii et debitam decenciam ejusdem ordinis faciendum. Datum Avinione, X kalendas octobris, anno decimo octavo.»

5293

Avignon, 25 septembre 1333.

Guillelmo, prius abbati monasterii Crassensis, Carcassonensis diocesis, electo Electensi, ut fructus et redditus ejusdem monasterii a tempore dictae assumptionis perceptos, pro oneribus supportatis retinere possit. (Reg. 117, fol. 165, c. 841; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 61539).

« *Dilecto filio Guillelmo, electo Electensi.* Clara tue devotionis — Datum Avinione, VII kalendas octobris, anno decimo octavo.

Judicibus. Quocirca mandamus quatinus — Datum ut supra in proxima nota.»

5294

Avignon, 28 septembre 1333.

Guillelmo de Soyris, subdiacono, ecclesiae de Bolhaco rectori, quod ad superiores ordines usque ad unum annum se facere promoveri non teneatur. (Reg. 117, fol. 165 vº, c. 842).

« *Dilecto filio Guillelmo de Soyris, ecclesie parochialis de Bolhaco, Ruthenensis diocesis, rectori, familiari nostro.* Exposcunt grata tue — Datum Avinione, IIII kalendas octobris, anno decimo octavo.»

5295

28 septembre 1333.

Bermundo de Mari ut Petrum de Montegrosso, ordinis fratrum Praedicatorum, quem captivum detinet, sub fida custodia mandet. (REG. 117, fol. 190, c. 949).

« *Nobili viro Bermundo de Mari, vicario et castellano de Aquismortuis et Lunello. Operosam quam adhibere curasti diligentiam super hiis que nobis per tuas litteras intimasti plurimum in Domino commendantes, nobilitatem tuam requirimus et in Domino attentius exhortamur quatinus illum Petrum de Montegrosso, ordinis fratrum Predicatorum, quem tuis detines carceribus mancipatum, nobis quamtotius studeas sub fida custodia destinare. Datum IIII kalendas octobris, anno decimo octavo.* »

5296

7 octobre 1333.

Reservationem fructuum et reddituum unius anni omnium beneficiorum ecclesiasticorum in diocesi Metensi vacantium aut vacaturorum usque ad unum annum prorogat, personasque religiosas dictae diocesis rogat ut praedictos fructus et redditus libere levare permittant. (REG. 117, fol. 216, c. 1093; — RIEZLER, *Vatikanische Akten*, p. 554, n. 1627; — SAUERLAND, *Vatikanische Urkunden*, p. 312, n. 694).

« *Venerabili fratri episcopo Metensi et dilectis filiis abbatibus, prioribus, decanis, prepositis, archidiaconis, archipresbiteris et aliis ecclesiarum prelati et rectoribus, capitulis quoque collegiis et conventibus Cisterciensis, Cluniacensis, Premonstratensis, Grandimontensis, Cartusiensis, Vallisumbrose, Camaldulensis, sanctorum Benedicti et Augustini et aliorum ordinum ceterisque personis ecclesiasticis secularibus et regularibus, exemptis et non exemptis, necnon Sancti Johannis Jerosolimitani, beate Marie Theutonicorum et Calatravensis ac Humiliatorum magistris, prioribus et preceptoribus eorumque locatenentibus per civitatem et diocesim Metenses constitutis. Multiplicium necessitates onerum — Datum nonis octobris, anno decimo octavo.* »

5297

7 octobre 1333.

Petro Guignonis de Castronovo et Raymundo de Valleaurea ut praedictos fructus et redditus exigant et reci-

piant. (REG. 117, fol. 216 vº, c. 1094; — RIEZLER, *Vatikanische Akten*, p. 554, n. 1627; SAUERLAND, *Val. Urkunden*, p. 313, n. 695).

« *Petro Guignonis de Castronovo, archidiacono de Vico, Metensis, et Raymundo de Valleaurea canonico Lingonensis ecclesiarum, Apostolice Sedis nunciis. Multiplicium etc. — Datum ut supra.*

Item similes due littere pro fructibus in civitate et diocesi Tullensibus.

Item similes due in civitate et diocesi Viridunensibus.

Item similes due in civitate et diocesi Bisuntinis.

Item similes due in civitate et diocesi Bellicensibus. »

5298

7 octobre 1333.

Regi Majoricarum de negotio inquisitionis contra Ademarum de Mosseto incepto. (REG. 117, fol. 245 vº, c. 1248; — VIDAL, *Bullaire de l'Inquisition*, p. 200, n. 135-136).

« *.. regi Majoricarum. Ut inceptum per venerabilem fratrem nostrum Guidonem, episcopum Elnensem, contra nobilem virum Ademarum de Mosseto inquisitionis negotium pure ac sine suspicionem procedat, venerabilem fratrem nostrum Johannem, episcopum Magalonensem, eidem Elnensi episcopo ac inquisitori pravitatis heretice duximus adjungendum. Quocirca regiam excellentiam rogamus attente quatinus ipsum nobilem ne inferatur sibi injuria, sed potius quantum sine prejudicio ejusdem inquisitionis negotii fieri poterit, tractetur favorabiliter, benivolentia regia habeat commendatum. Datum nonis octobris, anno decimo octavo.* »

5299

Avignon, 7 octobre 1333.

Episcopo Elnensi ut in inquisitionis negotio contra Ademarum de Mosseto inceptum pure et juste procedat (REG. 117, fol. 245 vº, c. 1249; VIDAL, *op. cit.*, nº 135-136).

« *Eidem episcopo Elnensi. Cum sicut novit tua fraternitas in negotio fidei puritas sit servanda,*

fraternitatem hortamur eandem quatinus ne super negotio inquisitionis per te contra nobilem virum Ademarus de Mosseto incepte sibi aliqua inferatur per te aut collegam tuum vel inquisitorem injuria sed pure procedatur et juste studeas precavere. Datum ut supra.»

5300

Avignon, 14 octobre 1333.

Archiepiscopo Viennensi, episcopo Valentino ac Michaeli Ricomanni canonico Valentino ut contra Guillelmum de Tornono, ratione necessariorum ad usum cardinalium Avinione residentium destinatarum procedant. (REG. 106, fol. 1 vº, c. 3; REG. AVIN. 46, fol. 136 vº; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63879).

« *Venerabilibus fratribus .. archiepiscopo Viennensi et .. episcopo Valentino, ac dilecto filio Michaeli Ricomanni canonico ecclesie Valentine, provincie Tarraconensis, salutem.* Ad reprimendum perniciosam — Datum Avinione, II idus octobris, anno decimo octavo.»

5301

Avignon, 15 octobre 1333.

Comiti Sabaudiae gratias agit de traditione bastidae de Viry archiepiscopo Lugdunensi. (REG. 117, fol. 294 vº, c. 1549).

« *Dilecto filio nobili viro Aymoni, comiti Sabaudie.* Pridem venerabiles fratres nostri Armandus, archiepiscopus Aquensis, et Albertus, episcopus Mimatensis, de partibus illis ad quas ipsos miseramus pro sedanda discordia quam inter te, fili, ex parte una, et quondam Guigonem, dalfinum Viennensem, ex altera, hostis pacis suscitaverat, ad nostram presentiam redeuntes nobis exponere curaverunt quod eis, post obitum dalfini predicti, tractantibus inter te, ex parte una, et certos nobiles Dalfinatus Viennensis regimini presidentes, ex altera, inite fuerunt treuge usque ad festum nativitatis beati Johannis Baptiste futurum proximum durature. Verum, quia quedam bastida quam in ecclesia Sancti Johannis de Vyri prope castrum de Varey, Lugdunensis diocesis, construi de novo feceras, asserebatur occasionem quodammodo predictae discordie prestitisse, tu, pro nostra et Apostolice

Sedis reverentia dictam bastidam ad eorundem archiepiscopi et episcopi instantiam in manibus nostris, eisdem archiepiscopo et episcopo nomine nostro recipientibus, sub infrascriptis modis et conditionibus posuisti, videlicet quod ipsi, aut ille vel illi cui vel quibus bastida ipsa custodienda dicto nomine traderetur, eam taliter custodirent quod ab aliquibus capi, ledi vel offendi non posset, quodque ipsi aut ille cui traderetur dicta bastida custodienda, sicut premittitur, ipsam per octo dies ante finem termini treugarum predictarum, nisi esset medio tempore per viam pacis vel aliam accomodam aliter ordinatum, eam in eo statu et cum eisdem munimentis in quo et cum quibus per te traderetur, tibi restituere ac reddere tenerentur seu teneretur cum effectum, dilationibus et exceptionibus cessantibus quibuscunque. Subsequenter vero tu, quod verbo promiseras volens realiter adimplere, bastidam ipsam, memoratis archiepiscopo et episcopo volentibus, venerabili fratri nostro Guillelmo, archiepiscopo Lugdunensi, custodiendam et regendam eodem nomine ac restituendam, prout expressum est superius, tradidisti. Nos igitur devotionem tuam super predictis multipliciter in Domino commendantes eaque rata et grata habentes pariter et accepta, volumus, mandamus et concedimus ea secundum ordinationis jamdictae seriem compleri et inviolabiliter observari, sic tamen quod nulli propter hoc quoad proprietatem vel possessionem prejudicium generetur. Datum Avinione, idibus octobris, anno decimo octavo.»

5302

Avignon, 15 octobre 1333.

Archiepiscopo Lugdunensi, ut bastidam de Viry, durantibus treugis inter comitem Sabaudiae et gubernatores Dalphinatus Viennensis initis, custodiat. (REG. 117, fol. 295, c. 1550).

« *Venerabili fratri Guillelmo, archiepiscopo Lugdunensi.* Pridem et cetera, usque observari (1), verbis competentibus mutatis. Quocirca fraternitati tue per apostolica scripta mandamus quatinus eandem bastidam tenere, custodire ac regere fideliter et solerter dictoque tempore memorato comiti, nisi aliud ordinatum interim sicut premittitur existeret,

(1) Cf. n. 5301.

juxta modum et formam comprehensos superius restituere non postponas. Datum ut supra.»

5303

Avignon, 15 octobre 1333.

Poliae uxori Johannis Grandis de Vinsobriis indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 295, c. 1551).

«*Dilecte in Christo filie nobili mulieri Polie, dilecti filii nobilis viri Johannis Grandis domini de Vinsobriis, Vasionensis diocesis, uxori.* Provenit ex tue — Datum Avinione, idibus octobris, anno decimo octavo.»

5304

15 octobre 1333.

Regi Franciae litteras tam patentes quam clausas super indictione generalis passagii ei per archiepiscopum Rothomagensem destinandas iterum transmittit. (REG. 117, fol. 190, c. 950).

«*Regi Francie.* Licet litteras nostras tam patentes quam clausas super indictione generalis transmarini passagii ac Crucis predicatione, quas expedire credidimus tam oportuno tempore regie celsitudini per venerabilem fratrem nostrum P. Rothomagensem archiepiscopum seu ejus messengerum qui eum fuit secutus post recessum ipsius in crastinum, duxerimus destinandas, quod ad prefixam diem dicte predicationis nisi casus alius impediverit illuc oportune potuerint pervenisse, tamen verentes casum hujusmodi, eas providimus ad cautelam iterum per portitorem presentium exhibitorem hujusmodi transmittendas. Datum idibus octobris, anno decimo octavo.»

5305

15 octobre 1333.

Petrum abbatem monasterii Cluniacensis de diligentia ejus commendat. (REG. 117, fol. 190, c. 951).

«*Petro, abbati monasterii Cluniacensis.* Sinceritatis tue diligentiam quam in notificando nobis ea que continebantur in tuis missis nobis litteris adhibere curasti admodum nobis gratam multi-

pliciter in Domino commendantes, tuam prudentiam rogamus attente quatinus illa que nuncianda de partibus illis imposterum tibi occurrerint nobis scribere quotiens oportunum cognoveris non omitas. Datum ut supra [idibus octobris, anno decimo octavo].»

5306

15 octobre 1333.

Rogério episcopo Lemovicensi mandat ut contra Geraldum Aymerici, clericum suae diocesis, qui Aymericum de Bisturre occidit, procedat eique Geraldum de Bisturre, decanum Andegavensem, commendat. (REG. 117, fol. 190, c. 952).

«*Rogério, episcopo Lemovicensi.* Cum expedire rei utilitati publice dinoscatur quod delinquentium excessus et crimina media justicia corrigantur, fraternitati tue presentium tenore mandamus quatinus super eo quod Geraldus Aymerici, clericus tue diocesis Lemovicensis, una cum quibusdam suis complicitibus quondam Aymericum de Bisturre, militem ejusdem diocesis, dicitur pensatis et paratis insidiis occidisse, tam super eodem clerico, qui aufugisse tamquam male sibi conscius asseritur, perquirendo, quam de ipso justiciam si ad manus tuas pervenerit exhibendo, sedulam adhibere diligentiam prout ad tuum spectat officium non omittas, habiturus nichilominus dilectum filium magistrum Geraldum de Bisturre, decanum ecclesie Andegavensis, capellanum nostrum, germanum quondam militis antedicti, super hiis et aliis suis negociis prout cum Deo poteris favorabiliter commendatum. Datum idibus octobris, anno decimo octavo.»

5307

15 octobre 1333.

Duci Britanniae negotia Geraldus de Bisturre, decanum Andegavensem, commendat. (REG. 117, fol. 190 vº, c. 953).

«*Johanni, duci Britannie.* Dilectum filium magistrum G. de Bisturre, decanum Andegavensem, capellanum nostrum, ut eum super suis agendis pro nostra et Apostolicæ Sedis reverentia quantum

cum Deo fieri poterit proseguaris favorabiliter, nobilitatis benivolentie propensius commendamus. Datum ut supra [idibus octobris, anno decimo octavo].»

5308

Avignon, 24 octobre 1333.

Ludovico de Petragrossa testandi facultatem concedit. (REG. 117, fol. 295, c. 1552; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 61920).

«*Dilecto filio magistro Ludovico de Petragrossa, canonico et archipresbitero ecclesie Vivariensis. Quoniam humane fragilitatis — Datum Avinione, IX kalendas novembris, anno decimo octavo.*»

5309

Avignon, 29 octobre 1333.

Duci Borbonesii sex milla florenorum auri super fructibus ecclesiae Auxitanae percipienda concedit. (REG. 117, fol. 165 vº, c. 844).

«*Dilecto filio nobili viro Ludovico, duci Borbonesii.* Dudum tibi, certis causis et considerationibus que ad id nostrum animum induxerunt, viginti quinque milia florenorum auri colligenda et recipienda de legatis et elemosinis tunc factis et in antea faciendis in regno Francie subsidio passagii Terre Sancte sub certis modis formis et conditionibus duximus concedenda, et deinde attendentes quod forsan dictam viginti quinque milium florenorum auri summam de predictis legatis et elemosinis adeo celeriter sicut tibi expediret habere non posses, eandem summam de fructibus, redditibus et obventionibus ecclesie Auxitane qui obvenerunt tempore vacationis ejusdem per obitum bone memorie Amanevi, archiepiscopi Auxitani, dispositioni nostre certis causis rationabilibus reservatis, tibi per dilectos filios Arnaldum de Verdala, archidiaconum tunc canonicum Mirapiscensis, et Raymundum de Picapollo rectorem de Cinctagavella tunc Sancti Michaelis ad Castellum rectorem Mirapiscensis et Tholosane diocesum ecclesiarum collectores eorundem fructuum, reddituum et obventionum deputatos a nobis exolvi per litteras nostras certi tenoris mandavimus ac etiam assignari, sicut in litteris ipsis super predictis confectis plenius continetur. Sane cum, sicut tua nobis nuper exhibita [littera] continebat, licet tu

de dicta summa viginti quinque milium florenorum per nos tibi sicut premittitur concessorum per manus collectorum predictorum viginti duo milia et quingentos florenorum auri vel circa collectos de dictis fructibus, redditibus et obventionibus in diversis assignationibus receperis inde factis, tamen circa exactionem dictorum viginti duorum milium et quingentorum florenorum procurandam ac expectationem solutionum inde tibi factarum et etiam propter minorem valorem florenorum quos de predictis, ut premissum est, recepisti, habendo respectum ad valorem in quo illos si locus restitutioni existeret pro tempore oporteret (*sic*) necnon et ex certis causis aliis expositis coram nobis, cum nec sic celeriter et plene ut speravimus solutiones de predictis tibi facte fuisse dicantur, usque ad valorem sex milium florenorum auri et ultra dampnificatus ut asseris extitisti. Quare nobis humiliter supplicasti ut tibi de residuo dicte viginti quinque milium florenorum auri summe, quod tibi adhuc solvendum dicis restare, et ultra hoc pro dampnis predictis usque ad summam sex milium florenorum auri satisfieri de benignitate solita faceremus. Nos igitur nolentes tecum per viam calculi et exacte rationis super predictis agere sed erga te potius nostre liberalitatis gratiam, tuis meritis exigentibus, ampliare, tibi ultra dictos viginti duo milia et quingentos florenos et illud quod adhuc de summa predicta viginti quinque milium florenorum auri exolvendum reperietur restare, sex milia florenorum auri de predictis fructibus, redditibus et obventionibus ejusdem ecclesie Auxitane, qui prefate vacationis tempore ut premittitur obvenerunt quique adhuc deberi reperientur legitime ac recuperari et haberi licite poterunt, in recompensationem expensarum et dampnorum predictorum de gratia speciali concedimus exolvenda, volentes et concedentes quod predicta sex milium florenorum auri summa una cum duobus milibus et quingentis florenorum auri, si forsan de supradicta viginti quinque milium florenorum summa tibi per verum et legitimum computum inter procuratorem tuum ex parte una et eosdem collectores ex altera jam habitum vel habendum tibi reperiantur deberi, alias illud quod sacra, legitima et fideli calculatione per ipsos collectores inde restabit in suppletionem omnium illorum que propter expensas et dampna predicta minus quam tibi per nos concessum extiterat forsitan habuisti, tibi tradantur et etiam

assignentur; que quidem sex milia florenorum includi et computari nolumus infra summam dictorum viginti quinque milia florenorum auri superius expressorum, ita quod ex hoc ultra dictam summam viginti quinque milium florenorum in aliquo casu quicquam expendere vel restituere minime tenearis, nec ad plus quam eras ante concessionem nostram presentem tibi factam, ut premittitur, sis astrictus; per hoc autem nolumus remissioni quam tibi sub certis modo et forma fecimus de predictis viginti quinque milibus florenorum auri prout in nostris aliis litteris inde confectis continetur plenius in aliquo derogare, sed eam potius in et sub ea dictorum sex milium florenorum auri summa predicta inclusa (1) in suo volumus robore permanere. Nostre tamen intentionis existit et volumus quod si forsan de hujusmodi fructibus, redditibus et obventionibus ejusdem ecclesie Auxitane que tempore sepedicte vacationis ipsius ecclesie ut premittitur obvenerunt et adhuc colligendi restare noscuntur, predicta summa sex milium florenorum auri ac illud quod adhuc tibi solvendum de supradicta viginti quinque milium florenorum summa restare asseris, in toto vel in parte non deberentur seu recuperari vel haberi non possent licite, ac pro illis expensas te facere vel dampna sustinere contingeret, nichil a nobis aut successoribus nostris et Ecclesie Romane possis propterea petere tibi reddi seu deduci vel alias compensari, cum non intendamus tibi dicta sex milia florenorum auri quoquo modo concedere nec alias tibi teneri pro premissis in aliquo, nisi dumtaxat si et in quantum de predictis fructibus, redditibus et obventionibus ejusdem ecclesie Auxitane ultra tibi primo concessa ut premittitur reperirentur deberi et in quantum etiam de sic adhuc debitis usque ad quantitatem hujusmodi exigi licite poterunt et haberi. Nulli ergo etc... Datum Avinione, IIII kalendas novembris, anno decimo octavo.»

5310

29 octobre 1333.

Johanni de Alis, Arnaldo de Verdala, Guillelmo Rolandi et Raymundo de Picapollo mandat ut Borbonesii duci summam sex milium florenorum auri solvant. (REG. 117, fol. 166 vº, c. 845).

(1) Corr. : inclusam ?

« *Dilectis filiis Johanni de Alis, decano Meldensis, et Arnaldo de Verdala, archidiacono Mirapiscensis, ac Guillelmo Rolandi, canonico Lectorensis et Raymundo de Picapollo, rectori de Cinctagavella, Mirapiscensis diocesum ecclesiarum.* Dudum certis causis etc... verbis competentibus mutatis (1). Quocirca discretioni vestre per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus vos omnes simul aut vos, filii archidiacone et rector, quos alias collectores dictorum fructuum, reddituum et obventionum dudum per nostras certi tenoris litteras deputavimus, vel tu, archidiacone predictae, una vobi cum, filii decane et Guillelmo Rolandi, vel altero vestrum de predictis fructibus, redditibus et obventionibus quos adhuc deberi legitime reperitis usque ad dictam sex milium auri florenorum summam exigatis, recuperetis ac etiam colligatis, contradictores etc..., non obstante si eis vel eorum aliquibus communiter vel divisim a Sede Apostolica sit indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Volumus autem quod vos summam hujusmodi sex milium florenorum auri et insuper vos, predicti archidiacone et rector, illud quod de summa predicta viginti quinque milium florenorum auri dicto duci exolvendum restare per computum legitimum inter vos et procuratorem ejusdem ducis habitum vel habendum noveritis etiam per partes singulas et diversas, sicut et prout de dictis fructibus, redditibus et obventionibus adhuc, ut prefertur, debitis collegeritis usque ad complementum dictorum sex milium florenorum et illius etiam quod, ut premittitur, de priori summa predicta solvendum restabit, memorato duci vel ejus certo procuratori exolvere et assignare curetis, faciendo super singulis solutionibus et assignationibus hujusmodi duo confici consimilia publica instrumenta, quorum altero penes vos retento, reliquum nobis fideliter transmittatis Ceterum nostre intentionis existit quod vos, prefati decane et Guillelmo Rolandi, super exactione ac collectione dictorum fructuum reddituum et obventionum nisi usque ad summam dictorum sex milium florenorum auri nullatenus intromittere presumatis, sed vos, archidiacone et rector, super hiis, sicut expressum est superius, et aliis juxta priorum vobis directarum continenciam

(1) Cf. n. 5309.

litterarum, per quas presentibus aut illis per presentes quoad alia derogare non intendimus, procedatis. Datum ut supra [IIII kalendas novembris, anno decimo octavo].»

5311

Avignon, 31 octobre 1333.

Amalrico Aymerici, vicecomitis Narbonensis filio, et Mariae de Caneto quod, non obstante quarto consanguinitatis gradu, matrimonium contrahere possent indulget. (REG. 117, fol. 167, c. 846; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 61997).

«*Dilecto filio nobili viro Amalrico, primogenito dilecti filii nobilis viri Aymerici, vicecomitis Narbonensis, et dilecte in Christo filie nobili mulieri Marie de Caneto, Elnensis diocesis.* Romani pontificis precellens auctoritas nonnunquam rigorem justicie mansuetudine temperans, quod negat juris severitas de gratia benignitatis indulget, cum id secundum Deum salubriter prospicit expedire. Sane petitio pro parte vestra nobis exhibita continebat quod vos, ad nutriendum inter utriusque vestrum consanguineos et amicos pacis et unitatis federa, de communi parentum et amicorum vestrorum consensu intenditis invicem matrimonialiter copulari. Verum quia in quarto consanguinitatis gradu invicem estis conjuncti, hujusmodi vestrum desiderium non potestis absque dispensatione apostolica adimplere. Quare nobis fuit humiliter supplicatum ut providere vobis super hoc de oportune dispensationis beneficio dignaremur. Nos igitur, qui in unitate pacis et concordie inter cunctos nutrienda christicolae delectamur, cupientes quod inter eosdem consanguineos et amicos amoris et caritatis gratia vigeat et unitatis federa jugiter divina favente clementia perseverent, et ex certis aliis causis rationabilibus que ad hoc nostrum animum induxerunt vestris supplicationibus inclinati, vobiscum ut impedimento quod ex consanguinitate hujusmodi provenit non obstante matrimonium invicem contrahere valeatis auctoritate apostolica de speciali gratia dispensamus. Nulli ergo etc... Datum Avinione, II kalendas novembris, anno decimo octavo.»

5312

7 novembre 1333.

Guillelmo episcopo Montisalbani suae et Sancti Stephani de Tescone ecclesiarum Montisalbanensium capitula quae pro quibusdam dissensionibus eum ut arbitrum elegerunt, commendat. (REG. 117, fol. 197 vº, c. 988).

«*Guillelmo, episcopo Montisalbani.* Cum dilecti filii tue et Sancti Stephani de Tescone ecclesiarum Montisalbanensium capitula super quibusdam dissensionibus et controversiis quas habebant adinvicem in te compromittendum duxerint, sicut fertur, ne mora pronuntiationis tui arbitrii eisdem partibus dispendia inferat, ut ad pronuntiationem hujusmodi quavis cunctatione postposita justicia procedat previa fraternitatem tuam in Domino exhortamur, eosdem capitulum ecclesie Sancti Stephani qui velut novella plantacio favoribus egere noscuntur tibi sine cujusquam offensa propensius commendantes. Datum VII idus novembris, anno decimo octavo.»

5313

9 novembre 1333.

Regi Franciae scribit ne detractionibus et dictis contra Arnaldum vicecomitem Caramanni, praetextu auxilii dati regi Angliae et Roberto de Atrebat, fidem adhibeat. (REG. 117, fol. 194, c. 968).

«*Regi Francie.* Sicut habet Sacre Scripture testimonium ex veteribus ystoriis et ex hiis que geruntur cotidie comprobatur (1), multi sic bonitate principum abutuntur ut penes ipsos eos etiam qui fidelitatem et innocenciam diligenter observant, etiam si ita cuncta agant ut omni laude digni sint, mendaciorum funiculis conentur subvertere, dum aures principum simplices et ex sua natura alios similes extimantes callida fraude decipiunt, supprimentes que vera sunt et insontes fraudulenta mendacia suggerentes. Sane, fili carissime, non sine stupore et admiratione non mediocri noviter ad nostrum pervenit auditum aliquem vel aliquos sinistra quedam auribus regiis dolosis labiis instillasse contra dilectum filium nobilem virum Arnaldum, vicecomitem Caramanni, nepotem nostrum, tuum fidelem militem ac devotum servitorem tuique nominis, status et honoris pro sue potestatis

(1) *Sic* : Corriger : *comprobatum* ?

modulo fervidum zelatorem, in ejus innocentiam, quantum in eis est, tue celsitudinis clementiam provocando, eidem celsitudini regie sicut dicitur suadentes quod idem Arnaldus carissimo in Christo filio nostro E., regi Anglie illustri, et gentibus suis, necnon et nobili viro Roberto de Atrabato contra te et honorem tuum dederit auxilium, consilium et favorem, quodque cum prefato R. sit vel fuerit alligatus. Quibus auditis, etsi totum oppositum satis nobis poterat esse notum, ex eo quod indubitanter nunquam dictis aut factis percipere potuimus quod prefatus vicecomes, nedum non dederit prefatis regi et suis seu prefato R. aut gentibus ejus contra te seu te vel tuum honorem quovis modo contingentia auxilium, consilium vel favorem, quinimmo semper tuum honorem sive predicta sive quelibet (1) negocia concernerent, quantum sibi affuit oportunitas seu facultas penes nos promoverit ardentem et fideliter toto posse. Nec pro certo, fili carissime, per ipsum vel alios, quantum in nobis esset, aliter fieri pateremur. Nichilominus adhuc curavimus, quantum potuimus, fieri certiores, et in presentia plurium de fratribus nostris cardinalibus exegimus, tactis ab eo sacrosanctis evangelis, juramentum an fecisset premissa vel aliqua de premissis. Qui respondit quod non, sub virtute prestiti juramenti, sicut in instrumento quodam inde confecto plenius continetur. Et utinam, princeps inclite, animi sui tibi secretiora paterent atque posses intuitu nudo ipsius interiora conspiciere, necnon et intentionem illorum qui fingunt talia contra ipsum et fictionis eorum originem et ipsorum singulorum maliciam cerulata fide videre! Nam etsi tantum de tua bonitate speremus quod eorum falsis suggestionibus non des fidem, adhuc firmiter teneremus quod si premissa tibi paterent, nunquam ipsorum sinistris suasionibus qualencumque preberes auditum. Significamus autem celsitudini regie quod postquam idem vicecomes audivit premissa de se falso tibi relata, gravi percussus amaritudine, ad tuam presenciam accedere pro sua innocentia ostendenda totis precordiis aspiravit; tamen licenciam, hoc presertim tempore, ex causis pluribus pro quibus supponimus quod regalis benignitas, si sciret eas, ipsum si viam aggressus esset ab itinere revocaret, non potuimus sibi dare. Quare benivolenciam regiam affectuose rogamus quatinus ipsum super hoc habeat excusa-

(1) Reg. : sive predictos sive quoslibet.

tum, quodque innocentiam suam super premissis detractationibus benigne digneris audire, et excusationes suas pro quibus ad excellentiam tuam mittit gratiose recipere, sic quod circa eum, pretextu talis inique persuasionis non succrescat in te suspicio qualiscunque, nec erga ipsum decrescat ex talibus favor tuus vel eorum occasione vel causa a solitis tue benignitatis semitis quovismodo declinare digneris, sed quod sue devotionis ardore quem ad tuum, ut tenetur, super omnibus pro sue potestatis modulo toto corde gerit honorem, et nostri contemplatione, si placet, ad ipsum gratia tua potius augeatur. Hortamur insuper et rogamus tuam magnificentiam in Illo qui flatui et fluctibus maris terminum imposuit ut ultra non intumescerent, quod penes te status talium detractorum presertim contra ipsum ulterius invalescere non permittas, sed eorum verba venenosa sic contempnendo negligas et negligendo contempnas ut in ipsa sui origine prefocentur, hoc enim modo detractoribus ipsis fraudandi claudes aditum, et tui nominis constantie et honoris ac devotionis tuorum fidelium ad Dei beneplacitum et tue salvationis meritum adicies incrementum. Datum V idus novembris, anno decimo octavo.»

5314

Avignon, 10 novembre 1333.

Petro Andreae, quod jura civilia usque ad triennium audire possit. (REG. 117, fol. 165 v°, c. 843; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, p. 62058).

« *Dilecto filio Petro Andree, cancellario ecclesie Caturcensis, bacallario in legibus.* Desiderantium imbui scientia — Datum Avinione, IIII idus novembris, anno decimo octavo.»

5315

11 novembre 1333.

Ancello domino de Jonivilla de venatione transmissa regratiatur. (REG. 117, fol. 191, c. 958).

« *Ancello, domino de Jonivilla.* De venatione quam nobis copiose misit tua nobilitas eidem gratiarum referimus uberes actiones, prompti quantum cum Deo poterimus ad ea que tuum respiciant

commodum et honorem. Datum III idus novembris, anno decimo octavo.»

5316 S.d. (1) [12 novembre 1333-23 juillet 1334 ?].

Guillelmo, principi Aurasicensi, ut ad Curiam veniat. (REG. 117, fol. 300 vº, c. 1575).

« *Guillelmo, principi Aurasicensi.* Cum super certis de quibus loqui tecum intendimus tua nobis sit presentia oportuna, nobilitatem tuam rogamus et hortamur attente quatinus ad nostram velis presentiam conferre. Datum etc... »

5317

12 novembre 1333.

Imberto, dalphino Viennensi, qui Januam prospere applicuit, dat consilium tutissimam viam ad Dalphinatum eligendi. (REG. 117, fol. 300 vº, c. 1576, et f. 301, c. 1583).

« *Imberto, dalfino Viennensi.* Leta manu jocundoque recepimus animo nobilitatis tue litteras per quas [te] una cum consorte ac parvulo applicuisse prospere Januam, exinde disponens quiescentibus maris turbinibus et ventorum flatibus contrariis mitigatis ad presentiam nostram antequam Dalphinatum tuum ingrediaris, quamvis tibi propinquior de Janua existeret, te continuatis conferre gressibus nunciasti. Sane, dilecte fili, licet te videre desideramus intense, quia tamen propter marini difficultatem et prolixitatem itineris veremur gravamen predicti parvuli, quem tibi conservari a Domino devote petimus et rogamus, quod viam tutiorem et brevioram prosequendam eligeres, si hoc tamen tibi expediens videretur, nobis existeret multum gratum. Datum II idus novembris, anno decimo octavo.»

5318

12 novembre 1333.

Guillelmo episcopo Dalfinensi (?), de eodem. (REG. 117, f. 300 vº, c. 1576, et f. 301, c. 1577).

(1) Acte transcrit entre le c. 1574 (23 juillet 1334) et le c. 1576, n. 5317, 12 novembre 1333).

« *Guillelmo, episcopo Dalfinensi* (1). Diligenter intelleximus que tue fraternitatis littere grata nobis admodum tam de adventu dilecti filii nobilis viri Imberti dalfini Viennensis una tecum suisque consorte ac parvulo, quam [de] nonnullis aliis insertis in eisdem litteris continebant, tuam super eis prudentiam multipliciter in Domino commendantes. Sane quia per tuas et dalfini predicti litteras percepimus ipsum antequam Dalfinatum suum ingrediatur velle ad nostram presentiam se conferre, sibi rescribimus quod licet eum videre desideremus intense, quia tamen propter marini difficultatem et prolixitatem itineris veremur gravamen dicti parvuli quem sibi conservari a Deo petimus et rogamus, gratum nobis multum accederet si viam tutiorem et brevioram eligeret prosequendam, super quo una cum ipso tua providentia videat quid agendum. Datum ut supra.»

5319

15 novembre 1333.

Regi Franciae, quare Johannem de la Bordunere, ordinis Praedicatorum, ad magisterium sacrae theologiae non promovit, exponit. (REG. 117, fol. 196, c. 975).

« *Eidem regi [Francie].* Quia ex litteris nostris que a nobis per importunitatem sepius super promovendis in sacre theologie facultate ad honorem magisterii hactenus sunt obtente sequi seu committi multas audivimus indecentias, et nonnullis meritis et sufficientibus injurias per fraudes que committebantur circa hoc irrogatas, disposuimus de cetero a concessione litterarum talium abstinere. Quare si pro dilecto filio Johanne de La Bordunere, ordinis Predicatorum, litteras tales non concedimus, habeat nos excellentia regia quesumus excusatos. Datum Avinione, XVII kalendas decembris, anno decimo octavo.»

5320

15 novembre 1333.

Regi Franciae ut magistrum Petrum de Marculfo, juris civilis professorem, Rostagnum Cavalerii et Johannem Audaguerii milites, nuntios a senescallo Provinciae et communi civitatis Avinionensis destinatos benigne audiat. (REG. 117, fol. 197, c. 976).

(1) Sic. Corriger : *Gratianopolitano* ?

« *Eidem regi.* Cum dilecti filii nobilis vir Philippus de Sangineti miles, pro carissimo in filio nostro Roberto rege Sicilie illustri senescallus Provincie et Forcalquerii, et commune civitatis Avinionensis dilectos filios magistrum Petrum de Marculfo, juris civilis professorem, et nobiles viros Rostagnum Cavalerii et Johannem Audaguerii milites nuncios et ambaxiatores suos exhibitores presentium ad regalem presentiam super certis negociis ab ipsis lacius exponendis providerint destinandos, magnificentiam regiam attentius deprecamur quatinus nuncios ipsos velit providentia regalis benigne recipere, audire favorabiliter et celeriter prout honestatis equitas suaserit expedire. Datum ut supra proxime [XVII kalendas decembris, anno decimo octavo]. »

5321

18 novembre 1333.

Regi Francie ne aliquibus falsis de Roberto de Atrabato relatis fidem adhibeat et facta potiusquam verba consideret. (REG. 117, fol. 192 vº, c. 966).

« *Regi Francie.* Utinam, fili carissime, plene intelligeres nostri animi erga te puritatem, quia profecto obstruerentur ora iniqua loquentium ac detrectatori non panderetur aditus, nec prestaretur auditus. Sed ecce, princeps inclite, non desunt ut audivimus qui apud tuam excellentiam contra nos sine causa non tamen sine malicia submurmurent, multaque falsissima contra nos auribus regiis audeant instillare. Ad nos quidem alicujus non contempnenda relatio pertulit hiis diebus quod in presentia nonnullorum prelatorum ac principum et baronum aliorumque multorum tua magnificentia verba protulit que secuntur, scilicet quod nos multum Anglicis in eorum negociis etiam contra tuam excellenciam favebamus, majoremque inimicum quem habeas scilicet virum nobilem R. de Atrabato sustinebamus, de quo amplius turbaris, subjuncto quod tua fuerat excellentia super hoc informata quod dictus R. nobis fecerat juramentum quodque aliquando dixeramus quod quamdiu ipse R. tecum fuit in statu omnia nostra et nostrorum negocia expediebantur ad votum, quod non ita postmodum est secutum.

Ne igitur hec nequam lingua tibi vera suppressens et falsa suggerens ulterius circa premissa perturbet animi tui pacem, sed revelata super premissis nostre sollicitudinis erga te puritate cujuslibet inquiete sollicitationis et solícite inquietudinis cesset occasio, ecce qualiter nos habuerimus in premissis. In principio quidem tui regiminis, quia carissimus in Christo filius noster E., rex Anglie illustris, non sic devote ut utrique vestrum erat expediens se habebat, non siluimus sed operam dedimus exhortationibusque ac precibus instare curavimus apud eum consiliariosque suos ut ad te sicut cognatus ad cognatum sic inclitum et vassallus ad dominum se haberet. Et ut firmiter credimus, si nostre exhortationes et sollicitudo sedule defuissent, subsecuta eo tempore que secuta sunt non fuissent. Ex tunc autem reconciliatione predicta perfecta, nostre non occurrit memorie quod rex ipse aliqua coram nobis vel nobiscum habuerit facere que tuam in aliquo contingerent majestatem, hoc tamen salvo quod super duobus nobis dicti regis nuncii supplicarunt : primo ut nos de jure quod in partibus Vasconie dictum regem habere asserunt per eos informationem ad finem illum vellemus recipere quod nos tuam possemus super illo jure magnificentiam informare securius, tibi que pro expeditione negotiorum dicti regis efficacius porrigere preces nostras, quibus presentibus nonnullis ex nostris fratribus respondimus quod informationem hujusmodi non reciperemus aliquatenus cum ad te specialiter dicti juris cognitio pertineret. Secundo supplicarunt nobis quod ad diem quandam eis per tuam prefixam excellentiam cardinalem aliquem deberemus mittere qui pro justicia et gratia regi predicto per te fienda deberet instare, quibus respondimus quod nequaquam hoc sine tuo beneplacito faceremus. Hec sunt que habuerunt nobiscum agere que aliquantulum tuam tangere poterant majestatem. Nec revera nostre occurrunt in presenti memorie alia, nec credimus quod ab aliquo veraciter valeant reperiri. Exponat ergo illa lingua maledicta factum si habeat aliud quod nobiscum habuerit dictus rex facere quod te tangeret, in quo eidem contra te potuerimus favorabiles esse ; quod si non fecerit, noli ulterius ejus lingue nequam credere, sed factis potius fidem prebere. Si vero proponant factum aliud in quo nos eidem regi asserat contra te favorabiles extitisse, placeat tue celsitudini illud nobis innotescere ut eandem possimus de veritate reddere certiores. Judicet itaque

excellencia regia si premissa faciendo veridica, possit dici quod nos regi predicto contra te faverimus in premissis. Verum est autem quod inter mundi principes rex prefatus magnus est et utique devotus Ecclesie filius, unde non decet nec expedit quin nos ei exhibeamus favorabiles sine juris cuiusque et tui precipue lesione. Quantum ad factum illius nobilis R. de Atrabato supradicti, dicimus quod postquam contra ipsum lata fuit sententia, ad nos quendam cum suis litteris transmisit nuncium per quas petebat eidem nuncio fidem credulam adhiberi. Qui quidem nuncius, presente quodam ex nostris fratribus, suam credentiam ad duas conclusiones restrixit, una quarum tangebatur ipsum et Bavarum qui eidem offerebat, ut dicebat nuncius, gratiam aliquam impertiri. Secunda vero nos tangebatur et prefatum Bavarum, per quam offerebat quod ad reconciliandum ipsum nobis paratus erat interponere partes suas; quibus respondimus ut continet cedula presentibus interclusa. Postremo autem idem nobilis nobis misit quandam litteram sua manu conscriptam quam propter malam litteram plene nescivimus legere. Hoc tamen recollegimus ex precedentibus et sequentibus aliquibus que legere poteramus quod ut apud tuam clementiam deberemus pro sibi facienda gratia intercedere supplicabat, cui profecto nec verbo, quia nuncius prorsus videbatur ignarus et inscius, nec scripto responsum dedimus, quia nostris aliis salubribus consiliis acquiescere non curavit; nec, quod nostra memoria teneat, litteram seu nuncium alium seu nuncios ab eodem recepimus nec a nobis consilium aliud seu auxilium, cum nec illud petierit, verbale habuit nec reale. Attendat igitur circumspectio regia si predictum nobilem sustinuimus contra te per predicta. Profecto credimus quod nullus veritatis amicus diceret quod per predicta ipsum contra te sustinuerimus, sed potius quod ut ipsum ad beneplacitum prorsus revocaremus regium adhibuimus studium opportunum. Ad illud quod dicitur quod idem nobilis nobis prestitit iuramentum in veritate, dicimus quod non tenet nostra memoria quod ipse nec aliquis alius de domo regia vel quisvis officialis seu familiaris regius nobis aliquod prestiterit iuramentum nisi forsitan prelatus fuerit, qui illud ratione sue prelationis prestiterit, ut est moris, cum nec a nobis petitum fuerit nec ab ipsis oblatum. Rursus ad illud

quod dicitur nos aliquando dixisse quod quamdiu dictus nobilis cum tua celsitudine fuit in statu omnia nostra negocia expediebantur ad votum, quod non ita postmodum est secutum, dicimus quod revera nostre non occurrit memorie in quo suo tempore melius, immo eque bene quam postea ad votum nostra seu nostrorum apud tuam excellentiam negocia fuerint expedita; unde tenemus indubie quod premissa verba nunquam a nobis prolata fuerint, quia nec potuerint cum veritate proferri. Rogamus igitur excellentiam regiam ut a quo sibi proferantur verba vel contra nos vel contra alios attente consideret factisque potius quam verbis fidem debeat adhibere. Datum XIII kalendas decembris, anno decimo octavo.»

Sequitur tenor cedulae de qua superius fit mentio.

«*Roberto de Atrebato* (1). Audivimus que retulit nuncius eaque intelleximus diligenter que utique ad duas conclusiones restrixit, quarum prima te, fili, et illum Ecclesie emulum concernebat. Ad quam respondemus et tunc respondimus quod mirabamur nec certe sufficimus admirari quomodo super illo potuerit tua prudentia cum suis consilium postulare, cum illum exequendo notorie Deum offenderes, contra te provocares Ecclesiam penisque variis illaqueareris et gravibus contra attemptantes talia promulgatis. Secunda vero conclusio te ipsumque emulum ac nos insimul contingebat. Ad quam respondimus et adhuc respondemus quod, cum teste Sapiente in omni negotio tempus sit et oportunitas attendenda, si consideranter statum presentis attenderis temporis, aperte reperies quod status ipse non sinit quod per te salubre posset in premissis aliquod procurari. Sed preter hec, ad ea que te contingunt propinquius quibusque est attentius providendum nostra eloquia convergentes, subjungimus quod per te nostro iudicio sit agendum. In primis igitur nobis videtur expediens quod super eo quod a multis sepius asseruisse diceris, videlicet per carissimum in Christo filium nostrum Philippum regem Francie illustrem injuste multipliciter te gravatum, filiamque nostram in Christo carissimam Johannam reginam Francie illustrem hec omnia procurasse, que profecto ipsorum animos provocant multipliciter, sicut audivimus, non immerito et perturbant, te debeas ut sequitur excusare. Nosti quidem, fili, et notum noscitur toti regno quam mature quantaque deli-

(1) REG. 117, fol. 193 v., c. 967.

beratione et consilio de multorum prelatorum pariumque Francie ac aliorum tam nobilium quam peritorum in utroque jure, scilicet scripto et consuetudinario, per regem prefatum in tuo negotio sit processum, ex quibus videtur quod de ipso non possis habere justam materiam conquerendi. Si enim velis dicere quod testes falsa deposuerint hoc nequaquam regi predicto probabiliter imputari [potest], cum illos tam secreto quam publice per personas Deum timentes zelatricesque justicie examinari fecerit et audiri. De regina autem predicta audivimus a magno viro qui te dilexit et diligit cuique status tuus miserabilis est exosus, quod cum forent contra te quedam tibi prejudicialia per aliquos ordinata, quousque fuerunt revocata nec pacem habuit nec quievit. Si (1) verba predicta non dixeris, stude quia ea non pretuleris apud regem et reginam predictos te humiliter excusare. Si autem forsitan interdum verba premissa protuleris, cura insinuare ipsis humiliter quod sicut homo turbatus nimium et anxietate repletus ea improvide et absque deliberatione provida protulisti, humiliter ipsis supplicans et devote ut hec in corde suo non teneant, sed ob Illius reverentiam qui probra nostra ferre non erubuit ea tibi dignentur misericorditer indulgere. Post hec vero vias et modos querere seditate satage per quos, divino non offenso beneplacito, eorum possis gratiam impetrare, ad memoriam reducturus quam benigne te hactenus tractaverunt, te etenim cum consorte tua et liberis in suo hospicio receperunt, teque quasi omnibus aliis pretulerunt, nec de ipsis quorum os et caro nosceris, quibusque tot consanguinitatis et affinitatis vinculis jungeris non diffidas omnino, sed potius preterite ipsorum memor gratie ac benivolentie confidentie spiritum assumere non omittas.»

5322

18 novembre 1333.

Regi Francie de passagio transmarino novas litteras mittit, prioribus litteris quas papa regi miserat non lectis ab eodem rege. (REG. 117, fol. 194 vº, c. 969 et 197 vº, c. 986).

«*Regi Francie.* Letanter audivimus te fecisse, fili carissime, die prima preteriti mensis octobris

(1) Reg. : *Sed.*

cum multitudine principum aliorumque nobilium regni tui vivifice Crucis signaculo insigniri. Sane quia, sicut ad nostrum non absque admiratione relatio fidedigna perduxit auditum, dicta die nulla fuit apostolica littera presentata nec lecta, excellentiam regiam volumus non latere quod XVII die mensis septembris proxime preteriti venerabili fratre nostro Petro Rothomagensi archiepiscopo de Romana curia recedente, propriumque pro certis apostolicis recipiendis litteris in dicta curia nuncium dimittente, eidem nuncio per manum dilecti filii Bernardi Stephani nostri notarii certas apostolicas litteras, quarum una clausa recitans succincte que acta dictaque per nos ac tuos nuncios fuerant die qua passagium induximus generale, alia vero aperta que principibus regni Francie alii que nobilibus mittebantur, alie vero diversas alias materias concernebant, in crastinum recessus ejusdem archiepiscopi fecimus assignari. Qui quidem nuncius easdem litteras in villa Montisferrandi, Claromontensis diocesis, assignavit manualiter dicto archiepiscopo sicut hiis diebus remissus ad Curiam dictus nuntius eidem notario recognovit. Verentes igitur quod dicte littere ex quo non fuerint exhibite sint ammesse, ecce quod unam clausam et [aliam] apertam que dirigebatur principibus et nobilibus aliis supradictis bullatas duximus transmittendas, quia ut credimus decet et expedit ut tue celsitudini principumque prudentie nota sint contenta in litteris supradictis. Insuper expedire credimus ad minus quod apertas principibus qui adesse poterunt per fidelem interpretem facias publicari. Speramus enim quod eis plenius intellectis ardentes reddentur ad dictum negotium exequendum. Hec autem scribimus ne nobis tanta imputari possit negligentia quod pro tanto negotio nichil duxerimus excellentie regie dictique regni principibus rescribendum, Illi cujus perfecta sunt opera cernui supplicantes ut quod cepisti det tibi prosequi et perficere ad sui nominis gloriam, tue salutem anime consolationemque tolius christiani populi et augmentum tue glorie in resurrectione justorum. Datum XIII kalendas decembris, anno decimo octavo.»

5323

S.d. [18 novembre 1333 ?] (1).

Regi Franciae de eodem. (REG. 117, fol. 194 v°, c. 970).

« *Eidem regi [Francie]*. Non absque admiratione, fili carissime, ad nostrum pervenit auditum in die predicationis Crucis nullam litteram apostolicam fuisse exhibitam neque lectam, cum tamen litteram unam patentem principibus ac nobilibus aliis regni directam Francie, et aliam clausam tue destinata magnificentie breviter recitantes quicquid die qua indiximus generale passagium per nos tuosque nuncios dictum extitit atque factum, necnon et plures alias super diversis materiis missas per nos tue magnificentie in crastinum recessus venerabilis fratris nostri Petri Rothomagensis archiepiscopi, per ejus nuncium quem adhuc dimiserat, duxerimus destinandas. Sane quia nobis decens videtur et expediens [quod] contenta in prefata tibi designata littera celsitudo regia, ac contenta in premissa principibus littera eorum prudencia non ignoret, ecce prefatas litteras regali magnificentie per exhibitorem presentium duximus destinandas, quas ut credimus expedit quod tibi et principibus qui adesse poterunt per fidelem interpretem facias publicari. Speramus enim quod, eis plenius intellectis, ardentiores reddentur ad dictum negocium exequendum. Super diversis autem materiis aliis archiepiscopus predictus habet excellencie regie presentare litteras et aliqua exponere oraculo vive vocis, super quibus nullum pervenit responsum. Inter alia autem quedam soldanum tangencia habebat exponere, nobisque tue rescribere beneplacitum voluntatis, super quibus mora posset esse nociva. »

5324

18 novembre 1333.

Regi Franciae de negotio Turcorum. (REG. 117, fol. 194 v°, c. 971).

« *Eidem regi*. Heri recepimus litteras regias super facto Turcorum, super quo, fili carissime, nos plures dies sunt certum [nuntium] ad Venetos et alios quos tangit dictum negocium magis de

(1) Cette lettre est transcrite entre le c. 969 et le c. 971, tous les deux datés du 18 novembre. Elle semble faire double emploi avec l'acte 5322 (c. 969).

prope duximus destinandum, ad ipsos inducendum ut ad dictorum Turcorum reprimendam superbiam taliter se disponant taliaque studia faciant quod tua magnificentia ad faciendum tam pio negocio subsidium moveatur, quod te speramus facere, si tuum cum eorum subsidium extimari possit probabiliter profuturum. Unde videtur expediens quod quid intendant facere sciatur antequam tua intentio propaletur. Quod autem alicui noviter concesserimus quod navem unam onustam mercibus possit ad partes ducere interdictas, hoc non tenet nostra memoria, nec illud intendimus facere, Domino concedente. Datum XIII kalendas decembris, anno decimo octavo. »

5325

18 novembre 1333.

Regi Franciae de quaestione visionis animarum. (REG. 117, fol. 195, c. 972 ; — DENIFLE, *Chartularium*, t. II, p. 426, n. 978).

« *Eidem regi*. Regalem noticiam volumus non latere quod dudum ad nostrum auditum relatio fidedigna perduxit quod nonnullos magistros in theologia audiveras asserentes quod, fili carissime, tua magnificentia illos induxerat ut quod anime sancte ante suorum resurrectionem corporum videbant clare divinam essentiam predicarent, immo plus eorum aliqui seu aliquis asserebant seu asserbat quod illum seu illos, quia hoc facere renuebant seu renuebat capitulaveras satis dure. Ab aliis vero audivimus, quibus fidem prorsus indubiam adhibemus, quod preceptum tale seu inductio ab ore regio non processit, sed ut princeps zelator veritatis, quam diligis et in tuo regno predicari desideras et servari, aliquibus, qui forsan dicebant seu fingeant se propter metum aliquem non audere talia predicare, dixisti quod metu cujusquam persone non desinerent (1) veritatem in premissis vel aliis predicare. Hoc profecto dicere decebat et decet regiam majestatem. Cum autem hanc questionem beatus Augustinus interdum in scriptis suis reputaverit valde dubiam, et circa eam variasse dicatur, et nedum ipse sed et multi doctores alii circa istam materiam variunt, propter hoc ut veritas possit melius aperiri, nos interdum in nostris sermonibus mentionem habuimus, non

(1) Reg. : *sinerent*.

proferendo verbum de nostro capite sed dicta Scripture sacre et sanctorum, precipue illorum quorum scripture ab Ecclesia sunt recepte, multique tam cardinales quam alii coram nobis et alibi in suis sermonibus pro et contra de ista materia sunt locuti, et nedum in sermonibus immo publice prelati ac magistris in theologia presentibus est in Curia pluries questio hujusmodi, ut sic plenius posset inveniri veritas, disputata. Et quia, fili dilectissime, forsitan dicitur quod nos non sumus in theologia magister, audi quod unus sapiens dicat: «Non quis, inquit, sed quid dicat intendite.» Utinam, fili, sicut et alias meminimus nos scripsisse, vellet audire que in nostris sermonibus diximus regia celsitudo, et, ut superius prediximus, unum verbum de capite nostro nos non protulisse repere, sed que vel Christus vel apostoli vel sancti patres et doctores Ecclesie protulerunt. Hoc venerabili fratri nostro Petro Rothomagensi archiepiscopo tradidimus, ut ea, si tibi liberet intendere, duceret exponenda, cui et nunc scribimus ut hoc impleat, si tue placuerit majestati. Profecto, amantissime fili, si [que] circa istam materiam aliqui scripserint et dixerint sciret tua magnificentia, merito miraretur. Interdum quidam hoc scripserunt et dixerunt quod hec questio erat tua, quod tua prudentia per totum regnum partem illam predicari tamquam veram faceres, et aliam ut hereticam reprobari; multisque comminati sunt religiosi et secularibus, sub umbra tui culminis, si partem illam quod anime separate divinam essentiam non videant visione (1) quam vocat apostolus facialem [non predicarent], quia de illa procedit questio, illos capi facerent per inquisitores heretice pravitatis. Hec, fili carissime, licet veritate, ut supponimus, careant, quanquam bene credamus quod ad hec facienda et dicenda tuam excellentiam (2) duxerint stimulandam, ad honorem regium nequaquam pertinere noscuntur. Et quia, amantissime fili, scimus quod in hiis vel aliis ut elucidetur veritas intendes (3), rogamus benivolentiam regiam ut per fidelem seu fideles nuntios magistris in theologia et bacallariis Parisius legentibus et degentibus facias nunciari quod talibus minis illatis ipsis non obstantibus quilibet docere et disputare et predicare valeat, quod sibi juxta

(1) Reg. : *visionem*.

(2) Reg. : *tua excellentia*.

(3) Reg. : *non intendes*.

doctrinam evangelicam et apostolicam disputandum videbitur et etiam predicandum, donec aliud ordinatum per Sedem fuerit Apostolicam vel etiam declaratum. Sic enim ad veritatem questionis predictae poterit promptius perveniri. Datum ut supra [XIII kalendas decembris, anno decimo octavo]. »

5326

18 novembre 1333.

Regi Francie quod ejus interventionis obtentu cum fratre Thoma, ordinis Praedicatorum, propter nonnullas haereses captivo detento, benigne intendit agere. (Reg. 117, fol. 195 vº, c. 973; — VIDAL, *Bullaire de l'Inquisition*, p. 201, n. 138; DENIFLE, et CHATELAIN *Chartularium*, t. II, p. 428, n. 980).

«*Eidem regi*. Fili carissime, per plures dies, antequam ad nos regie littere super facto fratris Thome ordinis Predicatorum, qui Avinione detinebatur ab inquisitoribus pravitatis heretice, pervenissent, audito quod conquerebatur de dictis inquisitoribus, ipsum de ipsorum liberavimus manibus ad nostrum palacium facientes adduci. Sane, fili carissime, circa factum illius excellentie tue suppressa fuit veritas, et falsitas in multis subjecta. Non enim propter hoc, quod de animabus sanctorum dixerat quod ante resurrectionem corporum videbant facie ad faciem divinam essentiam, fuerat detentus a supradictis inquisitoribus, sed quia in eodem sermone plura predicare presumpserat, que per plures magistros in theologia sunt judicata sic erronea quod ea pertinaciter asserens hereticus est censendus, prout venerabilis frater Petrus Rothomagensis archiepiscopus debuit excellentiam regiam informare. Nec hiis contentus, dum detineretur a dictis inquisitoribus, quendam libellum composuit in quo ultra xvi^{im} dicuntur hereses contineri, de quibus archiepiscopus predictus, cui et libellum et errores in eo contentos mittimus, circumspeditionem regiam poterit si libuerit lacius informare. Ideoque non miretur regia benivolentia si sic cito ejus expediri negotium nequeat, cum in eo de pertinentibus ad fidem catholicam questio ventiletur. Et quia nonnulli de Curia, qui cum suis superioribus quiete nesciverunt vivere, nec a via illa adhuc sciunt recedere, sed in ea potius perseverare non cessant juxta illud : «sordibus imbuti nequeunt dimittere sordes», de quibus Sapiens

loquitur dicens : « adolescens juxta viam suam cum senuerit non recedet ab ea », non cessant falsa et mendosa super hiis et multis aliis tue magnificentie scribere, regalem rogamus excellentiam ut ipsorum facta potius velit considerare quam verba. Si enim hoc feceris, tenemus indubie quod eorum verbis perfidis nequaquam fidem dabit. Cum fratre autem predicto precipue tue interventionis obtentu benigne intendimus et misericorditer, si egerit, agere, offensa vitata divina. Datum XIII kalendas decembris, anno decimo octavo. »

5327

18 novembre 1333.

Reginae Franciae consolatur eamque ad patientiam hortatur. (REG. 117, fol. 196, c. 977, et 197 vº, c. 987).

« *Regine Francie*. Obtamus in Christo, carissima filia, ut in hac valle miserie, in hoc mari magno et pleno procellis et turbinibus sic tuum premunias animum quod nec eleveur in prosperis nec concidat in adversis, sed in omnibus divinis beneplacitis te conformans, in illis largitori bonorum omnium gratias referens, in istis serves pacienciam que opus perfectum habere nescitur, cum beato Job dicens : « Dominus dedit, Dominus abstulit, sicut Domino placuit ita factum est, sit nomen Domini benedictum ». Quod tibi dignetur concedere Qui scit, potest ac consuevit suis servitoribus in omnibus tribulationibus consolationis solacia ministrare. Datum XIII kalendas decembris, anno decimo octavo. »

5328

18 novembre 1333.

Reginae Franciae ut detractionibus contra Arnaldum vicecomitem Caramanni insinuatibus non credat. (REG. 117, fol. 196, c. 978).

« *Eidem regine [Francie]*. Ad tuam audientiam, carissima filia, supponimus pervenisse quomodo quidam diaboli filii pacis et concordie inimici piis carissimi in Christo filii nostri Philippi regis Francie illustris instillaverunt auribus quod nos et dilectus filius nobilis vir Arnaldus vicecomes Caramanni, nepos noster, multum Anglicis in eorum negociis etiam [contra] ipsius excellentiam

favebamus majoremque inimicum quem habeat scilicet virum nobilem Robertum de Atrabato sustinebamus, de quo amplius turbabatur; quodque Robertus predictus nobis juramentum fecerat, nosque aliquando dixisse quod quamdiu prefatus Robertus cum ipso rege in statu fuerat, omnia nostra et nostrorum ad votum expediebantur negocia, quod non ita sunt postmodum expedita. Ad que clare ac veridice eidem regi per nostras litteras respondimus, prout in eisdem litteris quas tue celsitudini communicari non ambigimus plenius poteris informari. Tuam itaque benivolentiam exhortamur in Domino et rogamus quatinus talibus detractoribus fidem non adhibeat sed tenere velit indubie que continent littere supradicte. Datum ut supra [XIII kalendas decembris, anno decimo octavo]. »

5329

18 novembre 1333.

Archiepiscopo Rothomagensi de libello a fratre Thoma Anglico, ordinis Praedicatorum composito, de quaestione visionis animarum, de Arnaldo, vicecomite Caramanni ac de Turcorum facto. (REG. 117, fol. 196 vº, c. 979; — DENIFLE ET CHATELAIN, *Chartularium*, t. II, p. 427, n. 979; VIDAL, *Bullaire de l'Inquisition*, p. 201, n. 137).

« *Petro, archiepiscopo Rothomagensi*. Fraternitatem tuam volumus non latere quod frater Thomas Anglicus, ordinis Predicatorum, qui propter aliqua erronea que in suo sermone dogmatizaverat captus fuit Avinione ab inquisitoribus heretice pravitatis, existens detentus a dictis inquisitoribus quendam libellum composuit ad sustinendum aliqua que dixerat in predicto sermone, in quo continentur errores certi, ut nonnulli magistri in theologia asserunt, quos tibi una cum libello predicto transmittimus per presentium portitorem. Item quod filio nostro in Christo carissimo Philippo regi Francie illustri scribimus, quod tibi auctoritates sacre Scripture et sanctorum, quas in nostris sermonibus induximus in questione illa, utrum anime separate a corporibus purgate videant divinam essentiam illa visione quam vocat apostolus facialem, ut ejusdem questionis, quam Augustinus interdum in scripturis suis reputavit difficilem, et in qua tam ipse quam alii doctores variasse dicuntur, veritas posset reperiri potius ad illum finem ut sibi illas si placeret audire, expo-

neres, duximus assignandas. Ideoque tuam prudentiam exhortamur in Domino et rogamus, ut ad exponendum auctoritates predictas sibi exhibeas te paratum. Et si dictas auctoritates, ut in recessu tuo nobis te facturum dixisti, vulgarizaveras, eidem regi ac filie nostre in Christo carissime Johanne regine Francie illustri ipsas vulgarizatas studeas assignare, tibi duximus transmittendas ac in premissis et aliis Dei Ecclesiam tangentibus juxta morem te habeas diligenter. Super favore [exhibito] per nos et dilectum filium nobilem virum Arnaldum vicecomitem Caramanni nepotem nostrum, illis principi et nobili regi et regine predictis scribimus quorum insinuatio admodum extitit nobis grata. Super facto Turcorum nobis scripsit rex predictus quid intendat facere, super quo nos sibi scribimus quod fecimus circa illud et quid nobis expediens videatur. Datum ut supra [XIIII kalendas decembris, anno decimo octavo]. »

5330

18 novembre 1333.

Archiepiscopo Rothomagensi, de praesentatione regi quarundam litterarum passagium transmarinum tangentium. (REG. 117, fol. 196 vº, c. 980).

« *Eidem archiepiscopo.* Non absque admiratione percepimus quod in die predicationis Crucis nulla fuit apostolica littera presentata, cum, sicut nosti, tuo nuncio littera patens que mittebatur principibus et aliis nobilibus super passagio transmarino, necnon et littera clausa recitativa processus habiti super indictione generalis passagii et aliorum que per nos et nuncios regios dicta fuerunt et facta, in crastino recessus tui de Curia, cum multis clausis litteris aliis per ipsum tibi fuerint assignate, de quibus quod eas assignaveris vel quid super illis feceris nec nobis intimare curasti. Ideoque litteras illas, scilicet patentem que principibus nobilibus ac clausam que regi dirigebantur predictis, regi mittimus per presentium portitorem, super quibus quid feceris et propter quid presentate non fuerint cura nos reddere certiores. Datum ut supra [XIIII kalendas decembris, anno decimo octavo]. »

5331

18 novembre 1333.

Guillelmo de Sancta Maura de devotione sua gratias agit. (REG. 117, fol. 196 vº, c. 981).

« *Magistro Guillelmo de Sancta Maura, cancellario regio.* Devotionem ac benivolentiam quam ad Sanctam Ecclesiam, nos et nostros geris et in futurum constanter intendis gerere, tuarum nobis hec audientibus placide innotuit lectio litterarum, in quibus, fili, si constanter perstiteris et Dei ac Apostolice Sedis gratiam promereberis ampliorem nostraque gratia que te ut nosti prevenit in benedictionibus subsequetur. Nec te volumus ignorare quod grata nobis extitit admodum insinuatio quam dilecto in Christo Arnaldo vicecomiti Caramanni nepoti nostro per dilectum filium Bertrandum de Mier militem familiarem nostrum latorem presentium facere curavisti. Fac que cepisti et continua et Dominus erit tecum. Datum ut supra [XIIII kalendas decembris, anno decimo octavo]. »

5332

Avignon, 21 novembre 1333.

Berengario, abbati Vallismagnae indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 167, c. 847; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62140 et 62139).

« *Dilecto filio Berengario, abbati monasterii Vallismagne, Cisterciensis ordinis, Agathensis diocesis.* Sincere devotionis affectus — Datum Avinione, XI kalendas decembris, anno decimo octavo.

Item in e. m. Petro de Superatio, priori de Vallepompini, ordinis sancti Benedicti, Nemausensis diocesis. Datum ut supra. »

5333

Avignon, 30 novembre 1333.

Guichardo, domino Clariacii ejusque uxori indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 295, c. 1553; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62192).

« *Dilecto filio nobili viro Guichardo domino Clariacii, militi, et dilecte in Christo filie nobili mulieri Guigone, dicte Humilie, ejus uxori, Vien-*

nensis diocesis. Provenit ex vestre — Datum Avinione, II kalendas decembris, anno decimo octavo.

In e. m. ut in proxima dilecto filio nobili viro Alberto, domino de Cassanatico, militi, et dilecte in Christo filie nobili mulieri Margarite ejus uxori, Gratianopolitane diocesis. Datum ut supra. »

5334

Avignon, 30 novembre 1333.

Miloni, domino de Noeriis, negotia nobilis viri Domicelli familiaris sui commendat (REG. 117, fol. 200 vº, c. 954)

« *Miloni, domino de Noeriis.* Cum dilectus filius nobilis vir Domicellus familiaris noster quedam habere se asserat negocia in regali curia expedire, nos tam ipsum quam eadem negocia tue nobilitatis benivolentie propensius commendamus. Datum II kalendas decembris, anno decimo octavo. »

5335

1er décembre 1333.

Hugoni, episcopo Cabilonensi, ut quamdam pecuniae summam a Guillelmo episcopo Cabilonensi, praedecessore suo, Jacobo de Travano debitam Nicolao de Travano, civi Placentino, ejusdem Jacobi heredi, solvat. (REG. 117, fol. 197, c. 982).

« *Hugoni, episcopo Cabilonensi.* Exposuit nobis dilectus filius Nicolaus de Travano, civis civitatis nostre Placentine, quod quondam Jacobus de Travano, patruus suus, cujus ipse heres existit, septuaginta et decem libras turonensium parvorum bone memorie Guillelmo Cabilonensi [episcopo] praedecessori tuo pro certis ecclesie ac episcopatus tui Cabilonensis utilibus causis et necessariis negociis [mutuavit] gratis et liberaliter, sicut in litteris inde confectis plenius contineri dicitur. De qua quidem summa pecunie nec eidem civi nec dicto patruo suo dum viveret extitit ut asserit satisfactum. Nostre igitur provisionis remedio per eundem civem humiliter super hiis implorato, fraternitatem tuam requirimus attentius et in Domino exhortamur quatinus diligenter attendens quod, si premissa veritate nituntur, tu et ecclesia tua tenemini solvere dictam summam, de illa prefato civi quem tue benivolentie propensius commendamus satisfacias vel componas amicabiliter cum eodem, ita quod tua

prudencia commendanda] merito debeat super hoc, nec per nos, qui prefato civi non possemus in justicia deficere, sibi providere de alio in hac parte remedio sit necesse. Datum kalendis decembris, anno decimo octavo. »

5336

Avignon, 3 décembre 1333.

Arnaldo, electo Tutellensi, tempus recipiendi munus consecrationis usque ad tres menses prorogat. (REG. 117, fol. 167, c. 848; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62220).

« *Dilecto filio Arnaldo, electo Tutellensi* (1). Tue devotionis sinceritas — Datum Avinione, III nonas decembris, anno decimo octavo. »

5337

Avignon, 3 décembre 1333.

Raymundo filio Bernardi de Valle concedit ut quoddam hospicium quod Avinione acquisivit, a taxationibus sit exemptum. (REG. 117, fol. 296, c. 1555; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62216).

« *Dilecto filio Raymundo, nato dilecti filii Bernardi de Valle, clerico Caturcensis diocesis.* Proposita coram nobis tua petitio continebat quod tu quoddam hospicium situm prope ecclesiam Avinionensem, confrontatum cum cimiterio ejusdem ecclesie, carreria publica seu quibusdam habitationibus factis in eadem carreria intermediis ex parte una, et ex alia parte cum quadam alia carreria publica ab alia carreria inferius descendente, ac cum domo heredum quondam Johannis de Sadone, et ex altera parte cum domibus dilecti filii Johannis Dominici notarii acquisivisti, illudque reparatione indigens non modicum sumptuosa reparare intendis. Quare nobis humiliter supplicasti quod, ut melius et securius hospicium predictum construere, reparare ac manutenere ad tuum commodum valeas, ipsum ab assignationibus et taxationibus que de hospiciis et domibus solite sunt in Romana curia fieri de benignitate solita eximere dignaremur. Nos autem premissis diligentius intellectis, hospicium predictum ab assignationibus et taxationibus prelibatis auctoritate

(1) Reg. : *Tutellensis*,

apostolica eximimus, de gratia speciali taxatoribus hospiciorum Romane curie presentibus et futuris ac quibusvis aliis districtius inhibentes ut, quavis consuetudine contraria non obstante, dictum hospicium fratribus nostris Sancte Romane Ecclesie cardinalibus vel quibuscumque aliis personis nequaquam assignare aut taxare presumant absque tua tuorumque heredum et successorum voluntate seu licencia speciali. Nulli ergo etc... Datum Avinione, III nonas decembris, anno decimo octavo. »

5338

5 décembre 1333.

Arnaldo, antea abbati monasterii Belliloci, Cisterciensis ordinis, Ruthenensis diocesis, ut gubernationem monasterii Fontisfrigidi, ejusdem ordinis, Narbonensis diocesis, sibi post Petri quondam abbatis mortem commissam, suscipiat. (REG. 117, fol. 190 vº, c. 955).

« *Arnaldo, abbati monasterii Fontisfrigidi, Cisterciensis ordinis, Narbonensis diocesis.* Pridem monasterio Fontisfrigidi Cisterciensis ordinis, Narbonensis diocesis, per obitum quondam Petri abbatis ejusdem monasterii, qui nuper in partibus illis diem clausit extremum, vacante, nos de provisione ipsius monasterii quam nobis certis causis rationabilibus reservaveramus ea vice specialiter cogitantes, et ad te tunc abbatem monasterii Belliloci ejusdem ordinis, Ruthenensis diocesis, dirigentes intuitum mentis nostre, ac sperantes in Domino quod per tuam solertem prudentiam utiliter dirigi poterat et in spiritualibus et temporalibus assistente tibi divina gratia prosperari, de te monasterio predicto Fontisfrigidi de consilio fratrum nostrorum providimus, teque illi prefecimus in abbatem. Quocirca discretionis tue per apostolica scripta mandamus quatinus impositum tibi onus hujusmodi suscipiens reverenter, ad gubernationem prelibati monasterii Fontisfrigidi providam sic cures dirigere studia mentis tue quod spe nostra non frustremur hujusmodi, sed monasterium ipsum sub tuo fructuoso regimine bonis spiritualibus et temporalibus potius ampliatur, tuque preter perennis retributionem premii nostram et Apostolice Sedis benedictionem et gratiam ulterius merearis. Datum nonis decembris, anno decimo octavo. »

5339

Avignon, 8 décembre 1333.

Petro de Castaneto perficiendi permutationem quam Guillelmus de Arenis, ebdomadarius Biterrensis, et Petrus Rebolli, parrochialis de Bassano, Biterrensis diocesis ecclesiarum, invicem facere intendunt facultatem concedit. (REG. 117, fol. 167, c. 849; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62257).

« *Dilecto filio magistro Petro de Castaneto, archidiacono Belvacensi, capellano nostro, ducatus Spoletani rectori.* Cum sicut accepimus dilecti filii Guillelmus de Arenis, ebdomadarius Biterrensis, ebdomadariam et Petrus Rebolli, parrochialis de Bassano Biterrensis diocesis ecclesiarum perpetuus vicarius, perpetuam vicariam quas in eisdem ecclesiis obtinent ex certis rationabilibus causis cupiant invicem permutare, nos votis eorum in hac parte favorabiliter annuentes, discretionis tue recipiendi auctoritate nostra ab eisdem Guillelmo et Petro vel eorum procuratoribus ad hoc plenum et speciale mandatum habentibus resignationem ebdomadarie et perpetue vicarie predictarum ex causa permutationis hujusmodi faciende eaque recepta conferendi eadem auctoritate perpetuam vicariam Guillelmo et ebdomadariam predictas Petro prefatis, cum omnibus juribus et pertinentiis eorundem, ac inducendi per te vel alium seu alios Guillelmum in perpetue vicarie et Petrum predictos vel procuratores suos eorum nomine in ebdomadarie ac jurium et pertinentium predictorum corporalem possessionem, et defendendi inductos, amotis quibuslibet detentoribus ab eisdem, faciendi quoque dictum Petrum ad ipsam ebdomadariam in dicta Bitterrensi ecclesia ut est moris admitti, ac Guillelmo de perpetue vicarie et Petro predictis de ebdomadarie prefatarum fructibus, redditibus, proventibus, juribus et obventionibus universis integre responderi, non obstantibus quibuscumque statutis et consuetudinibus ipsius ecclesie Biterrensis contrariis juramento, confirmatione apostolica vel quavis alia firmitate vallatis, aut si aliqui super provisionibus sibi faciendis de hujusmodi vel aliis beneficiis ecclesiasticis in ecclesia seu diocesi prefatis speciales vel in illis partibus generales Sedis Apostolice vel legatorum ejus litteras impetrarint, etiam si per eas ad inhibitionem, reservationem et decretum vel alias quomodolibet sit processum, quibus omnibus Guillelmum in perpetue vicarie et Petrum prefatos in ebdomadarie prelibatarum assecu-

tionem volumus anteferri, sed nullum per hoc eis quoad assecutionem hujusmodi vel aliorum beneficiorum prejudicium generari; seu si venerabili fratri nostro .episcopo et dilectis filiis capitulo Biterrensibus seu quibusvis aliis communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum quod ad receptionem vel provisionem alicujus minime teneantur et ad id compelli, aut quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint, seu quod de hujusmodi vel aliis beneficiis ecclesiasticis ad eorum collationem, provisionem, presentationem seu quamvis aliam dispositionem conjunctim vel separatim spectantibus nulli valeat provideri per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, et qualibet alia dicte Sedis indulgentia generali vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam presentibus non expressam vel totaliter non insertam effectus hujusmodi nostre gratie impediri valeat quomodolibet vel differri, et de qua cujusque toto tenore habenda sit in nostris litteris mentio specialis, seu si dictus Guillelmus presens non fuerit ad prestandum de observandis statutis et consuetudinibus ipsius ecclesie Biterrensis solitum juramentum, dummodo in absentia sua per procuratorem idoneum, et cum ad eccle iam ipsam advenerit corporaliter illud prestet plenam et liberam concedimus tenore presentium facultatem. Ceterum attentius provideas ne in permutatione hujusmodi ex parte resignantium predictorum vel alias aliqua pravitas quomodolibet intercedat. Volumus etiam quod ex collatione per te ut premittitur facienda nullum jus eisdem Guillelmo et Petro in perpetua vicaria et ebdomadaria prefatis quomodolibet acquiratur nisi ipsi tempore resignationis predictae jus habuerint in perpetua vicaria et ebdomadaria prefatis taliter resignatis; nos etiam ex nunc irritum decernimus et inane si secus super hiis per quoscumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contingerit attemptari. Datum Avinionē, VI idus decembris, anno decimo octavo.»

5340

Avignon, 9 décembre 1333.

Arnaldo de Verdala, ne Stephanum de Rocavilla, sacristam monasterii Psalmodiensis, ordinis sancti Benedicti, Nemausensis diocesis, ratione fructuum ejusdem sacristiae tempore vacationis perceptorum molestet (REG. 117, fol. 167 vº, c. 850).

«*Dilecto filio magistro Arnaldo de Verdala, archidiacono Mirapiscensi, collectori fructuum beneficiorum ecclesiasticorum apud Sedem Apostolicam vacantium in civitate et diocesi ac provincia Narbonensibus auctoritate apostolica deputato.* Cum dilecto filio Stephano de Rocavilla, sacriste monasterii Psalmodiensis ordinis sancti Benedicti Nemausensis diocesis, fructus annales sacristie dicti monasterii quam ipse obtinet dudum apud Sedem Apostolicam vacantis per obitum bone memorie Bertrandi episcopi Tusculani, vigore reservationis per nos de fructibus beneficiorum ecclesiasticorum apud dictam Sedem vacantium sub certis modis et formis olim facte duxerimus certis considerationibus de speciali gratia remittendos, discretioni tue per apostolica scripta mandamus quatinus occasione dictorum annalium fructuum eundem sacristam vel obligatos pro eo super hoc non molestes. Datum Avinione, V idus decembris, anno decimo octavo.»

5341

Avignon, 9 décembre 1333.

Caercino Senhorelli perpetuam capellaniam ecclesiae de Sancto Remigio, Avinionensis diocesis, per mortem Petri Manescot vacantem dispositionique apostolicae reservatam, illa quam in ecclesia Sancti Agricoli Avinionensis tenebat dimissa, confert. (REG. 117, fol. 295 vº, c. 1554; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62265).

«*Dilecto filio Caercino Senhorelli perpetuo capellano ecclesie collegiate de Sancto Remigio Avinionensis diocesis.* Ex tuis meritis — Datum Avinione, V idus decembris, anno decimo octavo.

Judicibus. Mandamus quatinus [vos] vel — Datum ut supra.»

5342

Avignon, 10 décembre 1333.

Vitali de Prinhaco, quod in ecclesia Parisiensi residendo fructus aliorum beneficiorum suorum ecclesiasticorum usque ad triennium, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, recipere possit. (REG. 117, fol. 171, c. 863; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62267).

«*Dilecto filio magistro Vitali de Prinhaco, cantori ecclesie Parisiensis.* Litterarum scientia et —

Datum Avinione, IIII idus decembris, anno decimo octavo.

Judicibus. Quocirca mandamus quatinus — Datum ut supra.»

5343

Avignon, 13 décembre 1333.

Guillelmo, episcopo Electensi, quod fructus ecclesiae Electensis tempore vacationis post mortem Bartholomei, praedecessoris sui, perceptos a quibuscumque detentoribus recipiat et de eisdem Camerae respondet. (REG. 117, fol. 168, c. 851).

« *Venerabili fratri Guillelmo, episcopo Electensi.* Cum nos velimus de fructibus, redditibus, proventibus et obventionibus tue ecclesie Electensis, qui tempore vacationis ipsius per obitum bone memorie Bartholomei episcopi Electensis praedecessoris tui obvenerunt, quomodolibet prout nobis videbitur ordinare, fraternitati tue, de qua fiduciam in Domino gerimus specialem, committimus et mandamus quatinus fructus, redditus, proventus et obventiones hujusmodi tam a dilectis filiis capitulo predictae ecclesie tue quam quibuscumque personis aliis ad quarum manus devenerint exactis super hoc rationibus legitimis facias assignari, ut de illis per te nomine nostro receptis possis nobis et nostre Camere prout inter te et Camera ipsam conductum et ordinatum extiterit respondere, contradictores etc.. Volumus autem quod assignantes tibi dictos redditus, fructus, obventiones et proventus de hiis que tibi inde duxerint assignanda valeas absolvere plenius et quitare. Datum Avinione, idibus decembris, anno decimo octavo.»

5344

Avignon, 13 décembre 1333.

Guillelmo, episcopo Electensi, recipiendi ea quae de bonis quondam Bartholomei, episcopi Electensis, colligenda sunt solventesque quittandi facultatem concedit. (REG. 117, fol. 168, c. 852).

« *Eidem episcopo.* Volentes dudum de bonis mobilibus bone memorie Bartholomei, episcopi Electensis, praedecessoris tui, ex certis causis rationabilibus ad id nostrum animum moventibus prout nobis videretur expediens ordinare, dispositionem bonorum ipsorum in quibuscumque rebus

consisterent nobis duximus specialiter reservandam, dilecto filio magistro Arnaldo de Verdala, archidiacono Mirapiscensi, collectore bonorum hujusmodi per nostras certi tenoris litteras deputato. Et licet idem archidiaconus aliqua de bonis ipsis auctoritate litterarum collegerit et receperit predictarum, quia tamen adhuc nonnulla de ipsis tam in debitis et creditis quam rebus aliis consistentia restant sicut accepimus colligenda, nos de tua fidelitate et circumspectione plenam in Domino fiduciam obtinentes, colligendi et recipiendi bona predicta quaecumque sint et in quibuscumque rebus consistant, que adhuc colligenda restare noscuntur, necnon solventes, restituentes seu assignantes tibi bona predicta quitandi et absolvendi de hiis que inde receperis ab eisdem, restituendo eis quorum interest seu cancellari faciendo instrumenta obligationum super predictis factarum post integram exinde tibi satisfactionem impensam, plenam fraternitati tue concedimus tenore presentium facultatem. Datum Avinione, idibus decembris, anno decimo octavo.»

5345

Avignon, 13 décembre 1333.

Arnaldo de Verdala, archidiacono Mirapiscensi, ut praefata bona ab eorum detentoribus dicto Guillelmo assignari faciat. (REG. 117, fol. 168, c. 853).

« *Eidem archidiacono [Arnaldo de Verdala, archidiacono Mirapiscensi].* Volentes etc — Datum ut supra [Avinione, idibus decembris, anno decimo octavo].»

5346

Avignon, 13 décembre 1333.

Eidem archidiacono ut quaedam bona dicti Bartholomei percepta praefato Guillelmo ad dispositiones praedecessoris sui complendas restituat. (REG. 117, fol. 168^v, c. 854).

« *Eidem archidiacono.* Volentes (1) etc... Sane cum praefatus Bartholomeus, episcopus de licencia Sedis Apostolice sibi sub certa forma concessa disposuerit nonnulla de bonis ipsis in pios usus erogari et dispensari, et inde suos servitores re-

(1) Cf. n. 5344.

munerari decenter, nos volentes quod ea que restant complenda de dispositione hujusmodi rationabiliter compleantur, discretioni tue per apostolica scripta mandamus quatinus quedam vasa argentea, libros, pecunias et alia per te de bonis per te collecta predictis in quibuscunque rebus consistent, que nobis tamen non assignaveris, venerabili fratri nostro Guillelmo, episcopo Electensi, ut exinde compleri dispositionem predictam faciat et de residuo prout sibi conscientia dictaverit ordinet, studeas assignare, faciendo exinde duo consimilia publica instrumenta confici res per te assignatas particulariter et distincte continentia, quorum uno penes te retento reliquum ad nostram mittere Cameram non postponas. Datum ut supra [idibus decembris, anno decimo octavo].»

5347

13 décembre 1333.

Arnaldum de Verdala de certis bonis mobilibus quondam Bartholomei episcopi Electensis reservatis, quos Camerae assignaverat, quittat. (REG. 117, fol. 310 vº, c. 1637).

« *Dilecto filio magistro Arnaldo de Verdala, archidiacono Mirapiscensi, Apostolice Sedis nuncio.* Cum de bonis — Datum Avinione, idibus decembris, anno decimo octavo.»

5348

18 décembre 1333.

Duci Britanniae, quod petitiones suae exaudiri non potuerunt. (REG. 117, fol. 190 vº, c. 957).

« *Johanni, duci Britannie.* Nobilitatis tue litteras et nuncios exhibitores earum solita benignitate recepimus, et que continebant ipse littere dictique nuncii tam in Camera nostra quam in consistorio pro parte tua prudenter et eleganter curaverunt proponere intelleximus diligenter. Et licet ad ea que tuum commodum et honorem concernerent intenderemus libenter, quia tamen super propositis hujusmodi matura deliberatione cum fratribus nostris habita non valemus commode annuere votis tuis, habeat nos dictosque fratres et ipsos etiam nuncios qui circa hec apud nos diligenter et sedule institerunt tua prudentia, quesumus, excu-

satos. Datum XV kalendas januarii, anno decimo octavo.»

5349

Avignon, 23 décembre 1333.

Episcopo Vapincensi quod usque ad triennium loca ecclesiastica suae diocesis per aliquem sacerdotem idoneum reconciliare possit. (REG. 117, fol. 298 vº, c. 1566; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62357).

« *Venerabili fratri Dragoneto, episcopo Vapincensi.* Desideriis tuis libenter — Datum Avinione, X kalendas januarii, anno decimo octavo.»

5350

Avignon, 1er janvier 1334.

Guillelmo episcopo Redonensi solemnizandi tempore prohibito matrimonium inter Johannem, vicecomitem Bellimontis, et Margaritam natam Ademarii de Pictavia, facultatem concedit. (REG. 117, fol. 168 vº, c. 855; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62381).

« *Venerabili fratri Guillelmo, episcopo Redonensi.* Cum super contrahendo matrimonio inter dilectum filium nobilem virum Johannem, vicecomitem Bellimontis, et dilectam in Christo filiam nobilem mulierem Margaritam, natam dilecti filii nobilis viri Ademarii de Pictavia, certus tractatus habitus fuisse dicatur, nos, devotionis ipsorum exigentibus meritis, porrectis pro parte eorum nobis supplicationibus favorabiliter annuentes, fraternitati tue solemnizandi dictum matrimonium si illud inter dictos Johannem et Margaritam contingat contrahi, etiam citra octabas festi Epiphaniae Domini futuri proximo ac bannis publice non editis, in quavis parrochiali ecclesia seu capella vel extra in loco alio publice vel secrete prout tibi videbitur expedire, constitutionibus Romanorum pontificum predecessorum nostrorum ac statutis provincialibus seu sinodalibus quibuscunque in contrarium editis nequaquam obstantibus, liberam concedimus tenore presentium facultatem. Datum Avinione, kalendis januarii, anno decimo octavo.»

5351

Avignon, 1er janvier 1334.

Raymundo de Caruelis concedit ut fructus beneficiorum suorum in absentia usque ad triennium percipere

possit, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis. (REG. 117, fol. 185 vº, c. 922; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62383).

« *Dilecto filio Raymundo de Caruelis, canonico Agennensi. Vite ac morum — Datum Avinione, kalendis januarii, anno decimo octavo.*

Judicibus : venerabili fratri episcopo Carpentoratensi, ac Raymundo de Casetis, Caturcensis, et Viviano de Montealto, Ruthenensis canonicis ecclesiarum. Mandamus quatinus vos — Datum ut supra. »

5352

Avignon, 5 janvier 1334.

Arnaldo de Verdala et Raymundo de Picapollo ut bona quondam Amanevi, Auxitani archiepiscopi, recollecta ab aliis commissariis exigant. (REG. 117, fol. 168 vº, c. 856).

« *Dilectis filiis magistris Arnaldo de Verdala, archidiacono Mirapiscensis, et Raymundo de Picapollo, rectori de Cinctagavella, Mirapiscensis diocesis ecclesiarum. Dudum exactionem et collectionem bonorum mobilium bone memorie Amanevi archiepiscopi Auxitani, que ipse habebat tempore mortis sue, quorumcumque dispositionem nobis certis causis rationabilibus ad id nostrum inducentibus animum reservavimus, dilectis filiis Petro Jausencii, olim officiali Tholosano, et Raymundo de Duroforti, procuratori generali ordinis fratrum Predicatorum, tunc priori fratrum ejusdem ordinis Tholosanorum, per nostras certi tenoris litteras duximus deputandas, vobis quoscumque detentores seu debitores bonorum ipsorum ad illa predictis Petro et Raymundo restituenda et assignanda compellendi ratione previa per alias nostras litteras nichilominus potestate concessa, sicut in eisdem litteris plenius continetur. Sane cum prefati Petrus et Raymundus ac dilectus filius Aymericus Porterii junior, civis et campsor Tholosanus, quem ipsi tandem deputaverunt super recipiendis bonis hujusmodi loco sui plures pecuniarum summas de bonis receperint, sicut accepimus, antedictis, quas nondum Camere nostre vel alicui ejus nomine assignarunt nec de illis reddiderunt etiam rationes, discretionis vestre per apostolica scripta commitimus et mandamus quatinus vos et vestrum quilibet in solidum ab eisdem Petro et Raymundo ac*

Aymerico et quolibet ipsorum rationem legitimam nomine nostro et ejusdem Camere de receptis hujusmodi exigentes, eos et eorum quemlibet ad assignandum nobis dicto nomine pecunias quas ipsos per rationem hujusmodi vel alias summarie, simpliciter et de plano sine strepitu et figura judicii vobis constiterit recepisse per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compellatis, non obstante si eis vel eorum aliquibus communiter vel divisim a Sede Apostolica sit indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem; super quibus omnibus necnon recipiendi ea que de bonis predictis adhuc restant colligenda vobis et vestrum cuilibet in solidum concedimus tenore presentium potestatem. Volumus autem quod de premissis omnibus que quomodolibet egeritis et receperitis prefatam Cameram clare, particulariter et distincte curetis reddere certiore, quodque illos qui vobis assignaverint bona predicta possitis absolvere plenius et quitare de hiis que inde receperitis ab eisdem, faciendo super singulis assignationibus hujusmodi duo confici consimilia publica instrumenta quorum uno penes assignantes eosdem dimisso reliquum ad prefatam Cameram transmittatis. Datum Avinione, nonis januarii, anno decimo octavo. »

5353

Avignon, 9 janvier 1334.

Bertrando episcopo Ostiensi, Apostolicæ Sedis legato, ut procuret quod fratres monasterii Sancti Antonii, ordinis sancti Augustini, Viennensis diocesis, non convertant in usus illicitos ea quæ in questis largiuntur. (REG. 117, fol. 254 vº, c. 1301).

« *Eidem [Bertrando, episcopo Ostiensi, Apostolicæ Sedis legato]. Cum fratres monasterii Sancti Antonii, ordinis sancti Augustini, Viennensis diocesis, in domibus ejusdem monasterii consistentibus infra tue legationis terminos commorantes, ea que in questis per eos solitis facere largiuntur eisdem et fidelibus in usus frequenter illicitos convertere seu consumere asserantur, nos de illo cupientes provideri remedio per quod in hac parte fratribus ipsis delinquendi subtrahatur materia, domorum ipsorum provideatur indemnitatibus ac divino beneplacito votisque fidelium satisfiat, fraternitati*

tue per apostolica scripta mandamus quatinus in partibus tue legationis predictae procures per ordinationem tuam salubrem providere quod omnia que de questis eisdem fratribus ipsis provenientes, aut in constructionibus vel reparationibus domorum ipsarum seu in acquirendis redditibus et possessionibus ad opus domorum earundem perpetuis, vel in alendis, pascendis et sustentandis infirmis et pauperibus ad ipsas domos convenientibus diligenter et fideliter fraude cessante qualibet expendantur. Datum Avinione, V idus januarii, anno decimo octavo.»

5354

Avignon, 12 janvier 1334.

Petronillae, relictæ Aymerici Radulphi, indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 167, p. c. 847).

« Item in e. m. (1) dilecte in Christo filie Petronille, relictæ quondam Aymerici Radulphi, Caturcensis diocesis, verbis competentibus mutatis. Datum Avinione, II idus januarii, anno decimo octavo.»

5355

Avignon, 12 janvier 1334.

Reservationem fructuum omnium beneficiorum vacantium usque ad unum annum sub certis formis prorogat. (REG. 117, fol. 169, c. 857).

« *Ad futuram rei memoriam.* Dudum necessitate multiplicium onerum que incessanter nostre Camere incumbabant attenta, raritateque proventus ejusdem Camere ad eadem onera supportanda nequaquam sufficientium diligenti deliberatione pensata, pro hujusmodi oneribus supportandis facilius et aliquantulum relevandis fructus, redditus et proventus omnium et singulorum beneficiorum ecclesiasticorum cum cura vel sine cura, etiam dignitatum, personatum et officiorum quorumlibet ecclesiasticorum tunc apud Sedem Apostolicam vacantium et unius anni tam illorum quam aliorum que usque ad unum annum extunc in antea computandum apud dictam Sedem vel alibi vacare contingeret, ex generali vel speciali

reservatione ad nostram collationem vel dispositionem immediate spectantia, ecclesiis tamen cathedralibus et abbatibus regularibus ac beneficiis ex causa permutationis tunc seu infra tempus reservationis hujusmodi vacantibus dumtaxat exceptis, reservandos auctoritate apostolica et eidem Camere pro utiliori et faciliiori dictorum onerum relevatione sub certis formis, modis et conditionibus duximus applicandos, decernentes tunc irritum et inane si secus de hujusmodi fructibus, redditibus et proventus per aliquem vel aliquos contingeret attemptari, ac deinde de anno in annum usque ad viii kalendas februarii proximo futuri reservationem, applicationem et decretum hujusmodi ex eisdem causis et rationibus per diversas nostras litteras extendenda providimus, sub modis formis et conditionibus infrascriptis. Voluimus namque quod eadem Camera vel illi qui per eam ad collectionem fructuum, reddituum et proventus deputarentur hujusmodi, partem illam pro qua unumquodque beneficiorum ipsorum taxatum est ad decimam, vel residuum super quo eidem Camere ac deputandis ab ea relinquimus optionem, vel medietatem beneficii cujuslibet quod non est taxatum ad decimam exigenter et reciperent, alia parte seu residuo fructuum, reddituum et proventus predictorum pro debitis exhibendis serviciis et oneribus supportandis obtinentibus beneficia ipsa dimissis. Quodque si ex consuetudine, privilegio vel statuto fructus beneficiorum vacantium primi anni ecclesiarum fabricis seu defuncto deberentur aut hiis vel aliis essent usibus applicandi, Camera predicta illos juxta tenorem reservationis et applicationis nostrarum predictarum premissis non obstantibus reciperet primo anno, illi vero quibus dicti fructus redditus et proventus primi anni ut premittitur deberentur illos sequenti anno perciperent, sicut primo anno debebant percipere, si nostra reservatio hujusmodi non obstaret. Preterea voluimus quod dicti fructus primi anni exigenter per unum annum integrum a die vacationis cujuslibet beneficii inchoandum. Item quod collectores et subcollectores super hoc deputandi de fructibus beneficiorum illorum que de jure et non de facto dicerentur vacare se pretextu reservationis predictæ nullatenus intromitterent, nisi per nos vel auctoritate nostra collata essent ut sic vacantia, vel mandatum haberent super hoc speciale. Ulterius in ultima extensione reservationis et applicationis dictorum fructuum per nos

(1) Cf. n. 5332.

facta, volumus quod si contingeret aliquod beneficium bis vel pluries eodem anno vacare, fructus illius pro dicta Camera exigerentur a die prime vacationis ipsius usque ad ultimam vacationem infra eundem annum ut predicitur contingentem, et ab eadem ultima vacatione usque ad unum annum ab ea continue computandum, moderatione tamen expressa superius observata. Volumus insuper quod de beneficiis de jure vacantibus postquam per nos vel auctoritate nostra collata essent et illi quibus de ipsis provisum existeret possessionem illorum obtinerent, vel per eos staret quominus illam haberent, fructus unius anni a die adeptionis possessionis huiusmodi computandi exigerentur pro Camera supradicta juxta moderationem premissam dumtaxat, nisi de pluribus annis per quos beneficia ipsa vacassent vellemus et mandarem per alias nostras litteras plus haberi. Si vero aliquis tale beneficium quod de jure diceretur vacare obtinens et contrarium asserens vellet contra impetrantem per viam justicie se juvare, prestita per ipsum cautione ydonea de fructibus unius anni persolvendis predictae Camere seu collectoribus ab ea deputatis, cum ipsum per sententiam jus in tali beneficio non habere constabit, ipsum lite durante ratione dictorum fructuum nolumus pretextu reservationis nostre huiusmodi molestari; quas quidem ordinationes factas in novissima extensione predicta tantum extendi volumus ad fructus beneficiorum illorum que apud dictam Sedem antea vacaverant vel tunc vacabant aut vacarent imposterum qui tunc collecti non erant nomine Camere sepedictae. Super collectis vero tunc fructibus huiusmodi pretextu ordinationum ipsarum prefatam Cameram et quosvis collectores aut subcollectores super hoc deputatos posse nolumus aliquo tempore molestari, sicut in supradictis litteris plenius continetur. Sane cum terminus extensionis ultime predictae instare noscitur, nondum necessitatibus onerum Camere prelibate subductis, nos reservationem, applicationem et decretum predicta ab eodem termino ultimo qui erit viii kalendas februarii futuri proximo ut superius est expressum usque ad unum annum continuum ex tunc continue computandum sub modis, formis et conditionibus suprascriptis tenore presentium extendimus ac etiam prorogamus. Et ut huiusmodi fructus, redditus et proventus melius et commodius exigantur ac etiam colligantur, volumus quod venerabilis frater Gas-

bertus, archiepiscopus Arelatensis, camerarius noster, per ordinarios in quorum civitatibus et diocesis consistunt seu consistent beneficia huiusmodi vel per officiales eorum aut alios de quibus sibi videbitur dictos fructus, redditus et proventus exigi predictae Camere nostre nomine faciat et levare, contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, non obstantibus exemptionis aut quibusvis aliis privilegiis, gratiis seu litteris apostolicis quibuscumque personis aut locis sub quacumque forma vel expressione verborum ab eadem Sede concessis, etiam si de illis esset specialis et expressa ac de verbo ad verbum in presentibus mentio facienda, seu statutis et consuetudinibus contrariis ecclesiarum et monasteriorum in quibus beneficia fuerint supradicta, vel si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Preterea volumus quod illi qui per eandem Cameram deputabuntur ad collectionem predictam subcollectores suos deputare valeant eosque revocare et alios surrogare ubi et quando ac quociens erit oportunum. Nulli ergo etc... Datum Avinione, II idus januarii, anno decimo octavo.»

5356

Avignon, 12 janvier 1334.

Guillermo Unaldi, quod litterarum studio insistendo, distributiones integras praebendae suae ecclesiae Albiensis in quatuor anni festivitatibus et augmentum distributionum usque ad triennium in absentia recipere possit. (REG. 117, fol. 171, c. 864; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62442).

«*Dilecto filio Guillermo Unaldi de Lantario, canonico Albiensi. Nobilitatem generis, vite — Datum Avinione, II idus januarii, anno decimo octavo.*»

5357

Avignon, 12 janvier 1334.

Abbati Leratensi et Sancti Salvi ac ecclesiae Tholosanae praepositis ut eidem Guillermo dictas distributiones assignari faciant. (REG. 117, fol. 171 vº, c. 865).

« *Judicibus : .. abbati Leratensis, Rivensis diocesis, et Sancti Salvi Albiensis per prepositum soliti gubernari monasteriorum ac ecclesie Tholosane prepositis. Quocirca discretioni vestre — Datum ut supra.* »

5358

Avignon, 12 janvier 1334.

Johanni Unaldi de Lantario, quod litterarum studio insistendo, fructus praebendae suae Turonensis ecclesiae in absentia usque ad triennium percipere possit, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis. (REG. 117, fol. 171 v°, c. 866; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62443).

« *Dilecto filio Johanni Unaldi de Lantario, canonico ecclesie Sancti Martini Turonensis. Nobilitatis generis, vite — Datum ut in alia [Avinione, II idus januarii, anno decimo octavo].*

Judicibus ut in proxima (1). Mandamus quantum vos — Datum ut supra. »

5359

13 janvier 1334.

Guillelmo de Garvello concedit ut, non obstante tempore jam elapso, ad presbyteratus ordinem, ratione ecclesiarum Sancti Petri et Sancti Jacobi de Villario Savarico se facere promoveri et in eis residere, studio juris insistendo, usque ad unum annum vel minime non teneatur. (REG. 117, fol. 169 v°, c. 858; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62450).

« *Dilecto filio Guillelmo de Garvello, Sancti Petri et Sancti Jacobi de Villario Savarico ecclesiarum parochialium ad invicem annexarum seu unitarum Sancti Papuli diocesis rectori. Exigentibus tue devotionis — Datum Avinione, idibus januarii, anno decimo octavo.* »

5360

Avignon, 13 janvier 1334.

Universis archiepiscopis et episcopis regni Franciae ut omnes illos qui transfretabunt cum rege Franciae in

(1) Cf. n. 5357.

passagio Terrae Sanctae pronuntient non teneri ad alia vota si qua emiserunt nisi dictum passagium tangant. (REG. 106, fol. 8, c. 18; REG. AVIN. 46, fol. 155, taxe XXIV; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63881).

« *Venerabilibus fratribus universis archiepiscopis et episcopis per regnum Francie constitutis, salutem. Dignum et debitum — Datum Avinione, idibus januarii, anno decimo octavo.* »

5361

Avignon, 13 janvier 1334.

Universis archiepiscopis et episcopis regni Franciae ut arreragia decimae regi Franciae concessae exigant. (REG. 106, fol. 8, c. 19; REG. AVIN. 46, fol. 155, taxe XXX; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63882).

« *Venerabilibus fratribus universis archiepiscopis et episcopis per regnum Francie constitutis, salutem. Dudum personam carissimi — Datum Avinione, idibus januarii, anno decimo octavo.* »

5362

Avignon, 13 janvier 1334.

Quasdam ordinationes per Philippi regis Franciae procuratores de Terrae Sanctae subsidio relatas ad ejusdem regis instantiam modificatas confirmat. (REG. 106, fol. 9, c. 20; REG. AVIN. 46, fol. 157).

« *Ad futuram rei memoriam. Nuper carissimus in — Datum Avinione, idibus januarii, anno decimo octavo.* »

5363

Avignon, 15 janvier 1334.

Hugoni de Veyraco, subdiacono, quod ratione ecclesiae de Ventenaco usque ad biennium ad superiores ordines se facere promoveri non teneatur. (REG. 117, fol. 170, c. 859; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62456).

« *Dilecto filio Hugoni de Veyraco, rectori ecclesie de Ventenaco, Appamiensis diocesis. Probitatis tue meritis — Datum Avinione, XVIII kalendas febroarii, anno decimo octavo.* »

5364

17 janvier 1334.

Comitissae Alenconii ut Carolum comitem Alenconii virum suum ad tractandum amicabiliter cum Johanne dalphino Alverniae inducat. (REG. 117, fol. 197, c. 983).

« *Johanne, comitisse Alenconii.* Percepto dudum quod inter dilectos filios nobiles viros Carolum, comitem Alenconii, virum tuum, ex parte una, et Johannem, dalphinum Arvernie, ex altera lis super quibusdam bonis diucius in curia Francie fuerit agitata, nos desiderantes attente quod dicta questio absque judiciorum strepitu tractatu amicabili vel iudicio sopiretur, prefato comiti scripsisse recolimus [quod] ut lis ipsa sublatis nocivis prolixitatibus terminaretur secundum iusticiam vel sopiretur amicabiliter suum animum inclinaret. Cum autem id Deo gratum et utrique parti expediens videatur, nobilitatem tuam rogamus attentius quatinus super hoc tue partes sollicitudinis efficaciter interponas. Datum XVI kalendas febroarii, anno decimo octavo. »

5365

Avignon, 21 janvier 1334.

Reginae Francie plenam indulgentiam concedit sicut conceditur illis qui transfretabunt ad recuperandam Terram Sanctam. (REG. 106, fol. 6, c. 14; REG. AVIN. 46, fol. 152 v°, taxe XX; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63884).

« *Johannes episcopus, servus servorum Dei, carissime in Christo filie Johanne regine Francie illustri salutem et apostolicam benedictionem.* Regnum Francie orthodoxum — Datum Avinione, XII kalendas febroarii, anno decimo octavo. »

5366

Avignon, 21 janvier 1334.

Johanni duci Normanniae eandem indulgentiam concedit. (REG. 106, fol. 6, c. 15; REG. AVIN. 46, fol. 152; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63885).

« *Dilecto filio nobili viro Johanni de Francia duci Normannie, salutem etc...* Regnum Francie orthodoxum etc... ut in prima superiori usque Philippus rex Francorum illustris genitor tuus

magnifica Redemptoris beneficia etc... ut in eadem usque prosequetur quo regnum suum predictum personis prudentibus et notabilibus commiserit in ejus absentia gubernandum quodque persone hujusmodi tanto libentius hujusmodi gubernationem assument et gerent fidelius quanto ex hoc majorem gratiam se noverint percepturos. Considerantes quoque plurima commoda que dicto regi necnon incolis dicti regni ac memorato passagio Deo cujus agitur negotium annuente per tuam presentiam in absentia dicti regis poterunt provenire, et ob hoc summe utile ymmo necessarium reputantes ut tu, rege ipso passagium hujusmodi personaliter prosequente, in dicto regno remaneas, de statu ipsius et regine curam sollicitam habiturus, ac propterea reputantes congruum ut te indulgentiarum concessarum transfretationis in dicto passagio parem in ipsis per omnia faciamus etc... usque de quibus veraciter corde contritus et ore confessus fueris dicto tamen rege passagium hujusmodi personaliter prosequente et te in regno eodem ut predicatur remanente veniam indulgemus etc... per totum usque in finem. Datum Avinione, XII kalendas febroarii, anno decimo octavo. »

5367

Avignon, 26 janvier 1334.

Abbati secularis Dauratensis ecclesiae et Arelatensis Grassensisque ecclesiarum praepositis, ut magistro Guillelmo Bos, praeposito ecclesiae Foro juliensis, Camerae clerico, fructus beneficiorum suorum ministrari faciant, vigore constitutionis factae de residentibus apud Sedem Apostolicam. (REG. 117, fol. 296, c. 1556; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62563).

« *Judicibus : dilectis filiis .. abbati secularis Dauratensis, Lemovicensis diocesis et .. Arelatensis ac .. Grassensis prepositis ecclesiarum.* Cum jamdudum ordinaverimus — Datum Avinione, VII kalendas febroarii, anno decimo octavo. »

5368

Avignon, 26 janvier 1334.

Praeposito Avinionensis et Agathensis ac Meldensis ecclesiarum archidiaconis similiter (1) pro magistro Guillelmo de Petrilia, canonico Aniciens Camerae clerico.

(1) Cf. n. 5367.

(REG. 117, vol. 296 vº, c. 1557; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62564).

« *Judicibus : dilectis filiis .. preposito Avinionensis et.. Agathensis ac.. Meldensis archidiaconis ecclesiarum.* Cum jamdudum — Datum ut supra [Avinione, VII kalendas febroarii, anno decimo octavo]. »

5369

29 janvier 1334.

Comiti Flandriae magistrum Philippum de Arbosio, canonicum Tornacensem nuncium suum, cujus moram excusat, recepisse nuntiat eumque hortatur ut super emptione villae Macliniensis compromittat. (REG. 117, fol. 197, c. 985; — *FAYEN, op. cit.*, t. II, p. 709, n. 3534).

« *Comiti Flandrie.* Nobilitatis tue litteras per dilectum filium magistrum Philippum de Arbosio (1) canonicum Tornacensem, clericum et nuncium tuum, nostro apostolatu presentatas ipsumque nuncium benigne recepimus, et que ipse pro parte tua curavit proponere dicteque littere continebant intelleximus diligenter, illis per eum oblatis petitionibus, quibus secundum Deum potuimus, favorabiliter annuentes, sicut ipse, quem super mora per ipsum contracta in Curia cum aliis arduis prepediti negociis citius sibi respondere nequiverimus, excusamus et de solitudine circa ea que coram nobis habuit agere commendamus, tue prudentie referre poterit viva voce. Sane cum asseratur per aliquos emptionem que per te, fili, de villa Macliniensi facta fuisse dicitur nequaquam posse de jure fulciri, eandem nobilitatem exhortamur in Domino attentius et rogamus quatinus, consideranter attendens quod ex dissensione pretextu emptionis hujusmodi suscitata strages corporum, lapsus rerum et animarum pericula, que tibi apud Deum et homines imputarentur, forsitan possent sequi, prompte velit tua circumspectio consentire quod cessantibus bellicis congressibus et commotionibus hostilibus, eadem dissensio per viam justicie vel tractatus amicabile terminetur. Datum IIII kalendas febroarii, anno decimo octavo. »

(1) Reg. : *Arbosis*.

5370

Avignon, 1er février 1334.

Johanni Burgensi quod jura civilia usque ad triennium audire possit. (REG. 117, fol. 170, c. 860).

« *Dilecto filio Johanni Burgensi, preposito ecclesie Suessionensis.* Desiderantium imbui scientia litterarum eo benignius est desideriis annuendum quo major ex eorum meritis potest ecclesiis utilitas provenire. Cum itaque sicut ex parte tua fuit propositum coram nobis, tu amore scientiarum allectus juris civilis studio, ut equum ab iniquo et licitum ab illicito discernere valeas, cupias immorari, nos tuis hac parte devotis supplicationibus inclinati, ut usque triennium leges audire et legere licite valeas in loco ubi studium vigeat generale, felicis recordationis Innocentii pape III predecessoris nostri et qualibet alia constitutionibus in contrarium editis seu quod preposituram ecclesie Suessionensis obtines nequaquam obstantibus, auctoritate tibi presentium indulgemus, proviso quod prepositura predicta debitis interim obsequiis non fraudetur. Nulli ergo etc... Datum Avinione, kalendis febroarii, anno decimo octavo. »

5371

Avignon, 1er février 1334.

Johanni de Castronovo indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 170, c. 861; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62596).

« *Dilecto filio Johanni de Castronovo, sacriste ecclesie Lugdunensis.* Pure devotionis affectus — Datum Avinione, kalendis febroarii, anno decimo octavo.

Item in e. m. dilecto filio Seguino de Noalhaco, rectori ecclesie parochialis de Casilhaco, Caturcensis diocesis. Datum ut in prima. »

5372

2 février 1334.

Regi Siciliae jura quae magistro Jacobo Ardoini fratribusque ejus in castro Valerne, Vapincensis diocesis, pertinere dicuntur et a gentibus regiis occupantur commendat. (REG. 117, fol. 233, c. 1172).

« *Eidem regi [Sicilie].* Cum certa jura que in castro Valerne, Vapincensis diocesis, ad dilectum

filium magistrum Jacobum Ardoini, consiliarium regium ejusque fratres et successores quondam Jacobi Ardoini militis, patris eorum, sicut ex parte ipsorum asseritur, pertinent, detineri dicantur in eorum prejudicium per gentes regias occupata, regalem excellentiam attentius deprecamur quatinus super juribus hujusmodi faciat exhiberi predictis fratribus celeris justicie complementum, eos nichilominus habendo pro nostra et Apostolice Sedis reverencia sicut honeste fieri poterit super hiis et aliis suis negociis favorabiliter commendatos. Datum IIII nonas febraioi, anno decimo octavo.»

5373

Avignon, 4 février 1334.

Guidoni Radulphi quod quotidianas distributiones integras praebendae suae ecclesiae Albiensis in quatuor anni festivitibus augmentumque distributionum ac fructus ejusdem praebendae usque ad triennium in absentia percipere possit (REG. 117, fol. 172 vº, c. 867; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62607).

« *Dilecto filio magistro Guidoni Radulphi, archidiacono Agathensi, thesaurario et familiari nostro.* Grata tue devotionis — Datum Avinione, II nonas febraioi, anno decimo octavo.»

5374

Avignon, 4 février 1334.

Archidiacono Montismirabilis, Arnaldo de Verdala et Stephano de Rocolis ut praedictos fructus et distributiones eidem Guidoni ministrari faciant. (REG. 117, fol. 172 vº, c. 868).

« *Judicibus : dilectis filiis .. archidiacono Montismirabilis in ecclesia Albiensi, Arnaldo de Verdala, Narbonensis, et Stephano de Rocolis Carnotensis ecclesiarum canonicis.* Quocirca discretionis vestre — Datum ut supra.»

5375

Avignon, 5 février 1334.

Petro Bellihominis, quod in presbyterum se facere promoveri usque ad triennium non teneatur. (REG. 117, fol. 177, c. 887; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62618).

« *Dilecto filio Petro Bellihominis, rectori parochialis ecclesie Sancti Pauli de Claromonte, Lodo-*

vensis diocesis, familiari nostro. Grata tue familiaritatis — Datum Avinione, nonis febraioi, anno decimo octavo.»

5376

Avignon, 8 février 1334.

Galhardo de Antigiaci quod ratione ecclesiae de Cariech ad superiores ordines se facere promoveri usque ad triennium non teneatur iterum concedit. (REG. 117, fol. 170 vº, c. 862; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62660).

« *Dilecto filio Galhardo de Antigiaci, rectori parochialis ecclesie de Cariech, Caturcensis diocesis, familiari nostro.* Tue grata familiaritatis — Datum Avinione, VI idus febraioi, anno decimo octavo.»

5377

Avignon, 10 février 1334.

Blanchae, uxori Berengarii de Ucecia, indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 170 vº, p. c. 861; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62680).

« Item in e. m. (1) dilecte in Christo filie nobili mulieri Blanche, dilecti filii nobilis viri Berengarii de Ucecia, militis, domini de Vicinobris, Nemausensis diocesis, uxori. Datum Avinione, IIII idus febraioi, anno decimo octavo.»

5378

10 février 1334.

Philippo de Sangineto ne ratione focagii in comitatibus Provinciae et Forcalquerii occasione sponsaliorum filii Caroli regis Ungariae et natae quondam Caroli ducis Calabriae exigendi quosdam praelatos et barones subditos Forojuliensis aliarumque ecclesiarum cathedralium Provinciae molestet. (REG. 117, fol. 302, c. 1587).

« *Nobili viro Philippo de Sangineto, senescalco regio comitatum Provinciae et Forcalquerii.* Non sine admiratione percepimus quod pretextu litterarum regiarum tibi ut asseritur directarum super exigendo in comitatibus Provinciae et Forcalquerii fogagio occasione sponsalium pro inclitis infantibus .. filio carissimi in Christo filii nostri Caroli, regis

(1) Cf. n. 5371.

Ungarie illustris, et nata quondam Caroli, ducis Calabriae, primogeniti carissimi in Christo filii nostri Roberti regis Siciliae illustris, per eosdem reges et regnorum ipsorum nonnullos prelatos et barones ut tunc poterit fieri contractorum, subditos Forojuliensis et aliarum ecclesiarum Provinciae cathedralium, contra libertates quas habere dicuntur eedem ecclesie, satagis molestare. Quocirca nobilitatem tuam rogamus attente quatinus hujusmodi libertates ecclesiis ipsis observans, a molestatione predicta que contra ipsas fieri dicitur, saltem quousque ab eodem rege Siciliae cui super hoc scribere intendimus responsum recepimus, desistere non omittas. Datum IIII idus febrearii, anno decimo octavo.»

5379

Avignon, 11 février 1334.

Viernae de Castronovo indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 170, p. c. 861; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62682).

« Item in e. m. (1) dilecte in Christo filie nobili mulieri Vierne de Castronovo, vidue, Vivariensis diocesis. Datum Avinione, III idus febrearii, anno decimo octavo.»

5380

11 février 1334.

Aymoni comiti Sabaudiae, ut moderatorem Graecorum, sororium suum, ad Ecclesiae catholicae unitatem redire hortetur. (REG. 117, fol. 301 vº, c. 1582).

« Aymoni, comiti Sabaudie. Desideriis affectantes intensius moderatorem Grecorum, sororium tuum, redire ad Ecclesie sancte catholice unitatem, eidem super hoc necnon dilecte in Christo filie nobili mulieri Johanne de Sabaudia consorti sue germaneque tue, ut ipsum virum suum ad id inducere sedule studeat, per litteras scribere intendimus oportunas; et quia crederemus admodum expediens quod tu, fili, prefatis moderatori ut ad reductionem hujusmodi salutiferam se disposeret, dicteque consorti sue (2) ut eum ad hoc exhortatio-

(1) Cf. n. 5371.

(2) Reg. : tue.

nibus sedulis induceret, per tuas scriberes litteras efficaces, nobilitatem tuam attentius deprecamur quatinus hoc facere non omittas. Datum III idus febrearii, anno decimo octavo.»

5381

Avignon, 12 février 1334.

Interdictum cui villa de Vico, Auxitanae diocesis, supposita est usque ad festum Dedicationis beati Michaelis suspendit. (REG. 117, fol. 185 vº, c. 921; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62693).

« Dilectis filiis consulibus et universitati ville de Vico, Auxitane diocesis. De benignitate Sedis Apostolice solita volentes vobiscum agere gratiose, vestris supplicationibus inclinati interdictum cui ex processibus venerabilis fratris nostri Guillelmi, archiepiscopi Auxitani seu ejus auctoritate contra vos factis et habitis vel provincialium constitutionum Auxitane provincie vigore villa vestra supposita esse dinoscitur, ex certis rationabilibus causis ad id nos inducentibus usque ad festum Dedicationis beati Michaelis futurum proxime tenore presentium duximus suspendendum. Nulli ergo etc... Datum Avinione, II idus febrearii, anno decimo octavo.»

5382

Avignon, 14 février 1334.

Ludovico, comiti Flandriae tempus, complendi votum limina beati Jacobi visitandi prorogat. (REG. 117, fol. 173, c. 872; — *FAYEN, op. cit.*, t. II, p. 712, n. 3545; *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62712).

« Dilecto filio nobili viro Ludovico, comiti Flandrie. Devotionis tue sinceritas — Datum Avinione, XVI kalendas marcii, anno decimo octavo.»

5383

15 février 1334.

Amalrico, primogenito Aymerici, vicecomitis Narbonensis, et Mariae de Caneto, quod matrimonium eorum tempore prohibito solemnizari facere possint. (REG. 117, fol. 173, c. 873; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62714).

« *Dilecto filio nobili viro Amalrico, primogenito dilecti filii nobilis viri Aymerici, vicecomitis Narbonensis, et dilecte in Christo filie nobili mulieri Marie de Caneto, Elnensis diocesis. Exigit vestre devotionis — Datum XV kalendas marcii, anno decimo octavo.* »

5384

Avignon, 16 février 1334.

Jacobo Gueyte indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 170 vº, p. c. 861 ; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62717, 62716, 62719).

« Item in e. m. (1) dilecto filio Jacobo Gueyte, civi Claromontensi. Datum Avinione, XIII kalendas marcii, anno decimo octavo.

Item in e. m. Matheo Gueyte, civi Claromontensi.

Item in e. m. dilecto filio nobili viro Itherio de Podio Ademarii et dilecte in Christo filie nobili mulieri Ermessendi, ejus uxori, Pictavensis diocesis. Datum ut supra. »

5385

Avignon, 19 février 1334.

Guidone de Chalencono et Isabelli, natae Johannis, dalfini Alverniae, quod non obstante quarto consanguinitatis gradu matrimonium invicem contrahere possint. (REG. 117, fol. 173 vº, c. 874 ; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62728).

« *Dilecto filio nobili viro Guidoni de Chalencono, et dilecte in Christo filie nobili mulieri Isabelli, nate dilecti filii nobilis viri Johannis, dalfini Alvernie. Etsi conjunctio copule — Datum Avinione, XI kalendas marcii, anno decimo octavo.* »

5386

19 février 1334.

Imberto dalphino Viennensi ut conventiones inter B., archiepiscopum Ebredunensem et Guigonem dalphinum Viennensem prius factas observet nec permittat a gentibus suis dictum archiepiscopum gravari. (REG. 117, fol. 301 vº, c. 1585).

(1) Cf. n. 5371.

« *Eidem dalfino [Imberto]. Intelleximus quod gentes et officiales tui contra certas ordinationes et conventiones inter venerabilem fratrem nostrum B. archiepiscopum Ebredunensem ex parte una, et quondam Guigonem dalphinum Viennensem germanum et predecessorem tuum ex altera, magna deliberatione previa factas et per Sedem Apostolicam confirmatas ac antiquas consuetudines observatas diutius venientes, nonnullas prejudiciales novitates contra memoratum archiepiscopum et suam Ebredunensem ecclesiam, instigati forse per emulos dicti archiepiscopi, facere moliantur. Cum autem id te sustinere non deceat, presertim eodem archiepiscopo nostris et Ecclesie Romane obsequiis ad presens sicut tua novit prudentia in remotis partibus insistente, nobilitatem tuam hortamur attentius et rogamus quatinus ab eisdem novitatibus gentes et officiales predictos coercens, ordinationes et conventiones predictas facias observari, habiturus nichilominus memoratos archiepiscopum et ecclesiam eorumque officiales et gentes pro nostra et ejusdem Sedis reverentia favorabiliter commendatos. Datum XI kalendas marcii, anno decimo octavo.* »

5387

19 février 1334.

Guillelmo archiepiscopo Brundisino ut eundem dalphinum ad praefata inducat. (REG. 117, fol. 302 vº, c. 1586).

« *Guillelmo, archiepiscopo Brundisino. Intelleximus etc. — Datum ut supra [XI kalendas marcii, anno decimo octavo].* »

5388

21 février 1334.

Regi Siciliae Bertrandum de Sancto Genesio et Raymundum de Salgis nuntios suos commendat. (REG. 117, fol. 233, c. 1173).

« *Eidem regi [Sicilie]. Obtantes te, fili carissime, super hiis pro quibus venerabilis frater noster Petrus, episcopus Leonensis, ad tue celsitudinis presentiam et partes illas per carissimum in Christo filium nostrum Philippum, regem Francie illustrem, mittitur, promptum et favorabilem, quantum*

convenienter fieri poterit, reperiri, dilectis filiis magistris Bertrando de Sancto Genesio, decano Engolismensis, et Raymundo de Salgis, canonico Aurelianensis ecclesiarum, capellanis nostris scribimus ut ipsi, vel alter eorum qui commodius poterit, pro parte nostra una cum eodem episcopo apud tuam excellentiam super predictis insistere non omittant. Quocirca regalem providentiam attentius deprecamur quatinus eosdem capellanos nostros, vel eorum alterum qui regalem super hoc adierit presentiam audire velit favorabiliter et benigne. Datum IX kalendas marcii, anno decimo octavo ».

5389

21 février 1334.

Reginae Siciliae episcopum Leonensem, nuntium regis Franciae ratione subsidiorum pro passagio generali ad Siciliae regem missum commendat. (REG. 117, fol. 233, c. 1174).

« ..*regine Sicilie* Cum carissimus in Christo filius noster Philippus, rex Francie illustris, super certis subsidiis et aliis passagium generale, cujus capitaneatum ut novit providentia reginalis assumpsit, tangentibus venerabilem fratrem nostrum P., episcopum Leonensem, exhibitorum presentium, ad carissimi in Christo filii nostri R., regis Sicilie illustris, viri tui, presentiam, et partes illas providerit destinandum, serenitatem tuam rogamus in Domino attentius et hortamur quatinus eundem episcopum, tum propter mittentis excellentiam, tum propter ejusdem missi probitatem et sufficientiam, tum etiam propter negotii predicti pietatem et gratiam habeas favorabiliter commendatum, apud eundem regem, virum tuum, ut premissorum consideratione memorato episcopo circa premissa se favorabilem et benignum exhibeat insistendo. Datum ut supra [IX kalendas marcii, anno decimo octavo]. »

5390

21 février 1334.

Halienordi reginae Trinacriae eundem episcopum Leonensem a rege Franciae ad Fredericum regem Trinacriae destinatum commendat. (REG. 117, fol. 233, c. 1175).

« *Halienordi, regine Trinaerie*. Cum carissimus in — Datum ut supra [IX kalendas marcii, anno decimo octavo]. »

5391

21 février 1334.

Bertrando de Sancto Genesio ut Petro Leonensi episcopo ad regem Siciliae pro negotiis passagii generalis destinatum assistet. (REG. 117, fol. 234, c. 1182).

« *Magistro Bertrando de Sancto Genesio decano Engolismensi, capellano nostro*. Cum carissimus in Christo filius noster Philippus, rex Francie illustris, qui zelo fidei accensus catholice capitaneatum passagii generalis assumpsit, super certis subsidiis et aliis negotium ipsum tangentibus venerabilem fratrem nostrum Petrum, Leonensem episcopum, ad carissimi in Christo filii nostri R. regis Sicilie illustris presentiam et partes illas providerit destinandum, volumus et tue discretioni mandamus quatinus eidem episcopo super hiis consiliis auxiliis et oportunis favoribus assistere ac apud regem prefatum ex parte nostra ut ipsum episcopum tum propter mittentis excellentiam, tum propter ejusdem missi probitatem et sufficientiam, tum etiam propter negotii jamdicti pietatem et gratiam benigne recipiat seque circa premissa favorabilem et benignum exhibeat, insistere sicut convenienter poteris non omittas. Datum IX kalendas marcii, anno decimo octavo. »

5392

22 février 1334.

Regi Siciliae episcopum Leonensem ad eum per regem Franciae ratione passagii generalis destinatum commendat (REG. 117, fol. 233 v°, c. 1176).

« .. *regi Sicilie*. Novit excellentia regia filium nostrum in Christo carissimum Philippum, regem Francie illustrem, injurias que ab infidelibus Redemptori nostro cunctisque fidelibus inferuntur multipliciter equanimiter ferre non valens ulterius, ad illas ulciscendas rectoriam assumpsisse (1)

(1) Reg : *assumpsisse dicitur*.

passagii generalis qui, velut vir providus et ut ad Dei gloriam consolationemque fidelium sueque salutem anime quod cepit laudabiliter valeat feliciter adimplere, que ad hoc utilia extimat incipit sedit procurare. Verum quia inter alia favor tuus, fili carissime, tam super inextrahendis (*sic*) de regno tuo victualibus et oportunis aliis pro antedicto passagio que in eodem tuo regno cui benedixit Dominus, abundare noscuntur, quam super subsidio personali vel alio faciendo in dicto passagio, necnon et quibusdam aliis multipliciter noscitur oportunus, ecce quod ad tuam presentiam mittit venerabilem fratrem nostrum Petrum, Leonensem episcopum, virum utique in spiritualibus providum ac circumspectum in temporalibus, prefatoque regi multumque (*sic*) acceptum et gratum, tum propter mittentis excellentiam, tum propter ipsius missi statum et sufficientiam, tum etiam propter negotii pro quo mittitur pietatem et gratiam, eundem benigne audias et que postulaverit quantum convenienter poteris, ad exauditionis gratiam introducas. Quod si feceris, tenemus indubie quod pro hoc retributionem condignam recipias in retributione justorum. Datum VIII kalendas marcii, anno decimo octavo.

In e. m. Frederico, regi Trinacie. Datum ut supra. »

5393

Avignon, 22 février 1334.

Johanni Radulphi quod augmentum distributionum quotidianarum et fructus prae bendae suae ecclesiae Dauratensis in absentia usque ad triennium percipere possit. (REG. 117, fol. 172 v°, c. 869; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62750).

« *Dilecto filio Johanni Radulphi, canonico secularis ecclesiae Dauratensis, Lemovicensis diocesis, familiari nostro.* Grata tue familiaritatis — Datum Avinione, VIII kalendas marcii, anno decimo octavo. »

5394

Avignon, 22 février 1334.

Agathensis et Montismirabilis ecclesiarum archidiaconi ac Audoyno Marquesii ut Johanni Radulphi praedicta ministrari faciant. (REG. 117, fol. 173, c. 870).

« *Judicibus : dilectis filiis.. Agathensis et.. Montismirabilis Albiensis archidiaconi, ac Audoyno Marquesii, canonico Lemovicensis ecclesiarum.* Mandamus quatinus vos — Datum ut supra [VIII kalendas marcii, anno decimo octavo] ».

5395

Avignon, 22 février 1334.

Monasterium de Niolio, ordinis sancti Augustini, Malleacensis diocesis, se reservat. (REG. 117, fol. 177 v°, c. 890).

« *Ad futuram rei memoriam.* Cupientes monasterio de — Datum Avinione, VIII kalendas marcii, anno decimo octavo ».

5396

Avignon, 26 février 1334.

Arnaldo de Verdala ut bona quondam Bernardi Tardini, decani ecclesiae Sancti Pauli de Fenolhadesio, Electensis diocesis, reservata nomine Camerae exigat et recipiat. (REG. 117, fol. 173 v°, c. 876).

« *Dilecto filio magistro Arnaldo de Verdala, archidiacono Mirapiscensi, Apostolice Sedis nuncio.* Intendentes dudum de bonis mobilibus quondam Bernardi Tardini, decani ecclesiae Sancti Pauli de Fenolhadesio, Electensis diocesis, prout nobis videbatur expediens ordinare certis ex causis rationalibus que ad hoc nostrum animum induxerunt, bonorum predictorum in quibuscumque rebus consisterent dispositionem nobis duximus specialiter reservandam, decernentes ex tunc irritum et inane quicquid contra reservationem nostram hujusmodi per aliquem vel aliquos scienter vel ignoranter contigeret attemptari. Volentes itaque de bonis eisdem que idem decanus habebat tempore quo decessit, ut de illis prout nobis videbitur ordinare possumus commodius, habere certitudinem pleniorum, discretionem tue per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus de bonis predictis mobilibus ac debitis et creditis quibuscumque, que prefatus decanus habebat tempore predicto vel pertinebant ad eum, in quibuscumque rebus consistent et per quascumque detineantur seu debeantur personas te summarie, simpliciter et de plano, sine strepitu et figura iudicii, solerter et fideliter informare procurans, bona debita et

credita hujusmodi petere, colligere, exigere ac recipere, de illis tamen ere alieno deducto, nostro nomine cum integritate procures, contradictores quoslibet super hiis et rebelles cujuscumque status, ordinis, conditionis vel dignitatis existant, etiam si pontificali vel quavis alia prefulgeant dignitate, per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, non obstante si eis vel eorum aliquibus communiter vel divisim a Sede Apostolica sit indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, et qualibet indulgentia dicte Sedis cujuscumque tenoris existat per quam presentibus non expressam vel totaliter non insertam effectus presentium impediri valeat quomodolibet vel differri et de qua cujusque toto tenore habenda sit in presentibus mentio specialis. Volumus autem quod solventes, assignantes seu restituentes tibi bona debita seu credita supradicta possis absolvere dicto nomine plenius et quitare de hiis que inde receperis ab eisdem, faciendo super singulis solutionibus, assignationibus vel restitutionibus hujusmodi duo confici consimilia publica instrumenta, quorum uno penes ipsos dimisso reliquum ad nostram Cameram destinare procures, ipsam certificando nichilominus de bonis ac debitis et creditis hujusmodi clare, particulariter et distincte. Preterea nostre intentionis existit quod ea que de bonis predictis pro decentibus et honestis dicti decani expensis vel alias rationabiliter pro remuneratione servitorum suorum et aliis piis causis per eum distributa fuerint vel distribui mandaverit, de bonis detrahantur et solvantur predictis, reservatione hujusmodi non obstante. Datum Avinione, IIII kalendas marcii, anno decimo octavo. »

5397

27 février 1334.

Geraldo abbati monasterii Trenorchiensis de vinis quos misit regratiatur. (REG. 117, fol. 200 vº, c. 1009).

« Geraldo, abbati monasterii Trenorchiensis. De vinis per te nobis copiose missis gratiarum tibi referimus uberes actiones. Datum III kalendas marcii, anno decimo octavo, »

In e. m. Hugoni episcopo Cabilonensi, super missione vinorum Belnensium. Datum ut supra. »

5398

Avignon, 28 février 1334.

Guidoni de Chalencono et Isabelli natae Johannis dalfini Alverniae, quod matrimonium eorum infra octabas instantis Resurrectionis Dominicae solemniseri facere possint. (REG. 117, fol. 173 vº, c. 875 ; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62785).

« Dilecto filio nobili viro Guidoni de Chalencono, Aniciensis diocesis, et dilecte in Christo filie nobili mulieri Isabelli, nate dilecti filii nobilis viri Johannis, dalfini Alvernie. Exigit vestre devotionis — Datum Avinione, II kalendas marcii, anno decimo octavo. »

5399

Avignon, 1er mars 1334.

Hugoni, Tricastrino, et Johanni Massiliensi episcopis, ut pacem inter Adolphum, episcopum Leodiensem, et Ludovicum comitem Flandrensem ex una parte, et Johannem, ducem Brabantiae, ratione venditionis villae Machlinensis, Cameracensis diocesis, dissidentes, reformant vel eos ad treugas inducant. (REG. 117, fol. 174, c. 877 ; — *FAYEN, op. cit.*, t. II, p. 715, n. 3553).

« Venerabilibus fratribus Hugoni, Tricastrino, ac Johanni Massiliensi episcopis, Apostolice Sedis nunciis. Intensum desiderium ad — Datum Avinione, kalendis marcii, anno decimo octavo. »

5400

Avignon, 4 mars 1334.

Hugoni, electo Bisuntino, tempus consecrationem recipiendi usque ad instans festum Penthecostes prorogat. (REG. 117, fol. 296 vº, c. 1558).

« Dilecto filio Hugoni, electo Bisuntino. Sincera devotio quam — Datum Avinione, IIII nonas marcii, anno decimo octavo. »

5401

Avignon, 4 mars 1334.

Episcopo Valentino mandat ut citet ad Curiam Jacobum de Perusia de Valencia, detentorem praepositurae

ejusdem ecclesiae Valentinae in prejudicium magistri Carboni de Montelupone canonici Valentini, fructusque dictae praepositurae sequestret. (REG. 117, fol. 296 vº, c. 1559; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62802).

« *Venerabili fratri.. episcopo Valentino.* Querelam dilecti filii magistri Carboni de Montelupone, canonici Valentini, capellani nostri, recepimus continentem quod licet dilectus filius magister Guigo de Sancto Germano, prepositus ecclesie Aniciensis, palatii nostri causarum primi gradus auditor, in causa seu causis que inter ipsum Carbonum ex parte una et dilectum filium Jacobum de Perusia de Valencia, qui se dicit canonicum Valentinum, ex altera, super prepositura quam quondam Guillelmus Davini, canonicus et prepositus ejusdem ecclesie Valentine, in ipsa ecclesia dum viveret obtinebat, et ejus occasione vertebatur vel vertebantur seu verti sperabatur seu sperabantur auditor per nos specialiter surrogatus, vigore commissionis per nos specialiter facte sibi prout virtute commissionis hujusmodi poterat prefatum Jacobum, qui dictam preposituram de facto detinet occupatam et quoscumque alios qui sua crederent interesse per certos discretos [viros] peremptorie citari mandavit, ut infra certum terminum competentem in Romana curia coram prefato vel alio in hujusmodi causa forsitan surrogando auditore legitime comparere deberent, cum titulis suis si quos haberent et actis omnibus juribus ac munimentis ad causam ipsam spectantibus, per se vel eorum procuratorem seu procuratores ydoneos ad procedendum et procedi videndum in tota ipsa causa et singulos actus ejusdem ac etiam usque ad finalem decisionem sicut existeret rationis, prout in instrumento publico ejusdem auditoris sigillo munito plenius dicitur contineri; quia tamen prefatus Jacobus suique consanguinei et amici adeo graves terrores et minas non sine comminatione mortis procuratoribus et nuncis dicti Carboni qui litteras commissionis citationis hujusmodi deferebant presentandas dictis commissariis intulerunt quod procuratores et nuncii ipsi, de personarum suarum timentes periculo, nequaquam ausi sunt easdem litteras commissionis citationis hujusmodi presentare, propter quod executio justicie in dicti Carboni dampnum et prejudicium retardatur. Quare idem Carbonus nobis humiliter supplicavit ut ei super hiis de oportuno providere

remedio dignaremur. Nos igitur nolentes sicut nec debemus tante presumptionis audaciam per quam executio impeditur justicie ut prefertur, cum non sit indulgendum maliciis hominum, preterire, fraternitati tue per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus prefatum Jacobum et alios qui sua crediderint interesse juxta formam commissionis hujusmodi per dictum auditorem prefatis discretis ut prefertur facte per te vel alium seu alios ex parte nostra peremptorie citare procures, ut coram auditore predicto vel alio in causa eadem forsitan surrogando infra terminum in litteris commissionis citationis auditoris ejusdem supradictis contentum cum titulis suis, si quos habent, et actis, juribus ac munimentis omnibus ad causam ipsam spectantibus per se vel procuratores eorum apud Sedem Apostolicam curent legitime comparere, facturi et recepturi super premissis prout dictaverit ordo juris, nostrisque mandatis humiliter parituri. Alioquin in dicta causa ad singulos actus ipsius etiam ad prolationem sententie et alias contra dicta Jacobum propter premissa sicut de jure fuerit procedetur, ipsorum absentia seu contumacia non obstante; diem autem hujusmodi citationis et formam et quicquid super hiis duxeritis faciendum nobis per tuas patentes litteras instrumentum publicum harum seriem continentem quamtocius intimare procures. Ceterum, cum sicut debitum rationis exigit, non intendamus (*sic*) quod dicte prepositure fructus, redditus et proventus quomodolibet distribuuntur, sed potius pro altera dictarum partium que in hujusmodi causa reportabit victoriam conserventur, volumus tibi per eadem scripta mandamus quatinus hujusmodi fructus, redditus et proventus, qui a tempore vacationis dicte prepositure provenisse noscuntur et quos hujusmodi causa durante provenire contigerit, auctoritate predicta in tuto loco sequestres, ei qui ut premittitur in dicta causa reportabit victoriam integraliter assignandos. Contradictores etc... Datum Avinione, IIII nonas marcii, anno decimo octavo. »

5402

5 mars 1334.

Archiepiscopo Coloniensi et pluribus aliis mandat quatinus interponant partes suas ad pacem tractandam in negotio venditionis Maciniensis villae. (REG. 117, fol. 206, c. 1045; — *FAYEN, op. cit.*, t. II, p. 721, n. 3557; *RIEZLER, Vatikanische Akten*, p. 561, n. 1642).

« Wilremo, archiepiscopo Coloniensi. Non sine cordis — Datum III nonas marcii, anno decimo octavo.

In eundem modum Philippo, regi Navarre.

In eundem modum Carolo, comiti Stampensi.

In eundem modum Eduardo, comiti Barensi.

In eundem modum Goffrido, comiti de Arbenche.

In eundem modum Ludovico, domino de Haricuria.

In eundem modum Hugoni, vicecomiti de Thoarcio.

In eundem modum Johanni, duci Britannie. »

5403

Avignon, 5 mars 1334.

Universis personis ecclesiasticis ut Tricastrino Massiliensique episcopis nuntiis ad partes Flandriae ratione venditionis civitatis Machliniensis deputatis de procurationibus et de securo conductu provideant. (REG. 117, fol. 175, c. 878; — FAYEN, *op. cit.*, t. II, p. 723, n. 3558).

« Venerabilibus fratribus archiepiscopis et episcopis, ac dilectis filiis electis, abbatibus, prioribus, decanis, prepositis, archidiaconis, archipresbiteris et aliis ecclesiarum prelatibus seu eorum localenentibus, capitulis quoque conventibus et aliis personis ecclesiasticis secularibus et religiosis, exemptis et non exemptis, Cisterciensis, Cluniacensis, Premostratensis, sanctorum Benedicti et Augustini et aliorum ordinum necnon Hospitalis sancti Johannis Jerosolimitani, beate Marie Theutonicorum ac Calatravensis magistris, prioribus et preceptoribus ad quos presentes littere pervenerint. Cum nos venerabiles — Datum Avinione, III nonas marcii, anno decimo octavo. »

5404

5 mars 1334.

Regi Aragonum quosdam nuntios pro negotiis passagii generalis ac pacis cum Januensibus faciendae commendat. (REG. 117, fol. 246, c. 1255).

« Regi Aragonum. Excellenciam regiam credimus non latere quomodo ad instantiam sedulam carissimi in Christo filii nostri Philippi, regis Francie illustris, de fratrum nostrorum consilio in subsidium

Terre Sancte passagium induximus generale, cujus quidem passagii capitaneatum et rectoriam prefatus rex igne carismatis accensus noscitur assumpsisse. Sane quia expediens dicto passagio noscitur et multipliciter oportunum, ut sic via eidem prepararetur passagio, quod tollendo (1) que eidem prebere possent obstaculum et que ipsi suffragari poterunt vigilantibus studio procurentur, prefatus rex intense desiderans quod hec fiant ad hec procuranda dilectum filium nobilem virum Philippum de Pria, militem, senescallum Bellicadri ad tuam ducit presentiam destinandum. Verum quia discordia quam inter te, fili carissime, et carissimum in Christo filium nostrum Jacobum, regem Majoricarum illustrem, subditosque vestros ex parte una, ac dilectos filios Januenses ex altera pacis emulus suscitavit, multum posset prejudicialis esse predicto passagio, et concordia multipliciter opportuna, ad hec ut pax cunctis desiderabilis inter vos et ipsos mutue reformetur licet arduis occupatus negociis offert se paratum laborem per se vel alios suscipere pacis hujusmodi procurande. Nos quoque, qui pacem illam intensius desideris affectamus, circumspersionem regiam rogamus per viscera misericordie Dei nostri quatinus pacis ipsius commoda et dissensionis ejusdem incommoda recogitans diligenter, animum tuum ad concordiam prepares et disponas ad pacem, ejusdem regis exhortationes laudabiles ad exauditionis gratiam introducens. Rursus quia Turcorum inundans superbia suis nequaquam contenta finibus, collectis viribus, robore adunato partes Grece et loca circumvicina invadere (2) hostiliter ipsosque agredi non expavit, multaque loca peremptis non nullis eorundem incolis sanguine Christi pretioso redemptis aliisque captivatis ac bonis in predam datis (loca) deserta et absque habitatoribus dereliquit, nec hiis contenta se disponere dicitur ad pejora, que profecto nisi occurratur ocus possent, quod absit, dictum passagium impedire, instat prefatus rex et nos cum eo pariter ut ad refrenandos ipsorum Turcorum malignos impetus, repellendos insultus, compescendam nequitiam et superbiam conterendam ac providendum dicto passagio et christiano illarum partium populo oportunum subsidium prout expedire viderit tua velit magnificentia ministrare. Ad hec, quia magnitudo et arduitas

(1) Corr. : tollentur ?

(2) Reg. : invasis.

negocii passagii antedicti omnium chisticolarum precipue principum et magnatum subsidium postulat et requirit (1), habet instare dictus nobilis ut tuum illi regalis magnificentia prout tua patietur negocia (*sic*) subsidium debeas impertiri, pro quo nos offerimus tibi etiam preces nostras. Super quibus plenius explicandis dilectum filium magistrum H. de Mirabello, prepositum ecclesie Mimatensis, capellanum nostrum, ad tuam excellentiam destinamus, quem una cum nuncio predicto regio velit celsitudo regia audire benigne eosque celeriter et feliciter expedire.

In eundem modum : dilectis filiis communi Januensi, verbis competentibus mutatis. Datum III nonas marcii, anno decimo octavo. »

5405

5 mars 1334.

Johanni patriarchae Alexandriae eosdem nuntios commendat. (REG. 117, fol. 246 v°, c. 1256).

« *Johanni, patriarche Alexandrie.* Cum carissimus in — Datum ut supra [III nonas marcii, anno decimo octavo].

In e. m. Petro, archiepiscopo Cesaraugustano. »

5406

5 mars 1334.

Bulgaro de Tholetanis Hugonem Quereti, consiliarium et nuntium Philippi regis Franciae pro certis causis passagium generale tangentibus ad Januenses destinatum, Johannemque abbatem monasterii Jussellensis, diocesis Bitterrensis, nuntium apostolicum commendat. (REG. 117, fol. 272 v°, c. 1406 et fol. 273, c. 1411).

« *Bulgaro de Tholetanis, juris civilis professori, capitaneo civitatis Januensis per carissimum in Christo filium nostrum R., regem Sicilie illustrem deputato, salutem in Domino.* Cum carissimus in Christo filius noster Philippus, rex Francie illustris, qui generalis passagii transmarini per nos dudum indicti capitaneatum generalem fervore devotionis accensus assumpsit, pro certis causis dictum passagium tangentibus dilectum filium nobilem

(1) Reg. : *recipit.*

virum Hugonem Quereti, militem et consiliarium suum, ad dilectos filios ..commune Januense providerit destinandum, et nos etiam dilectum filium Johannem, abbatem monasterii Jussellensis, diocesis Bitterrensis, pro explicandis plenius certis eidem circa passagium ipsum per nos impositis ad eos similiter destinemus, discretionem tuam rogamus et hortamur attentius quatinus nostrum et regium nuncios habeas pro nostra et Apostolice Sedis reverentia propensius commendatos, eis consiliis et favoribus opportunis assistas, interponendo nichilominus sicut convenienter, ut feliciter expediti ad mittentes redire valeant celeriter, partes tuas. Datum III nonas marcii, anno decimo octavo. »

5407

5 mars 1334.

Dragoneto, episcopo Vapincensi ut ad Curiam veniat. (REG. 117, fol. 302, p. c. 1577) (1).

« *Dragoneto, episcopo Vapincensi.* Cum pro certis causis tua sit nobis presentia oportuna, volumus et tue fraternitati mandamus quatinus absque cunctatione morosa studeas ad nostram [presentiam] personaliter te conferre. Datum III nonas marcii, anno decimo octavo. »

5408

Avignon, 5 mars 1334.

Guarcendi, relictæ Jacobi Laugerii, indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 297, c. 1560 ; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62812).

« *Dilecte in Christo filie nobili mulieri Guarcendi, relicte quondam Jacobi Laugerii, militis, vidue Avinionensis.* Provenit ex tue — Datum Avinione, III nonas marcii, anno decimo octavo. »

5409

Avignon, 7 mars 1334.

Luciano de Sens tabellionatus officium concedit. (REG. 117, fol. 175, c. 879 ; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62819, 62818).

(1) Le début du c. 1577 est une nouvelle transcription de l'acte 5318 (c. 1576).

« *Dilecto filio Luciano de Sens, clerico non conjugato nec in sacris ordinibus constituto, Ambianensis diocesis.* Ne contractuum memoria — Datum Avinione, nonis marcii, anno decimo octavo.

Item in e. m. Johanni de Campo, clerico non conjugato nec in sacris ordinibus constituto, Tricestrine diocesis, Datum ut supra. »

5410

7 mars 1334.

Regi Franciae de missis ad Januenses expediendis et de unione Ecclesiarum scribit. (REG. 117, fol. 200, c. 1006).

« *Eidem regi [Francie].* Leta manu litteras recepimus regias nobis per dilectum filium nobilem virum Hugonem Quereti, militem, regii magistrum hospicii, presentatas, et exultanti non indigne percepimus animo que nobis ex parte exposuit regia sub credentia sibi data. Tota quidem credentia Deo grata, proximo utilis ac oportuna passagio existebat. Sane quia tam nobis quam certis cardinalibus quos ad ejusdem nuncii vocaveramus instantiam ad exponendum exponenda dilectis filiis Januensibus et ea procuranda, erat ejusdem nuncii, cujus status apud excellentiam regiam ac prudentiam multis (1) ex ipsis Januensibus erat nota plusquam cujusquam alterius, presentia oportuna, ordinarunt quod ipse debeat Januam proficisci. Nos ad nuncianda et procuranda eadem quendam abbatem multe litterature et eloquentie cum ipso duximus destinandum. Ad carissimum autem in Christo filium nostrum Alfonsum, regem Aragonum illustrem, ordinarunt quod iret dilectus filius nobilis vir Philippus de Pria, miles, Bellicadri regius senescallus, cui similiter quendam nostrum adjunximus capellanum. Ad illud autem quod idem nuncius super facto moderatoris imperii Grecorum nobis exposuit, respondimus quod nobis multum videtur expediens, quod cum nos jam sibi scripserimus, inducendo eundem quod ad Latinorum et Grecorum intenderet unionem ac Ecclesie Romane gremium, que mater est omnium fidelium, redire curaret, et adhuc intendimus scribere ac nuncios ad ejus presentiam destinare, quod (*sic*) providentia regia sibi scribat et per certum inducat nuncium ad premissa, exponens

(1) Reg. : *prudentiam militis*.

sibi commoda varia que ex hoc poterit consequi, et dispendia que tam temporaliter quam spiritualiter incurret, si tuis consiliis salutaribus contradicat. Utrum autem nobis expediens videatur quod excellentia regia requirat aliquem principem infidelem ac cum eo fedus ineat, ad presens non possumus respondere. Injunximus enim nostris fratribus Sancte Romane Ecclesie cardinalibus quod deliberarent super hoc, scilicet an liceret, et quid sentirent super hoc nobis exponerent, quod adhuc non fecerunt. Cum autem hoc fecerint, celsitudini regie curabimus intimare. Formam autem secundum quam dicto moderatori scripsimus, continet cedula presentibus interclusa ... Datum nonis marcii, anno decimo octavo. »

5411

7 mars 1334.

Regi Franciae Hugonem Tricestrinum et Johannem Massiliensem episcopos super ducis Brabantiae et comitis Flandriae facto nuncios commendat. (REG. 117, fol. 200 vº, c. 1010; — FAYEN, *op. cit.*, t. II, p. 723, n. 3559).

« *Regi Francie.* Ecce, fili carissime, quod inter ardua negocia nobis presencialiter occurrentia oportunitate captata venerabiles fratres nostros Hugonem Tricestrinum et Johannem Massiliensem episcopos, viros utique providos ac discretione et maturitate pollentes, super negocio dilectorum filiorum nobilium virorum ducis Brabantie et comitis Flandrie de fratrum nostrorum consilio destinamus, eos regie benivolentie propensius commendantes. Datum nonis marcii, anno decimo octavo. »

5412

7 mars 1334.

Regi Armeniae nuntiat quod anno proximo Terrae Sanctae succursus proventus est. (REG. 117, fol. 305 vº, c. 1615).

« *Leoni, regi Armenie.* Regalis excellentie tue litteras nobis per dilectum filium nobilem virum Baldum Spinule tuum nuncium earum exhibitorem presentatas benigne recepimus, et que nuncius ipse nobis verbo pro parte regia curavit exponere dicteque continebant littere intelleximus diligenter. Et ecce, fili carissime, quod deliberatione prehabita diligenti, ordinatum est ut anno sequenti tam

hominum armatorum multitudo quam certus galearum numerus pro christicolarum partium illarum tuitione ac defensione repulsioneque infidelium illuc debeant interesse. Carissimus enim in Christo filius noster Philippus, rex Francie illustris, zelo accensus catholice fidei ad generale passagium per nos dudum ad ipsius regis instantiam pro fidelium consolatione indictum, cuius capitaneatum et rectoriam generalem assumpsisse rex ipse noscitur, potenter et viriliter se disponit, ita quod speramus in Domino, Cujus in hac parte res agitur, regno tuo et eisdem christicolis taliter subveniri quod per Crucis hostes blasphemos nominis christiani non poterunt pregravari. Quare, fili dilectissime, age viriliter et constanter, fiduciam habens in Domino qui dat humilibus gratiam et cornua conterit superborum, de nobis et eodem rege Francie spem tenens etiam indubiam quod regno et christicolis ipsis divina suffragante gratia oportune sicut premittitur intendimus subvenire. Datum nonis marcii, anno decimo octavo. »

5413

Avignon, 9 mars 1334.

Petro de Noalhaco indulgentiam in articulo mortis concedit. (REG. 117, fol. 170 vº, p. c. 861 ; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62839).

« Item in e. m. (1) dilecto filio nobili viro Petro de Noalhaco, militi, Caturcensis diocesis. Datum Avinione, VII idus marcii, anno decimo octavo. »

5414

Avignon, 9 mars 1334.

Petro Chamarlenc testandi facultatem concedit. (REG. 117, fol. 175 vº, c. 880 ; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62836).

« Dilecto filio Petro Chamarlenc, decano monasterii de Soliaco, ordinis sancti Benedicti, Caturcensis diocesis, per decanum soliti gubernari. Quia presentis vite — Datum Avinione, VII idus marcii, anno decimo octavo. »

(1) Cf. n. 5371.

5415

Avignon, 9 mars 1334.

Johanni de Amelio, clerico Camere, de quatuor galeis Massiliensibus per papam acquisitis. (REG. 117, fol. 297 vº, c. 1561).

« Dilecto filio magistro Johanni de Amelio, archidiacono Forojuliensi, clerico Camere nostre. Cum dilecti filii nobiles viri Petrus Medici de Tholono et Rogerius de Fossis, Forojuliensis diocesis milites, ac Rostagnus Eguezerii et Raymundus Natalis, cives Massilienses, promiserint seque Camere nostre obligaverint efficaciter quatuor bonas et sufficientes galeas, videlicet dictus Petrus duas, prefatus vero Rogerius unam et memorati Rostagnus et Raymundus aliam per totum mensem aprilis seu maii proximo futuros et interim quoviscunque in portu Massiliensi se habere, locare et armare, ipsasque habere paratas et armatas competenter, ut expedit et consuetum est, in portu Nigropontensi infra totum dictum mensem maii, propriis eorum soldis, sumptibus et expensis, ita quod in qualibet dictarum galearum sint ad vogandum de centum septuaginta quatuor usque ad centum octuaginta remi boni et sufficientes et boni homines ac sufficientes ad remum quemlibet dispositi ac parati, necnon et habere comites, scribanos et alios officiales competentes in galeis supradictis, et qualibet earundem cum munitionibus competentibus, videlicet panataga, velis, sarciiis, anchoris, arboribus, antenis, amplustribus sive governis et in singulis galearum ipsarum centum triginta coraccias sufficientes, centum quinquaginta cervelerias, centum octuaginta pavesios, centum triginta gorgerias, quatuor milia cayrellos vocatos verrani (?) de Janua seu equipollentes, ducentas quinquaginta lanceas, quingentos dardos, viginti quinque balisterios sive supersallientes, non computato patrono, sic quod quilibet balisterius duas habeat bonas et sufficientes balistas ; et hoc ad tempus quinque mensium computandorum seu incipiendorum a die qua, ut vulgari marinariorum utamur, dabitur bona paraula, quodque de portu predicto Massiliensi recedent quando et sicut nobis seu illi vel illis qui ad hoc pro parte nostra deputabuntur placebit, cujus vel quorum deputandi seu deputandorum mandatis et preceptis illi qui erunt in dictis galeis, tam preliando quam alias obedient in omnibus et parebunt, tam in mari quam in terra, aliis certis pactis et conditionibus apposisis circa premissa,

sicut in instrumento publico inde confecto plenius continetur; nos volentes premissa et alia in instrumento predicto contenta, facta de consciencia et mandato nostris expressis, compleri et inviolabiliter observari, discretioni tue de qua fiduciam in Domino gerimus specialem per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus ab eisdem militibus et civibus et eorum singulis de premissis omnibus et singulis contentis in instrumento predicto, prout ad ipsos et ipsorum quemlibet pertinet complendis, exequendis, attendendis et observandis ydoneas pro nostra et Ecclesie Romane cautela recipias cautiones, eisque receptis et inde publicis instrumentis confectis, solvere predictis militibus et civibus, ratione dictarum galearum, pro primis tribus mensibus septem milia ducentos florenos auri de pecunia Camere supradicte juxta conventiones inter eandem Cameram et supradictos milites et cives initas et in instrumento predicto expressas procures, recipiendo ab eisdem militibus et civibus insuper de hiis que inde ipsis solveris quitationes sufficientes, confectis nichilominus super hoc publicis instrumentis per te postmodum dicte Camere fideliter assignandis. Datum Avinione, VII idus marcii, anno decimo octavo.»

5416

Avignon, 9 mars 1334.

Archiepiscopo Brundisino Guillelmum de Medulione, dominum Vallisbareti negotium cum Imberto dalphino Viennensi habentem, commendat. (REG. 117, fol. 301, c. 1578).

«*Guillelmo, archiepiscopo Brundisino.* Cum dilectus filius nobilis vir Guillelmus de Modulione, dominus Vallisbareti habeat quedam sua negocia cum dilecto filio nobili viro Imberto dalfino Viennensi, sicut asserit, expedire, nosque ipsum Guillelmum et negocia hujusmodi prefato dalfino per alias nostras litteras commendamus, fraternitatem tuam rogamus attente quatinus ut idem dalfinus prefatum nobilem et negocia tractet favorabiliter et benigne cures interponere quantum convenienter poteris partes tuas. Datum Avinione, VII idus marcii, anno decimo octavo.»

5417

Avignon, 9 mars 1334.

Dicto Imberto eundem Guillelmum commendat. (REG. 117, fol. 301, c. 1579).

«*Nobili viro Imberto, dalfino Viennensi.* Cum sicut accepimus — Datum ut supra [Avinione, VII idus marcii, anno decimo octavo].»

5418

Avignon, 10 mars 1334.

Bernardo de Podio concedit ut usque ad triennium leges audire possit et ut interim fructus beneficiorum suorum in absentia percipere possit nec ad presbyteratus ordinem se facere promoveri teneatur. (REG. 117, fol. 177 vº, c. 891).

«*Dilecto filio Bernardo de Podio, de Vilarzello et de Fonterino ecclesiarum parochialium invicem unitarum, Narbonensis diocesis, rectori.* Exigunt tue multiplicia — Datum Avinione, VI idus marcii, anno decimo octavo.»

5419

Avignon, 10 mars 1334.

Archiepiscopo Brundisino ut pro pace inter Imbertum dalphinum Viennensem et Aymonem, comitem Sabaudiae, se interponat. (REG. 117, fol. 301, c. 1580).

«*Archiepiscopo Brundisino.* Tenemus indubie quod si dilectus filius nobilis vir Imbertus, dalfinus Viennensis, discrimina varia que discordia inter suos predecessores in Dalfinatu ex parte una et dilectum filium nobilem virum Aymonem comitem Sabaudie predecessoresque suos ex altera suscitata pacis emulo procurante hactenus intulit, nec non et que impediunt commoda, revocaret ad memoriam sedule et in consistorium deduceret rationis, ut ad pacem suum inclinaret animum non egeret exhortationibus, quinimo potius officium cujusvis exhortatoris preveniens, illam curaret inquirere et persequi promptis affectibus non tardaret. Ipsum per alias nostras litteras exhortamur ut repulsis suggestionibus hostis pacis qui per membra sua eum a predictorum consideratione moliretur retrahere memorati (*sic*) premissa non desinat et cum hoc etiam ponat ante oculos mentis sue quod pax Dei sine pace proximi haberi non

potest, ad eam habendam sicut caram habet pacem Domini suum animum preparet et disponat. Nos autem ad eam procurandam quam utique intensius desideramus affectibus offerimus non vitatis laboribus nos paratos. Porro quia pro firmo supponimus quod tua in hac parte inductio esse poterit multipliciter fructuosa, fraternitatem tuam rogamus attentius quatinus consideranter attendens quod gratum Deo exinde prestare poteris obsequium, circa hec partes tue sollicitudinis viis et modis quibus expedire videris interponere non postponas. Datum VI idus marcii, anno decimo octavo.»

5420

10 mars 1334.

Dalfinum Viennensem ad pacem cum comite Sabaudiae hortatur. (REG. 117, fol. 301, c. 1581).

«*Dalfino Viennensi.* Utinam, fili, discrimina varia que discordia inter tuos predecessores in Dalfinatu ex parte una et dilectum filium nobilem virum Aymonem comitem Sabaudie predecessoresque suos ex altera pacis emulo procurante suscitata hactenus intulit, necnon et que impediunt commoda ad memoriam sedule revocares. Tenemus enim indubie quod si hoc in consistorium deduceres rationis, ut ad pacem tuam inclinares animum exhortationibus non egeres, immo potius officium cujusvis exhortatoris preventus illam curares inquirere et persequi promptis affectibus non tardares. Sane quia veremur quod a premissorum consideratione per (1) membra sua retrahat hostis pacis, nobilitatem tuam rogamus et attentius in Domino exhortamur quatinus talium repulsis persuasionibus hoc memorari non desinas et cum hoc ante ponas mentis oculos quod pax Dei sine pace proximi haberi non potest ad eam habendam sicut caram habes pacem Domini tuum animum prepares et disponas. Nos autem ad eam procurandam quam utique intensius desideramus affectibus offerimus non vitatis laboribus nos paratos. Datum VI idus marcii, anno decimo octavo.

In eundem modum comiti Sabaudie, verbis competentibus mutatis.»

(1) Reg. : *consideratione ne membra.* (C. n. 5419).

5421

10 mars 1334.

Regi Franciae de inquisitione haereticae pravitatis contra illos qui mortui sunt non confessi de eodem crimine. (REG. 117, fol. 192 v°, c. 965 ; — VIDAL, *Bullaire de l'Inquisition*, p. 203, n. 140).

«*.. regi Francie.* Ex serie quarundam litterarum regiarum nobis presentatarum hiis diebus preteritis per dilectum filium magistrum Guidonem Baudeti decanum ecclesie Parisiensis, clericum regium, percipimus excellentie fuisse regie intimatum quod gentes nostre dilectis filiis inquisitoribus heretice pravitatis Tholose et Carcassone inhibuerant ne de crimine heresis inquirendo se intromitterent specialiter contra illos qui mortui fuerant non confessi de crimine antedicto ; ideoque circumscriptio regia nos rogabat ut mandatum deberemus huiusmodi revocare, cum de hiis consueverint dicti inquisitores etiam contra mortuos inquirere a tanto tempore de quo memoria in contrarium non existit. Ad que providentie regie taliter respondemus quod verum est quod clamosa insinuatio ad nostrum fratrumque nostrorum perduxit auditum quod inquisitores ad proferendum sententias super dicto crimine contra mortuos non servata justicia, in grave heredum ipsorum prejudicium et totius ipsorum generis procedebant et procedere intendebant. Nos itaque, cum fratribus nostris super hiis deliberatione prehabita diligenti, volentes de hiis que contra inquisitores proposita fuerant informari plenius, ac taliter providere quod nec crimen impunitum remaneat, et mortuorum, qui conqueri nequeunt, justicia illibata servetur, dictis inquisitoribus de fratrum eorundem consilio scripsimus ne ad condemnandum vel absolvendum aliquem mortuum qui [suspiciebatur] de heresi de qua cum viveret non fuisset confessus, procederent, nisi prius nobis consultis super hoc et omnibus processibus originalibus factis contra defunctos huiusmodi, si tunc essent completi, alioquin cum essent completi, per nuncios fideles integraliter nobis missis. Postque .. inquisitore Carcassonensi comparente personaliter coram nobis, nos de fratrum eorundem consilio examinationem dicti negotii ut dictum negotium expeditiorem (1) consequeretur exitum, commisimus dilectis filiis Jacobo Sancte Prisce et Raymundo, tituli Sancti Eusebii presbiteris cardinalibus qui, pro eo quod

(1) Reg. : *expeditionem.*

in partibus illis episcopi fuerant ac frequenter in negociis inquisitionis interfuerant, habere poterant promptius noticiam de predictis, qui tandem, inquisitore presente, relatione facta in consistorio nobis et dictis fratribus de predictis cum inquisitor cum relatione predictorum cardinalium concordaret in omnibus, pluries ipsos audivimus hinc et inde. Tandem ut negotium posset promptius expediri, duobus prefatis cardinalibus adjunximus dilectos filios nostros Petrum, tituli Sancti Martini in Montibus et Petrum, tituli Sancti Stephani in Celio monte presbiteros cardinales, qui una cum duobus prefatis vel eorum altero procederent in negotio antedicto. Hec sunt que fecimus in predictis multorum clamoribus excitati, qui multa committi illicita per inquisitores contra mortuos specialiter asserebant. Datum Avinione, VI idus marcii, anno decimo octavo.»

5422

10 mars 1334.

Regi Franciae super visione animarum respondet. (REG. 117, fol. 191, c. 959; — DENIFLE, et CHATELAIN, *Chartularium*, t. II, p. 437, n. 984).

« *Regi Francie*. Litteras regias super responsione certorum prelatorum ac magistrorum Parisiensium in theologica facultate facta Parisius de visione animarum separatarum a corpore, necnon et patentes (1) eorundem prelatorum et doctorum litteras directas celsitudini regie continentes responsiones predictas benigne recepimus et contenta in eis pleno collegimus intellectu. Ex quibus quidem litteris regiis evidenter sincerum zelum percepimus, quem ad exaltationem fidei et honorem sancte Dei gerit Ecclesie atque nostrum, super quo eidem exhibemus gratiarum uberes actiones. Sane quia regalem excellentiam ex serie littere regie super eo percepimus admirari quod nos fidedignos nominabamus in nostris litteris illos qui de regia magnificentia retulerunt nobis falsum, ut cesset admiratio regia taliter ad nostrum auditum relatio fidedigna perduxit quod nonnullos magistros in theologia audivit asserentes quod tua, fili carissime, magnificentia illos induxerat, ut quod (2) anime separate a corpore a peccatis purgate ante suorum resurrec-

tionem corporum videbant clare divinam essentiam predicarent, immo plus eorum aliquis seu aliqui asserebat seu asserebant quod illum seu illos qui hoc facere renuebat seu renuebant, capitulaverat satis dure. Profecto, fili carissime, si dictum nostrum predictum consideres diligenter, reperies quod in eodem de duabus personis fit mentio, videlicet de illo qui verba predicta nobis retulit, qui ea ab aliquo doctore vel aliquibus doctoribus asserebat se eadem audivisse; item fit mentio de doctore vel doctoribus premissa referentibus sibi, unde personam illam que verba predicta a doctore vel doctoribus audiverat, fidedignam in nostris litteris nominamus. Non autem doctorem vel doctores illum vel illos, qui hec sibi dixerant nominamus fidedignos. Et hoc patet quia in eadem littera statim subjunximus, quod ab aliis, quibus prorsus fidem indubiam adhibebamus, audivimus quod preceptum tale seu inductio ab ore regio non processit. Unde non debet regia circumscriptio admirari si illum, qui a doctore vel doctoribus illis audivit illud mendacium nobisque se audivisse verba illa retulit, nominamus fidedignum. Frequenter enim contingit quod magnis principibus ecclesiasticis et secularibus multa referantur mendacia que ipsi se aliis referunt audivisse. Nec propter hoc eorum fides leditur, sed remanet illibata. Adhuc in eisdem litteris regiis vidimus contineri quod a pluribus dicebatur quod nos miseramus dilectum filium Geraldum Othonis, generalem ministrum fratrum Minorum, Parisius ad docendum et predicandum quod anime separate a corpore, a peccatis purgate, divinam essentiam usque post resurrectionem corporum non videbunt. Ad quod dicimus et asserimus coram Deo quod nunquam hoc cor nostrum intravit nec exivit ab ore, immo supposebamus firmiter quod indilate exposita legatione sua excellentie regie ejusque audito beneplacito, an vellet pro eodem negotio aliquos vel aliquem nuntios destinare, statim cum collega suo (1) deberet prosequi versus Angliam et Scociam ceptum iter. Sed ipsis Parisius stantibus .. procurator carissimi in Christo filii nostri .. regis Scocie illustris ad eos veniens eis insinuare curavit quod rex Scocie non erat in regno Scocie, nec pro eodem aliquis cum quo possent super negotio pacis vel alio tractatum habere ideoque eorum viam ad presens infructuosam et inutilem reputabat. Hoc autem tam ipsi

(1) Reg. : *patenter*.(2) Reg. : *que*.(1) Reg. : *suus*.

nuncii nostri quam procurator regis predicti nobis per suas litteras nunciarunt. Nos autem fidem adhibentes (1) procuratori predicto prefatos nuncios per nostras litteras duximus revocare, hoc adjecto quod generalis minister si pro sui ordinis negociis habebat in Anglia vel alibi proficisci, hoc posset facere, ad nos nuncio alio redeunte. Et quia procuratorem predictum regis Scocie Parisius credimus adhuc esse, excellentiam regiam precamur attente ut cum dicto procuratore se informare debeat de premissis, ut si hec que premisimus invenerit esse vera, velit celsitudo regia relatoribus talibus minorem in aliis fidem dare. Rursus continebatur in eisdem litteris regiis quod a multis sapientibus dicitur tales questiones ut subtilitates non esse multum utile publicare. Ad quod, fili carissime, respondemus quod etsi talia predicare rudi et minus intelligenti populo possent forsitan non fore utile, propter hoc [quia] non possunt capere nec intelligere, judicare (2) tamen quod capacibus de talibus predicetur, proviso quod nichil contra fidem catholicam asseratur, reprehensibile non videtur. Constat enim quod de visione animarum predicta et Christus et apostoli, ut patet in Evangeliiis et apostolorum Epistolis, sepius, immo de multis altioribus et subtilioribus aliis, ut patet specialiter in evangelio Johannis et in Apocalypsi in locis variis, snut locuti. Sancti quoque in suis scriptis et sermonibus tam de visione predicta, nunc pro parte affirmativa, nunc pro negativa, sepius sunt locuti. Nos autem hoc vulgo non exposuimus, sed prelati et doctoribus virisque aliis litteratis qui nostris consueverunt sermonibus interesse. Et cum doctores in hac materia, scilicet de visione animarum separatarum a corporibus, reperiremus discordes ad invicem, et plures etiam sibi ipsi frequenter, de materia illa locuti fuimus dicta Scripture Sacre et sanctorum patrum atque doctorum de dicta materia loquentia adducentes ad illum finem, ut cogitandi circa illa occasionem auditoribus preberemus, ut sic posset ad veritatem questionis hujusmodi perveniri. Hoc autem expediens Sancte Dei Ecclesie admodum reputamus, ut Ecclesie filii, quid circa visionem hujusmodi secundum doctrinam apostolicam et evangelicam absque errore aliquo tenere debeant, non ignorent. Ad quod tam fratres

(1) REG. : dicto procuratori predicto.

(2) REG. : judicari.

nostri Sancte Romane Ecclesie cardinales quam prelati doctoresque theologie et bacallarii ac decretorum doctores moram trahentes in curia operosum adhibere credimus studium, ut suum juxta preceptum eis factum nobis possint salubre consilium impertiri. Datum VI idus marcii, anno decimo octavo.»

5423

12 mars 1334.

Regi Franciae de nuntiis ad Soldanum et ad Graecorum imperatorem mittendis scribit. (REG. 117, fol. 191 vº, c. 960).

« *Eidem regi [Francie]*. Inter alia [que dilectus filius nobilis vir Hugo Quereti, miles, magister Hospicii regii, nuncius regius, sub sibi data credentia nobis exposuit, fuit illud quod de fratre illo ituro ad Soldanum, an ivisset scire vellet regia celsitudo. Ad quod breviter respondemus quod pro eo quod quidam de partibus illis venerant qui viam suam prorsus reputabant inutilem, nondum arripuit iter suum. Sane quia duo fratres Predicatores qui de illis partibus novissime venerant qui Soldano locuti, ut asserebant, fuerant, nobis retulerunt que continet cedula presentibus interclusa, expedientiore ejusdem fratris progressum extimamus quam moram, ideoque ipsum intendimus mittere, cum ex hoc nequaquam percipiamus aliquod sequi inconveniens, sed speremus bona proventura aliqua etsi non alia quod de hiis que aguntur in illis partibus habere poterimus noticiam plenior. Si ad imperatorem Grecorum intendat aliquem mittere super ejus reditu ad Romane Ecclesie unitatem regia celsitudo, expedit quod illa legatio sit secreta; alia vero esse poterit publica super passagio et facto Turcorum; et quantum ad legationem illam quod ad unitatem Ecclesie redeat, expediens videretur quod excellentia regia offerret illi quod iret per aquam, pro illa apud Ecclesiam offerrentur (*sic*) interponere partes suas. Datum IIII idus marcii, anno decimo octavo.»

5424

12 mars 1334.

Regi Franciae quod negotia magistro Guidoni Baudeti, decano Parisiensis, consiliario regio, commissa in Curia

prompte expediri non potuerunt scribit, et de mora excusationem petit. (REG. 117, fol. 191 vº, c. 961).

« *Eidem regi [Francie]*. Fili carissime, dilectus filius magister Guido Baudeti, decanus Parisiensis capellanus noster tuusque consiliarius, in curia fuit multo tempore, profecto circa ea que sibi commissa fuerant sedulus et intentus. Sed propter varia negocia que occurrunt quasi continue sic eum expedire prompte nequivimus ut voluissemus et ipse, ideoque regalem rogamus excellentiam ut nos et ipsum excusatos habeat super mora. Datum ut supra [IIII idus marcii, anno decimo octavo]. »

5425

12 mars 1334.

Reginam Franciae de suo statu certiore facit eique nonnulla in quaestione visionis animarum ordinata significat. (REG. 117, fol. 192, c. 962).

« *Regine Francie*. Quia, filia benedictionis et gratie, de statu nostro quem obtas prosperum tua benivolentia te sollicitam reddit, ut tuo desiderio satisfiat, excellentia tua noscat quod Illo misericorditer faciente in cujus manu salus consistit et vita, quantum ad exteriorem hominem perfruiur sospitate. Sane interior homo noster, cum attente considerat dissensiones et guerras malaque innumera alia inter christicolos inundare fundique humanum sanguinem redemptum precioso Christi sanguine, repletur profecto curis et sollicitudinibus variis quiesque subtrahitur sibi, et nisi supponeremus quod Omnipotentis Dei bonitas mala premissa non sineret fieri nisi bona ex hiis elicere previdisset, procul dubio mors nobis satis desiderabilior esset quam vita; sed sperantes quod hoc ad tempus dissimulat ut vexatio intellectum populo suo tribuat ut discat abstinere a vetitis seque exerceat premissis, expectamus quod diu, etsi non propter aliud saltem propter Terre Sancte negocium, misericordiam suam non desinet fundere,] populum suum ad pacem et concordiam revocando ut sic operibus pietatis et specialiter Terre Sancte negotio vacare possint liberius ac saluti intendere animarum. Quid circa questionem visionis animarum ordinaverimus, ad regalem noticiam credimus diu est pervenisse. Injunximus quidem fratribus nostris scilicet Sancte

Romane [Ecclesie] cardinalibus ac prelati aliis et doctoribus theologie ac juris canonici presentibus in Curia ut super illa cum diligentia studeant, nobisque quid eis videtur exponent, quod ut promptius possent facere multarum auctoritatum tam canonis quam originalium sanctorum pro utraque parte collectorum copiam fecimus, et ut hoc diligentius studerent facere sententiam excommunicationis ipsos volumus incurrere qui premissa non adimplerent, absolutione nobis nostrisque successoribus reservata. Gratia Domini Nostri Jesu Christi sit tecum, carissima filia, que in agendis te dirigat et protegat ab adversis. Datum ut supra [IIII idus marcii, anno decimo octavo]. »

5426

12 mars 1334.

Archiepiscopo Rothomagensi eadem in questione visionis animarum significat eique quosdam legatos commendat. (REG. 117, fol. 192, c. 963; — DENIFLE, *Char-tularium*, t. II, p. 439, n. 985).

« *Petro, Rothomagensi archiepiscopo*. Quia nos te absentem a regia curia credebamus, pauca fraternitati tue scribimus; plura scripsissemus si te presentem esse in ipsa curia crederemus. Hoc autem volumus tuam prudentiam non latere quod tam fratribus nostris quam prelati et doctoribus in theologia et canonibus sub pena excommunicationis injunximus ut studerent sedule in questione visionis divine essentie animarum sanctarum separatarum a corporibus, nobisque dicerent quid in illa sentirent. Et ut diligentius circa illam intenderent, volumus quod jussa non implentes predicta incurrerent dictam sententiam, absolutione nobis ac nostris successoribus reservata. Copiam multarum auctoritatum tam canonis quam originalium eis fecimus fieri, ut possent facilius quid nobis respondere debeant providere, multos enim circa vigilianti credimus studio insudare. Ad partes Flandrie et Brabancie duos episcopos mittimus, quos fraternitati tue commendamus ut ipsos dirigas eorumque expeditionem celerem a regia presentia si presens fuerit studiose procures. Certe legatio quam portavit dilectus filius nobilis vir Hugo Quereti miles, magister Hospicii regii, grata nobis admodum extitit, presertim quia eam credimus Deo gratam. Scribe nobis sepius que nobis tua viderit circumspectio nuncianda. Gratia Dei

sit tecum. Datum ut supra [IIII idus marcii, anno decimo octavo].»

5427

12 mars 1334.

Guillelmo de Sancta Maura, cancellario regis Franciae, quaedam negotia commendat. (REG. 117, fol. 192, c. 964).

« *Guillelmo de Sancta Maura, cancellario regio.* Ad contenta in tuis litteris nobis missis ultimo breviter respondemus quod aliam non credidimus intentionem regiam quam que (*sic*) tue littere continebant. Vigila, fili, sedule ut que incumbunt solitudini regie quem (*sic*) precipue ad subditorum regimen et jura ecclesiarum illibata servanda, que tuum satis concernunt officium, sic procedant quod per illa de regno temporali ad eternum valeat pervenire tuque merearis vel cooperator sedulus in retributione justorum gloriam assequi pleniorum. Negocia nepotum nostrorum tue prudentie commendamus. Datum ut supra [IIII idus marcii, anno decimo octavo].»

5428

14 mars 1334.

Regi Siciliae ut compositionem olim inter progenitores suos et Hospitale Sancti Johannis Jerosolimitani ac eundem Hospitale hominesque castrum de Manoasca Sistaricensis diocesis habitam observari faciat. (REG. 117, fol. 234, c. 1181).

« *Regi Sicilie.* Cum, sicut accepimus, homines castrum de Manoasca, Sistaricensis diocesis, contra formam compositionis olim inter tuos, fili carissime, progenitores et Hospitale Sancti Johannis Jerosolimitani ac Hospitale predictum et homines ipsos facte ut asseritur et ab hactenus observate venire maliciosis adinventionibus satagentes, tue celsitudini aliqua Hospitali predicto prejudicialia suggerere moliantur, regalem excellentiam attentius deprecamur quatinus per dilectum filium nobilem virum senescallum et alios officiales Provincie compositionem ipsam, prout de ea constiterit, faciens tenaciter observari, dictum Hospitale regia providencia non permittat ad instantiam dictorum hominum indebite pregravari. Datum ut supra [II idus marcii, anno decimo octavo].»

5429

Avignon, 14 mars 1334.

Oddoni de Monteacuto caeterisque prioribus Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani apud Anicium congregandis ut studeant providere de gente armigera omnibusque necessariis pro passagio ultramarino, cujus rex Franciae capitaneatum assumpsit. (REG. 117, fol. 200 vº, c. 1011).

« *Oddoni de Monteacuto, priori domorum Arvernie Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani, locumtenenti dilecti filii ..magistri Hospitalis ejusdem in cismarinis partibus, ceterisque prioribus, castellanis, preceptoribus et bailivis Hospitalis vel eorum vicesgerentibus apud Anicium in proximo congregandis.* Sicut vestram credimus prudentiam non latere nos dudum ad sedulam carissimi in Christo filii nostri Philippi, regis Francie illustris, instantiam, qui ad Terram Sanctam preciosi aspersione sanguinis Salvatoris nostri Domini Jesu Christi consecratam de manibus eripiendam infidelium intensum gerit devocionis affectum, passagium indiximus de fratrum nostrorum consilio generale, sperantes exinde statui predictae Terre miserabili et christicolis transmarinarum partium adversus diras oppressiones et afflictiones varias quas ab ipsis patiuntur infidelibus oportune ac salubriter, presertim cum rex prefatus pium affectum suum hujusmodi deducere cupiens in effectum capitaneatum et rectoriam generalem dicti passagii assumpsit, divina suffragante gratia subvenire. Sane cum negotium hujusmodi religionem Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani, cujus estis precipui professores, ac ejus exaltationem commodum et honorem concernere specialiter dinoscatur, et idcirco expediat vos et totam religionem vestram devotos et promptos super hoc exhibere, sinceritatem vestram rogamus, hortamur et obsecramus in Domino Iesu Christo quatinus, premissis et aliis que vobis possunt et debentur (*sic*) circa hec occurrere consideranter attentis, in congregatione vestra quam in civitate Aniciensis celebrandam in proximo statuistis, de gente armigera, vasis navigabilibus et aliis oportunis pro passagio supradicto, necnon et de pecuniario subsidio dilectis filiis magistro et ultramarino conventui Hospitalis predicti etiam ultra responsiones solitas exhibendis sic prompte liberari (*sic*) unanimiter ordinare ac disponere studeatis quod tam contra Turcos infideles, qui temporibus suis christicolis

marimarum partium oppresserunt crudeliter et crudelius affligere comminantur, quam super aliis passagium predictum et tuitionem ehristicolarum ipsorum tangentibus possint prefati magister et conventus incumbencia sibi onera, quod ad honorem et exaltationem dicti Hospitalis redundabit merito, supportare, nosque sinceritatis et devotionis vestre prudentiam ex hiis non indigne valeamus in Domino commendare, scituri quod si secus quod absit vos agere contingerit, dissimulare non possemus, cum sicut ex debito servitutis apostolice nobis incumbere noscitur, super hoc provideremus prout ad honorem Dei et utilitatem dicti negotii debitam ordinis prelibati decentiam expediens videremus. Datum Avinione, II idus marcii, anno decimo octavo.»

5430

Avinion, 15 mars 1334.

Deodato Rotbaldi quod fructus beneficiorum suorum ecclesiasticorum usque ad triennium in absentia percipere possit. (REG. 117, fol. 173, c. 871; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62881).

« *Dilecto filio Deodato Rotbaldi, decano secularis ecclesie de Insula Jordani, Tholosane diocesis.* Meritis tue probitatis — Datum Avinione, idibus marcii, anno decimo octavo.

Judicibus. Quocirca mandamus quatinus — Datum ut supra.»

5431

Avinion, 15 mars 1334.

Arnaldo, episcopo Tutellensi, quod ecclesias et cimiteria suae diocesis violata per alium usque ad triennium reconciliare possit. (REG. 117, fol. 175 v°, c. 881; — *Jean XXII, Lettres communes*, n. 62885).

« *Venerabili fratri Arnaldo, episcopo Tutellensi.* Desideriis tuis libenter — Datum Avinione, idibus marcii, anno decimo octavo.»

5432

Avinion, 15 mars 1334.

Seguino de Borbotano concedit ut fructus beneficiorum suorum in absentia usque ad triennium percipere possit, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis. (REG.

117, fol. 186, c. 923; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62880).

« *Dilecto filio Seguino de Borbotano, priori secularis ecclesie de Manso, Condomiensis diocesis.* Meritis tue probitatis — Datum Avinione, idibus marcii, anno decimo octavo.

Judicibus. Mandamus quatinus vos — Datum ut in proxima.»

5433

Avinion, 15 mars 1334.

Galhardo de Morlano concedit ut fructus prioratus de Serris in absentia usque ad triennium percipere possit. (REG. 117, fol. 186, c. 924; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62879).

« *Dilecto filio Galhardo de Morlano, priori prioratus de Serris in ecclesia Lascurrensi, ordinis sancti Augustini.* Religiosis zelus vite — Datum Avinione, idibus marcii, anno decimo octavo.

Judicibus. Mandamus quatinus vos — Datum ut supra.»

5434

16 mars 1334.

Domino de Insula ut filium suum bene tractet ne ille propter defectum sustentationis status sui per mundum peregrinari cogatur. (REG. 117, fol. 208, c. 1056).

« *Domino de Insula.* Apostolus parentes instruens qualiter ad filios debeant se habere, inter alia precipit ne filios ad iracundiam debeant provocare, quod utique a parentibus in filiis de quibus spes habetur probabilis quod si hoc vitetur proficere continue debeant et ad majora provehi est tenacius observandum. Profecto, sicut ab amicis et inimicis creditur, creator omnium Dominus te tali filio honoravit ideoque prudentiam tuam hortamur in Domino ac toto cordis rogamus affectu, tibi nichilominus paterno consilio suadentes quatinus erga eum sic te liberaliter habeas quod de devoto fieri devotior debeas (1) nec propter defectum sustentationis status sui peregrinari per mundum ipsum non absque periculis oporteat variis, sicut hiis temporibus preteritis noscitur effecisse. Si enim

(1) Corriger : *debeat* ?

hec contingerent, veremur quod et nos et omnes qui eum diligunt breviter audire quod absit poterimus talia que te ac omnes predictos sine fructu mesticia replebunt perpetua et dolore. Datum XVII kalendas aprilis, anno decimo octavo.»

5435

17 mars 1334.

Ambianensi et Noviomensi episcopis ac abbati monasterii Sancti Corneli Compendiensi mandat ut decretum relaxationis juramentorum, quae nonnulli principes, ratione ville Macliniensis, prestiterant, publicent. (REG. 117, fol. 176, c. 883; — FAYEN, *op. cit.*, t. II, p. 725, n. 3563).

« *Venerabilibus fratribus Ambianensi et Noviomensi episcopis, et dilecto filio abbati monasterii Sancti Corneli de Compendio, Suessionensis diocesis.* Displicenter etc., ut supra. Volentes autem premissa supradictis partibus et aliis quorum interest fieri manifesta, discretioni vestre per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus vos vel duo aut unus vestrum, per vos vel alium seu alios relaxationem, decretum, voluntatem et alia omnia supradicta memoratis partibus earumque valitoribus de quibus vobis videbitur, intimare curetis, facientes inde instrumenta confici publica seriem presentium continentia, illa nobis fideliter transmissuri. Datum ut supra (1) [Avinione, XVI kalendas aprilis, anno decimo octavo].»

5436

17 mars 1334.

Ambianensi et Noviomensi episcopis abbati monasterii Sancti Corneli Compendiensi mandat quatinus per publicationem cujusdam decreti apostolici de juramenti prestitis occasione facti civitatis Macliniensis non revocatur commissio quaedam antea Tricestrino et Massiliensi episcopis de eodem negotio facta. (REG. 117, fol. 176, c. 884; — FAYEN, *op. cit.*, t. II, p. 726, n. 3564).

« *Eisdem episcopis et abbati.* Licet juramenta super — Datum Avinione, XVI kalendas aprilis, anno decimo octavo.»

(1) Cf. FAYEN, *op. cit.*, t. II, p. 724 n. 3562.

5437

17 mars 1334.

Archidiacono Remensi nuntium ad regem Franciae super facto Brabantiae destinatum commendat. (REG. 117, fol. 201, c. 1012).

« *Philippo de Meleduno, archidiacono Remensi.* Cum litteras nostras patentes super relaxatione juramentorum per que guerre et dissensiones in Brabancia et Flandria nutriripotrant, sicut nosti, carissimo in Christo filio nostro Philippo, regi Francie illustri, per presentium exhibito rem mittamus, discretionem tuam attente rogamus quatinus eundem exhibito rem habeas super presentatione litterarum hujusmodi commendatum, procuraturus nichilominus quod litterarum ipsarum executio debita subsequatur.

In e. m. magistro Raymundo Saqueti, decano ecclesie Belvacensis. Datum XVI kalendas aprilis, anno decimo octavo.»

5438

17 mars 1334.

Philippo de Sangineto, senescallo Provinciae et Forcalquerii comitatum, quod in praeparandis galeis quas papa, rex Franciae et Hospitale Sancti Johannis Jerosolimitani contra Turcos destinant nullum impedimentum praestet. (REG. 117, fol. 302, c. 1588).

« *Eidem senescallo.* Relatum nobis extitit hiis diebus, licet ipsis relatibus aures accommodare credulas nequeamus, quod apparatus duodecim galearum quas nos et carissimus in Christo filius noster Philippus rex illustris Francie, et Hospitale Sancti Johannis Jerosolimitani contra Turcos intendimus in subsidium fidelium destinare ne armentur in Provincia et extrahantur exinde satagis impedire. Quocirca nobilitatis tue prudentiam hortamur attentius et rogamus quatinus in praeparandis, armandis et extrahendis dictis galeis ad usum jamdictum de eadem Provincia nullum impedimentum prestare presumas, quinimmo favorem exhibere pro tam pio opere studeas oportunitate, presertim cum carissimi in Christo filii Roberti regis Sicilie illustris etiam res agatur. Datum XVI kalendas aprilis, anno decimo octavo.»

5439

Avignon, 20 mars 1334.

Armando de Pomo quod horas canonicas juxta morem Ecclesiae Romanae dicere possit. (REG. 117, fol. 297 vº, c. 1562; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62910).

« *Dilecto filio Armando de Pomo, preposito ecclesie de Insula, Cavallicensis diocesis.* Meruit tue devotionis — Datum Avinione, XIII kalendas aprilis, anno decimo octavo. »

5440

Avignon, 20 mars 1334.

Eidem Armando quod usque ad triennium jura civilia audire possit. (REG. 117, fol. 298, c. 1563; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62911).

« *Eidem preposito [Armando de Pomo].* Desiderantium imbui (1) scientia — Datum ut supra [XIII kalendas aprilis, anno decimo octavo]. »

5441

Avignon, 20 mars 1334.

Regi Franciae scribit de mora nuntiorum ad partes Flandriae missorum et de detentione et judicio Thomae Anglici, qui multas haereses praedicavit. (REG. 117, fol. 200, c. 1007; — FAYEN, *op. cit.*, t. II, p. 727, n. 3565; DENIFLE ET CHATELAIN, *Chartularium*, t. II, p. 440, n. 986; VIDAL, *Bullaire de l'Inquisition*, p. 205, n. 141).

« *Regi Francie.* Si nuncios primos nostros magis festine pro negocio Brabancie et Flandrie non misimus, celsitudo regia non miretur. Causa (2) siquidem more nuntiorum ipsorum, qui die octava presentis mensis marci recesserunt de Curia, extitit quia super eodem negocio fratrum nostrorum nos oportuit consilium requirere, quo fuerunt dilationes plures necessarie antequam eorum consilium haberetur. Ceterum circa negocium Thome Anglici, ordinis Predicatorum, pro quo celsitudo regia nunc et alias nobis scripsit, eandem nolumus ignorare quod pro eo quia in sermone quodam multas predicavit publice hereses juxta multorum testimonium theologie doctorum, ab

- (1) Reg. : *imbi.*
(2) Reg. : *clausa.*

inquisitoribus pravitatis heretice captus extitit et detentus. Tandem autem, quia de ipsis inquisitoribus conquerebatur, ut intelleximus, ipsum ad nos duximus revocandum, cujus causam ut faciliorem haberet exitum, duobus ex fratribus nostris, scilicet Jacobo tituli Sancte Prisce et Raymundo tituli Sancti Eusebii presbiteris cardinalibus, quorum unus in theologia, alter vero in canonibus solennes doctores existunt et probati in talibus, cum ipsi fuerint in Tholosanis partibus, in quibus negocium pravitatis heretice sepius ventilatur, duximus committendum. Ipsum autem non duximus in consistorio ventilandum, quia non est de more quod in consistorio tractarentur talia, quia infinita impedirentur negocia alia, nec haberent finem per tempora longiora, sed cum (1) occurrunt, alicui vel aliquibus ex fratribus vel alii seu aliis examinanda committuntur ad (2) reformanda vel etiam terminanda. Quare si a detentione eum non liberavimus, cum gravitas criminis pro quo detinetur hoc absque lesione justicie et consuetudinis in hoc servate hactenus non sineret, nec in consistorio causam ipsam audivimus, cum multa impedirentur negocia, nec finem celerem posset assequi negocium supradictum, nos (3) habere velit regalis providentia excusatos. Sic (4) autem detinetur humaniter quod firmiter credimus quod nec conqueretur nec habebit materiam conquerendi. Datum Avinione, XIII kalendas aprilis, anno decimo octavo. »

5442

Avignon, 20 mars 1334.

Regi Franciae Johannem Gradenico, ducis et communis Venetorum super facto Turcorum nuntium ad eum proficiscentem, commendat. (REG. 117, fol. 200 vº, c. 1008).

« *Eidem regi [Francie].* Quid super facto Turcorum inter gentem nostram et regiam ac dilectorum filiorum .. magistri Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani necnon .. ducis et communis Venetorum nuncios et pro utilitate generalis passagii tractatum fuerit, dilectus filius nobilis vir Johannes Gradenico dictorum ducis et com-

- (1) Reg. : *cum que.*
(2) Reg. : *ac.*
(3) Reg. : *quare nos.*
(4) Reg. : *si.*

munis nuncius, qui solus ad presentiam proficiscitur regiam quia ejus collega sicut Domino placuit Avinione diem clausit extremum, vive vocis oraculo excellentie regie innotescet, quem benivolentie regie commendantes eandem rogamus attentius et hortamur in Domino ut ipsum benigne audiat et ad illos qui eum miserunt remittat ocius expeditum. Datum ut supra [XIII kalendas aprilis, anno decimo octavo].»

5443

Avignon, 22 mars 1334.

Bernardo de Montevabrano, Bernardo de Casis et Gasberto de Montelhausimo ut bona Johannis, episcopi Venetensis, senio et morbo contracti ejusque ecclesie recipiant et eidem episcopo de necessariis provideant. (REG. 117, fol. 176 v°, c. 885).

«*Dilectis filiis magistris Bernardo de Montevabrano, cancellario Majoris, et Bernardo de Casis, subdecano Beati Martini, ac Gasberto de Montelhausimo, canonico ejusdem Majoris Turonensis ecclesiarum.* Ad nostri apostolatus auditum relatio fidedigna perduxit quod venerabilis frater noster Johannes, episcopus Venetensis, adeo est senio et debilitate contractus morboque paralitico, sicut fertur, incurabili, quasi officio lingue omissio, percussus quod ad exequendum pastorale officium et gerendam administrationem ecclesie Venetensis sibi commisse inutilis est effectus. Nos autem ad quos ex injuncte nobis desuper apostolice servitutis officio pertinet super talibus providere, volentes quod eidem episcopo decenter necessaria, ne sibi afflicto quomodolibet addatur afflictio sed potius assit caritatis consolatio ministrentur bonaque ipsius conserventur fideliter et nichilominus administrationi ejusdem ecclesie provideatur utiliter et salubriter ordinetur, discretionis vestre de qua fiduciam in Domino gerimus specialem per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus vos vel duo aut unus vestrum ad eandem ecclesiam et partes illas vos personaliter conferentes, non obstante quod idem episcopus dilectos filios Silvestrum Leparezi archidiaconum et Henricum Lecamus canonicum Venetenses in coadjutores suos de consilio sui capituli preter formam juris, cum jam lingua percussus et aliorum membrorum officio destitutus tunc existeret, sicut fertur, nobisque inconsultis assumpsisse di-

catur, omnia bona ipsius episcopi et ecclesie Venetensis ad eum spectantia ubicumque sint et in quibuscumque rebus consistant, de quibus vos summarie simpliciter et de plano sine strepitu et figura judicii fidei adhibita diligencia informetis (1), ad manum nostram ponere, recipere ac fideliter custodire sub eadem manu procuretis, provisum tamen quod exinde prefato episcopo pro se suisque servitoribus decenter necessaria ministrentur; et insuper ab eisdem Silvestro et Henrico super quibuscumque per eos receptis et administratis de bonis prefati episcopi et ecclesie memorate rationes fideles exigatis et recipiatis quas per vos diligenter examinatas ad nostram mittere Cameram nullatenus omittatis, providendo nichilominus quod bona spiritualia et temporalia episcopi et ecclesie predictorum fideliter et utiliter quousque per vos aliud ordinatum super hoc extiterit gubernentur. Contradictores et cetera..., non obstante si eis vel eorum aliquibus communiter vel divisim a Sede Apostolica sit indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Datum Avinione, XI kalendas aprilis, anno decimo octavo.»

5444

22 mars 1334.

Johanni duci Britanniae magistrum Guillelmum Lemozini canonicum Xanctonensem, Apostolicae Sedis nuntium, qui ad regendam ecclesiam Venetensem, Johanne episcopo a paralitico morbo percusso, mittitur, commendat. (REG. 117, fol. 201, c. 1013).

«*Johanni duci Britannie.* Non sine magna compassione percepto venerabilem fratrem nostrum Johannem episcopum Venetensem adeo (2) paralitico morbo percussus, quod quasi lingue aliorumque membrorum officio noscitur quo Dei occulto judicio destitutus, ad exequendum pontificale officium et ministrandum ecclesie sue bona spiritualia et temporalia inutilis sicut asseritur est effectus, nos ad quos pertinet super talibus providere, pro conservandis bonis eorundem episcopi

(1) Reg. : *te informetis.*

(2) Reg. : *a intabili.* Cf. l'acte suivant.

et ecclesie aliisque gerendis que circa hec oportuna dinoscuntur existere, dilectum filium magistrum Guillelmum Lemozini, canonicum Xanctonensem, Apostolice Sedis nuncium, providimus ad partes illas cum certis nostris inde directis litteris propterea destinandum. Quocirca nobilitatem tuam attentius deprecamur quatinus prefatum nuncium habens pro nostra et ejusdem Sedis reverentia favorabiliter commendatum, ut ea que in partibus illis sibi committimus exequi et complere valeat eidem tue benivolentie favorem impendas sicque per tuos facias officiales impendi quod nos devotionem tuam commendare provide cum gratiarum actionibus merito debeamus. Datum XI kalendas aprilis, anno decimo octavo.»

5445

22 mars 1334.

Johanni episcopo Venetensi ut eundem Guillelmum benigne recipiat. (REG. 117, fol. 201, c. 1014).

« *Johanni, episcopo Venetensi.* Non sine magna compassione percepto te frater adeo paralitico morbo percussus quod lingue aliorumque membrorum quasi officio noscitur quo Dei occulto judicio destitutus, non potes tuum officium exequi commode nec honorum tuorum ecclesie tue spiritualium et temporalium administrationem utiliter gerere, ut deceret, nos ad quos ut nosti pertinet super talibus providere non ad Dei (1) detrahendum in aliquo sed consolationem potius tribuendam et ne bona tua dissipari sed tibi potius si donante Domino convalueris cum illi (2) vel illis cui vel quibus debebuntur conservari valeant fideliter, inde tibi sufficienter quamdiu vixeris necessariis ministratis, dilectum filium magistrum Guillelmum Lemozini canonicum Xanctonensem, Apostolice Sedis nuncium, ad te partesque illas cum nostris certi tenoris litteris providimus destinandum. Quocirca fraternitatem tuam rogamus et hortamur in Domino quatinus flagellum quod tibi misit Dominus qui castigat quos diligit patienter sustineas, et eidem qui percutit et sanat, mortificat et ministrat ac vulnerat juxta sue voluntatis beneplacitum et medetur gratiarum referre cum humilitate spiritus studeas actiones,

(1) Corr. : *ad ei* ?

(2) Sic. Corr. : *ab illo vel* ?

juramento per te corporaliter prestito ceterisque renunciationibus factis expresse summittens; et quod pro eo quod de dictis pecunie summis nec per dictum virum tuum dum viveret nec per te alias gravi ut dicebatur necessitate constrictos seu per alium vel alios pro parte dicti viri tui vel tua fuerat prefatis mercatoribus seu societatibus aut alicui vel aliquibus ipsorum in eisdem terminis integre satisfactum, tu una cum familiaribus tuis et nonnullis aliis qui tecum participaverant noscebaris propter hoc latas excommunicationum et alias spirituales penas et sententias incurrisse; ac insuper eodem procuratore tuo pro parte tua nobis humiliter supplicante ut tam tibi ac familie quam aliis predictis super hiis de oportuno providere remedio dignaremur, nos quantum cum Deo salvaque honestate justicie potuimus hujusmodi tuis supplicationibus inclinati, prefatis mercatoribus pro se ac prelibatis societatibus tunc in nostra presentia constitutis de consensu ipsorum et cujuslibet eorundem te ac familiam, tuis dumtaxat cotidianis obsequiis insistentem, predictam ab hujusmodi penis et sententiis quas incurreratis propterea auctoritate apostolica per quasdam nostras certi tenoris litteras primo duximus absolvendas, ita tamen quod obligatione, juramento et fidejussione hujusmodi alias in suo vigore manentibus, nisi infra unum annum a die data litterarum ipsarum in antea numerandum predictis mercatoribus et eorum singulis seu societatibus eorundem de prelibatis pecunie summis integraliter existeret satisfactum, tu et familia predictae recideretis in dictas sententias; eo ipso voluimus etiam quod interim tu et familie tue jamdictae premissa occasione non possetis eisdem sententiis innodari prout in eisdem sententiis plenius continetur. Et subsequenter nonnullas alias similes prorogationes super eisdem summis pecunie de voluntate ac consensu mercatorum predictorum diversis temporibus ad tuam instantem supplicationem per diversas litteras nostras fecimus, sicut in eis plenius continetur. Sane cum ultime prorogationis hujusmodi terminus, nondum integre satisfacto de dictis pecunie summis prelibatis mercatoribus, sit in festo Resurrectionis Dominice instanti proximo finiendus, pro parte tua nobis iterum humiliter extitit supplicatum ut cum adhuc diversis gravata necessitatibus nequeas supradictis mercatoribus de predictis pecunie summis satisfacere ut teneris, tibi ac familie predictis providere ulterius

prefatum nuncium quem pro tua consolatione ut prefertur mittimus benigne et placide nichilominus recepturus. Datum ut supra.»

5446

23 mars 1334.

Regi Franciae negotia quae Guillelmus de Narbona, dominus de Monteacuto, Tholosanae diocesis, in regali curia expedire habet commendat. (REG. 117, fol. 201 vº, c. 1018).

«*Regi Francie.* Cum dilectus filius nobilis vir Guillelmus de Narbona, dominus de Monte Acuto, Tholosane diocesis, quedam habeat sua negotia in regali curia, ut accepimus, expedire, ipsum nobilem et negotia hujusmodi benivolencie regie propensius commendamus. Datum X kalendas aprilis, anno decimo octavo.»

5447

Avignon, 23 mars 1334.

Blancham comitissam Sabaudiae de sententia excommunicationis quam non solvendo in prefixis terminis certas pecuniae summas quondam Eduardo comiti, viro suo, a societate Bardorum nomine mutui concessas, incurrerat, absolvit, praedictae solutionis terminum prorogando. (REG. 117, fol. 298 vº, c. 1567 ; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62918).

«*Dilecte in Christo filie nobili mulieri Blanche, comitisse Sabaudie.* Exponente nobis olim pro parte tua dilecto filio Remigio de Sancta Margaritha, canonico Trecensi, procuratore tuo in nostra presentia constituto, quod pro certis pecunie summis quas quondam Eduardus, comes Sabaudie, vir tuus, dum viveret a dilectis filiis Francisco Renucii, Gerardo Francisco et Johanne Danivi fratribus, et Albizo Mancellini et Jacobo Mantari ac quondam Renucio Hugonis et quondam Bencio Carucii civibus Florentinis, mercatoribus, et societatibus eorundem receperat nomine mutui solvendas in certis prefixis [terminis] nunc elapsis, de voluntate dicti viri tui te tanquam principalem personam ipsis mercatoribus pro se et dictis eorum societatibus duxeras obligandam, te nichilominus ad ipsorum mercatorum instantiam pro se et dictis societatibus Camere nostre jurisdictioni

de oportuno remedio dignaremur. Nos igitur quantum cum Deo salvaque honestate justicie possumus, tuis in hac parte supplicationibus inclinati, dilectis filiis Francisco Renucii et Albizo Mantellini ac Johanne Baudi Francisci Gerardi et Johannis Davini fratrum ac Lippi de Tignanno heredum Beuclin Carucii et Jacobi Monchini predictorum sociorumque suorum procuratoribus pro se suisque societatibus coram nobis similiter constitutis de consensu eorum et cujuslibet eorundem hujusmodi ultimum terminum usque ad proximum futurum festum Nativitatis Dominice auctoritate presentium prorogamus, ita tamen quod obligatione, juramento et summissione predictis alias ut prefertur in suo vigore manentibus, nisi infra hujusmodi terminum nunc auctoritate presentium prorogatum dictis mercatoribus et eorum singulis seu societatibus eorundem de predictis pecunie summis integraliter fuerit satisfactum, eo ipso tu cum familia tua predicta in easdem sententias relabaris. Volumus autem quod interim tu ac familia tua predicta premissorum occasione non possitis eisdem sententiis innodari, quodque tu predictis mercatoribus superstitibus et defunctorum heredibus predictorum obligata remaneas et ejusdem Camere ac vice auditoris et officialium predictae Camere jurisdictioni supposita, et perinde contra te dictamque familiam procedi valeat sicut prius. Nulli ergo etc. Datum Avinione, X kalendas aprilis, anno decimo octavo.»

5448

Avignon, 24 mars 1334.

Arnaldo episcopo Tutellensi quod in instanti Sabbato Sancto duas personas unam ad presbyteratus et alteram ad diaconatus ordines apud Sedem Apostolicam promoveri possit. (REG. 117, fol. 176 vº, c. 886).

«*Venerabili fratri Arnaldo, episcopo Tutellensi.* Ut in instanti — Datum Avinione, IX kalendas aprilis, anno decimo octavo.»

5449

27 mars 1334.

Johanni archiepiscopo Compostellano ut quosdam libros a Berengario archiepiscopo, praedecessore suo, conventu fratrum Praedicatorum Ruthenensi datos eidem conveni tui restituat. (REG. 117, fol. 241 vº, c. 1228).

« *Johanni, archiepiscopo Compostellano*. Oblata nobis pro parte dilectorum filiorum prioris et conventus fratrum ordinis Predicatorum Ruthensium pridem petitio continebat quod bone memorie Berengarius, archiepiscopus Compostellanus, proximus predecessor tuus, qui ejusdem ordinis professor extitit, dudum antequam ipsum ecclesie Compostellane prefecimus in archiepiscopum et pastorem, de speciali licencia quondam Aymerici ejusdem ordinis generalis magistri quosdam libros, etiam ex quo ad prelaturam promotus fuerat ex privilegio Sedis Apostolice dicto ordini indulto, ad ipsos conventum cum in eo idem Berengarius prefatum ordinem fuisset expresse professus pertinentes, videlicet Concordantias, evangelia sanctorum Mathei et Marci per beatum Thomam confessorem glosata, Summam ejusdem sancti Thome in duobus voluminibus et multa alia opera ejusdem sancti, Augustinum de verbis Domini, moralia Gregorii super Job, omelias ipsius super Ezechielem et evangelia ac pastorales postillas super Exodum et diversos alios libros in suis inde confectis litteris plenius expressatos (1) propria liberalitate donavit, eandemque donationem postquam ad prefatam ecclesiam promotus fuisset ratificavit expresse, eosdem libros de novo donans conventui supradictis, prout in instrumentis publicis de ultima hujusmodi donatione confectis que, una cum dictis libris, in conventu Compostellano fratrum ipsius ordinis deposuit dum viveret, plenius continetur; et quod tu a prefatis conventu Compostellano dictos libros sic depositos habuisti nec curasti eos dictis conventui Ruthensi restituere, licet super hoc fueris pro parte ipsorum instantes et humiliter requisitus. Quare nobis pro parte ipsorum fuit humiliter supplicatum ut providere eis super hiis de oportuno remedio dignaremur. Nos igitur, attendentes tuam non decere prudentiam eosdem libros si premissis suffragetur veritas detineri in dictorum prioris et conventus prejudicium ulterius occupatos, fraternitatem tuam requirimus et attente rogamus, per apostolica tibi scripta mandantes ut prefatos libros si est ita dictis priori et conventui prout fuerint per archiepiscopum prefatum depositivels restituere absque dilatione quacumque; in hoc enim justicie satisfacies nobisque gratum obsequium exhibebis; nec enim in justicia possemus

(1) Reg. : *expressatas*.

eisdem priori et conventui post legitimam requisitionem deficere cujus ex commisso nobis officio sumus in omnibus debitores. Datum VI kalendas aprilis, anno decimo octavo.»

5450

Avignon, 28 mars 1334.

Guidoni Rollandi, subdiacono, quod ratione archipresbyteratus de Bellaico ad superiores ordines se facere promoveri usque ad unum annum non teneatur. (REG. 117, fol. 177, c. 889; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62928).

« *Dilecto filio Guidoni Rollandi archipresbitero archipresbiteratus de Bellaico, Caturcensis diocesis*. Exigunt tue multiplicia — Datum Avinione, V kalendas aprilis, anno decimo octavo.»

5451

29 mars 1334.

Johanni archiepiscopo Compostellano ut quosdam libros et jocalia quondam Berengarii predecessoris sui Bernado Carrerii ordinis fratrum Praedicatorum, qui in servicio ejusdem predecessoris fuit, restituat. (REG. 117, fol. 241 vº, c. 1229).

« *Eidem archiepiscopo [Compostellano]*. Significavit nobis dilectus filius Bernardus Carrerii, ordinis fratrum Predicatorum, qui dudum in servicio bone memorie Berengarii archiepiscopi Compostellani proximi predecessoris tui extitit, quod tu quosdam libros ac jocalia divino dedicata cultui et res ad dictum ordinem pertinentia et ad usus suos per ipsum ordinem deputata que in illis dimisit partibus recipisti seu recipi per alios mandavisti, non curans ea sibi restituere licet instantes et humiliter pro parte ipsius super hoc fueris requisitus. Quare nobis humiliter supplicavit ut providere sibi super hoc de oportuno remedio dignaremur. Nos igitur, attendentes tuam non decere providentiam si premissis suffragetur veritas, libros, jocalia et res predicta tenere in dicti Bernardi et ordinis prejudicium ulterius occupata, qui potius ex quodam honestatis debito familiaribus dicti predecessoris teneris in honestis et licitis assistere favoribus et auxiliis oportunis, fraternitatem tuam requirimus et rogamus attente per apostolica tibi scripta mandantes quatinus libros,

jocalia et res predicta velis prefato Bernardo vel ejus procuratori restituere absque dilatione quacumque. In hoc enim justicie satisfacies nobisque gratum obsequium exhibebis. Datum IIII kalendas aprilis, anno decimo octavo. »

5452

Avignon, 31 mars 1334.

Universas personas ecclesiasticas Ebredunensis provinciae hortatur ut cum reservatio fructuum et reddituum unius anni omnium beneficiorum ecclesiasticorum prius facta usque ad unum annum prorogata sit, praedictos fructus et proventus a collectoribus levare libere permittant. (REG. 117, fol. 298, c. 1564).

« Venerabilibus fratribus .. archiepiscopo Ebredunensi ejusque suffraganeis, ac dilectis filiis abbatibus, prioribus, decanis, prepositis, archidiaconis, archipresbiteris et aliis ecclesiarum prelati et rectoribus, capitulis quoque, collegiis et conventibus Cisterciensis, Cluniacensis, Premonstratensis, Grandimontensis, Cartusiensis, Vallisumbrose, Camaldulensis, sanctorum Benedicti et Augustini et aliorum ordinum ceterisque personis ecclesiasticis tam secularibus quam regularibus exemptis et non exemptis per civitatem, diocesim et provinciam Ebredunensem constitutis. Dudum multiplicibus expensarum — Datum Avinione, II kalendas aprilis, anno decimo octavo. »

5453

Avignon, 31 mars 1334.

Hugoni de Mandagota et Raymundo Baboti ut praefatos fructus et redditus in dicta provincia exigant et recipiant. (REG. 117, fol. 298 vº, c. 1565).

« Dilecto filio Hugoni de Mandagoto, preposito, et Raymundo Baboti, archidiacono ecclesie Ebredunensis. Dudum multiplicibus etc — Datum ut supra [Avinione, II kalendas aprilis, anno decimo octavo]. »

« Item alie due similes in civitate, diocesi ac provincia Aquensi. Collectores : Hugo Gaucelmi prepositus et Raymundus Nauloni, archidiaconus ecclesie Aquensis.

« Item alie due similes in civitate, diocesi ac provincia Arelatensi. Collectores : Raymundus de Moreriis, capellanus noster, prepositus, et Geraldus

de Laneis, infirmarius ecclesie Arelatensis. Addita clausula : ceterum nostre intentionis existit quod reservationis hujusmodi prorogatio ad fructus beneficiorum infra regnum Francie consistentium que de provincia prefata existunt nullatenus extendantur.

« Item alie due similes in civitate, diocesi ac provincia Viennensi. Collectores : Zacharias de Sancto Juliano prior secularis ecclesie Sancti Martini Viennensis et ..officialis Viennensis cum eadem clausula. Datum ut supra. »

5454

3 avril 1334.

Locum tenenti magistri Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani fratrem Hugonem de Vallibus commendat, ut eidem fratri de aliqua domo vel bailia ejusdem religionis in regno Francie consistente provideri faciat. (REG. 117, fol. 201 vº, c. 1020).

« Locum tenenti dilecti filii .. magistri Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani, ac .. prioribus et preceptoribus ejusdem Hospitalis in proximo Anicii congregandis. Cum nos dilectum filium Hugonem de Vallibus, fratrem religionis vestre Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani, geramus certis considerationibus in visceribus caritatis, cum super provisione sibi de aliqua preceptoria, domo vel bailia ejusdem religionis in regno Francie consistente juxta sui status decentiam facienda providentie vestre affectuosius commendamus. Datum III nonas aprilis, anno decimo octavo. »

5455

4 avril 1334.

Philippo regi Francie negotia quae Petrus de Orto in regali curia ratione hereditatis Finae Tarisiae uxoris suae et Helenae Tarisiae dictae Finae sororis expedire habet, commendat. (REG. 117, fol. 201 vº, c. 1015).

« Philippo, regi Francie. Cum dilectus filius nobilis vir Petrus de Orto, familiaris noster, quendam ratione bonorum hereditariorum dilectarum in Christo filiarum nobilium mulierum Fine Tarisiae, uxoris suae, et Helene Tarisiae, dicte Fine sororis, habeat in regali curia sicut asserit expedire, ipsum super hiis regie benivolentie commendamus. Datum II nonas aprilis, anno decimo octavo. »

5456

4 avril 1334.

Petro archiepiscopo Rothomagensi eundem Petrum commendat. (REG. 117, fol. 201 vº, c. 1016).

« *Petro, archiepiscopo Rothomagensi. Cum dilectus filius — Datum ut supra [II nonas aprilis, anno decimo octavo].*

In e. m. magistro Guillelmo de Sancta Maura, regio cancellario. »

5457

4 avril 1334.

Bertrando Bonifatii et Petro Raymundi de Rapistagno eundem Petrum commendat. (REG. 117, fol. 201 vº, c. 1017).

« *Magistro Bertrando Bonifatii, canonico Parisiensi, et nobili viro Petro Raymundi de Rapistagno, senescallo Agennensi. Dilectum filium nobilem — Datum ut supra [II nonas aprilis, anno decimo octavo].* »

5458

6 avril 1334.

Roberto Albaroni domino Montisfrini aegrotanti magistrum B. de Cannassio phisicum suum mittit. (REG. 117, fol. 302 vº, c. 1591).

« *Nobili viro Roberto Albaroni, domino Montisfrini. Quia te, fili, ab infirmitate corporali qua gravaris visitante Domino cupimus liberari, ecce dilectum filium magistrum B. de Cannassio, archidiaconum Lombertiensem in ecclesia Albiensi, phisicum nostrum qui tibi consolationis et adiutor ministerium juxta datam sibi a Deo experientiam exhibeat tibi providimus destinandum, nobilitatem tuam in Domino attentius exhortantes quatinus in Deo qui totius consolationis est auctor spem figens et ei qui te visitare misericorditer dignatus est gratiarum referens in humilitate spiritus actiones, prefatum phisicum tue salutis specialem utique zelatorem placide suscipias, ejusque salubribus consiliis que pro tui salute corporis suffragante sibi divina gratia tibi dederit et ministraverit acquiescas, eidem super aliis que tibi pro parte nostra dixerit fidem credulam nichilo-*

minus adhibendo. Datum VIII idus aprilis, anno decimo octavo. »

5459

Avignon, 8 avril 1334.

Arnaldo de Orto concedit ut fructus beneficiorum suorum in absentia usque ad triennium percipere possit, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis. (REG. 117, fol. 186 vº, c. 926; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 62970).

« *Dilecto filio Arnaldo de Orto, canonico Vasa-tensi. Vite ac morum — Datum Avinione, VI idus aprilis, anno decimo octavo.*

Judicibus : dilectis filiis .. scolastico et Helie Armandi et Pontio de Pomeriis, canonicis ecclesie Burdegalensis. Quocirca discretionis vestre — Datum ut supra. »

5460

8 avril 1334.

Arnaldo vicecomiti Caramanni quod tractet pacem inter Galhardum de Monteacuto, Montislavardi et Geraldum de Barone, Salvaeterrae dominos. (REG. 117, fol. 201 vº, c. 1021).

« *Nobili viro Arnaldo, vicecomiti Caramanni. Cupientes periculosam discordiam quam pacis hostis caritatis emulus inter dilectos filios nobiles viros Galhardum de Monteacuto, Montislavardi, et Geraldum de Barone, Salveterre dominos suscitare invicem, sicut displicenter audivimus, studuit per viam pacificam, ut obvietur periculis eis ex ipsa discordia imminantibus, terminari, volumus quod eosdem nobiles quibus inde scribimus ad tuam convocans presentiam, procurare per te ac alios de quibus fuerit expediens pacis consilia studeas, viis et modis quibus melius fieri poterit inter eos. Datum VI idus aprilis, anno decimo tavo.* »

5461

8 avril 1334.

Praefato Galhardo ut consiliis dicti Arnaldi pro pace acquiescat. (REG. 117, fol. 201 vº, c. 1022).

« *Nobili viro Galhardo de Monteacuto, domino Montislavardi. Displicenter audito quod hostis*

pacis et humani generis inimicus inter te ac dilectum filium nobilem virum Geraldum de Barone, dominum Salveterre, dissentionem tibi et sibi periculosam nedum suscitare quinimmo suscitatum adaugere studuit hiis diebus (1), nos cupientes dissensionem ipsam ut tuis et ejusdem nobilis obvietur in hac parte periculis per viam pacificam terminari, dilecto filio nobili viro Arnaldo, vicecomiti Caramanni, nepoti nostro, scribimus ut te ac nobilem ipsum convocans inter vos (2) invicem studeat pacis consilia procurare. Quocirca nobilitatem tuam exhortamur attentius, sano tibi nichilominus consilio suadentes quatinus animum tuum ad pacem inclinans hujusmodi, dicti vicecomitis exhortationibus salubribus super hiis efficaciter acquiescas.

In eundem modum dicto Geraldo. Datum ut supra. »

5462

8 avril 1334.

Aymoni comiti Sabaudiae ut ad pacem procurandam treugas cum Imberto, dalphino Viennensi, initas prorogare velit. (REG. 117, fol. 302, c. 1589).

« *Aymoni, comiti Sabaudie.* Tractatum pacis inceptum inter te, fili, ex parte una et dilectum filium nobilem virum Imbertum, dalfinum Viennensem, ex altera feliciter ad Dei honorem ac utriusque vestrum aliorumque multorum tam subditorum quam aliorum commodum consumari et interim obviari salubriter eis que possent ipsum impedire tractatum desiderabiliter cupientes, nobilitatem tuam hortamur in Domino attentius et rogamus quatinus treugarum inter vos invicem indictarum terminum, qui sicut accepimus instare noscitur, usque ad alium terminum competentem cum eodem Dalfino, cui super hoc scribimus ut quiescentibus hincinde bellicis commotionibus et odiosis insultibus eidem intendi valeat, liberius velit tua prudentia prorogare. Datum VI idus aprilis, anno decimo octavo.

In e. m. eidem dalfino. »

(1) *diebus* en marge.

(2) Reg. : *inter vos inter vos.*

5463

8 avril 1334.

Dalfino Viennensi ut Petro episcopo Aurasicensi et Girberto abbati monasterii Sancti Egidii, ordinis sancti Benedicti, Nemausensis diocesis, nuntiis apostolicis fidem adhibens, pacem cum Ademaro episcopo Valentino faciat. (REG. 117, fol. 302, c. 1590).

« *Dalfino Viennensi.* Dissensionem quam inter te et venerabilem fratrem nostrum Ademaram, episcopum Valentinum, suscitare hiis diebus sicut displicenter audivimus hostis pacis invicem studuit, cupientes per viam pacificam omissis omnino bellicis congressibus et guerrarum fremitibus ex quibus Deus offenderetur graviter et via panderetur innumeris malis et periculis terminari, ecce venerabilem fratrem nostrum Petrum, episcopum Aurasicensem, et dilectum filium Girbertum, abbatem monasterii Sancti Egidii, ordinis sancti Benedicti, Nemausensis diocesis, viros utique providentia et circumspectione preditos ac in arduis expertes negociis pacisque hujusmodi fervidos zelatores, ad tuam et ipsius episcopi presenciam partesque illas providimus propterea tanquam pacis angelos destinandos. Quocirca nobilitatem tuam hortamur in Domino attentius et rogamus quatinus eorundem episcopi et abbatis exhortationibus, persuasionibus et consiliis in hac parte salubribus sic efficaciter acquiescas quod tua proinde debeat providencia merito commendari.

In eundem modum dico tepiscopo Valentino mutatis competenter mutandis. Datum VI idus aprilis, anno decimo octavo. »

5464

Avignon, 9 avril 1334.

Petro episcopo Aurasicensi et Girberto abbati monasterii Sancti Egidii Nemausensis diocesis, Apostolicae Sedis nuntiis, ut inter Ademaram episcopum Valentinum et Imbertum dalphinum Viennensem, qui occasione quorundam jurium ad congressus bellicos se disponunt, treugas usque ad tempus quod eis videbitur expedire inducant, eisdemque Ademaro et Imberto, si causam coram ipso papa agitari elegerint, peremptorium terminum ad comparandum assignent. (REG. 106, fol. 4, c. 10; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63887).

« *Venerabili fratri Petro, episcopo Aurasicensi, et dilecto filio Girberto abbati monasterii Sancti*

Egidii, Nemausensis diocesis, salutem. Cum illius licet — Datum Avinione, V idus aprilis, anno decimo octavo. »

5465

Avignon, 9 avril 1334.

Universis personis ecclesiasticis ut praefato episcopo Aurasicensi de quatuor libris turonensium parvorum et praefato abbati Sancti Egidii de sexaginta solidis dictae monetae diebus singulis providere curent eosque benigne recipiant. (REG. 106, fol. 4 vº, c. 11 ; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63888).

« *Venerabilibus fratribus archiepiscopis et episcopis et dilectis filiis electis, abbatibus, prioribus, decanis, prepositis, archidiaconis, archipresbiteris, rectoribus et aliis ecclesiarum prelatis vel eorum vices gerentibus, capitulis quoque conventibus ceterisque personis ecclesiasticis secularibus et regularibus, exemptis et non exemptis, Cluniacensis, Cisterciensis, Cartusiensis, Premonstratensis, Grandimontensis, sanctorum Benedicti et Augustini et aliorum ordinum, necnon Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani et Beate Marie Theotonicorum, Calatravensis et Humiliatorum domorum magistris, prioribus ac preceptoribus vel eorum loca tenentibus ad quos presentes littere pervenerint, salutem et apostolicam benedictionem. Cum pro pacis — Datum Avinione, V idus aprilis, anno decimo octavo. »*

5466

12 avril 1334.

Regi Franciae ea quae Raymundus Johannis de Caturco in regali curia expedire habet commendat. (REG. 117, fol. 201 vº, c. 1019).

« *Eidem regi [Francie]. Dilectum filium nobilem virum Raymundum Johannis de Caturco, familiarem nostrum, super hiis que tecum, fili carissime, ac in regali habet curia sicut accepimus expedire, benivolentie regie propensius commendamus. Datum II idus aprilis, anno decimo octavo. »*

5467

15 avril 1334.

Johanni episcopo Ambianensi de duobus milibus florenis auri pro parte sua a magistro P. de Foresta canonico

Ambianensi oblatis gratias agit. (REG. 117, fol. 202, c. 1023).

« *Johanni, episcopo Ambianensi. De duobus milibus florenis auri per dilectum filium magistrum P. de Foresta, canonicum Ambianensem, familiarem tuum, nobis pro parte tue fraternitatis oblatis gratiarum tibi referimus uberes actiones, prompti quantum cum Deo poterimus ad ea que tuum et ecclesie tue respiciant comodum et honorem. Datum XVII kalendas maii, anno decimo octavo. »*

5468

Avignon, 16 avril 1334.

Petro Aurasicensi et Guillelmo Sancti Papuli episcopis ut de Raymbaldo de Chalma et Petro Raynerii alias dicto de Chalma, clericis Vapincensis diocesis qui quondam Guillelmo de Bulbone militi vulnera intulisse false dicuntur, veritatem inquirent et exhibeant justitiae complementum. (REG. 117, fol. 299 vº, c. 1568 ; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63020).

« *Venerabilibus fratribus Petro Aurasicensi et Guillelmo Sancti Papuli episcopis. Pro parte dilectorum filiorum Raymbaldi de Chalma et Petri Raynerii alias dicti de Chalma clericorum Vapincensis diocesis coram nobis proposita peticio continebat quod ad eorum deductum extitit noticiam aliquos suos emulos fame ipsorum et statui detrudere satagentes, minus veraciter murmurasse seu etiam confinxisse clericos eosdem de vulneribus pridem in personam quondam Guillelmi de Bulbone militis illatis ex quibus obiit fuisse culpabiles et suspectos. Cum autem se de hiis sentiant ut ex parte ipsorum asseritur penitus innocentes, fecerunt nobis humiliter supplicari ut, ne fama ipsorum presertim si de hiis reperiantur ut premittitur innocentes denigrari vel gravari ex talibus valeat, veritatem inquire et exhiberi super predictis complementum justicie per discretos aliquos mandaremus. Nos igitur, nolentes eis in justicia deficere in qua sumus omnibus debitores, fraternitati vestre per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus vos vel alter vestrum an prefati clerici suspecti sint vel culpabiles de predictis vulneribus summarie simpliciter et de plano sine strepitu et figura judicii veritatem, vocatis quos evocandos noveritis, diligentius inquir-*

ratis, et tandem eorum auditis et examinatis defensionibus si quas proponere voluerint coram vobis, ad eorum famam servandam et innocentiam pretendendam, exhibere curetis super predictis et ea tangentibus, quatenus eosdem clericos et quemlibet ipsorum tangere dinoscuntur, justicie complementum. Datum Avinione, XVI kalendas maii, anno decimo octavo.»

5469

Avignon, 22 april 1334.

Arcambaldo episcopo Sancti Flori testandi facultatem concedit. (REG. 117, fol. 177 vº, c. 892; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63058).

«*Venerabili fratri Arcambaldo, episcopo Sancti Flori.* Quia presentis vite — Datum Avinione, X kalendas maii, anno decimo octavo.»

5470

Avignon, 22 april 1334.

Heliae, abbati Beatae Mariae de Corona, qui de quibusdam responsurus ad Curiam citatus erat, litteras testimoniales de recessu suo concedit. (REG. 117, fol. 177, c. 888; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63059).

«*Dilecto filio Helie, abbati monasterii Beate Marie de Corona, ordinis sancti Augustini, Engolismensis diocesis.* Ex parte tua coram nobis exhibita petitio continebat quod dudum ab emulis tuis impositum extitit, licet falso, quod quondam Arnaldum Peonis et quosdam alios tui monasterii canonicos opprimens indebite post appellationes per eos ad Sedem Apostolicam interjectas eos non sine dicte Sedis contemptu carceri mancipaveras beneficiisque suis spoliaveras, ac excessus alios et inobedientias multas circa hec contra Sedem commiseras supradictam, propter que citatus peremptorie ut infra certum tunc tibi prefixum terminum coram nobis compareres personaliter super predictis responsurus et recepturus pro demeritis extitisti, quodque tu huiusmodi prefixo termino comparens coram nobis et tuas super predictis excusationes pretendens, tandem inter te dictosque canonicos apud Sedem predictam concordia reformata, venerabilis frater Gasbertus, archiepiscopus Arelatensis, camerarius noster, de mandato nostro

verbotenus sibi facto tibi dedit licentiam de Romana curia recedendi. Sane quia super licencia huiusmodi litteras testimoniales non habens, timere assersis tibi posse imposterum quod ab eadem curia illicenciatus recesseris obici vel opponi, nobis humiliter supplicasti ut providere tibi super hoc de oportuno remedio dignaremur. Nos igitur tue supplicationi huiusmodi benignius inclinati, quod de licencia dicti camerarii per eum de mandato nostro predicto tibi concessa de curia jam dicta tunc recesseris presentes testimoniales tibi duximus litteras concedendas. Datum Avinione, X kalendas maii, anno decimo octavo.»

5471

22 april 1334.

Senescallo Provincie ut ad Curiam veniat. (REG. 117, fol. 302 vº, c. 1592).

«*Nobili viro Philippo de Sangineto, senescallo regio Provincie.* Cum pro certis negociis tua sit nobis presencencia oportuna, nobilitatem tuam rogamus attente quatinus ad nostram procures incunctanter presentiam te conferre. Datum X kalendas maii, anno decimo octavo.»

5472

28 april 1334.

Regi Francie negocia quae Arnaldus de Lusegio, domicellus, in regali curia expedire habet commendat. (REG. 117, fol. 197 vº, c. 989).

«*Regi Francie.* Cum dilectus filius nobilis Arnaldus de Lusegio, domicellus, familiaris noster, quedam sua negocia habeat sicut asserit in regali curia expedire, ipsum regie magnificentie super hiis propensius commendamus. Datum IIII kalendas maii, anno decimo octavo.»

5473

28 april 1334.

Petro archiepiscopo Rothomagensi de eodem. (REG. 117, fol. 197 vº, c. 990).

« *Petro, archiepiscopo Rothomagensi. Cum dilectus filius — Datum ut supra [IIII kalendas maii, anno decimo octavo].*

In e. m. Guillelmo de Sancta Maura, cancellario regio. Datum ut supra.»

5474

Avignon, 28 avril 1334.

Isnardo de Albanno facultatem visitandi Sepulchrum Domini concedit. (REG. 117, fol. 299 v°, c. 1569; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63088).

« *Dilecto filio Isnardo de Albanno, preceptori domus Aquensis Sancti Johannis Jerosolimitani. Tue devotionis exigentibus meritis votis tuis libenter annuimus, et petitiones tuas in hiis presertim que honestate previa postulas quantum cum Deo possumus favorabiliter exaudimus. Cum itaque, sicut oblate nobis tue petitionis series continebat, tu zelo pie devotionis accensus Sepulchrum dominicum et alia oratoria Terre Sancte desideres personaliter visitare, nos tuis supplicationibus inclinati ut cum sex personis ydoneis quas ad hoc duxeris eligendas Sepulchrum et alia oratoria supradicta, quibuscumque prohibitionibus, constitutionibus et processibus Sedis Apostolice in contrarium factis, habitis seu etiam promulgatis penas et sententias spirituales et temporales continentibus nequaquam obstantibus ex causa predicta, valeas visitare illaque nichilominus pro hujusmodi visitatione deferre ac etiam exhibere sine quibus peregrinationem hujusmodi commode adimplere non posses, dummodo ad partes illas tu vel dicte persone nulla alia deferatis vel deferri faciatis que in profectum vel favorem hostium fidei christiane redundare valeant, tibi auctoritate presentium indulgemus. Nulli ergo etc.. Datum Avinione, IIII kalendas maii, anno decimo octavo.* »

5475

Avignon, 1er mai 1334.

Guillelmo de Popia, quod fructus beneficiorum suorum in absentia usque ad triennium percipere possit, quotidianis distributionibus exceptis. (REG. 117, fol. 177 v°, c. 893; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63111).

« *Dilecto filio Guillelmo de Popia, canonico Albiensi. Meritis tue probitatis — Datum Avinione, kalendis maii, anno decimo octavo.*

Judicibus. Mandamus quatinus vos — Datum ut supra.

In e. m. pro dilecto filio Pontio de Popia, canonico Sancti Martini Turonensis. Datum ut supra.»

5476

1er mai 1334.

Heliono de Villanova, magistro Hospitalis, ut prioratum Tholosanum, per obitum Sycardi de Guavarreto prioris regimine destitutum, Aycardo de Miromonte committat et Hugonem de Vallibus fratrem ejusdem Hospitalis commendatum habeat. (REG. 117, fol. 305 v°, c. 1612).

« *Heliono de Villanova, magistro domus Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani. Alias pro dilecto filio Aycardo de Miromonte, fratre Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani cujus magister existis, scripsisse ipsumque tibi meminimus specialiter commendasse. Cum igitur prioratus Tholosanus ejusdem Hospitalis per obitum quondam Sycardi de Guavarreto, prioris ipsius, qui nuper in civitate Aniciensi diem clausit extremum, ad presens sit superioris regimine destitutus, et idem Aycardus qui diu in transmarinis partibus moram traxit, ut accepimus, ad ejusdem prioratus regimen utilis plurimum asseratur, tuam providentiam rogamus attente quatinus prioratum ipsum eidem Aycardo regendum et gubernandum secundum morem in talibus observatum committas, et nichilominus dilectum filium Hugonem de Vallibus, fratrem Hospitalis ejusdem, alias etiam per nos tue benivolentie commendatum, ut quoad domum quam nunc tenet dictus Aycardus aut aliam sufficientem nostra et Apostolice Sedis consideratione quibus se per obsequia laudabilia gratum reddidit necnon et suorum meritorum obtentu, effectu velis prosequi favoris et gratie specialis. Datum kalendis maii, anno decimo octavo.* »

5477

Avignon, 6 mai 1334.

Bernardo Guirandonis testandi facultatem concedit. (REG. 117, fol. 177 v°, p. c. 892; — *FAYEN, op. cit.*, t. II, p. 727, n. 3568; *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII n. 63127).

« Item in e. m. (1) dilecto filio Bernardo Guirandonis, priori prioratus de Wasto, ordinis Cluniacensis, Morinensis diocesis. Datum Avinione, II nonas maii, anno decimo octavo. »

5478

Avignon, 6 mai 1334.

Johanni Andreae, quod fructus beneficiorum suorum in absentia usque ad triennium percipere possit, quotidianis distributionibus exceptis. (REG. 117, fol. 178, c. 894; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63126).

« Dilecto filio Johanni Andree, canonico Remensi. Apostolice Sedis circumspecta — Datum Avinione, II nonas maii, anno decimo octavo. »

Judicibus: dilectis filiis .. cancellario et .. operario, ac Petro de Meunaco, canonicis ecclesie Caturcensis. Mandamus quatinus vos — Datum ut supra. »

5479

Avignon, 6 mai 1334.

Beraldo de Serris, quod usque ad unum annum non teneatur ad sacros ordines se facere promoveri. (REG. 117, fol. 186 vº, c. 925; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63128).

« Dilecto filio Beraldo de Serris, priori secularis ecclesie Sancti Caprasii Agennensis. Exigunt tue multiplicia — Datum Avinione, II nonas maii, anno decimo octavo. »

5480

13 mai 1334.

Tricastrino et Massiliensi episcopis de concordia tractanda inter Flandriae comitem et Brabanciae ducem. (REG. 117, fol. 206 vº, c. 1046; — *FAYEN, op. cit.*, t. II, p. 728, n. 3569).

« Hugoni, Tricastrino, et Johanni, Massiliensi episcopis, Apostolice Sedis nuntiis. Litteras fraternitatis vestre recepimus et earum intelleximus seriem diligenter. Sane quia per eas quid, si partes pro quarum concordia vos ad partes Flandrie et Brabancie destinavimus, non reformata per carissimum in Christo filium nostrum Philippum, regem

(1) Cf. n. 5469.

Francie illustrem, inter ipsos concordia, discordes remanserint et divise, agere debeatis, edoceri a nobis inter cetera petiistis, nos attendentes quod vos in scola experientie positi, an ad partes illas accedere tute possitis, et si vestra illuc presentia esse poterit fructuosa plenius quam nos scire potestis, id vestre discretionis arbitrio ut cum regis prefati consilio et beneplacito quod in hac parte utilius et expedientius cognoveritis exequamini providimus relinquendum. Si autem premissis et aliis que vobis possunt occurrere diligenter attentis, moram vestram utilem in illis partibus existere minime vide-retis, volumus quod ad nostram presentiam redeatis. Datum III idus maii, anno decimo octavo. »

5481

15 mai 1334.

Litteras pro Aycardo de Miromonte et Hugone de Vallibus, fratribus ordinis Hospitalis, iterat. (REG. 117, fol. 305 vº, c. 1613).

« Eidem magistro [Heliono de Villanova]. Pridem tibi, fili, scripsisse meminimus post salutationis eloquium in hec verba : « Alias pro dilecto filio etc... » ut supra usque datum. Verentes itaque ne propter viarum discrimina littere hujusmodi ad manus tuas pervenerint eas providimus iterandas. Datum idibus maii, anno decimo octavo. »

5482

Avignon, 18 mai 1334.

Fulconi Pererii tabellionatus officium concedit. (REG. 117, fol. 178 vº, c. 895; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63164).

« Dilecto filio Fulconi Pererii, clerico non conjugato nec in sacris ordinibus constituto, Caturcensis diocesis. Ne contractuum memoria — Datum Avinione, XV kalendas junii, anno decimo octavo. »

5483

Avignon, 19 mai 1334.

Rogero, episcopo Lemovicensi, transfretandi cum Philippo, rege Francie in subsidium Terrae Sanctae licentiam concedit. (REG. 117, fol. 178 vº, c. 896; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63174).

« *Venerabili fratri Rogerio, episcopo Lemovicensi.*
Sincere devotionis affectus — Datum Avinione,
XIII kalendas junii, anno decimo octavo.»

5484

Avignon, 19 mai 1334.

Universis personis ut Johannem dominum de Cepeyo, militem Belvacensis diocesis, capitaneum galearum per Philippum regem Franciae ipsumque papam ad partes orientales contra Turcos et infideles transmissarum, commendatum habeant et protegant. (REG. 106, fol. 12 vº, c. 21; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63890).

« *Carissimis in Christo filiis regibus, necnon dilectis filiis nobilibus viris ducibus, principibus, marchionibus, comitibus, baronibus, senescallis, justitiariis, universitatibus quoque et communitatibus civitatum, castrorum, villarum, terrarum et aliorum quorumcumque locorum et aliis universis et singulis ad quos littere presentes pervenerint, salutem.* Clamor validus et — Datum Avinione, XIII kalendas junii, anno decimo octavo.»

5485

19 mai 1334.

Regi Siciliae scribit de tractatu facto adversos Turcos inter ipsum papam, Franciae regem, Hospitale et commune Venetorum. (REG. 117, fol. 235, c. 1195 et 1196).

« .. *regi Sicilie.* Ad regalem noticiam deducimus per presentes quod hiis diebus preteritis in nostra presentia, presentibus certis Hospitalariis et Venetorum nunciis, extitit ordinatum quod ad refrenandos Turcorum malignos impetus, repellendos insultus compescendamque nequiciam ac eorundem superbiam conterendam, certarum galearum pro presenti anno, absque equestri gente armigera, et pro sequenti cum equestri armigera gente, stolium debeat ordinari, prout interclusa presentibus cedula latius explicabit. Sane, quia cum hec ad carissimj in Christo filii nostri Philippi, regis Francie illustris, et principum domus sue deducta fuissent noticiam, dilectus filius inclitus princeps Ludovicus, dux Borbonesii, qui ad Terre Sancte subsidium intenso fervet desiderio, regi supplicavit predicto quod placeret sibi quod sequenti anno stolii capitaneatum haberet, cui rex idem, attendens quod

favor dicto stolio magnus posset, si ipse foret capitaneus, accrescere, quantum ad gentem suam et nostram ac Hospitalis et Venetorum et aliorum qui ad hoc consentirent, ipsum capitaneum ordinavit. Et quia, fili carissime, quantum sit dictus dux tibi conjunctus sanguine ac utique non minus amore regalis circumspectio non ignorat, placeat excellentie regie, nisi de domo sua vellet capitaneum aliquem facere, quod capitaneatus ejusdem ducis ad gentem quam te continget mittere se extendat. Si enim hoc fecerit (1), sibi ad honorem reputabit eumque tibi ad tua beneplacita strictius obligabis. Datum ut supra [XIV kalendas junii, anno decimo octavo].

Sequitur tenor cedulae de qua in proxima nota fit mentio.

Super subsidio contra Turcos est tractatum de beneplacito Sanctissimi in Christo Patris domini nostri Summi Pontificis, presentibus nunciis domini regis Francie, scilicet nobili viro domino Hugone Quereti et magistro Guidone Baudeti, decano Parisiensi, necnon et gentibus Hospitalis et civitatis Veneciarum nunciis, videlicet dominis Andree (sic) Bastino et Johanne Credonico, in hunc modum :

Primo, quoniam propter temporis brevitatem non videtur possibile quod, hoc anno, tempore quo proficerent possent haberi homines armorum in equis, ideo ad providendum ne Turchi noceant christianis, et ad nocendum eisdem, videtur quod pro hoc anno habeantur XL galee pro quinque mensibus, que postquam, ut prefertur, propter causam predictam homines armorum mitti non prodesset, dicuntur sufficere. Que quadraginta galee possunt per modum istum haberi : videlicet decem ab Hospitalariis, decem a communi Venetiarum, sex a rege Cypri, sex ad minus ab imperatore Constantinopolitano, qui tamen debet ponere decem, secundum conventiones cum prefatis Hospitalariis et Venetis habitas, et residuas octo supplebunt Sanctissimus in Christo Pater dominus noster papa et dominus rex Francie. Actum est etiam quod XL galee predictae debeant esse in insula Nigri Pontis infra totum mensem maii.

Pro anno vero venienti in quo magnus numerus hominum in armis secundum consilium illorum qui plus de negociis istis sentiunt requiretur, est tractatum quod habeantur pro predicto subsidio que secuntur, videlicet viii centum homines armorum

(1) Corr. : *feceris* ?

in equis et ad minus xxx galee et xxxii vysserii que per modum qui sequitur habebuntur, videlicet quod Sanctissimus in Christo Pater et dominus noster papa et dominus rex Francie inviabunt de uncentum hominibus armorum in equis et de xvi vysseriis, Hospitale de sex galeis et ii centum hominibus armorum et de viii vysseriis seu vasis aliis equipollentibus pro equis portandis, de quibus hominibus armorum obtulerunt cl pro isto anno, rex vero Cypri de sex galeis et c hominibus armorum et iii vysseriis.

Item supponitur quod rex Sicilie non omittet quin faciat iii vysserios et iii galeas, immo ab eo multo majus subsidium expectatur.

Item commune Venetiarum faciet x galeas pro dicto anno futuro.

Item supponitur quod imperator Constantinopolitanus faciet etiam plus quam sex galeas et adhuc homines in armis. Et sic etiam posito quod imperator predictus non faceret aliquem hominem in armis, non deficit de predictis nisi centum homines qui multis modis satis faciliter supplebuntur. Et si quid etiam deficeret quod non compleretur ab aliquo de predictis, adhuc restat quod requirantur Januenses et Pisani et alii quos potest negotium tangere ut adjuvent ad predicta. Advertendum tamen quod dominus noster, si quod absit casus aliquis contingeret in galeis quas ponet hoc anno, propter quem impedirentur in parte vel in toto quod non possent proficere per tempus pro quo debent esse in prosecutione subsidii supradicti, quod ad alias substituendas non intendit quomodolibet se teneri, et idem circa vysserios et milites quos ponet anno venienti, quia si postquam fuerint traditi et assignati casu quolibet deficerent, ad substituendum alios teneri non intendit, nisi dumtaxat pro tempore de sex mensibus tunc restante. Et quod pro parte illa seu quantitate dumtaxat pro qua deficientibus seu pro ipsis tunc cum deficerent forsitan non fuisset satisfactum, tamen bene placebit sibi quod illa que recuperarentur a sic deficientibus vel a suis de receptis ab eis, converterentur in usum predictum. Item pro hominibus in armis non intendit se obligare ultra decem florenos pro mense vel ad majus usque ad xii florenos pro quolibet in mense, ubi pro minori precio non possent sufficienter commode reperiri. Item non est intentio prefati domini nostri anno venienti facere subsidium supradictum nisi dominus rex Francie, Hospitale et Veneti in faciendo pre-

dicto subsidio prout supra continetur efficaciter concordarent.

Tractatum fuit etiam per dictum dominum nostrum papam cum nunciis .. ducis et communis civitatis Venetorum et cum gentibus Hospitalis tunc in Curia existentibus quod super galeis et hominibus totaque armata que fieret anno isto et etiam super alia majori, que dante Deo fiet anno sequenti contra Turchos, esset capitaneus principalis et superior in omnibus que tangerent factum guerre ille quem dominus rex Francie in galeis quas ibi transmittet per suas litteras deputeret, ita tamen quod haberet predicta que guerram et factum armorum consernerent facere cum deliberatione et consensu capitaneorum galearum quas alii qui mittent in suis galeis deputerent, vel, ubi non concordarent omnes in unum propositum, quod habeant sequi consilium majoris partis ipsorum. Super hiis autem que justiciam et correctionem delinquentium concernerent, faceret justiciam quilibet capitaneorum de hominibus illis qui erunt in galeis quorum unusquisque ipsorum fuerit capitaneus constitutus.

In quibus consenserunt prefati nuncii Venetorum et gentes ordinis Hospitalis tunc ibidem presentes.»

5486

19 mai 1334.

Petro Medici, Rogerio de Fossis, Raymundo Natalis et Rostagno Egueserii mandat ut capitaneo Francie regis galearum pareant. (REG. 117, fol. 302 vº, c. 1594).

«*Nobilibus viris Petro Medici de Tholono et Rogerio de Fossis, domino de Caneto, Forojuliensis diocesis, militibus, ac Raymundo Natalis et Rostagno Egueserii, civibus Massiliensibus.* Cum nos pro defensione christicolarum Romanie ac orientalium partium adversus diras persecutiones Turchorum infidelium, qui christicolos eosdem offendere ac persequi crudeliter moliuntur, quatuor galeas a nobis sub certis modis conductas et carissimus in Christo filius noster Philippus, rex Francie illustris, alias quatuor ad partes easdem ordinaverimus sicut vestra novit prudentia transmittendas, voluerimusque ac velimus quod ille quem rex prefatus galearum suarum deputeret capitaneum esset capitaneus et nostrarum, vobis et vestrum singulis

presentium tenore mandamus quatinus dilecto filio nobili viro Johanni, domino de Cepeyo, Belvacensis diocesis, quem idem rex predictarum galearum suarum duxit capitaneum deputandum, quoad capitaneatum dictarum galearum nostrarum ac si nos specialiter deputavissemus eundem plenarie pareatis, et per illos qui constituentur seu ponentur in ipsis galeis et earum singulis pareri faciatis efficaciter et intendi. Ceterum nostre intentionis extitit et existit quod si, quod absit, casus aliquis contingeret propter quem dicte quatuor galee nostre impedirentur in parte vel in toto quod non possent proficere pro tempore quod debeat esse in prosecutione subsidii supradicti, nos ad alias substituendas obligari minime teneamur. Datum XIII kalendas junii, anno decimo octavo.»

5487

19 mai 1334.

Dalfino Viennensi de fide adhibenda ipsius nuntiis et de observatione treugarum inter ipsum ac episcopum Valentinum initarum. (REG. 117, fol. 302 vº, c. 1593).

«*Dalfino Viennensi.* Magnificentie tue litteras recepimus per quas venerabili fratri nostro Guilhelmo, archiepiscopo Brundisino, ac dilecto filio nobili viro Amblardo de Bellomonte petebat tua prudentia fidem indubitam adhiberi, quos utique benigne audivimus et que prudenter proposuerunt intelleximus diligenter. Et quia in tractatu nobis per ipsos exposito Dei digitum credimus affuisse, circumspectionem tuam hortamur in Domino et rogamus attente quatinus innumera commoda que tractatus predicti consumatio et perfectio reprobunt, necnon et incommoda et dispendia gravia que ejusdem tractatus comminatur dissolutio consideranter attendens, Dei cooperator in tam laudabili opere sedule cures existere, quelibet consilia contrarium suadentia velut divino contraria beneplacito respuendo. Super alio, fili, negotio per eosdem nobis exposito nuncios, indubie volumus te tenere quod in illo percepimus honorem augeri Sancte Romane Ecclesie, provideri rei publice tumque statum, qui utique nostris precordiis insidet, honoris suscipere incrementum. Sane quia omni negotio tempus est et oportunitas, que in presentiarum pro dicto perficiendo negotio, attentis circumstantiis, non occurrunt, non geras moleste,

quesumus, si ad illud non intendimus in presenti. Ceterum rogamus eandem magnificentiam et in Domino attentius exhortamur quatinus treugas inter te, fili, ex parte una, et venerabilem fratrem nostrum Ademarum episcopum Valentinum, ex altera, per venerabilem fratrem nostrum Petrum, episcopum Aurasicensem, et dilectum filium Girbertum, abbatem monasterii Sancti Egidii, Apostolice Sedis nuncios, auctoritate litterarum nostrarum indictas hiis diebus preteritis observes tenaciter et a tuis subditis ut ad tractatum pacis procedi liberius valeat observari [facias]. Datum XIII kalendas junii, anno decimo octavo.»

5488

Avignon, 21 mai 1334.

Alberto, episcopo Mimatensi, ad petitionem Galhardi, Sanctae Luciae in Silice diaconi cardinalis concedit ut ecclesiam de Ispaniaco, Mimatensis diocesis ipsi cardinali pertinentem ejusque cimiterium per alium reconciliari facere possit. (REG. 117, fol. 179, c. 897).

«*Venerabili fratri Alberto, episcopo Mimatensi.* Petitio dilecti filii — Datum Avinione, XII kalendas junii, anno decimo octavo.»

5489

Avignon, 21 mai 1334.

Roberto priori de Castrogonterii ut ad Curiam infra unum mensem veniat. (REG. 117, fol. 179, c. 898; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63184).

«*Dilecto filio Roberto, priori prioratus de Castrogonterii, ordinis sancti Benedicti, Andegavensis diocesis.* Volentes super certis nobis expositis tecum plenius informari, tibi per apostolica scripta in virtute obediencie ac sub excommunicationis pena, quam nisi presenti mandato cum effectu parueris ipso facto incurras, districtius injungendo mandamus quatinus infra unum mensem a die presentationis presentium tibi faciende in antea computandum nostro conspectui personaliter te presentes; super presentatione autem hujusmodi fieri volumus publicum instrumentum presentium seriem continens nobis evestigio fideliter transmissurum. Datum ut supra [XII kalendas junii, anno decimo octavo].»

5490

Avignon, 21 mai 1334.

Ademario Rogerii et Raymundo de Chameraco ut de redditibus emptis a quondam Bernardo Audoyne, cive Caturcensi, pro duabus capellaniis perpetuis in ecclesia Sancti Bartholomei Caturcensis constructis dotandis se informet et corrigenda emendent. (REG. 117, fol. 179, c. 899).

« *Dilectis filiis magistris Ademario Rogerii, Caturcensis et Raymundo de Chameraco Massiliensis ecclesiarum canonicis.* Dudum intendentes duas capellanas perpetuas in ecclesia Sancti Bartholomei Caturcensis ad divini cultus augmentum et animarum salutem facere construi et dotari, quondam Bernardo Audoyne, civi Caturcensi, ad emendum et acquirendum redditus et proventus oportunos pro dotandis capellaniis supradictis, quingentas quadraginta duas libras sexdecim solidos et quinque denarios turonensium parvorum in quadringentis septuaginta florenis nonaginta quatuor regalibus auri ac quindecim solidis et uno denario dicte monete turonensis, singulis florenis pro sexdecim solidis octo denariis turonensium parvorum, singulis vero regalibus pro triginta duobus solidis ejusdem monete computatis, diversis temporibus fecimus assignari; postmodum vero idem Bernardus dum adhuc viveret de (1) pecunia hujusmodi per eum a Camera memorata sicut in instrumentis publicis plenius continetur recepta certos redditus et proventus ac possessiones et bona in civitate Caturcensi se acquisivisse et emisse ad opus capellaniarum ipsarum Camere supradicte retulit, indeque confecta fuisse asseruit publica instrumenta. Sane cum redditus, proventus, possessiones et bona hujusmodi acquisita et empti per eundem Bernardum ut premittitur minime oportuna et utilia pro premissis existere nec valere precia quibus empti fuerunt ab aliquibus asserantur, nos volentes nostris et earundem capellaniarum indemnitatibus super hiis provideri, descretioni vestre de qua plenam in Domino fiduciam gerimus per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus ad civitatem eandem vos personaliter conferentes ac de hujusmodi redditibus, proventibus, bonis et possessionibus ac eorum cujuslibet ipsorum valoribus et conditionibus particulariter et distincte, adhibitis vobiscum aliquibus probis viris non suspectis sed fidelibus et

(1) Reg. : *se de.*

expertis in talibus, summarie simpliciter et de plano sine strepitu judicii et figura informare curantes, faciendo vobis instrumenta super emptione ipsorum confecta primitus exhiberi, si redditus, proventus possessiones et bona hujusmodi oportuna et utilia pro dictis capellaniis [existere vobis videatur] valereque communi extimatione patrie precia quibus empti fuerunt, alioquin ea que de illis talia esse repereritis pro capellaniis retineatis predictis, aliis vel illis ex eis seu omnibus que oportuna et utilia non existerent nec valerent secundum extimationem predictam precia emptio-nis predictae dilecte in Christo filie Bertrande relicte ac heredibus dicti Bernardi resignatis penitus et dimissis, ac deinde totam summam pecunie predictam quam prefatus Bernardus a Camera ipsa ut superius est expressum recepit si omnia bona predicta eis dimiseritis, alias partem illam que pro parte bonorum hujusmodi eisdem dimissa restabit recipiatis ab ipsis, postquam autem aut retinendo vel dimittendo bona predicta in solidum vel pro parte sicut expressum est superius de tota summa predicta fuerit facta computatio legitima, tam de retentis quam dimissis bonis predictis eidem Camere integraliter satisfactum, prefatis relicte ac heredibus de quitationis et liberationis cautelis oportunis ac debitis necnon et de absolutionis beneficio ab excommunicationis sententiis per quosvis processus contra ipsos vel eorum aliquem occasione premissorum promulgatis auctoritate nostra juxta formam Ecclesie providere curetis, faciendo super hiis que ab eisdem relicta ac heredibus de predictis receperitis vel alias in hac parte quomodolibet egeritis duo confici consimilia publica instrumenta seriem presentium continen-tia, quorum uno penes ipsos relictam et heredes dimisso reliquam ad prefatam Cameram destinetis; rursus nostre intentionis et voluntatis existit quod totam pecuniam supradictam quam a prefatis relicta et heredibus recuperare de predictis et recipere vos continget in acquisitionem et emptio-nem aliorum reddituum, proventuum et bonorum ad opus et usum capellaniarum ipsarum nomine nostro fideliter et utiliter convertere procuretis, nos et Cameram nostram predictam exinde reddituri clare particulariter et distincte nichilominus quam-cito ad premissa exequenda et complenda proces-seritis circa que studiosam adhibeatis diligenciam certiores. Datum Avinione, XII kalendas junii, anno decimo octavo.»

5491

24 mai 1334.

Tricastrino et Massiliensi episcopis ut, pace inter ducem Brabantiae et Flandriae comitem nunc reformatam, ad Curiam e vestigio redeant. (REG. 117, fol. 207, c. 1048; — FAYEN, *op. cit.*, t. II, p. 730, n. 3577).

« *Eisdem [Hugoni, Tricastrino, et Johanni Massiliensi episcopis, Apostolice Sedis nuntiis]*. Litteras vestras missas novissime per quas inter dilectos filios nobiles viros ducem Brabancie, ex parte una, et comitem Flandrie, ex altera, pacis reformatam fuisse concordiam sperareque reformandam inter adherentes et alligatos suos nobis intimare curastis, recepimus leta manu, inde pacis Auctori gratiarum actiones humiles exolventes. Sane quia, sicut nostis, vos ad eas partes pro reformatione pacis huiusmodi specialiter providimus destinandos, volumus quod carissimo in Christo filio nostro Philippo, regi Francie illustri hec quodque absque ecclesiarum et personarum ecclesiasticarum gravamine nostrique diminutione honoris non possetis sine causa illuc remanere ulterius significare curantes, ad nostram e vestigio presentiam redeatis, summopere nichilominus precaves ne contra dictos alligatos et adherentes processus aliquos, donec nobiscum super hoc colloquium habueritis, quomodolibet faciatis. Datum VIII kalendas junii, anno decimo octavo. »

5492

Avignon, 26 mai 1334.

Raymundo de Chameraco ut bona quondam Bonafocii de Duroforti prioris Beatae Mariae Deaurate Tholosanae, Cluniacensis ordinis, reservata recipiat. (REG. 117, fol. 179 vº, c. 900).

« *Dilecto filio magistro Raymundo de Chameraco, canonico Massiliensi, Apostolice Sedis nuntio*. Cum bona mobilia quondam Bonafocii de Duroforti prioris prioratus Beate Marie Deaurate Tholosane, Cluniacensis ordinis, nuper in illis partibus decedentis, quorum dispositionem nobis certis causis rationabilibus ad id nos moventibus duximus specialiter reservandam velimus fideliter conservari et habere de illis ut inde possit quod ordinandum duxerimus fieri certitudinem plenior, discretionis tue per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus de bonis huiusmodi in quibuscumque rebus consistent et per quascumque

detineantur seu debeantur personas summarie de plano et simpliciter, sine strepitu et figura iudicii, te informans, illa recipere, petere, exigere, colligere ac conservare sic fideliter et diligenter procures quod inde nobis seu nostre Camere fidelem valeas reddere rationem, quoscumque occupatores, detentores aut debitores bonorum ipsorum, exemptos et non exemptos, cujuscumque status, ordinis, dignitatis vel condicionis existant, etiam si pontificali vel quavis alia prefulgeant dignitate, ad ea tibi revelanda, tradenda, restituenda et assignanda per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, non obstantibus tam felicitis recordationis Bonifacii pape VIIIⁱ predecessoris nostri, qua cavetur ne aliquis extra suam civitatem et diocesim nisi in certis exceptis casibus et in illis ultra unam dietam a fine sue diocesis ad iudicium evocetur, quam de duabus dietis in consilio generali et aliis constitutionibus in contrarium editis quibuscumque, seu si eis vel eorum aliquibus communiter vel divisim a Sede Apostolica sit indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem quod eos a quibus bona receperis supradicta possis absolvere plenius et quitare de hiis que inde receperis ab eisdem, faciendo super singulis assignationibus tibi faciendis de illis duo confici consimilia publica instrumenta quorum altero penes assignantes ipsos dimisso reliquum ad prefatam mittere Cameram non postponas, eam certificaturus de premissis omnibus nichilominus clare particulariter et distincte. Datum Avinione, VII kalendas junii, anno decimo octavo. »

5493

30 mai 1334.

Radulpho duci Lothoringiae et Mariae natae Guidonis comitis Blesensis, nepti Philippi regis Franciae, concedit quod non obstantibus consanguinitate et affinitate matrimonium contrahere possint. (REG. 117, fol. 219 vº, c. 1105; — RIEZLER, *Vatikanische Akten*, p. 565, n. 1657; SAUERLAND, *Vatikanische Urkunden*, p. 316, n. 706).

« *Radulpho, duci Lothoringie et Marie, nate Guidonis comitis Blesensis*. Gratiiosa Sedis Apostolice — Datum III kalendas junii, anno decimo octavo. »

5494

30 mai 1334.

Imberto dalphino Viennensi ut ad pacem procurandam treugas inter eum et Ademarum episcopum Valentinum indictas observet. (REG. 117, fol. 303, c. 1597).

« *Imberto, dalfino Viennensi.* Attendentes pridem quod si treuge per venerabilem fratrem nostrum Petrum, episcopum Aurasicensem, et dilectum filium Girbertum, abbatem monasterii Sancti Egidii, Apostolice Sedis nuncios, inter te, fili, ex parte una et venerabilem fratrem nostrum Ademarum episcopum Valentinum ex altera indicte auctoritate apostolica usque ad certum terminum durature observarentur tenaciter, exinde via pacis Deo grate ac utrique parti accomode parari liberius et variis que mutua comminatur dissensio periculis poterat obviari, ad observationem treugarum ipsarum nobilitatem tuam per alias nostras litteras duximus exhortandam. Sane cum displicibiliter percepimus hiis diebus quod gentes tue contra memoratum episcopum Valentinum ac ecclesiam et subditos suos aliquas non absque violatione treugarum ipsarum, que penis certis vallate sunt, attemptarunt facere novitates, eandem nobilitatem exhortamur attentius in Domino et rogamus quatinus quid premissis et aliis que tibi circa hec possunt occurrere consideranter attentis, expediat in consistorium rationis adducens, ad earundem observationem treugarum inviolabilem tuum inclinans animum et disponens, eas per gentes et subditos tuos, revocatis quantum est possibile fieri que in contrarium attemptata per eos extiterint, facias sic tenaciter observari quod, vitatis indignatione divina et penis adversus violatores earum adjectis, ad bonum pacis possit attingi promptius tuaque providentia exinde apud Deum et homines debeat merito commendari. Datum III kalendas junii, anno decimo octavo. »

5495

30 mai 1334.

Johanni de Cepeyo, galearum pontificium capitaneo, quaedam de ipsis galeis mandat. (REG. 117, fol. 303 vº, c. 1598).

« *Nobili viro Johanni de Cepeyo.* Nobilitatis tue litteras, per quas quid circa galeas quas in subsidium chisticolarum in Romanie partibus degentium contra Turchos infideles mittimus actum

Massilie hiis diebus preteritis extiterat nobis significare procurans, super certis articulis infrascriptis tangentibus factum galearum ipsarum quarum capitaneatui te preesse volumus a nobis certior effici postulasti, benigne recepimus et earum intelleximus seriem diligenter. Primo namque cum galeas predictas per quinque menses hoc presenti anno in subsidium predictum teneri ordinaverimus, et pro tribus mensibus fecerimus per Cameram nostram solutionem earum prestari, ubi pro residuis duobus mensibus exhibebitur solutio debita et unde supersalientibus pro dictis galeis necessariis satisfiet per nos certificari plenius petiisti. Ad que breviter respondemus quod licet ordinatum fuisset in Venetis (*sic*) fieri solutionem predictam, certis tamen considerationibus utilitatem et oportunitatem galearum ipsarum tangentibus eam volumus in civitate Neapolitana in termino prefixo compleri, supersalientibus vero de parte Nauli nos juxta conventiones expressas in instrumento publico confecto quod tibi tradi mandavimus contingente (*sic*) satisfactionem posse credimus exhiberi. Rursus cum nobis visum fuerit decens et opportunum non existere in galeis predictis balas vel alias merces deferre quarum pretextu viagium galearum ipsarum et negotii pro quo mittuntur retardari possent vel quomodolibet impediri, tuque deliberatione cum nonnullis expertis in talibus prehabita repereris illud idem, volumus quod nostrum cum illo quod ut prefertur reperisti in hac parte consilium concordando, super hiis provideas fideliter et prudenter. Ad hec, cum ordinationem factam super galeis contra Turcos predictos per nos et alios quos tangit anno presenti et proximo sequenti tenendis petieris tibi mitti, ordinationem hujusmodi pro anno futuro predicto, quia ejus executio diversis ex causis posset forsitan impediri, adhuc destinare non licet, eam vero quatenus tangit annum presentem quam tibi misimus assignari tibi sufficere credimus quoad presens; hortamur igitur nobilitatem tuam in Domino et rogamus quatinus predictum Dei negotium tue commissum prudentie sic solerter fideliter et utiliter prosequaris quod preter meritum retributionis eterne, quod tibi exinde promittitur in resurrectione justorum, laudis humane preconium ac nostram et Apostolice Sedis benedictionem et gratiam uberius merearis, sciturus quod te super tuis oportunitatibus habemus et habere intendimus quantum cum Deo poterimus favorabiliter com-

mendatum. Datum III kalendas junii, anno decimo octavo.»

5496

1er juin 1334.

Miloni de Noeriis negotia quae Petrus de Manso in regali curia expedire habet commendat. (REG. 117, fol. 202, c. 1024).

«*Miloni domino de Noeriis.* Super hiis que dilectus filius nobilis vir Petrus de Manso, familiaris noster, habet ut accepimus in regali curia expedire, ipsum suaeque nogocia tue nobilitatis benivolentie sicut alias propensius commendamus. Datum kalendis junii, anno decimo octavo.

In eundem modum Guillelmo de Sancta Maura, cancellario regio Francie.»

5497

5 juin 1334.

Guillelmo Bastardo et Isnardeto de Bellacumba ut treugas inter Imbertum, dalphinum Viennensem, et Ademarum episcopum Valentinum initas observent. (REG. 117, fol. 304, c. 1601).

«*Nobilibus viris Guillelmo Bastardo militi et Isnardeto de Bellacumba castellano Cabroli.* Super observandis treugis que pridem inter dilectum filium nobilem virum Imbertum dalphinum Viennensem ex parte una et venerabilem fratrem nostrum Ademarum episcopum Valentinum invicem dissidentes indite auctoritate apostolica et certis penis vallate fuerunt, ex quibus via pacis Deo grate ac utrique parti accommode parari, multis [que] malis et periculis speratur probabiliter obviari, prefato Dalfino preces et exhortationes nostras per binas litteras [mittendas] duximus, quas per eum ad exauditionis effectum confidimus interdici (1). Sane quia ex novitatibus si fierent interim via pacis ad quam intensius aspiramus desideriis redderetur difficilior, aditus non sine offensa divina periculis et scandalis panderetur, et facientes novitates hujusmodi penis predictis se subicerent contra non servantes vel infringentes predictas treugas promulgatis, nobilitatem vestram rogamus attentius et in Domino exhortamur quatinus premissis et aliis

(1) Corr. : introduci ?

que vobis in hac parte possunt occurrere consideranter attentis, predictas treugas observantes ab omni novitate ac offensione memorati episcopi et ecclesie Valentine, presertim quousque dictus Dalfinus venerit cessetis et cessare faciatis penitus gentes vestras, taliter super hiis vos acturi quod nos vestram devotionem et prudentiam exinde in Domino possimus commendare. Datum nonis junii, anno decimo octavo.»

5498

8 juin 1334.

Dalfino Viennensi ut treugas cum Ademaro episcopo Valentino inditas observari faciat fidemque Guillelmo archiepiscopo Brundisino adhibeat. (REG. 117, fol. 304, c. 1600).

«*Dalfino Viennensi.* Pridem ad observationem treugarum inter te, fili [ex parte una] et venerabilem fratrem nostrum Ademarum, episcopum Valentinum, ex altera per venerabilem fratrem nostrum Petrum episcopum Aurasicensem et dilectum filium Girbertum abbatem monasterii Sancti Egidij, ordinis sancti Benedicti, Nemausensis diocesis, Apostolice Sedis nuncios auctoritate apostolica indictarum, ex quibus paci Deo grate ac utrique parti et aliis multis accommode via parari, et obviari variis periculis et scandalis arbitratur probabiliter, tue nobilitatis prudentiam per litteras nostras fuimus exhortati. Sane cum aliqua per officiales et subditos tuos in eorundem episcopi et ecclesie Valentine prejudicium fuisse non sine violatione treugarum hujusmodi asserantur hiis temporibus preteritis attemptata, nos attendentes quod ex talibus via pacis predictae redderetur difficilior, aditus panderetur scandalis et attemptantes talia involverentur penis et sententiis adversus violatores treugarum hujusmodi promulgati, eandem nobilitatem exhortamur in Domino et rogamus quatinus premissis in consistorium exacte considerationis adductis, pro divina et ejusdem Sedis reverentia tueque anime salutis obtentu prefatas observes inviolabiliter treugas et ab eisdem officialibus et subditis, revocatis quantum erit possibile attemptatis in contrarium facias observari, venerabili fratri nostro Guillelmo archiepiscopo Brundisino quem velut tibi acceptum tueque salutis et honoris fervidum zelatorem ad tuam propter hoc presentiam confidenter super hiis que circa predicta tue pro parte

nostra explicabit prudentie fidem credulam nichilominus adhibendo, teque taliter in hac parte gerendo quod preter laudem Sedis benedictionem et gratiam uberius [assequi] merearis. Datum VI idus junii, anno decimo octavo.»

5499

16 juin 1334.

Anibaldo episcopo Tusculano testandi facultatem concedit. (REG. 117, fol. 299 v°, c. 1570)

« *Venerabili fratri Anibaldo, episcopo Tusculano.* Cum nichil sit — Datum Avinione, XVI kalendas julii, anno decimo octavo.

Item fuit facta eidem indulgentia in forma sub eadem data.»

5500

Avignon, 17 juin 1334.

Ecclesiae Electensi locum qui praepositura de Serris vulgariter nuncupatur de novo incorporat, a perpetuo vicario deserviendum. (REG. 117, fol. 180, c. 901; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63371).

« *Ad perpetuam rei memoriam.* Ad Electensem ecclesiam ut pote manuumstrarum plantulam quam nos olim auctoritate apostolica in cathedralem ereximus benivolentiae specialis gerentes affectum, ad ea quantum cum Deo possumus libenter intendimus per que prosperi status sui recipere valeat incrementum. Dudum siquidem per bone memorie Bartholomeum, episcopum Electensem, nobis exposito quod locus de Serris in Electensi diocesi constitutus, pertinens ad ecclesiam supradictam, quem predecessores sui abbates olim monasterii nunc ecclesie Electensis qui fuerunt pro tempore interdum retinuerant ad mensam eorum, et interdum ad tempus aliquibus ex monachis ejusdem monasterii predicti concesserant, ratione vicinitatis et cujusdam nemoris consistentis in eo erat dicte mense plurimum opportunus, licet tempore quo per dictos monachos tenebatur nimium fuisset devastatus, nos dicti episcopi supplicationibus inclinati, dilecto filio .. decano ecclesie Sancti Pauli Fenolhadesii dicte diocesis, ejus proprio nomine non expresso, per nostras certi tenoris litteras dedimus in mandatis

ut ipse de premissis summarie de plano sine strepitu et figura judicii se informans, si ita esse reperiret, dictum locum cum omnibus juribus et pertinentiis suis mense episcopali Electensi auctoritate nostra imperpetuum annectere, concedere, incorporare, unire et etiam applicare curaret, per dictum episcopum et successores suos episcopos Electenses qui essent pro tempore ad opus mense predictae retinendum perpetuo ac etiam possidendum, contradictores eadem auctoritate appellatione postposita compescendo. Voluimus autem quod idem episcopus in recompensationem loci predicti aliquod officium ad divini cultus augmentum studeret in ecclesia predicta de novo creare, cui viginti libras turo-nenses annui redditus de proventibus et redditibus ad dictam mensam spectantibus imperpetuum auctoritate nostra conferret ac etiam assignaret. Demum vero pro parte dicti episcopi ad audientiam nostram deducto quod quondam Bernardus Tardini decanus ejusdem ecclesie Sancti Pauli, super premissis juxta dictarum litterarum nostrarum tenorem plenaria informatione recepta, ipsa reperiens esse vera, prefatum locum de Serris cum omnibus juribus et pertinentiis dictarum litterarum auctoritate predictae mense episcopali Electensi imperpetuum annexaverat, concesserat, incorporaverat, unierat et etiam applicarat per episcopum et successores predictos ad opus dicte mense retinendum perpetuo ac etiam possidendum; quodque idem episcopus pro recompensatione predicta ad quam ut premittitur tenebatur officium thesaurarie (1) [secundum] mandatum nostrum hujusmodi creavit in ecclesia supradicta et de bonis dicte mense octuaginta libras turo-nensium parvorum in annuis redditibus eidem officio assignavit, licet idem episcopus per simplicitatem in hujusmodi assignatione reddituum ommisisset exprimere quod id fecerat loco dicte recompensationis ad quam ut premittitur tenebatur; nobisque per ipsum episcopum supplicato ut ne sibi dictisque successoribus posset propterea prejudicium imposterum generari, unionem, incorporationem et annexionem hujusmodi per dictum decanum ut predictur factas confirmare de benignitate apostolica dignaremur; nos ipsius episcopi supplicationibus inclinati, annexionem, concessionem, incorporationem, unionem et applicationem hujusmodi ratas et gratas habentes illas omissionem

(1) Reg. : *thesaurarie nostre*.

hujusmodi nonobstante auctoritate apostolica duximus confirmandas, prout in diversis nostris super premissis confectis litteris plenius continetur. Verum quia, sicut ex porrecte nobis nuper pro parte venerabilis fratris nostri Guillelmi episcopi Electensis petitionis tenore percepimus, unio, concessio, incorporatio et applicatio hujusmodi de predicto loco qui prepositura de Serris in illis partibus vulgariter nuncupatur, solita per dictos monachos ut predicatur gubernari, facte per decanum predictum et prefata nostra confirmatio subsequuta ex nonnullis causis et ex eo presertim dicuntur ab aliquibus defective et nullius existere firmitatis quod prefatus Bartholomeus episcopus in recompensatione dicti loci juxta predictarum litterarumstrarum tenorem dictum thesaurarie officium non creavit, licet idem Bartholomeus episcopus dum viveret officium ipsum in recompensatione hujusmodi assereret se creasse, nos in favorem ejusdem Electensis ecclesie super premissis cujuslibet dubietatis scrupulum amputare volentes, ejusdem Guillelmi episcopi supplicationibus inclinati locum seu preposituram de Serris hujusmodi prefate mense episcopali Electensi auctoritate apostolica et ex certa scientia unimus, incorporamus, concedimus perpetuo et etiam applicamus, per eundem Guillelmum episcopum et successores suos episcopos Electenses qui pro tempore fuerint ad opus dicte mense tenendum perpetuis temporibus ac etiam possidendum; decernentes ex nunc irritum et inane si secus super hiis a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attemptari, non obstantibus si aliqui super provisionibus sibi faciendis de hujusmodi preposituris seu locis ac dignitatibus, personatibus et officiis aliisque beneficiis ecclesiasticis in illis partibus speciales vel generales nostras vel predecessorum nostrorum Romanorum pontificum aut legatorum dicte Sedis litteras impetrarint, etiam si per eas [ad] adibitionem, reservationem et decretum vel alias quomodolibet sit processum, quas quidem litteras ad eandem preposituram seu locum volumus non extendi, sed nullum per hoc eis quoad assecutionem prepositurarum, locorum, dignitatum, personatum, officiorum ac aliorum beneficiorum prejudicium generari, seu quibuslibet dicte Sedis litteris, indulgentiis et privilegiis generalibus vel specialibus, quorumcumque tenorum existant, per que presentibus non expressa vel totaliter non inserta effectus

hujusmodi gratie impediri valeat quomodolibet vel differri et de quibus quorumque totis tenoribus debeat in nostris litteris fieri mentio specialis. Volumus autem quod de fructibus, redditibus et proventibus ejusdem prepositure, seu loci, quadraginta libre turonensium parvorum in certo loco congruo seu sexta pars primiciarum et decimarum ejusdem prepositure seu loci, que communi extimacione quadraginta libras ejusdem monete valere dicitur, annuatim vicario perpetuo ecclesie dicte prepositure seu loci per episcopum Electensem qui est pro tempore instituendo pro sustentatione ipsius vicarii, prout idem Guillelmus episcopus ad id se voluntarie obtulit juxta arbitrium dilecti filii .. decani predictae ecclesie Sancti Pauli de Fenolhadesio reserventur, et etiam assignentur, quodque dictus episcopus cetera alia onera ejusdem ecclesie, prepositure seu loci predicti teneatur et debeat perpetuis temporibus supportare. Nulli ergo etc... Datum Avinione, XV kalendas julii, anno decimo octavo.»

5501

Avignon, 17 juin 1334.

Decano ecclesiae Sancti Pauli de Fenolhadesio ut Guillelmum Electensem episcopum in dictae praepositurae possessionem inducat fructusque perpetuo vicario debitos assignet. (REG. 117, fol. 180 v°, c. 902; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63371).

«*Dilecto filio .. decano ecclesie Sancti Pauli de Fenolhadesio, Electensis diocesis.* Ad Electensem ecclesiam etc., usque in finem verbis competentibus mutatis. Quocirca discretioni tue per apostolica scripta mandamus quatinus prefatum Guillelmum episcopum vel procuratorem suum ejus et dicte mense nomine in corporalem possessionem ejusdem prepositure seu loci inducens auctoritate nostra et defendens inductum, sibi que faciens de ipsius fructibus, redditibus, proventibus, juribus et obventionibus universis integre responderi, prefatas quadraginta libras turonensium parvorum de fructibus, redditibus et proventibus prepositure seu loci hujusmodi in certo loco seu hujusmodi sextam partem primiciarum et decimarum ejusdem prepositure seu loci juxta nostri decreti tenorem prefato vicario perpetuo prout ei utilius expedire cognoveris pro sustentatione sua eadem auctoritate

reservare ac assignare procures. Contradictores etc... Non obstantibus si eidem episcopo vel quibusvis aliis communiter vel divisim a dicta sit Sede indultum quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Datum ut supra.»

5502

Avignon, 20 juin 1334.

Johanni de Rigaldo, subdiacono, quod usque ad unum annum ad superiores ordines se facere promoveri non teneatur. (REG. 117, fol. 181, c. 903; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63388).

«*Dilecto filio Johanni de Rigaldo, rectori parochialis ecclesie de Archiniaco, Pictavensis diocesis, familiari nostro.* Exigunt grata tue — Datum Avinione, XII kalendas julii, anno decimo octavo.»

5503

22 juin 1334.

Tricastrino et Massiliensi episcopis ut de partibus Flandriae et Brabantiae redeant mandat. (REG. 117, fol. 206 vº, c. 1047; — *FAYEN, op. cit.*, t. II, p. 737, n. 3595).

«*Eisdem [Hugoni Tricastrino et Johanni Massiliensi episcopis, Apostolice Sedis nunciis].* Benigne receptis fraternitatis vestre litteris die date, ad ea que continebantur in eis, que pleno intellectu collegimus, breviter respondemus quod nostre ac fratrum nostrorum nequaquam intentionis extitit nec existit vos, nisi premissis per vos inductionibus et exhortationibus oportunis, contra illos principes dissidentes invicem debere procedere quovismodo; sed si ad eorum presentiam pro inductionibus et exhortationibus hujusmodi faciendis tute non possitis accedere, nec ad loca ipsorum sine magne difficultatis obstaculo vos conferre moraue vestra non esset propter hoc in eis partibus fructuosa, volumus, sicut nuper etiam vobis scripsisse meminimus, quod ad nostram presentiam, cum licencia et beneplacito regii, redeatis, ut vestra relatione audita, possimus

melius cum consilio fratrum ipsorum super negotio dictorum principum de illo quod expedire cognoverimus remedio providere. Datum X kalendas julii, anno decimo octavo.»

5504

23 juin 1334.

Regi Franciae ut bona a senescallo regio Carcassonensi Petro electo Albiensi post obitum Berardi quondam episcopi ablata restitui faciat. (REG. 117, fol. 199 vº, c. 1002).

«*Regi Francie.* Licet in ecclesia Albiensi regalia sicut accepimus non existat, nuper tamen eadem ecclesia per obitum bone memorie Berardi episcopi Albiensis vacante, dilectus filius nobilis vir senescallus regius Carcassonensis et alie gentes partium illarum regie bona spiritualia et temporalia ejusdem ecclesie ad dilectum filium Petrum electum Albiensem spectantia occuparunt et adhuc detinent in ipsius prejudicium sicut asseritur occupata. Quocirca regalem excellentiam attentius deprecamur quatinus mandare velit per litteras regias bona hujusmodi electo restitui et liberari predicto, ipsum habendo pro divina et Apostolice Sedis reverentia super hiis et aliis suis et ecclesie predictae negociis favore regio commendatum. Datum IX kalendas julii, anno decimo octavo.»

5505

23 juin 1334.

Reginae Franciae ut pro eadem restitutione apud regem partes suas interponat. (REG. 117, fol. 199 vº, c. 1003).

«*Regine Francie.* Licet etc., usque occupata. Cum autem super expeditione ac liberatione bonorum hujusmodi carissimo in Christo filio nostro Philippo regi Francie illustri viro tuo scribimus, per nostras litteras serenitatem regiam deprecamur quatinus ut eadem expeditio fiat celeriter velit pro divina et Apostolice Sedis reverentia regia sublimitas interponere partes suas, ipsum electum suamque [ecclesiam] predictam habendo nichilominus super hiis et aliis suis negociis favorabiliter commendatos. Datum ut supra [IX kalendas julii, anno decimo octavo].

In eundem modum verbis competentibus mutatis

magistro Guillelmo de Sancta Maura cancellario regio.

In e. m. Martino de Issartis, consiliario regio.

In e. m. Miloni, domino de Noeriis.

In e. m. Petro, archiepiscopo Rothomagensi.

Datum ut supra.»

5506

23 juin 1334.

Regi Francie nuntiat se Petrum de Via ecclesie Albiensi in pastorem praefecisse. (REG. 117, fol. 202, c. 1025)

« *Regi Francie.* Tenet nostra memoria nec de regia credimus excidisse quomodo ad preficiendum [pastorem] Albiensi ecclesie, que sperabatur tunc proximo vacatura, certas personas per diversas litteras regias nobis regalis circumspectio nominavit. Sane, vacante hiis diebus preteritis ecclesia antedicta per mortem prelati ejusdem ecclesie, in dilectum filium Petrum de Via, archidiaconum de Fenolhadesio in ecclesia Narbonensi, nepotem nostrum, omnes fratres nostri Sancte Romane Ecclesie cardinales tunc presentes finaliter vota sua concorditer direxerunt, eundemque archidiaconum in pastorem prefecimus ecclesie antedictae. Quare nos excusatos, quesumus, regia benivolentia super hoc habeat, ac eosdem electum et ecclesiam propensius commendatos. Datum IX kalendas julii, anno decimo octavo.»

5507

23 juin 1334.

Reginae Franciae eundem electum Albiensem commendat. (REG. 117, fol. 202, c. 1026).

« *Regine Francie.* Cum nos pridem Albiensi ecclesie tunc vacanti dilectum filium Petrum de Via archidiaconum de Fenolhadesio in ecclesia Narbonensi, nepotem nostrum, [ad] quem omnes fratres nostri Sancte Romane Ecclesie cardinales tunc presentes direxerunt concorditer vota sua, preficimus in episcopum et pastorem, tam ipsum electum quam prefatam ecclesiam suam serenitati regie propensius commendamus. Datum ut supra.»

5508

25 juin 1334.

Adolfo episcopo Leodiensi ut a venditione villae Macliniensis resileat. (REG. 117, fol. 198 vº, c. 996; — FAYEN, *op. cit.*, t. II, p. 738, n. 3600).

« *Adolfo, episcopo Leodiensi.* Si presulem deceat — Datum VII kalendas julii, anno decimo octavo.»

5509

25 juin 1334.

Regi Franciae de pace tractanda inter alligatos Leodiensis episcopi comitisque Flandriae ac ducis Brabantiae. (REG. 117, fol. 202, c. 1027; — FAYEN, *op. cit.*, t. II, p. 739, n. 3601).

« *Regi Francie.* Innotuere nobis littere regie hiis diebus preteritis nobis misse quod ex mora venerabilium fratrum nostrorum Hugonis, Tricastrinensis, et Johannis, Massiliensis episcoporum, quos pro discordia suscitata inter venerabilem fratrem nostrum.. Leodiensem episcopum, ac dilectum filium nobilem virum Ludovicum, comitem Flandrie, multorumque aliorum principum cum ipsis alligatorum, ex parte una, ac dilectum filium nobilem virum .. ducem Brabantie sibi que adherentium, ex altera, duximus destinandos, .. ecclesie a quibus sua recipiebant stipendia, si eorum mora protraheretur diutius, possent nimium aggravari; propter quod tua providentia nobis per easdem litteras supplicavit quod venerabilibus fratribus nostris.. Noviomensi et.. Tornacensi ac .. Morinensi et eorum cuilibet eandem potestatem de verbo ad verbum quam concesseramus prefatis nostris nunciis per nostras litteras concedere deberemus. Profecto, fili carissime, gravamen ecclesiarum nos previderamus antequam nobis fuissent littere regie presentate, unde ecclesiis compacientes predictis, ac attendentes quod, sicut prefati nostri nuncii nobis scripserant, pax inter ducem et comitem predictos regio ministerio fuerat reformata, pro qua specialiter fuerant prefati nuncii illuc missi, et pro certo reformaretur inter alios satis cito, necnon in consideratione deducto quod prefati nostri nuncii de nullo illuc servierant, nec etiam serviebant, ipsis per nostras dedimus litteras in mandatis quod a regia magnificentia licentia recepta, ad nostram deberent presentiam se conferre. Receptis autem prefatis tue magnificentie litteris, super contentis

in eis cum certis ex nostris deliberavimus fratribus, et quia super hiis varia sentiebant, negotium illud in privato deduximus consistorio, in quo presentibus omnibus, paucis infirmis exceptis, super predictis deliberatione prehabita diligenti, in hoc omnium duobus dumtaxat exceptis resedit deliberatio quod nec honori regio neque nostro neque utilitati expediebat negotii quod prelati regni Francie commissio fieret antedicta. Per hoc enim principibus alligatis preberetur occasio dictos recusandi commissarios, et per consequens eorum processibus non parendi, et hec utique ratio tam nos quam fratres nostros movit ab initio quod que commisimus prefatis nostris nunciis, prelati non commisimus dicti regni. Quare habeat nos quesumus super hoc regalis benivolentia excusatos. Sed si nostrorum nunciorum adhuc illuc sit presentia oportuna, super ecclesiarum gravamine de fratrum nostrorum consilio providebimus opportune. Volumus autem circumspectionem regiam non latere pericula grandia que, si inducerentur treuge et contra ipsas non servantes proferretur excommunicationis sententia eorumque terre supponerentur interdicto ecclesiastico, sequi possent. Cum enim in guerra predicta sint reges Navarre et Boemie, prelati .. Coloniensis et .. Leodiensis et magni alii principes quorum omnium terre et aliorum eis adherentium, pro violatione treugarum ipsarum, que forsan pro excessu satis levi contingeret, subicerentur, non absque gravi scandalo, interdicto ecclesiastico quasque treugas non observando forsan magna pars regni Francie dictum incurreret interdictum, propter quod nostra fratrumque nostrorum intentio non extitit nec existit, nec tua debet existere [quod], nisi verisimiliter crederetur quod prefati principes treugam observarent, dicta interdicti sententia proferretur sed deberet sine tanto scandalo et periculo super hoc aliter provideri. Et ecce quod premissis nunciis scribimus quod si mora illorum videatur excellentie regie utilis, illic remanere debeant et procedere, salvo quod de sententia interdicti est dictum superius, juxta traditam sibi formam. Premissa autem dicta circa sententiam interdicti ipsis secrete tenere precipimus, ita quod hec ad noticiam alligatorum nequeant pervenire. Datum VII kalendas julii, anno decimo octavo. »

5510

25 juin 1334.

Dalfino Viennensi ut omnem rancorem quam concepit contra Ademarus de Pictavia abjiciat. (Rég. 117, fol. 303 vº, c. 1599).

« *Dalfino Viennensi*. Fili, si consideranter attenderes quantum principes quanto majores sunt amicis egeant, profecto et antiquos tuos tuam studeret conservare circumspectio et ad novos acquirendos operosum studium adhibere. Adhuc si dictum Sapientis attenderis dicentis quod « melior est vicinus prope quam frater procub », ad conservandum propinquos ampliore tua prudentia diligentiam adhiberet. Possunt enim servire promptius ac securius quam remoti. Hoc pro tanto premisimus quia sicut tuam non credimus prudentiam ignorare, dilectus filius nobilis vir Ademarus de Pictavia antiquus amicus est domus tue, qui pro juribus ejusdem domus et honore servandis tam ipse quam predecessores sui personarum periculis ac expensis profluis et multorum magnatum odiis non vitatis se exponere sunt soliti, et in presenti hoc complere idem nobilis desiderat et futuris temporibus observare. Hoc predecessores tui attendentes amittam tuam in uxorem sibi provide concesserunt. Sane lingua tercia que multos federatos est separare solita, sicut credimus, procurante, ut fertur, a pluribus adversus nobilem predictum indignationem concepisse diceris adeo gravem quod tuis ministris et officialibus mandasse diceris ut, armatorum tam equitum quam peditum congregata multitudine, invadere debeant hostiliter terram ejus. Hoc credere non possumus quia ab ore tuo percepimus te intentis desideriis affectare habere pacem quantum in te est cum omnibus, ut Christo Redemptori tuo qui pro pace paranda humano generi de sinu Patris descendit ac recipere non erubuit formam servi, placere, et ut populo tibi commisso possis justiciam que bene non exercetur nisi pacis tempore promptius ministrare, presertim cum dictus nobilis paratus sit prompte quecumque tibi tenetur facere adimplere. Ideoque nobilitatem tuam hortamur in Domino et rogamus attente quatinus omnia que contra dictum nobilem concepisse diceris, differre velis quousque ad partes inferiores Dalfinatus descenderis et probaveris si que pro parte sua providentie tue obtulimus, voluerit adimplere, Et si contingeret quod super illis dubietas aliqua oriretur, ut illa prompte tollatur

paratos nos offerimus interponere solitudinis nostre partes, rogantes tuam benivolenciam quod interim contra prefatum nobilem nil debeas attemp-
tare. Datum VII kalendas julii, anno decimo octavo.»

5511

26 juin 1334.

Regi Franciae de annulatione venditionis villae Macliniensis antea factae per episcopum Leodiensem comiti Flandriae. (REG. 117, fol. 198, c. 995 ; — FAYEN, *op. cit.*, t. II, p. 740, n. 3602).

« *Regi Francie.* Regalium litterarum missarum nobis noviter nos docuit lectio quomodo circumspectio regia, attente considerans et consideranter attendens guerras, dissensiones, pericula et dispendia varia que provenerunt hactenus occasione venditionis facte per venerabilem fratrem nostrum.. Leodiensem episcopum et Leodiense capitulum dilecto filio nobili viro Ludovico, comiti Flandrie, de villa Macloniensi, queque comminatur imposterum nisi ocius occurratur, vias et modos quesivit sedule per quos obviari posset tot malis, presertim cum si guerra cepta processerit, verendum sit quod transmarinum passagium differre oporteat, vel, quod absit, totaliter impediri. Et quia post deliberationes varias tibi tuoque consilio via non occurrit aliqua per quam sic prompte sicque convenienter hec adimpleri valeant sicut si nobis placeret dictis episcopo et capitulo Leodiensi precipere ac ipsos compellere ut villam predictam ad manum suam recipiant preciumque receptum ratione venditionis predictae restituant comiti antedicto, et nichilominus ipsum comitem Flandrie ut recepto precio quod dedit dictis episcopo et capitulo Leodiensi ratione emptionis ville predictae ab emptione predicta recedat, deberemus efficaciter exhortari, quocirca regia circumspectio nos rogarat quod vellemus adimplere premissa, supponens pro certo quod, si hoc fecerimus, dictus comes nostris exhortationibus acquiescet finisque dabitur tantis malis. Profecto, fili carissime, quod regia prudentia sit sollicita occurrere tantis malis gratum Deo acceptumque bone voluntatis hominibus arbitramur. Sane quia merita causarum partium assertionem panduntur, episcopum et capitulum supradictos, nisi vocatis et auditis partibus, juste non possumus compellere ad predicta. Si autem partes vocave-

rimus antedictas juxta votum regium, hec brevi non poterunt tempore expediri. Sed ecce tam episcopum et capitulum quam comitem antedictos, ut premissa compleant, per nostras litteras efficaciter exhortamur. Sane quia si via impleretur predicta, ecclesia Leodiensis nimium, ut fertur, a pluribus lederetur, tum quia venditio ville predictae erat dicte ecclesie utilis admodum, ex cujus precio acquirere poterat redditus ampliores satis quam perciperet ex villa predicta, tum quia per hanc vitabat ecclesia ducis Brabancie odium et dissensionem ex quibus dudum dicta ecclesia multa dicitur dispendia incurrisse, quibus omnibus careret si recederetur a venditione predicta; nam ex illo precio, si illud restitueret, nichil acquirere posset, et si villam recuperaret, remaneret materia, major utique solito, odii inter ecclesiam et ducem predictos; salva deliberatione regia, ut prorsus materia hujusmodi odii tolleretur, esset non solum quod recederetur a dicta venditione, sed et quod villa predicta duci vel ecclesie remaneret insolidum, sic quod pars cui assignaretur jus alterius eidem in oportunis locis deberet recompensationem debitam assignare, sic etenim cessarent inter ecclesiam et ducem odia et occasio procurandi alligationes vel alia ex quibus mala possent provenire similia tolleretur. Super hiis autem rescribere usque nunc distulimus, querentes modos et vias per quos possemus, juxta desiderium regium, malis que comminatur dicta dissensio absque utriusque partis gravi dispendio obviare. Super quo, quesumus, nos habeat celsitudo regia excusatos. Datum VI kalendas julii, anno decimo octavo.»

5512

26 juin 1334.

Regi Franciae ea ipsi per regem Serviae et Ludovicum de Bavaria scripta in caedula transmittit interclusa. (REG. 117, fol. 199, c. 998).

« *Regi Francie.* Ut ea que rex Servie et Ludovicus de Bavaria scripserunt noviter providentia regia non ignoret, ecce quod illa sibi reserabit plenius cedula presentibus interclusa. Datum VI kalendas julii, anno decimo octavo.»

5513

Avignon, 26 juin 1334.

Guillelmo episcopo Aptensi testandi facultatem concedit. (REG. 117, fol. 299 v°, c. 1571; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63423).

« *Venerabili fratri Guillelmo, episcopo Aptensi.* Quia presentis vite — Datum Avinione, VI kalendas julii, anno decimo octavo. »

5514

Avignon, 27 juin 1334.

Petro electo Albiensi ut jura civilia usque ad triennium audire possit, etiam si fuerit interim in episcopum consecratus. (REG. 117, fol. 181, c. 906; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63424).

« *Dilecto filio Petro, electo Albiensi.* Exposcit tue sinceritatis — Datum Avinione, V kalendas julii, anno decimo octavo. »

5515

27 juin 1334.

Comiti Flandriae ut ab emptione villae Macliniensis resiliat. (REG. 117, fol. 199, c. 997; — *FAYEN, op. cit.*, t. II, p. 742, n. 3604).

« *Ludovico, comiti Flandrie.* Si, fili, diligenter attenderis strages corporum, lapsus rerum animarum quoque pericula que utique sunt amarius deploranda, necnon et alia discrimina non facile numeranda que provenerunt hactenus ex venditione ville Mecliniensis per venerabilem fratrem nostrum.. Leodiensem episcopum ac ejus capitulum tibi facta, et si attente consideraveris quanta mala comminentur (1) imposterum nisi ocius occurratur, profecto vias et modos curabis perquirere sedule per quos contra tam gravia comminata dispendia possit salubriter provideri. Et quia modus promptior non videtur occurrere quam quod a contractu venditionis predictae que causa malorum omnium premissorum noscitur per te ac episcopum et capitulum predictos recedatur omnino, ita quod tu precium quod dedisti episcopo et capitulo supradictis et ipsi (2) tibi villam tibi assignatam pre-

(1) Reg. : *comminentur*.

(2) Reg. : *ipsis*.

dictam recipere debeatis. Nec hec tibi, fili, debent dura videri sed levia cum si vera sint que dicuntur a pluribus venditio de jure non tenuerit supradicta. Et si certum quod tenuisset existeret, pro tantis malis declinandum tantisque evitandis periculis satis majora deberes facere quam sunt ista. Et quia tibi super hoc alias plenius scripsisse meminimus que non credimus a tua memoria excidisse, que dicta sunt sufficient quoad presens. Sed tuam circumspectionem exhortamur in Domino et rogamus attente ut circa premissa vota tua sic previo (1) rationis judicio et devotionis affectu dirigas, sic opere compleas que nos paternis affatibus et sinceris affectibus suademus quod id nobis qui per hoc salutem tuam multorumque aliorum ac tranquillitatem et pacem querimus tibi et tuis contra pericula varia studemus prospicere necnon et impedimenta gravia parata transmarino passagio amputare, cedat ad gaudium tibi proinde salutis, honoris ac utilitatis, prout desideramus, incrementa proveniant et efficax contra transmarini passagii pericula munimentum. Et ut nobis quoad hec de tuo beneplacito nostrarumque exhortationum quam speramus exauditione (2) certius innotescat, tue prudentie, quesumus, placeat per tuas litteras plene circa premissa tue continentes beneplacitum voluntatis reddere certiores. Datum V kalendas julii, anno decimo octavo. »

5516

27 juin 1334.

Regi Franciae nuntios super tractatu cum rege Boemiae commendat. (REG. 117, fol. 199, c. 999).

« *Eidem regi Francie.* Cum pro exequendis hiis que fieri debent juxta tractatum cum tuis, fili carissime, ac carissimi in Christo filii nostri Johannis, regis Boemie illustris, nunciis habitum, prout in quaternis tractatus ejusdem, quos secum dicti tui nuncii deferunt [continetur], dilectos filios magistrum Raymundum Delcasse, decanum Lingonensis et Bertrandum Cariti, archidiaconum Vaurensis ecclesiarum nostros nuncios destinemus, ipsos regie benivolentie propensius commendantes, eam attentius deprecamur quatinus eos velit super hiis dirigere favorabiliter et benigne ac de securo

(1) Reg. : *primo*.

(2) Reg. : *quarum speramus exauditionem*.

conductu facere prout oportunum extiterit provideri. Datum V kalendas julii, anno decimo octavo. »

5517

27 juin 1334.

Regi Bohemiae in eundem modum. (REG. 117, fol. 199, c. 1000).

« In eundem modum eidem regi Boemie ».

5518

27 juin 1334.

Duci Bavariae comiti palatino Reni eosdem nuntios commendat. (REG. 117, fol. 199 vº, c. 1001).

« Nobili viro Henrico, duci Bavarie, comiti palatino Reni. Cum pro exequendis — Datum ut supra [V kalendas julii, anno decimo octavo]. »

5519

27 juin 1334.

Tricastrino et Massiliensi episcopis, nuntiis apostolicis, in Flandria morandi licentiam dat. (REG. 117, fol. 207, c. 1049; — FAYEN, *op. cit.*, t. II, p. 743, n. 3605).

« Eisdem [Hugoni, Tricastrino, et Johanni Massiliensi episcopis, Apostolice Sedis nuntiis]. Moram vestram in eis partibus, quia utilis sperabatur, acceptam habemus et gratam. Et si carissimo in Christo filio nostro Philippo, regi Francie illustri, videatur expediens amplius illuc ulterior mora ipsa, volumus quod juxta formam commissionis alias vobis facte, mandatis et prohibitionibus contrariis nequaquam obstantibus, prout expedire videritis procedere debeatis, provisuri tamen ne terras illorum alligatorum sibi adversantium invicem supponatis, nisi vobis mandaremus specialiter, ecclesiastico interdicto, quia ex hoc magnum periculum posset sequi. Regi autem predicto necnon venerabili fratri nostro .. episcopo et capitulo Leodiensibus ac nobili viro .. comiti Flandrie scribimus juxta formam quam cedula continet presentibus interclusa. Datum V kalendas julii, anno decimo octavo. »

5520

Avignon, 28 juin 1334.

Littera de securo conductu pro Raymundo Delcasse, decano Lingonensi, et Bertrando Cariti archidiacono Vaurensi. ad partes Franciae pro quibusdam Ecclesiae Romanae negotiis destinatis. (REG. 117, fol. 307, c. 1623).

« Venerabilibus fratribus patriarchis, archiepiscopis et episcopis et dilectis filiis electis, abbatibus, prioribus, decanis, prepositis, archidiaconis, archipresbiteris, rectoribus et aliis ecclesiarum prelatis ipsorumque vices gerentibus, capitulis quoque, conventibus ceterisque personis ecclesiasticis secularibus et regularibus, exemptis et non exemptis, Cisterciensis, Cluniacensis, Premonstratensis, Camaldulensis, sanctorum Benedicti et Augustini et aliorum ordinum ac domorum Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani, beate Marie Theotonicorum, Calatravensis et Humiliatorum magistris, prioribus et preceptoribus eorumque locatenentibus, necnon nobilibus viris ducibus, principibus, marchionibus, comitibus, baronibus, senescallis, justiciariis, potestatibus, capitaneis, rectoribus, bailivis, officialibus ceterisque dominis temporalibus, universitatibus quoque ac communitatibus civitatum, terrarum, castrorum, villarum et aliorum quorumcunque locorum et aliis universis et singulis ad quos presentes littere pervenerint. Cum nos dilectos — Datum Avinione, IIII kalendas julii, anno decimo octavo. »

5521

Avignon, 30 juin 1334.

Raymundo Delcasse quod uni clerico tabellionatus officium concedere possit. (REG. 117, fol. 181, c. 904).

« Dilecto filio magistro Raymundo Delcasse, decano ecclesie Lingonensis, Apostolice Sedis nuncio. Cum te de — Datum Avinione, II kalendas julii, anno decimo octavo. »

In e. m. magistro Bertrando Cariti, archidiacono Vaurensi, Apostolice Sedis nuncio. Datum ut supra. »

5522

Avignon, 30 juin 1334.

Bertrando Cariti ut de pecuniis quas Geraldus de Bisturre, decanus Andegavensis in provincia Senonensi

collectas in certis locis deposuerat se informet easque exigat. (REG. 117, fol. 181, c. 905).

« *Eidem Bertrando [Cariti, archidiacono Vaurensi].* Cum quondam Geraldus de Bisturre, decanus ecclesie Andegavensis, capellanus noster, collector annalium fructuum beneficiorum ecclesiasticorum apud Sedem Apostolicam vacantium in civitate et diocesi ac provincia Senonensibus deputatus et quidam subcollectores ejusdem nonnullas pecunie summas nostram Cameram contingentes in certis locis earum partium duxerint sicut accepimus deponendas, nos ipsam Cameram de illis volentes effici certiore discretioni tue per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus pecunias hujusmodi, ubicumque et apud quoscumque depositas vel dimissas, super quibus te summarie de plano et simpliciter si necesse fuerit te informes, petere, exigere ac recipere nostro et ejusdem Camere nomine studeas diligenter, contradictores quoslibet super hiis et rebelles per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, non obstante si eis vel eorum aliquibus communiter vel divisim a Sede Apostolica sit indultum quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Volumus autem quod eos a quibus pecunias hujusmodi receperis possis absolvere plenius et quitare de hiis que inde receperis ab eisdem, faciendo super singulis assignationibus tibi exinde faciendis duo consimilia confici publica instrumenta, quorum altero penes assignantes ipsos dimisso reliquum ad predictam mittere Cameram non postponas. Datum Avinione, II kalendas julii, anno decimo octavo. »

5523

Avignon, 1er juillet 1334.

Johannem de Montesquino vicarium cum plena potestate in conventu Beatae Mariae de Montecarmelo Avinionensis post mortem Petri Pelagii constituit. (REG. 117, fol. 300, c. 1572; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, p. 63451).

« *Dilecto filio Johanni de Montesquino, ordinis Beate Marie de Montecarmelo, vicario in conventu*

ejusdem ordinis fratrum Avinionensium. Dudum nos qui ordinem Beate Marie de Monte Carmelo, cujus professor existis, sincera in Domino dilectione prosequimur et libenter ea que ordinis ipsius honorem et exaltationem respiciunt quantum cum Deo possumus promovemus diligentius, attendentes eidem ordini expedire quod in conventu fratrum Avinionensium persone ydonee per quarum salutarem doctrinam, vitam exemplarem et conversationem laudabilem fidelium ad ordinem ipsum cresceret devotio, maxime propter curie Romane presentiam morarentur, quodque premissa per quondam Petrum Pelagii ejusdem ordinis sacre theologie professorem tunc in humanis agentem in eodem conventu poterant utiliter et laudabiliter, inspectis virtutibus sibi traditis a Domino, promoveri, eundem Petrum in predicto conventu vicarium duximus usque ad nostrum beneplacitum per nostras certi tenoris litteras deputandum, fratres ejusdem conventus et alios prelibati ordinis ad ipsum convenientes conventum visitandi, corrigendi et si necesse foret a suis officiis amovendi, ac electos ad eadem officia confirmandi, excommunicandi et ab excommunicationibus hujusmodi absolvendi, super irregularitatibus quibus potest dilectus filius .. prior generalis predicti ordinis dispensandi, novicios receptandi et receptos ad professionem admittendi, fugitivos ipsius ordinis capiendi et ad misericordiam ordinis recipiendi, apostatas rebelles et inobedientes movendi, excommunicandi, capiendi, ligandi, carceri mancipandi salutareque penitentias injungendi, loca et voces restituendi, conventus ejusdem fratres ad conventus alios seu provincias ipsius ordinis transmittendi et illos de aliis conventibus et provinciis vocandi et in dicto conventu pro conventualibus etiam in officiis assignandi, necnon superiores quoscumque prefati ordinis ne fratres quos ad dictum conventum vocaret impedirent sed potius studentibus per ipsum vocatis sicut aliis pro studendo missis ad studia generalia per suas provincias de communi suarum provinciarum providere haberent, per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendi, et alia gerendi et exercendi que ad officium vicariatus hujusmodi pertinent plenaria facultate concessa. Volumus quoque quod si quis alius esset in eodem conventu per eundem priorem generalem pro vicario forsitan assignatus, pro revocato et amoto quem nos etiam amovimus haberetur, quodque per hoc eidem priori et succes-

soribus suis nequaquam derogaretur quominus ibidem post tempus dicti Petri assignare (*sic*) vicarium quociens oportunum existeret et semper cum presentes essent in eodem conventu possent suum officium exercere sicut in predictis litteris inde confectis plenius continetur. Sane quia dictus Petrus pridem sicut Domino placuit diem clausit extremum, nos ne conventus predictus vicario careat providere volentes, te de cujus provida circumspectione confidimus vicarium in eodem conventu usque ad nostrum beneplacitum tenore presentium assignamus, tibi eandem quam dicto Petro ut prefertur concessimus et insuper fratribus per te de conventu predicto pro studendo Parisius transmittendis, necnon procuratori generali sepedicti ordinis ac lectori bacallario prelibati conventus et aliis contributiones taxatas per generale dicti ordinis capitulum ministrari secundum mores et observantias predicti ordinis faciendi, contradictores quoque ad hoc censura simili compellendi potestatem nichilominus concedentes. Datum Avinione, kalendis julii, anno decimo octavo.»

5524

Avignon, 1er juillet 1334.

Johanni Gilberti quasdam potestates ad plenius exercendum procuratoris officium concedit. (REG. 117, fol. 300 v°, c. 1572; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63450).

«*Dilecto filio Johanni Gilberti, ordinis Beate Marie de Montecarmelo procuratori generali.* Dudum de tue circumspectione et industrie fidelitate confisi te procuratorem generalem ordinis Beate Marie de Montecarmelo cujus professor existis per nostras certi tenoris litteras duximus deputandum, potestatem quam procuratores generales ejusdem ordinis habere consueverunt in Romana curia et alibi tibi generaliter concedendo, sicut in eisdem litteris plenius continetur. Sane quia de revocatione aliorum quorumcumque procuratorum generalium dicti ordinis, et quod causas et lites conventuum et fratrum dicti ordinis tractare posses ut procurator in Romana curia, quodque super fratres in eadem curia residentes vel ad eam venientes potestatem haberes et provisionem ab ordine predicto perciperes consuetam expressa in predictis litteris mentio non habetur, tibi circa tui predicti executionem officii multa impedimenta tibi pres-

tantur sicut nobis exponere curavisti, nos ut officium ipsum plenius et utilius ad utilitatem et honorem dicti ordinis possis exequi volentes ad tollenda impedimenta hujusmodi de oportuno super hiis remedio providere, quod omnes alii procuratores generales dicti ordinis per quosvis alios antea constituti sint et esse censeantur eo ipso quo nos te procuratorem ut prefertur deputavimus revocati penitus et amoti; et insuper quod tu in causis et litibus conventuum et fratrum predicti ordinis ad dictam Curiam devolutis vel devolvendis agendi et defendendi, aliaque in judicio et extra judicium faciendi, gerendi et exercendi circa eas que ad officium procuratoris pertinent plenariam potestatem, et illam etiam supra dictos fratres in Curia memorata residentes vel ad eam venientes habeas quam procuratores generales prelibati ordinis hactenus soliti sunt habere; et insuper quod dilectus filius prior generalis prefati ordinis tibi quamdiu dictum officium gesseris illam provisionem de communibus proventibus ipsius ordinis exhiberi faciat que procuratoribus generalibus supradicti ordinis hactenus consuevit prestari, nostre intentionis et voluntatis extitisse ac existere tenore presentium declaramus. Nulli ergo etc... Datum ut supra.»

5525

Avignon, 2 juillet 1334.

Johanni de Barro et Sifredo ecclesiae Beati Pauli de Massuguerio priori de duobus millibus florenorum auri, quos a quondam Beraudo, episcopo Albiensi, Apostolice Sedi legatos persolverant, quittat. (REG. 117, fol. 314, c. 1651).

«*Dilectis filiis Johanni de Baro, capelle Beate Marie de Fargis, Albiensis, et Sifredo, ecclesie Beati Pauli de Massuguerio Albiensis diocesis prioribus, executoribus testamenti bone memorie Beraudi episcopi Albiensis.* Vestra coram nobis proposita petitio continebat quod bone memorie Beraudus, episcopus Albiensis, in suo testamento ultimo, quod de licencia Sedis Apostolice condidit, vobis una quibusdam aliis sub certa forma executoribus testamenti hujusmodi deputatis, nobis duo milia florenorum auri legavit. Cum igitur vos pro vobis et aliis vestris executoribus nobis dicta duo milia florenorum auri duxeritis persolvenda, nos vestris et eorundem coexecutorum vestrorum

volentes indemnitatibus super hiis providere vos et ipsos ac vestra et sua prefatique episcopi bona de predictis duobus milibus florenorum auri absolvimus tenore presentium et quitamus. Datum Avinione, VI nonas julii, anno decimo octavo.»

5526

Avignon, 3 juillet 1334.

Guillelmo, episcopo Parisiensi, quod tabellionatus officium uni clerico a Philippo de Meleduno, archidiacono Remensi, praesentando concedere possit. (REG. 117, fol. 181 vº, c. 907; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63479).

«*Venerabili fratri Guillelmo, episcopo Parisiensi.* Dilecti filii magistri — Datum Avinione, V nonas julii, anno decimo octavo.»

5527

4 juillet 1334.

Regi Franciae commendat Johannem Sancti Angeli diaconum cardinalem et Agapitum de Columpna, ejus fratrem, quaedam in regali curia expedire habentes. (REG. 117, fol. 204 vº, c. 1037).

«*Regi Francie.* Cum dilecti filii nostri Johannes Sancti Angeli diaconus cardinalis et Agapitus de Columpna frater suus quedam habeant negocia, sicut accepimus, in regali curia expedire, regiam excellentiam attentius deprecamur quatinus super hiis que conjunctim vel divisim habent in ipsa curia expedire velit cum effectu mandare regalis circumspectio fieri quod justicia suadebit. Datum IIII nonas julii, anno decimo octavo.»

5528

Avignon, 7 juillet 1334.

Episcopo Carpentoratensi, abbati de Marsilhaco et praeposito Coloniensi, ut Bernardo Stephani, archidiacono Figiacensi in ecclesia Caturcensi, notario apostolico, de fructibus beneficiorum suorum in absentia provideri faciant, vigore constitutionis factae pro residentibus in curia. (REG. 117, fol. 181 vº, c. 908; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63494).

«*Venerabili fratri .. episcopo Carpentoratensi, ac dilectis filiis .. abbati de Marsilhaco, Caturcensis*

diocesis, et .. praeposito Coloniensi. Cum jamdudum ordinaverimus — Datum Avinione, nonis julii, anno decimo octavo.»

5529

10 juillet 1334.

Ademarum episcopum Valentinum hortatur ut treugas inter eum et Imbertum dalphinum Viennensem indictas observet eique nuntiat archiepiscopum Brundisinum ad eundem dalphinum mandatum fuisse. (REG. 117, fol. 303, c. 1595).

«*Ademaro, episcopo Valentino.* Percepto displicibiliter hiis diebus quod contra treugas per venerabilem fratrem nostrum Petrum, episcopum Aurasicensem, et dilectum filium Girbertum, abbatem monasterii Sancti Egidii, ordinis sancti Benedicti Nemausensis diocesis, Apostolice Sedis nuncios inter te ex parte una et dilectum filium nobilem virum Imbertum dalphinum Viennensem ex altera indictas pridem auctoritate apostolica, quedam fuerant temere attemptata, nos desideriis obtincentes intensis pacem invicem inter vos reformari, et illis obviari salubriter interim per que pericula provenirent et scandala viaque pacis hujusmodi difficilior redderetur, prefato Dalfino alias inde scripsimus et nunc etiam per litteras scribimus oportunas. Et ut melius et plenius in hac parte satisfieri valeat votis nostris, venerabilem fratrem nostrum Guillelmum, archiepiscopum Brundisinum, virum utique circumspectum et providum ac pacis et concordie hujusmodi fervidum zelatorem, ad eundem Dalphinum et partes illas providimus destinandum. Quocirca fraternitatem tuam rogamus et hortamur attentius, sano tibi nichilominus consilio suadentes quatinus predictas observes treugas, et ne penis et sententiis contra violatores earum promulgatis involvaris, facias a tuis gentibus et subditis observari, ab offensionibus contra eundem Dalphinum vel gentes suas quomodolibet faciendis, cum ipsum ad hoc idem exhortamur, etiam spiritualiter donec de opportuno et salubri provisu extiterit remedio nichilominus abstinendo. Datum VI idus julii, anno decimo octavo.»

5530

10 juillet 1334.

Ademaro de Pictavia ut easdem treugas observet. (REG. 117, fol. 303, c. 1596).

« *Nobili viro Ademaro de Pictavia*. Percepto etc. — Datum ut supra [VI idus julii, anno decimo octavo]. »

5531

12 juillet 1334.

Magistro Hospitalis Francisquinum de Provana commendat. (REG. 117, fol. 305 vº, c. 1614).

« *Eidem magistro [Heliono de Villanova]*. Dilectum filium Francisquinum de Provana, fratrem domus Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani, cujus magister existis, qui jam septennio moram traxisse in partibus transmarinis ejusdem Hospitalis obsequiis insistendo asseritur, tue benivolentie ut eidem de aliqua domo competenti secundum sua merita offerente sibi facultate gracie provideas propensius commendamus. Datum IIII idus julii, anno decimo octavo. »

5532

17 juillet 1334.

Guillelmo, episcopo Sancti Papuli, ut Petrum Durandi, decanum, et quosdam canonicos ecclesie Sancti Michaelis Castrinovi de Arrio, Sancti Papuli diocesis, ad restituendum pecunias thesauro ejusdem ecclesie pertinentes compellat. (REG. 117, fol. 182 vº, c. 910; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63582).

« *Venerabili fratri Guillermo, episcopo Sancti Papuli*. Ad nostrum fidedigne relationis assertione pervenit auditum quod dilecti filii Petrus Durandi decanus, Petrus Raynaldi, Raymundus Bernardi de Scayraco et quidam alii canonici ecclesie Sancti Michaelis Castrinovi de Arrio, tue diocesis, necnon Bernardus Fabbe rector ecclesie de Brugeris Tholosane diocesis, tunc ejusdem ecclesie Castrinovi canonicus, contra ordinationem per nos olim factam ex auctoritate apostolica super statu ipsius ecclesie Castrinovi venire temere penasque contra tales per nos inflictas incurrere dampnabiliter in suarum animarum periculum non verentes, nonnullas pecuniarum summas ad thesaurum ipsius ecclesie juxta tenorem ordinationis ejusdem pertinentes receperunt et per multa detinuerunt tempora sicut adhuc detinent, ea restituere thesauro ipsius ecclesie non curantes. Nos igitur volentes ordinationem

predictam observari tenaciter et transgressores ejusdem penis in ea contentis debite castigari, fraternitati tue per apostolica scripta mandamus quatinus per te vel alium seu alios super premissis summarie, de plano sine strepitu et figura judicii te informans, prefatos decanum, canonicos et rectorem in ea que de thesauro predicto eos recepissee per informationem predictam repereris infra certum peremptorium terminum competentem per te sibi super hoc prefigendum dicto thesauro realiter et cum effectu restituere cum integritate procurent, nec talia vel similia de cetero attemptare presumant, moneas efficaciter et inducas; quod si monitioni hujusmodi non obtemperaverint cum effectu, eos citare peremptorie non omittas ut infra alium certum peremptorium terminum competentem eis similiter prefigendum apostolico conspectui personaliter se presentent, pro demeritis recepturi nostrisque mandatis et beneplacitis humiliter parituri; diem autem hujusmodi citationis et formam et quicquid inde feceris nobis per instrumentum publicum quod inde fieri volumus tuo sigillo munitum studeas intimare. Datum XVI kalendas augusti, anno decimo octavo. »

5533

17 juillet 1334.

Regi Francie de facto Sancte Columbe ac de negotiationibus inter Januenses et reges Aragonie Majoricarumque initis. (REG. 117, fol. 204 vº, c. 1033).

« *Eidem regi [Francie]*. Quid super facto Sancte Columbe fuerit ordinatum per litteras apostolicas mittendas per nuncium proprium celsitudini regie nunciavimus. Magister Reginaldus nuncius regius, qui jam aliquos febriles motus habuerat, cavens si remaneret ulterius pregravari, ad eum qui eum miserat dirigere gressus suos [statuit]. Januenses, sicut nobis heri per mercatores de Florentia expressum extitit, jam ordinaverant nuncios mittendos ad curiam pro concordia cum carissimis in Christo filiis nostris Alfonso, Aragonie, et Jacobo, Majoricarum regibus illustribus tractanda. Gratia Domini Nostri Jhesu Christi cor dirigat in agendis regium et protegat ab adversis. Datum XVI kalendas augusti, anno decimo octavo. »

5534

17 juillet 1334.

Regi Franciae commendat Archambaldum, comitem Petragoricensem. (REG. 117, fol. 204 vº, c. 1034).

« *Eidem regi [Francie].* Cum sicut accepimus dilectus filius nobilis vir Archambaldus, comes Petragoricensis, ratione bonorum hereditariorum quondam Reginaldi de Ponte, ad dilectam in Christo filiam nobilem mulierem Johannam comitissam Petragoricensem uxorem suam ac sororem Reginaldi predicti ut asseritur spectantium, [quedam] habeat expedire, serenitatem regiam attentius deprecamur quatinus fidelitate sincera quam idem comes ejusque progenitores ad domum hactenus gesserunt regiam et obsequiis per ipsos eidem impensis consideranter attentis, predictorum comitis et comitis in hac parte justiciam habere velit regia benignitas favorabiliter commendatam. Datum ut supra [XVI kalendas augusti, anno decimo octavo].

In eundem modum Johanne, regine Francie.

In eundem modum Philippo, regi Navarre.

In eundem modum Carolo, comiti Alenconii, verbis competentibus mutatis. »

5535

17 juillet 1334.

Guillelmo de Sancta Maura eundem Petragoricensem comitem commendat. (REG. 117, fol. 204 vº, c. 1035).

« *Guillelmo de Sancta Maura cancellario regio.* Cum sicut accepimus etc., usque expedire, discretionem tuam attentius deprecamur quatinus predictorum comitis et comitis in hac parte justiciam habere velit tua prudentia favorabiliter commendatam. Datum ut supra.

In eundem modum Miloni, domino de Noeriis.

In eundem modum Petro, archiepiscopo Rothomagensi usque expedire; fraternitatem tuam attentius deprecamur quatinus predictorum comitis et comitis in hac parte justiciam recommendatam habeas eamque carissimo in Christo filio nostro Philippo regi Francie illustri, cui super hoc per alias litteras nostras scribimus, presentando sibi litteras hujusmodi recommends. Datum ut supra. »

5536

17 juillet 1334.

Imberto dalphino Viennensi de pace inter eum et comitem Sabaudiae servanda. (REG. 117, fol. 304 vº, c. 1602).

« *Imberto, dalfino Viennensi.* Exultavit cor nostrum in Domino, quam constanter in tractatu pacis inter te et dilectum filium nobilem virum comitem Sabaudie, spretis multorum variis vocibus, te habueris intellecto, ex qua speramus in pacis Actore quod innumera tam animarum quam corporum quam rerum vitabuntur pericula, viaque ad ea que Deo grata, utrique vestrum subditorumque vestrorum noscuntur accomoda per pacem hujusmodi est aperta. Sane quia non minor est virtus quam querere parta tueri, nobilitatem tuam rogamus in Domino et hortamur attente ut circa pacem tam utilem observandam cures operosum studium adhibere. Nos autem fecimus que pro dicto credimus negotio oportuna. Super facto Sancte Columbe venerabili fratri nostro ..archiepiscopo Brundusino aliisque nunciis quos ad ea qui tuum respiciunt honorem et commodum fervidos novimus, tibi per eos referendum quid te deceat et expediat duximus exponendum. Ceterum, ut circa ea que habes agere cum ecclesia Valentinensi et dilecto filio nobili viro Ademaro de Pictavia, comite Valentino, nichil innoves, circumspectionem tuam toto cordis rogamus affectu. Tenemus enim indubie quod jus tuum habere poteris sine odiis, periculis, sumptibus et expensis, prout hec etiam exposuimus nunciis supradictis. Gratia Domini Nostri Jhesu Christi sit tecum que te dirigat in agendis.

In e. m. dilecto filio nobili viro Aymoni, comiti Sabaudie. Datum XVI kalendas augusti, anno decimo octavo. »

5537

18 juillet 1334.

Regi Franciae proponit duas vias ad expediendum negotium Sanctae Columbae. (REG. 117, fol. 202 vº, c. 1028).

« *Philippo, regi Francie.* Sicut habet litterarum regiarum nobis missarum noviter lectio, dilectus filius magister Raynaldus, nuncius regius, serenitati regie nunciavit quod super facto Sancte Columbe

a nobis responsum aliquod non poterat reportare. Quare circumspectio regia noviter nobis scripsit ut eidem responsum dare breviter curaremus. Profecto, fili carissime, super ipso negotio responsum plenum non potuimus sibi dare quia dum post ejus adventum ad hoc incipissemus intendere, supervenientibus nunciis regiis pro facto Alamannie destinatis, sic nos dictum occupavit negotium quod super prefato Sancte Columbe negotio nequivimus finem dare, et hec dicto magistro Raynaldo respondimus sepius, et interdum in regionum presencia nunciorum. Sed, illo finito negotio quoad illa que ad presens per nos fieri poterant, statim antequam reciperemus litteras regias supradictas ad prefatum Sancte Columbe negotium nos convertimus, deliberantes cum certis ex nostris fratribus qui alias pro dicto negotio evocati fuerant. Et quia vota ipsorum erant in diversa divisa, vocatis aliis pluribus, frequenter cum ipsis contulimus quid facere in dicto negotio poteramus. Quorum omnium in hoc resedit consilium quod, nisi informatione prehabita venerabili fratri nostro, archiepiscopo Viennensi ut tractatum habitum inter gentes regias et ipsum super eodem facto Sancte Columbe posset perficere, non poteramus simpliciter, sicut fieri petebatur, licentiam impertiri, illa inter alia potissima ratione quia procuratores dilectorum filiorum capituli et, dalfini Viennensium se opponebant multaque in facto consistentia proponentes ad que probanda se petebant instanter admitti. Sed ecce quod ibidem, de eorundem fratrum consilio, pro meliori judicio omnium duximus ordinandum quod, archiepiscopum ac majores et meliores dicti Viennensis capituli, necnon et prefatum dalfinum Viennensem ad certum terminum vocaremus et mandaremus ut privilegia, si qua habeant prefatum tangentia negotium, secum ferant ad finem quod si prefati capitulum et dalfinus minus rationabiliter ad impediendum tractatum hujusmodi moveantur, nos ipsos de suo irrationabili proposito poterimus, ut speramus, rationabiliter revocare. Quod si rationi renuerint assentire, nos utique justius et rationabilius poterimus procedere in negotio antedicto. Nam et si quod jus ipsis competit in predictis, nos indubie supponentes quod non est intentionis regie jus alicujus nisi quantum justicia sineret in dicta villa vel alibi occupare, sufficientem recompensationem pro parte regia ipsis et eorum cuilibet offeremus. Et profecto, fili dilectissime, per hanc viam claudentur ora contra

nos et te latrantium et vociferantium, satisfiet justicie negotiumque acceptius erit Deo. Fuit insuper alia via tacta super dicto negotio non recedendo a via predicta, sed illa potius procedente: si casu aliquo in via predicta nostro predicto proposito frustraremur, quod satisfaciendo justicie super oppositione predicta et voto regio adimplendo super licentia una vel alia via debite impendenda, regia tamen super hoc voluntate retenta, videlicet quod quia prefati oppositores contendunt et asserunt et super hoc promptam fidem offerunt in superioritate et jurisdictione dicte ville et pertinentiarum ejusdem et alias in eodem loco et ejus pertinentiis multipliciter jus habere, jus etiam quod dictus archiepiscopus in predictis habere se dicit inficiendo, quod nos tribus personis non suspectis committeremus ut se de jure quod idem archiepiscopus habet in villa predicta ac de utilitate ecclesie, si et quam consecutura est si tractatus ipse perficiatur, necnon et de prejudicio alio vel aliis ratione juris seu jurium, si quod vel si que obtineant in villa predicta seu pertinentiis ejusdem ex officio, absque eo quod aliquis pro te vel tuo nomine partem in predictis habeat facere nisi velit simpliciter et de plano sine strepitu et figura judicii se debeant informare, repulsis quibuslibet articulis aliis qui possent alia concernere vel alios effectus habere. Et si repererint jura et alia dicte ville que deducit in tractatu predicto dictus archiepiscopus ad eum pertinere, quodque per ipsum tractatum sit ecclesie Viennensis condicio melior, prout in talibus jura requirunt, procedant tres ipsi commissarii vel duo ex ipsis ad impertiendam auctoritate apostolica ipsi archiepiscopo licenciam postulatam, hoc tamen salvo quod si forsan repererint quod prefatis opponentibus in predicta villa jus competit, ut est dictum, quod ipsis recompensatio justa fiat, prout melius cum eisdem poterit super hoc amicabiliter conveniri; vel si super hoc difficultas occurreret, propter quam negotium deberet nimium retardari, nobis referant indilate, ut possimus super hoc prout melius poterimus providere. Sic enim quod justum est executioni juste mandabitur nec per consequens remanebit alia justa materia conquerendi, cumque securiori conscientia poterit excellentia regia exequi quod intendit. Super qua via an sibi placeat quod eo casu quo forsan in prima deficeremus, quod tamen nullatenus opinamur, per eam procedamus, cum stantibus supradictis in contra-

dictione predicta nobis breviter que sit justicie et sane conscientie consonet non occurret, velit serenitas regia pro dicto negotio in omnem adventum abbreviando, nos ut citius poterit reddere certiores. Excellentiam autem regiam rogamus et hortamur in Domino ne interim aliqua circa premissa faciat innovari, etiam si aliqui qui rerum circumstantias et consequentias et multa alia que circa predicta nobis et nostris fratribus occurrerunt et alias occurrere possunt que ad plenum forsitan non attendunt velint tibi aliud super hoc suadere. Ex quo et si secundum tuam puritatem crederis agere, gravius tamen offense Dei et enormis lesio tam Ecclesie quam proximi de facili possent sequi, que scimus te velle in tuis et tuorum negociis sicut princeps cultor justicie pro viribus evitare. Ceterum et si, ad finem tuam ubi expediret salubriter ut tenemur informandi conscientiam contulerimus cum pluribus de fratribus nostris quid in tali casu ubi nec prelati voluntas neque consensus sed potius contradictio capituli, nec auctoritas Apostolice Sedis aderunt regi alicui vel imperatori liceret in suo imperio sive regno, hec ultra non prosequimur cum indubie teneamus ex parte tua sic juste sicque mature fore procedendum, presertim cum clare possis conspicerere nos, quantum est possibile, velle nos regiis super hoc beneplacitis coaptare, quod nichil hiis presertim pendentibus ages omnino quod possit in offensam Dei, Ecclesie vel proximi redundare; ac ex parte nostra modis predictis et alias prout pro breviori expeditione negotii nobis Dominus ministrabit, speremus taliter de consensu partium vel sine consensu ipsarum, in quantum citra Dei offensam et aliorum injuriam possibile nobis erit, sic in premissis agere quod utilitati tam Ecclesie quam regie necnon et publice ad plenum actore Domino satisfiet. Datum XV kalendas augusti, anno decimo octavo. »

5538

18 juillet 1334.

Regi Francie exponit quod informationem an villa Sanctae Columbe sit de regno Francie Sedes Apostolica fieri non fecit. (REG. 117, fol. 203 vº, c. 1029).

« *Eidem regi [Francie].* Ex regiarum litterarum nobis directarum percepimus serie celsitudini regie super facto Sancte Columbe multa falsa fuisse suggesta. In primis quidem quod nos, volentes ad

processum deducere negotium dicte ville, miseramus ad (1) capitulum Viennense et ad nonnullos alios, ad sciendum si illi vellent se in aliquo opponere tractatui habito inter gentes regias et venerabilem fratrem nostrum archiepiscopum Viennensem super facto ville Sancte Columbe predictae, significantes eisdem quod si ipsi credebant habere jus aliquod in eadem aut crederent quod perfectio supradicti tractatus esset vel esse posset in eorum prejudicium sive dampnum, quod ipsi venirent hec in nostra presentia ostensuri. Secundo fuit falso suggestum regie majestati quod nos in dicta villa Sancte Columbe faciebamus informationem fieri utrum esse de regno Francie censeatur. Profecto, fili carissime, hec prorsus sunt obvia veritati. Licet enim procuratores dilectorum filiorum capituli ac nobilis viri dalfini Viennensium circa tempus quo primo tua magnificentia super illo negotio nobis scripsit ad nostram venerunt presentiam, in presentia plurium fratrum nostrorum cardinalium, qui inter alios sunt honoris regii fervidi zelatores, quos pro dicto Sancte Columbe negotio ad nostram presenciam duximus specialiter evocandos, plura duxerunt proponenda propter que dicebant nos non debere prefato archiepiscopo Viennensi super perficiendo tractatu predicto postulatum licentiam impertiri. Ad hoc tamen nunquam fuerunt per nos vocati, requisiti, moniti seu inducti, sed per se et suo solo motu ad veniendum et predicta proponendum nobis penitus insciis processerunt. Quibus auditis, et si ipsos separatim diversos dies, unam uni et alteram alteri, ne videremur aliquod ordinarium iudicium pro nobis per privilegia, si que habebant super illis que proposuerant, ut est dictum, aliquantulum informandum, providerimus per nostras litteras directas dictis partibus assignandum, quibus diebus coram nobis aliqua duxerunt exhibenda, dicentes in partibus proposita pro se plene posse probare, petentes a nobis ad hoc cum instantia se admitti, nos tamen nec tunc nec adhuc ad hoc ipsos volumus admittere, super hoc beneplacitum regium providerimus expectandum, sicut in nostris aliis litteris, quas tibi super hoc dirigimus, plenius continetur. Quod autem nos fecerimus aut faciamus informationem fieri, utrum dicta villa Sancte Columbe sit de regno Francie, prorsus obviat veritati, quia nec scriptura (2) aliqua super facto

(1) Reg. ac.

(2) Reg. : scriptum.

Sancte Columbe per nos nec auctoritate nostra, facta extitit, nec testes vel probatio alia super hoc, videlicet an dicta villa Sancte Columbe sit de regno Francie vel non, facta extitit nec admissa, nec hiis debet benivolencia regia fidem dare, quoniam, ut est dictum, informationem super facto Sancte Columbe nemini volumus committere sine regia voluntate. Quare, fili carissime, nolit talibus falsidicis, qui non student nisi ut zizanias seminent, fidem dare. Nos enim ad ampliandum regnum predictum unde originem traximus et in quo Ecclesie sponsus, videlicet Christus, singulariter colitur, eique honor et reverentia specialiter exhibetur, non ad illud artandum opem et operam apponere prompti sumus et avidi et erimus, dante Domino, dum vivemus. Datum ut supra [XV kalendas augusti, anno decimo octavo]. »

5539

18 juillet 1334.

Regi Franciae quaedam de negotio Romaniae scribit. (Reg. 117, fol. 204, c. 1030).

« *Eidem regi [Francie]*. Nova que noviter de partibus Romanie recepimus ordinaveramus ad noticiam deducere regiam eamque precibus et exhortationibus inducere ut suum deberet ad partes illas nuncium destinare. Sane quia post dies aliquos nuncius pro dictis negociis ad nos missus, licet antea ipsi injunxissemus expresse quod suam credenciam nobis in scriptis assignare deberet, quedam subticuit que nobis postea revelavit, que utique non parum videntur obviare hiis que prius fuerant assignata, qua re non possumus scribere sicut fuerat ordinatum. Sed quia ex hiis in multis et specialiter in scribendo sibi poterit circumspectio regia informari, ecce quod illa primo oblata explicuit (1) cedula presentibus interclusa, ex quibus percipere celsitudo poterit regia quantum secundum illa processum in tam arduo negotio fuerat, quantu[m]que pie viam passagio Dominus preparabat. Et quia Dei perfecta sunt opera et istud ex scriptis que mittimus a Deo credimus processisse, non desperamus, immo speramus ut qui cepit tam pium tamque diu a catholicis desideratum negocium non deseret imperfectum. Et ecce

(1) Reg. : *explicuit continet*.

quod ad partes illas certum cum litteris nostris mittimus nuncium, ut quid intendat facere et quid sibi fieri nobis per suas litteras intimare [procuret]. Si autem serenitas regia interim sibi intendat scribere, salva deliberatione regia expediens videretur quod sibi insinuet quomodo ipsum ad transmarinum passagium invitasset, cum multum desideret ipsum magnifice aggredi et prosequi negocium antedictum. Sed quia ab unitate Sancte Romane Ecclesie catholice dicebatur divisus, hoc non potuerat adimplere, quare hortabatur te in Domino et rogabat ut [ad] gremium et unitatem dicte rediret Ecclesie, quo facto ipse rogabat eundem ut ad dictum passagium se disponeret in prefixo termino faciendum, tuaque procuraret excellencia quod crux deberet in illis partibus et indulgentia predicari. Datum ut supra [XV kalendas augusti, anno decimo octavo]. »

5540

18 juillet 1334.

Archiepiscopo Rothomagensi quaedam de negotio Romaniae, de facto Sanctae Columbae et de venditione villae Macliniensis scribit. (Reg. 117, fol. 204, c. 1031).

« *Petro, archiepiscopo Rothomagensi*. Nova quedam que de partibus Romanie hiis diebus recepimus in quodam papiri rotulo intercluso in litteris regii nunciamus. Sane quia illa secreto teneri ad presens expedit, licet hec regi scribamus, fraternitatem tuam hortamur in Domino et rogamus ut quod ad presens per illos quibus forsitan illa manifestabis, sub secreto tenere debeant, suam excellentiam sollicitam studeas reddere, ut videris expedire. Super facto Sancte Columbe celsitudini regie quod super eo de consilio multorum ex nostris fratribus ordinatum fuerit intimamus, quod, si bene intellexerit, credimus quod reperiet quod disponimus facere quod, sine Dei offensa proximique injuria per nos fieri poterit circa illa. Episcopum Leodiensem ejusque capitulum ipsis non auditis ad restitutionem precii ville Mageloniensis compellere non possumus justicia inoffensa, sed nunciis nostris certam commissionem facimus, providentes indemnitati dicte ecclesie et ut cesset illa periculosa dissensio, ut possumus, providentes. Datum ut

supra [XV kalendas augusti, anno decimo octavo]. »

5541

18 juillet 1334.

Reginam Franciae de statu ipsius informat, optans de proprio ac Philippi regis Johannisque ducis Normanniae statu informari. (REG. 117, fol. 204 vº, c. 1036).

« *Regine Francie*. Ut de statu nostro fiat certior regia celsitudo, ecce quod Dei misericordia nos quantum ad hominem exteriorem sospitate perfrui nunciamus eidem, quantum autem ad interiorem propter multa que in offensam Dei animarumque periculum et cure nostre commissi populi cernimus fieri multipliciter anxiamur. Sed in Eo cui cum voluerit subest posse jacentes anchoram spei nostre, sperantes quod nos orta per nos agenda diriget taliumque inclinabit animos ut dimisso inicio ad viam regalem et rectam curent convertere pedes suos convertant. Et quia quotiens de statu tuo, filia carissima, audimus prospera exultat cor nostrum in Domino, benivolentiam rogamus regiam ut tam de ipso quam carissimi in Christo filii nostri Philippi regis Francie illustris viri dilectique filii incliti principis Johannis ducis Normannie nati tuorum nos interdum velit reddere certiores. Gratia Domini Nostri Jhesu Christi cor tuum dirigat ad agenda ea que sibi placita sunt exequenda. Datum XV kalendas augusti, anno decimo octavo. »

5542

18 juillet 1334.

Tricastrino et Massiliensi episcopis, nuntiis, de eorum reditu ad Franciae regem et de venditione villae Macliniensis scribit. (REG. 117, fol. 207, c. 1051); — FAYEN, *op. cit.*, t. II, p. 746, n. 3613).

« *Eisdem nuntiis [Hugoni, Tricastrino, et Johanni, Massiliensi episcopis]*. Litteras vestras per quas iter ceptum ad nostram redeundi presentiam, nostris receptis litteris, intermisisse, et vos redire ad carissimum in Christo filium nostrum Philippum regem Francie illustrem inter cetera intimastis benigne recepimus, gratum habentes vestrum ad regem reditum pariter et acceptum, ac volentes quod juxta tenores litterarum quas nunc mittimus

et alias etiam misimus, super negotio vobis commissio solerter et fideliter procedatis. Commissionem autem quam vobis mittimus super dissolutione venditionis ville Magelinensis volumus quod nulli eam pandatis nisi celsitudini regie et venerabili fratri nostro P., archiepiscopo Rothomagensi, cui sub secreto ipsam ostendatis. Similem autem mittimus dicto regi. Scribatis nova illarum partium que rescribenda videritis, cum negotiorum offeret se facultas. Datum XV kalendas augusti, a[nno] decimo octavo. »

5543

19 juillet 1334.

Tricastrino et Massiliensi episcopis, nuntiis, de dissolutione venditionis ville Macliniensis. (REG. 117, fol. 207, c. 1050; — FAYEN, *op. cit.*, t. II, p. 746, n. 3614).

« *Eisdem nuntiis [Hugoni, Tricastrino, et Johanni, Massiliensi episcopis]*. Licet pridem super facto dissolutionis venditionis ville Magelinensis tam carissimo in Christo filio nostro Philippo, regi Francie illustri, quam venerabili fratri nostro .. episcopo ac dilectis filiis capitulo Leodiensi et comiti Flandrie per diversas litteras, quarum transcriptum vobis misimus, et subsequenter scabinis ejusdem ville ut se liberales super predictis exhiberent, scripserimus, hujusmodi tamen litteras adhuc propter viarum pericula mittimus duplicatas, ut eas vel illas ex ipsis presentetis vel subiceatis de quibus et prout negotii qualitate attenta videritis expedire. Datum XIII kalendas augusti, anno decimo octavo. »

5544

19 juillet 1334.

Miloni domino de Noeriis Bertrandum de Mier commendat. (REG. 117, fol. 205, c. 1039).

« *Nobili viro Miloni, domino de Noeriis*. Cum ad presentiam regiam dilectum filium nobilem virum Bertrandum de Mier militem, familiarem nostrum, cum certis nostris litteris destinemus, militem ipsum et ejus expeditionem felicem et celerem nobilitati tue affectius commendamus.

In eundem modum verbis competentibus mutatis Guillelmo de Sancta Maura, cancellario regio.

Datum XIII kalendas augusti, anno decimo octavo.»

5545

21 Juillet 1334

Regem Franciae rogat ne detractoribus Petri, tituli Sancti Stephani in Celio monte cardinalis, fidem adhibeat. (REG. 117, fol. 204, c. 1032).

« *Regi Francie*. Hoc tenemus (1) de circumspectione regia quod contra illum quem diu et in multis fidelem reperit, verba non admittet detractoria, sed qualem ipsum repererit, non qualem ipsum describit lingua detractoria, iudicabit. Quamdiu autem et in quantis domus regia dilectum filium nostrum Petrum, tituli Sancti Stephani in Celio monte presbiterum cardinalem, fidelem repererit, celsitudinem regiam firmiter supponimus non latere, quare tenemus indubie quod lingua tertia nequibit contra ipsum animum regium commovere. Et licet sibi sufficere debeat testimonium conscientie regie, sana tamen conscientia dicimus quod non percepimus quod in negociis regiis contra honorem vel utilitatem se numquam opposuerit, immo per oppositum multorum iudicio interdum pro illis importune nimium insistit. De carissimo in Christo filio nostro E., rege Anglie illustri, dicimus quod, cum in ejus regno obtineat beneficia non parvi valoris, oportet quod interdum non in hiis que tuam, fili carissime, magnificenciam in aliquo tangerent, ipsi studuit (*sic*) complacere. Quare benivolentiam regiam rogamus attente ut, si quando nonnulli contra ipsum linguas laxarent, preteritorum memoria illis obviet, ne possint contra ipsum in aliquo regium animum perturbare. Datum XII kalendas augusti, anno decimo octavo. »

5546

23 juillet 1334.

Abbati monasterii Cluniacensis ut pecunias et bona a quondam Guillelmo de Mier, priore de Volta, Sancti Flori diocesis, Bertrando de Mier, ejusdem Guillelmi fratri, debita restitui faciat. (REG. 117, fol. 198, c. 992).

« *Petro, abbati monasterii Cluniacensis*. Expositor nobis per dilectum filium nobilem virum Bertraan

(1) Reg. : *tenenemus*.

dum de Mier, familiarem nostrum, quod quondam Guillelmus de Mier prior prioratus de Volta, Sancti Flori diocesis, frater suus, cujus bona mobilia ad manus tuas pervenisse dicuntur, in certis pecunie quantitibus eidem nobili certis causis rationabilibus tenebatur astrictus, sinceritatem tuam attente rogamus quatinus prefatum nobilem habens super hiis et aliis suis negociis que tecum habet agere favorabiliter commendatum, de dictis bonis et de hiis ex quibus prefatum priorem teneri sibi repereris sic promptam et debitam satisfactionem impendi facias quod tue devotionis prudentia provide debeat de prompta justitia commendari. Datum X kalendas augusti, anno decimo octavo. »

5547

24 juillet 1334.

Episcopo Atrebatensi Bertrandum de Mier, qui quaedam super facto Sanctae Columbae regi Franciae exponere habet, commendat. (REG. 117, fol. 205, c. 1038).

« *Andree, episcopo Atrebatensi*. Certa super facto Sancte Columbe et quibusdam aliis carissimo in Christo filio nostro Philippo, regi Francie illustri, per dilectum filium nobilem virum Bertrandum de Mier, militem, familiarem nostrum, scribimus per nos ad ipsius presentiam destinatum. Quocirca fraternitatem tuam rogamus attente ut nobilem ipsum super expeditione premissorum celeri habens propensius commendatum, sedulam adhibeas diligentiam ut responsales super predictis littere si eas rex prefatus facere voluerit nobis evestigio transmittantur.

In eundem modum verbis competentibus mutatis nobili viro Henrico, domino de Valgoria. Datum IX kalendas augusti, anno decimo octavo. »

5548

31 juillet 1334.

Regi Franciae de morte cujusdam consanguinei consolatur. (REG. 117, fol. 196, c. 974).

« *Eidem regi [Francie]*. Fili carissime, si circumspectio regia consideranter attenderit quod statutum est omnibus hominibus semel mori, a quidem statuto nullum quidem dignitatis eminentia excipit, nullum contra ipsum potentia ac divitie

muniunt, nec ad mitiorem illius sententiam etatis miseratio provocat aut secus invitat; si attente considerationis censura recenseas quod mortis jactura restitutionis beneficium non admittat; adhuc si provide consideraveris quod ab illo morti quis traditur in cujus manu mors et vita consistunt nec cuiquam hanc inferendo infert injuriam cum uti jure suo hoc faciendo noscatur, profecto credimus quod contra mortem carorum tuorum sic mentem tuam in spiritu fortitudinis preparabis quod pro illa humanis non indulgebis affectibus, sed cum beato Job dices: « Dominus dedit, Dominus abstulit, sicut Domino placuit ita factum est. Sit nomen Domini benedictum ». Quesumus itaque ac rogamus ut prudentia regia premissa cogitans et recogitans diligenter sic animum, qui ex regali magnanimitate semper haberi debet in adversis fortior, ob premissa dolore non deprimas sed potius sic consolationis robore munias quod sis in exemplum ceteris qualiter se habere debeant in premissis. Per hoc utique Deo cujus te conformabis beneplacito fies acceptior merito, ipsumque consolatorem in hac valle miserie promptiorem reperies, ac mercedem ampliorem recipere mereberis in resurrectione justorum, quod tibi dignetur concedere qui suis in omni tribulatione solitus est misericorditer consolationis solacia ministrare. Datum II kalendas augusti, anno decimo octavo. »

5549

31 juillet 1334.

Regi Franciae negotia quae Gualhardus de Montecuto, dominus Montislavardi, in regali curia expedire habet commendat. (REG. 117, fol. 198, c. 993).

« *Regi Francie.* Cum dilectus filius nobilis vir Gualhardus de Montecuto, dominus Montislavardi, diocesis Caturcensis, familiaris noster quedam sua negotia habeat sicut accepimus in regali curia expedire, ipsum nobilem ac negotia hujusmodi regali benivolentiae propensius commendamus. Datum II kalendas augusti, anno decimo octavo.

Archiepiscopo Rothomagensi. Cum dilectus filius etc. ut supra, mutatis mutandis.

In e. m. Miloni, domino de Noeriis.

In e. m. Roberto Bertrandi, domino de Baresembeth, marescallo Francie. Datum ut supra. »

5550

31 juillet 1334.

Archiepiscopo Viennensi ut negotii Sanctae Columbae occasione ad Curiam cum quibusdam Viennensibus canonicis ac discretis viris veniat. (REG. 117, fol. 205, c. 1040).

« *Bertrando, archiepiscopo Viennensi.* Cum sit nobis pro certis negociis et presertim super facto ville Sancte Columbe prope Viennam, super quo informari volumus, tua presentia oportuna, fraternitati tue tenore presentium mandamus quatinus diligenter et celeriter tam per te ipsum quam cum dilectis filiis capitulo ecclesie Viennensis, instrumentis, privilegiis et munimentis jus tuum et ejusdem ecclesie super facto predicto concernentibus perquisitis, ad nostram cures e vestigio presentiam te conferre. Volumus autem quod dilecti filii Petrus de Verneto, cantor, Pontius Mite, Jacobus de Aquis et Jacobus alias dictus Vielle, canonici Viennenses, viri utique sicut audivimus discreti et providi, tecum veniant, per dictum capitulum cui super hoc scribimus, destinati quodque tu et ipsi privilegia instrumenta et munimenta hujusmodi, vel eorum transumpta in formam redacta publicam, et alia per que jus ejusdem ecclesie in hac parte posse fulciri credideritis, deferatis. Datum II kalendas augusti, anno decimo octavo. »

5551

31 juillet 1334.

Capitulo Viennensi, de eodem. (REG. 117, fol. 205 c. 1041).

« *Capitulo Viennensi.* Cum venerabili fratri nostro Bertrando, archiepiscopo Viennensi, scribamus ut tam per se quam vobiscum privilegiis instrumentis et munimentis jus ecclesie Viennensis super facto ville Sancte Columbe concernentibus diligenter et celeriter perquisitis ad nostram studeat presentiam se conferre, quodque secum dilecti filii Petrus de Verneto cantor, Pontius Mite, Jacobus de Aquis, Jacobus dictus Vielle vestri concanonici, viri utique sicut audivimus discreti et providi, veniant, per vos cum instructione plenaria destinati, predicta privilegia instrumenta munimenta et alia per que jus ecclesie predictae posse in hac parte fulciri credideritis vel eorum transumpta

in formam redacta publicam deferendo. Volumus autem et discretioni vestre mandamus quatinus eadem privilegia instrumenta et munimenta que apud vos fuerint sicut oportunum extiterit exhibentes prefatos vestros concanonicos cum eodem archiepiscopo ad nostram presentiam ut premittitur transmittatis. Datum ut supra.»

5552

31 juillet 1334.

Episcopum Valentinum ad suam presentiam mandat, ad terminandum negocium ipsum ac dalfinum Viennensem et Ademaram de Pictavia tangens. (REG. 117, fol. 304 vº, c. 1603).

« *Ademaro, episcopo Valentino*. Negocium quod te ac dilectos filios nobiles viros Imbertum, dalfinum Viennensem, et Ademaram de Pictavia contingere noscitur per viam cupientes pacificam terminari, volumus et tue fraternitati mandamus quatinus cum instrumentis, privilegiis et munitis per que jus partis tue posse melius fulciri credideris, ad nostram studeas presenciam, cessante cunctatione qualibet, te conferre, facturus et procuraturus nichilominus quod tecum discreti aliqui pro parte dilectorum filiorum communis civitatis Valentinorum, quibus super hoc scribimus, veniant instructi super hoc et mandato sufficienti muniti. Datum II kalendas augusti, anno decimo octavo.»

5553

31 juillet 1334.

Communi Valentino ut praedicto episcopo pro dictis discretis viris mittendis acquiescant. (REG. 117, fol. 304 vº, c. 1604).

« *Eidem communi [Valentino]*. Cum venerabili fratri nostro Ademaro, episcopo Valentino, scribamus ut super negotio quod ipsum ac dilectos filios nobiles viros Imbertum dalfinum Viennensem et Ademaram de Pictavia contingere noscitur ad nostram absque cunctatione qualibet una cum aliquibus discretis per vos mittendis etiam diligenter instructis super hoc et mandato sufficienti munitis studeat presentiam se conferre, vos requiramus et hortamur quatinus eidem episcopo circa mittendos discretos huiusmodi, ut negocium ipsum

melius ad finem perducere pacificam sicut optamus valeat, acquiescere studeatis. Datum ut supra.»

5554

31 juillet 1334.

Ademaro de Pictavia pro eadem pace. (REG. 117, fol. 304 vº, p. c. 1604).

« *Ademaro de Pictavia*. Negocium quod te ac venerabilem fratrem etc... ut supra (1), verbis competentibus mutatis. Datum ut supra [II kalendas augusti, anno decimo octavo].

5555

Avignon, 1er août 1334.

Pastorem de Sarrescuderio ab obedientia et subjectione Geraldi Othonis, ordinis Minorum generalis, eximit. (REG. 117, fol. 183 vº, c. 911; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63649).

« *Dilecto filio Pastori de Sarrescuderio, ordinis fratrum Minorum, sacre theologie professori*. Exposcit tue sinceritatis — Datum Avinione, kalendis augusti, anno decimo octavo.»

5556

Avignon, 7 août 1334.

Bernardo Stephani quod dimissio praepositurae Bunensis Coloniensis ab ipso post captam possessionem archidiaconatus sui Alniciensis in manibus Gasberti Arelatensis archiepiscopi, camerarii apostolici facta, valeat. (REG. 117, fol. 183 vº, c. 913; — *Jean XXII, Lettres communes*, t. XIII, n. 63728).

« *Dilecto filio magistro Bernardo Stephani, archidiacono Alniciensi in ecclesia Xanctonensi, notario nostro*. Pridem meritis tuis exigentibus volentes tibi gratiam facere specialem, archidiaconatum Alniciensem in ecclesia Xanctonensi tunc vacantem motu proprio non ad tuam vel alterius pro te nobis oblate petitionis instantiam tibi duximus auctoritate apostolica conferendum, volentes ut postquam fores ejusdem archidiaconatus pacificam possessionem adeptus, praeposituram ecclesie Bunensis Coloniensis quam tum obtinebas quamque

(1) Cf. n. 5552.

nos ex tunc vacare decrevimus omnino dimittere teneris, sicut in litteris nostris inde confectis plenius continetur. Sane cum ad tuam pervenerit noticiam, sicut in nostra proposuisti presentia constitutus, quod procurator tuus ad hoc constitutus ejusdem archidiaconatus possessionem extitit tuo nomine pacificam assecutus, tu preposituram predictam in manibus venerabilis fratris Gasberti, archiepiscopi Arelatensis, camerarii nostri, de mandato nostro verbotenus sibi facto recipientis verbaliter et realiter ut tenebaris die date presentium dimisisti. Ne igitur de hiis valeat imposterum dubitari, nos tuis supplicationibus inclinati presentes tibi litteras in premissorum testimonium concessimus, nichilominus decernentes perinde valere dimissionem hujusmodi ac si illam coram tuo in hac parte ordinario facta esset. Datum Avinione, VII idus augusti, anno decimo octavo.»

5557

13 août 1334.

Aymoni comiti Sabaudiae magistrum Guillelmum de Campiniaco canonicum Remensem procuratorem ejus quaedam explicaturum remittit. (REG. 117, fol. 304 v°, c. 1605).

« *Aymoni, comiti Sabaudie.* Quedam statum tuum tangentia dilecto filio magistro Guillelmo de Campiniaco, canonico Remensi, procuratori tuo, verbotenus exposuimus, per eum tue nobilitatis prudentie serius explicanda, super quibus et fidem adhibeas credulam et quod faciendum et expediens super illis tibi videbitur nobis rescribere non omittas. Datum idibus augusti, anno decimo octavo.»

5558

Avignon, 17 août 1334.

Comiti Sabaudiae ut Guillelmo Ramundi de Cavomonte ad partes Italiae accedenti de securo conductu provideat. (REG. 117, fol. 306, c. 1616).

« *Dilecto filio nobili viro Aymoni, comiti Sabaudie,* Cum dilectus filius nobilis vir Guillelmus Raimundi de Cavomonte, familiaris noster, exhibitor presentium ad partes Italie pro negociis certis accedens habeat sicut asserit per terras tue ditioni subjectas transire, nobilitatem tuam rogamus

attente quatinus eundem nobilem cum per terras ipsas ad predictas partes accedendo transierit habens pro nostra et Apostolice Sedis reverentia propensius commendatum, ne sibi aut familiaribus suis in personis aut rebus eorum inferantur molestationes, impedimenta vel injurie, faciat eadem tua nobilitas sic prompte securum eidem in terris supradictis prestari conductum quod nos devotionem sinceram quam geris ad nos et Romanam Ecclesiam valeamus propter hoc merito commendare. Datum Avinione, XVI kalendas septembris, anno decimo octavo.»

5559

Avignon, 17 août 1334.

Gubernatoribus Dalphinatus Viennensis similiter pro eodem Guillermo Raimundi de Cavomonte. (REG. 117, fol. 306, c. 1617).

« *Dilectis filiis nobilibus viris gubernatoribus Dalphinatus Viennensis.* Cum dilectus filius — Datum ut supra [XVI kalendas septembris, anno decimo octavo]. »

5560

19 août 1334.

Regi Franciae de inquisitore Carcassonensi apud regem mandato. (REG. 117, fol. 197 v°, c. 991).

« *Regi Francie.* Receptis excellentie regalis litteris super missione.. inquisitoris Carcassonensis, ibidem quia presens erat injunximus ut ad regalem presentiam se conferret. Ipsi autem antea licentiam dederamus ut ad exequendum suum officium ad partes Carcassonenses se conferre deberet, sperans quod per venerabiles fratres nostros quibus dictum commiseramus negocium deberet breviter aliquid ordinari, distulit executioni mandare (1). Datum XIII kalendas septembris, anno decimo octavo.»

(1) Les deux derniers mots exponctués ?

5561

21 août 1334.

Regi Franciae de venditione ville Magelinensis iterum scribit. (REG. 117, fol. 207, c. 1052; — FAYEN, *op. cit.*, t. II, p. 753, n. 3625).

« *Regi Francie.* Ecce, fili carissime, quod super non alienanda nec distrahenda (1) per venerabilem fratrem nostrum Adulfum (2), episcopum, et dilectos filios capitulum Leodiense pecunia precii venditionis ville Magelinensis, ut (3) si contingat rescindi venditionem hujusmodi haberi promptius valeat, providimus, prout in litteris nostris patentibus inde confectis quas serenitati regie mittimus, regalis providentia plenius poterit intueri. Datum XII kalendas septembris, anno decimo octavo. »

5562

Avignon, 23 août 1334.

Raymundo de Valle quod quotidianas distributiones integras praebendae suae Albiensis in quatuor anni festivitibus et fructus ejusdem omniumque beneficiorum suorum usque ad triennium in absentia percipere possit. (REG. 117, fol. 184, c. 914; — Jean XXII, *Lettres communes*, t. XIII, n. 63797).

« *Dilecto filio magistro Raymundo de Valle, archidiacono Montismirabilis in ecclesia Albiensi, famulari nostro.* Grata tue devotionis — Datum Avinione, X kalendas septembris, anno decimo octavo.

Judicibus : dilectis filiis.. decano Sancti Pauli de Fenolhadesio, Electensis diocesis, ac Agathensis et de Montepensato Caturcensis archidiaconis ecclesiarum. Quocirca discretionis vestre — Datum ut supra. »

5563

Avignon, 27 août 1334.

Johannae de Castillone fundandi et dotandi unam capellam facultatem concedit. (REG. 117, fol. 184 v°, c. 915; — Jean XXII, *Lettres communes*, t. XIII, n. 63814).

« *Dilecte in Christo filie nobili mulieri Johanne de Castillone, comitisse Brene, relicte quondam Galteri ducis Athenarum vidue.* Sinceritatem devotionis

(1) Reg. : *alienandi nec distrahendi.*

(2) Reg. *Artholdum.*

(3) Reg. : *sed si.*

eximie quam ad nos et Apostolicam Sedem habere te novimus benignius attendentes, piis presertim votis tuis libenter annuimus et favoris apostolici presidium impertimur. Cum itaque sicut ex tenore petitionis tue nobis oblate percepimus, tu tanquam filia benedictionis ex gratie zelo pure devotionis accensa terrena cupiens in celestia et transitoria in eterna felici commercio commutare, ad laudem et honorem Domini Nostri Jhesu Christi et gloriosissime virginis Marie matris ejus ac pro tue et progenitorum et quondam Galteri ducis Athenarum viri tuorum animarum salute unam capellam, in qua per rectorem seu perpetuum capellanum instituendum in ea missarum solennia et alia divina officia perpetuo celebrentur, in fundo proprio fundare, construere et edificare eamque annuis et perpetuis amortizatis redditibus triginta librarum turonensium parvorum dotare proponas, nos hujusmodi laudabile tuum propositum multipliciter in Domino commendantes ac volentes tibi ut illud adimplere valeas favorem apostolicam impertiri, tuis in hac parte supplicationibus inclinati devotioni tue fundandi, construendi et edificandi capellam predictam in loco congruo, hujusmodi dote triginta librarum dicte monete in annuis et perpetuis amortizatis redditibus ut prefertur pro dicta capella primitus in locis congruis assignata et jure parochialis ecclesie et cujuslibet alterius in omnibus semper salvo, plenam et liberam licentiam auctoritate apostolica tenore presentium elargimur, jus presentandi rectorem seu perpetuum capellanum ad capellam ipsam postquam dotata et constructa fuerit ut prefertur instituendum in ea canonice hac vice et quociens eam vacare contigerit tibi quamdiu vitam duxeris in humanis, et postquam de hac luce migraveris heredibus tuis imperpetuum de speciali gratia reservantes. Nulli ergo etc... Datum Avinione, VI kalendas septembris, anno decimo octavo. »

5564

Avignon, 1er septembre 1334.

Cancellario Parisiensi ut Fortanarium Vassalli, ordinis Minorum ad magisterii in theologia honorem recipiat. (REG. 117, fol. 184 v°, c. 916).

« *Dilecto filio .. cancellario ecclesie Parisiensis.* Habet assertio fide digna quod dilectus filius Fortanarius Vassalli, ordinis fratrum Minorum, in

sacra theologie facultate bacallarius, adeo in facultate ipsa laudabiliter divina sibi gratia suffragante profecit quod, ad recipiendum magisterii honorem in eadem facultate ydoneus reputatus, per eundem ordinem extitit ad magisterium promovendus hujusmodi presentatus. Nos igitur domum Domini viris insignitis virtutibus ac in opere potentibus et sermone, qui resistere valeant ascendentibus ex adverso ad divini nominis laudem et gloriam ipsiusque decorem domus cupientes Domino dirigente fulciri, discretioni tue per apostolica scripta mandamus quatinus dictum Fortanerium, si eum ad hujusmodi magisterii ydoneum fore repereris presentatusque ad illum pro parte ordinis predicti fuerit ut prefertur, ad ejusdem magisterii statum, non obstante quod aliqui bacallarii in facultate predicta in ordine recipiendi magisterium hujusmodi precedant eundem, seu quod hoc anno bacallarii ejusdem ordinis vel alii ex ordinatione seu statuto studii Parisiensis aut memorati ordinis non debeant promoveri, ad predictum magisterium infra unum mensem a die receptionis presentium computandum nisi aliud legitimum impedimentum circa hec occurrerit studeas promovere. Nos enim bacallariis ipsis quin ipsi ad ejusdem magisterii honorem post promotionem hujusmodi ordine a temporibus debitis valeant promoveri aut eisdem statuto et ordinationi nullum volumus per hoc prejudicium generari. Datum Avinione, kalendis septembris anno decimo octavo.»

5565

Avignon, 1er septembre 1334.

Electo Albiensi quod ordines minores et majores a quo maluerit antistite recipere possit. (REG. 117, fol. 185, c. 917).

« *Dilecto filio Petro, electo Albiensi.* Cum pridem de — Datum ut supra [Avinione, kalendis septembris anno decimo octavo]. »

5566

Avignon, 4 septembre 1334.

Archiepiscopo Lugdunensi ut ad pacem inter Humbertum de Vilaris ejusque natum ex una parte, et Petrum de Palude de Varrambonis, Galhardum de Balma de Vallasin, et Ludovicum de Palude de Virocastro, Lugdunensis et

Bisuntinae diocesum, ex altera, reformandam partes suas interponat. (REG. 117, fol. 185, c. 918).

« *Venerabili fratri Guillelmo archiepiscopo Lugdunensi.* Attendentes quod dissensiones et guerre, quas inter nonnullos Christi fideles suscitavit haecenus et suscitare non desinit hostis pacis, preter lapsus rerum ac corporum et animarum que secum trahere noscuntur sepius verenda pericula, prestare impedimenta varia transmarino per nos inducto in subsidium Terre Sancte ac christicolarum transmarinarum partium generali passagio comminantur, et propterea cupientes dissensiones et guerras hujusmodi per vias sopiri pacificas vel saltem per treugas que pacis representent ymaginem, ne passagium ipsum propter hoc detrimentum patiatur suspendi, fraternitati tue per apostolica scripta committimus et mandamus quatinus, consideranter attendens quod ad tuum spectat officium dissidentes in tuis civitate ac diocesi presertim propter dicti favorem passagii ad pacem et concordiam revocare, circa pacis concordiam inter dilectos filios nobiles viros Humbertum dominum de Vilaris et Humbertum ejus natum, Lugdunensis diocesis, ex parte una, et Petrum de Palude de Varrambonis senescallum Carcassonensem, Galhardum de Balma de Vallasin et Ludovicum de Paludo de Virocastro dominos, ejusdem Lugdunensis et Bisuntine diocesum ex altera, dissidentes invicem, quibus inde per alias nostras litteras scribimus, reformandam vel saltem treugas inter eos mutuo ineundas usque ad longi temporis spacium duraturas, partes tue sollicitudinis viis et modis quibus expedire cognoveris efficaciter interponas. Nos enim tibi faciendi et exercendi que in hac parte tibi necessaria vel oportuna fuerint placita concedimus tenore presentium facultatem. Datum Avinione, II nonas septembris, anno decimo octavo.»

5567

4 septembre 1334.

Regi Franciae ut compositionem olim inter genitorem suum et decanos capitulumque ecclesiae Carnotensis factam observari faciat. (REG. 117, fol. 198, c. 994).

« *Regi Francie.* Ex parte dilectorum filiorum decani et capituli ecclesie Carnotensis accepimus quod licet in quadam compositione inter clare

memorie genitorem tuum ex parte una et ipsos ex altera super certis articulis seu juribus dudum facta et postmodum per te, fili carissime, postquam fuisti regiam dignitatem adeptus, auctoritate regia et ex certa scientia confirmata inter cetera continentur expresse quod bajulus et alii ministri Carnotensis temporalis jurisdictionis ibidem exercentes jurare tenentur se servaturos ea que in compositione continentur jamdicta, modo tamen ex eo quod procurator regius contra compositionem hujusmodi se opponens contenta in ea satagit multipliciter impugnare, prefati decanus et capitulum subire coguntur non sine variis molestationibus labores multiplices et expensas. Cum autem regalem deceat excellentiam ea que consulte ac pie per eundem genitorem acta fuerunt et per te ut premittitur auctoritate regia confirmata non infringere, sed potius erga illam presertim ecclesiam ad quam ob honorem et reverentiam precelse genitricis Dei Marie domine nostre reges Francie totaque domus regia devocionem gesserunt, sicut te, fili dilectissime, gerere supponimus precipuam observare, serenitatem regiam attentius deprecamur quatinus premissa et alia que circa hec prudentie regie possunt (1) occurrere consideranter attendens, et advertens nichilominus quod idem genitor qui circumspectione pollebat provida presumi non debet minus prudenter in hac parte gessisse aliqua, compositionem eandem, omissis ut teneris dictis oppositionibus, facias inviolabiliter observari, habendo nichilominus pro divina et Apostolice Sedis reverentia memoratos decanum et capitulum super premissis et aliis suis juribus et libertatibus favorabiliter commendatos. Datum II nonas septembris, anno decimo octavo.»

5568

4 septembre 1334.

Imbertum de Vilariis ejusque natum hortatur ut pacem cum Petro de Palude de Virambonis, Galhardo de Vallasin et Ludovico de Palude de Virocastro, Lugdunensis et Bisuntinae diocesum, facient intuitu passagii transmarini. (REG. 117, fol. 304 vº, c. 1606).

« *Nobilibus viris Imberto, domino de Vilariis, et Imberto ejus nato, Lugdunensis diocesis.* Ad apos-

(1) Reg. : *possunt debent occurrere.*

tolatus nostri fidedigna relatio pervenit auditum quod hostis pacis humane quietis emulus cunctorumque malorum incentor inter vos ex parte una, et dilectos filios nobiles viros Petrum de Palude de Viranbonis, senescallum Carcassonensem, et Galhardum de Vallasin et Ludovicum de Palude de Virocastro, Lugdunensis et Bisuntine diocesum, ex altera, gravis dissensionis materiam studuit suscitare. Nos igitur, attendentes dissensionem hujusmodi utrique parti periculosam existere admodum et nocivam, posseque indicto per nos dudum generali transmarino passagio, cujus capitaneatum carissimus in Christo filius noster Philippus rex Francie illustris assumpsisse noscitur, impedimenta forsitan ministrare, cupientesque periculis hujusmodi et impedimentis dicti passagii quantum cum Deo possumus paterne sollicitudinis studiis obviari, nobilitatem vestram monemus, rogamus et in Domino attentius exhortamur quatinus pacis et concordie commoda et dissensionis incommoda, necnon quantum graviter offenderetis Altissimum si propter dissensionem hujusmodi ejusdem passagii negotium lederetur in aliquo considerantes attente, ad ipsas pacem et concordiam cum eisdem nobilibus reformandas vel saltim treugas ineundas duraturas usque ad alicujus longi temporis spacium, infra quod dictum negotium auctore Domino prosperetur vestros animos abilitare curetis, venerabilis fratris nostri Guillelmi archiepiscopi Lugdunensis cui super hoc scribimus monitis consiliis et persuasionibus salubribus humiliter et effectualiter nichilominus super hiis parituri.

In eundem modum eisdem Petro, Galhardo et Ludovico, verbis competentibus mutatis. Datum II nonas septembris, anno decimo octavo.»

5569

4 septembre 1334.

Henrico episcopo Vivariensi ut ad pacem inter prae-fatos dominos de Vilariis, ex una parte, dictosque Petrum, Galhardum et Ludovicum ex altera procurandam studium adhibeat. (REG. 117, fol. 305, c. 1607).

« *Henrico, episcopo Vivariensi.* Ad nostri apostolatus fide digna relatione pervenit auditum quod hostis pacis humane quietis emulus cunctorumque malorum incentor inter dilectos filios nobiles viros Imbertum dominum de Vilariis geni-

torem et Imbertum ejus natum germanum tuos ex parte una, et Petrum de Palude de Virambonis etc. ut supra usque obviari, verbis competentibus mutatis, eosdem nobiles exhortamur ut ad pacem et concordiam mutuam vel saltem treugas usque ad longi temporis spacium duraturas invicem ineundas suos animos abilitent et inclinent. Cum

autem te premissa exigente jure sanguinis et officio pastoralis urgente deceat procurare, fraternitatem tuam rogamus et hortamur attente quatinus super hiis sic tue solitudinis studium interponas quod exinde possit et debeat merito tua circumspectio commendari. Datum ut supra. »

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

BX
870
1316
t.7

Catholic Church. Pope,
1316-1334 (Joannes XXII)
Lettres secrètes et
curiales du pape Jean XXII
(1316-1334)

